BAUR

RASVIJETLI SE!

ZAGREB 1941

III. dio

BAUR / RASVIJETLI SE!

BENEDIKTO BAUR R. Sv. B.

»RASVIJETLI SE!«

Liturgijska razmatranja za sve dane
crkvene godine

III. dio:
USKRSNO DOBA
Doba po Duhovima

Preveli
O. FERDO GASSMANN i O. ANĐELKO GREGIĆ
Franjevci

IZDAJE ZBOR FRANJEVAČKE OMLADINE
ZAGREB, Kaptol br. 9.
1941.

Dopuštenjem

redovničkih poglavara od 28. svibnja 1941. broj 870. i Biskupskog ordinarijata u Đakovu od 6. VIII. 1941. broj 1323.

Ovaj je prijevod djela Benedikta Baura »WERDE LICHT!« izrađen prema III. izdanju od g. 1939., a prijevod je odobrila izdavalačka kuća Herder i dr., Freiburg i. B., Njemačka, svojim dopisom od 6. studenoga 1940.

Tisak »Novog Doba« u Vukovaru.

S-10670/1941

Doba po Duhovima.

Sa duhovskim se blagdanom završilo slavlje povijesnog događaja otkupljenja. U Kristu smo primili novi život. Duh Sveti se izlio u naša srca, da onaj život, koji smo na Uskrs primili, u nama razvije, usavrši i dovede do zrelosti. Nedjelje po Duhovima imaju tu zadaću, da potpomažu to djelovanje Duha Svetoga u našoj duši. One nam nalažu, da savjesno i vjerno sudjelujemo s Duhom Svetim, koji u nama djeluje i koji nas posvećuje. Glavno sredstvo, da to postignemo, imamo u euharistijskoj žrtvi i njezinoj gozbi, u svetoj pričesti.

1. Protivno od adventskih, bogojavljenskih i korizmenih nedjelja stoje nedjelje po Duhovima zasebno i nepovezane. Svaka je nedjelja kao neki Uskrs u malome. Vrhunac svake nedjelje jest euharistijska žrtva. Preko sedmice zabavljeni smo svojim poslom i dužnostima. Dolazimo u dodir sa svijetom i svjetovnim duhom i zato se lako s njime i zarazujemo. Upravo zato treba da nedjeljom hrlimo k žrtvi svete euharistije. Treba da svake nedjelje u sebi oživimo sreću uskrsnog blagdana, t. j. da se sjetimo svetoga krsta, potvrde i euharistije. Mi treba da u Kristu i s njime ponovno uskrsnemo, s njim se još savršenije sjedinimo i živimo savršenim duhovnim životom. Treba da se odreknemo svjetovnog duha i samoga sebe. U svetoj Misi crpimo novu životnu snagu, novu radost i novu odvažnost, da u slijedećem tjednu opet zađemo u borbu za Krista i život u Kristu.

2. Ove dvadeset i četiri nedjelje svrstavaju se u veliku liniju, koja vodi od Uskrsa preko Spasova do drugoga dolaska Kristova. Uskrsno nam je vrijeme donijelo milost otkupljenja, napunilo nas je životom Gospodnjim, učinilo nas je njegovim udovima i članovima njegove Crkve. Gospodin je otišao pred nama u nebo, da nam pripravi stanove. »I kad odem i pripravim vam mjesto, opet ću doći i uzet ću vas k sebi, da budete i vi tamo, gdje sam ja« (Iv. 14, 2 sl.). Mi smo ostali na ovome svijetu da ojačani snagom duhovskoga blagdana živimo Kristovim

Duhom, t. j. po svetom Evanđelju. Ali mi se sjećamo i obećanja, koje nam je Gospodin ostavio: »Opet ću doći, i uzet ću vas k sebi.« Čeznutljivo očekujemo drugi dolazak Gospodnji i imamo svjetiljke zapaljene. Doskora će kucnuti čas, kad će nam se reći: »Evo ide zaručnik, izađite mu ususret!« (Mat. 25, 6). On dolazi da uzme k sebi svoju Crkvu, sve nas, koji pripadamo njegovoj Crkvi, da i mi budemo, gdje je on.

Tako je vrijeme poslije Duhova za Crkvu vrijeme razvitka i usavršivanja kraljevstva Božjega na zemlji, i skladno se nadovezuje na Duhove, kad je Crkva ustanovljena.

3. Tri misli daju poseban značaj nedjeljama poslije Duhova, a time i našem duhovnom, vjerskom životu: Sjećanje na Uskrs, očekivanje Gospodnjega dolaska i borba i trpljenje u sadašnjem životu. Zato treba da osvježimo uspomenu na Uskrs, kad smo ozdravili i uskrsnuli iz groba grijeha. Treba da čeznemo za konačnim otkupljenjem, za uskrsnućem od mrtvih, za vječnim životom, koji nam je obećan. Konačno otkupljenje donijet će nam istom »Kristov dan«, kad on bude došao u sili i slavi i veličanstvu, da sudi živima i mrtvima. Treba da se odlučno upustimo u borbu duha protiv tijela, u borbu novoga čovjeka protiv staroga, u borbu kraljevstva Božjega protiv kraljevstva grijeha. U žrtvi svete Mise dobit ćemo snagu za borbu i pobjedu. »Ja živim i vi ćete živjeti« (Iv. 14, 19).

Sveta Misa blagdana presv. Trojstva.

1. Blagdan presvetoga Trojstva istisnuo je prvu nedjelju po Duhovima, tako da ovu slavimo tokom tjedna. Sveta liturgija objavila nam je od početka crkvene godine velika otajstva otkupljenja, t. j. otajstva ljubavi i smilovanja Božjega. Danas želi Crkva, da se sa zahvalnošću sjetimo praizvora svih milosti i otajstava, koja smo tijekom crkvene godine vidjeli i proživjeli. Ona želi da mislimo na prvotni izvor i početak svega stvorenoga i na konačni cilj svih stvorova: na presveto Trojstvo. Ona želi da danas u jednom jedinom »Gloria Patri et Filio et Spiritui Sancto« dade oduška svojoj ljubavi i zahvaljivanju. Sjećajući se otajstava i milosti božićnog, uskrsnog i duhovskog blagdana kliče u ulazu puna zanosa i zahvaljivanja trojednome Bogu: »Blagoslovljeno budi sveto Trojstvo i nerazdijeljeno jedinstvo; slavimo ga, jer je učinio s nama svoje milosrđe.« Naš »Gospodine, smiluj se« ima smisao: dobrostivo primi našu zahvalu, a jednako i poslanica u divnoj završnoj rečenici: »Sve je od njega (od Oca) i po njemu (po Sinu) i u njemu (u Duhu Svetomu): Njemu slava u vijeke. Amen.« »Njemu slava.« S ovim riječima poslanice u skladu je i pjesma na stepenicama i stih aleluja. Otajstvo presvetoga Trojstva sadržaj je evanđelja. Premda ne ćemo nikada shvatiti ovu istinu: Jedan Bog u trima osobama — to ipak treba da vjerujemo i radosno pjevamo svoj Credo — Vjerujem.

2. Prikazna pjesma popraćuje prinošenje kruha i vina: »Blagoslovljen da je Bog Otac, i jedinorođeni Sin Božji, Sveti također Duh, jer je učinio s nama svoje milosrđe.« Trojedini Bog objavljuje nam se osjetnom stvarnošću kod slavlja svete Mise, jer se tu zorno prikazuje žrtva i primjenjuju plodovi otkupljenja. On nam objavljuje svoju milost, jer nam stavlja u ruke Krista kao naš vlastiti žrtveni dar, da zajedno s Kristom budemo jedan ugodni žrtveni dar Bogu i jer nam daje, da u Kristu i s Kristom stupimo pred prijestolje presvete Trojice. Kao djeca smijemo s Kristom govoriti Ocu: »Oče naš. Sveti se

ime tvoje. Kruh naš svagdanji daj nam danas. Oprosti nam dugove naše. Izbavi nas od zla.« Ali to još nije bilo Božjem milosrđu dosta! U žrtvenoj gozbi, u svetoj pričesti daje nam Otac naš svagdanji kruh, svetu euharistiju, osjetni izraz i vidljivi zalog svoje ljubavi, svojeg smilovanja. Zato pjevamo divnu pričesnu pjesmu: »Blagosivajmo Boga nebeskoga i slavimo ga pred svima, što živu, jer je učinio s nama svoje milosrđe.« S tom svijesti ostavljamo slavlje svete Mise: Naš »Bogu hvala« odzvanja danas posebnim jasnim zvukom: U svetoj Misi »učinio je s nama svoje milosrđe.« Slava Ocu i Sinu i Duhu Svetomu!

Blagdan presvetoga Trojstva.

Božje milosrđe.

Današnji je blagdan dan zahvaljivanja Ocu i Sinu i Duhu Svetomu, božanskom Trojstvu, trojednom Bogu, koji u svome beskrajnom milosrđu i bez prestanka izvršuje na nama djelo stvaranja, otkupljenja i posvećenja. »Bog je ljubav« (1. Iv. 4, 8).

1. »O dubino Božjega bogatstva, mudrosti i znanja!« Sa svetim apostolom Pavlom i sa svetom Crkvom stojimo mi zadivljeni i klanjajući se pred bezdanom Božjega smilovanja, Božje mudrosti i Božjega znanja; pred beskrajno dubokim ponorom i bezdanom mudrosti i ljubavi Božje, koji nam se otvara u otajstvu preodabranja ljudi, osobito u pozivu pogana pred izabranim izraelskim narodom. U početku je svima objavljena praobjava Božja. Najprije se pogani odmetnuše od pravoga Boga. Zato je Bog izabrao sebi Izraela. A Izraelci opet zabaciše Krista, Spasitelja. Radi nevjere židovske došlo je evanđelje poganima. »Bog je zatvorio sve (Židove i pogane) u nepokornost, da se svima smiluje« (Rim. 11, 32). U posljednje vrijeme obratit će se pogani i Židovi ka Kristu. »O dubino Božjega bogatstva, mudrosti i znanja! Kako su nedokučivi njegovi sudovi (odluke i vođenje), i neistraživi njegovi putevi! Jer tko pozna misao Gospodnju? Ili tko mu je bio savjetnikom? Ili tko ga je pretekao darom i on da mu ne uzvrati? Jer je sve od njega i po njemu i u njemu«, t. j. za njega. On je sve pozvao da bude i postalo je. Po njemu se sve uzdržava; za njega je sve stvoreno, narav i milost, vrijeme i vječnost: sve neka

naviješta Božju moć i ljepotu, Božju dobrotu, ljubav i znanje. »Njemu slava u vijeke. Amen« (poslanica). »Blagoslovljeno budi sveto Trojstvo i nerazdijeljeno jedinstvo, slavimo ga, jer je učinio s nama svoje milosrđe« (ulaz).

2. Tome smo Bogu posvećeni. U svome beskrajnom smilovanju učinio nas je dionicima svoga božanskog života. Mi smo kršteni »u ime Oca i Sina i Duha Svetoga« (evanđelje), mi smo tako reći uronjeni u neizmjerno bogati život presvetoga Trojstva, »mi smo pričesnici božanske naravi« (2. Petr. 1, 4). Zato nakon svetog krsta ne pripadamo više sebi, niti kojemu stvorenju, niti kojemu čovjeku, niti svijetu, niti đavlu. Na krštenju smo rekli: »Odričem se.« Odonda ostaje samo: »Vjerujem u Oca i Sina i u Duha Svetoga«; njemu smo posvećeni, postali smo njegovim vlasništvom. Pripadamo samo Bogu! Sve je drugo ispod našega dostojanstva. Bog nam je dosta: sada na zemlji, i jednom na nebu, gdje ćemo imati i uživati neizmjerno bogati, sveti, blaženi i sretni život Oca i Sina i Duha Svetoga. A sve to samo iz čistog smilovanja Božjega! »Blagoslovljeno budi sveto Trojstvo i nerazdijeljeno jedinstvo, slavimo ga, jer je učinio s nama svoje milosrđe« (ulaz).

3. Današnji je dan dan zahvaljivanja Ocu i Sinu i Duhu Svetomu. Tijekom crkvene godine opet smo osjetili, što je Božje milosrđe i ljubav učinila nama ljudima, svetoj Crkvi i nama lično. »Bog je tako ljubio svijet, da je dao svoga Jedinorođenca, da ne pogine nijedan, koji vjeruje u njega, nego da ima život vječni« (Iv. 3, 16). To je dan u koji treba da obnovimo i produbimo svoju posvetu Bogu. Svom dušom recimo: »Odričem se.« Prekinimo sa svime, što se njemu ne mili. Recimo ono, što smo izgovorili u času svoga krštenja: »Vjerujem u Oca. Vjerujem u Sina. Vjerujem u Duha Svetoga.« »Što sad živim u tijelu, živim u vjeri Sina Božjega, koji me je ljubio i predao sebe za mene« (Gal. 2, 20). Vjerujem u Oca i Sina i u Duha Svetoga. To ne znači samo da smatramo kao istinu da postoji jedan Otac i jedan Sin i jedan Duh Sveti, jedan Bog u trima osobama, to znači nešto više. To znači: Ja živim Ocu i Sinu i Duhu Svetomu, kojemu sam po svetom krstu prikazan i posvećen. Na prikazanje stavimo s kruhom i vinom svoje srce na patenu: Neka ono po svetoj žrtvi bude iznova prikazano i posvećeno Bogu Ocu i Sinu

i Duhu Svetomu. U svetoj pretvorbi spustit će se na naš žrtveni dar živi oganj našega Gospodina i Spasitelja, koji sebe žrtvuje, i žarom svoje žrtvene ljubavi uzdići će ga k nebu. Tako smo s njime posvećeni Ocu i postali Očevo vlasništvo. Zato ne smijemo više živjeti sebi, nego samo Bogu. Tu našu posvetu potvrđuje Gospodin u svetoj pričesti, po kojoj stupamo u vječnu životnu zajednicu s Bogom Ocem i Sinom i Duhom Svetim. Mi ćemo ga vidjeti, kao što jest, licem u lice. Sve nam je to zaslužio Sin Božji svojim utjelovljenjem, svojim životom, svojom mukom i smrću. »Blagosivajmo Boga nebeskoga i slavimo ga pred svima, što živu, jer je učinio s nama svoje milosrđe« (pričesna).

Molitva.

Svemogući, vječni Bože, koji si dao svojim vjernima, da u ispovijedanju prave vjere spoznaju slavu vječnoga Trojstva, i da se u moći veličanstva klanjaju jedinstvu: molimo, da nas čvrstoćom iste vjere uvijek obraniš od svih protivnika. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Ponedjeljak iza prve nedjelje po Duhovima.

Sveta ljubav.

Duhovski duh, Kristov duh, jest duh ljubavi prema Bogu i bližnjemu. Novi život, koji smo po otkupljenju dobili, treba da bude prokušan u ljubavi. Zato nas sveta Misa (1. nedjelje po Duhovima) živo opominje da ljubimo.

1. »Bog je ljubav.« »Tko nema ljubavi, ne pozna Boga, jer je Bog ljubav. Božja se ljubav k nama očitovala u tom, što je na svijet poslao svoga Jedinorođenca, da živimo po njemu. U tom je ljubav: ne kao da smo mi ljubili Boga, nego je on nas prije ljubio i poslao svoga Sina na pomirbu za naše grijehe. I mi smo upoznali i povjerovali ljubavi, koju ima Bog prema nama. Bog je ljubav; i koji ostaje u ljubavi, ostaje u Bogu i Bog u njemu. Savršena ljubav Božja s nama je u tom, da se uzdamo za sudnji dan, jer kao što je on, i mi smo na ovom svijetu.« Bog je ljubav. Mi smo u ljubavi: ona nas čini Bogu sličnima. A ako smo već u ovome životu slični Sucu, ne

trebamo se bojati, da će nas na sudnji dan, na dan smrti osuditi i odbaciti. Ljubav nam daje ovo pouzdanje. »U ljubavi nema straha, jer savršena ljubav izgoni strah zato, što strah zadaje bol, a tko se boji, nema savršene ljubavi.«

2. »Kad nas je Bog ovako ljubio, i mi moramo ljubiti jedan drugoga. Nikada nitko nije vidio Boga. Ako ljubimo jedan drugoga, Bog ostaje u nama, i njegova je ljubav u nama savršena. Lažac je ako tko reče: Ljubim Boga, a mrzim svoga brata. Jer tko ne ljubi svoga brata, koga vidi, kako može ljubiti Boga, koga ne vidi? A od Boga imamo ovu zapovijed: Tko ljubi Boga, neka ljubi i svoga brata.« »Koji govori, da je u svijetlu, a mrzi na svoga brata, još je do sada u tami. Tko ljubi svoga brata, u svijetlu ostaje. A koji mrzi na svoga brata, u tami je, i u tami hoda (u grijehu), i ne zna, kuda ide, jer mu tama zaslijepi oči« (1. Iv. 2, 9—11).

3. Na početak poslanica mnogobrojnih nedjelja po Duhovima postavila je sveta liturgija veliku zapovijed ljubavi prema Bogu i prema bližnjemu. Kršćanska se savršenost sastoji u savršenoj ljubavi prema Bogu i prema bližnjemu. Ljubav je konačni cilj sviju zapovijedi. Bez ljubavi prema Bogu i prema bližnjemu ne može se potpuno izvršiti nijedna zapovijed i nijedna dužnost kršćanskoga života. A ljubav nasuprot izvršuje sve zapovijedi i dužnosti. Ljubav je korjen, život i duša svih kreposti. Ona je prva i posljednja krepost. Ona je sama sva krepost. Ako nema ljubavi, onda nema ničesa. Postoji li ljubav, onda je i sve drugo prisutno. Ona se izlila u našim srcima Duhom Svetim, koji nam je dan. Ne može svaki od nas da daje veliku milostinju, da vrši veliko i junačko mrtvenje, ali svaki od nas može ljubiti.

Današnja sveta Misa naglašuje zapovijed i dužnost da ljubimo bližnjega. »A druga je zapovijed ovoj, zapovijedi ljubavi prema Bogu, jednaka: Ljubi svoga bližnjega kao samoga sebe. O ovim dvjema zapovijedima ovisi sav zakon i proroci« (Mat. 22, 39—40). Plod duhovskog događaja, silaska Duha Svetoga na mladu Crkvu, izražen je u riječima Djela apostolskih: »A u mnoštvu onih, koji vjerovaše, bijaše jedno srce i jedna duša, i nijedan nije smatrao za imanje svoje, da je išta njegovo, nego im sve bijaše zajedničko. I milost velika bijaše na svima njima;

jer nijedan među njima ne bijaše siromašan« (Dj. ap. 4, 32). Tako bijahu »postojani u nauci apostolskoj, zajednici bratskoj, lomljenju hljeba i u molitvama« (Dj. ap. 2, 42), svi bijahu osjećajem sjedinjeni po Duhu Svetom, po vezu ljubavi. Kako smo mi današnji kršćani još daleko od tog jedinstva! To silno boli svetu Crkvu.

»Ja velim: Gospodine, smiluj mi se, ozdravi moju dušu, jer sam tebi sagriješio.« To je naš odgovor na riječi poslanice. Kršćanstvo se sastoji u ljubavi prema Bogu i prema bližnjemu. A upravo protiv ljubavi, napose protiv međusobne ljubavi toliko griješimo, dan za danom, usprkos sve naše pobožnosti.

»Pazi na glas molitve moje, Kralju moj i Bože moj, jer se tebi molim, Gospodine« (prikazanje), tebi se molim sada, kod prikazanja, kod slavlja svete žrtve. Tako treba da molimo za oproštenje i smilovanje radi mnogih naših grijeha protiv ljubavi. »Ljubav je strpljiva, blagotvorna, ljubav ne zavidi, ne hvali se, ne nadimlje se, ne traži svoje, ne uzrujava se, ne misli zla« (1. Kor. 13, 4 sl.). Kako smo još daleko od toga, a sve radi našeg sebeljublja i oholosti.

Mi žrtvujemo. Mi primamo svetu pričest. Krepošću te svete pričesti ljubit ćemo savršenije nego li do sada. Sveta se liturgija uzda u žrtvu i u žrtvenu gozbu euharistije: S tijelom i krvlju Gospodnjom primamo i Duh Gospodnji. Svaka je sveta pričest novi duhovski blagdan.

M o l i t v a.

Bože, jakosti onih, koji se u te uzdaju, bliz budi milostivo našim zazivanjima, pa jer bez tebe ništa ne može ljudska nemoć, podaj nam pomoć svoje milosti, da ti i voljom i činom ugađamo, vršeći tvoje zapovijedi. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Utorak iza prve nedjelje po Duhovima.

»B u d i t e m i l o s r d n i.«

Božić, Uskrs, Duhovi velika su otajstva velikog milosrđa, koje je Bog iskazao nama ljudima. »Po tom se pokaza ljubav Božja prema nama, što Bog Sina svojega jedinorođenoga posla na svijet, da živimo po njemu« (poslanica). »Pjevat ću Gospodinu, koji mi daje dobro« (ulaz). Njemu treba da pjevamo ne samo riječima i čuvstvima, nego djelima: da budemo milosrdni i da tvorimo dobro braći u Kristu.

1. »B u d i t e m i l o s r d n i kao što je milosrdan i vaš otac. Ne sudite (zlobno) i ne ćete biti osuđeni, opraštajte, i vama će biti oprošteno.« »Kao što je milosrdan i vaš Otac.« Djelo utjelovljenja Sina Božjega nije drugo nego milosrdna ljubav Očeva. »Bog je tako ljubio svijet« (Iv. 3, 16). I Otac je naložio utjelovljenome Sinu, da sebe žrtvuje za nas, da uništi krivicu naših grijeha: Nije li ova volja Očeva sama milosrdna ljubav, koja nije poštedila Sina, da spasi slugu? Milosrdne li ljubavi Božje! Koliko smo se puta poslije svetoga krsta iznevjerili Bogu, koliko smo ga puta uvrijedili, prezreli, zapostavili ga nekom grješnom užitku? Sto puta bi on imao razloga, da nas napusti i da nas zauvijek odbaci od sebe. I on se smilovao i opet nam je oprostio. »Bog nas je spasio, ali ne po pravednim djelima, što smo ih mi učinili, nego po svom milosrđu« (Titu 3, 5). »Tako ja živ bio, govori Gospodin, ne ću smrti grešnika, nego da se obrati i živi« (Ez. 33, 11). »Može li žena zaboraviti na svoje dijete, da se ne smiluje sinu svoje utrobe? I kad bi ga ona i zaboravila, ipak ja ne ću zaboraviti na tebe, govori Gospodin« (Iz. 49, 15). »Budite milosrdni kao što je milosrdan i vaš Otac.« Budimo milosrdni prema svakome, i prema onima, koji nas vrijeđaju i koji nam zlo čine. »Oče, oprosti im, jer ne znaju, što čine« (Luka 23, 23). Budimo milosrdni prema grešnicima! Mrzimo grijeh, ali budimo milosrdni grešniku! Budimo milosrdni prema siromasima, prema nevoljnicima, milosrdni srcem i djelima milosrdnog Samaritanca. »Blago milosrdnima, jer će postići milosrđe (Mat. 5, 7).

2. »D a j t e, i d a t ć e v a m s e u krilo mjera dobra, stresena, zbijena, prevršena, jer istom mjerom, kojom vi budite mjerili, odmjerit će se i vama« (evanđelje). Ova je Spasiteljeva riječ sveta i neprevarljiva. To je jedan nalog i jedno obećanje. Obećanje, koje se tisuću puta ispunilo u životu. Zapovijed, koju samo neki potpuno izvršuju! Te su riječi ujedno i temeljni zakon Božje providnosti: »Istom mjerom, kojom vi budete mjerili, odmjerit će se i vama.« »Tko te moli, daj mu, i tko hoće, da mu uzajmiš, ne odbij ga« (Mat. 5, 42). »Tko ima dobra ovoga

svijeta i vidi svoga brata u potrebi, te pred njim zatvori svoje srce, kako ostaje u njemu ljubav Božja?« (1. Iv. 3, 17). »I tko napoji samo čašom vode jednoga od ovih malenih, jer je moj učenik, zaista vam kažem, da ne će izgubiti svoje plaće« (Mat. 10, 42). Sveti Augustin ovako tumači naše evanđelje: »Sjeti se, da svi dolazimo k Bogu, kad se molimo kao prosjaci. Mi stojimo pred vratima velikog kućedomaćina, tražeći da nam nešto udijeli. A što? Boga samoga. Prosjak te prosi za komadić kruha. A za što ti moljakaš kod Boga? Zar ne, da moliš za Krista, koji govori za sebe: Ja sam kruh živi, koji je s neba sišao?« Kada dolazimo kućedomaćini, da ga zamolimo za nešto, tada će nam »istom mjerom odmjeriti, kakvom i sami mjerimo.« »Dajte, i dat će vam se.« Ako dajete obilno, obilno će se i vama dati. Ako malo dajete, i vama će se malo davati. Jesmo li ozbiljno promotrili ovaj zakon davanja i primanja?

3. »Želite li da vam Bog oprosti? Oprostite i sami! Tražite li štogod od Boga? Dajte sami, i dat će vam se« (sveti Augustin).

Oprostiti i davati! To je duh Kristov i duh kršćanstva. Kako je malo onih, pa i među kršćanima, koji ga poznavaju, a kako je mnogo onih, koji ga često i preziru!

Molitva.

Bože, jakosti onih, koji se u te uzdaju, bliz budi milostivo našim zazivanjima, pa jer bez tebe ništa ne može ljudska nemoć, podaj nam pomoć svoje milosti, da ti i voljom i činom ugađamo, vršeći tvoje zapovijedi. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Srijeda iza prve nedjelje po Duhovima.

»Da budemo jedno.«

»Ja molim i za one, koji na riječ njihovu (na riječ apostola) uzvjeruju u mene, da svi budu jedno, kao što ti, Oče, u meni, i ja u tebi« (Iv. 17, 21). Presveto Trojstvo, Trojstvo u jedinstvu i jedinstvo u Trojstvu, jest naš uzor i izvor jedinstva u međusobnoj, uzajamnoj ljubavi.

1. Presveto Trojstvo je uzor jedinstva i uzajamne ljubavi. Život triju božanskih osoba je bitno zajednički život. Oni su jedno, usprkos razlici u osobama; jedno su u naravi i u međusobnom spoznavanju, razumijevanju i ljubavi. Tu nema osamljenosti, nijedna osoba ne misli samo na sebe i ne živi samo za sebe. U krilu presvetoga Trojstva, u božanskim osobama sve se zbiva u njima, među njima i sve je usmjereno k njima. »Kao što ti, Oče, u meni, i ja u tebi.« Po ovom uzvišenom životu jedinstva u mnoštvu i mnoštva u jedinstvu treba da se uredi život Crkve, kršćanske zajednice, obitelji, život vjerske zajednice. To je živa želja Spasiteljeva. To je njegova molitva, koju je u svojoj velikosvećeničkoj molitvi upravio k Ocu. »Da budu jedno!« A kako? »Kao što si ti, Oče, u meni, i ja u tebi.« »Da budu jedno, kao što smo i mi jedno.« Božanskog li, uzvišenog li uzora! »Ja ću biti u njima, i ti u meni.« Zašto? »Da ih veže savršeno jedinstvo.« Ali plod je našega jedinstva, da »svijet upozna, da si me ti poslao i da si ih ljubio, kako si mene ljubio« (Iv. 17, 22 sl.). U praktičnom životu najviše častimo i priznajemo presveto Trojstvo time, da međusobno budemo jedno srce i jedna duša. Time svjedočimo za Krista. Na taj način živimo Božjim životom. Na taj način dokazujemo, da smo prava djeca Očeva i zadobivamo njegovu ljubav. Ali nažalost, mi griješimo onda, kada se radi o jedinstvu »srca i duše!«

2. Iz krila presvetoga Trojstva izvire nam snaga, da možemo biti jedno. »Da svi budu jedno!« Ovdje sustaje ljudska narav, ako je samoj sebi prepuštena. U njoj još živi zavist, častohleplje, ljubomor, razarajuće sile malih osebina i navika, razdražljivost živaca, neuredna pohlepa za svjetovnim užicima. Uz to se javljaju razne naravi sa svojom jakom samovoljom, sa svojim strastvenim temperamentom, sa svojim ustaljenim nazorima. Sve ovo i mnogo drugih stvari stvara gotovo nesavladive zapreke, da »svi budu jedno«. Samo milost može da stvori savršeno jedinstvo bez svake pritajene zlobe i bez prividne srdačnosti. Nju smo upravo zato primili, da svladamo tjesnogrudnost i sebeljublje naše pale naravi, i da postanemo širokogrudni, da možemo djelovati zajedno, jedan za drugoga i jedan mjesto drugoga. »Slavu, koju si mi dao, dadoh njima,

da budu jedno, kao i mi što smo jedno« (Iv. 17, 22). Slavu djetinjstva Božjega, posvetne milosti! Čemu ovaj život Božji, život presvetoga Trojstva u nama? Da budemo jedno, kao što su Otac i Sin i Duh Sveti jedno. Posvetna je milost izraz i sudioništvo u životu trojednoga Boga. Njezina je zadaća da sjedini duše i srca. Pa ako se ona nalazi u duši, onda nas mora osloboditi od veza naravne tjesnogrudnosti i sebeljublja, mora nas učiniti katolicima. Svatko ima toliko slave djetinjstva Božjega, toliko božanskoga života u sebi, koliko osjeća u sebi poticaj i velikodušnost, da kao kršćanin radi uzajamno, zajednički i jedan za drugoga odričući se sebe, svojih namjera i želja.

3. »Da svi budu jedno.« U Kristu smo jedno tijelo. »Zato primajte jedan drugoga, kao što je i Krist vas primio na slavu Božju« (Rim. 15, 7). »Ako strada jedan ud, s njim stradaju svi udovi, ako li se slavi jedan ud, s njim se raduju svi udovi« (1. Kor. 12, 26). Bossuet pita: Jesmo li ikada promislili, da smo udovi jednoga tijela? Tko je od nas kada bio bolestan s jednim bolesnikom ili tko je trpio s jednim nevoljnikom? Tko je pretrpio kada kakvu nepravdu s jednim nemoćnim? Oko nas imade toliko duhovne, moralne, vremenite bijede, i mi je jedva opažamo. Tako malo smo svijesni, da smo jedno. Ne bi li trebalo da i mi trpimo radi bijede našega bližnjega, da s njime patimo, da priznamo da smo je i mi skrivili, pa da i mi svom silom nastojimo da svome bratu pomognemo? To bi bio duh kršćanstva!

»Budite milosrdni kao što je milosrdan i vaš Otac« (evanđelje). Gospodin nam je zapovijedio: Ne sudite i ne osuđujte nikoga. A mi? Mi vidimo trun u oku svojega brata. Mi dižemo toliko buke, mi sudimo i osuđujemo krivca, a sebe postavljamo sucem nad njim. Ali grede u oku svome ne opažamo. Jesmo li milosrdni? Kako ćemo dakle postići milosrđe na sudnji dan? (evanđelje). Zar nam nije poznato, da ćemo samo toliko zadobiti milost i biti djeca Božja, koliko imademo i gojimo u sebi revnost ljubavi.

»Gospodine, smiluj se meni, ozdravi moju dušu, jer sam tebi sagriješio« (na stepenicama). Liturgija nas upućuje na euharistiju, na povezanost s Kristom. Po ovoj povezanosti teče

u nas Duh Kristov, duh ljubavi. »Pripovijedat ću sva divna djela tvoja, radovat ću se i klicat ću u tebi, psalme ću pjevati imenu tvomu, Višnji.« Po svetoj pričesti mi daješ da budem dionik tvoje svete ljubavi (pričesna).

Molitva.

Ulij u nas, Gospodine, Duh svoje ljubavi, da svi, koje si nahranio jednim božanskim kruhom, budu jednoga srca po tvojoj očinskoj dobroti. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Tijelovo.

Sveta euharistija.

Današnji je blagdan zahvaljivanja Kristu, što je ustanovio svetu euharistiju kao žrtvu i kao sakramenat. »Nahrani ih (vjernike) najboljom pšenicom i nasiti ih šumskim medom (slašću), medom iz stijene Krista, aleluja, aleluja, aleluja« (ulaz). Krist je s nama svojim Božanstvom i čovječanstvom, svojim tijelom i dušom, on je naš žrtveni dar Ocu, on je naš Veliki svećenik, naša hrana, naš prijatelj, koji nas ljubi u tišini svetohraništa.

1. Obećanje svete euharistije (evanđelje). S one strane Genezaretskog jezera čudesno je nahranio mnoštvo, koje ga je slijedilo u pustinju. U noći je hodajući po vodi prešao na drugu obalu. On je dakle Gospodar nad prirodom i nad njezinim silama. A drugi je dan narod opet hrlio k njemu. Ljudi su se nadali, da će opet dobiti kruha. A on im je govorio u zbornici u Kafarnaumu. »Moje je tijelo doista jelo, i moja je krv doista piće. Tko jede moje tijelo i pije moju krv, ostaje u meni i ja u njemu. Kao što je mene poslao živi Otac, i ja živim poradi Oca, tako i tko mene jede, živjet će po meni. Ovo je kruh, koji je sišao s neba. Ne kao što su jeli vaši oci manu i pomrli, nego tko jede od ovoga kruha, živjet će u vijeke.« Mnogi su od njegovih učenika govorili: »Tvrd je ovo govor, tko ga može slušati?« I oni su ga ostavili. Ali mi recimo s Petrom: »Gospodine, ti imaš riječi od života vječnoga. I mi smo vjerovali i znademo, da si ti svetac Božji« (Iv. 6, 68).

2. Ustanovljenje presvete euharistije (poslanica). »Braćo! Ja sam od Gospodina primio, što sam vam i predao: Gospodin Isus one noći, kad je bio izdan, uze kruh, zahvaljujući prelomi i reče: Uzmite i jedite, ovo je moje tijelo, koje će se predati za vas. Ovo činite na moju uspomenu. Tako i kalež po večeri i reče: Ovaj kalež je Novi Zavjet u mojoj krvi; kadgod budete jeli ovaj kruh i pili ovaj kalež, navještat ćete Gospodnju smrt, dok ne dođe. Zato, tkogod bude jeo ovaj kruh ili pio Gospodnji kalež nedostojno, bit će krivac tijela i krvi Gospodnje. Neka se zato svaki čovjek ispita, i onda neka jede ovaj kruh i pije ovaj kalež. Jer tko jede i pije nedostojno, jede i pije sebi osudu (propast), što ne razlikuje tijela Gospodnjega« od obične hrane.

3. Gospodin nam je obećao i dao svetu euharistiju. Na oltaru, u svetoj pričesti, u svetohraništu ne klanjamo se kruhu i vinu, ondje je pravo tijelo i prava krv Gospodnja. Tu se klanjamo njemu samomu, preobraženom Gospodinu, koji je prisutan čitav i nerazdijeljen sa svom puninom svoga Božanstva i svoga čovječantva. Prisutan je Gospodin »pun milosti i istine, i od punine njegove svi mi primismo, milost za milost« (Iv. 1, 14 i 16). On je prisutan i živi u presvetom sakramentu, ne samo slikovito, ne samo nekom silom, koja bi izlazila od njega, koji sjedi s desne strane Očeve, i koja bi ozdravljivala. On jest i živi među nama osobno: isti onaj, koga je Marija začela i rodila, isti onaj, koji je za nas na križu umro i koji je slavno uskrsnuo od mrtvih. »Vjerujem u jednoga Gospodina Isusa Krista, jedinorođenoga Sina Božjega«, koji je prisutan ovdje u presvetom sakramentu: »Rođenoga od Oca prije svih vijekova. Boga od Boga, Svjetlost od Svjetlosti, pravoga Boga od pravog Boga. Koji nije bio stvoren, nego rođen, jedne biti s Ocem, po kojemu je sve stvoreno. Koji je radi nas ljudi, i radi našega spasenja sišao s neba. I utjelovio se po Duhu Svetom u Djevici Mariji i postao čovjekom. Raspet također za nas, mučen pod Poncijem Pilatom, umro i pokopan. I uskrsnuo treći dan, kako kaže sveto Pismo. I uzašao na nebo, sjedi s desna Ocu. I opet će doći sa slavom da sudi žive i mrtve, i njegovu kraljevstvu ne će biti kraja« (vjerovanje).

Bog s nama. On se nije ukazao samo u riječi, koja se obratila ljudima. Ne samo u milosti, koja se spušta u srce. On se ukazuje vidljivo, bar čovjeku, koji je pristupačan toj vidljivosti. U raju se ukazao vidljivo prvomu čovjeku. Vidljivo se ukazao Mojsiji u ognju goruće grma. U ognjenom stupu i u stupu od oblaka vidljivo je pratio izabrani narod kroz pustinju. Vidljivo se ukazao pod slikom oblaka nad kovčegom zavjetnim. Na novi se način ukazao vidljivo kao Bog i čovjek u jednoj osobi, kao Sin čovječji, rođen od Marije Djevice. »I vidjeli smo njegovu slavu kao slavu Očeva Jedinorođenca puna milosti i istine« (Iv. 1, 14). »Riječ je postala tijelo i stanovala je među nama«, ne samo za ono nekoliko godina svoga zemaljskog života nego zauvijek, u svetom sakramentu. »Evo, ja sam s vama u sve dane do svršetka svijeta« (Mat. 28, 20), u čudu svoje ljubavi. Ljubav neizmjernoga Boga stvara neizmjerna djela u »Bogu s nama«, u Emanuelu svete euharistije. Mi vjerujemo u divno djelo beskrajne ljubavi našega Boga. Mi ćemo se za to i zahvaliti. Sretnih li nas, koji imademo svetu euharistiju!

Danas ćemo obnoviti svoju vjeru u Gospodina, koji je prisutan u svetohraništu. Obnovit ćemo svoje pouzdanje, svoju ljubav i svoje predanje! »Kako su divni šatori tvoji, Gospodine! Duša moja čezne i gine za predvorjima hramskim: kada ću doći, kada ću se pojaviti pred tvojim licem?« (Ps. 83, 2). »U te su, Gospodine, uprte oči sviju i ti im daješ hranu na vrijeme; otvaraš ruku i napunjaš sve, što živi, blagoslovom« (na stepenicama), milostima u otajstvu presvete euharistije!

Molitva.

Bože, koji si nam u divnom sakramentu ostavio uspomenu muke svoje, podaj nam, molimo, tako častiti sveta otajstva tijela i krvi tvoje, da vazda osjećamo u sebi plod otkupljenja tvojega. Koji živiš i kraljuješ u vijeke vjekova. Amen.

Petak u osmini Tijelova.

Spomen muke Kristove.

»Bože, ti si u divnom sakramentu (euharistije) ostavio uspomenu muke svoje« (molitva). Sveta žrtva i oltarski sakramenat je uspomena muke Gospodnje.

1. Sveta euharistija predpostavlja Isusovu muku i smrt. »Ovo je tijelo, koje će se predati za vas. Ovo je krv moja, koja će se proliti za vas.« Sveta je euharistija plod muke i smrti Kristove. Ona obuhvaća krvavu žrtvu na križu i sve muke i poniženja, koja su u vezi sa smrću na križu: Maslinsku goru, stup bičevanja, krunjenje trnovim vijencem, nepravednu osudu, teški put na Kalvariju. Ona napose obuhvaća uzvišenu žrtvenu nakanu, kojom je naš Gospodin i Otkupitelj izvršio svoju žrtvu na križu: njegov posluh i njegovo neograničeno predanje Ocu; njegovu spremnost na poniženja, i spremnost da primi svaku muku i smrt, njegovu ljubav prema Ocu i prema nama grešnicima, koje je htio spasiti i izmiriti s Ocem i učiniti ih djecom Božjom. Sve je to pretrpio, da nam može dati sebe u presvetom otajstvu, da na oltaru bude našim žrtvenim darom trojednome Bogu. Sve to treba da s velikom vjerom gledamo u svetoj hostiji.

2. Sveta euharistija nas sjeća muke i smrti Kristove. U svetoj se Misi pod razdijeljenim prilikama kruha i vina vidljivo predstavlja i obnavlja dijeljenje Isusove duše od tijela, t. j. predstavlja se Isusova smrt. Krist više ne trpi i ne umire, odkako je jedamput uskrsnuo od mrtvih. Na oltaru je prisutan kao proslavljeni Gospodin, koji uopće više ne može ni trpjeti ni umrijeti. Ali u žrtvi svete Mise, u svetoj pretvorbi prikazuje našim očima sliku, uspomenu svoje krvave žrtve. Osobno se pojavljuje među nama isti onaj, koji se za nas na križu žrtvovao. On se ukazuje istom svetom žrtvenom nakanom i s istim nutarnjim činom žrtvovanja; taj je žrtveni čin bio duša krvave žrtve na križu, a jednako je i duša žrtve, koju prikazuje na oltaru. Kao što je Krist svoje nutarnje žrtvovanje, svoje neograničeno predanje i ljubav prema Ocu i prema nama jedamput vidljivo izrazio u krvavoj smrti, to jest u rastavljanju tijela od krvi, tako on još dnevno na našim oltarima na vidljiv način obnavlja svoju neprekidnu volju, da se za nas žrtvuje Ocu, a to se predočuje dijeljenjem kruha i vina, tijela i krvi. Tako je slavlje svete euharistije slika, vidljiva prilika i uspomena na Kristovu muku i smrt. On želi da u toj slici dnevno promotrimo, što je on radi nas pretrpio, kako nas je beskrajno ljubio. Kako se iskreno brinuo za naš vječni spas. »On me je

ljubio i predao sebe za mene« (Gal. 2, 20). Ali to nije samo neka prazna slika, kao crtež na komadu platna, koji nas sjeća muke Kristove. Nasuprot, ova slika sadržaje u sebi cijelu stvarnost: Krista, njegovo tijelo, njegovu dušu, njegovu žrtvenu nakanu i njegov nutarnji žrtveni čin, kojega neprekidno održaje.

3. U središtu kršćanske pobožnosti nalazi se žrtva svete Mise. Ali sveta nas Misa upućuje na krvavu žrtvu na križu. Sudjelovanje kod svete Mise nužno rađa u nama dublje razumijevanje Kristove žrtve, a i našeg kršćanskog poziva, da s Kristom budemo jedna žrtva. Ovdje, sudjelujući kod žrtve svete Mise treba da shvatimo, da je žrtva korjen, srce i kruna svakog velikog, plemenitog i uistinu kršćanskog života. Ovdje treba da crpimo razumijevanje, pripravnost i jakost za žrtvu. Mi još nismo korisno pribivali svetoj Misi, doklegod nas pribivanje kod svete Mise nije učinilo jakima, da se s radošću i s ljubavlju odričemo, mrtvimo i podnosimo, da budemo jaki za odvažan život neprekidne žrtve iz ljubavi prema Bogu i prema Kristu.

Za Gospodina je euharistija sakramenat potpunog napuštanja i predanja samoga sebe. Zar da bude za nas nešto drugo? Zar ne mora euharistijski Gospodin da bude duša moga bića? Smijem li ja biti što drugo nego li je neznatna hostija? Ne moram li da budem posve njegov? Da s njime postanem jednom žrtvom? Svaka se euharistijska duša nužno troši u žrtvi za Boga i za Krista.

Molitva.

Bože, koji si nam u divnom sakramentu ostavio uspomenu muke svoje, podaj nam, molimo, tako častiti sveta otajstva tijela i krvi tvoje, da vazda osjećamo u sebi plod otkupljenja tvojega. Koji živiš i kraljuješ u vijeke vjekova. Amen.

Subota u osmini Tijelova.

Sveta Misa.

»Svećenici će Gospodnji prikazivati Bogu kâd i hljebove: i zato će biti sveti Bogu svojemu i ne će oskvrnuti njegova imena. Aleluja« (prikazanje). Sveta je euharistija žrtva Novoga Zavjeta, žrtva svete Crkve.

1. Najbitniji čin kršćanske religije i pobožnosti, ono što je samo i jedino važno u životu, jest ovo: »Sveti se ime tvoje.« Da se sveti ime Božje, da slavimo Boga, da priznamo Boga kao Gospodina, i da mu kao Gospodinu tako savršeno služimo, kao što on to zaslužuje, to je ono bitno! Tko će njega slaviti, kako on zaslužuje? Samo jedan, utjelovljeni Sin Božji, Isus Krist, naš Gospodin. On je jedne biti s Ocem. I on je ujedno jedan između nas. Budući da je on Bog i čovjek u jednoj osobi, može Ocu iskazivati čast, kakvu Višnji zaslužuje: čast, klanjanje i slavu od neizmjerne vrijednosti. Slava, koju možemo i moramo iskazati Ocu, može dakle, da se sastoji samo u tome, da neizmjernomu Božjem Veličanstvu dademo Isusa: onoga, koji je bitno sjaj slave Očeve, koji je beskrajno sveti i savršeni hvalospjev Očev, koji je pjesma slave, kojom Bog samoga sebe od vijeka beskrajno proslavljuje. Samo u Isusu i s njime i po njemu možemo častiti sveto ime Božje i dostojno slaviti Boga. Naša se religija i pobožnost u svojoj najdubljoj biti sastoji u tome, da Isusa, našega Gospodina, dademo Bogu, presvetome Trojstvu. A s njime da predademo i sami sebe. Tim što u Isusu žrtvujemo i sami sebe, »prinosimo duhom žrtve, predrage Bogu po Isusu Kristu« (1. Petr. 2, 5).

2. U svetoj Misi žrtvujemo Isusa. Sve što bismo mi dragom Bogu htjeli prikazati i žrtvovati bilo bi ništa, kao što smo i sami ništa. A ipak smo mi pozvani, da Bogu iskažemo beskrajnu slavu. Kako ćemo mi to spojiti? »Per Ipsum et cum Ispo et in Ipso — Po njemu (po Kristu) i s njime i u njemu jest tebi, Bogu Ocu svemogućemu u jedinstvu Duha Svetoga svaka čast i slava.« Po svetoj Misi možemo Bogu Ocu dati Isusa, koji je sam pojam i sadržaj beskrajno svetog i savršenog slavljenja Boga. Bog nam je u svetom božićnom otajstvu dao svoga Sina, ali ne zato, da ga zadržimo za sebe, nego da ga kao dar djetinje ljubavi uzvratimo Ocu. A to se zbiva u svetoj Misi. U žrtvi svete Mise uzimamo u svoje ruke Isusa, naš žrtveni dar, Srce Isusovo, njegovo tijelo, njegovu svetu dušu, njegovu dragocjenu krv, njegove neizmjerne zasluge, njegovo klanjanje i čašćenje Oca, njegovu ljubav, njegov posluh, njegovu poniznost, sve ono sveto i uzvišeno, što se u njemu krije i sve to prikazujemo Ocu, kao dopunu za naš nedostatak,

što ne možemo Boga dostojno slaviti, častiti, hvaliti i zahvaljivati se, davati mu zadovoljštinu, koju smo mu dužni. U tom se sastoji najsvetije, najviše i najvažnije djelovanje kršćanina. Pokršteni smo zato, da možemo sudjelovati kod svete Mise. I samo mi, kršćani, možemo sebi prisvojiti Krista kao naš žrtveni dar, kao naše vlasništvo i prikazati ga Ocu. »Suscipe Pater — Primi, Oče, ovu čistu, svetu, neoskvrnjenu žrtvu.« »Po njemu i s njime i u njemu — t. j. po tome što smo živi udovi Krista, naše glave — jest tebi, Bogu Ocu svemogućemu, (a i od nas, od mene) beskrajna čast i slava« u žrtvi svete Mise.

3. Naš Gospodin i Spasitelj sišao je na zemlju i u svakoj svetoj Misi opet silazi, u prvom redu ne zato, da nama dade sebe, nego više zato, da ga mi prikažemo Ocu. Tko svoju pobožnost ograničuje samo na svetu hostiju, tko se Spasitelju samo klanja, a u isto se vrijeme ne pridružuje Spasiteljevoj žrtvi, koja se obnavlja u svetoj Misi, taj ne shvaća sveti dar, koji mu je Spasitelj ostavio u svetoj euharistiji. Žrtva, odnosno sudjelovanje kod žrtve svete Mise je središte i vrhunac kršćanske pobožnosti. Mi smo kršteni, da aktivno sudjelujemo kod svete Mise. Ona je naša prva i naša najsvetija služba, ono najbitnije i najvažnije, koje moramo izvršiti. Sudjelujući kod svete Mise vršimo svećeničku službu, za koju smo posvećeni kod svetoga krsta. Zato mora sudjelovanje kod svete Mise postati najsvetijim i najdražim djelom naše pobožnosti.

Molitva.

Molimo te Gospodine, da umilostivljen primiš ovaj prinos naše (svećeničke) službe i cijele svoje obitelji i da naše dane razrediš u svome miru i izbaviš nas od vječnoga osuđenja i pribrojiš stadu tvojih izabranih. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Sveta Misa druge nedjelje po Duhovima.

1. Priča o velikoj večeri nalazi se u središtu liturgijske slave današnjega dana. Ovu večeru obično povezujemo s blagdanom Tijelova, u čijoj se osmini nalazimo, kao da je evanđelje o velikoj večeri namjerno uzeto za nedjelju u osmini Tijelova. Ali ovo se evanđelje stvarno već čitalo kroz mnoga stoljeća na drugu nedjelju po Duhovima, već mnogo prije nego li je uveden blagdan Tijelova. Kako se u bogoslužju shvaća, velika večera ne obuhvaća samo žrtvenu gozbu, svetu pričest, nego uopće cjelokupno djelo spasenja, koje je Bog iz svoje dragovoljne ljubavi nama ponudio. Obuhvaća dakle utjelovljenje, otkupljenje, krst, euharistiju, milost i nebesko blaženstvo.

2. U ulaznoj se pjesmi zahvalno osvrnimo na veliki doživljaj otkupljenja, koji smo proživjeli u uskrsnoj noći, kad smo bili pozvani na večeru vrhunaravnoga života i vrhunaravnih dobara. »Gospodin bi zaštitnik moj i izvede me na širinu, spasi me, jer me ljubi. Gospodin je utvrda moja i zaklon moj i izbavitelj moj.« Sa zahvalnošću i s radosnom čežnjom pođimo na večeru, koja nam je pripravljena u žrtvenoj slavi svete euharistije. Krist je u žrtvi i u žrtvenoj gozbi »moja utvrda, moj zaklon i moj izbavitelj«. Vapimo k njemu: Kriste, smiluj se. »Daj da se tebe bojimo i da te ujedno ljubimo«, pa ćemo s korišću sudjelovati kod velike večere vrhunaravnih dobara spasenja, a osobito kod presvete euharistije (molitva). Poslanica poziva vjernike, da prodube svoj smisao za kršćansku zajednicu, da budu što više sjedinjeni s Crkvom. Oni su svi zajedno jedno tijelo, jedan organizam, jedan ih duh oživljava i upravlja, jedna ih ljubav veže i sjedinjuje. Zajednica, Crkva, jest ona kuća, u kojoj je pripravljena velika večera. U njoj ćemo naći obilje dobara spasenja i milosti: »Mi znamo, da smo iz smrti preneseni u život (otkupljenje, milost, spasenje), jer ljubimo braću (u zajednici svete Crkve). Tko ne ljubi, ostaje u smrti.« Zato ćemo u pjesmi na stepenicama moliti Gospodina, da nas oslobodi od svega, što

bi nas moglo priječiti kod sudjelovanja na velikoj večeri, da se i nama ne dogodi kao uzvanicima, o kojima govori evanđelje. Mnogi su bili pozvani na večeru. Ali uzvanici, oni koji su bili prvi pozvani, nisu htjeli da dođu na večeru, jer ih je odvratio svjetovni duh i smisao za vremenito, ravnodušnost prema dobrima spasenja, jer su bili zaokupljeni vremenitim interesima, poslovima i užicima. Mjesto njih su bili pozvani siromasi i nevoljnici, prosjaci i prezreni, ugnjetavani i razbaštinjeni ljudi. Drugi (pogani) zauzeše mjesto onih, koji su bili prvi pozvani (židovi); gladni su došli na mjesto sitih; neznatni, siromasi zauzeše mjesto velikih, umišljenih. »Blago siromašnima u duhu; blago žalosnima; blago onima, koji gladuju i žeđaju pravde«, t. j. koji čeznu za vrhunaravnim, milosnim dobrima velike večere. U pjesmi prikazanja čeznut ćemo za sudjelovanjem na večeri. Po svetoj Misi možemo prisustvovati toj velikoj večeri. Po svetom krstu smo pozvani da joj prisustvujemo. Ali jao nama, ako nas zavede svjetovni duh ili želja za uživanjem te ne slijedimo poziv. »Ni jedan od onih ljudi, koji s ubili pozvani, ne će okusiti moje večere.« Zato ćemo se pridružiti mnoštvu siromaha, prosjaka, bolesnika, neznatnih, nevoljnih i nesretnih iz evanđelja. Ovi su pozvani u zajednicu Crkve i njezinih dobara spasenja (na večeru).

3. U žrtvi svete Mise odreći ćemo se, kao nekad kod svetoga krsta, svjetovnog duha, požude očiju, požude tijela i oholosti života. S Kristom, koji se žrtvuje, predat ćemo i sebe Bogu i njegovoj providnosti, da u žrtvenoj gozbi možemo primiti njegovo spasenje i njegove milosti. Zato pjevajmo sa zahvalnošću lijepu pričesnu pjesmu: »Pjevat ću Gospodinu, koji mi udijeli dobra.« On mi daje svoje tijelo i svoju krv kao zalog, da ćemo sudjelovati kod velike večere vječnoga života.

Nedjelja u osmini Tijelova.

Sveta pričest.

S radošću i zahvaljivanjem dolazimo danas k slavi svete žrtve. Mi se sjećamo milosti utjelovljenja i otkupljenja, Božića, Uskrsa i Duhova i radosno pjevamo ulaznu pjesmu: »Gospodin bi zaštitnik moj i izvede me na širinu (oslobodio me iz ropstva

đavolskog, od grijeha, od pakla); spase me, jer me ljubi.« Ja sam otkupljen, i Gospodin me ljubi. »Ljubit ću te, Gospodine, kreposti moja; Gospodin je (u svetoj euharistiji) utvrda moja, i zaklon moj i izbavitelj moj« (ulaz).

1. »Neki čovjek priredi veliku večeru i pozove mnoge. I kad je bilo vrijeme večere pošalje svoga slugu neka kaže uzvanicima, da dođu, jer je sve pripravljeno. I počnu se izgovarati svi zajedno. Prvi mu reče: Kupio sam zaselak; drugi reče: Kupio sam pet jarmova volova; a treći reče: Oženio sam se, i zato ne mogu doći. Nato domaćin ljutit zapovijedi svomu sluzi: Idi brzo na trgove i gradske ulice i uvedi ovamo siromahe i slabe i slijepe i hrome. Iziđi na puteve i među ograde, pa prisili, da dođu, da mi se napuni kuća. A kažem vam, da ni jedan od onih, koji su bili pozvani, ne će okusiti moje večere« (evanđelje). Večera je gotova, danas, dnevno, u svetoj euharistiji. Siti, t. j. oni koji imaju samo vremenite, zemaljske interese i potrebe, nisu se odazvali pozivu na euharistijsku večeru: oni nemaju nikakve volje za nju. Siromasi duhom i oni koji su se oslobodili neurednih požuda i želje za zemaljskim dobrima, bolesnici, slabi, oni koje nije život blagoslovio, oni uživaju na večeri svete euharistije. Mi se radujemo, jer smo i mi pozvani na gozbu svete euharistije. Mi ćemo se uzdići iznad neuredne privezanosti uz vremenita dobra i uživanja i mi ćemo čeznuti za dobrima euharistije. »Gladne napuni dobara, a bogataše, site, otpušta prazne« (Luka 1, 53). Veoma je važno da budemo gladni, da čeznemo za svetom euharistijom, za svetom pričešću, da spoznamo da smo slabi, siromašni, slijepi i nevoljni, i da nam je veoma potrebna snaga i pomoć presvetoga oltarskog sakramenta.

2. Duh ljubavi, volja i snaga da ljubimo, osobito je plod sudjelovanja kod večere svete euharistije (poslanica). »Predragi! Ne čudite se, ako vas svijet mrzi. Mi znamo, da smo iz smrti preneseni u život, jer ljubimo braću. Tko ne ljubi, ostaje u smrti (grijeha). Ubojica je, tko mrzi svoga brata. A znate, da nijedan ubojica nema u sebi vječnoga života. U tom smo upoznali ljubav Božju, što se on žrtvovao za nas. I mi smo dužni žrtvovati se za braću. Tko ima dobra ovoga svijeta, i vidi svoga brata u potrebi te pred njim zatvori svoje srce, kako ostaje u

njemu ljubav Božja. Sinci moji, ne ljubimo riječju ni jezikom, nego djelom i istinom« (1. Iv. 3, 13—18). »Poznat ćete ih po njihovim plodovima« (Mat. 7, 16); po plodu bratske ljubavi, po odanosti zajednici svete Crkve u velikim i u malim stvarima, upoznat će drugi, a i mi sami, koliku smo korist crpli iz primanja svete pričesti, da li smo je dakle, dobro primali. Zapovijed ljubavi zadaje nam najviše poteškoća u dnevnom životu. Što je tijesnija, uža zajednica, u kojoj s nekim živimo, tim teže osjećamo teret našega bližnjega (Gal. 6, 2), tim teže vršimo svoje dužnosti ljubavi. Ali po svetoj pričesti crpimo snagu ljubavi, snagu da svladamo sebe, da se odričemo svojih želja i zahtjeva; crpimo snagu da trpimo, da opraštamo, da razumijemo, da budemo dobri i blagi; snagu, da ne postanemo ogorčeni, zlovoljni i zlobni; snagu, da usprkos svim nutarnjim i vanjskim zaprekama i poteškoćama, očuvamo i tražimo mir i slogu, jer smo po svetoj pričesti postali jednim kruhom, jednim tijelom, jednim duhom (1. Kor. 10, 17).

3. »Ljubit ću te, Gospodine, kreposti moja; Gospodin je utvrda moja i zaklon moj i izbavitelj moj« (psalam ulaza). To mora da bude odgovor na ljubav, koju nam je Gospodin ukazao u svetoj euharistiji. »U tom smo upoznali ljubav njegovu, što se on žrtvovao za nas« (poslanica), jednom na krvavi način, kad je uistinu umro na križu, neprekidno na nekrvni način u žrtvi svete euharistije. I još je svoju ljubav očitovao po tome, što želi da u svetohraništu bude uvijek uz nas! Zar da ga ne uzljubimo?

»Pjevat ću Gospodinu, koji mi udijeli dobra, i slavit ću ime Gospodina svevišnjega« (pričesna), koji u svetoj euharistiji silazi k nama i daje nam sebe za hranu!

Mnogi uzvraćaju njegovu veliku ljubav hladnoćom i ravnodušnošću. Oni su pozvani na večeru svete pričesti, ali oni se ispričavaju, kao da imaju važnijih poslova. Tako malo cijene oni svetu euharistiju. Oni nemaju žive vjere! Mnogi dolaze na večeru, koju im je Gospodin pripravio. Ali za njih je to nešto svakidašnje, već im je previše poznato. Oni nemaju žara, koji čini, da primanje svete pričesti bude korisno, oni nemaju žive vjere, nemaju sveto strahopočitanje, žarku čežnju, da se sjedine s Gospodinom i da se napune njegovim životom.

A što da kažemo o onima, koji su nažalost također mnogobrojni, koji pristupaju svetoj pričesti, a nemaju svadbeno ruho milosti?

Molitva.

Učini, Gospodine, da u nama bude sveudilj strah i ujedno ljubav svetoga imena tvojega, jer nikad bez svoje uprave ne ostavljaš onih, koje utvrđuješ u svojoj ljubavi. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Ponedjeljak u osmini Tijelova.

Sveta Misa žrtva Kristova.

»Ovo je moje tijelo, koje će se predati za vas. Ovaj kalež je Novi Zavjet u mojoj krvi« (poslanica). Ovim je riječima Gospodin ustanovio žrtvu svete Mise. Krv, »koja će biti prolivena za otpuštenje grijeha«, znači po načinu pisanja Svetoga Pisma žrtvenu krv. Ona je u vezi s pravom i zbiljskom žrtvom. Žrtva svete Mise je žrtva samoga Krista.

1. Žrtveni dar svete Mise jest Krist naš Gospodin. Kao što se jednoć na drvetu križa na krvni način u strašnim smrtnim mukama, iz ljubavi prikazao za nas Ocu kao žrtva, tako se sada i u svetoj Misi kao proslavljeni, preobraženi, besmrtni, nad svako trpljenje uzdignuti Gospodin prikazuje Ocu kao žrtva. On prikazuje svoje presveto Srce sa svim njegovim bogatstvom, a to je: poklon i ljubav, čašćenje i pohvala, oproštenje i milost. On prinosi Ocu svoje sveto tijelo, svoju dragocjenu krv, svoj sveti život, kojim je živio na zemlji, svoje zasluge, koje je stekao, i kreposti, koje je vršio, svoju muku i svoju smrt. U svoj žrtveni dar uključuje sve, što je molio, radio i trpio od prvoga časa svoga ulaska u ovaj svijet; sve čime je proslavio Oca u Betlehemu, u Nazaretu, u svome javnom djelovanju, na križnome putu, na drvetu svetoga križa. To je »čista, sveta i neoskvrnjena žrtva«, koja je Ocu mila. Od vremena Abela i Kaina podiže si čovječanstvo žrtvenike i kolje si žrtve. Ljudi osjećaju, da su krivi, da su se udaljili od Boga. Oni žele da se povrate k Bogu, da kod njega nađu milost i oproštenje. Odatle je nastala žrtva, žrtvena krv nebrojenih životinja, štoviše i ljudske žrtve. Ali Bogu se ne mile ove žrtve, makar bila i dobra nakana ljudska. »Žrtava i darova ne ćeš. Paljenice i žrtve za grijeh nisu ti ugodne. Tada rekoh: Evo dolazim« (Hebr. 19, 5 sl.), ja, jedinorođeni Sin Božji dolazim. Iz ljubavi i poslušnosti žrtvovao je sebe na križu, i sada nastavlja na našim žrtvenicima na nekrvni način žrtvu, koju je jedamput na krvni način prikazao na križu. U svetoj se Misi ispunilo proročanstvo Malahijino: »Iz ruku vaših, t. j. svećenika Staroga Zavjeta, ne ću više primati žrtve, jer je od izlaska sunca sve do zapada veliko moje ime među poganima i mojemu će se imenu među svim narodima i na svim mjestima prinositi žrtva čista« (Mal. 1, 10), u Crkvi Novoga Zavjeta, u slavlju svete Mise.

2. Svećenik, koji u svetoj Misi prikazuje žrtveni dar Bogu, je »isti onaj koji je jednom sebe žrtvovao na križu« (Tridentinski sabor). Odvajkada stajali su svećenici kod žrtvenika čovječanstva i prinosili Bogu svoje žrtvene darove. Ali za njih je vrijedila riječ, koju je Gospodin rekao proroku: »Vi mi niste mili i iz ruku vaših ne ću primiti žrtve« (Mal. 1, 10). Ruke i srca ljudi-svećenika odviše su nečista, okaljana grijesima. Sin se Božji sažalio nad našom nemoći i nedostojnosti, te je postao kao jedan između nas. Postao je čovjekom, i kao Bog-čovjek, on je Veliki svećenik već od prvoga časa svoga dolaska na svijet. »Evo, dolazim.« Svojim božanskim, čistim rukama prikazuje neoskvrnjenu žrtvu, sebe samoga u svetoj Misi Ocu kao žrtvu, i to po vidljivom čovjeku-svećeniku. Pravi svećenik svete Mise je zapravo Krist Gospodin. I zato je žrtva svete Mise uvijek čista i sveta žrtva, koja je Boga dostojna, koja je uvijek djelotvorna i uvijek od neizmjerne vrijednosti. Očima vjere upoznajemo i gledamo njega, Gospodina, kako je živ pod prilikama kruha i vina i kako je lično prisutan, da u jednom svetom žrtvenom činu prikaže Ocu sebe samoga, svoje tijelo i svoju dušu, svoj život, svoju muku i smrt. Tu euharistijsku žrtvu prikazuje istom ljubavlju prema Ocu i prema nama, kojom ju je prikazao nekoć na križu. Budući da je Gospodin pravi svećenik, zato se po svetoj Misi daje Ocu i Sinu i Duhu Svetomu neizmjerno savršena slava i čast, kako

to dolikuje Bogu. Zato se u svetoj Misi izdiže iz Srca našega Gospodina, koji se žrtvuje, molitva i zagovor, koji Otac ne može odbiti. Jedino po svetoj Misi daje se Bogu potpuna i dostojna zadovoljština za sve grijehe i obećašćenja, koja sa zemlje vape k nebu za osvetom. Žrtvenik je svetište Crkve i čovječanstva, izvor žive vode. Sve što je plemenito i uzvišeno, sve što je veliko i božansko, izvire iz naših žrtvenika i izlijeva se na čovječanstvo i na duše. »Mi imamo Velikoga svećenika, Isusa Krista Sina Božjega« (Hebr. 4, 14).

3. Isus je u svetoj Misi žrtveni dar i Veliki svećenik. Sveta Gertruda priča, da je u jednom viđenju gledala Gospodina kao pravog svećenika, kako prikazuje žrtvu: On se uspravio sa svoga nebeskoga prijestolja i vlastitom je rukom podigao u vis svoje presveto Srce prinoseći ga tako Ocu; gledala ga je, dakle kao svećenika i žrtvu podjedno. »U času, kada je Sin Božji prinosio Ocu svoje božansko Srce, zvonila su zvona na tornju na podizanje.«

U svetoj Misi Isus je naš veliki svećenik, koji se prikazuje žarkom ljubavlju kao i ono na križu, s istom poslušnošću i s istom željom, da proslavi Oca i da mu dade zadovoljštinu za naše grijehe, s istim: »žedan sam« (Iv. 19, 28). Njegovo je Srce upravljeno Ocu, da ga slavi, da mu zahvaljuje i da ga ljubi, kako zaslužuje. Njegovo je Srce upravljeno i k nama, da se mjesto nas klanja Ocu, da ga slavi, da ga ljubi i da tako nadoknadi i dopuni, što mi ne možemo i što nama nedostaje.

To je naše bogatstvo: »što imamo Velikoga svećenika, Isusa, Sina Božjega, koji je uzet od ljudi, i za ljude je postavljen, da služi Bogu« (Hebr. 4, 14; 5, 1). On je »svet, nevin, neokaljan, odijeljen od grešnika, i uzvišeniji od neba« (Hebr. 7, 26). A ujedno imamo i neizmjerno svet i dostojan žrtveni dar, presveto Srce našega Spasitelja.

Mi se nažalost često zaustavljamo kod vidljivog svećenika, tako reći, kod tijela i krvi, i zato ne opažamo pravu, veliku i svetu zbilju, koja se iza toga krije! Nestala bi mnoga naša poteškoća, kada bismo svijetlom vjere gledali u Velikoga svećenika Krista!

Molitva.

Podaj nam, molimo, Gospodine, da dostojno izvršujemo ova otajstva; jer kadgod se slavi spomen ove žrtve, izvršava se djelo našega otkupljenja. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Utorak u osmini Tijelova.

Sveta Misa žrtva svete Crkve.

»Ovo je moje tijelo, koje će se predati za vas. Ovaj kalež je Novi Zavjet u mojoj krvi.« U našoj svetoj Crkvi postoji euharistijska žrtva. Ona je središte i vrhunac kršćanskog obreda, kršćanske religije i pobožnosti.

1. Sveta je Misa žrtva Crkve. U tisućama svojih posvećenih svećenika stoji Crkva svaki dan kod žrtvenika. »Molimo, Gospodine, da umilostivljen primiš ovaj prinos naše (svećeničke) službe i sve svoje obitelji«, vjernika, koji prisustvuju, cijele svete Crkve. U svojim čistim djevičanskim rukama drži čisti, sveti i neokaljani žrtveni dar, »sveti hljeb vječnoga života i čašu vječnoga spasa«: Tijelo i krv Gospodnju, njegove zasluge, njegovu zadovoljštinu, njegove molitve. »Po njemu i s njime i u njemu« prikazuje Crkva kao cjelina Ocu, Sinu i Duhu Svetomu beskrajno vrijedno, i Bogu dostojno klanjanje, slavu, zahvalu, ljubav, zadovoljštinu i naknadu. Crkva to prikazuje, a s njome svi mi. Mi sudjelujemo kod svake žrtve svete Mise, koja se bilo gdje na zemlji prinosi. Bez prestanka žrtvujemo s Crkvom, koja žrtvuje. Mi sudjelujemo kod svake svete Mise i tako vršimo svoju svećeničku službu, koju smo primili po svetom krstu. Svetu žrtvu prikazuje zajednica, a ne samo pojedini svećenici, koji čitaju svetu Misu, ne samo oni koji tjelesno prisustvuju svetoj Misi, nego štoviše: cijela sveta Crkva. Hvalu uzdajmo (euharistija) Gospodinu Bogu našemu.« »Prinosimo ti.« »Primi nas, Gospodine.« »Molimo, Gospodine, da umilostivljen primiš ovaj prinos naše službe i sve svoje obitelji.« Kolike li milosti, što po svetoj Crkvi možemo bez prestanka, dan i noć, prikazati Bogu žrtvu klanjanja, zahvale, prošnje i zadovoljštine! Kolike li milosti, ako promislimo, da se ova žrtva svaki puta prikazuje po Crkvi, ali i za Crkvu, za zajednicu! Kalež

prikazujemo, da »uziđe s ugodnim mirisom pred lice tvoga božanskoga Veličanstva za spasenje naše i svega svijeta.« Tijelo i krv Kristova su žrtveni dar »na korist našu i svekolike svoje svete Crkve«, žrtva »za cijelu svetu katoličku Crkvu po cijelome svijetu.« Po svome svećeniku diže Crkva bez prestanka sveti kruh i kalež krvi u vis, da isprosi za sve nas i za svakoga od nas oproštenje, milost, svjetlo, zaštitu i pomoć. Kad nas ljudi budu već davno zaboravili, majka će žrtvovati i moliti za nas. Jesmo li se za to zahvalili majci Crkvi?

2. Sveta je Misa i naša žrtva. Po svetom krstu primili smo sa neizbrisivim i neprolaznim krsnim biljegom poziv i vlast, da u zajednici svete Crkve pristupimo k žrtveniku i da vršimo svoju t. zv. opću svećeničku službu. Mi smijemo žrtvu prinositi. Mi možemo Krista, tijelo i krv Gospodnju primiti u svoju ruku i prinositi nebeskom Ocu u zamjenu za sebe. Ne prinosimo više krv životinja i prazan kruh, kao što su to činili stari kadgod bi došli u jeruzalemski hram, da prinose svoje žrtve.

Mi smo kao Marija, koja se pojavila u hramu noseći Isusa na rukama. Kao zamjenu za sve što nam nedostaje, kao i za nadopunu za svoje nedovoljno i nesavršeno djelovanje i molitvu, ljubav i čašćenje možemo prikazati Srce našega Spasitelja, njegovu muku i smrt, njegove zasluge i kreposti. Sve je to naša svojina. »Što je moje, tvoje je« (Iv. 17, 10). Njegovo Srce, njegov život, njegove zasluge, kreposti i zadovoljština postaje u slavi svete žrtve našom svojinom. U žrtvi svete Mise postaje on tako reći našom osobom, on se moli, ljubi, zahvaljuje i prosi mjesto nas; mi u njemu, mi po njemu, mi s njime, s njegovom ljubavlju, sa žarom njegova predanja Ocu. S Isusovim se Srcem klanjamo Ocu, mi ga ljubimo Isusovom ljubavlju, mi ga molimo Isusovom molitvom, molitvom Sveca, koji će uvijek biti uslišan; Ocu prikazujemo Isusovu krv kao zadovoljštinu za naše grijehe. To je najviši, najsvetiji čin naše pobožnosti, najdjelotvornija naša molitva i djelovanje: »Po njemu i s njime i u njemu«, u svetoj Misi, u žrtvenoj zajednici s Isusom, našim Velikim svećenikom i našim žrtvenim darom, u zajednici sa svetom Crkvom.

3. »Mi, tvoj (po krstu) sveti narod, (koji smo živi udovi Isusa, Velikog svećenika i žrtvenog dara, i svete Crkve), prinosimo tvojemu Veličanstvu čistu, svetu, neoskvrnjenu žrtvu«, tijelo i krv tvoga preljubljenoga Sina. Budući da držimo u rukama Srce i krv Isusovu, koju prikazujemo Ocu na visini, milostivo će nas Otac primiti i posve će sigurno uslišati naše molitve. S tim pouzdanjem, nimalo se ne pouzdavajući u vlastito djelovanje, nego u naš žrtveni dar, u Krista, molimo poslije podizanja sa svećenikom za svoje mile pokojnike, za nas same i za sve, i izgovarajmo sa svećenikom i s Crkvom, koja žrtvuje, onu najdragocjeniju molitvu, koja uopće postoji, »Očenaš.« Mi molimo »po njemu i s njime i u njemu.« On moli Očenaš po nama, s nama i u nama: On glava, i mi udovi: jedna osoba, jedan Krist!

»Ljubi Gospodina Boga svoga svim srcem svojim, svom dušom svojom, svom mišlju svojom« (Mat. 22, 37). Kada možemo to savršenije izvršiti, ako ne onda, ako uzljubimo Boga ljubavlju presvetoga Srca Isusova. A to činimo, kadgod sudjelujemo kod žrtve svete Mise.

Mi smijemo žrtvovati Isusa kao svoj dar. Divnog li svećenstva, koje se temelji na svetom krstu, po kojem smo postali živi udovi Krista, našega Gospodina i naše glave! Zar to možda znači: Bogu prikazujemo Spasitelja i ništa drugo? Nipošto. Bogu žrtvovati Spasitelja znači: u njemu i nas same žrtvovati. Kako bismo mogli žrtvovati glavu (Krista), a da ne žrtvujemo i udove, t. j. nas same? Kad bismo htjeli sebe isključiti iz žrtve, t. j. da ne budemo i sami žrtveni dar, osakatili bismo Krista. Mi smo »dio Isusa Krista«. U kruhu i vinu prinosimo u svetoj pretvorbi sebe za žrtvu. Smisao sudjelovanja kod žrtve svete Mise jest: mi hoćemo da budemo žrtveni prinos svete volje Božje, da kao žrtvena životinja budemo zaklani na slavu Božju. Mi želimo da umremo svojemu ja, svojim strastima, grijehu i svemu, što se Bogu ne mili. Mi tražimo da nas sažeže oganj božanske ljubavi. Mi želimo da cijeli svoj život učinimo neprestanom žrtvom zahvale, klanjanja, zadovoljštine i čašćenja Boga. Žrtvujući Krista prinosit ćemo tako u njemu sebe za žrtvu.

»Spomeni se, Gospodine, svojih slugu i službenica i sviju prisutnih, kojih ti poznaješ vjeru i bogoljubnost.« Vjeru i bogoljubnost! Prema našoj vjeri i bogoljubnosti i prema našoj spremnosti na žrtvu bit će i vrijednost naše žrtve pred Bogom i prema tome ćemo primiti plod žrtve!

Molitva.

Posveti, molimo, Gospodine, Bože naš, ove naše darove kruha i vina i po njima nas same sebi usavrši za svoj vječni dar. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Srijeda u osmini Tijelova.

»Ovo činite na moju uspomenu!«

»Ovo činite na moju uspomenu!« Gospodin je kod posljednje večere pod prilikama kruha i vina prikazao sebe Ocu za žrtvu. A apostolima je naložio: »Ovo činite na moju uspomenu!« Ovo isto, što je on učinio. On ih je time odredio i posvetio za biskupe i dao im vlast da prinose euharistijsku žrtvu. On nije odredio, da prikazuju žrtvu samo za sebe, nego u ime zajednice, s nama i za nas. I mi možemo i moramo žrtvovati, sudjelovati kod žrtve. Mi smo kršteni, da sudjelujemo kod žrtve. Sudjelovanje kod svete žrtve jest najbitniji čin kršćanskog života i pobožnosti. »Ovo činite!« Tako glasi nalog Spasiteljev. To je naložio svakome kršćaninu, na poseban način posvećenim svećenicima, a opet na drugi način onima, koji nisu posvećeni za svećenika.

1. »Sveti se ime tvoje.« Najvažnije na ovome svijetu jeste, da se Bog u svemu slavi. »Slava Bogu na visini« (Luka 2, 14). To je posljednja svrha stvaranja svijeta, a to je i svrha djela otkupljenja, utjelovljenja Sina Božjega i našeg budućeg preobraženja na nebesima. Ali tko će Boga slaviti, kako zaslužuje, kako je on dostojan? To će jedino izvršiti jedinorođeni Sin Božji, Isus Krist. On je Sin Božji, a ipak se ponizio i postao je poslušan do smrti na križu: »Sin Božji je trpio u svojoj ljudskoj naravi, i po svojoj ljudskoj naravi, koju je primio. Budući da je ljudska narav s vječnom Riječi Božjom sjedinjena u jedinstvu osobe, zato može Isus častiti Oca slavom, koja ima ljudsku vrijednost. Kako ćemo dakle mi, kršćani, izvršiti svoju dužnost, da slavimo Boga? Ispunit ćemo je tako, da Ocu damo Krista, koji je sama neizmjerna slava Božja. Kako ćemo dakle častiti Boga? Kako ćemo izvršiti ono, za što se molimo u Očenašu: sveti se ime tvoje? Tako ćemo to izvršiti, da Ocu prikažemo Krista, Kristov život, Kristovu osobu, njegovo tijelo i krv, njegovo Srce, njegove zasluge, njegovo klanjanje Ocu, njegovo predanje Ocu, njegovu poslušnost, njegovu ljubav. To ćemo izvršiti, ako u Kristu, našoj glavi, dajemo samoga sebe Ocu, u uskoj zajednici s Kristom, predavajući sebe svega njemu, i pokoravajući se u svemu njemu. Naše čašćenje Božje je po svojoj biti svećenički čin: neprekidna volja da žrtvujemo, neprestano prikazivanje žrtve. Žrtva, koju prikazujemo, ne obuhvaća možda samo Gospodina za sebe, nego cijeloga Krista. Ona obuhvaća glavu i udove. Po svetom smo krstu primili »kraljevsko svećenstvo«, da prinosimo Bogu žrtve duhovne, predrage Bogu po Isusu Kristu« (1. Petr. 2, 5). Mi smo živi »Gloria Patri — Slava Ocu«, stvoreni smo, da slavimo Boga, da budemo neprekidan, živi hvalospjev Bogu, himan, koji je Boga dostojan. Da to uzmognemo, postao je Sin Božji čovjekom, i Bog nas je učinio dijelom Krista, njegovim udovima. On nam je dao Krista, da ga možemo Ocu uzvratiti kao dar svoje djetinje ljubavi i da tako usprkos našem ništavilu, našoj nedostojnosti i siromaštvu, uzmognemo Božjemu veličanstvu davati neizmjernu čast i slavu. Kako li nas je Bog uzvisio!

2. »Ovo činite na moju uspomenu.« Svoje svećeničko zvanje, da Bogu dajemo neizmjernu čast, izvršit ćemo najsavršenije sudjelovanjem kod svete Mise. Po svećeničkoj pretvorbi postaje Gospodin našim žrtvenim darom. Mi ga primamo, da ga posvetimo Ocu. »Po njemu i s njime i u njemu jest tebi, Bože, svaka čast i slava u vijeke vjekova.« »Ovo činite.« Mi činimo, što je i Isus činio. Njega uzimamo u svoje ruke i prikazujemo ga Ocu, njegovo tijelo i krv, njegov život, muku i smrt, sve što ima i što jest. Ocu ćemo prikazati Isusa, svoj žrtveni dar od neizmjerne vrijednosti, dar i slavu, koja je Boga potpuno dostojna. Mi ne dolazimo na svetu Misu zapravo zato, da se klanjamo Gospodinu, ili da nas on obogati i usreći, nego ponajprije da njega poklonimo Ocu. U svetoj Misi postaje prisutan u prvom redu ne radi sebe ili radi nas, nego da posveti Veličanstvu Božjemu dostojnu čast. Kad bismo kod svete Mise samo častili svetu hostiju i klanjali se samo Isusu, ne bismo shvatili smisao svete euharistije, dolaska Kristova, niti bismo riječ Gospodnju:

»Ovo činite«, na savršen način ispunili. U svetoj je Misi glavna osoba Otac, presveto Trojstvo. Isus je posrednik kod Oca. On želi da ga mi žrtvujemo!

3. Mnogi misle da su izvršili svoju dužnost, ako su kod svete Mise usmeno molili ili razmatrali; ako ljube Isusa, ako su se pripravili za svetu pričest i slično. To je krivo shvaćanje! Ono, što je za Boga, za Krista bitno, ono nije za nas bitno, tako da često na to i zaboravimo. A ono što je nebitno, činili smo bitnim. Kako ćemo dakle po svetoj Misi crpsti potrebnu spremnost i radost za žrtvu?

Prevarili smo se! Mi trpimo radi osjećaja, da ne možemo Boga častiti kako zaslužuje! Mi se bunimo protiv ove nemoći. Mi nastojimo da više uzljubimo Boga. Sve se više i jače trudimo, da se riješimo one nesavršenosti. Međutim, kako da uredimo svoj život, da zadovolji Božje nakane? Kolikogod se trudili, makar i sve dali, to sve nije napokon, gotovo ništa! Mi si utvaramo da možemo, da moramo Boga slaviti, s onim što je naše, što nama pripada, s onim što smo sami učinili. I zato pravo ne napredujemo. Ili, ako nešto i napredujemo, ipak to biva bez prave radosti i s mnogo malodušja i nesigurnosti. Mi ne shvaćamo, što smo primili u Kristu, u pozivu, da sudjelujemo kod žrtve svete Mise. »Ovo učinite!«

Molitva.

Prinos nas, Gospodine, koji će se tvojemu imenu namijeniti, očistio, i dan po dan u nebeskoga života djelovanje prenosio. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Četvrtak u osmini Tijelova.

Sveta pričest.

»Tko jede moje tijelo i pije moju krv, ostaje u meni i ja u njemu« (evanđelje). Sveta je euharistija sakramenat sjedinjenja, »communio«.

1. »On ostaje u meni i ja u njemu.« Primajući svetu euharistiju naša se duša na neizrecivo tijesni, živi i plodni način sjedinjuje s Kristom. »Ako rastopljeni vosak lijevaš u drugi rastopljeni vosak, oboje će se potpuno izmiješati. Kada primamo tijelo i krv Gospodnju, događa se nešto slična: Krist nestaje u nama, i mi nestajemo u Kristu« (Ćiril Jeruzalemski). »Zajednica tijela i krvi Kristove, sveta pričest, nastoji da nas pretvori u ono što blagujemo, i da u duhu i u tijelu nosimo onoga, u kojemu smo umrli, pokopani i uskrsnuli« (sveti Leo). Po hrani postajemo njegovim udovima, i zato je potrebno, da nas uzdigne onamo gdje je Krist, da nas uzdigne u neizrecivo bogatu, uzvišenu zajednicu Kristova života i duha i dobara, u zajednicu Sina Božjega. On u nama, a mi u njemu. Sada smo mi predmet vrhunaravne i neizmjerno plodne ljubavi Očeve, koja nas je u Kristu učinila iznova i na savršeniji način djecom Božjom, i primila nas u životnu zajednicu s presvetim Trojstvom. Zato smo obasuti božanskim obiljem, božanskim životom, postali smo tako reći dionici Božje naravi i dionici slave, koju je Sin primio od Oca. Tu se ispunja Kristova riječ: »Slavu (posinjenja Božjega), koju si mi ti, Oče, dao, dadoh njima« (Iv. 17, 21). S njime smo jedno tijelo i jedna krv. Mi smo dakle nosioci Kristovi, jer smo u sebe primili njegovo tijelo i krv, i zato smo postali dionicima božanske naravi (Ćiril Jeruzalemski), dionici božanskoga života. Ovo sudjelovanje u Božjemu životu znači ujedno i to, da smo puni Duha Svetoga. Duh Sveti živi na osobit način u Kristovu tijelu, koje blagujemo. Zato se on obilno izlijeva i na nas, koji s Kristom tvorimo jedno tijelo. Jer s Gospodinom sačinjavamo jedno tijelo, zato smo ispunjeni njegovim duhom, njegovim božanskim životom i to tako bitno i istinito, kao što Krist po svetoj euharistiji sačinjava s nama jedno tijelo!

2. »Tko mene jede, živjet će po meni, kao što ja živim po Ocu« (evanđelje). U tome se sastoji čudo euharistijskog sjedinjenja. Ono se ne sastoji samo u tome, da svoju volju prilagodimo i podložimo Gospodinu, koji u nama djeluje; niti u tome, da Kristov duh djeluje i vodi naš duh. Jedinstvo duha, koje nastaje po svetoj pričesti, temelji se na jednom pravom prožimanju našega duha s Kristovim duhom. U svojoj najdubljoj biti silazi Bog u našu dušu i napunja je svojim vlastitim životom. On je poput plamena prožima svojim svijetlom i toplinom, da je tako obuče u svoju slavu. Po svetoj smo euharistiji s Bogom jedan duh. Sin Božji ne oponaša, ne kopira samo

svoj život u nama, nego ga nastavlja i živi u nama dalje. »Ja više ne živim, nego u meni živi Krist« (Gal. 2, 20). »I sve moje, tvoje je, i tvoje je moje« (Iv. 17, 10). Njegova se ljubav i naša ljubav, njegovo mišljenje i naše mišljenje, njegovo htijenje i naše htijenje stopiše u jednu ljubav, u jedno mišljenje i htijenje, kao što se sva tamjanova zrnca spaljena u jednoj kadionici, u jednom miomirisnom pramenu uzdižu k nebu. Gospodin uništava u našoj duši naše naravno-zemaljsko mišljenje, prosuđivanje i nastojanje i usađuje nam u dušu svoj način prosuđivanja, promatranja i nastojanja, svoje osjećaje i nakane. On nas otkida od našega slijepoga ja, i daje nam razumijevanje za njegov duh siromaštva, za njegovu ljubav k Ocu, za njegovu poniznost, za njegovu poslušnost, za njegovu ljubav prema križu. Pomalo se odričemo naravnih i sebičnih želja, nakana, poriva i namjera, i počinjemo živjeti njegovim duhom i po njegovoj namisli. »Tko mene jede, živjet će po meni.«

3. »Da ti znaš dar Božji!« (Iv. 4, 10). Kako li uzvišenog dostojanstva i duševnog bogatstva, koje primamo po svetoj pričesti. Zato treba da nam je duša čista, kad pristupamo svetoj pričesti. »Neka se zato svaki čovjek ispita i onda neka jede ovaj kruh. Jer tko jede i pije nedostojno, jede i pije sebi osudu, što ne razlikuje tijela Gospodnjega« od obične hrane (poslanica, pričesna).

Što češće primamo svetu pričest, tim više moramo umrijeti naravnom čovjeku. Tim nas više moraju obuzimati misli i duh Kristov. Tim više moramo ljubiti, cijeniti i tražiti sve, što on ljubi, cijeni i traži. On ljubi siromaštvo, molitvu, da bude neznatan pred svijetom, poniznost, prostodušnost, križ i žrtvu. Ako postepeno ne počnemo ljubiti ono, što je on ljubio na zemlji i u čemu je on živio, ne moramo li priznati, da sveta pričest ne proizvodi u nama učinke, koje bi morala izvesti? Na kome je krivnja? »Koji vidi mene, vidi i Oca« (Iv. 14, 9). Tako je živo sjedinjen Isus s Ocem. Ako dakle, tako često primamo svetu pričest, ne mora li svaki, koji nas vidi i čuje, gledati i slušati Krista? Ne mora li po našem mišljenju, po našem govoru, po našoj društvenosti i savjesnosti zaključiti, da Krist u nama živi, da on u nama moli, radi i trpi?

Molitva.

Bože, koji si nam pod divnim sakramentom ostavio uspomenu muke svoje, podaj nam, molimo, tako častiti sveta otajstva tijela i krvi tvoje, da plod tvojega otkupljenja vazda u sebi osjećamo. Koji živiš i kraljuješ u vijeke vjekova. Amen.

Blagdan presvetoga Srca Isusova.

Presveto Srce Isusovo.

Na blagdan Tijelova nadovezuje sveta liturgija blagdan presvetoga Srca Isusova, kao neki nastavak onoga blagdana. Predmet čašćenja jest Srce Isusovo, t. j. tjelesno Srce Boga-čovjeka, s Božanstvom i čovječanstvom Isusovim, kao živi ud organski povezan sa cjelinom. Predmet štovanja jest tjelesno Srce, u koliko je simbol i očitovanje Isusove ljubavi prema ljudima, koja se osobito očitovala u otkupljenju na križu i u otajstvu presvete euharistije. Mi štujemo Isusovo Srce kao simbol i izraz ljubavi Isusove prema nama. Mi štujemo ljubav Isusovu prema nama u simbolu tjelesnoga Srca. U Srcu Isusovu gledamo na koncu konca Isusovu osobu, božansku osobu, koja u simbolu tjelesnoga Srca očituje Isusovu božansku i čovječansku ljubav prema nama. Otajstva utjelovljenja, otkupljenja na križu, poslanja Duha Svetoga, budućega uskrsnuća, vječnoga sudjelovanja u životu Božjemu temelje se zapravo na jednom otajstvu Otkupiteljeve ljubavi prema nama. Ona je utjelovljena u Srcu Isusovu. U tu ćemo se ljubav na blagdan Srca Isusova zadubiti i svim je srcem častiti.

1. Liturgijska slika Srca Isusova ocrtana je u ulazu, u evanđelju i u predslovlju svete Mise. »Misli Srca njegova od koljena do koljena, da izbavi duše njihove od smrti i da ih nahrani u doba gladi« (ulaz). »Dođite k meni svi, i ja ću vas okrijepiti« (Mat. 11, 28). Isus misli samo na ljubav i na dobro. Evanđelje nas vodi pod križ Kristov. »Vojnici dođu i prebiju noge jednomu i drugomu, koji je bio s njim raspet. Ali kad su došli do Isusa i vidjeli, da je već umro nijesu mu prebijali kostiju, nego mu jedan od vojnika kopljem otvori bok i odmah poteče krv i voda.« Predslovlje nam otkriva otajstva proba-

danja Srca Isusova kopljem: Njegovo je Srce bilo zato probodeno, da »njegovo otvoreno Srce, ovo svetište božanske darežljivosti, izlije na nas potoke milosrđa i dobrote, i postane mirom pobožnih i uvijek otvoreno utočište pokajnicima.« Ulazna vrata, koja je Noe načinio na kovčegu, slika su rane Srca Isusova: Kroz ova su vrata svi ulazili, koji su se trebali spasiti od općega potopa (hvalospjev lauda). Rana Srca Isusova je ulaz k spasu!

2. Molitva današnjega blagdana izražava našu dužnost, koju imademo prema presvetomu Srcu Isusovu: Dužni smo da mu prinosimo čast svoje odane pobožnosti (klanjanje, štovanje i zahvalu), i ujedno moramo izvršiti dužnost dostojne zadovoljštine. To su liturgijske misli ovoga blagdana. U presvetom Srcu Isusovu priznajemo i štujemo cjelokupni nutarnji život Boga-čovjeka sa svim njegovim krepostima, osjećajima i porivima, sa svim nastojanjem i htijenjem Boga-čovjeka. U Srcu Isusovu gledamo i štujemo napose ljubav Isusovu prema nama, koja se očituje na križu i u otajstvu svete euharistije. Koliko li dakle razloga, da mu zahvalimo, da mu se klanjamo i da ga štujemo! S druge strane priznajemo svoju nezahvalnost, svoje mnogobrojne i česte nevjere prema toj božanskoj ljubavi i milosti, koju nam je na križu zaslužio, a daje nam je u svetim sakramentima; mi priznajemo svoju mlakost i ravnodušnost prema Isusu. S punim se pravom moramo dnevno kajati, davati zadovoljštinu i otproštnju! Najprije za nas. A onda i za uvrede, koje drugi nanose presvetom Srcu Isusovu: za uvrede kršćana, za uvrede nas katolika, za uvrede onih, koji su posebno posvećeni Isusu! Kamo sreće, kad bismo uistinu ljubili Isusa, kad bismo žarko ljubili Isusa!

3. »Slomljeno je Srce moje od sramote i boli; čekao sam, da bi tkogod imao smilovanja sa mnom i ne bješe ga, tko bi me utješio, i ne nađoh ga« (prikazanje). Ne, ja ću ga utješiti, ja ću ga sažaliti! Ja ću nastojati, da ga utješim kao onaj anđeo, koji ga je tješio u njegovoj smrtnoj stisci u Maslinovom vrtu. Isusa možemo utješiti — zadovoljštinom, pokorom, ljubavlju!

»Evo Srca, koje je toliko ljubilo ljude!« U utjelovljenju, u jaslicama, na križu! Tko će shvatiti ljubav Srca Isusova! Pa kad još promislimo tko je on, a tko smo mi! Doista ne smijemo od njega i njegove ljubavi ništa drugo tražiti, nego što je on sam

za nas u svojoj velikoj ljubavi pronašao. Tko je manje dostojan ljubavi od nas? Tko je manje plemenit, manje zahvalan? A ipak nas on ljubi svojom prevelikom ljubavlju! Kako možemo samo zaboraviti ovu misao, kako možemo svoju pažnju svratiti na drugo, a ne na beskrajnu ljubav Isusovu, kojom je nas nedostojne ljubio? Ne bismo li morali kao oni ljudi, koji goje kakvu zemaljsku ljubav, zaboraviti na hranu i piće i na spavanje, budući da znamo, da nas Isus ljubi najnježnijom ljubavlju svaki čas, danju i noću, bez prestanka. Ovo je čudo nad svim čudesima: Obasuti smo blagoslovima, da ih jedva možemo podnositi, mnogobrojnim milostima, koje ne možemo ni izbrojiti. Svakim se danom obnavlja njegovo milosrđe. A poslije svega ovoga dobit ćemo i vječnu nagradu, koju još nijedno oko nije vidjelo, nijedno uho nije čulo, i što nije ušlo ni u jedno srce ljudsko. Srce Isusovo, kako nas silno ljubiš! A mi smo još uvijek hladni i bešćutni. Još uvijek gajimo želje i namjere, koje su nam mnogo, mnogo važnije od njega!

Molitva.

Bože, koji se dostojiš milostivo nam darivati neizmjerno blago ljubavi svoje u Srcu Sina svoga, ranjenog našim grijesima, dopusti, molimo, da prinoseći mu čast naše odane pobožnosti, izvršimo ujedno i dužnost dostojne zadovoljštine.

Raspalile, Gospodine Isuse, tvoje svetinje u nama božansku revnost, te primivši slatkoću slatkoga Srca tvoga uzmognemo prezreti zemaljsko i ljubiti ono što je nebesko, koji živiš i kraljuješ u vijeke vjekova. Amen.

Subota iza blagdana presv. Srca Isusova.

Isusova ljubav prema nama.

Apostolu Pavlu dana je milost, da »neznabošcima navijesti nedokučivo Kristovo bogatstvo«, t. j. bogatstvo milosti i spasenja, koje nam je Krist darovao. »Zato prigiba svoja koljena pred Ocem Gospodina našega Isusa Krista« i moli ga, »da možemo dokučiti, koja je širina i dužina i visina i dubina (Božjega milosrđa, koje se očituje u našemu odabranju); i da možemo poznati Kristovu ljubav, koja prelazi svako znanje« (poslanica).

1. »Koja je širina i dužina i visina i dubina« Božjega milosrđa na nama: u otajstvu neizmjerne samilosti Sina Božjega prema nama ljudima. »I Riječ je tijelom postala i stanovala među nama« (Iv. 1, 14). Stanovala je među nama u otajstvu dragovoljnog siromaštva, u životu poniznosti, poslušnosti do križa, strpljivosti, skromnosti i krotkosti, u životu spremnosti na sve, što je Otac od njega tražio. »Koja je širina i dužina i visina i dubina«, neizmjerne dimenzije milosrđa Isusova, koje je pokazao u mukama za naše otkupljenje, u smrti na križu. Kako li je silna bila njegova ljubav, u času, kada je njegova duša bila žalosna do smrti, kad je krvavi znoj oblio njegovo blijedo lice, kad su ga dovukli na židovsko sudište i osudili ga, jer je tobože hulio na Boga; kad su ga grozno bičevali, i kad je nosio teški križ na stratište, kad je bio razapet i kad je umro. Sve je pretrpio radi nas! Da mjesto nas zadovolji Bogu. Ništa nam nije uskratio. Svaki je čin njegova duha i volje koristio našemu otkupljenju, svaki je ud njegova tijela trpio za nas! Nema sramote, muke ni nevolje, koju nije primio na sebe! I posljednju je kap svoje presvete krvi prolio za nas. Tko može shvatiti širinu i dužinu i visinu i dubinu milosrđa Srca Isusova? Tko može »shvatiti« dimenzije milosrđa Srca Isusova, koje se očituje u našem pozivu k milosti, k spasenju, k svetoj Crkvi? Tko će razumjeti milosrđe, koje se očituje u pozivu k sakramentu svetoga krsta i k sudjelovanju kod euharistijske žrtve i žrtvene gozbe, svete pričesti, u odabranju da budemo živi udovi Kristovi, trsje na čokotu, da budemo sudionici božanskoga života, sada u životu milosti, a jednoć u vječnoj slavi na nebesima. Kod toga izbora neke je prešao. Zašto nije i mene prešao, zašto je mene odabrao? Ne zato, jer bih ja bio dostojniji, nego samo iz milosrđa i smilovanja. Koliko li širine i dužine i visine i dubine Božjega milosrđa!

2. »Kristovu ljubav, koja prelazi svako znanje.« Zašto nam je iskazao svoje milosrđe? Gdje je najdublji razlog milosrđa Božjega i Isusova prema nama? »Bog je ljubav« (1. Iv. 4, 8). Isus je Bog. Isus je dakle, ljubav. Njegova je bit ljubav. Njegovo je nastojanje ljubav. On nas ljubi ljubavlju, koja se ne da riječima izreći, koju ne može shvatiti

nijedan stvoreni um. Ljubav je ukidanje granica između ti i ja. Onaj, koji ljubi, ne vidi u ljubljenome drugu osobu. Za onoga, koji ljubi, ne postoji više nikakva različnost, nego samo jedinstvo. »Sve moje je tvoje, i tvoje moje je« (Iv. 17, 10). Isus je uklonio granice, koje su ga od nas dijelile, kada nas je po svetom krstu učinio živim udovima svoga otajstvenog tijela. Po ovom otajstvenom jedinstvu postale su Isusove zasluge, Isusova zadovoljština, Isusove molitve našom svojinom i dobrom. I sve naše je njegovo. Ako trpimo, onda trpi i on u nama i s nama. Ako se ponizimo, onda se on po našoj poniznosti klanja Ocu. Ako prema Isusovu duhu živimo životom siromaštva, onda on u našem siromaštvu časti Oca. »Sve moje je tvoje, i tvoje moje je.« Isus nije zadovoljan time, što je jedamput za nas platio cijenu otkupljenja: njemu nije dosta, da bude samo našim učiteljem i uzorom. Ljubav sjedinjuje. On nas uvodi u svoj život, u jedinstvo sa sobom, po jednoj otajstvenoj, ali djelotvornoj zajednici svoga života, dobara i zasluga. Više ne može učiniti za nas. Savršenije nas ne može ljubiti. I ovu svoju ljubav, koja nadilazi svako naše shvaćanje i poimanje, očituje nam u simbolu svoga presvetoga Srca!

3. Što znači, dakle, štovanje presvetoga Srca Isusova? Ono znači živu vjeru u Isusovo milosrđe i ljubav. Pavao želi, da to shvatimo i razumijemo. Ovo štovanje znači, da promišljeno i hotimice prodremo u otajstvo neizrecive ljubavi Isusove prema nama. Ono znači, da se mi, udovi, po ljubavi moramo s poštovanjem i sa zahvalnošću živo sjediniti s Isusom, našom glavom: da se bez prestanka moramo veseliti radi svoga jedinstva s Isusom, zato, jer nas je primio kao ud svoga tijela, da budemo sudionici njegovih dobara i njegova života. »Da sa svima svetima, t. j. s kršćanima možete dokučiti, koja je širina i dužina i visina i dubina, da možete poznati Kristovu ljubav, koja prelazi svako znanje, da se napunite svakim Božjim obiljem«, milošću (poslanica). To je dakle, predmet, s kojim se bavimo: neizmjerne dimenzije Isusova milosrđa i ljubavi. Prije svega da se u njega ugledamo! Prije svega da postanemo svijesni svoga otajstvenog jedinstva s njime! Tako ćemo se napuniti svom punином Božjom.

Molitva.

Svemogući, vječni Bože, pogledaj na Srce preljubljenoga Sina svoga i na hvale i zadovoljštine, koje u ime grešnika tebi prikazuje, i njima, koji milosrđe tvoje mole, ti oproštenje udijeli umilostivljen, u ime istoga Sina svojega Isusa Krista, koji s tobom živi i kraljuje u jedinstvu Duha Svetoga Bog po sve vijekove vjekova. Amen.

Sveta Misa treće nedjelje po Duhovima.

1. Uskrsna misao izražena u tekstu i u molitvama današnje svete Mise: Krist Spasitelj i Otkupitelj uskrisuje na život. On je ocrtan u evanđelju današnje Mise: »Koji od vas, ako ima stotinu ovaca i izgubi jednu od njih, ne ostavi devedeset i devet u pustinji, ide tražiti izgubljenu, dok je ne nađe? I kad je nađe, veseo je digne na svoja ramena.« Nije li to naš uskrsni doživljaj? Ali naše prvo otkupljenje po dobrom Pastiru, u sakramentu svetoga krsta, još nije trajno: još smo uvijek izloženi pogibli, da ga izgubimo s vida, da zaostanemo u pustinji, da se zapletemo u zemaljske stvari i u grijeh i da tako propadnemo. Još uvijek se moramo boriti protiv zlih moći i vlasti u našoj nutrini, i protiv napastovanja i zavođenja, koja dolaze izvana.

2. Moleći ulaz današnje svete Mise obratimo se kao izgubljena ovčica ka Gospodinu: »Pogledaj me, i smiluj se meni, jer sam osamljen i ubog. Vidi moje poniženje i moju muku i oprosti mi sve moje grijehe, Bože moj. K tebi, Gospodine, dižem svoju dušu« (ulaz). Ovo isto molimo u »Gospodine, smiluj se« i u »slavi«: »Koji uzimaš grijehe svijeta, smiluj se nama. Koji uzimaš grijehe svijeta, primi (milostivo) našu molitvu. Koji sjediš s desne Ocu, pomiluj nas!« S dnevnom molitvom vapimo: »Umnoži nad nama milosrđe svoje, da pod tvojom upravom i pod tvojim vođenjem tako prođemo kroz dobra vremenita te ne izgubimo vječnih.« Ovčica, zapletena u vremenite stvari! Kakvu dužnost imade, dakle, kršćanin? Njegova je dužnost, da se ne zaustavi na vremenitim stvarima, nego da gleda na ono, što je vječno, da gleda na Božju providnost i brižljivost: »Prepustite njemu svu svoju brigu, jer se on brine za vas« (poslanica). Vremenite stvari služe za to, da se duša usavrši u prekogrobnom životu. One imaju vrijednost radi vječnosti. One nisu ljudski bog, najviše i jedino naše dobro. »Zato prepustite njemu svu svoju brigu, jer se on brine za vas. »On je dobri Pastir, koji se osobitom ljubavlju brine za izgubljene i zalutale.

Mi smo izgubljena ovca iz evanđelja, koju je o Uskrsu (kod krštenja) stavio na svoja ramena i odnio je u kuću svoje svete Crkve. Ondje, u crkvenoj zajednici sazvao je svoje prijatelje, kršćane, pozivajući ih na radosnu gozbu euharistijskog slavlja. »Ili koja žena, ako ima deset drahma, kad izgubi jednu, ne zapali svjetiljke i ne pomete kuće i marljivo ne traži, dok ne nađe?« Ona je slika Crkve, koja u rukama drži svijetlo, Krista i koja traži i nalazi dušu, koja se zaplela u vremenitomu grijehu. Kako se ona raduje, ako se grešnik pokaje, ako ostavi svoje dosadašnje puteve i ako se posve obrati Kristu!

3. U svetom prikazanju postaje ono, što smo čuli u poslanici i u evanđelju, zbiljom. Mi smo se kao izgubljena ovca zapleli u brige za ovaj život, u privezanost uz vremenite stvari i u grijeh, mi smo ona izgubljena drahma. U žrtvi svete Mise junački se oslobađamo svake privezanosti uz vremenito i svake grešne veze: mi se odričemo i umiremo, mi dopuštamo, da nas Krist opet nađe i uhvati. Mi se kajemo radi svoje zablude, radi svoje nevjere prema Kristu, jer nismo htjeli slijediti njega, već smo se zaustavili kod uživanja vremenitih stvari. Prikazujući žrtvu predajmo sebe Kristu i postanimo s njime jedan žrtveni dar. Nastojmo, da se oslobodimo svake neuredne ljubavi prema vremenitom, prema svemu, što nije Božje, da budemo samo Božji, da samo Bogu služimo i Boga slijedimo. I kada se tako u svetoj žrtvi očišćeni kao novi ljudi vraćamo Bogu, tada nam priređuje radosnu gozbu svete pričesti.

Nedjelja u osmini blagdana presvetog Srca Isusova.

»Prepustite Gospodinu svoju brigu.«

Na Uskrs smo se preporodili. Na Duhove je sišao k nama Duh Sveti i dao nam muževnu zrelost, muževnu odvažnost i muževnu snagu. Sada se nalazimo usred neprilika i napasti, u brigama, mukama i nevoljama ovoga života. Na svome putu kroz mukotrpni i teški život dolazimo Gospodinu: »Pogledaj me i smiluj se meni« (ulaz). »Umnoži nad nama milosrđe svoje, da pod tvojom upravom i pod tvojim vođenjem tako prođemo kroz dobra vremenita, te ne izgubimo vječnih« (molitva).

1. »Prepustite Gospodinu svu svoju brigu, jer se on brine za vas« (poslanica). Opasnost nam prijeti sa strane vremenitih dobara i poslova. Kao što se zalutala ovca iz evanđelja zaplela u trnje, te se nije mogla osloboditi, tako se i mi zaplićemo i gubimo u vremenitim dobrima i brigama. Jednom smo se zakleli: Odričem se svijeta i svih njegovih taština. A sada? Mnogo više nego što sami mislimo ili osjećamo, brinemo se za vremenita dobra i neuredno za njima čeznemo. Toliko se brinemo, da radi vremenitih poslova, dobara i briga gotovo zaboravljamo na vječni spas svoje duše, na ono što je jedino potrebno. Mnogi su tako zaokupljeni svojim dnevnim poslovima, svojim zvaničnim radom, svojim obiteljskim brigama, da samo koji časak posvećuju svojoj duši, i napretku u duhovnom životu. Oni ne crpe nikakvu korist ni iz milosti, koje im Bog daje u propovijedima, u dobrom štivu, u nutarnjim nadahnućima. Sjeme sijača palo je kod njih među trnje. Oni slušaju riječ, »ali briga za ovaj svijet i varavo bogatstvo zaguše riječ te ostane bez ploda« (Mat. 13, 18 sl.). »Prepustite Gospodinu svu svoju brigu, jer se on brine za vas.« Kako smo još daleko od toga! Kako malo povjeravamo njemu brigu za svoj život, za svoje tjelesno i duševno dobro, za svoju obitelj, za svoje mile! Mi bismo htjeli, da sve sami činimo i vršimo. Toliko se pouzdajemo u sebe!

2. »On se brine za vas!« To je slika Srca Isusova u liturgiji današnje nedjelje. »Koji od vas, ako ima stotinu ovaca i izgubi jednu od njih, ne ostavi devedeset i devet u pustinji i ide tražiti izgubljenu, dok je ne nađe? I kad je nađe, veseo je digne na svoja ramena, i došav kući, pozove prijatelje i susjede i reče im: Radujte se sa mnom, jer sam našao svoju izgubljenu ovcu!« Evo i druge slike Srca Isusova: »Ili koja žena, ako ima deset drahma, kad izgubi jednu, ne zapali svjetiljke i ne pomete kuće i marljivo ne traži, dok ne nađe? I kad je nađe, pozove prijateljice i susjede i reče: Radujte se sa mnom, jer sam našla izgubljenu drahmu.« Eto žive slike milosrdne ljubavi Isusove, kojom nastoji da nas spasi. S punim pravom možemo se pouzdati i povjeriti njegovoj ljubavi i vjernosti. »Neka se uzdaju u tebe svi, koji poznaju tvoje ime, Gospodine, koji poznaju tvoje ljubezno Srce: jer ne ostavljaš onih, koji te traže« (prikazanje).

3. »Dođite k meni svi, koji ste umorni i opterećeni i ja ću vas okrijepiti« (Mat. 11, 28).

»Prepustite Gospodinu svu svoju brigu.« Zar da se uopće ništa ne brinemo? Nipošto! I mi se moramo razborito brinuti, kako nas uči sam Gospodin. On želi, da radimo i da se molimo za svoj svagdanji kruh. On traži da s pet talenata, koje nam je povjerio, nastojimo steći još pet talenata. On je ukorio lijenog slugu, što nije povjereni gospodarev novac dao mjenjačima na kamate (Mat. 25, 12 sl.). Mi se dakle moramo truditi i mučiti za ono, što nam je potrebno za život. Ali mi se možemo i neuredno, prekomjerno brinuti. Mnogi se posve izgube u vremenitim brigama i toliko se brinu za vremenita dobra, kao da uopće ne opstoji Božja mudra providnost i očinska skrb. Gospodin i sveta liturgija osuđuju ovu strašljivu i neurednu brigu. »Prepustite Gospodinu svoju brigu.« Nemojte se strašljivo i neuredno brinuti. Uzdajte se u Gospodina i u njegovu ljubav. »On se brine za vas.«

»Prepustite Gospodinu svu svoju brigu.« Mi moramo samo ovo jedno vršiti i za ovo jedno se brinuti: da u svakome času činimo i prihvatimo ono, što nam Gospodin nalaže, da u tom času obavimo ili podnesemo. Svaku drugu brigu prepustimo Gospodinu, uzdajući se vjerno i slijepo u njegovo vodstvo.

»Prepustite Gospodinu svu svoju brigu.« Brigu za svoje vremenito i vječno dobro; brigu za svoju prošlost i za svoju budućnost. S pouzdanjem predajmo sve u njegove ruke. »On se brine za vas.«

Molitva.

Zaštitniče onima, koji se u te uzdaju, bez kojega nije ništa krepko, ništa sveto, umnoži nad nama milosrđe svoje, da pod tvojom upravom i pod tvojim vođenjem tako prođemo kroz dobra vremenita, te ne izgubimo vječnih. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Ponedjeljak iza treće nedjelje po Duhovima.

»On prima grešnike.«

»U ono vrijeme, približiše se carinici i grešnici k Isusu, da ga čuju, a farizeji i književnici mrmljali su i govorili: Ovaj čovjek prima grešnike i s njima jede« (evanđelje).

1. Isus prima grešnike. Sin je Božji »radi nas ljudi i radi našega spasenja sišao s neba«. Tako molimo u vjerovanju kod svete Mise. Neki bogoslovi misle, da se Sin Božji uopće samo zato utjelovio, da nas ljude otkupi od grijeha. Oni drže, kad Adam ne bi sagriješio i kad ne bi bilo istočnoga grijeha, Sin Božji ne bi se bio pojavio na ovome svijetu: tada ne bi bilo Krista ni Božića ni Uskrsa ni svetohraništa ni svete Mise. »On je došao da potraži i spasi, što je bilo izgubljeno« (Luka 19, 10). On je došao radi bolesnika koji trebaju liječnika (Luka 5, 31). U svojoj milosrdnoj ljubavi prima carinika i pokornicu Magdalenu. Milosrdne je riječi progovorio preljubnici, koju su farizeji dovukli pred njega. Kako se divno očitovala njegova ljubav prema grešnicima u priči o dobrom pastiru, o izgubljenom sinu! Kako se žrtvovao za grešnike u svojoj muci i smrti! »On prima grešnike!« Netom je završio djelo otkupljenja i uskrsnuo od mrtvih, već nam na uskrsno veče daje sakramenat pokore. On mrzi grijeh mržnjom, kakvom ga Bog mrzi. Ali on ljubi grešnika i želi da ga spase. Koliko puta smo i na sebi samima osjetili istinitost ovih riječi: on prima grešnike! Njegovu smo milosrdnu ljubav osjetili u sakramentu svetoga krsta, u sakramentu pokore, u mnogobrojnim nadahnućima, milostima i poticajima! Što bi bilo danas od nas, kad on ne bi jednom božanskom, silnom i jakom ljubavlju primao grešnike? Kad bi nas prepustio našoj sudbini? Imamo dakle mnogo razloga da mu se zahvalimo!

2. »Istinita pravednost ima sućuti sa grešnikom, a kriva ga odbija. Doduše, i pravednici se žeste nad grešnikom, ali na pravi način. Oni se ne žeste iz oholosti ili podcjenjivanja, nego iz revnosti za zakonom Božjim. Oni proganjaju grešnika, ali iz ljubavi. Ako se čini, da su izvana tvrdi, oni su ipak iznutra krotki, jer ljube. U svojoj nutrini predpostavljaju sebi one, koje moraju koriti, i smatraju, da su oni, koje moraju suditi, bolji od njih. A oni, koji si nešto utvaraju radi svoje lažne pobožnosti, osuđuju i preziru grešnika i nemaju milosrđa prema slabima: što tko misli da je pravedniji, tim je veći grešnik. Takvi su bili farizeji, koji su u evanđelju korili Gospodina, jer prima grešnike« (sveti Grgur Veliki).

3. »Neka se uzdaju u tebe svi, koji poznaju ime tvoje, Gospodine, jer ne ostavljaš onih, koji te traže. Pjevajte Gospodinu, koji nastava u Sionu, u svetohraništu, jer nije zaboravio moljenja ubogih« (prikazanje).

»On prima grešnike i s njima jede.« Sad, u žrtvi svete Mise, prinosi on sebe Ocu, da zadobije oproštenje za naše grijehe. On sebe prikazuje, da nam isprosi milost, da možemo nadvladati grijeh, strasti i napasti. U svetoj pričesti slavi s nama gozbu. Tolika je njegova ljubav prema nama grešnicima.

»Tako će, kažem vam, biti pred anđelima Božjim veća radost za jednoga grešnika, koji čini pokoru, nego za devedeset i devet pravednika, kojima ne treba pokore« (evanđelje). Ozbiljno se ispitajmo, nismo li i mi umišljeni pravednici, koji misle, da im pokora nije potrebna, koji druge osuđuju, koji zlobnom revnošću napadaju grijehe i pogreške svoga bližnjega, i koji s visoka gledaju na »grešnika«. Pobožnost je veoma često povodom, da smo oholi, da si nešto utvaramo, kao da smo pravedni, da podcjenjujemo svojega bližnjega. Ta pobožnost drži, da nam nije potrebna nikakva pokora i zanemaruje put ozbiljnog mrtvenja i pokore.

Molitva.

Zaštitniče onima, koji se u te uzdaju, bez kojega nije ništa krepko, ništa sveto, umnoži nad nama milosrđe svoje, da pod tvojom upravom i pod tvojim vođenjem tako prođemo kroz dobra vremenita te ne izgubimo vječnih. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Utorak iza treće nedjelje po Duhovima.

Sveta pričest.

»O sveta gozbo, na kojoj se Krist prima!« U času svete pričesti posjedujemo utjelovljenoga Sina Božjega, sa svime što ima i što jeste. »Po njemu smo se obogatili« (1. Kor. 1, 5).

1. Po svetoj pričesti posjedujemo Krista s njegovom ljudskom naravi. Sveta pričest ulijeva u našu dušu nebeski, blaženi život njegove čovječanske naravi,

njegova presvetog Srca i njegove svete duše. Sveta Anđela Folinjska gledala je u jednom viđenju slavu Isusove preobražene ljudske naravi. Od toga je časa za cijeloga svoga preostalog života ćutjela silnu radost, ostalo joj je jedno uzvišeno svijetlo, neprekidan i neizreciv užitak i neiskazana sreća, kakvom je ne bi mogao ni jedan stvor usrećiti. U svetoj pričesti primamo i mi ovu presvetu Isusovu čovječansku narav, ovo sveto tijelo, ovo Srce, koje je bezdno svetosti, milosti, kreposti i ljubavi; u svetoj pričesti uživamo i primamo ovo svetište i božanski raj, lijepu i svetu dušu Kristovu, koja je prožeta svjetlošću, milostima i životom, koja odiše mirom i radošću. Da li smo to dobro promislili?

2. U svetoj pričesti posjedujemo Krista s njegovim Božanstvom. »Jer je ljubio svoje, ljubio ih je do kraja« (Iv. 13, 1), t. j. u svojoj je ljubavi pošao do krajnih granica mogućnosti. U svetoj pričesti dolazi Isus kao Bog, kao Sin, kao dijete Boga Oca, da nas presadi u svoj život, koji ima kao Sin i dijete Božje, da budemo njegovi dionici, i da njime živimo. »Tko mene jede, živjet će po meni« (Iv. 6, 58), živjet će životom, koji Isus kao Sin Božji imade od Oca. Otac vječno daje Sinu život, potpuno i bez ograničenja, takvom punином i izljevom ljubavi, da Otac i Sin tvore samo jedno Božanstvo. I ovaj život, koji od Oca prelazi na Sina, i od Sina se Božjega izljeva u čovječansku narav Isusovu, taj se život spušta u našu dušu u primanju svete pričesti. Nikada ne možemo shvatiti veliku ljubav Spasiteljevu i ono što nam je dao po svetoj euharistiji. »Neka veliča moja duša Gospodina, i raduje se moj duh u Bogu, mojemu Spasitelju« (Luka 1, 46).

3. Gdje je Otac i Sin, tu je prisutan i Duh Sveti. Po svetoj se pričesti događaju u našoj duši i u našem tijelu neizreciva čudesa. U svetoj tišini živi u nama Otac i Sin i Duh Sveti svojim otajstvenim božanskim životom, neograničeno i potpuno kao i na nebesima. Mi smo sami postali nebo Božje. U našoj duši govori Otac svojoj Riječi: »Ti si moj Sin. Danas sam te rodio!« (Ps. 2, 7). U svojoj Riječi Otac potpuno izrazuje samoga sebe, s punином svoga bića, a to se događa u našoj duši. U svojoj Riječi, u svojemu Sinu rađa u našoj duši svoju sliku, odsjev

svojih savršenstava i svoje biti. »Boga od Boga, Svjetlost od Svjetlosti, pravoga Boga od pravog Boga, koji nije bio stvoren, nego rođen« (vjerovanje). On promatra i obuhvaća Sina beskrajnom, božanskom, čistom i svetom ljubavlju. Sin uzvraća Ocu istom neizmjernom ljubavi. Međusobni izljev svete ljubavi u Duhu Svetomu, koji kao božanska ljubav sjedinjuje Oca i Sina; to se zbiva u našoj duši! I sveta nas pričest sjedinjuje i povezuje s ovim životom triju božanskih osoba, tako da postajemo dionicima toga života, i da njim živimo u posvetnoj milosti i u vrhunaravnim krepostima, a osobito u božanskim krepostima vjere, ufanja i ljubavi! Sada nesavršeno i u tami vjere. Jednom savršeno, u svijetlu neposrednoga gledanja Božjega, u blaženom gledanju Oca i Sina i Duha Svetoga. »O sveta gozbo, na kojoj se Krist prima!«

Kako smo nedostojni milosti svete pričesti! Ona bi htjela i trebala da nas sve dublje uroni u božanski život. »Tko jede moje tijelo, i pije moju krv, ostaje u meni i ja u njemu« (Iv. 6, 56). Ovo je sjedinjenje s Isusom tako živo i tijesno, da savršenijega jedinstva uopće nema na ovome svijetu. Njegovo se tijelo sjedinjuje s našim tijelom, njegova duša s našom dušom, njegovo djelovanje s našim djelovanjem, sve postaje vrhunaravno i podesno za naše posvećenje i usavršenje u njemu! Ovo sjedinjenje združuje s Isusom i s njegovim životom cijeli naš »ja« i sve što jesmo, izuzevši grijeh i zlu požudu. Ovo je sjedinjenje po nakani Kristovoj trajno i nikada ne će prestati niti će ikada oslabiti, osim ako sami budemo htjeli!

Zašto ovo sjedinjenje nije uvijek tako savršeno, kako bi Isus htio? To je radi naše krivnje. Mi ne cijenimo dosta svetu pričest. I zato se dovoljno ne pripravljamo. Prije svega je nedovoljna naša daljna, trajna priprava. Ona se sastoji u tome, da od jedne svete pričesti do druge sve savršenije ostanemo u Isusu, da njegov duh vodi i upravlja našim dnevnim životom, da živo nastojimo, da svijesno ništa ne pomislimo, tražimo ili govorimo, što on ne bi mogao priznati i primiti za svoje. U tome nismo dosta budni, i trajno se u tome ne pokoravamo njegovim željama i njegovoj svetoj volji. Uvijek i u svemu nas vodi naš duh, tražimo svoje želje i svoju korist.

Molitva.

Učini, molimo, Gospodine, da se napunimo vječnim uživanjem tvojega Božanstva, što ga predoznačuje vremenito primanje dragocjenoga tijela i krvi tvoje. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Srijeda iza treće nedjelje po Duhovima.

Ljubav i zadovoljština.

Nalazimo se u osmini blagdana presvetoga Srca Isusova. Sa svetom liturgijom molimo: »Dopusti, molimo, Bože, da prinoseći Isusu čast naše odane pobožnosti, izvršimo ujedno i dužnost dostojne zadovoljštine« (molitva). Dvostruka je naša dužnost prema presvetom Srcu Isusovu: da ga ljubimo, i da mu damo zadovoljštinu.

1. Dužni smo Isusa ljubiti. Ljubav moramo ljubavlju uzvratiti. Isusovu ljubav, koju štujemo u simbolu presvetoga Srca, moramo uzvratiti svojom ljubavlju i predanjem, svojom »odanom pobožnošću«. Prije svega moramo živo željeti, da ga svi upoznaju, da ga štuju i da ga ljube; moramo se radovati, ako se ostvare njegove namisli, veseliti se pobjedama njegova nauka, njegove Crkve, i njegove milosti, iskreno se žalostiti radi grijeha. Ova nas ljubav mora potaknuti, da s pouzdanjem pristupimo k njemu i da mu povjerimo sve misli svoga srca, da mu se potužimo radi svoje hladnoće, radi svojih pogrešaka i nesavršenosti, da mu se izjadamo radi svojih muka, nevolja, poteškoća i kušnja, i da djetinjom ravnodušnošću prepustimo sve njemu. Ona ide još dalje, jer nas čini živim slikama Isusovim, slikama njegova nutarnjega i vanjskoga života. Ona nas potiče, da živimo u neprestanom odricanju i mrtvenju: da ograničimo svoje potrebe, da obuzdamo svoja sjetila, pa da i u dozvoljenim radostima budemo što umjereniji. Ona nas sili, da se iznutra i izvana otrgnemo od stvorova, koliko nam to samo dopuštaju naše zvanične dužnosti. Da uvijek samo želimo i hoćemo ono, što on hoće i što je njemu milo; da ne živimo više svojim duhom, nego da se svijesno pokoravamo njegovu duhu i poticajima njegove milosti. Sretnih li nas, ako nam rani dušu

svojom ljubavlju tako, da izgubi svaku slast za sve ono, što nije on i što se ne odnosi na njega! Sretnih li nas, ako on svojom ljubavlju prožme sve naše misli, osjećaje, riječi i djela, da u svemu još samo njega tražimo. Da se odreknemo svake druge ljubavi, da iz našega duha nestane svaka druga misao, a on da potpuno zavlada našom dušom. »Ja više ne živim, nego živi u meni Krist« (Gal. 2, 20). Da, njemu ćemo posvetiti svoju ljubav.

2. Isusu moramo davati zadovoljštinu, otprošnju za sebe i za druge. Tko Isusa ljubi, taj mora da osjeća i uvrede, koje se njemu nanose. Ona ljubav, koja Isusove interese čini našima interesima, žalosti nas, kad gledamo kako se Isus vrijeđa i pogrđuje. Srce nas boli radi ovih uvreda. Bolno ih osjećamo, jer ga ljubimo. Čim ljudi više vrijeđaju Isusa i čim hladnije s njime postupaju, tim mu više nastojmo bar mi pokazati svoju ljubav, tim se brižnije čuvajmo svojih pogrešaka i nevjera i svega, što bi ga moglo ožalostiti, tim se radije odrecimo, mrtvimo i činimo pokoru, da mu dokažemo, da je istinita žrtva naše ljubavi. Tim mu se više klanjajmo, častimo i slavimo njegovu božansku slavu i puninu. Tim ga više molimo za oproštenje i za milost. Tim savršenije obavljajmo svoja dobra djela i spremnije iz njegove ruke primajmo nevolje i kušnje života. Sve vršimo iz ljubavi prema Isusu, koji nas je neizmjerno ljubio.

3. »Bijedni Isuse!« obično bi rekao sveti Alfons Liguori. »Bijedni Isuse! Tko mari za tebe ili za tvoje interese!« Što sve nije Isus učinio, da zadobije našu ljubav! Kako živo čezne, da ga ljubimo! A mi? Mi promatramo križ, a ipak se ne ganemo. Mi slušamo o njegovoj muci i smrti, i mi ostajemo hladni i ravnodušni. Mi se molimo, ali jedva ostajemo koji četvrt sata kod njega. Mi vidimo, kako ljudi griješe, a mi se nimalo ne brinemo, što ljudi vrijeđaju Isusa, samo kad naš duševni spas nije u pogibli. Čudnih li znakova ljubavi! Očito je, dakle, da Isus zauzima samo neznatno mjestance u našem srcu.

Blagdan Srca Isusova! A mi idemo svaki svojim putem i radimo po svojoj volji. U svemu nastojimo da udovoljimo svojim težnjama i da si sve olakšamo. Mi tražimo tjelesnu udobnost i uživanje. A u svom duhovnom životu tražimo samo

obilje nutarnjih utjeha. Mi govorimo mnogo o Srcu Isusovu, ali ipak u svemu sebe tražimo. Gdje je naša ljubav, gdje snaga, da provodimo život zadovoljštine i naknade?

Molitva.

Bože, koji se dostojiš milostivo nam darivati neizmjerno blago ljubavi u Srcu Sina svoga, ranjenom našim grijesima, dopusti, molimo, da prinoseći mu čast naše odane pobožnosti, izvršimo ujedno i dužnost dostojne zadovoljštine. Po istom Kristu Gospodinu našem. Amen.

Četvrtak iza treće nedjelje po Duhovima.

»Da prođemo kroz vremenita dobra.«

Crkva moli Boga u misnoj molitvi, da umnoži nad nama svoje milosrđe, da pod njegovom upravom i pod njegovim vođenjem tako prođemo kroz dobra vremenita, te ne izgubimo vječnih. Vremenita smo dobra primili za svoju upotrebu, a vječna, t. j. Boga, na uživanje.

1. Vremenita su nam dobra dana samo na upotrebu. Mi moramo »proći« kroz njih, ili bolje reći kraj njih, mimo njih. Sve, što nije Bog, sve stvorene stvari, živa i neživa stvorenja, tjelesna i duhovna, naravna i nadnaravna dobra; pa i sve, što se preko dana dogodi, događaji svake vrsti u redu naravi i milosti, sve nam je to dano na upotrebu i isključivo na upotrebu. Kao sredstvo i oruđe, kojim ćemo se poslužiti da za Boga radimo, da mu služimo i tako si nebo zaslužimo. Doduše Bog je spojio upotrebu stvorova s mnogovrsnom radošću i užitkom, ali ne zato, da čovjek u tom traži svoj pokoj. Ova radost treba da bude samo kapljica ulja u stroju: radost i užitak moramo zahvalno primiti iz ruke Božje u namjeri, da Gospodinu spremnije, vjernije, trajnije i radosnije služimo. Crkva dobro znade, kako su ljudi, pa i mi kršćani skloni, da se stvorenim stvarima ne samo služimo, nego da u njima često tražimo i svoj pokoj, svoju sreću, svoju radost, svoj idol. Ona zna, da mnogi u sebi govore: Boga se treba bojati, respektirati, u primjerenoj mu se udaljenosti klanjati i žrtve mu

prikazivati. Međutim u ostalome oni traže užitak u stvorenim stvarima: u dobru životu, u športu, u putovanjima, u umjetničkim djelima, vesele se radi lijepoga stasa, radi zdravlja, časti, uspjeha, sreće i napretka. U tom oni žive i u tom se raduju. U ovim nedjeljama po Duhovima gleda Crkva bolno na ovu svoju djecu, koja su tako malo prosvijetljena Duhom Božjim. Ona moli Gospodina, da se smiluje, da nad ovom njezinom zalutalom djecom umnoži svoje milosrđe i da im ulije svoga Duha Svetoga, da se nauče tako upotrebljavati stvorene stvari, kao da ih ne upotrebljavaju; da tako prođu kroz njih, da se svojim srcem, svojim željama, svojom ljubavlju i svojim nastojanjem ne privežu uz njih. Mi ćemo učestvovati u boli svete Crkve, i s njome ćemo vruće moliti Oca, da svima nama udijeli milost, da tako prođemo kroz vremenita dobra, da po njima steknemo vječna dobra, Boga!

2. Jedini nam je Bog dan, da u njemu uživamo. Bog Otac, neiscrpivo vrelo Božanstva; Bog Sin, vječna presjajna Riječ; Bog Duh Sveti, vječni, neizmjerno blaženi izljev ljubavi Očeve prema Sinu i Sinovljeve premu Ocu; presveta čovječja narav Issova, presveto Srce Isusovo: sve nam je to dano da u tom uživamo, da u tom nađemo svoj pokoj. Veliki i sveti Bog ušao je u milosnom času svetoga krštenja u našu dušu i ondje živi u nama i s nama zato, da ga možemo uživati, posjedovati i biti dionici njegova Božanskog života. On nam se daje kao ljubezni Otac, čija smo djeca, i s kojim kao djeca smijemo povjerljivo općiti i govoriti. Bog, koji stanuje, živi i djeluje u nama, daje nam se, da s njime živimo, da se u njemu radujemo i uživajući njega, da napustimo sve, što nije Bog. Sretnih li nas, djece svete Crkve, koji poznajemo Isusa, koji ga posjedujemo kao svoj sveti žrtveni dar u žrtvi svete Mise, kao hranu svoje duše u svetoj pričesti, i kao prijatelja i putnog pratioca u svetohraništu, kao živi trs, na kojemu smo i mi trsje u zajednici sa svima svetima. On nam se dao, da u njemu uživamo, a ne zato da ga se samo bojimo. Dao nam se, da se u njemu radujemo, da u njemu i kod njega nađemo svoju sreću. Bog nam daje sebe na uživanje u svim stvarima, događajima i prilikama: mi prolazimo kroz sve prolazno, i u svemu, što nas zadesi u našem dnevnom životu, bilo ugodno ili neugodno, gledamo samo njega, njegovu blizinu, njegovu svetu volju, njegovu mudrost, dobrotu i ljubav, njegovu namisao, providnost i dopuštenje. U svim poslovima, mukama, trpljenju i neprilikama nalazimo Boga, njegovu svetu volju, njegovu ljubav prema nama. Na taj način nalazimo u Bogu, u njegovoj mudrosti, u njegovoj dobroti i u njegovoj beskrajnoj ljubavi prema nama svoj pokoj. Radi toga se ne žalostimo radi nekih nepravdi, koje nam ljudi nanose. Više se prekomjerno i strašljivo ne brinemo za svoje zdravlje, za svoj opstanak, za vremenite vrednote. U Bogu smo našli svoj mir. Našli smo neznatan početak onoga blaženoga mira, koji ćemo savršeno postići i uživati na nebesima.

3. »Vrijeme je kratko. Preostaje, da oni, koji imaju žene, budu kao da nemaju, i koji plaču, kao da ne plaču, i koji se raduju, kao da se ne raduju, i koji kupuju, kao da ne kupuju, i koji uživaju ovaj svijet, kao da ne uživaju, jer prolazi slika ovoga svijeta« (1. Kor. 7, 29).

Mi prolazimo kroz vremenita dobra. Primili smo ih samo kao odjeću, kao sredstvo, da Boga zadobijemo. Mi ih moramo upotrijebiti samo u onu svrhu, za koju smo ih primili. Samo toliko i tako dugo, dok su nam korisne u životu za Boga. U svetoj slobodi duha i srca treba da budemo nad prolaznim i da ne budemo nikada robovi stvorenja. U svomu životu tražimo jedino Boga, jedino Isusa Krista, i ono, što je njemu milo!

Molitva.

Zaštitniče onima, koji se u te uzdaju, bez kojega nije ništa krepko, ništa sveto, umnoži nad nama svoje milosrđe, da pod tvojom upravom i pod tvojim vođenjem tako prođemo kroz dobra vremenita, te ne izgubimo vječnih. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Petak: osmina blagdana presv. Srca Isusova.

»Nedokučivo bogatstvo Kristovo.«

»Meni, najmanjemu od svih svetih (od svih kršćana), dana je ova milost, da naviješćujem neznabošcima nedokučivo Kristovo bogatstvo« (poslanica). Apostol Pavao upravlja na nas

ove riječi. Nedokučivo bogatstvo Kristovo nalazi sveta liturgija u presvetom Srcu Isusovu, koje u sebi ima sve blago mudrosti i znanja, u kojemu prebiva sva punina Božanstva, koje je izvor života i svetosti. U Srcu Sina svoga Bog nam milostivo daruje neizmjerno blago svoje ljubavi (molitva).

1. Neizmjerno bogatstvo Kristovo nalazi se u Srcu Isusovu. Presveto Srce sadržaje u sebi sve ono beskrajno sveto, veliko, ljubavi dostojno, uzvišeno i privlačivo, sve što jedna duša, koja ljubi, može u Isusu poželiti. Ono obuhvaća neizmjernu puninu nutarnjega života Isusova, njegove misli i htijenje, njegova čuvstva, njegove osjećaje i želje. Ono obuhvaća sav molitveni život Isusov: neizmjerno sveto, dostojno i neprekidno klanjanje Bogu, čašćenje, zahvaljivanje, ljubav i predanje Ocu, kako na nebesima, tako i po našim svetohraništima na zemlji. Ono obuhvaća neizmjernu puninu milosti, kreposti i svetosti Isusove: njegovu poslušnost prema Ocu; svojevoljno i najdublje poniženje; ljubav prema poniznosti, siromaštvu i prema križu; njegovu ljubav prema Ocu i prema nama grešnicima; njegovu silnu revnost za naš vječni spas. Ono krije neiscrpivo blago zasluga Kristovih, koje je stekao od prvoga časa svoga ulaska na ovaj svijet do posljednjega uzdaha na križu. Ovo Srce krije neizmjernu zadovoljštinu i pokoru, koju je Gospodin za svoga zemaljskoga života davao Ocu mjesto nas. Ono krije puninu vlasti nad đavlom, nad prirodnim silama, nad duhovima i srcima ljudskim. »Dana mi je sva vlast na nebu i na zemlji« (Mat. 28, 18). »U njemu, u Srcu našega Spasitelja, imamo otkup, oprost grijeha po bogatstvu njegove milosti, koju nam je obilno udijelio« (Efež. 1, 7).

2. Naše bogatstvo. Isusovo Srce pripada nama. Bog nam je darovao Srce Isusovo. O tome nas uvjerava misna molitva: »Bože, u Srcu Sina svoga darivaš nam neizmjerno blago svoje ljubavi.« Nama pripada neizmjerno blago presvetoga Srca Isusova: njegove molitve, njegove zasluge, njegova zadovoljština. Ovo Srce i sve ono sveto i veliko, što se u njemu krije, možemo primati u svoje ruke, i u žrtvi svete Mise prikazati Ocu kao naš žrtveni dar. Tako ćemo presvetom Trojstvu prinositi neizmjerno dostojnu slavu, dostojnu čast, savršenu zahvalu

i potpunu zadovoljštinu. Ali to isto možemo učiniti i izvan svete Mise. Uvijek i u svakome času možemo uzeti presveto Srce i prikazati ga nebeskom Ocu. Isus se uvijek i bez prestanka klanja, ljubi i zahvaljuje, i za sve nas daje svoju zadovoljštinu, i za sve nas moli se nebeskom Ocu. Zato uvijek možemo svoje molitve moliti u zajednici s presvetim Srcem Isusovim i sjediniti ih s molitvama njegova presvetog Srca! Ako smo pogriješili, možemo Srce Isusovo prikazati Ocu kao zadovoljštinu za svoje prestupke. Kadgod trebamo milost ili pomoć Božju, pružimo k Ocu presveto Srce Isusovo s njegovim molitvama i prošnjama. Kadgod moramo nešto trpjeti, možemo svoje trpljenje sjediniti s mukom Isusovom, koji u isto vrijeme na jednome od mnogobrojnih zemaljskih žrtvenika prikazuje nebeskom Ocu svoju muku i smrt. Po Isusu možemo moliti, djelovati i trpjeti! I Boga ljubiti ljubavlju presvetoga Srca, koje je naša svojina. Po Srcu Isusovu se možemo Bogu moliti mjesto onih, koji se ne klanjaju njemu. Po Srcu Isusovu možemo ljubiti Oca mjesto onih, koji ga ne ljube, štoviše i mjesto onih, koji ga mrze i vrijeđaju. Po Srcu Isusovu možemo Ocu davati zadovoljštinu za sve grešnike i za sve grijehe svijeta. Kako smo bogati i silni po Srcu Isusovu! »Bože, ti nam u Srcu Sina svoga daruješ neizmjerno bogatstvo svoje ljubavi.«

3. Po sebi siromašni postajemo bogati, kad i u koliko se pouzdajemo u Srce Isusovo, a ne na sebe. »Ništa više ne molim, i ništa ne pružam. Ja se jednostavno pridružujem Spasitelju govoreći: Bože, prikazujem ti tvoga preljubljenoga Sina kao hvalu za sva dobra, koja mi udijeljuješ, prikazujem ga kao svoj dar, kao svoje klanjanje, mjesto svih mojih odluka. Ja ga prikazujem tebi mjesto sve svoje ljubavi i mjesto svega drugoga. Primi ga, nebeski Oče, mjesto svega onoga, što bi ti htio od mene imati. Ja ništa nemam, što bi bilo dostojno tebe osim njega, koga si mi tolikom ljubavlju dao za svojinu« (sveta Marija Alacoque).

»Tko je žedan, neka dođe k meni i pije« (Iv. 7, 37). Zar ne želimo Boga ljubiti, Boga dostojno častiti, kako zaslužuje? Nama je to uopće nemoguće. Zato je potrebno, da već jednom napustimo sebe, da Ocu prikažemo Isusa, Srce Isusovo, Isusovu ljubav, Isusovo klanjanje: u svetoj Misi i preko dana. U tome se sastoji štovanje presvetoga Srca Isusova!

Molitva.

Raspalile, Gospodine Isuse, tvoje svetinje u nama božansku revnost, te primivši slatkoću slatkoga Srca tvoga uzmognemo prezreti zemaljsko i ljubiti ono, što je nebesko, koji živiš i kraljuješ u vijeke vjekova. Amen.

Subota iza treće nedjelje po Duhovima.

Oholost i poniznost.

Duhovi su nam darovali Duha Svetoga. Po njemu smo postali potpunim kršćanima. Postali smo jaki, da živimo kršćanskim životom, da se borimo i da trpimo. Poslanica nas opominje, da postojano i muževno trpimo i da se odlučno borimo: »Ponizite se pod jakom rukom Božjom, da vas uzvisi u vrijeme pohoda. Bog svake milosti, koji nas je pozvao na svoju vječnu slavu, usavršit će nas, pojačati i utvrditi poslije kratka trpljenja.« Put vječnoga usavršenja glasi: »Ponizite se pod jakom rukom Božjom.« »Jer se Bog protivi oholima, a poniznima daje milost« (1. Pet. 5, 5).

1. »Bog se protivi oholima.« Ohol je, koji živi po vlastitoj samovolji i htijenju. Ohol je, koji se ne će pokoravati volji, zapovjedima, providnosti i naređenju Božjemu, koji se svojim htijenjem i nastojanjem protivi Božjoj zapovijedi i odredbama. Ohol je, koji u svemu slijedi samo svoju volju, koji želi da u svemu bude svoj gospodar, koji ne trpi, da mu Bog zapovjeda. Oholost je početak svakoga grijeha, korjen svake ljudske zloće. S ohološću počinje ljudski otpad od Boga. Ona je najveća i posljednja zapreka na putu povratka k Bogu. Ona je prava i zapravo jedina zapreka, da se s Bogom ne sjedinimo i njemu se ne podložimo. Oholost ne uspijeva samo u svijetu, ne, ona se nalazi i u srcu kršćanina, štoviše i u srcu dobrih katolika. Ona je kukolj među pšenicom. Kao pravi drač raste oholost sama od sebe, i svaki vjetrić raznosi njezino zlo sjeme; što je plodnije tlo, tim lakše pušta korijenje. Pa ako ga i tisuću puta iščupamo, on će opet niknuti, ako je ostala samo tanka vlast u zemlji. Slično se događa osobito kod onih, koji žele da intenzivno žive duhovnim životom. Što više žive duhovnim životom, tim većma bivaju kušani, da si utvaraju radi svoje duhovnosti, odnosno da

se nalaze iznad izvjesnih ljudskih potreba i slaboća. Oni se dopadaju samima sebi radi svoje neke asketske strogosti. Milo im je, ako ih ljudi gledaju s nekim pobožnim strahopočitanjem. Oni su često ponukani, da podcjenjuju svoje bližnje, da ne sude plemenito o njima, da u njima otkrivaju samo zlo i neistinitost. Oni su spremni da iz lažne revnosti kore svoje bližnje, da ih ispravljaju, da o njima nepovoljno govore, i da ih osuđuju. Oni su nezadovoljni, jer da je Božje djelovanje neobično sporo. Oni se rado sjećaju dobra, koje tvore. Ova ih dobra djela lako omamljuju, tako da sve vide dvostruko. Tajna oholost priječi tako djelovanje milosti, ona postaje zapreka sjedinjenja s Bogom, čiste ljubavi, neograničena predanja i povjerenja u Boga i u njegovu svetu volju. Da li u tom slučaju Isus, trs, uistinu živi u nama svojim životom? Zar ćemo se čuditi, ako nema pravoga napretka? Ako ne napredujemo usprkos duhovnoga štiva i mnogih pobožnih vježbi! »Bog se protivi oholima.«

2. »Poniznima Bog daje svoju milost.« To je temeljni zakon o milosnom redu. »Koji se ponizuje, uzvisit će se« (Mat. 23, 12). Po svim zahtjevima pravednosti možemo samovoljno protivljenje protiv Bogu, oholost, korjen svakoga grijeha, svladati samo podložnošću prema Bogu, poniznošću, da svojevljno i promišljeno budemo neznatni pred njime. »Pustite djecu i ne zabranjujte im da dolaze k meni, jer njihovo je kraljevstvo nebesko« (Mat. 19, 14). Njihovo je kraljevstvo nebesko, kraljevstvo milosti, sjedinjenja s Bogom, uske povezanosti s Kristom. Poniznost je Duh Isusa Krista. »Učite se od mene« (Mat. 11, 29). Ne učite se od mene znanju, dobrome životu, djelovanju čudesa, ne da tvorite velika i sjajna djela pred svijetom, nego: učite se poniznosti, da budete od svega srca ponizni. Poniznost je sadržaj svega, što je Krist riječju i djelom naučavao. Poniznost je ujedno i sadržaj njegova života, osobita krepost Kristova. Poniznost je temelj duhovne zgrade, na kome jedinome kreposti sigurno počivaju. Poniznost je početak, korjen svakoga dobra, ona je vrata, koja vode u kraljevstvo nebesko, u kraljevstvo milosti i kreposti. Napredak u našem sjedinjenju s Bogom i u našoj povezanosti s Kristom temelji se na napretku u poniznosti. Što je veća naša savršenost tim dublja treba da bude naša poniznost. Bez poniznosti nema vjerskog života. Bez poni-

znosti nema ni istine ni istinitosti. Bez poniznosti nema velikodušja, nema spremnosti na žrtve, nema odane ljubavi. Ako smo ponizni, onda ne mislimo na sebe. Sud mnoštva, vlastita čast, prednost i udovoljenje vlastitih želja i nastojanja ne dira onoga, koji je uistinu ponizan. On se brine samo za Božju volju, za Božju čast. Njega ne može ugrijati nijedan sjaj, koji ne dolazi od Boga. On se zanima samo za ono, što od Boga dolazi i što k njemu vodi. To ga zanima i oduševljava, bez obzira, tko će se time proslaviti. U poniznosti se krije najveća srčanost. Ni prijetnje ni ruglo ni klevetanje ne mogu smesti onoga, koji je ponizan. Udvaranje ne podnosi. On će sve podnositi i sve pretrpjeti, ako to traži volja Božja. Poniznost traži u svemu Boga, da njemu omili i da vrši njegovu volju. Nju ne plaši nikakva zadaća, nikakva žrtva, nikakav napor, nikakvo trpljenje! Ona znade: naša je snaga u neznatnosti, u potpunom pokoravanju volji i odredbama Božjim, zapovjedima i poslovima, pravilima i samostanskom redu, naredbama svete Crkve, svakoj crkvenoj zapovijedi pa i najmanjim ceremonijama i propisima misne knjige i brevijara. Ona potpuno shvaća riječi Apostola Pavla i po njima se ravna: »Sve mogu u onome, koji me jača« (Filip. 4, 13). »Poniznima Bog daje svoju milost.«

3. »Ponizite se pod jakom rukom Božjom, da vas uzvisi u vrijeme pohoda.« To je ozbiljna opomena svete liturgije četvrte nedjelje po Duhovima. Duh Sveti, Duh Kristov, želi da u nama utvrdi, proširi i učvrsti svoju vlast. To može samo onda izvršiti, ako je naša duša neznatna i potpuno podložna njegovu djelovanju i njegovoj volji. U koliko svoje ništavilo, svoju nedostojnost upoznamo, priznajemo, ponizno podnosimo i s pouzdanjem ka Gospodinu pristupamo, toliko će nas »u vrijeme pohoda«, t. j. u vrijeme molitve, svete Mise i svete pričesti, uzvisiti i napuniti milostima.

Isusov je život ljubav prema poniznosti i neznatnosti pred svijetom, ljubav do prepuštenja volji i naredbama Očevim, ljubav do križa, trpljena, zapostavljanja i svakovrsnog vrijeđanja. Mi smo trsje na božanskom trsu. Mi dakle živimo Isusovim životom. Ne mora li i naš život biti život poniznosti, radosne ovisnosti o Bogu i o Božjim dopuštenjima i naredbama? »Koji se ponizuje, uzisit će se.«

Molitva.

Zaštitniče onima, koji se u te uzdaju, bez kojega nije ništa krepko, ništa sveto, umnoži nad nama svoje milosrđe, da pod tvojom upravom i pod tvojim vođenjem tako prođemo kroz dobra vremenita, te ne izgubimo vječnih. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Sveta Misa četvrte nedjelje po Duhovima.

1. U današnjoj se Misi očito vidi uskrsna misao. Unaokolo je široko more, pogibli i bure, unaokolo se nalaze neprijatelji, nesreća, propast i tmina. Zato ćemo se uteći Gospodinu: »Gospodin (Krist) je svjetlost moja i spasenje moje, koga da se bojim?« (ulaz). Mi ćemo ostati uz Gospodina. On upravlja svijetom svojom moćnom rukom. On će učiniti, da »nam se tečaj svijeta mirno upravlja i da se možemo mirnom pobožnošću radovati« (molitva). Trpljenje će i nevolje doduše doći, ali za onoga, koji se sasvim povjerio Kristu, nisu ništa prema slavi, koja se ima otkriti na nama (poslanica). Sav stvoreni svijet žudi za oslobođenjem ispod ropstva grijeha i od prokletstva radi grijeha, a tako čeznemo i mi za časom, kada će se na nama sasvim otkriti slava djece Božje: na ulasku u blaženu vječnost i kod budućeg uskrsnuća od mrtvih. Ali Gospodin jedino može ispuniti ovu želju i čežnju. Uz njega moramo ostati.

2. Upravo u ovim tjednima slavimo blagdan svetih apostola Petra i Pavla. Zato nalazimo danas Gospodina u Petrovoj lađici (evanđelje), u Crkvi, koju je na Petru osnovao. Mi se sakupljamo oko njega, da čujemo njegove riječi, koje upravlja svijetu iz lađice svoje Crkve. Mi smo one ribice, koje su u svanuće, t. j. kod svetog krštenja, o Uskrsu, nagrnule u mrežu svete Crkve, da ondje potraže i nađu svoj spas. Mi smo spaseni u lađici svete Crkve. Kamo sreće, kad bismo ostali vjerni našemu spasenju, koje smo zadobili kod svetoga krštenja i u svetoj Crkvi! U prikaznoj pjesmi molit ćemo za ovu milost.

3. Kod prikazanja stupimo na Kristovu stranu kao nekoć, kad smo primili sveti krst. Sudjelujući danas kod svete žrtve stupit ćemo u usku žrtvenu zajednicu s Kristom, da s njime postanemo jednom hostijom. Izaberimo put Kristov, put križa, odrecimo se grijeha, svijeta i tijela; svijeta i svih njegovih zamama, raskoši i uživanja. Sjetimo se, da trpljenje i odreknuće grijeha i tijela i svijeta nije ništa prema slavi djece Božje, za

koju se moramo roditi na putu odricanja i križa. Zato ćemo danas promišljeno i izričito na patenu položiti svoju »buntovnu« volju, koja se plaši trpljenja, mrtvenja i odricanja, koja se nerado pokorava volji i zapovjedima Božjim: Temeljito ćemo obnoviti svoj: »Odričem se«, kojeg smo izgovorili kod svoga krštenja (tajna). Sudjelujući u mukama i u smrti Kristovoj, koju slavimo i u sebi proživljavamo po žrtvi svete Mise, unići ćemo ujedno u slavu novoga života, u slavu života djece Božje, o kojoj govori poslanica. Pribivanje kod svete Mise nije samo sudjelovanje u mukama i u smrti Kristovoj, nego je i sudjelovanje u uskrsnuću njegovu. Žrtvujući i prikazujući sebe s Kristom, obnavljamo se dhom i životom Kristovim, kao što se pretvara bit kruha i vina. Vrhunaravni život, koji smo primili u svetome krstu, po svetoj se žrtvi produbljuje, produhovljuje, povećaje i proširuje. Duh Sina Božjega silazi na našu dušu te je preobrazuje, da postane Bogu slična i neodoljivom je silom vodi k vječnoj slavi i otkupljenju duha i tijela.

Sve ovo djeluje Gospodin u Petrovoj lađici, t. j. u svojoj svetoj Crkvi, u kojoj nam se u Petru i njegovim nasljednicima vidljivo javlja i poučaje nas. On djeluje na onima, koji su s ribicama iz današnjega evanđelja radosno nagrnuli u mreže, koje je Petar Kristovom snagom i po Kristovu nalogu izbacio. Gdje je Krist, tu je svijetlo i spasenje i otkupljenje, a to je u Petrovoj lađici, u svetoj Crkvi. Krist je njoj povjerio žrtvu, iz koje nam proizlazi svako spasenje i sva milost. Blažen dakle dan, koji nas je po svetom krstu priveo Kristu i učinio nas članovima Kristove Crkve! »Gospodin je (u svetoj Crkvi i u svetoj žrtvi) utvrda moja i pribježište moje, i izbavitelj moj« (pričesna).

Četvrta nedjelja po Duhovima.

Kod Petra.

Na obali jezera Genezaretskoga stajale su dvije lađice, a »ribari su bili izašli i ispirali su mreže. I uđe u Šimunovu lađu, te ga zamoli, da malo otisne od zemlje. Kad je sjeo, učio je narod iz lađe. I kad je prestao govoriti, reče Petru: Povezi na dubinu i bacite mreže za lov. I kad su to učinili, ulove vrlo mnogo

riba, da im je pucala mreža. I reče Isus Šimunu. Ne boj se! Odsad ćeš loviti ljude« (evanđelje). Isus je učinio čudo velikog ribolova i postavio Petra ribarom ljudi.

1. »Oni ulove vrlo mnogo riba, da im je pucala mreža.« Neočekivan plijen! Liturgija vidi u tome sliku i priču. Mi, vjernici, mi smo one ribice, koje je Petar ulovio po nalogu Spasiteljevu. »Mi se ribice rađamo u vodi« svetoga krsta (Tertulijan). Po Petru, po Crkvi, koja je utemeljena na Petru, izvučeni smo u svetom krstu iz mora svijeta, grijeha, i propasti, doneseni smo Kristu te tako spaseni. Gospodin bez prestanka nalaže Petru: »Baci mrežu« propovijedajući riječ Božju, u žrtvi svete Mise, dijeleći svete sakramente! Koliko li se puta Petar, Crkva, svećenik tuži Gospodinu: »Gospodine, svu noć smo se trudili i ništa nismo uhvatili.« Ali Gospodin ga sili: »Ne boj se!« »Baci mrežu!« I Petar, Crkva, katoličko svećenstvo, koje je doživjelo tolike propasti i neuspjehe, iznova polazi na posao. »In verbo autem tuo — na tvoju riječ«, slijepo se uzdajući u nevidljivo, otajstveno djelovanje tvoje milosti, ponizno se pokoravajući njegovoj riječi i ondje, gdje — sudeći na ljudsku — nema nikakve nade u plijen i uspjeh. Petar, Crkva, svećenstvo se svim silama trudi: ali uspjeh posvema očekuje od njegove milosti, a ne od svoga djelovanja. »Na tvoju riječ!« Često se čini, kao da Gospodin hoće da postidi svako djelovanje i nastojanje svoje Crkve, svojih svećenika, da ga u neku ruku uništi. On ponizuje, da opet uzvisuje. U svanuće vječnosti ugledat će ona »veliku množinu riba« i divit će se jakosti Gospodnjoj, koja se u njezinoj slabosti tako silno i plodno očitovala. »Na tvoju riječ«, u sili njegovoj vršila je stoljećima među ljudima usprkos svih zapreka i neprilika i tobožnjih neuspjeha svoju zadaću: »Odsad ćeš loviti ljude!«

2. »Narod je nagrnuo k Isusu, da čuje riječ Božju, a Isus uđe u Šimunovu lađu i kad je sjeo, učio je narod iz lađe« (evanđelje). Isus i Petar ne mogu se dijeliti! Mi smo onaj narod, koji je navalio k Isusu, da sluša njegovu riječ. On nam govori iz Petrove lađe. Ako želimo s koristću slušati njegovu istinitu i nepokvarenu riječ, onda moramo doći k Petrovoj lađi, k svetoj Crkvi. Ona je posve sigurno »stup i tvrđa istine« (1. Tim. 3, 15). Ona u sebi nosi Duha Svetoga. Ona ga je primila

da ju uči »svu istinu« (Iv. 16, 13). Gospodin se nalazi i krije u Petru, i njegovim nasljednicima i pomagačima. Petar, Crkva, papa, biskupi i svećenici ne će nas prevariti. Gospodin je s njima. Po njima nam on govori: »Tko vas sluša, mene sluša« (Luka 10, 16). Mirno možemo unići u mrežu, koju su izbacili Petar i njegovi pomagači. Po ovoj mreži doći ćemo Gospodinu i tako ćemo imati »put i istinu i život« (Iv. 14, 6). Imat ćemo život milosti i djece Božje i pravo na nebesku baštinu. Ovdje s Petrom, sa svetom Crkvom smijemo klicati: »Gospodin je svjetlost moja i spasenje moje, koga da se bojim? Neprijatelji, koji me muče, sami iznemažu i padaju« (ulaz). Ovdje ćemo primiti sveta otajstva, sakramenat svetoga krsta i euharistije. Po njima se oslobađamo krivnje svojih grijeha (popričesna) i po njima primamo napredak u milosti i postajemo sudionicima božanskoga života. Ovdje je »Gospodin utvrda moja i pribježište moje i izbavitelj moj, Bog moj, i pomoćnik moj« (pričesna).

3. Zahvalimo se danas iskreno Gospodinu, što nas je po Petru, po Crkvi i po njezinim svećenicima spasio od propasti, na koje je radi Adamova grijeha bilo osuđeno ljudstvo.

Zahvalimo se danas Petru i crkvenom svećenstvu, koje je ispunilo nalog Gospodnji: »Odsad ćeš loviti ljude!«

Povjerimo se danas iznova i s pouzdanjem Petru i Crkvi, koja je s njime povezana: kod Petra je istina, oproštenje grijeha, milost i otkupljenje. »Vjerujem u jednu, svetu, katoličku i apostolsku Crkvu.« »Ti si Petar, i na toj stijeni sagradit ću svoju Crkvu« (Mat. 16, 16). »Tko vas sluša, mene sluša. I tko vas prezire, mene prezire« (Luka 10, 16).

Molitva.

Daj nam, molimo, Gospodine, da nam se tečaj mirno tvojim redom upravlja i da se tvoja Crkva mirnom pobožnošću raduje. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Ponedjeljak iza četvrte nedjelje po Duhovima.

Naša nada.

U prijašnja su vremena jučerašnju nedjelju nazivali drugom nedjeljom prije blagdana svetoga Petra i Pavla. Ona je u znaku

priprave na bliski blagdan apostolski. Evanđelje govori o Petru, o obilnom ribolovu, kako je Gospodin apostola Petra učinio »ribarom ljudi«, o herojskom djelu Petra, Ivana i Jakova: »I izvukavši lađice na kopno, ostaviše sve i otiđoše za Isusom.«

1. »Mi sami u sebi uzdišemo očekujući Božje posinaštvo, otkup svoga tijela« (poslanica). Što je kršćanin? On je čovjek, koji čeka. Na što? »Na slavu, koja će se objaviti u nama.« S punim pravom očekujemo ovu slavu. »Jer i stvorovi željno očekuju, da se pojave sinovi Božji. Jer su stvorovi podvrgnuti ispraznosti, ali ne po svojoj volji, nego radi onoga, koji ih je pokorio u nadi, da će se i sami stvorovi osloboditi ropstva raspadljivosti na slavnu slobodu djece Božje. A znamo, da svi stvorovi uzdišu i svi se do sada previjaju od bolova. Ali ne samo oni, nego i mi sami uzdišemo očekujući Božje posinaštvo, otkup svoga tijela«, u uskrsnuću od mrtvih i u posjedovanju vječnoga blaženstva i u uživanju Božjemu (poslanica). U prekogrobnom se životu nalazi središte i cilj naših nastojanja i našega htijenja kao kršćana. Mi smo posve sigurni da ćemo jednom zadobiti taj blaženi žvot, i već sada živimo u nadi. U ovom očekivanju vječnoga Uskrsa leži izvor naše sreće, naše neprestane svete radosti, našega kršćanskog optimizma. Naša je sreća u tome, što se ljubljeni Sin Božji utjelovio, Bog ljubi čovjeka Krista kao svoga Sina. Mi smo postali jedno sa Sinom Božjim, njegovim udovima, djeca Očeva. Zato nas Otac ljubi istom ljubavlju, kojom ljubi svoga Sina. Ova Očeva ljubav daje našoj nadi sigurnost i blaženstvo. Otac ne pravi razlike između nas i Sina. I mi ćemo doći onamo, gdje je Sin, jer smo s njime i u njemu djeca Božja. Kao što je Gospodin doista proslavljen na nebu, tako će i nama osvanuti dan slave, osvanut će vječni Uskrs. Mi čekamo na ono, što će biti, na preveliku slavu, koja će se otkriti na nama, na djeci Božjoj. »A ako smo djeca, onda smo i baštinici: baštinici Božji i subaštinici Kristovi« (Rim. 8, 17). U toj nadi treba da prolazimo kraj vremenitih naslada i uživanja idući ususret vječnosti i pravoj sreći, koja će se sastojati u blaženom gledanju Boga!

2. »U Kristu Isusu, Gospodinu našem.« Na njemu i na zajednici s njime temelji se sigurnost i blaženstvo naše nade. Po njemu ona opstoji. Što smo življe sjedinjeni s njime u

vjeri, pouzdanju, ljubavi, živeći njegovim životom i njegovim duhom, tim sigurnije se možemo nadati, da će se na nama otkriti slava djece Božje. Krista Isusa ćemo naći »u Šimunovoj lađi«, u Crkvi, koja je na Petru utemeljena. Gospodin je naložio Petru: »Povezi na dubinu, bacite mreže na lov.« I Petar posluša Gospodina na njegovu riječ baci mrežu i uhvati tako veliku množinu riba, da se preplašio. »Gospodine, otiđi od mene, jer sam ja grešnik.« I reče Isus Šimunu: »Ne boj se! Odsad ćeš loviti ljude!« (evanđelje). Loviti ljude, to je zvanje Petrovo i njegovih nasljednika i zamjenika. Po nalogu Isusovu, u sili Isusovoj! Loviti ljude, da ih privedu Kristu, da u Kristu Isusu postanu djeca Božja. »A ako smo djeca, onda smo i baštinici Božji, i subaštinici Kristovi« (Rim. 8, 17). Radosno priznajemo dužnost i ugled svetog Petra i njegovih nasljednika, autoritet katoličkog svećenstva. U Petru, u njegovim nasljednicima, pomoćnicima i zamjenicima ne smijemo gledati niti »grješnoga čovjeka« niti samo naravnoga čovjeka, »koji se svu noć muči i ništa ne može uloviti«. U njima moramo gledati ugled i osobu Gospodinovu, koji ih je poslao, da pođu na daleko svjetsko more da love ljude. Crkva dakle ima pravo da privodi ljude Kristu. Ona ima pravo, štoviše i dužnost, da zapovijeda duhovima i ljudima. Ali i mi svi imamo dužnost, da se Petru i katoličkom svećenstvu dademo uhvatiti. »Dana mi je sva vlast na nebu i na zemlji. Idite, dakle, i naučavajte sve narode, krstite ih i učite ih, da drže sve moje zapovijedi« (Mat. 28, 19). »Tko vas sluša, mene sluša. Tko vas prezire, mene prezire. A tko mene prezire, prezire onoga, koji je mene poslao« (Luka 10, 16). Preko Petra i Crkve vodi nas put k Isusu Kristu, k djetinjstvu Božjem, k vječnom otkupljenju.

3. »Oče, ti si ih meni dao« (Iv. 17, 6), ne samo kao drugove u borbi i u trpljenju, niti samo kao braću, nego kao udove moga tijela. »Zato hoću, da i oni koje si mi dao, budu sa mnom, gdje sam ja, da gledaju moju slavu, koju si mi dao«(Iv. 17, 24), da je gledaju, da je na svojem tjelu ućute, da je sa mnom posjeduju i uživaju. »Ti si je meni dao«, i ona je dosta velika, da je mogu svima njima udijeliti.

»Ja u njima« (Iv. 17, 23). Oče, zato ih moraš ljubiti s tom ljubavlju, kojom mene ljubiš. I zato im moraš dati i udijeliti istu radost i slavu, koju si meni dao, da »moja radost bude savršena u

njima« (Iv. 17, 13). Mi očekujemo ovo otkrivenje slave našega posinaštva Božjega, jer smo djeca Božja. Ovu ćemo slavu dobiti u Kristu i u njegovoj Crkvi!

»Neka Bog rasvijetli oči srca vašega, da biste vi znali, kojoj vas je nadi pozvao, i kako je bogata slavna baština njegova u svetima (u kršćanima), i kako je izvanredna velika sila njegova prema vjernicima« (Efež. 1, 18 sl.).

M o l i t v a.

Daj nam, molimo, Gospodine, da nam se tečaj svijeta mirno tvojim redom upravlja i da se tvoja Crkva mirnom pobožnošću raduje. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Utorak iza četvrte nedjelje po Duhovima.

O d a k l e n a š n e u s p j e h?

Duhovi su nas ojačali i osposobili za kršćanski život. »Povezi na dubinu i bacite mreže na lov!« Mi smo se trudili, svaki smo dan iznova započeli svoj posao i mučili se. Pa što smo postigli? Gdje nam je napredak? Što možemo pokazati? Samo grijehe, pogreške, nevjere i nesavršenosti! U Petru iz evanđelja spoznajemo sami sebe. Zato dođimo Gospodinu i recimo: »Gospodine, svu noć smo se trudli i ništa nismo uhvatili.«

1. »M u č i l i s m o s e s v u n o ć i nijesmo ulovili ništa.« Zašto pravo ne napredujemo usprkos tolikih milosti, pobožnih vježbi, mrtvenja, molitava, razmatranja, ispitivanja savjesti, svetih ispovijedi i pričesti? Gdje je krivnja? Mi radimo »u noći«, bez jasnoga i svjetloga vjerskog zanosa, koji bi određivao i upravljao naše mišljenje, prosuđivanje, htijenje i nastojanje. Mi živimo mehanički, vještački, bez prave vrhunaravne nakane. Sve što činimo, vršimo poglavito iz naravnih motiva, često iz sebeljublja, oholosti, samovolje i taštine. Ono, što djelovanje i nastojanje određuje nije Duh Isusov, nije njegov primjer, nije pogled na njega, na njegovo djelovanje u nama, na njegovu ljubav prema njemu. U svome radu, molitvi, trpljenju i mrtvenju nijesmo si svijesni naše organske povezanosti s njime, s trsom. Zar je onda čudo, što nema pravog napretka i uspjeha? »Bez

mene, rastavljeni od mene, osamljeni ne možete činiti ništa« (Iv. 15, 5). »Kao što loza sama od sebe ne može dati ploda, ako ne ostane na trsu, tako ni vi, ako ne ostanete na meni« (Iv. 15, 4). Napokon mi radimo, kao i Petar, na vlastitu pobudu, na poticaj vlastite volje. Mi sami određujemo, što i kako ćemo činiti, odnosno što ne ćemo činiti; mi radimo po svojoj volji, po našem ličnom shvaćanju. Zato smo neplodni! Istom onda, kad Gospodin dade svoj nalog, kada, gdje i kako da bacimo mrežu, i kad radosno poslušamo njegov nalog govoreći s Petrom: »Na tvoju riječ bacit ću mrežu« — istom onda će naše djelovanje biti uspješno. A jer se dosta u njega ne pouzdajemo, moramo priznati: »Učitelju, mučili smo se svu noć i nijesmo ulovili ništa.«

2. »A l i n a t v o j u r i j e č b a c i t ć u m r e ž u.« »Gospodin je moja svjetlost i moje spasenje, koga da se bojim? Gospodin je branitelj moga života, od koga da strepim?« (ulaz). Zar da budem malodušan, kad pomislim na svoju vlastitu nemoć, na svoju slabost, na svoje mnogobrojne neuspjehe? Ne, mi treba samo da poslušamo njegovu riječ: »Povezi na dubinu i bacite mreže na lov.« I vidjet ćemo njegovo čudesno djelovanje. Čim poslušamo njegovu riječ i s Petrom bacimo mreže ispunit će se i na nama: »Ulovili su vrlo mnogo riba, da im je pucala mreža.« On je s nama u žrtvi svete Mise. On dolazi da izliječi naše slaboće, da pomogne našoj nemoći, da udijeli punu snagu našoj molitvi i našim prošnjama. On postaje našim žrtvenim darom i mjesto nas stupa pred Oca, da nam izmoli svijetla i snage, da ustrajno nastavimo put kršćanskoj svetosti i savršenosti. U svetoj pričesti dolazi k nama, da bude u našoj blizini, da nam dade svoj život. Svako jutro dolazi u svetoj Misi i pričesti s novim milostima i s novom ljubavi. Svaki čas možemo duhovno ili tjelesno boraviti pred svetohraništem i grijati se na suncu presvete euharistije. Nemojmo gledati toliko na svoju slabost, koliko na njegovu blizinu i na njegov život u nama. »Ja sam trs, a vi loze. Tko ostaje u meni i ja u njemu, taj daje mnogo ploda« (Iv. 15, 5). On živi u nama, on se bori i vojuje u nama i po nama. On pobjeđuje u nama i po nama. »Sve mogu u onomu, koji me jača« (Filip. 4, 13). »Gospodin je moja utvrda i moje pribježište i moj izbavitelj, Bog moj, pomoćnik moj!« (pričesna).

3. »Na tvoju riječ!« Kadgod se oslanjamo na sebe i kadgod sami štogod poduzimamo, svaki puta beremo neuspjeh. To je razumljivo, jer se dijelimo od živoga trsa, od onoga, bez kojega ne možemo ništa. Tu je korjen i tajna našega neuspjeha i naše slabosti: Svaki pada, koji se pouzdaje u sebe! Zato nam ne preostaje drugo: Nego da se pouzdamo u Krista i u njegovu milost, na snagu, koju mi loze, crpimo od trsa. »Na tvoju riječ!« »Tko ostaje u meni i ja u njemu, taj daje mnogo ploda, jer bez mene ne možete činiti ništa.« (Iv. 15, 5).

Petar je od svoga neuspjeha imao koristi. On se nije zaustavio na neuspjehu, on je priznao pogrešku i zato je rekao: »Na tvoju riječ.« I imao je nečuven uspjeh!

Molitva.

Molimo Gospodine, ublaži se i prinudi k sebi milostiv naše volje, ako i jesu odmetničke. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Srijeda iza četvrte nedjelje po Duhovima.

Duhovnost.

»Učitelju, mučili smo se svu noć i nijesmo ništa ulovili« (evanđelje). Dugotrajan i mučan posao! Ali kako bi u noći, bez Isusa i neovisno o Isusu i moglo biti uspjeha!

1. »Mučili smo se svu noć i nijesmo ulovili ništa.« Čini se kao da čujemo, kako danas mnogi govore Učitelju: »Svu noć smo se trudili.« Danas je gotovo u svim zvanjima geslo »rad«. Trka i žurba danju i noću. Rad je geslo i onih, koji žive pobožnim i duhovnim životom. Mučimo se i stenjemo pod teretom, koji smo si sami nametnuli, koji nitko ne može nositi (Mat. 23, 4). Posijemo na tisuće dobrih djela, a ipak malo žanjemo. Odijevamo se teškim oklopom raznih vježbi i propisa, a da se ipak ne ugrijemo. Gutamo svaku novu pobožnost, a ipak se ne možemo nasititi. Tražimo nove metode, nove pobožnosti i nove svece. Pravimo bilješke, računamo račune i kontroliramo, i na koncu opažamo, da nešto nije u redu. Rad je napokon i geslo onih, koji se brinu za spas duša, koji rade u kršćanskom »Karitas«, u apostolatu katoličke akcije. Svi rade grozničavom brzinom u uredima i na pisaćem stroju. Osnivaju nove organizacije i snuju o novim pothvatima. Traže nove članove i nove pomoćnike. Tiskaju i razašilju silne knjige i časopise. Drže velike govore i održavaju veličanstvene kongrese. Sve je sjajno organizirano — a kakav je uspjeh ove radine pobožnosti? Kakav je uspjeh našeg glasnog apostolata, naše socijalne i vjerske djelatnosti i radinosti? Ne moramo li veoma često s Petrom dolaziti k Učitelju i priznati: »Svu noć smo se trudili i ništa nismo uhvatili!«

2. »Ali na tvoju riječ!« Petar je na Isusovu riječ bacio mreže. On to nije učinio iz vlastite pobude ili po svojoj volji, nego na nalog i poticaj Isusov, u ovisnosti o volji Gospodnjoj. I imao je silan uspjeh! Tu se krije tajna plodnoga i blagoslovljenoga djelovanja i nastojanja: vršimo sami, što zahtijevamo od drugih (Nasljeduj Krista 1, 3, 3). »Tražite najprije kraljevstvo nebesko i pravdu njegovu, (t. j. njegujte duhovnost), i ostalo sve će vam se dodati« (Luka 12, 31). Težina izvanjih djela i rada, užurbanost i povećana radinost ne jamče za naš uspjeh. Za uspjeh našeg djelovanja jamči nam sila, koja izlazi iz duhovnosti, iz nastojanja za pravim sjedinjenjem s Bogom i iz težnje za istinitom svetošću. Iz duha, iz nutrine treba da život teče u vanjska djela, kao što sok teče u grane i u cvjetove. Najprije treba vršiti tihe, nutarnje kreposti: vjeru, odanost u volju Božju, samozataju, molitvu, svetu ljubav prema Bogu i prema Kristu. Naš svijet, polje našega djelovanja u prvom je redu u nama samima. Tu imademo mnogo posla i sa sobom i s Duhom Svetim, koji je u nama. Istom onda, kad se odreknemo sebe, svoga sebeljublja i egoizma, bit će naše djelovanje blagoslovljeno i plodno. Samo nas duhovni život može učiniti požrtvovnim, strpljivim, odvažnim, ustrajnim i velikodušnim. Duhovnost nam daje snage, da se svladamo i da savjesno vršimo svoje dužnosti. Ona nam daje odvažnosti i snage, da trpimo, da mirno i spokojno primamo, podnosimo i iskoristimo sve nevolje i gorčine života iz ljubavi prema Bogu i prema Kristu. Duhovnost jamči, da će Bog blagosloviti naše djelovanje.

3. »Gospodin je moja svjetlost i moje spasenje, koga da se bojim? Gospodin je branitelj moga života, od koga da strepim? Neprijatelji, koji me muče, sami iznemažu i padaju« (ulaz).

Ovako govori duhovan čovjek. On u svim događajima i prilikama gleda Boga, misli na Boga, ne pouzdaje se u sebe i u svoje djelovanje, nego samo u Boga.

»Prosvijetli moje oči da ne zaspem na smrt« (prikazanje). Daj da uzljubimo duhovan život i pravu pobožnost. Tu ćemo molitvu danas staviti na patenu. »Prinudi k sebi našu volju« (tajna), da u svim dužnostima i poslovima za tebe živi i tebe traži. »Uzmi me meni, i daj me sebi!« U svetoj pričesti dolazi u našu dušu, da nas još više obuzme svojim duhom. Dobro primanje svete pričesti sili nas, da živimo duhovnim životom.

Molitva.

Daj nam, molimo, Gospodine, da nam se tečaj svijeta mirno tvojim redom upravlja i da se tvoja Crkva mirnom pobožnošću raduje. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Četvrtak iza četvrte nedjelje po Duhovima.

Isus naš Učitelj.

»Isus uđe u Šimunovu lađu, te ga zamoli, da malo otisne od zemlje. Kad je sjeo učio je narod iz lađe.«

1. Isus poučava narod. Veliko je mnoštvo navalilo k Isusu. Zar nijesu imali književnike i farizeje, da ih pouče? Bilo ih je. Ali Isus nije učio kao književnici i farizeji. »On ih je učio kao onaj, koji ima vlasti i divio se silan svijet nauci njegovoj« (Mat. 7, 28). On silazi k priprostima i uči ih u pričama.« »Nebesko je kraljevstvo kao sijač, koji iziđe da sije svoje sjeme. Jedno pade kraj puta, i pozobaše ga ptice nebeske. Drugo padne na kamen, ali nije moglo pustiti korijenje. I drugo padne u trnje, i uguši ga trnje, koje je uzraslo zajedno. A drugo padne na dobru zemlju iznikne i dade stostruki plod.« On je naučavao ljubav koja oprašta. »Čuli ste da je bilo rečeno starima: Ne ubij, jer koji ubije, bit će kriv sudu. A ja vam kažem, da će biti osuđen kao krivac svaki, koji se srdi na svojega brata« (Mat. 5, 21 sl.). »Čuli ste da je kazano: Ne čini preljube, a ja vama kažem, da svaki, koji promatra s požudom ženu, već je učinio preljubu s njome u srcu svome« (Mat. 5, 27 sl.). On odgovara na pitanje:

kako ćemo doći u kraljevstvo nebesko? Koji je jedini pravi smisao života? Blago siromašnima u duhu, u osjećaju, blago krotkima, žalosnima, onima, koji žeđaju za pravdom, blago milosrdnima (Mat. 5, 3 sl.). Svijet ne može životu dati pravi smisao. Naša se životna sreća ne sastoji u uživanju, ni u dobrima, koja nam mogu silom ili prijevarom oteti. Pravi smisao života nalazi se u duhovnoj borbi za višim idealima. U borbi za pravednost, milosrđe i čistoću, usred nepravednosti, sebeljublja, nečistoće i otpada od Boga. »Ne sabirajte sebi blago na zemlji, nego sabirajte sebi blago na nebu« (Mat. 6, 19). »Uđite kroz uska vrata, jer su široka vrata i prostran put, koji vodi u propast i mnogo ih ima, koji na njih ulaze. Kako su uska vrata i tijesan put, koji vodi u život, i malo ih ima, koji ga nalaze« (Mat. 7, 13). Ovakvim riječima poučava iz Petrove lađe narod, koji stoji na obali i koji pozorno sluša njegove riječi. On im govori riječi života.

2. Isus uči nas. Dnevno dolazi u svetoj pretvorbi i tako reći iznova silazi u Petrovu lađu, u svetu Crkvu. »Evo, ja sam s vama u sve dane do svršetka svijeta« (Mat. 28, 20). Za Petrom, svećenstvom i crkvenim učiteljstvom krije se sam Gaspodin Isus. Čovjek, papa, biskupi i svećenici samo su njegovo oruđe, njegovi organi. Po njima govori, poučava, zapovijeda i djeluje sam Krist Gospodine, nepogrešiva istina. Svećenstvo i službe u Crkvi po svojoj su biti službe, koje se vrše u ime i po nalogu Kristovu. Ona prima svoju moć i značenje jedino i isključivo od Kristova autoriteta. U Crkvi niti propovijeda niti krsti, niti vlada puki čovjek nego samo Krist Gospodin. U Crkvi, koja je utemeljena na Petru, postoji samo jedan autoritet, samo jedan Učitelj, Krist Gospodin. »Tko vas sluša, mene sluša, i tko vas prezire, mene prezire« (Luka 10,16). Kad katolički svećenik naviješta riječ Božju, ne propovijeda čovjek, kojega vidimo pred sobom, nego sam Krist. Propovijed jednoga biskupa ili kakvog dobroga i slavnoga propovjednika pravom je kršćaninu od jednake vrijednosti kao i riječi kakva priprosta župnika ili kapelana. Jer u Petrovoj lađi ne propovijeda ni Petar ni Pavao ni Pio nego Krist Gospodin. Zato Crkva ne prilagođuje svoj nauk duhu vremena. Njezin se nauk jedino ravna po Isusu. A on je nepromjenljiva božanska istina. »Isus Krist isti je jučer i danas

i u vijeke« (Hebr. 18, 8). Otud naš mir i pokoj, što slušamo riječ i propovijed Kristovu, koji propovijeda i uči nas iz Petrove lađe.

3. »Tko vas sluša, mene sluša.« Zašto svijet već od apostolskih vremena proganja upravo svećenstvo svete Crkve? U svećenstvu svijet mrzi i proganja Krista. Borba, koja se vodi protiv svećenstva, uperena je zapravo protiv Krista. Svećenstvo se s Petrom zauzima za Krista: »Njega je Bog desnicom svojom uzvisio za vladara i spasitelja. I mi smo svjedoci ovih događaja i Duh Sveti, koga Bog dade svima, koji se njemu pokoravaju.« »Kad oni ovo čuše, vrlo se rasrdiše i namjeravali su, da ih ubiju« (Dj. ap. 5, 29 sl.). Ali tim vjernije treba da mi, »narod«, ustrajemo uz Krista i njegovo svećenstvo. Ne smijemo se sablazniti radi ljudskih slaboća i ćudorednih nedostataka i pogrešaka, koje opažamo na posvećenim osobama. Znamo, da one ne mogu okaljati Gospodina, koji u njima djeluje i uči. »Tko vas sluša, mene sluša«, pa i tamo, gdje vrijedi Spasiteljeva riječ: »Sve, što vam kažu, držite, ali po djelima njihovim nemojte činiti« (Mat. 23, 3).

I Petar je posrnuo, a ipak je Gospodin upravo na njemu sagradio svoju Crkvu. Svojim se padom Petar još više približio Gospodinu. »Šimune, ljubiš li me? Ljubiš li me više nego ovi?« »Gospodine, ti sve znaš, ti znaš da te ljubim« (Iv. 21, 15 sl.).

Molitva.

Svemogući, vječni Bože, kojega se Duhom svekoliko tijelo posvećuje i upravlja, usliši molbe naše za sve redove, da ti darom blagodati tvoje svi staleži vjerno služe. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Petak iza četvrte nedjelje po Duhovima.

Otkrivanje slave djece Božje.

U Duhovskom otajstvu primili smo duhovno krštenje, da život milosti, kojim od krštenja živimo, sačuvamo i dovedemo do zrelosti. U nedjeljama poslije Duhova pruža nam liturgija sredstvo, da taj cilj postignemo. Ona nas potiče, da željno iščekujemo Gospodina i njegov drugi dolazak. U dan Gospodinova dolaska otkrit će se na nama slava djece Božje. Poslanica nas podsjeća na to otkrivenje slave kršćanskoga života, mrtvenja i trpljenja. Kršćanin živi u nadi na dolazak Gospodnji.

1. »I mi sami uzdišemo u sebi očekujući Božje posinaštvo« (poslanica). »Mi smo se nadom spasili« (Rim. 8, 24). Naša nada nas ne vara. Posinaštvo je zalog naše buduće slave. Četiri svjedoka svjedoče, da će se ispuniti naša nada. Prvi: Tjelesno stvorenje, koje je radi našega grijeha podvrgnuto raspadljivosti, nosi u sebi nadu, da će se jednom osloboditi sadašnjega prokletstva i da će sudjelovati u slavi djece Božje. I zato ono uzdiše u porođajnim bolima, da rodi novo stvorenje, novo nebo i novu zemlju. Drugi: Duh Sveti, koji se izlio u naša srca. »On nam pomaže u našoj slabosti. On se moli za nas neiskazanim uzdisajima« i nadahnjuje nam prave prošnje. On je u nama i time jamči za našu buduću slavu. U posvetnoj naime milosti, u milostima svetih sakramenata, i u dnevnim prosvjetljenjima imamo »prvijence Duha«. Oni nam navještaju blizu žetvu, t. j. da će se milost pretvoriti u slavu. Otac je treći svjedok. On nam je izričito obećao buduću slavu. »Onima, koji Boga ljube, sve zajedno pomaže na dobro. Jer koje naprijed pozna, one i preodredi da budu jednaki slici Sina njegova. A koje preodredi, one i pozva, a koje pozva, one i opravda, a koje opravda, one i proslavi« (Rim. 8, 28 sl.). Četvrti je svjedok »Isus Krist, koji je umro i još uskrsnuo, koji je s desne strane Božje i zagovara nas« i time nam očituje svoju silnu ljubav prema nama. »Tko će nas rastaviti od Kristove ljubavi (prema nama)?« (Rim. 8, 34 sl.). Nitko, osim nas samih. Kristova ljubav prema nama najčvršća je potpora naše nade. Ništa »nas ne može rastaviti od Božje ljubavi, koja je u Kristu Isusu Gospodinu našem« (Rim. 8, 39). Sam Otac nas ljubi, jer smo u Kristu Isusu, loze na trsu. Imamo dakle pravo na vječnu slavu. Mi smo djeca Božja. A ako smo djeca, onda smo baštinici, baštinici, naime, Božji, a subaštinici Kristovi! Još se nije otkrila buduća slava. Ali nada nas ne vara, da će se na nama objaviti slava djece Božje. I mi željno očekujemo dan, kad će se javiti Gospodin, da i naše tijelo zaodjene odjećom nebeske slave. »Sursum corda! — Gore, iznad sadašnjosti i vremenitoga!«

2. »Sada trpimo s njime, da s njime budemo i proslavljeni.« To je sudbina vojujuće Crkve. »Ako su progonili mene, progonit će i vas (Crkvu, pojedine članove) (Iv. 15, 20). Isus nastavlja u nama svoj život. Njegov je zemaljski život bio niz trpljenja, poniženja, klevetanja i svakovrsnih nepravda. Njegovi neprijatelji nisu prije mirovali, dok ga nisu na križ pribili. On je umro i bio pokopan. I treći dan u svojem uskrsnuću zaodjenuo se odjećom slave. Ovaj život on ponavlja. Tim životom on živi u svojoj Crkvi u nama, udovima svoga otajstvenoga tijela. Što više budemo s Kristom povezani, tim više ćemo sudjelovati u njegovu trpljenju. »Sada trpimo s njime, da s njime budemo i proslavljeni.« Mi trpimo, jer znamo, da »naša sadašnja i časovita laka nevolja donosi nama prekomjernu, izobilnu, vječnu, od svega pretežniju slavu, budući da mi ne marimo za ono, što se vidi, nego što se ne vidi« (2, Kor. 4, 17). Ova je slava uživanje. Zato trpimo rado i odvažno, u nadi, da nas čeka slava, jer smo s Kristom išli putem križa, siromaštva, odricanja, poniženja i zapostavljanja.

3. U Duhu Svetom, koji u nama stanuje, slijedimo poziv Gospodnji: »Duc in altum — Povezi na dubinu«, u valove i buru, u borbu i brige života. Nismo sami. »Gospodin je moja svjetlost i moje spasenje, koga da se bojim?« »Držim da trpljenja sadanjega vremena nijesu ništa prema slavi, koja će se objaviti u nama.« Mi znamo: »Ni smrt ni život ni anđeli ni poglavarstva ni sadašnjost ni budućnost ne može nas rastaviti od ljubavi Božje.« »Bog je ljubav« (1. Iv. 4, 8). Njegova je ljubav prema nama neizmjerna. On je s nama. Odvažimo se zato na putovanje. Otac je na kormilu!

»Mi sami uzdišemo u sebi, očekujući Božje posinaštvo, otkup i preobraženje svoga tijela.« Na to misli liturgija u vrijeme po Duhovima. Crkva očekuje dolazak svoga Zaručnika i nebeske zaruke. Pridružimo se Crkvi i uzdignimo svoj pogled iznad vremenitoga, ka Gospodinu, željno očekujući njegov dolazak. »Iščekujem uskrsnuće mrtvih i život budućega vijeka« (vjerovanje). Dnevni dolazak Gospodnji u žrtvi svete Mise zalog je drugoga dolaska Gospodnjega i slave našega posinjenja.

Molitva.

Primivši prinose naše, molimo, Gospodine, ublaži se i prinudi k sebi milostiv naše volje, ako i jesu odmetničke. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Subota iza četvrte nedjelje po Duhovima.

Trpljenja sadanjega vremena.

U ovoj ćemo se sedmici pripravljati na blagdan svetoga Petra. Promatrat ćemo njegovo mukotrpno apostolsko djelovanje, a napose njegovu slavnu mučeničku smrt u Rimu. Ali upravo po muci i mučeničkoj smrti zadobio je nebesku slavu. »Trpljenja sadanjega vremena nijesu ništa prema slavi, koja će se objaviti u nama« (poslanica).

1. »Trpljenja sadanjega vremena.« U bogoslužju pete nedjelje po Duhovima osjeća se, da je Crkva progonjena. »Neprijatelj ju je opkolio« (ulaz); »tečaj svijeta« je nesiguran, nemiran i oteščava Crkvi rad. Ona se trudi i razapinje mreže na lov za duše. U tisućama misionara, svećenika, požrtvovnih laika, ustanova i poduzeća, već stoljećima traži duše, a — po ljudsku govoreći — bere neuspjeh za neuspjehom. »Mučili smo se svu noć i nijesmo ulovili ništa.« A i u vlastitu krilu ima toliko sablazni, odmetnika, nevjernika, izdajica, nedostojnih i nesvetih! To su stradanja Crkve u sadanja vremena. O tome bi nam znala više govoriti povijest Crkve. Koliko istom stradaju pojedini članovi! I to obično najbolji stradaju! Jer što se tko više približuje Bogu, tim se više čisti u ognju trpljenja. Što tko više živi za Boga, tim ga više svijet proganja, njegova okolina krivo shvaća, prezire, osuđuje i proganja. »Ja sam vas odijelio od svijeta, zato vas svijet mrzi« (Iv. 15, 19). Trpljenje dolazi sa svih strana pa i odanle, odakle smo se najmanje nadali. Koji puta nam se čini, kao da se i sam Bog pridružio našim neprijateljima: šalje neuspjeh u radu, u pothvatima, šalje na dušu strašnu suhoću. Čini se kao da iz duše ponestaje svake snage: duh otupi i za molitvu, fantazija je ispunjena najogavnijim slikama, pamćenje je popustilo kao da nije o Bogu ništa čulo. Volja je lijena, bez života, srce ne osjeća nikakve pobožnosti ni žara. Uz to trpljenje često se javlja neka

vrst zapuštenosti sa strane Božje. To su tolike duševne muke, da ih nitko ne može shvatiti, koji ih nije sam iskusio. Ali tako mora biti. Mi smo pokršteni, da trpimo i umremo s Kristom. Zašto? Jer želimo da s Kristom i uskrsnemo!

2. »Slava, koja će se objaviti u nama!« Prema njoj nisu ništa stradanja ovoga života. Pred nama je apostol Petar. On za cijeloga svoga života nije gotovo ništa utješnoga doživio. Bio je siromašni ribar. Iza toga nekoliko njegovih najljepših godina, u kojima je općio s Isusom. Zatim je nastupio mukotrpni misionarski život u Antiohiji, u Rimu, u mnogoj oskudici, gorčini, neuspjesima, progonstvima, neprijateljstvima i poniženjima. Tako je bilo sve dok ga nisu za Neronova vladanja pribili na križ! Dogodilo se, kako mu je prorekao Gospodin: »Kad si bio mlađi, pasao si se i hodio, kud si htio, a kad ostariš, raširit ćeš (na križu) svoje ruke, i drugi će te pasati i odvesti, kuda ti ne ćeš« (na križ) (Iv. 21, 18). A danas je on u slavi vječnoga blaženstva. Prošlo je vrijeme stradanja. Što mu je prije bio gubitak, postalo mu je obilan dobitak. Svojom mukom i smrti na križu stekao si je krunu neprolazne slave. Petar stoji pred nama i sokoli nas. »Trpljenja sadanjega vremena nijesu ništa prema slavi, koja će se objaviti u nama.« Crkva to vjeruje i u to se uzda. I mi treba da vjerujemo i da se uzdamo u Kristove riječi!

3. U svetoj se pričesti sjedinjujemo s Kristom. Prigodom svete pričesti stavlja Gospodin na nas pitanje: »Možete li piti čašu, koju ću ja piti?« Oslanjajući se na njega spremno odgovaramo: »Možemo« (Mat. 20, 22). »Trpljenja sadanjega vremena nijesu ništa prema slavi, koja će se objaviti u nama.« »Ovo raspadljivo tijelo treba da se obuče u neraspadljivost i ovo smrtno u besmrtnost« (1. Kor. 15, 53).

U svetom smo krštenju razapeti s Kristom. Sudjelujući dnevno kod žrtve svete Mise postajemo s Gospodinom jedan žrtveni dar. U svetoj pričesti crpimo dnevno novu snagu za životnu borbu. Dnevno imamo prilike da zagrlimo križ. Samo što se mi još nismo naučili »hvaliti se križem Kristovim« (Gal. 6, 14) i radovati se trpljenju, što možemo s Kristom piti kalež. Križ je u nama, u našim mislima, u našem srcu i u našem životu

»izgubio svoju silu« (1. Kor. 1, 17): štoviše, i u našoj vjeri! A ipak je u križu jakost i snaga Crkve, vjerskih zajednica i svakog pojedinca. »U križu je spas!«

Molitva.

Daj nam molimo Gospodine, da nam se tečaj svijeta mirno tvojim redom upravlja i da se tvoja Crkva mirnom pobožnošću raduje. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Sveta Misa pete nedjelje po Duhovima.

1. Duh Kristov, koji s eo Duhovima izlio na Crkvu, Duh je ljubavi i potiče na ljubav. Koliko u Crkvi i u pojedinoj duši ima ljubavi prema Bogu i prema bližnjemu, toliko je njome zavladao Duh Božji i Kristov. Zato nas liturgija današnje svete Mise potiče na ljubav prema Bogu i bližnjemu. Ljubav nam otvara vrata k vječnim dobrima, koja nadilaze svako shvaćanje; ona oslobađa dušu od svake zemaljske privezanosti i daje joj snage, da se vine do cilja, za koji smo se u svetom krstu preporodili (o Uskrsu).

2. Pjevajući ulaznu pjesmu s pogledom upravljenim na Gospodina ulazimo u svete prostorije kuće Božje. Tu je naša svjetlost i naše spasenje. S rukama uzdignutim prema nebu vruće molimo: »Ulij u srca naša prijazan svoje ljubavi« (molitva), one ljubavi prema Bogu, koja je po riječima poslanice nerazdruživo povezana s ljubavlju prema bližnjemu. Ta ljubav prema bližnjemu je milosrdna, bratoljubiva, složna, ne vraća zlo za zlo, nego uvijek blagosilje, i onda, kada trpi radi pravde. Potrebna nam je velika milost, da se vježbamo u toj velikodušnoj ljubavi. Zato u pjesmi na stepenicama ponovno molimo: »Zaštitniče naš, pogledaj, Bože, i obazri se na svoje sluge, usliši molitvu svojih slugu.« Stih aleluja jamči za uspjeh naše molbe: »Gospodine, u tvojoj jakosti radovat će se kralj (kršćanin) i veoma će kliktati radi tvojega spasenja.« Evanđelje također govori o ljubavi. Ono progovara osobito onima, koji žele da danas sudjeluju kod žrtve svete Mise. »Ako prinosiš svoj dar na oltar, i sjetiš se, da tvoj brat ima nešto protiv tebe, ostavi ondje pred oltarom svoj dar i idi, da se prije izmiriš sa svojim bratom, i tada se vrati i prinesi svoj dar.« To je ozbiljna opomena, kako nam valja pribivati svetoj Misi. Toliku važnost pridaje Bog ljubavi!

3. S tom spoznajom obavit ćemo prikazanje. Molit ćemo Gospodina, da nam dade snage, da vjerno izvršimo, što smo

upoznali. U vidljivim žrtvenim darovima kruha i vina prinijet ćemo na oltar svoju volju i spremnost da uistinu kršćanski ljubimo. Pred našim se očima u osjetiljivoj blizini i stvarnosti nalazi Kalvarija. Krist krvari na križu i mi slušamo riječi njegove ljubavi: »Oče, oprosti im, jer ne znaju što čine.« U svetoj se pretvorbi ostvario nalog poslanice i evanđelja .Mi gledamo ljubav, koja zlo dobrim naplaćuje, koja za klevetu vraća blagoslovom, koja i za najljućeg neprijatelja i progonitelja pozna samo jedan odgovor oproštenja. U žrtvi primimo u ruke to ljubezno Srce, kao naš žrtveni dar i prikažimo ga Bogu kao zahvalu za beskrajnu ljubav i milost, koje smo primili od dana svetoga krštenja; kao otprošnju za naše nedostatke kršćanske ljubavi; kao molbu da naša srca u svetoj pričesti postanu jedno sa Srcem i duhom Spasiteljevim i da iz njegova Srca crpimo duh ljubavi. U svetoj žrtvi zaboravimo na sve uvrede, koje su nam se nanijele i molimo sa Srcem žrtvujućeg se Spasitelja: »Oče, oprosti im.« Naše molitve, naše žrtvice, naše milosti i zasluge neka pripadaju svima. Pretočeni u jedno srce i jednu dušu molimo: »Oče naš. Kruh naš svagdanji, daj nam danas. Oprosti nam, kao što i mi opraštamo, oslobôdi nas od zla.« Vrhunac kršćanske ljubavi dosižemo primanjem svete pričesti: jedna hrana, jedan kruh, jedna misao, jedan cilj, jedan interes! »Jedan kruh, jedno tijelo smo mi svi koji od jednoga kruha blagujemo« (1. Kor. 10, 17). Tu je Krist »naša radost« (Ef. 2, 14). On nas prožima svojim duhom, duhom ljubavi. Ovdje, na stolu Gospodnjem, u »kući Gospodnjoj« u svetoj žrtvi i žrtvenoj gozbi, jest rasadište i visoka škola kršćanske ljubavi. Ovdje, u svetoj žrtvi postat će naše srce drugo biće, nanovo stvoreno i ojačat će se za revnost vrhunaravne kršćanske ljubavi! Sada znademo, što nam je sveta žrtva dala i što imamo u svagdašnjicu unijeti i u životu ostvariti.

Peta nedjelja po Duhovima.

Kršćanska sloga.

Danas je nedjelja iza blagadana svetoga Petra i Pavla. U prijašnjim vremenima bio je blagdan svetoga Petra i Pavla jedan od najvećih i najsvetijih blagdana. Na taj dan našli su se u

Rimu pokraj mnogih hodočasnika svi biskupi t. zv. rimskog patrijarhata s papom na okupu, da proslave taj blagdan i da održe godišnji rimski sabor (koncil). Bio je to dan kršćanske ljubavi na grobovima apostolskih prvaka, oko Oca sjedinjene Božje obitelji.

1. »Budite svi jednodušni u molitvi.« Prvak apostolskih propovijeda oko svog groba sakupljenoj obitelji ljubav. »Budite svi složni, milostivi, bratoljubivi, milosrdni, ponizni. Ne vraćajte zlo za zlo, ni psovke za psovku, nego nasuprot blagosiljajte (molite jedan za drugoga za milost Božju), jer ste na to pozvani da baštinite blagoslov.« To je želja apostolova i želja svete Crkve: da jedno budemo. To je i želja samoga Spasitelja. On moli u svojoj velikosvećeničkoj molitvi Oca »da svi budu jedno, kao što si ti, Oče, u meni i ja u tebi. Tako i oni neka budu u nama jedno, da svijet vjeruje, da si me ti, Oče, poslao« (Iv. 17, 21). Jedno u vjeri, jedno u ljubavi, jedno u molitvi. Jedno, jedno srce i jedna duša, osobito kad sudjelujemo kod svete Mise. Mi ne smijemo moliti izolirano, zasebno. Ne ovako: Bože moj, usliši me, nego: Oče naš, kruh naš svagdanji daj nam danas. Pomolimo se. Ulij u srca naša svoju ljubav. Naša molitva mora biti molitva u zajednici, u prvom redu za interese zajednice, po nakani zajednice, za njezine potrebe, jednom riječi, to mora biti molitva s Crkvom i sa svetom liturgijom. Nikada ne ispunjavamo savršenije opomenu svetoga Petra nego kad se usko držeći liturgije svoj vlastiti »ja« zapostavimo onome zajedničkome »mi«. Da li to činimo? Dakako, da u molitvi možemo biti jednodušni, potrebno je da i u svagdanjem životu na tom radimo, da budemo jedno srce i jedna duša: »milostivi, bratoljubivi, milosrdni i ponizni.« Za to se zahtijeva mnogo milosti i duha ljubavi, koji zaboravlja na samoga sebe, koji radi Krista sve podnosi, sve dobro tumači, sve oprašta, svima iskreno dobro želi i sve blagoslivlja. Kako tko moli, onako živi. Kako tko živi, onako i moli.

2. »Blagoslivljajte u svojim srcima Krista Gospodina.« U Rimu vlada Nero, strašni krvolok. On upravo žeđa za kršćanskom krvlju. On ih okrivljuje, da su zapalili grad Rim. On ih nazivlje neprijateljima i mrziteljima

čovječanstva i kulture i države. Zato ih je dao na strašan način pogubiti, a sam se naslađiva u njihovim mukama. Ali, tako tješi sveti Petar svoje stado: »Tko da vam naškodi, ako se natječete oko dobra? Blago vama, ako što i trpite radi pravde! Ne bojte se njihova zastrašivanja i ne plašite se, nego blagoslivljajte u svojim srcima Krista Gospodina«: gledajte na Isusa, vjerujte u njega! I njemu su predbacivali izmišljene opačine i zlodjela. Ali on je šutio. On je u poniznosti i strpljivosti podnio nepravdu i smrtnu osudu. On se nije prijetio, nije proklinjao svoje neprijatelje, štoviše on je prosio od Oca za njih milost: »Oče, oprosti im, jer ne znaju što čine« (Luka 23, 34). Svetite Krista u srcima svojim: vjerujte u njega, slijedite njegov primjer, tako vam progonstvo ne će moći ništa naškoditi. Na dan vječnosti bit ćete s njim proslavljeni. Uvijek će biti takovih, koji Krista u njegovoj Crkvi, u njegovim udovima zatajivaju i progone. Ako smo samo mi revni u dobru, ako smo samo mi sveti i pravedni, ako vjerujemo u Krista, ako smo vjerni njegovoj nauci i ako slijedimo njegov primjer, onda je to dosta! »Gospodin je moje svijetlo i moje spasenje. Koga da se bojim?«

3. »Budite u molitvi jednodušni.« »Ako prinosiš svoj dar na oltar, i sjetiš se, da tvoj brat ima nešto protiv tebe, ostavi ondje pred oltarom tvoj dar i idi, da se prije izmiriš sa svojim bratom; i tada se vrati i prinesi svoj dar« (evanđelje). Kako ćemo sa srdžbom, antipatijom i mržnjom u srcu moći učestvovati svetoj žrtvi, gdje se Krist iz ljubavi za našu braću žrtvuje? Kako ćemo s njime moći žrtvovati i s njime postati jednom žrtvom, kad zavist, ljubomornost, mržnja i omalovažavanje kalja srce.

»Communicantes — stojeći u svetoj zajednici.« Tako to naglašuje liturgija u svetoj Misi. Mi možemo samo toliko žrtvovati i samo toliko biti dionici milosti i plodova svete Mise, koliko iz ljubavi prema bližnjemu radimo za zajednicu. »Budite milostivi, bratoljubivi, milosrdni, skromni i ponizni. Ne vraćajte zlo za zlo, nego mnogo više blagoslivljajte jedan drugoga.« To se zahtijeva za plodno sudjelovanje kod svete Mise. Zato vapijemo prije svete pričesti: »Daj nam svoj mir«, međusobnu slogu, da budemo jedno srce i jedna duša, bez ikakve sjene svojevoljne antipatije, mržnje i razdora. S tako očišćenim srcem smijemo primiti i plod svete žrtve — svetu pričest.

Što više i što čistije ljubimo, tim više slavimo Krista u srcu svojem i postajemo odraz njegova bića i njegova duha.

Molitva.

Bože, koji si onima, koji te ljube, pripravio dobra nevidljiva, ulij u srca naša prijazan svoje ljubavi, da ljubeći tebe u svemu i nada sve, dostignemo tvoja obećanja, koja nadilaze svaku želju. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Ponedjeljak iza pete nedjelje po Duhovima.

Zajednica ljubavi.

Ljudski duh razdvaja i izolira: to je duh sebičnosti i oholosti. Božji duh spaja srca po ljubavi i iskrenoj dobrohotnosti. Jedva što je Duh Sveti sišao na Duhove na apostole i na svetu Crkvu, već čitamo: »Svi su bili jedno srce i jedna duša. Sve im je bilo zajedničko« (Dj. ap. 4, 32). Zajednički su pribivali »lomljenju hljeba i molitvi. Dnevno su jednodušno bili u hramu i slavili Boga« (Dj. ap. 2, 42). Gdje duh Božji, duh Kristov vodi srca, ondje ih sakuplja u svetoj i nesebičnoj ljubavi. Crkva, dakle, koju oživljava duh Kristov, nužno je »savez ljubavi« (sveti Ignacije antiohijski), nužno je savez sloge i zajednica ljubavi.

1. Trojedni je Bog uzor ove zajednice ljubavi. »Da svi budu jedno, kao ti, Oče, u meni i ja u tebi, da i oni u nama budu jedno.« Otac, Sin i Duh Sveti, Trojstvo u osobama, potpuno jedinstvo u naravi, u jednoj Božjoj biti, spoznaji, htijenju, u ljubavi i djelovanju, u jednoj te istoj sili, mudrosti, blaženstvu, slavi i vječnosti. Tako i djeca Crkve, neka »budu jedno, kao ti, Oče, u meni i ja u tebi.« »Slavu, koju si mi dao, dadoh njima, da svi budu jedno, kao i mi što smo jedno.« Slavu, koju je Krist imao kao Sin Božji, dao je nama u posvetnoj milosti, po njoj smo i sami postali djeca Božja. U posvetnoj milosti imamo život presvetoga Trojstva. Taj se život odrazuje i djeluje u nama u obliku posvetne milosti. Po njoj postajemo mi mnogi, jedno tijelo, jedno biće (Rim. 12, 5), kao što tri božanske osobe jesu jedan Bog, tvoreći jednu uzvišenu zajednicu. Zato posvetna milost, milost posinaštva uvijek i svuda stvara zajednicu sjedinjujući duhove i srca. Ona nas vodi zajednici i daje nam smisao za zajednicu i spremnost da živimo međusobno i jedan za drugoga. Ona uklanja osamljenost i zasebnost, koja samo za se moli, za se žrtvuje, za se zahvaljuje, za se slavi i želi da samo sebe spasi i posveti. Milost nastoji, da »budemo jedno« kao što su jedno Otac, Sin Duh Sveti. Koliko je djelotvorna milost u nama i koliko Duh Sveti, duh Kristov vlada u našim Srcima, po tom ćemo znati, ako imademo smisla i razumijevanja za zajednicu; ako nastojimo da se uživimo u misli, osjećaje, nazore, nastojanja cjeline, Crkve, biskupije, župe, obitelji i vjerske zajednice. Što više u sebi budemo razvijali božanski život, to ćemo savršenije biti s Kristom povezani u zajednici otajstvenoga tijela Kristova i živjeti životom presvetoga Trojstva.

2. Trostruki put vodi k ljubavi. Prvi put jest put teške dosljedne askeze. Današnja poslanica o tom govori. »Budite milostivi, bratoljubivi, milosrdni, skromni i ponizni. Ne vraćajte zlo za zlo, nego nasuprot blagoslivljajte jedan drugoga.« Promotrimo svaku riječ, i za svaku se od njih ispitajmo. Nedjeljna molitva nam otkriva drugi put do ljubavi: treba moliti za duh ljubavi prema zajednici, jer je on, kao i milost, dar Božji. Pala narav je ohola, sebična, samovoljna. Zato kršćanski smisao i spremnost za zajednicu dolazi od Boga, ono je samo odraz zajedničkog života triju božanskih osoba. Zato molimo sa svetom Crkvom: »Ulij u srca naša prijazan svoje ljubavi, da ljubimo tebe u svemu i nada sve.« Prava ljubav prema Bogu i prema Kristu u isto je vrijeme i nužno prava ljubav prema bližnjemu, prema zajednici. Treći put do ljubavi prema zajednici vodi preko euharistijske žrtve i žrtvene gozbe, svete pričesti. Sudjelujući kod Kristove žrtve i primajući u svetoj pričesti njegovo žrtveno tijelo, moramo s njime postati jedno. Ta sveta je Misa žrtva cjeline, žrtva svete Crkve, zajednice Kristova tijela i svih njegovih udova. Žrtvena je gozba »communio — zajednica«, »ut omnes unum — da svi budu jedno« u jednome kruhu, koji blagujemo. U prikazanju svake Mise moramo iskreno i savršeno kao žrtvu prikazati sebe, svoj ja, svoju oholost, svoje sebeljublje.

Tim će naša zajednica s Kristom, sa svetom Crkvom i redovničkom obitelji postati uža i srdačnija.

3. »Budite svi složni!« To je želja svete Crkve u doba po Duhovima. Kako je bio čudesan silazak Duha Svetoga na prvu kršćansku zajednicu! »U njima bijaše jedno srce i jedna duša!« Duhovski blagdan, koji svake godine slavimo, morao bi imati slične učinke u Crkvi, u kršćanskoj obitelji, u redovničkim kućama i ustanovama! O današnjim kršćanima ne možemo reći: »U njima je jedno srce i jedna duša.« Pa ni za one, koji se bave duhovnim životom, koji dnevno sudjeluju kod svete žrtve i dnevno primaju svetu pričest! »A plod je duha: ljubav, radost, mir, strpljivost, blagost, dobrota, dugotrpnost, krotkost, vjera, čednost, uzdržljivost, čistoća« (Gal. 5, 22). Opažamo li taj plod na sebi? Gdje je plod duhovskog blagdana? Molimo Gospodina, da nam dade duh ljubavi prema zajednici. »Usliši, Gospodine, glas moj, kojim vapih k tebi: budi mi pomoćnik, ne zapusti me Bože, spasenje moje« (ulaz). »Zaštitniče naš, pogledaj, Bože, i obazri se na svoje sluge« (na stepenicama). Uništi u svima nama velikog neprijatelja, koji se protivi jedinstvu udova tvoga tijela, uništi oholost i sebeljublje. Udijeli nam novi duh, duh nesebičnosti, poniznosti i odanost prema tebi u zajednici tvoga tijela, u crkvenoj zajednici i u obitelji!

Molitva.

Bože, koji si onima, koji te ljube, pripravio dobra nevidljiva, ulij u srca naša prijazan svoje ljubavi, da ljubeći tebe u svemu i nada sve dostignemo tvoja obećanja, koja nadilaze svaku želju. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Utorak iza pete nedjelje po Duhovima.

Povezanost s Kristom.

Dok duhovno prinosimo na oltar svoje žrtvene darove, stavlja nam Crkva na usta riječi: »Svagda imam pred sobom Gospodina, on mi je s desne strane, da ne posrnem.«

1. »Svagda imam pred sobom Gospodina.« To je držanje svete majke Crkve u mnogom trpljenju i mukama,

koje ju susreće na teškom putu kroz mnoge naraštaje, vremena i kulture. Kako je mnogo progone, zlo sude, mrze, kako je često vlastita djeca izdaju, ostavljaju i od nje otpadaju. Radi toga ona bolno trpi. Ali ona ostaje mirna i ne da se smesti. »Svagda imam pred sobom Gospodina.« U svakom trpljenju i boli, u svakoj borbi, neuspjehu, gubitku, porazu i u svakoj pobjedi gleda ona Gospodina. On joj je »dao razum«. Dao joj je na znanje, da se u svemu tome očituje njegovo djelovanje, da je on prisutan u svakom događaju, da je »njemu dana sva vlast na nebu i na zemlji« (Mat. 28, 18), da on sve dopušta, uređuje i upravlja na spas i razvitak svoje Crkve. Ona se slijepo pouzdaje u njegovu mudrost i silu: ona se pouzdaje u njegovu ljubav prema njoj i prema svakoj pojedinoj duši. Ta on je svoj život dao za svoju Crkvu i za svaku dušu. Kroz trideset i tri godine molio se, radio i mučio za svoju Crkvu i za svaku dušu. Ta on dnevno na nebrojenim oltarima u žrtvi svete Mise prikazuje iznova Ocu svoje tijelo, svoju krv i svoje Srce za spas svoje Crkve i svake duše. Zato bez prekida u svetohraništu moli, zagovara, daje zadovoljštinu za svoju Crkvu i njezinu djecu. Za njih uzdiže svoje čiste ruke k nebu! »Svagda imam pred sobom Gospodina« u otajstvu njegova utjelovljenja, njegove muke i smrti, njegova života kod Oca, jer »on uvijek živi kao naš zagovornik« (Hebr. 7, 25): u otajstvu euharistijske žrtve, neprekidnog prebivanja u svetohraništu i u djelovanju u dušama po svećenicima, u neprekidnoj crkvenoj molitvi, u svetim sakramentima, u nutarnjim prosvjetljenjima i svakovrsnim poticajima!

2. »On mi je s desne strane da ne posrnem.« Ovako kliče Crkva. Ona je potpuno svijesna, da Krist Gospodin stanuje i živi u njoj, i da on svojim životom prožima i napunja Crkvu, svoje tijelo. Ona je sigurna: »I vrata paklena ne će je nadvladati« (Mat. 16, 18). »Evo, ja sam s vama u sve dane do svršetka svijeta« (Mat. 28, 20). »Blagoslivam Gospodina, koji mi daje razum« (prikazanje), da u vjeri gleda, kako je Krist napunja i oživljava. Ova joj pomisao daje spokoj i pobjedničko pouzdanje u neprestanim borbama, koje mora voditi. »On mi je s desne strane, da ne posrnem.« Ovako kliče i duša, koja je sjedinjena sa svetom Crkvom. »Blagoslivljam Gospodina, koji

mi daje razum«: da shvatim tajnu, kako je duša živo sjedinjena s Kristom. »Ja sam trs, a vi loze« (Iv. 15, 5). On nije samo naša istina, koju vjerno vjerujemo. On nije samo put, primjer i uzor, po kojemu ćemo se ravnati. On je prije svega i nada sve naš život. Mi možemo i mi moramo posjedovati Isusov život i živjeti Isusovim životom. Kao glava, kao trs, on je blizu nama, svojim udovima, svojim lozama. On nam daje snage, da nadvladamo zlo. On živi u nama, da dade smjer našem mišljenju, da našu volju očuva, ojača i upravlja, da se u nama moli, bori se, djeluje i trpi. »Ne živim više ja, nego u meni živi Krist« (Gal. 2, 20). »Blagoslivam Gospodina, koji mi daje razum, on mi je s desne strane, da ne posrnem« (prikazanje).

3. »Svagda imam pred sobom Gospodina.« Ne samo kao primjer i uzor, kao učitelja istine, kao Gospodina, koji mi daje naloge, kao sveznajućega, koji će mi suditi, nego ponajviše i ponajprije kao Gospodina, koji me ljubi, štiti i upravlja, koji u meni djeluje, bori se i pobjeđuje. Zašto da se bojim poteškoća dnevnoga života? Zašto da postanem malodušan sjećajući se svojih slaboća, silnih napasti i zlih navika? E da, kad bismo uistinu uvijek imali pred sobom Gospodina, koji u nama djeluje! Naš bi život bio veseliji, radosniji, slobodniji i plodniji!

Molitva.

Bože, koji si onima, koji te ljube, pripravio dobra nevidljiva, ulij u srca naša prijazan svoje ljubavi, da ljubeći tebe u svemu i nada sve dostignemo tvoja obećanja, koja nadilaze svaku želju. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Srijeda iza pete nedjelje po Duhovima.

U svemu Boga gledati i ljubiti.

Sa svetom Crkvom molimo da Bog ulije u naša srca duh svoje ljubavi, da Boga u svemu i nada sve ljubimo. Duh, koji smo primili o Duhovima, duh je ljubavi. Zato ga moramo ponajprije u svim stvarima gledati, da ga možemo u svemu ljubiti.

1. Boga treba u svemu gledati. U svome životu susrećemo ljude, koji su nam dobri, druge opet, koji nam nisu

prijazni, napokon i takve, koji nas mrze. Zauzeti smo mnogim poslovima, dužnostima, svakovrsnim zanimanjem. Izloženi smo svakovrsnom trpljenju, raznim slabećama, neprilikama, bolestima, kušnjama i napastima. Posvuda susrećemo zagonetna dopuštenja, odredbe i događaje, a veoma često i tragiku svoga ili tuđega života. Radujemo se zdravlju, prirodi, kulturnim vrednotama, darovima duha, srca i tijela. Žalostimo se, kad izgubimo svoje mile ili kakvo blago ili što drugo. Sve te stvari obično više ili manje duboko zadiru u naš život, a mi ih obično promatramo i prosuđujemo često samo naravnim očima svoga razuma. U svojim mislima i fantaziji često se mučimo radi kakve nevolje, koja nas je zadesila, ili koja nam prijeti, radi kakve neprilike, koja nas je snašla, radi kakve uvrede, koju su nam nanijeli, radi posla, koji nam je mrzak, radi prilika, u kojima se nalazimo. Mnogo smo zabrinuti za svoje blagostanje, za svoje zdravlje, za uspjeh u poslovima, za dobre odnošaje prema ovome ili onome, za svoju čast i ugled. U svemu tome ne gledamo Boga, njegovo dopuštenje, njegovu providnost, njegovu blizinu, njegovu ruku, njegovo djelovanje. Boga u svemu gledati, to je prvi i odlučni korak, to je ključ duhovnom i kršćanskom životu. »Na zemlji smo da Boga upoznamo.« Da ga u svemu gledamo, u svim događajima bili oni veliki ili mali, bez obzira da li su izravno od Boga ili od ljudi. Samo se od sebe ništa ne zbiva, sve dolazi od Svevišnjega. Bog je prava stvarnost.

2. Boga moramo u svemu ljubiti. Ako živimo samo naravno ljudskim životom, prema porivima naše pale naravi, onda u stvarima, poslu i djelovanju ljubimo samo sebe. Onda tražimo samo svoj užitak, svoju čast, svoje interese, svoju radost. Sve mjerimo prema sebi, kako ćemo iz svega imati vlastitu korist. To je naša neurednost, naša sebičnost, koja se rađa iz duboke i tajne oholosti. Jedino milost i Duh Sveti može nas izbaviti iz te pogubne propasti. Milost je ona, koja nas potiče, da Boga u svemu tražimo i ljubimo. A Boga u svemu ljubiti znači sve odnositi na Boga. U poniznom predanju podložiti se volji Božjoj i njegovim svetim odredbama. Sve svoje dužnosti, sve svoje trpljenje i poteškoće vršiti i podnositi upravo zato, jer je to njemu milo, jer nam to on šalje, nalaže i daje. »Dođi, Duše

Sveti, napuni srca svojih vjernih.« Pouči ih, da u svemu Boga gledaju i ljube!

3. Boga moramo u svemu gledati i ljubiti, da se u svemu njemu predajemo i njemu da omilimo, da se s njime sjedinimo. Tako ćemo se očuvati svake neuredne ljudske ljubavi i vlastita precjenjivanja, i ne ćemo postati robovima rada i stvorova. Treba da budemo slobodni, da ne budemo robovi životnih potreba, prilika, radosti, uživanja i raznih briga. Da živimo svetom slobodom i u spokoju prema svim poteškoćama, mukama, bolestima i neuspjesima. Da svetom odlučnošću i junaštvom podnosimo sve muke, svaki napor i sve žrtve, koje se od nas traže. Da zagospodarimo naravnim osjećajima nestrpljivosti, putenosti, oholosti, častohleplja, isticanja i mrzovolje. Da u svetosti općimo s Bogom, da bez prestanka molimo srcem, koje je slobodno od svake neuredne povezanosti, da se u miru sjedinimo s Bogom i s Kristom. »Dođi, Duše Sveti, napuni srca svojih vjernih.«

»Blago čistima u srcu, jer će Boga gledati« (Mat. 5, 8), jer će ga u svemu gledati.

M o l i t v a.

Bože, koji si onima, koji te ljube, pripravio dobra nevidljiva, ulij u naša srca prijazan svoje ljubavi, da ljubeći tebe u svemu i nada sve dostignemo tvoja obećanja, koja nadilaze svaku želju. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Četvrtak iza pete nedjelje po Duhovima.

L j u b a v p r e m a B o g u.

Sveta Crkva nadahnuta Duhom Svetim vruće moli u misnoj molitvi: »Svoju ljubav ulij u naša srca.« Onu ljubav, po kojoj »ćemo Boga u svemu i nada sve ljubiti. »Na ovu ljubav potiče nas Duh Kristov, koji živi i djeluje u Crkvi i u dušama. Sa svetom Crkvom molimo i mi Gospodina, da nam udijeli milost, da ga uistinu nada sve uzljubimo.

1. »D a l j u b i m o t e b e n a d a s v e.« Svi težimo za ljubavlju. S naše strane to je jedino raspoloženje Boga dostojno. Ljubav je njegova velika zapovijed, jedina ona može uistinu obnoviti naše srce, upraviti ga prema Bogu i otrgnuti ga od stvorova. Mi moramo ljubiti. Mi moramo biti spremni, da prije sve pretrpimo i izgubimo, nego li da njega uvrijedimo ili žalostimo. Treba da smo spremni ostaviti Oca i majku, odreći se svake ugodnosti, koju nam život može pružiti, samo da njemu omilimo. S apostolom treba da kažemo: »Što mi je bilo od koristi (kao naravnom čovjeku), to sam radi Krista držao gubitkom. Pače sve (što nam zemlja pruža) držim gubitkom i smatram kao izmet zato, da stečem Krista« (Filip. 3, 7). Mi moramo shvatiti Kristovu riječ: »Tko ljubi oca ili majku više nego mene, nije mene dostojan; i tko ljubi sina ili kćer više nego mene, nije mene dostojan« (Mat. 10, 37). Bog u svemu i nada sve! Bog i njegova sveta volja prije svega! I to ne samo tu i tamo, samo u nekim prigodama. Bog, Božja volja neka bude jedina naša misao, naša jedina želja, svijet u kome se krećemo.

2. L j u b a v m o r a b i t i p r v i i g l a v n i m o t i v n a š e g a d j e l o v a n j a. Naravni čovjek obično radi iz naravnih motiva, plemenit čovjek iz plemenitih razloga, sebičan, zloban i neuredan čovjek radit će iz sebičnih, niskih i grješnih motiva. Ali i kršćanin, koji bi morao težiti za kršćanskim životom veoma često radi iz čisto naravnih motiva. Često dolazi u kušnju, da misli najprije na svoju prednost, na svoju korist i na svoj užitak, a tek zatim na Boga, na Božju volju i čast. Isto se događa i s onima, koji su u dobru i duhovnosti utvrđeni, da traže sebe. Ljubav prema Bogu i bližnjemu nije njihov motiv. Boga ljubiti nada sve, ne znači, da moramo isključiti iz svog djelovanja svaki naravni plemeniti motiv. To samo znači: svaki motiv, kako god bio plemenit i dobar, treba podrediti motivu ljubavi prema Bogu. Ljubav prema Bogu mora da bude prvi, glavni i odlučni motiv svakoga kršćanina, motiv, koji vlada svim drugim motivima. »Zato, jer je tako tebi milo! Jer ti to želiš, ti dopuštaš, nalažeš i daješ.«

3. »Svoju ljubav ulij u naša srca.« Takvu ljubav, koja čini da zaboravimo na sve, pa i na sebe. Takvu ljubav, koja će nam dati spremnost, da radije sve žrtvujemo, nego da ga i najmanjim grijehom uvrijedimo. Ljubav, koja sreću, Bogu se dopasti, cijeni nad svaku drugu sreću. Ljubav, koja će učiniti, da budemo

ljubomorni na njegovo prijateljstvo, i da to prijateljstvo više cijenimo nego li svako drugo zemaljsko prijateljstvo. Ljubav, koja se ne ravna samo po njegovoj volji, nego i po njegovoj želji. Ljubav, koja se ne obazire na ljudsko mišljenje, koja prezire svaku prijetnju i svako obećanje. Ljubav, koju ne može nikakva sila odvratiti, da ne izvrši njegovu volju.

Tko će nas povesti do vrhunca te ljubavi? Sveta nas Crkva danas opominje da se molimo i da s njome prikažemo svetu žrtvu. I tu ćemo svoju veliku prošnju položiti na patenu, u ruke našega Gospodina, koji se za nas i s nama žrtvuje. On će moliti Oca, da nas usliša, U svetoj pričesti će u naše srce unijeti žar svoje čiste i svete ljubavi prema Ocu, da i nadalje gorimo njegovom ljubavlju. »Ja ljubim Oca« (Iv. 14, 31).

Molitva.

Bože, koji si onima, koji te ljube, pripravio dobra nevidljiva, ulij u naša srca prijazan svoje ljubavi, da ljubeći tebe u svemu i nada sve dostignemo tvoja obećanja, koja nadilaze svaku želju. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Petak iza pete nedjelje po Duhovima.

Blago miroljubivima.

»Ako prinosiš svoj dar na oltar i sjetiš se, da tvoj brat ima nešto protiv tebe, ostavi ondje svoj dar pred oltarom i idi, da se prije izmiriš sa svojim bratom i tada se vrati i prinesi svoj dar.«

1. »Blago miroljubivima« (Mat. 5, 9). Naš Gospodin i Spasitelj ne traži »oko za oko, zub za zub«. On je kao knez mira (Iz. 9, 6) došao na ovaj svijet. »Mir ljudima na zemlji« (Luka 2, 14) pjevali su anđeli na Božić. »Mir vama« pozdravljao je svoje učenike. Svoj mir nam je ostavio (Iv. 14, 27), kad je odlazio s ovoga svijeta. Apostoli neka »mir« unesu u kuću, u koju uđaze (Mat. 10, 12). Mir neka bude dragocjeni plod evanđelja (Efež. 6, 15). »Mir Božji, koji nadvisuje svaki um« (Filip. 4, 7) kruna je i svršetak svakog apostolskog djelo-

vanja. Krist je sam utjelovljeni mir. Njegova duša ne pozna stramputice, nikakve bure. Ona je živjela u sigurnom i ustaljenom miru života, koji bijaše sakriven u Bogu. Oni ga nisu mogli uzrujati niti ganuti, pa makar su rekli sve zlo na njega, premda su ga proganjali, vrijeđali, bičevali, uz ruglo i sramotu ga okrunili trnovim vijencem, premda su ga razapeli. Njegov je život neprestani »Pax vobis — Mir vama«. Pred njim su se smirili uzrujani duhovi. Pred njim su se čak smirili oni, koje bi nečisti duh opsjeo. Pred njime se stišala bura nemirnih morskih valova. Pred njim su presahle suze. Pred njim je i pravedni gnjev Božji prema nama nemoćan. Njegov je duševni mir i njegov pozdrav mira ono oružje, kojim pobjeđuje svoje neprijatelje i zaštićuje svoje pristaše. Koliko su mu nepravda nanijeli! Koliko su mu zla počinili! S punim bi se pravom mogao srditi, tražiti zadovoljštinu, moliti Oca, da mu pošalje anđeoske legije, da uništi one, koji ga mrze. Mjesto toga zatvara svoje oči, da ne vidi zloću i ljudsku zaslijepljenost i moli za njih molitvu mira i oproštenja: »Oče, oprosti im, jer ne znaju što čine« (Luka 23, 34). Doista: »Blago miroljubivima!«

2. »Ako prinosiš svoj dar na oltar.« Dnevno prinosimo svoj dar, kruh i vino, na oltar, a u kruhu i u vinu prinosimo sebe, svoju spremnost da sve žrtvujemo za Boga. Mi bismo iskreno htjeli omiliti svome Bogu. Htjeli bismo, da i nad našom žrtvom zasja lice Božje, kao što se sjalo, kad je primio žrtvu Abelovu. »Bog ljubi vesela darivaoca« (2. Kor. 9, 7). Ali na našoj duši još počiva neka mrka sjena, neko neraspoloženje, neka razmirica i nemir s našim subratom. I to radi neke sitnice! Krivi smo bar donekle i mi. A ipak još nijedan nije pokušao da i jednom riječi nađe put k izmirenju. Ta svijet je dosta prostran, da se možemo izbjegavati i kloniti! Život je tako raznovrstan, da prijateljstvo, odnosno neprijateljstvo ništa ne znači. Tako dolazimo k oltaru, da nas Gospodin blagoslovi. Ali Bog nas ne prima: »Ostavi svoj dar. Idi, da se prije izmiriš sa svojim bratom.« »Blago miroljubivima.« Jedini će oni primiti blagoslov svete žrtve. Nitko ne može pribivati kod svete žrtve i biti dionik njezina blagoslova bez svojega brata. Sveta je Misa po svojoj biti žrtva cijeloga tijela Kristova, sjedinjena u svetoj ljubavi,

ona je žrtva cjeline, zajednice. »Mi« se molimo, »Mi« prikazujemo, »Mi«, »sluge tvoje (svećenici) ali i tvoj sveti narod, prinosimo ti ovu žrtvu«, u »zajednici«. »Prikazujemo ti ovu žrtvu za sve prisutne, za tvoju svetu katoličku Crkvu po svemu svijetu.« Kako bismo dakle mogli sudjelovati kod žrtve svete Mise, kad bismo svojom krivnjom bili zavađeni s nekim članom zajednice! Ako hoćemo da Bogu žrtvujemo i da mu se klanjamo, a živjeti u zavadi sa svojim bratom u Kristu, onda bismo čuli riječi: »Ostavi svoj dar. Ovako ga ne ću primiti.« I kad bismo došli k svetohraništu, da mu poklonimo svoje srce, opet bi nam rekao: »Ostavi svoj dar. On mi nije mio.« »Idi da se prije izmiriš!« Oltar je mjesto pomirenja, mira. Njemu se ne smije približiti, koji živi u mržnji.

3. Kako ih je malo, koji ozbiljno nastoje da ispune Kristovu opomenu: »Ako prinosiš svoj dar na oltar i sjetiš se, da tvoj brat ima nešto protiv tebe, ostavi ondje svoj dar pred oltarom i idi, da se prije izmiriš sa svojim bratom, i tada se vrati i prinesi svoj dar.« Malo ih je i među onima, koji pribivaju i sudjeluju kod svete žrtve! Kako su često uzrujani, razdražljivi, nervozni, kako se lako zavade i posvade! Često se vladaju po starozavjetnom zakonu: »Oko za oko, zub za zub!« Doista, već je krajnje vrijeme, da savjesno i savršeno izvršimo opomenu Gospodnju. Ne mora li on i nama doviknuti, kad dolazimo k žrtvi svete Mise: Ili — ili! Ili se pomiri s bratom ili ostavi i svetu žrtvu i svetu pričest! Bližnjega svoga moramo ljubiti!

»Ako ne budete pravedniji od književnika i farizeja, ne ćete ući u kraljevstvo nebesko« (evanđelje). U čemu će se očitovati naša pravednost i pobožnost? U našoj volji i u djelima ljubavi prema bratu. Ljubav nam otvara put do oltara, do žrtvene zajednice s Kristom i sa svetom Crkvom, put k svetoj pričesti.

»Blagoslivam Gospodina, koji mi daje razum!«

Molitva.

Umilostivi se, Gospodine, prošnjama našim, i ove prinose slugu i službenica svojih dobrostivo primi, da, što pojedinci prikazaše na čast tvojemu imenu, svima bude korisno za spasenje. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Subota iza pete nedjelje po Duhovima.

Ljubav prema Bogu i bližnjemu.

Liturgija povezuje danas ljubav prema Bogu s ljubavlju prema bližnjemu. U misnoj molitvi molimo za ljubav prema Bogu, da možemo Boga u svemu i nada sve ljubiti. Poslanica i evanđelje nas opominju da ljubimo bližnjega. Ljubav prema Bogu ne može se odijeliti od ljubavi prema bližnjemu.

1. »Lažac je, ako tko reče: Ljubim Boga, a mrzim svoga brata, jer tko ne ljubi svoga brata, koga vidi, kako može ljubiti Boga, koga ne vidi?« (1. Iv. 4, 20). Zašto? Zato, jer je ljubav prema Bogu i ljubav prema bližnjemu jedna te ista ljubav. Svoga brata ljubimo radi Boga i radi Krista, t. j. istom ljubavlju, kojom ljubimo Boga i Krista. Mi se ne zaustavljamo kod čovjeka, već ga promatramo obzirom na Boga i obzirom na Krista. U njemu gledamo i ljubimo dijete Božje, koje je Ocu omiljelo! U njemu gledamo dušu, koja je otkupljena krvlju Kristovom, radi koje se Sin Božji utjelovio, radi koje je bio uzvišen na križu, za koju je ustanovio svetu Crkvu i svete sakramente. U subratu gledamo ud Krista, naše glave. Dobro, koje činimo udu, činimo i glavi, Kristu Gospodinu. »Što ste god učinili jednome od ove moje najmanje braće, meni ste učinili. Što god niste učinili jednome od ovih najmanjih, meni niste učinili« (Mat. 25, 40—45). U tome je plemenitost kršćanske ljubavi prema bližnjemu: da je istovjetna s ljubavlju prema Bogu i prema Spasitelju. Liturgija pete nedjelje po Duhovima podsjeća nas na ovu povezanost. Mi ljubimo dakle Boga i Spasitelja samo toliko, koliko ljubimo svoga brata. »Tko ne ljubi svoga brata, ne može ljubiti ni Boga!«

2. »Ovo je moja zapovijed: da se ljubite među sobom, kao što sam ja ljubio vas« (Iv. 15, 12). Kako nas je Isus vjerno i žarko ljubio! Tako moramo i mi ljubiti svoju braću u vremenitim stvarima i u brizi za njihov vječni spas. Tko može vršiti zapovijedi Gospodnje? Samo onaj, koji je nadvladao svoje sebeljublje. Ta ono je najveći neprijatelj ljubavi prema bližnjemu. Samoljublje nas ograničuje na nas same i čini, da u bližnjemu gledamo stranca, tuđina, s kojim nemamo posla. Ono budi u

nama duh sebičnosti, ljubomora, oholosti, zavisti, antipatije i mržnje, i ne da, da savršeno ljubimo svoga bližnjega. Ono nas zavodi na tisuću ispada protiv ljubavi; jer poradi njega smo bešćutni, hladni, mrzovoljni, nepravedni, pristrani, ogorčeni. Mi moramo umrijeti svojem sebeljublju, ako želimo da vršimo zapovijed ljubavi prema bližnjemu. Ljubav prema Bogu i sebeljublje su kao dvije zdjelice na vagi: prva će se samo onda uzdići, ako se druga spusti. Sebeljublje toliko nestaje iz duše, koliko u dušu ulazi ljubav prema Bogu. Ljubav prema bližnjemu možemo dakle samo toliko vršiti, koliko u nama vlada ljubav prema Bogu. Što je savršenija naša ljubav prema Bogu, tim savršenije ćemo se vježbati i u ljubavi prema bližnjemu. Eto, koliko je povezana ljubav prema bližnjemu s ljubavlju prema Bogu! Iz ljubavi prema Bogu i radi Božje ljubavi moramo ljubiti bližnjega!

3. »Svoju ljubav ulij u naša srca, da te ljubimo u svemu i nada sve.« Onda ćemo i ljubiti bližnjega. Tada ćemo biti »u molitvi jednodušni, milostivi, bratoljubivi, milosrdni, čedni, ponizni«. Onda ne ćemo »vraćati zlo za zlo, psovke za psovku, nego ćemo blagoslivljati jedan drugoga, jer smo na to i pozvani, da baštinimo blagoslov. I onda ćemo obuzdati jezik svoj od zla, i naša usta neka ne govore prijevare« (poslanica).

»Ako ne budete pravedniji od književnika i farizeja, ne ćete ući u kraljevstvo nebesko.« Po čemu se može vidjeti da je kršćanska pravednost i savršenost uzvišenija od pravednosti književnika i farizeja? »Starima je bilo rečeno: Ne ubij, jer koji ubije, bit će kriv sudu. A ja vam kažem, da će svaki biti osuđen kao krivac, koji se srdi na svoga brata.« A još mnogo više, ako mu reče »budalo« ili bezbožnik! »Novu vam zapovijed dajem, da ljubite jedan drugoga, kao što sam ja ljubio vas, da se i vi ljubite među sobom« (Iv. 13, 34).

Naša ljubav prema bližnjemu je mjera naše ljubavi prema Bogu i Spasitelju i time našega cjelokupnog duhovnog života, naše molitve, naše pobožnosti. »Mi znamo da smo iz smrti preneseni u život, jer ljubimo braću. Tko ne ljubi, ostaje u smrti« (grijeha) (1. Iv. 3, 14).

Molitva.

Bože, koji si onima, koji te ljube, pripravio dobra nevidljiva, ulij u naša srca prijazan svoje ljubavi, da ljubeći tebe u svemu i nada sve dostignemo tvoja obećanja, koja nadilaze svaku želju. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Sveta Misa šeste nedjelje po Duhovima.

U tekstu i u pjesmama svete Mise današnje nedjelje odzvanja uskrsni motiv. Što smo na Uskrs u svetom krštenju dobili i što nam je u euharistiji u našu dušu usađeno kao snažna klica, to treba da raste i da sazrije pod žarkim suncem djelovanja Duha Svetoga.

1. Ulazeći u kuću Božju sjetimo se zahvalno velikih dobara, koja smo primili o Uskrsu. Po svetom krstu postali smo »njegov narod«, »pomazanici« (kršćani). On je »naša krepost«, t. j. izvor naše snage, izvor i čuvar vrhunaravnih dobara našega spasenja. Kako bismo bez njegove pomoći očuvali i uzdržali sjajne darove vrhunaravnoga života? Iskreno zahvaljujući za primljene milosti molimo Gospodina i za buduće: »Gospodine, spasi svoj narod (kršćane) i blagoslovi svoju baštinu (kršćane), i vladaj njima sve dovjeka« (ulaz). Molimo ga, da očuva i da umnoži vrhunaravne uskrsne darove. Ovu prošnju uključimo u »Gospodine, smiluj se« i u »slavu«: »koji odnimaš grijehe svijeta, (u svetom si krštenju uzeo milostivo naše grijehe), smiluj se nama, primi molitvu našu«, da u nama umnožiš vrhunaravne darove spasenja. »Umnoži u nama svoju ljubav« (molitva).

2. Sveti krst i to, da smo kršćani, početak je i temelj svih vrhunaravnih darova spasenja. O Uskrsu svi smo mi tako reći »uronjeni«, t. j. »po krstu smo s njim ukopani na smrt«, s njime smo umrli, ali samo zato da uskrsnemo na vrhunaravni, božanski život. Smisao svetoga krsta i kršćanskog života je ovaj: »Tako i vi držite, da ste mrtvi grijehu, a živite za Boga u Isusu Kristu Gospodinu našemu« (poslanica). Koliko naravni čovjek više postane kršćaninom, toliko će se više pokazivati plodovi: Krst je put, vrata k presvetoj euharistiji (evanđelje). »Žao mi je (gladnoga) naroda«, koji može klonuti u pustinji zemaljskog života. Iz prevelikog smilovanja prema nama dao nam je Krist kruh života. Zahvalimo se radi divne evanđeoske vijesti o euharistiji. Zahvalimo se iskrenim »vjerovanjem« i ponovimo molitvu: »Utvrdi moje stope na tvojim stazama. Pokaži divne milosti svoje« (prikazanje), koje si očitovao u evanđelju, gdje si nahranio gladni narod.

3. U žrtvi svete Mise pokazuje i nama čudesno djelo svoje milosti i ljubavi. U njoj opet oživljuje ono, o čemu nam govori poslanica i evanđelje. U svetoj Misi »smo ukopani na smrt« s Kristom, koji otajstveno obnavlja svoju žrtvu na križu. Tu će biti »s njime naš stari čovjek raspet, da uništi grješno tijelo, da više ne robuje grijehu«. Jer zato smo pokršteni i zato smo došli k svetoj Misi, da po smrti i uskrsnuću postanemo s Gospodinom jedna žrtva. »A ako smo (u žrtvi svete Mise) umrli s Kristom, vjerujemo, da ćemo zajedno i živjeti s Kristom« (poslanica). Po svojem žrtvenom daru Kristu oslobodili smo se svakog zemaljskog i svjetovnog užitka i zamamljivosti, i nastanili se u Božjem svijetu, u svijetu božanskih misli i interesa. Tu ćemo živjeti po Kristu, s njime i u njemu, tu ćemo dovjeka Bogu iskazivati potpunu slavu, koju on zaslužuje. Samo »Bogu živjeti«, njegovoj svetoj volji, zapovijedima, dužnostima svoga dnevnog života. Mi smo onaj narod iz evanđelja, koji je s njime izišao iz svijeta »u pustinju«, da nas ondje usreći svojom čudesnom hranom, u žrtvenoj gozbi svete pričesti. Snagom ove hrane omogućeno nam je da ostanemo daleko od svijeta u pustinji, u koju nas je dovelo sveto krštenje, i da tu »živimo Bogu u Kristu Isusu, Gospodinu našemu«. Zaista, »Gospodin je krepost naroda svoga i zaštitnik, koji spasava pomazanika svoga«, t. j. nas.

Šesta nedjelja po Duhovima.

Sveti krst.

Mi smo kršteni (poslanica). Mi primamo svetu euharistiju (evanđelje). Oboje, krst i euharistija, usađeno je u našu dušu kao sjeme, koje djelovanjem duhovskog sunca, Duha Svetoga, u praktičnom kršćanskom životu treba da uzraste i potpuno sazrije.

1. »Ne znate li, da kojigod smo kršteni u Isusu Kristu, kršteni smo u njegovoj smrti, jer smo po krstu s njim ukopani

na smrt. Kao što je Krist uskrsnuo na slavu Očevu, tako da i mi živimo novim životom. Ovo znajmo, da je naš stari čovjek bio s njim raspet zato, da uništi grješno tijelo, da više ne robujemo grijehu. A ako smo umrli s Kristom, vjerujemo, da ćemo i živjeti zajedno s Kristom znajući, da Krist, jer je uskrsnuo od mrtvih, više ne umire. Jer što je umro za grijeh, umro je jedamput, a što živi, živi za Boga« (poslanica). To je kršćanin. Takovim ga želi Bog, takovima ga želi i Crkva. On je umro grijehu. Grijeh više ne vlada njime. Jer je s Kristom umro grijehu, zato živi s Kristom, kao živa loza na trsu Kristu. On u buduće živi Isusovim životom, životom odanosti i ljubavi prema Bogu. Kamo sreće da poznamo svoj krst onako, kako su ga poznavali kršćani prvih vjekova. Kako su oni živjeli po onom, što im je sveti krst davao i govorio! Umrimo grijehu! Živimo Kristovim životom! Divnog li kršćanskog plemstva i bogatstva!

2. »Kad je uz Isusa bilo mnogo naroda, koji nije imao ništa da jede, dozove svoje učenike i reče im: žao mi je naroda! Jer su sa mnom već tri dana i nemaju što jesti, a ako ih gladne otpustim njihovim kućama, klonut će na putu, jer su neki od njih došli izdaleka. I odgovoriše mu njegovi učenici: A odkuda bi ih tko mogao nasititi kruhom ovdje u pustinji?« (evanđelje). A imali su kod sebe sedam hljebova, a Isus uzme hljebove, blagoslovi ih i prelomi i dade svojim učenicima da ih razdijele narodu. Svi su primili od ovoga hljeba i nasitili se. Sveta liturgija gleda u narodu, koji je slijedio Spasitelja u pustinju, nas kršćane. Prigodom svetog krštenja govorili smo: »Odričem se đavla i svih njegovih djela i sve njegove slave. Vjerujem u Boga Oca. Vjerujem u Isusa Krista, Sina njegova, Gospodina našega. Vjerujem u Duha Svetoga, u katoličku Crkvu, općinstvo svetih, uskrsnuće tijela i u život vječni.« Mi smo se odlučili za Boga i Krista i njega smo slijedili. »U pustinji«, daleko od svijeta, njegovih nazora, njegovih želja i nastojanja, slušamo Krista nastojeći da živimo njegovim Duhom, nasljedujući njegovu ljubav prema siromaštvu, k neznatnosti, k trpljenju i križu. Da ne klonemo na teškom putu kroz pustinju, pruža nam Gospodin svakoga jutra, po svojim učenicima, po svećenicima, svetu pričest. Snagom ove hrane živimo novim životom, radi kojega smo kršteni. Mi smo mrtvi grijehu, ali smo živi Bogu u Kristu Isusu, u trsu, jer kao njegove loze imamo i njegov život.

3. Tako i vi držite, da ste mrtvi grijehu, ali živite za Boga u Isusu Kristu (poslanica). U svetom smo krstu postali udovima Kristovim, i zato proživljavamo u svojem zemaljskom životu Kristovu smrt i uskrsnuće. »Krist je naš put: gledajmo u njega! On je trpio, da steče sebi slavu. On je tražio poniženje, da bude uzvišen. On je umro, ali on je i uskrsnuo« (sveti Augustin). »On je bio predan radi grijeha naših, i uskrsnuo je radi opravdanja našega« (Rim. 4, 25). Smrt i život! U svome životu obnavljamo Kristovo otajstvo, smrt i život, što nas s njime i sjedinjuje. »Ako ste s njime u krstu pokopani, to ste s njime u istom krstu i uskrsnuli. I vas, koji ste bili mrtvi u grijesima, s njim vas je oživio« (Kol. 2, 12).

Sveti je krst izvor i početak naše veličine i vrhunaravnog dostojanstva. Po njemu smo primili božanski život, po njemu smo postali udovi Kristovi. Naravno-ljudski život, ma kako bio sjajan i bogat, nije ništa prema onome, što smo primili u svetom krštenju. Istom po milosti svetoga krsta prima naš život svoje plemstvo i svoju vrijednost za vječnost. Na dan svoga krštenja rodili smo se za vječno blaženstvo. U posvetnoj milosti, koju smo primili po svetom krstu, imamo zalog buduće slave. S punim se pravom moramo zahvaliti i radovati!

Molitva.

Bože kreposti, kojega je sve što je najbolje, usadi nam u grudi ljubav svoga imena i daj, da u nama poraste bogoljubnost, te podržavaj, što je dobro i u pobožnoj revnosti čuvaj, što podržavaš. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Ponedjeljak iza šeste nedjelje po Duhovima.

»Žao mi je naroda.«

»Gospodin je krepost svojega naroda i zaštitnik, koji spasava svoga pomazanika« (ulaz). Mi smo njegov narod, u zajednici svete Crkve. Njegov smo pomazanik (Krist) mi, jer smo u svetom krštenju pomazani svetom krizmom. »Ja te mažem uljem

spasenja u Isusu Kristu, Gospodinu našem, da imaš vječni život.« Nedjeljno evanđelje nam tumači, kako je Bog krepost svoga naroda i zaštitnik svoga pomazanika.

1. »Uz Isusa bilo je mnogo naroda u pustinji, i nije imao ništa da jede! On ga je slijedio, željan da čuje njegovu riječ, i sretan, što je on u njegovoj sredini. Mi smo ono veliko mnoštvo ljudi! U svetom krstu mi smo se pridružili Kristu. Radosnom odanošću smo priznali: »Vjerujem u Isusa Krista, u općinstvo svetih.« Mi smo i danas vjerni njemu, njegovu evanđelju, njegovim nazorima, njegovu primjeru. Zato treba da vjerno obdržavamo, što smo jednoć obećali na svetom krštenju. Da se dnevno i sve savršenije odričemo đavla, grijeha, taštine i užitka života, sebeljublja, mišljenja i prosuđivanja, koje se obazire samo na vremenite motive. Svijet ima mnogo sljedbenika, nažalost i među kršćanima. Oni nisu očuvali svoju vjernost Kristu, kako su mu na krštenju obećali. Oni se više ili manje odriču nasljedovanja Kristova. To je nasljedovanje za njih preteško, neugodno, zastarjelo, beskorisno. Tim vjernije treba da ga mi slijedimo u pustinju, po kamenitim stazama dragovoljna odricanja i siromaštva. Sve stoji do toga, da li smo uz njega i da li je on uz nas! »Tražite najprije kraljevstvo Božje i njegovu pravdu« (Mat. 6, 33). Mi znamo, da smo kao Kristovi udovi s njime sjedinjeni u tijesnoj životnoj zajednici. U izobilnoj smo mjeri primili njegovo spasenje i njegovu milost. Ako njega slijedimo, ne hodamo u tmini (Iv. 8, 12): nasuprot mi smo spaseni iz tame i iz carstva smrti i »preneseni u kraljevstvo njegova ljubljenoga Sina« (Kol. 1, 13). Mi smo »sugrađani svetih« (Efež. 2, 19) i »ukućani Božji« (Efež. 2, 19), da jednom budemo »subaštinici Kristovi«, subaštinici Sina Božjega (Rim. 8, 17). Njega ćemo slijediti i samo njega poznavati, njemu ćemo posvetiti svoje srce, svoj život, svoje sposobnosti i svoje sile!

2. »Žao mi je naroda.« Veliko je mnoštvo naroda već tri dana ustrajalo uz Gospodina u pustinji, i nije imalo šta jesti. Zato je odlučio da im pomogne, da se svaki može sretno povratiti svojemu domu. Mi smo onaj narod. Mi slijedimo Gospodina na teškom kamenitom putu zemaljskog života. Dugačak je put, često vodi kroz pustinju i pijesak po žarkom suncu, a rijetke su sjenovite oaze s hladnom vodom. Kako ćemo po tim putevima

stići u domovinu, u očinsku kuću? Ne ćemo li svi na putu smalaksati? Ali zato je na tom putu »Gospodin krepost svojega naroda i zaštitnik, koji spasava svoga pomazanika«. On nas čudesno hrani kruhom svete euharistije. U jakosti ove hrane sigurno ćemo stići cilju! Svaki dan gledamo na našim oltarima čudo, kako Krist pretvara kruh u svoje sveto tijelo i vino u svoju dragocjenu krv. Dnevno nalaže Gospodin svojim učenicima, svećenstvu, svetoj Crkvi, da pružaju kršćanima ovaj kruh. Radi nas čini on bez prestanka to čudo svoje svemoći u pretvorbi kod svete Mise. Čudo svoje ljubavi i predanja u svetoj pričesti. »Gospodin je krepost svojega naroda i zaštitnik, koji spasava svoga pomazanika.« Sretnih li onih, koji slijede Gospodina u pustinju. On se brine za njih dajući im manu svete euharistije. »Tražite najprije kraljevstvo Božje i njegovu pravdu, a sve ostalo će vam se dodati.«

3. U prikazanju svete Mise dajemo mu ono nekoliko hljebova, o kojima govori evanđelje. Od maloga može on učiniti mnogo. Evo nekoliko malenih hljebova, hostija. On ih pretvara u svoje tijelo i njima hrani duše onih, koji čeznu za njim, za životom, za Bogom.

On ne traži mnogo: malo odricanja, traži da se odreknemo kakva štiva, kakva znatiželjnog pogleda, kakva znatiželjnog pitanja, da nadvladamo kakav neuredan osjećaj, da svladamo nestrpljivost. Ako podnesemo kakvu žrtvicu iz ljubavi prema njemu, već on čini u nama čudo nutarnjeg prosvjetljenja, oslobođenja i daje nam napredak u milosti.

»Aleluja, aleluja. U tebe se, Gospodine, uzdam, ne ću se postidjeti u vijeke.« »Oslobodi me i izbavi me. Prikloni k meni svoje uho, pohitaj da me izbaviš. Aleluja« (na stepenicama). Zar da se ne pouzdajemo? Ta on »žali narod?« Spasi, Gospodine, svoj narod i blagoslovi svoju baštinu i vladaj njima sve dovjeka« (ulaz).

Molitva.

Nahranjeni, Gospodine, tvojim darovima, molimo te, da nas očistiš njihovim djelovanjem i zaštitiš njihovom pomoću. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Utorak iza šeste nedjelje po Duhovima.

Sveti krst.

Liturgija nas živo sjeća na smisao naše vjere. »Stari čovjek«, čovjek, koji je okaljan Adamovim grijehom, koji se rodio u grijehu, pokopan je u krštenju. On je ukopan, mrtvac! Novi je čovjek izišao iz voda svetoga krsta i to je slika uskrsnuća Gospodnjega iz groba. On nosi u sebi život milosti, život djetinjstva Božjega. Sveti krst, koji smo jedamput primili, označuje umiranje i život.

1. »Po krstu smo s njim ukopani na smrt« (poslanica). Po Božjoj namisli trebalo je, da se kao djeca Božja s posvetnom milosti i darovima Duha Svetoga rodimo. Adamov je grijeh izgubio za sebe i za cijeli ljudski rod, kao njegova glava i zastupnik, milost i pravo na baštinu, koja nam je bila određena na nebu. Ali Bog nam se smilovao. Poslao je svoga Sina, da kao nova glava ljudskoga roda dade Bogu zadovoljštinu za nanesenu uvredu. Zato cijeli zemaljski život našega Spasitelja, od jaslica pa do svršetka svoje žrtve na križu, nosi na sebi značaj smrti i žrtve. On je Jaganjac, koji odnima grijehe svijeta. Bog je na nj postavio svu krivnju ljudskoga roda. On je već od prvoga početka svoga zemaljskog života pristao na sve, što je Otac želio. Tako je njegov život postao neprestanom žrtvom. Poniženje u Betlehemu, bijeg pred Irudovim gnjevom, mržnja njegovih neprijatelja za vrijeme njegova javnog djelovanja, njegova muka i smrt na križu svjedoče da je on žrtveno Janje, koje se vodi na klanje (Jer. 11, 19), kao zgaženi crv, o kojem govori pjevač psalama (Ps. 21, 7). »Po krstu smo s njim ukopani na smrt.« Po svetom smo krstu postali sudionici njegova života neprekidne žrtve, trpljenja i odricanja. »Uvijek nosimo smrt Isusovu u tijelu« (2. Kor. 4, 10). S njime smo razapeti (poslanica) i s njime pijemo čašu muke (Mat. 20, 22). I za nas vrijedi, što je pisano za njega: »Zar nije trebalo da Krist to pretrpi i tako uđe u svoju slavu?« (Luka 24, 26). »Po krstu smo s njime ukopani na smrt«, uronjeni smo u njegovu smrt, i tako smo postali dionicima njegove muke i smrti.

2. »Kao što je Krist uskrsnuo na slavu Očevu, tako da i mi živimo novim životom.« Svojim uskrsnućem započeo je Gospodin novi život. On je doduše i u svom smrtnom životu živio samo za Oca. Ta on je znao samo za jedno: »Svagda činim, što je Ocu milo« (Iv. 8, 29). Ali za vrijeme njegova zemaljskog života pritiskala ga je krivnja ljudskoga roda, postojala je potreba da trpi i da umre. Poslije svoga uskrsnuća on više ne trpi i ne umire. Ta uništio je krivnju ljudskoga roda i dao Bogu za nju dostojnu zadovoljštinu. I sada on imade život u prekomjernom obilju, on ga uživa čvrsto i sigurno. »Smrt više ne će vladati nad njim, a što živi, živi za Boga.« U Uskrsnulome sve odiše životom, slavnim životom potpune slobode i duhovnosti, koja ne može trpjeti i ne raspada se, životom neprestanog zahvaljivanja i klanjanja Ocu; životom, koji je poslije četrdeset dana okrunjen uzašašćem i konačnim proslavljenjem Kristovim. »Tako da i mi živimo novim životom.« Kad je Krist uskrsnuo onda je ostavio u grobu laneni rubac, simbol svoga trpljenja i svoje smrti. Tako je i naša duša, kad je izašla iz voda svetoga krsta, bila očišćena od svojih grijeha, i urešena životom milosti i slavom božanskoga života. Mi živimo »novim životom«, u jakosti i u slavi života milosti. Taj je život usađen u našu dušu kao zrno gorušice. Ono treba da raste, da se održi u borbi protiv zle požude u nama i protiv svijeta izvan nas i da dnevno sve snažnije ojača u svakoj kreposti i svetosti.

3. Smrt i život! Što više budemo umrli, tim ćemo više živjeti! Niko ne može dvojici gospodara služiti, Bogu i mamonu, Bagu i grijehu, novome i staromе čovjeku. Kršćanstvo traži značaj, dosljednost, ustaljenost, muževnost.

Kod svete žrtve umiremo i oživljavamo i mi poput kruha, koji žrtvujemo i koji pretvorbom prestaje biti kruhom, a postaje presvetim tijelom. U sili žrtvene zajednice s Gospodinom, koji se žrtvuje, obnavljamo u dnevnome životu na sebi otajstvo smrti i života: mrtvi grijehu, a živi Bogu, u Kristu Isusu, u sili svete žrtve, kojoj pribivamo, i žrtvene gozbe, koju blagujemo.

Tako se iz dana u dan borimo, da potpunije umremo i sve savršenije živimo. To će biti naša baština u vječnosti, kad nam bude Gospodin rekao: »Dobro, slugo dobri i vjerni: uđi u veselje svoga gospodara« (Mat. 25, 21).

Molitva.

Bože, kreposti, kojega je sve, što je najbolje, usadi nam u grudi ljubav svojega imena i daj, da u nama poraste bogoljubnost, te podržavaj, što je dobro i u pobožnoj revnosti čuvaj, što podržavaš. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Srijeda iza šeste nedjelje po Duhovima.

»Obnovite se.«

Božanski život, koji smo prviput primili na svetom krštenju, samo je kao klica usađen u našu dušu. Taj život treba da se razvija trajnim djelovanjem milosti Duha Svetoga.

1. »Kod svetoga krštenja nastupila je smrt grijeha.« Ali tu smrt moramo dnevno, bez prestanka u sebi održavati, potvrđivati i obnavljati. To nam nalaže zakon sadanjega reda milosti. Jednim jedinim Adamovim grijehom izgubili smo najedamput sva vrhunaravna dobra. U sakramentu obnove, t. j. u krštenju, Bog nam doduše vraća božanski dar milosti, djetinjstva Božjega, ali ne u onom obilju i jakosti, kako ga je dao Adamu. Po svetom krstu uništen je u nama istočni grijeh i svi osobni grijesi, u našu je dušu ulivena posvetna milost, ali u nama ipak još ostaje zla požuda. Ona je izvor grijeha, koji nastoji da uništi u nama božanski život. Ona nam uzima ispravni pogled, mirno prosuđivanje. Ona nas mami, da pristanemo na svjetske i tjelesne naslade i sili nas, da se iznevjerimo Bogu i našem svetom krsnom zavjetu. Krštenje je u našemu srcu ostavilo zlu požudu, da dnevno na sebi osjetimo svoju pokvarenost i da uočimo duboke ponore ćudoredne bijede, da po ovoj spoznaji ponizno upoznamo i priznamo svoju nemoć i svoju grešnost, da se tim više pouzdamo u Boga i u njegovu milost, napokon da u neprestanom boju i borbi protiv grješnim silama, napastima i nasladama promišljeno i odlučno očuvamo svoju vjernost prema Bogu i da se vježbamo u krepostima. »Smrt od grijeha« je doduše nastupila, ali radi požude, koja je i u nama kršćanima, i koju osjećamo »u zakonu grijeha, koji je u udovima mojim« (Rim. 7, 23), umiranje treba da se nastavi: u ustrajnom i nepopustljivom otporu proti đavlu, u odlučnom odbijanju đavolskih došaptivanja i putenih i svjetovnih naslada.

2. »Obnovite se duhom svoje pameti i obucite novoga čovjeka, koji je stvoren po Bogu u pravdi i iskrenoj svetosti« (Efež. 4, 23). Milost, izvor vrhunaravnog života u nama, teži da se potpuno razvije. Ona je kao klica. Ona je kraljevstvo Božje u nama, slična zrnu gorušice, koje treba da se razvije u veliko drvo (Mat. 13, 31). »Tko je pravedan, neka bude još pravedniji« (Otkr. 22, 11). Na ovoj zemlji nitko nije tako savršen, te ne bi mogao i morao postati savršeniji! Da, morao bi biti savršeniji! Ne postoji nikakova određena mjera kreposti, vjere i ljubavi prema Bogu i bližnjemu, kojoj ne bismo mogli još uvijek nešto pridodati. Čim napustimo borbu, čim sustanemo u svome nastojanju, da rastemo u milosti i kreposti, u istom času prestajemo biti savršeni, t. j. nismo više ono, što bismo po Božjoj naredbi morali biti. Naša se savršenost na zemlji sastoji u tome, da sve više razvijemo milost svetoga krsta. Naša se savršenost sastoji u neprekidnom napredovanju. Ako smo možda zaostali ili, štoviše, i pali, onda moramo da podvostručimo svoju revnost oko napretka. »Obnovite se«, dnevno, svakoga časa »duhom svoje pameti«. Mi se ne smijemo zaustaviti: jer nijedno stvorenje ne ostaje onako, kakvo jest. Ili napreduje ili nazaduje. Ili ćemo se življe sjediniti s Bogom i Kristom ili ćemo se udaljiti od Boga i od Krista. Nisu se mnogi sveci bez razloga čak i zavjetom obvezali, da će bez prekida raditi oko napretka u milosti i kreposti. Oni su poznavali ljudsku slaboću, kukavštinu i nestalnost. Oni su znali, kako čovjek prepušten samom sebi lako potrati vrijeme i milost, i kako daleko zaostaje od cilja, koji mu je postavljen. »Obnovite se« dnevno »duhom svoje pameti i obucite novoga čovjeka, koji je stvoren po Bogu.« Po svetom smo krstu postali udovi Kristovi i pozvani da živimo njegovim životom tako intenzivno, da se malo pomalo preobrazimo »u istu sliku« (2. Kor. 3, 18), da naše biće otsijeva Kristovim milostima i obiljem kreposti!

3. Smrt i život obnavlja se dakle u našem životu već od časa našega krštenja. Smrt se pretvara u život, radi života. »Ja treba da se umanjujem, a on da raste« u meni (Iv. 3, 30). »Koji se god u Kristu krstite, Krista obukoste« (Gal. 3, 27) ne kao odijelo izvana, nego iznutra. »Ja sam trs, a vi loze« (Iv 15, 5).

On želi i on mora u svojoj Crkvi, u svakom pojedinom kršćaninu da svakim danom sve savršenije živi svojim duhom, svojom čistoćom, svojom odanošću Ocu, svojim životom poniznosti i molitve.

Po Božjem je promislu naša »smrt grijehu« stalna. A novi je život besmrtan. Ali nažalost mi možemo da svojom krivnjom opet zapadnemo u smrt grijeha. Radi toga nam je potrebna askeza. Ona izlazi iz krsne milosti i ima samo tu zadaću, da pomogne razviti klicu, koja je po svetom krstu usađena u našu dušu. Kršćanski život nije ništa drugo nego neprekidno razvijanje krsnih dobara, života i smrti. Taj cilj potpomaže na poseban način i sveta liturgija. Sudjelujući dnevno kod svete Mise proživljavamo život i smrt Kristovu i svete Crkve i time nas liturgija sili, da se »obnovimo duhom svoje pameti.«

Molitva.

Utvrdi moje noge na tvojim stazama, da ne zađu moji koraci. Prikloni svoje uho i usliši moje riječi. Pokaži divne milosti svoje, koji izbavljaš one, koji se u te uzdaju, Gospodine (prikazanje).

Četvrtak iza šeste nedjelje po Duhovima.

»U Kristu Isusu.«

»Svi smo kršteni u Isusu Kristu« (poslanica). Po snažnom načinu izražavanja svetoga apostola Pavla mi smo uronjeni u Krista Gospodina i time stupili u tijesnu vezu i u životnu povezanost s Kristom. Uzdignuti smo i primljeni u život, koji ključa u Kristu i u njegovu otajstvenom tijelu. Ovo je ona neshvatljiva tajna, koja stoji već na početku našega kršćanskog života.

1. Sveti je krst veliko božansko djelo spasenja u životu pojedinca, kao što je utjelovljenje Sina Božjega bilo djelo spasenja za cijeli ljudski rod. Na tom objektivnom djelu Božjem temelji se u svetom krstu »Božja građevina« (1. Kor. 3, 9). Ono, što sami moramo pridonijeti za svoje spasenje, beskrajno je malo prema ovom djelu Božjem. Ali s druge strane je zadaća, koju nam Božje djelo spasenja nameće, od nedogledne važnosti. Krst nas obvezuje, da težimo za kršćanskim

savršenstvom i svetošću. Jednim apsolutnim i neograničenim »Moraš« nalaže krst, da slobodno ostvarujemo svoje spasenje. Ako ispravno shvatimo i razumijemo sveti krst naći ćemo u njemu znatni motiv da težimo za savršenstvom. Sveti je krst polazna točka svega našeg kršćanskog nastojanja i života. On daje smjer životu. On nosi oznake cjelokupnog kršćanskog života i daje mu svoj osobiti značaj. »Tako i vi držite, da ste mrtvi grijehu, ali živi za Boga u Isusu Kristu« (Rim. 6, 11).

2. Po svetom krstu postajemo udovima Kristovim. Međutim, to ne postajemo najedamput. Na svetom se krstu temelji jedna trajna nutarnja životna povezanost s Kristom u njegovu otajstvenom tijelu, u milosnom organizmu svete Crkve. Milost svetoga krsta je prvotna, početna milost, na kojoj se sve ostale temelje. Ona nas potiče da u svetom krstu započetu životnu zajednicu s Kristom zahvalno, radosno i promišljeno svakim danom sve više razvijemo i proširimo. Na koji način? Tako da »smo mrtvi grijehu, a živimo za Boga u Isusu Kristu«. Nama doduše ne manjka ozbiljna težnja za savršenstvom, ali nam nedostaje radosna svijest božanskog djela spasenja, koje je Bog u svetom krstu na nama izvršio, nismo svijesni, da je ovo veliko djelo Božje početak i podloga svake lične težnje za savršenstvom, i da je svako naše nastojanje samo organsko razvijanje one vrhunaravne životne klice, koja je po svetom krstu u nas usađena. Koliko bi snažnije i radosnije bilo naše nastojanje, kada bi se temeljilo na živoj svijesti, da je u svetom krstu izveo na nama Bog veliko svoje djelo. Koliko bi ozbiljnija bila naša borba, kada bismo uvijek bili svijesni, kako je silno djelovanje prvoga sakramenta i kako je prema njemu neznatno i jadno sve naše nastojanje za savršenstvom. I s koliko većom odlučnošću bismo se prihvatili posla. Koliko bi ustrajnije i snažnije bilo naše nastojanje oko duhovnosti! Zato sveta liturgija stavlja u središte svakoga svoga slavlja krsnu misao: stavlja ju u Misama korizmenog vremena, u obredu blagoslivljanja krsne vode na Veliku subotu, u nedjeljnim Misama po Uskrsu i po Duhovima. Da, svake nedjelje, kod škropljenja blagoslovljenom vodom živo nas podsjeća na veliki sakramenat svetoga krsta. Podsjeća nas na temelj, koji je Bog postavio i na kojem sami moramo nadograđivati.

3. Mi smo naučeni da su u težnji za savršenstvom polazna točka zapovijedi Božje, primjer Gospodinov, a napose evanđeoski savjeti. »Ako hoćeš da budeš savršen, idi, prodaj svoje imanje i daj siromasima, i imat ćeš blago na nebu, i dođi i pođi za mnom« (Mat. 19, 21). Dobro je tako. Ali mi zaboravljamo kod toga na temeljnu obvezu, koju imamo kao udovi Kristovi. Po svetom smo krstu postali dionicima njegova izobilnog života i njegove životne snage. Mi jednostrano promatramo samo svoje dužnosti i svoje nastojanje, a zaboravljamo na božansku snagu u nama, koja nam je dana na svetom krstu. Mi gledamo gotovo isključivo samo na nas, na svoju nemoć, na svoju grešnost, na svoje nastojanje, a ne u prvom redu i prije svega na Gospodina, koji u nama djeluje i slavlje slavi, na njega, koji je trs, čije smo loze, trs, koji nas nosi, drži, hrani i oblikuje.

»Tako i vi držite, da ste mrtvi grijehu, a živite za Boga« kao udovi Kristovi, naše glave, čiji nas duh i sila napunjuje i oživljava!

Molitva.

Bože kreposti, kojega je sve, što je najbolje, usadi nam u grudi ljubav svojega imena i daj, da u nama poraste bogoljubnost, te podržavaj, što je dobro i u pobožnoj revnosti čuvaj, što podržavaš. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Petak iza šeste nedjelje po Duhovima.

Mrtvenje.

Gospodin je svoje pristaše odveo u pustinju, daleko od udobnosti, raskoši i užitaka zemaljskog života. »Koji god smo kršteni u Isusu Kristu, kršteni smo u njegovoj smrti« (poslanica). Život svakoga kršćanina po svojoj najdubljoj biti jest jedno neprekidno umiranje. Kršćanin će samo toliko Kristov život u sebi nositi, razvijati i usavršavati, koliko će se promišljenim i ozbiljnim mrtvenjem i svladavanjem samoga sebe dnevno sve više sebe odricati i nositi svoj križ (Mat. 16, 24). Sveta liturgija želi, da naša duša opet promotri ovu istinu.

1. »Svi smo kršteni u njegovoj smrti.« Po krstu smo postali udovima Kristovim, s Kristom smo umrli, s Kristom smo razapeti i pokopani. Biti pokršten znači dakle umrijeti s onim, koji je radi našega spasenja dragovoljno prigrlio život siromaštva, oskudice, mrtvenja i križa, koji je za nas umro. Put k novome čovjeku u Kristu, k novom životu, k posjedovanju božanskoga života u Kristu i njegovoj Crkvi, nužno nas vodi do neprekidnog umiranja s Kristom. Cilj, nastojanje i čežnja svakoga kršćanina jest sjedinjenje s Bogom, našim najvećim dobrom. Ovo je sjedinjenje bilo najsavršenije, kad je Sin Božji uzeo na se stvorenu ljudsku narav i spojio te dvije naravi u jedinstvu božanske osobe. Ali po svojoj ljudskoj naravi morao je naš Gospodin i Spasitelj ovo jedinstvo s Bogom dovršiti jednim čudorednim činom. Njegovo ljudsko htijenje moralo je posve nestati u volji Božjoj. Ljudsko i božansko htijenje moralo se savršeno slagati u svim stvarima. To se moglo dogoditi samo u neprekidnom i neograničenom podvrgavanju ljudske volje i htijenja volji Očevoj! To se moglo ostvariti samo neprestanim odricanjem, savršenim zatajivanjem samoga sebe i svojevoljnom spremnosti na gorku i sramotnu smrt na križu. U najvećem odricanju samoga sebe i u najvećem mrtvenju, u smrti na križu, došlo je do najsavršenijega čudorednog sjedinjenja čovječje naravi Kristove s Bogom, najsavršenije se sjedinila ljudska volja s Božjom voljom u najsavršenijem ljubavnom predanju. Kristov put također je i put njegovih udova, put kršćana. U svetom smo krstu usađeni i ucijepljeni u njega, sjedinjeni smo s njime, s našom glavom. Ali ovo temeljno sjedinjenje treba da se usavrši čudorednim činom. Put k ovom usavršenju je svladavanje svoga ja, mrtvenje i odricanje po uzoru naše glave, Krista, i to do najveće moguće sličnosti sa životom i smrću Krista, naše glave. »Ako hoćeš da budeš savršen, idi, prodaj svoje imanje, i dođi i pođi za mnom« (Mat. 19, 21). »Nitko od vas, koji se ne odreče svega, što ima, ne može biti moj učenik« (Luka 14, 33). Mrtvenje i zatajivanje samoga sebe su temeljni zahtjevi kršćanskog života, života u Kristu. Bez mrtvenja i samozataje niti možemo kršćanski živjeti, niti se možemo sjediniti s Kristom. »Kršteni smo u njegovoj smrti.«

2. »Ne dugujemo tijelu, da živimo po tijelu. Jer ako budete živjeli po tijelu, umrijet ćete, a živjet ćete ako budete duhom morili tjelesna djela« (Rim. 8, 12). Biti u Kristu znači promišljeno boriti se protiv neurednih nagnuća nižega čovjeka u nama, protiv požude. Istina, naše je tijelo već po svetom krstu hram Duha Svetoga (1. Kor. 6, 19). Ono je radi Božjeg prebivanja u nama, radi posvetne milosti, i radi toga, što smo živi udovi Kristovi, već posvećeno (1. Kor. 7, 34) i pozvano »da bude jednako proslavljenom tijelu Kristovu« (Filip. 3, 21). Ali u tijelu ipak još živi zla požuda, koja bi po grijehu u njemu vladala (Rim. 6, 12). Živimo u tijelu i zato su grješne strasti htjele doći u nama do izražaja (Rim. 7, 5). U našim udovima živi zakon, koji se protivi zakonu Duha, razumu (Rim. 7, 23), koji nas potiče na tjelesna djela, na »bludnost, nečistoću, besramnost« (Gal. 5, 19). Ni korov sam od sebe ne će nestati, a pogotovo ne korov duše. Isto tako ne pojavljuje se sama od sebe ni krepost ni Kristov život u nama. Neprestano moramo raditi, čupati korov, oštrom lopatom moramo obrađivati tlo svoje duše: mrtvenjem niskih požuda i pohlepe, mrtvenjem osjetila, mrtvenjem duševnih sila, duševnih slonosti i strasti, duševne osjetljivosti i naglosti, ćudljivosti i neraspoloženja, u borbi protiv pogrešaka svoje naravi i značaja. »Ako tko hoće da ide za mnom, neka se odreče samoga sebe« (Mat. 16, 24) jest temeljni zakon života u Kristu.

3. »Kojigod smo kršteni u Isusu Kristu, kršteni smo u njegovoj smrti.« Nepromjenljivi zakon kršćanskog života jest ovaj: Svoj ćemo spas naći samo u križu Kristovu i u nasljedovanju Raspetoga. S pravom se predbacuje nama, današnjim kršćanima, da odviše težimo za mirom, da poput Grka nalazimo radost samo u ljepoti, da smo upravo opojeni humanističkom kulturom, i da samo težimo za svjetovnim radostima!? Ne govori li se s punim pravom, da živimo odviše moderniziranim kršćanstvom? Onima, koji su ga slijedili u pustinji, koji idu putem kršćanske samozataje, daje hranu svoje izabrane milosti.

Kamo sreće kad bismo razumjeli smisao liturgije: mrtvenje i samozataja bio je put Kristov, zato mora biti i put Kristovih udova, kršćana. »Isus Krist isti je jučer i danas u vijeke« (Hebr. 13, 8).

Molitva.

Bože, usadi nam u grudi ljubav svojega imena i daj da u nama poraste bogoljubnost te je podržavaj. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Subota iza šeste nedjelje po Duhovima.

Zajednica trpljenja.

»Svi smo krštenu njegovoj smrti«, u zajednici trpljenja i smrti. Ova je zajednica najsavršenija u kršćanskoj samozataji, u radosnom i spremnom sudjelovanju u muci i u križu Gospodnjem.

1. »Ako tko hoće da ide za mnom, neka se odreče samoga sebe, uzme svoj križ i slijedi me« (Mat. 16, 24). Božji je Sin ostavio nebesa i sišao k nama na zemlju da živi našim životom. Postao je čovjekom, teško se naradio, tražeći neprekidno duše, podnosio je ljudske uvrede i protivljenja, dok ga nisu osudili na smrt i razapeli. Njegov je život trpljenje. I on je sam taj život izabrao. Dragovoljno, u potpunoj odanosti volji Božjoj, ispio je kalež, koji mu je Otac dao da ispije radi našega spasenja. Da nas privede Ocu, da nam otvori nebo i da nas istrgne od vječne propasti, trpio je i podnosio. Bio je »čovjek boli« (Iz. 53, 3) od jaslica do križa. On je ljubio križ, siromaštvo i oskudicu. On se nije branio, kad su ga nevina bičevali. Trpio je bez ijedne riječi, kad su ga na najsramotniji način pogrdili i sramotno trnjem okrunili. Tiho je i bez riječi primio na se svoj križ i nosio ga na brdo Kalvariju. Trpio je neizrecivu muku. Tri je sata krvario na križu, i onda je zavapio: »Svršeno je!« (Iv. 19, 30). To je Sin Božji! To je onaj, koji je stupao putem križa, trpljenja!

2. »Svi smo kršteni u njegovoj smrti!« To je kršćanin. Mi volimo promatrati muku Kristovu i u lijepim razmatranjima, i u križnome putu, ili i tako, da češće svratimo svoj pogled na sliku Raspetoga. To je dobro! Ali biti kršćanin, biti »kršten u njegovoj smrti« traži više od promatranja njegove muke. Potrebno je da u praktičnom životu provedemo i u sebi oživimo to jedinstvo i zajednicu s mukama Kristovim. Na tu

zajednicu s mukama Kristovim, mi smo i kršteni. Mi smo na to pozvani, da budemo i sudionici Kristove slave. A ipak, do zajednice slave možemo doći samo zajednicom trpljenja. Samo onda, ako »s Kristom budemo razapeti!« (Gal. 2, 19), ako s njime budemo združeni sličnošću smrti (Rim. 6, 5). Samo koliko budemo s Gospodinom trpjeli, toliko ćemo biti njemu slični. »Mi se uvijek, koji smo živi, predajemo na smrt poradi Isusa, da se i život Isusov očituje u smrtnome tijelu našemu« (2. Kor. 4, 11). »Uvijek nosimo amo i tamo smrt Isusovu u tijelu, da se i život Isusov na našem tijelu očituje« (2. Kor. 4, 10). Naše je trpljenje Kristovo trpljenje. Naše su patnje Kristove patnje (2. Kor. 1, 5). Sve vremenito smatramo za smeće i za štetu. Mi živo želimo da budemo »u zajednici njegovih muka«, da postanemo »njemu slični u smrti« (Filip. 3, 9 i 10). Sa svetim Pavlom ne ćemo ni mi htjeti da poznamo drugoga osim »Krista i to Raspetoga« (1. Kor. 2,2). Naš život odricanja, mrtvenja i trpljenja neka bude svijesno i radosno življenje i umiranje s Kristom. Ljubimo križ, odricanje, siromaštvo, mrtvenje i trpljenje, koje nam šalje. On će nam dati i svoju snagu, da uzmognemo trpjeti i da se po trpljenju uzvinemo do slave uskrsnuća.

3. »Ovo je milost, ako tko svijestan, da to Bog traži, podnese žalosti stradajući nepravedno. Ako vi za dobra djela strpljivo (nepravdu) trpite, ovo je milost kod Boga. Ta na to ste pozvani: jer i Krist postrada za vas i ostavi vam primjer, da idete za njegovim stopama« (1. Pet. 2, 19). Koga Gospodin želi uzdići do sveta života, toga najprije razapinje na križ. Zato i oni koji su s Kristom potpuno razapeti, primaju najveće milosti.

Trpljenje je kako za Krista, glavu, tako i za nas, udove, vrata, kroz koja ćemo unići u radosti vječnoga blaženstva. S Kristova stanovišta promatrano nema dakle veće nesreće na ovome svijetu, nego biti bez trpljenja. Dovoljno je ako smo samo u Kristovu smrt uronjeni, t. j. ako kršćanski trpimo, to je već dosta. Ako smo bolesni, od ljudi zapušteni i prezreni: trpimo i budimo zadovoljni! Ako se ne možemo tako posvetiti duhovnim stvarima, kako bismo mi to htjeli: trpimo i budimo zadovoljni. Ne možemo li bližnjemu služiti, kako bismo htjeli: trpimo i budimo zadovoljni. Nemamo li željena uspjeha u svojim molitvama i u svojim poslovima: trpimo i budimo zadovoljni. U Kristu,

s Kristom trpjeti bolje je nego uspijevati, bolje je nego djelovati, bolje nego ostvariti svoje ciljeve. Najveća je znanost: Da znademo s Kristom trpjeti. »Svi smo kršteni u njegovoj smrti«.

Sveta nas liturgija dnevno vodi u školu trpljenja u žrtvi svete Mise. Tu sve dublje ulazimo u zajednicu žrtve i trpljenja s Kristom, da konačno u svetoj pričesti iznova i s njim oživimo.

Molitva.

Utvrdi moje stope na tvojim stazama, da ne zađu moji koraci. Prikloni svoje uho i usliši moje riječi. Pokaži divne milosti svoje, koji izbavljaš one, koji se u te uzdaju, Gospodine (prikazanje).

Sveta Misa sedme nedjelje po Duhovima.

1. Tema današnje nedjelje jest izgradnja vrhunaravnog života, kojeg smo po svetom krstu (Uskrs) i dolasku Duha Svetoga (Duhovi) postali dionici. Kad danas stupimo u Božji hram, da slavimo žrtvu svete Mise, tad nas liturgija prihvaća za ruku i pokazuje nam uskrsnuloga Kralja Krista, kako vlada u nebeskoj slavi i veličanstvu: »Gospodin je uzvišen i strašan, kralj velik po svoj zemlji. »On je protegnuo svoju vlast nad mene i nad sve, što je moje, onaj čas, kad me je po svetom krstu izbavio ispod vlasti grijeha i pakla. Zahvalno i radosna srca treba da priznam njegovo milosno djelovanje i njegovu vlast nada mnom (ulaz), a u »Gospodine, smiluj se« molit ću ga, da učvrsti i usavrši (molitva) svoju vlast nada mnom.

2. Veliko je djelo, na koje smo po svetom krstu pozvani: »Kao što ste svoje udove dali, da robuju nečistoći i nepravdi na bezakonje, tako sada dajte svoje udove, da služe pravdi na posvetu.« Velik je plod, koji će niknuti iz života, koji je dostojan svetoga krsta: »Posveta i vječni život. Jer smrt je plaća za grijeh, a milost Božja je vječni život u Isusu Kristu, Gospodinu našem« (poslanica). Ovako je sveti Pavao ocrtao nekrštenoga i krštenoga, neotkupljenoga i onoga, koji je milošću otkupljen, roba grijeha i slugu pravednosti. U tome je liturgija veoma stroga. Njezin oštar pogled dobro opaža, da i među kršćanima, među onima, koji danas sudjeluju kod žrtve svete Mise, imade »lažnih proroka«, kršćana samo po imenu i iz lične koristi, koji se samo izvana pokazuju kao ovce Kristova stada. »Poznat ćete ih po njihovim plodovima.« Krsno pranje, mazanje svetim uljem i krsni zavjet nisu od odlučne važnosti: nego djela, u kojima se očituje nutarnji osjećaj, nutarnji čovjek. Ni riječi ni pobožne vježbe ni pohađanje službe Božje ni sudjelovanje u kršćanskim organizacijama, u slavama i priredbama nisu od odlučne važnosti. »Ne će ući u kraljevstvo nebesko svaki onaj, koji mi govori: Gospodine, Gospodine! Nego će onaj ući u

kraljevstvo nebesko, koji vrši volju moga nebeskog Oca.« Ovim ozbiljnim riječima završava se današnje evanđelje. Kraljevstvo Kristovo u duši ne ćemo graditi i izgraditi pobožnim rječima, nego svojim svetim osjećajima i djelima. Znajući to, izmolimo sa strahom i trepetom svoje vjerovanje, jer osuđujemo sami sebe.

3. »Kao u paljenicama jaraca i bikova i kao u tisućama pretilih jaganjaca, tako da je naša žrtva danas pred tobom« (prikazanje). Takova žrtva, koja od prinosioca iziskuje takav napor, da ga on dobro na sebi osjeti. Naš žrtveni dar, Krist, je kud i kamo dragocjeniji i od najskupocjenijih žrtava Staroga Zavjeta. Ali upravo tu vrijedi: »Ne će ući u kraljevstvo nebesko svaki onaj, koji mi u svetoj žrtvi govori: Gospodine, Gospodine!« Ako uistinu želimo da sudjelujemo u žrtvi današnje svete Mise, nije dosta da izgovorimo samo neke formule, da samo ponavljamo: »Gospodine, Gospodine!« Žrtvovati, sudjelovati kod žrtve znači sebe predati, svoju volju i svoje sklonosti žrtvovati »volji Očevoj, koji je na nebesima«, znači svemu umrijeti, što nije u skladu s voljom Božjom: grijehu, grješnim prigodama i sklonostima, neurednim nakanama, riječima i djelima, svakovrsnim odnosima i vezama. Žrtvovati sudjelovati kod žrtve znači: u svojem mišljenju i u djelovanju, postati j e d n o s Kristom, nestati u Duhu Kristovu, kako smo to obećali u svojem krštenju. Znači: u dnevnom i u praktičnom životu, u zvanju živjeti Bogu i njegovoj svetoj zapovijedi, da tako kao dobro drvo urodimo dobrim plodom. Sudjelujući danas kod svete Mise, pristanimo uz ovu odluku i nastojanje. Nemojmo staviti na patenu samo isprazne riječi i prazne formule, nego prinesimo na oltar svoju volju, svoj ja, svoje srce i odluku: »Sve što Bog hoće i kako on hoće!« Odluku, da u cijelom ovom narednom tjednu ne damo »svoje udove, da robuju nečistoći i nepravdi na bezakonje, a damo ih, da služe pravdi na posvetu«, svetoj volji Božjoj. Tada će Bog prikloniti svoje uho i s neba će mi pružiti svoju očinsku ruku, i učinit će me dionikom spasenja, na koje me pozvao svetom krstu i za koje spasenje mi daje u svetoj pričesti svoj zalog.

Sedma nedjelja po Duhovima.

Stari i novi čovjek.

Današnja liturgija suprotstavlja oštre obrise dvaju tipova: staroga čovjeka, čovjeka bez Boga, Bez Krista, čovjeka naravnog prosuđivanja i novoga čovjeka, koji je po svetom krstu rođen od Boga, koji je po svetoj potvrdi napunjen Duhom Svetim, i koji kao duhovan, Bogom i Kristom prožeti čovjek hrli k svome cilju, k vječnom Bogu!

1. Stari čovjek. »Nekada ste dali svoje udove, da robuju nečistoći i nepravdi na bezakonje, i bili ste daleko od pravde«, živeći po zlim željama pokvarena srca. Prosti, slobodni, ne mareći za Božju zapovijed, za ćudoredni zakon, koji je Bog svakome upisao u srce. »Vi ste bili daleko od pravde, dok ste robovali grijehu« (poslanica). Tamnim crtama riše Apostol neotkupljenoga čovjeka: »Jer premda upoznaše Boga, ne proslaviše ga kao Boga, niti mu zahvališe, nego zalutaše u svojim mislima i potamnje nerazumno srce njihovo. I kako nisu marili, da upoznadu Boga, predao ih je Bog pokvarenom mišljenju, da čine što ne valja, puni svake nepravde, zlobe, lakomosti, pakosti, puni zavisti, ubijstva, svađe lukavštine, zloćudnosti, izmišljači zala, nepokorni roditeljima, nerazumni, nevjerni, bez srca, okrutni« (Rim. 1, 21 sl.). To je Pavao sam vidio i doživio. I moderni ljudi potvrđuju mišljenje svetoga Pavla. Njihovo je prvo načelo: Odstraniti Boga, vjeru u jednoga Boga, u Krista, u vrhunaravnost, u prekogrobni život. Za njih postoji samo jedan bog: i taj je bog ljudski duh, čovječnost. Čovjek je svoj zakonodavac, svoj vlastiti zakon, svoj vlastiti sudac. Bilo bi nećudoredno, kada bi netko vršio zakon, koga si nije sam postavio, pa makar taj zakon bio izričita i jasna volja Božja. Zato žele da odstrane nauk o istočnom grijehu, o pokvarenosti zemaljskog života. Ljudska je narav onakva, kakva jest, dobra i lijepa, djevičanska, čista i sveta. Pa zašto da čovjek ne slijedi porive svoje naravi, da se ne iživi, da se ne preda svojim nagonima i požudama? Zašto bismo još trebali otkupitelja, utjelovljenje Sina Božjega, Crkvu, Božju pomoć, milost? To je duh modernih, autonomnih ljudi, koji žele živjeti bez Boga. Oni su sami sebi Bog i zakon! Zato nije nikakvo čudo, što po svim stranama vidimo tolike nepravde, neiskrenosti, sebičnost, zloću, strašnu ćudorednu pokvarenost našega današnjega čovječanstva. »Kako nisu marili, da upoznadu Boga, predao ih je Bog pokvarenom mišljenju.« Postali su robovi grijeha, nevjere, nijekanja Božje opstojnosti, mržnje na Boga, obožavanja samoga sebe! »Smrt je njihov svršetak!«

2. Novi čovjek daje »svoje udove«, da služe pravdi na posvetu.« »Kad ste se sada oslodili grijeha (po svetom krstu) i postali Božjim slugama kao svoj plod imate posvetu, a svršetak vječni život« (poslanica). Po svetom krstu postali smo udovima Kristovim, usađeni smo Kristu, postali smo »plemenito stablo«, živa mladica na »plemenitom stablu«, Kristu! »Svako plemenito stablo rađa dobre plodove.« Ne samo lišće. Gospodin traži plodove. »Ne će ući u kraljevstvo nebesko svaki onaj, koji mi govori: Gospodine, Gospodine! Nego onaj, koji vrši volju moga nebeskoga Oca!« To je novi čovjek, kršćanin. On je mrtav za svoje želje, za napastovanja putenih naslada, za privezanost uz vremenita dobra i uživanja, za želju za ljudskim častima i ugledom, pa živi samo po »Očevoj volji«. To je ono dobro stablo, koje rađa dobre plodove! Bog i sveta volja Božja u svemu! I samo Bog, samo njegov sveta volja, samo da njemu omilimo u svemu i prije svega! To je plod novoga čovjeka! U času našega krštenja obećali smo: »Vjerujem u Boga«, t. j. posvećujem se Bogu, živjet ću za Boga, za njegovu volju i naredbu, da njemu omilim!

3. Sveta liturgija želi da se danas ozbiljno ispitamo. »Po njihovim plodovima poznat ćete staroga i novoga čovjeka. »A jasno je, da su ovo tjelesna djela (staroga čovjeka): bludnost, nečistoća, bestidnost, razuzdanost, idolopoklonstvo, vračanje, neprijateljstvo, svađe, prepirke, srdžba, spletke, razdori, sljedbe, zavisti, ubojstva ,pijanstva žderanja i ovima slične stvari. Oni, koji što takva čine, ne će postići Božjega kraljevstva. Dok je plod duha: ljubav, radost, mir, strpljivost, blagost, dobrota, dugotrpnost, krotkost, vjera, čednost, uzdržljivost, čistoća« (Gal. 5, 19 sl.).

»Kao što ste dali svoje udove da robuju nečistoći i nepravdi na bezakonje, tako sada dajte svoje udove, da služe pravdi na posvetu.« Po svetom smo se krstu dušom i tijelom posvetili

službi pravednosti, vršenju volje Božje. To svoje predanje Bogu i njegovoj svetoj volji produbljujemo i obnavljamo svojim dnevnim sudjelovanjem kod žrtve svete Mise. Sve što imamo i što jesmo položimo na patenu. Ništa od nas neka ne pripadne svijetu, zemlji, grijehu, i našoj volji, posve i u svemu predajmo se Bogu i njegovoj svetoj volji. U svetoj pričesti produbimo još više svoje sjedinjenje s Kristom, da se još više napunimo njegovim duhom, te tako svoje udove potpuno predajemo u službu pravednosti, da možemo govoriti: »Jelo je moje, da činim volju Oca, koji je na nebesima« (Iv. 4, 34).

Molitva.

Bože, kojega se promisao u svojem upravljanju ne vara, tebe prikloniti molimo, da sve štetno ukloniš i sve, što će nam biti na korist, pokloniš. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Ponedjeljak iza sedme nedjelje po Duhovima.

Prava pobožnost.

Po svetom krstu postali smo loze na Kristu, plodnome trsu. »Svaku lozu na meni, koja ne daje ploda, uklonit će (Otac, vinogradar), a svaku, koja daje plod, očistit će da daje još više ploda« (Iv. 15, 1). Pozvani smo, da dajemo plod. »Svako plemenito stablo rađa dobre plodove.« »Poznat ćete ih po njihovim plodovima« (evanđelje).

1. »Ne će ući u kraljevstvo nebesko svaki onaj, koji mi govori: Gospodine, Gospodine!« Mi se molimo, mi se mnogo molimo. Ali veoma često ne molimo ispravno. Često radimo kao oni, koji govore: Gospodine, Gospodine — pa slijede svoje želje, svoje manje ili veće sklonosti. Koliko ih ima, koji se mole sate i sate, koji dnevno razmatraju, koji vjerno obavljaju svoje duhovno štivo, svoje ispitivanje savjesti i svakovrsne pobožne vježbe. Ali uz to su zlovoljni na svoju okolinu, hiroviti, bezobzirni i sebični. Oni se mole, ali u svom dnevnom životu su razdražljivi radi svake sitnice, ne znaju se zatajiti, u svojem mišljenju i govoru krivo sude. Zar je to plod kršćanske molitve? Doista, to nije nikako prava, Bogu

ugodna molitva! Ta se molitva ne može ni ljudima dopasti. Taj način molitve odbija i toga radi ljudi često preziru pobožnost. Bog ne će blagosloviti ovo govorenje: »Gospodine, Gospodine!« Nego nasuprot, stići će ih prokletstvo: Oni ne će »ući u kraljevstvo nebesko«, u kraljevstvo potpunog, kršćanskog života. »Svako stablo, koje ne rađa dobra ploda, posjeći će se i baciti u oganj.«

2. »Onaj će ući u kraljevstvo nebesko koji vrši volju moga nebeskoga Oca.« »Poznat ćete ih po njihovim plodovima.« »Plemenito stablo rađa dobre plodove.« Ne samo riječi, samo isprazno govorenje: »Gospodine, Gospodine«, nego plodove traži Bog od nas, koji smo udovi Kristovi. A plod je: »Vršiti Očevu volju.« U praktičnom životu će se pokazati, da li je naša molitva ispravna. Naša molitva nije ispravna, ako se svojom molitvom dnevno sve više ne otkinemo od svoga ja, ako ne budemo spremniji na žrtve, vjerniji prema Bogu. Molitva nije ispravna, ako po njoj svaki dan ne postanemo revniji u borbi protiv naših neurednih sklonosti i pogrešaka i nestrpljivosti i blaži prema tuđim pogreškama i slabostima, neumorniji u samozataji i u vjernosti prema zvaničnim dužnostima. Naša molitva i razmatranje nije istinita, ako ne učini, da se svaki dan sve savršenije i spremnije pokoravamo Božjem promislu i dopuštenju, trpljenju, bolestima, teškim prilikama, svakovrsnim suprotivštinama, napastima i nutarnjim kušnjama. Prava nas molitva nužno sili, da budemo spremni da u svemu vršimo Božju volju. Ljubav je najdublji i posljednji smisao molitve: Koliko ljubimo, toliko molimo. A Boga ljubiti, znači biti spreman u svemu se pokoravati volji Božjoj. Onaj će »ući u kraljevstvo nebesko, koji vrši volju moga nebeskog Oca.«

3. Pobožnost se ne sastoji u tome, da obavljamo pobožne vježbe, da se rado i mnogo molimo. Nasuprot, pobožnost je ustaljenost volje, koja zahvaća i određuje cijeli naš život. Ona je nastojanje da u svemu, što nam dan donese, upoznamo Božju volju, dopuštenje i naredbu, Božju promisao i ljubav. Da sve promatramo u Bogu i obzirom na Boga, da Božju volju i čast ljubimo, da sve radi nje činimo i trpimo. »Koji čini volju moga Oca!« Pobožnost raskida sa svime, čime bismo mogli Boga uvrijediti ili ga ražalostiti. Svijesno izbjegava svaku promišljenu

pogrešku, nevjeru i nesavršenost. Ona se jednako brine za molitvu, kao i za ljubav prema bližnjemu i za vršenje svojih dužnosti. »Ne će ući u kraljevstvo nebesko svaki onaj, koji mi govori: Gospodine, Gospodine, nego onaj koji vrši volju moga Oca.« Toliko ćemo uistinu biti pobožni, duhovni, savršeni, koliko nastojimo da vršimo volju nebeskog Oca.

»Kao što ste svoje udove dali, da robuju nečistoći i nepravdi na bezakonje, tako sada dajte svoje udove, da služe pravdi na posvetu. Tako imate kao svoj plod posvetu, a svršetak vječni život« (poslanica). Ovo je »naš« plod: svetost, vršenje volje Oca, koji je na nebesima, i na svršetku život vječni. »Svako plemenito stablo rađa dobre plodove.«

Molitva.

Bože, kojega se promisao u svojem upravljanju ne vara, tebe prikloniti molimo, da sve štetno ukloniš i sve, što će nam biti za korist, pokloniš. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Utorak iza sedme nedjelje po Duhovima.

Dobro stablo.

O Uskrsu smo primili novi život. Duhovski duh razvija taj život i čini da potpuno sazrije, kao što u prirodi u žarkom ljetu na svijetlu i toplini sazrijevaju zemaljski usjevi. Današnja je liturgija kao čovjek seljak, koji u ljetu promatra svoje usjeve, kako napreduju, rastu i pomalo dozrijevaju. Liturgija očekuje plodove. »Poznat ćete ih po njihovim plodovima« (evanđelje), poznat ćete prave kršćane, koji su uistinu pobožni, koji su se uistinu Bogu posvetili. Krsni list nema nikakve vrijednosti, niti to, što je netko član kakvog vjerskog udruženja niti redovničko odijelo niti redovnički veo. Bog traži plodove. »Svako stablo, koje ne rađa dobra ploda, posjeći će se i baciti u oganj« (evanđelje). Liturgija ozbiljno želi da u nama raste i sazrije božanski život.

1. »Zlo stablo rađa zle plodove.« I ono donosi plodove, ali zle plodove, koje ne možemo upotrijebiti i zato ih bacamo. Mi smo zla stabla, doklegod živimo po nagonima, po

strastima i djelima pale naravi, daleko od Božjega i Kristova života, bez svetoga krsta, bez posvetne milosti. Koliko se god u ovom stanju mučili i trudili, da zadivimo svijet svojim uspjesima: sve su to prazni plodovi, divlji plodovi, bez svake vrijednosti za vječni život, na koji smo pozvani. Mi smo zla stabla, kadgod se iznevjerimo svetom krstu, po kojemu smo bili sjedinjeni s Bogom i s Kristom. Mi smo zla drveta, doklegod budemo po smrtnom grijehu rastavljeni od Boga i od njegova života. Neizbrisivi karakter svetoga krsta i sveta vjera još nas doduše drži uz Boga i uz Krista, ali mi smo obumrle, suhe loze na trsu Kristu, mi nismo plodni dobrim i svetim plodovima, nego plodni zlim, nesvetim i grješnim mislima, željama i djelima. Mi smo zla stabla, iako smo po posvetnoj milosti još sjedinjeni s Bogom i s Kristom, ali se ozbiljno ne brinemo za božanski život u sebi. Mi ne griješimo smrtno, ali se s druge strane i ne trsimo mnogo za napredak u unutrašnjem životu. Htjeli bismo, da nam je udobno, da se ne naprežemo, da se ne držimo reda, da svoje vjerske dužnosti ograničimo na ono, što je najnužnije. Mi smo mlaki! A plod toga? »O, da si studen ili vruć, ali jer si mlak, izbacit ću te iz usta svojih« (Otkr. 3, 16). Mi smo zla stabla, doklegod ozbiljno ne nastojimo, da rastemo u kreposti i u nutarnjoj savršenosti. Mi smo kao stablo, koje se zeleni i cvate, ali osim zelenoga lišća nema ništa drugo na njemu. Naša težnja za savršenstvom, naše kršćanstvo poteklo je iz želje za ljudskim častima, za ugledom pred ljudima, za uspjehom i veličinom, iz želje, da činimo što i drugi čine. To su, istina, plodovi, ali zli plodovi!

2. »Ne može plemenito stablo rađati zlih plodova.« Sveta je Crkva plemenito stablo. Ona je kao »stablo posađeno na obalama potoka, koje donosi svoj plod u pravo vrijeme, i njegovo lišće ne opada« (Ps. 1, 2). Korijenje ovoga uzvišenoga stabla jest u Bogu, u Kristu, u otvorenom boku drugoga Adama, koji počiva na križu. Od njega, od neizmjernog obilja njegova života crpi ona po svojim svetim sakramentima neprestano nov život, novu snagu i plodnost. Uvijek nanovo tjera stablo svete Crkve nove grane, koje sazrijevaju u mnogim čistim i svetim dušama, i dnevno ih vodi ususret nebeskom Zaručniku. I mi možemo biti dobro drveće u vrtu svete Crkve.

Prorok Ezekiel nas je vidio, kad je u duhu gledao izvor, koji je potekao iz hrama i nabujao u životvornu rijeku i na čijim se obalama nalazilo drveće, koje je urodilo obilnim plodom. Hram, iz kojega je potekao izvor, jest Krist Gospodin. »Od njegove punine svi mi primismo« (Iv. 1, 16). S njime smo sjedinjeni kao žive grane: »Ja sam trs, a vi loze« (Iv. 15, 5). Rijeka jest milost, koja izlazi od Krista Otkupitelja, i koja se u svetim sakramentima, u mnogim milostima, prosvjetljenjima i poticajima izlijeva na nas. Mi smo ona stabla. Svako stablo donosi svoj plod u pravo vrijeme: plod prave nakane, svetih djela, svete ljubavi prema Bogu i prema bližnjemu, plod zasluga za vječni život. I nad nama će prohujati bure napasti, kušnja i trpljenja. Ali one ne će umanjiti našu životnu snagu i plodnost, doklegod bude naše korijenje učvršćeno u Kristu. Svoju snagu i svoju plodnost crpimo od njega, iz svetog izvora, iz punine svake svetosti, svake plemenitosti, čistoće i svake jakosti. »Ne može plemenito stablo rađati zlih plodova.« Sve ovisi o tome, da li smo živo povezani s trsom, Kristom, i da li ova povezanost postaje svakim danom sve tjesnija i da li smo mu u svemu onako vjerni, kako smo obećali na svetom krštenju. Da li se radosno i odlučno odričemo svega, što bi nas u našem sjedinjenju s Kristom moglo smetati, zadržati ili čak zaustaviti. »Kršćanine, spoznaj svoje dostojanstvo!« (sveti Leo Veliki). Budi plemenito stablo, koje će uroditi samo dobrim plodovima.

3. Mi smo kao plemenita stabla usađeni u vrt svete Crkve. U obilnoj mjeri imamo sve životne uslove i sve, što je potrebno da rastemo i donesemo plod. Gdje su plodovi? Plodove moramo pokazati. Sve je drugo varavo.

Dobri plodovi! Plodovi iskrenog kajanja i obraćenja! Osobito plodovi ljubavi prema bližnjemu. Svaki se vara, koji misli da ljubi Boga, da ljubi Krista, a ne ljubi svoga bližnjega: on je neplodno stablo. Ljubav prema bližnjemu treba da je djelotvorna, da potpomaže, da sve svoje dijeli sa siromasima, s nevoljnicima. »Svako plemenito stablo koje ne rađa ploda, posjeći će se i baciti u oganj.« »Ne će ući u kraljevstvo nebesko svaki onaj, koji mi govori: Gospodine, Gospodine!« »Ne varajte se mišlju: Djeca smo Abrahamova« (Mat. 3, 8), mi smo pokršteni, djeca smo Crkve. Ne varajte se govoreći: Mi kršćani, katolici, imamo

istinu. Kršćanstvo, pripadnost svetoj Crkvi, istina, koju posjedujemo, treba da donese plod! Bog ne treba neplodno stablo nego plodove!

Molitva.

Tvoje nas, Gospodine, spasonosno djelovanje od naših opačina milostivo oprostilo, i k onomu, što je pravo, dovelo. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Srijeda iza sedme nedjelje po Duhovima.

Sluge Božji i djeca Božja.

Crkva nas poziva: »Dođite sinci, poslušajte me: naučit ću vas strahu Gospodnjem. Pristupite k njemu i prosvijetlite se i vaše se lice ne će postidjeti« (na stepenicama). Tako odgovara majka Crkva na riječi poslanice: »Oslobodili ste se grijeha i postali Božjim slugama.« Živite za njega, služite mu vjernošću sluge, ali duhom djeteta, sretni, da možete živjeti za Oca!

1. »Postali ste Božjim slugama!« Božji sluge, i zato potpuno i isključivo vlasništvo Božje. Sve naše biće, naše mišljenje, htijenje i djelovanje pripada njemu i smije samo njemu pripadati. Jer tako smo obećali na krštenju: »Vjerujem u Boga.« Vjerujem, t. j. sa svime, što imam i što jesam, pripadam Bogu i njemu sam posvećen. Sluge Božji! Dakle, za naš kršćane samo jedno vrijedi: volja Božja, volja Očeva. Naš je život samo onda kršćanski život, ako je posvećen službi Božje volje; Ako ni u čemu ne živimo po svojoj volji, po željama svoga srca, po svome nahođenju, po poticaju neuredne naše strasti, da sebeljublje nikada ne upliviše na naše nastojanje, nego se ravnamo u svemu i isključivo po onom što je Bogu milo, što on dopušta, naređuje i šalje u dužnostima i poslovima, u poniženjima, nesrećama, protivštinama, razočaranju i u svakovrsnom trpljenju. »Neka bude tvoja volja« (Mat. 26, 39). Kao što kaplja vode, koju svećenik kod prikazanja lijeva u kalež, sasvim nestaje u vinu, tako mora i volja kršćanina bez prestanka, u svim prilikama i događajima sjediniti se i nestati u volji Božjoj.

»Ako pšenično zrno, koje padne na zemlju, ne istrune, ostaje samo, a ako istrune, daje mnogo ploda« (Iv. 12, 24). Istom onda, kad sve svoje nastojanje i htijenje bacimo u ponore mudrosti, čistoće i svetosti božanske volje i kad ondje sasvim nestane, donijet će mnogi plod: ono će biti primljeno u blaženu i svetu volju Božju. Naše će htijenje biti jedno s voljom Božjom! Uskrs i Duhovi nastoje da nas uzdignu u ove visine. »Dođite sinci, naučit ću vas strahu Gospodnjem. Pristupite k njemu (sjedinjujući se s njegovom voljom) i prosvijetlite se.« To će biti život neizrecive sreće i svetog pokoja u sjedinjenju s Bogom!

2. »Bog je u vaša srca poslao svog Sina, koji viče: Abba, Oče! Nijesi, dakle, više sluga nego sin« (Gal. 4, 6). Mi smo sluge Božji, ali ne više s ropskim osjećajem, nego djetinjskim osjećajem. Sluga je vjeran bojeći se kazne. On se pokorava, ali ne iz ljubavi, da razveseli gospodara, on se podlaže prisiljen, radi neprilika, ali u sebi se buni i mrmlja, i nema nikakva smisla za interese svoga gospodara i nimalo se ne zauzima za nj. Drukčije će uraditi dijete, sin. On služi Ocu, jer ga ljubi, jer želi da ga razveseli i usreći. On se živo zanima za sve, što se Oca tiče i samo se jednoga boji, da Otac s njim nije zadovoljan, kako bi on to htio, ili da ne bi Ocu učinio što na žao. Mi moramo služiti Bogu kao djeca, sve raditi iz ljubavi, a ne iz ropskog straha pred paklenim mukama. Strah je dobar i koristan, da u nama uvijek budno čuva duh pokore i mrtvenja. On je potreban, jer smo često izvrgnuti opasnim grješnim prilikama i napastima. Ali ono, što će u prvom redu voditi i upravljati našim djelovanjem i nastojanjem treba da bude sveta ljubav. Naš Bog i Otac zaslužuje, da mu služimo plemenitijim i uzvišenijim motivima nego li je motiv straha. Mi smo pokršteni na ljubav Božju. »Ljubi Gospodina Boga svoga« (Mat. 22, 37). Strah će nas očuvati od zla, a ljubav će nas potaknuti da činimo dobro. Da, ona nam zapravo daje snagu, da nadvladamo zlo. Ona se ne obazire na žrtve, na poteškoće i na otpor naše naravi. Ona se obazire jedino na Oca, na ono što je njemu milo, što je na njegovu slavu i čast, i velikodušno žrtvuje sve što ima. Nikada ga ne će dostatno ljubiti, nikada mu ne može sve dati i za nj sve učiniti. Ona nas potiče, da mu iznova

pružamo nove dokaze svoje ljubavi, da mu prikažemo djela i žrtve ljubavi! I Bog sa svoje strane uzvraća novim dokazima svoje ljubavi. On će privući dušu k sebi: strah, koji je dosada još obuzimao dušu, i priječio ju u ljubeznom općenju s Bogom, nestaje, i mjesto njega se javlja neizrecivo blažena iskrenost i nepokolebivo pouzdanje u njegovu ljubav. Pa i onaj strah, da ga možda premalo ljubi, da ga možda žalosti, više je ne muči. Taj strah nasuprot potiče dušu, da bude sve budnija, da se srčanije bori i da se odrekne svega, što nije Bog. I ako bi kada uvrijedila Oca, pohitit će ponizno, skrušeno i pouzdano k njemu znajući, da će je primiti poljupcem mira. U njoj se javlja sve čišća želja, da mu sve dade. »Ljubi Gospodina Boga svoga.« »Savršena ljubav izgoni strah« (1. Iv. 4, 18). Na ovu smo ljubav kršteni.

3. Kako se Otac mnogo brine za nas! »Dali ste svoje udove, da robuju nečistoći i nepravdi na bezakonje, robovali ste grijehu, i zato ste bili daleko od pravde! Kakav ste dakle imali plod od onih stvari; jer je smrt njihov svršetak!« (poslanica). Bog nas je iz čiste ljubavi i milosrđa »oslobodio od grijeha«. Mi smo »Božji sluge« i primili smo poziv i snagu, »da svoje udove damo, da služe pravdi na posvetu.« Naš je plod: »Posveta, a svršetak život vječni.« S punim se pravom možemo zahvaliti! Zahvalimo se riječima, zahvalimo se žrtvujući svoj žrtveni dar Krista, zahvalimo se svojim životom!

»Svi narodi plješčite rukama, slavite Boga glasno kličući« (ulaz). Mi, kršćani, djeca Božja, imamo veliku i svetu dužnost da mu uvijek i svagdje zahvaljujemo, a napose kod žrtve svete Mise. »Kao u paljenicama jaraca i bikova i kao u tisućama pretilih jaganjaca, tako da je naša žrtva danas pred tobom« (prikazanje): žrtva hvale i časti po Kristu, Gospodinu našem.

Molitva.

Tvoje nas, Gospodine, spasonosno djelovanje od naših opačina milostivo oprostilo i k onomu, što je pravo, dovelo. Amen.

Četvrtak iza sedme nedjelje po Duhovima.

Volja Božja.

»Oslobodili ste se grijeha i postali Božjim slugama. Kao svoj plod imate posvetu, a svršetak vječni život« (poslanica). U ovo nekoliko riječi prikazao je apostol cijeli naš život: da se od grješnog života vinemo k životu za Boga, k svetosti, k vječnom životu. Mi smo sluge Božji i moramo u svemu činiti volju Božju. Zakon je našega života: u svemu vršiti volju Božju. I zato moramo u svemu i ponajprije gledati volju Božju.

1. Božju volju moramo u svemu gledati. U svima stvarima, događajima, dužnostima, poslovima, poteškoćama, trpljenju i poniženjima. U svakom zahtjevu zdravog razuma, zvaničnog i društvenog života. U svemu, što nas snalazi tijekom dana, bilo ugodno ili neugodno. U svemu gledajmo Boga: njegovu providnost, njegovo dopuštenje, njegovu odredbu, njegovo djelovanje i njegovu ruku. Zato nam je potrebna duboka i živa vjera, da se ne zaustavimo kod vanjštine stvari i događaja, da ne vjerujemo prvom utisku, nego nasuprot, u svemu treba da prodiremo do najdublje biti stvari i života, do Boga, do njegova djelovanja u stvarima, do njegove neizmjerno mudre i ljubežljive providnosti, koja sve vodi i upravlja. Ovako treba da misli i osjeća svaki kršćanin. On sve promatra Božjim očima, očima vjere, i ne sudi više isključivo po naravno-ljudskim nazorima i načelima. I on ne gleda najprije na svoju korist i na svoje prednosti, on ne zapostavlja volju Božju svojemu ja. Volji Božjoj zapostavlja promišljeno i svagdje brigu za svoje dobro, za zdravlje, brigu, da se ispuni ovo ili ono dobro, da se oslobodi ove ili one neprilike ove ili one nezgode, osobe, poteškoće, kušnje, napasti i trpljenja. U svim stvarima gleda on ponajprije volju Božju. Blažena duša, kojoj sve drugo nestaje u sjaju i u ljepoti Božje volje!

2. Božju volju moramo ljubiti i činiti. Božja je volja doduše kao neki zakon, koji upravlja našim životom i koji određuje svaku sitnicu našega života, koji je često nepoželjan i neugodan naravi i njezinim željama i nagnućima. Božja je volja kao jaram, koji narav često teško i bolno osjeća. Tko se pred tim jarmom samo nerado i prisilno prigiba, toga će taj jaram zdrobiti. Nasuprot tko taj jaram radosna srca prihvati, toga će uzdići do svete, čiste i moćne zajednice s voljom Božjom. Tko je ispunjen duhom Kristovim, taj ljubi zakon, ljubi jaram Božje volje. On ljubi posao, svoje dužnosti, naredbe svojih roditelja i poglavara. On ljubi zapovijedi Božje, zapovijedi i propise svete Crkve, pravilo i stegu reda, kojemu pripada. Više nego što se narav plaši napornog rada i izvršivanja dužnosti, odricanja, poniženja i protivnosti života, ljubi takav Božju volju, koju u svemu traži i nalazi. Zato će imati dovoljno snage, da sve propise i dužnosti vjerno, potpuno, plemenito i ustrajno ispunja vjernošću. Za njega nije ništa maleno, ništa neznatno, ništa što bi mogao propustiti. Za njega je sve to izvršivanje svete volje Božje, koje usrećuje i neizmjerno obogaćuje, za njega to znači živjeti Božjim životom. On u svemu susreće i nalazi volju Božju. I zato je sve za nj sveto, uzvišeno pa i najmanja dužnost. Život i djelovanje svakoga pravoga kršćanina nije više određeno samo ljudskom spoznajom niti samo naravno-ljudskim načelima: njegov je život čista i snažna ljubav prema svemu, što je Bogu milo, što se Bogu sviđa i što Bog želi i hoće. On ne pita više: Moram li to učiniti? Dokle sam slobodan da mogu činiti, što hoće? Mogu li propustiti ovu dužnost, a da ne sagriješim? On ljubi! Ljubav ne poznaje takovo razlikovanje i pitanje! U onoj mjeri, u kojoj tko ljubi, ispunja i volju Božju, radosno, bez ustezanja i neumorno, štoviše, svakim danom sve radije, vjernije i spremnije vrši volju Božju. To je plemenito stablo, koje rađa dobrim plodom!

3. Na svijetu smo da Boga spoznamo, da ga u svemu gledamo, da ga ljubimo, da mu služimo i tako u nebo dođemo. Najprije Bog, njegova čast, a onda mi, naše dobro, naš spas, naše blaženstvo u Bogu i po Bogu!

»Dođite sinci, poslušajte me, naučit ću vas strahu Gospodnjem« (na stepenicama). »Kao što ste svoje udove dali, da robuju nečistoći i nepravdi na bezakonje, tako sada dajte svoje udove, da služe pravdi na posvetu«, da kao kršćani vršite svetu volju Božju. »Onaj će ući u kraljevstvo nebesko, koji čini volju moga nebeskog Oca.« On se u svojim dužnostima i poslovima ne zaustavlja na vanjštini, da bi Boga tražio u daljini ili u nekoj pobožnoj vježbi. On zna, da je Bog blizu, da je veoma

blizu. On ga nalazi u svome poslovanju, u vršenju svojih dužnosti. On zna, da je Bog ondje, gdje je njegova volja; u ovome poslu, u ovoj dužnosti. On zna: Gdje je njegova volja, ondje je i njegova milost i njegova pomoć. On zna, da će Boga sresti u vršenju svoje dužnosti. On nestaje u vršenju svojih dužnosti, da tako nestane u Bogu sjedinjujući se s voljom Božjom. On u svemu nalazi Boga i kraljevstvo nebesko!

M o l i t v a.

Bože, kojega se promisao u svojem upravljanju ne vara, tebe prikloniti molimo, da sve štetno ukloniš, i sve, što će nam biti na korist, pokloniš. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Petak iza sedme nedjelje po Duhovima.

V o l j a B o ž j a.

»Svi narodi plještite rukama, slavite Boga glasno kličući. Jer Gospodin je uzvišen i strašan, kralj velik po svoj zemlji« (ulaz). Oslobođeni od grijeha »postali smo njegovim slugama« (posalnica), pozvani smo i spremni da vršimo volju Božju i da je primimo. Da vršimo i da primimo! Da vršimo sve, što Bog od nas želi da činimo (objavljena volja Božja); da primimo i da se svemu podložimo, što Bog u svojoj ljubavi u nama i na nama djeluje (volja da Bogu omilimo). Vršiti i primiti, aktivno i pasivno izvršivanje Božje volje: to je savršeni put k svetosti i k vječnom životu. »Oslobodili ste se grijeha i postali Božjim slugama i kao svoj plod imate posvetu, a svršetak vječni život.«

1. B o g n a s v o d i. On to čini na dvostruki način. Ili nas uzme za ruku i sam nas vodi. Objavljuje nam svoju volju i daje da u zapovijedima, dužnostima, poslovima i zahtjevima naravi i društvenog života upoznamo, što moramo činiti (»objavljena volja Božja«). Mi vršimo volju Božju držeći se njegovih namjera, zapovijedi i zahtjeva i tako »svojim malenim koracima« napredujemo u duhovnom životu« (sveti Franjo Saleski). Ili — a to je drugi način, kojim nas Bog vodi — Bog nas jednostavno nosi u svome naručju; mi dopuštamo, da nas njegovo djelovanje u nama i izvan nas nosi, kao što majka svoje dijete nosi (»volja

da Bogu omilimo«). Ovo ljubezno, snažno i ujedno blago djelovanje Božje u nama i na nama prati nas na svakom koraku, u svim prilikama i događajima. Bog neprestano djeluje, da našu dušu očisti, da je posveti i napuni svojim životom. »Zar se ne prodaje pet vrabaca za dva novčića? A nijedan od njih nije zaboravljen pred Bogom. Nemojte se dakle bojati, jer vi vrijedite više nego mnogo vrabaca« (Luka 12, 6). »On se brine za vas« (1. Pet. 5, 7). »Ni vlas s vaše glave ne će propasti protiv volje Oca vašega, koji je na nebesima« (Luka 21, 18). Toliko se Bog brine za nas. Svemu služi za to maleno i veliko, zvjezdano nebo kao i priroda, u kojoj živimo, dobri i zli duhovi, pa i sami ljudi. Sve on uređuje, vodi, upravlja i upotrebljava tako, da nama, meni lično bude put i uspon Bogu, da bude milost i pomoć. »Onima, koji Boga ljube, sve zajedno pomaže na dobro« (Rim. 8, 20). Neizmjernom ljubavlju i mudrošću djeluje Bog u nama i na nama. On se služi najboljim sredstvom, iskorišćuje najbolju priliku i najprikladnije vrijeme. Njegova ljubezna providnost, kojom on daje našem životu pravi smjer, »uklanja od nas sve štetno i poklanja sve, što će nam biti na korist« (molitva). U to vjerujemo i u to se uzdamo!

2. »O t k r i j G o s p o d i n u s v o j p u t, i ufaj se u njega« (Ps. 36, 5). Vjerujemo u Božje djelovanje u nama, u »volju Božje dopadnosti«. Vjerujemo da onima, koji Boga ljube, sve zajedno pomaže na dobro. Vjerujemo, da svojim djelovanjem u nama misli samo dobro, da je uvijek i u svemu samo ljubav ona, koja upravlja njegovim djelovanjem i koja vodi njegovu ruku pa i onda, kada bije. U svakoj neprilici, trpljenju, uvredi i u svakoj gorčini nemojmo gledati samo ljude ili ljudske namjere: nego se uzdignimo k Bogu, gledajući njega na djelu. Vjerujmo i recimo svoj da. Klanjajmo se njegovu svetom djelovanju, križu, koji nam je stavio na ramena, klanjajmo se i njegovu dopuštenju, koje nam je često veoma tajanstveno i nerazumljivo. Pouzdano se podložimo svemu, što nam on šalje i dopusti. »Otkrij Gospodinu svoj put«, dopusti mu, da slobodno ulazi i djeluje u tvojoj duši. Nauči se tako shvatiti život, kako ga pruža Božja providnost! Okani se svojih predviđanja i briga! »Uzdaj se u njega i on će učiniti.« Ako se ovako potpuno i bez pridržaja predamo volji Božjoj, postat ćemo uistinu »Božje sluge«.

Naš plod će biti posveta, a svršetak vječni život. »Koji se ponizuje, uzvisit će se« (Luka 18, 14). »Pustite djecu i ne zabranjujte im da dolaze k meni«, t. j. oni koji dopuštaju, da Bog s njima radi, što hoće, »jer njihovo je kraljevstvo nebesko« (Mat. 18, 3).

3. »Onaj će ući u kraljevstvo nebesko, koji vrši volju moga nebeskog Oca.« To je naš put, da činimo volju Božju. Kad činimo, što nam Bog nalaže, onda je to aktivna pobožnost. A kad se u svemu pokoravamo, što nam Bog po svojoj providnosti pošalje ili oduzme, onda je to pasivna pobožnost.

Bog neka ide naprijed, a mi ćemo ga slijediti. Najprije Božja volja i njegovo djelovanje, a onda tek naša volja i djelovanje u potpunoj ovisnosti o htijenju i djelovanju Božjemu. Bog daje, a mi primamo. On ulazi u našu nutrinu, a mi se sjedinjujemo i radimo s njime. Što savršenije budemo nestali u volji Božjoj prepuštajući se njegovu djelovanju, tim će plodniji biti naš život. Naše mišljenje, htijenje, nastojanje, naši napori i naprezanja smrtni su i mrtvi, dok je Božje htijenje i djelovanje živo i daje život!

Molitva.

Tvoje nas, Gospodine, spasonosno djelovanje od naših opačina milostivo oprostilo i k onomu, što je pravo, dovelo. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Subota iza sedme nedjelje po Duhovima.

Božja volja.

»Onaj će ući u kraljevstvo nebesko, koji vrši volju moga nebeskog Oca« (evanđelje). Ovo je obećanje potpuno jasno i određeno, izrečeno od neprevarljive Mudrosti. Put izvršivanja volje Božje je sigurni i ravni put u kraljevstvo nebesko.

1. »Kraljevstvo je nebesko« ondje, gdje je Bog, gdje se Bogu klanjamo, gdje ga priznajemo, hvalimo i častimo. Ondje, kamo se Crkva i kršćanska duša uzdiže po vjeri, ufanju i ljubavi ostavljajući za sobom stvorenja, sadašnjost i sve što je prolazno. Kraljevstvo je nebesko svuda, gdje Boga

u njegovoj biti, u njegovim osebinama, u njegovu neizmjerno svetom, mudrom i pravednom htijenju i djelovanju poznajemo i priznajemo i gdje mu se klanjamo. Kraljevstvo nebesko počinje ovdje na zemlji u svetoj Crkvi i u kršćanskoj duši i traje dovjeka u slavi Oca i Sina i Duha Svetoga: kao kraljevstvo jasnog i potpunog gledanja i upoznavanja Boga, kao kraljevstvo blaženog uživanja Boga, kao kraljevstvo neizrecivo sretnog i vječnog klanjanja Bogu, kao kraljevstvo hvale, zahvaljivanja i radosti u Bogu. »Gloria Patri et Filio et Spiritui Sancto.« Ondje, gdje počinjemo upoznavati Boga, gledati njega, njegovu blizinu, njegovo djelovanje, njegovu providnost, njegovu svetu volju u svemu, što nas snalazi, ondje gdje se počinjemo ponizno klanjati njegovu djelovanju i njegovoj volji, ondje ulazimo u kraljevstvo nebesko. I predajući se iznova njemu i njegovoj svetoj volji, grleći njega i vršeći ozbiljno svaku dužnost, ulazimo svaki puta u savršeniji stan ovoga kraljevstva. Ta »u kući mojega Oca ima mnogo stanova« (Iv. 14, 2). Posljednji će ulazak biti onaj, koji nas bude dijelio od zemaljskog života i koji će nas uvesti u stan, gdje ćemo vječno ostati. Tada će kraljevstvo nebesko, u koje stupamo, ući u nas, preplaviti nas neizrecivim nasladama i Božjim blaženstvom. »Što oko ne vidje, i uho ne ču, i u srce čovječje ne uđe, ono pripravi Bog onima, koji ga ljube« (1. Kor. 2, 9).

2. Volja Božja je put u kraljevstvo nebesko. Ovo je jedini put. Molitve i milosti, koje nam Bog daje, nadahnuća, poticaji i tisuću drugih prilika, koje susrećemo u svom dnevnom životu samo su sredstva. Ona će istom onda koristiti, kada budemo išli već sigurnim i pravim putem. »Koji vrši volju moga Oca.« To je sigurni i pravi put. To je jedini put. Na taj put treba da se uputimo i taj put treba prevaliti. Da možemo na nj stupiti i prevaliti ga, moramo ga najprije poznavati. On nam se objavljuje u zahtjevima zdravog nepokvarenog razuma i ljudske naravi. On nam se objavljuje u deset zapovijedi Božjih, t. j. u zapovijedima ljubavi prema Bogu i prema bližnjemu. On nam se objavljuje u zapovijedima svete Crkve, u zakonu posta i nemrsa, u zapovijedi da nedjelju svetkujemo pribivajući službi Božjoj, da se o Uskrsu ispovijedamo i pričestimo, u liturgijskim običajima i crkvenim propisima, u odredbama crkvenog prava.

On nam se objavljuje u našim staleškim dužnostima, u dužnostima svećeničkog ili redovničkog staleža, u očinskim i materinskim dužnostima, u dužnostima poglavara i podložnika i činovnika, u dužnostima poslodavaca i radnika, u dužnostima služavke i namještenika. Svima je nama objavljena volja Božja. Svi mi poznajemo put u kraljevstvo nebesko. Samo treba nastojati, da po njemu i hodamo. »Onaj će ući u kraljevstvo nebesko, koji vrši volju moga Oca.«

3. Gospodin nas je po svetom krštenju uzvisio u svoj život, da u nama nastavi svojim životom. »Ja sam trs, a vi loze« (Iv. 15, 5). A njegov je život potpuno predanje i neograničeno predanje u volju Očevu. »Neka bude tvoja volja« (Mat. 26, 39). »Moje je jelo da činim volju onoga, koji me je poslao« (Iv. 4, 34). Živimo i mi njegovim životom pokoravajući se potpuno i bez svake iznimke u svojim željama, namjerama i nakanama svemu, što »je Ocu milo«.

»Pristupite k njemu« sjedinjujući svoje htijenje s njegovom voljom. »I vi ćete se prosvijetliti i vaše se lice ne će zastidjeti« (stih aleluja). Plod prisustvovanja svetoj žrtvi i primanje svete pričesti neka bude potpuno predanje svoje volje u ono, što je Bogu milo. U svetoj pričesti dnevno nas prožima iznova svetom vatrom Duha i svoga ljubeznog predanja Ocu. »Svijet neka upozna« u nama, njegovim udovima, »da ljubim Oca i da tako radim, kako mi je zapovijedio Otac« (Iv. 14, 31).

Molitva.

Blago onima, koji su čista vladanja, koji idu po zakonu Gospodnjem. Blago onima, koji istražuju njegove naredbe i svim srcem traže ih. Gospodine, ti si zapovijedio, da se tvoje zapovijedi dobro čuvaju. O, da bi moji putevi bili upravljeni, da čuvam tvoje naloge. Onda se ne bih postidio pazeći na sve tvoje zapovijedi. Svim srcem svojim tražim te, ne daj mi da zađem od tvojih zapovijedi! Ti si moj dio, Gospodine, zato sam odlučio čuvati tvoj zakon. Molim ti se iz svega srca svojega, smiluj se na me po svojoj riječi. Pripravan sam čuvati tvoje zapovijedi (Ps. 118, 1 sl.).

Sveta Misa osme nedjelje po Duhovima.

Kršćanstvo nalaže ljudima mnoge i teške zadaće i odluke i to za cijeli život, štoviše, i za svaki čas. Radi toga daje Bog vrijeme, da kršćanin izgradi i unaprijedi one duhovne sposobnosti koje je primio po svetom krstu. A odakle će primiti snage i jakosti, da usprkos suprotivština i zapreka unaprijedi vrhunaravni život djeteta Božjega, da vjerno očuva i umnoži dobra vrhunaravnog života? Potrebno je da dobiva uvijek nove poticaje i porive, nove milosti i pomoć! To mu pruža sveta liturgija, a osobito sudjelovanje kod nedjeljne službe Božje.

1. Ulaz današnje žrtvene slave podsjeća nas na čas našega svetog krštenja, uskrsnog otajstva: U svetom krstu »primismo, Bože, tvoje milosrđe. Pravde, (t. j. pravednosti, milosti otkupljenja) je puna desnica tvoja«, t. j. tvojega djelovanja na ljudima. »Velik je Gospodin« u svome djelovanju na nama, «i slavan veoma u gradu Boga našega, na svetoj gori svojoj«, u svetoj Crkvi, u kojoj izviru milosne bujice svetih sakramenata i u kojoj ljudi primaju darove spasenja. Naša se zahvala i radost odrazuje u molitvi, da bi nam Bog očuvao milost svetoga krsta, i da bi nam dao snage, da možemo živjeti po zahtjevima i dužnostima svetoga krsta (molitva).

2. Poslanica ozbiljnim riječima tumači pojedinosti, koje krštenje od nas traži: »Braćo! (Kao kršćani) ne dugujemo tijelu, da živimo po tijelu«, po tjelesnim nagonima, nego smo pozvani da živimo kao djeca Božja, kao baštinici Božji i subaštinici Kristovi, »duhom moreći tjelesna djela« i pokoravajući se »vodstvu Duha Božjega«. Pozvani smo da živimo za Boga, za ono što je vrhunaravno i vječno! Doduše bit će mnogo i oštrih borbi, dok duh ne svlada tjelesne sile podvrgavajući ih duhu i onome, što je božansko. Ali riječi na stepenicama nas opominju, da u ovoj borbi tijela protiv duha nismo osamljeni: »Bože, u tebe se uzdam, Gospodine, ne ću se postidjeti u vijeke«, ne ću podleći. Koliko li se zemaljski čovjek, čovjek, koji se brine samo za ovaj

svijet, mnogo trudi, da sačuva svoje prednosti, kako živo nastoji, da se dokopa svojih zemaljskih ciljeva! Nepravedni upravitelj iz današnjega evanđelja daje nam rječit primjer o tome! On je nepravedan, čovjek, koji tjelesno i po tjelesnoj mudrosti živi; ali on je na svoj način i u posebnom smislu muž revnosti, radinosti i razboritosti; djeci svijetla, kršćanima daje uzor revnosti i razumne odvažnosti u nastojanju njihovih vrhunaravnih ciljeva. Ali nažalost »sinovi su ovoga svijeta pametniji u svomu naraštaju od sinova svijetla« brineći se za svoj probitak.

3. Poučeni dakle iznova o dužnostima svoga kršćanstva, započinjemo svoje prikazanje. Pošto smo s Kristom, koji se žrtvuje, postali jedna žrtva doista se ispunja na nama ono, što od nas traži poslanica: da se naime kao nekad na krštenju odreknemo »života po tijelu«, a ponovno izjavimo da ćemo živjeti životom duha, jer smo se po krštenju na takav život odlučili. Prikazujući priznat ćemo i prihvatit ćemo sve dužnosti i obveze, koje smo na svetom krštenju preuzeli znajući, da smo djeca Božja (Pater noster), i nepokolebivo se uzdajući u svoju vječnu baštinu na nebesima. U žrtvenoj gozbi svete pričesti usađuje preobraženi Božji Sin svoj život u našu dušu, i time nam daje sigurnost, da smo s njime, s Prvorođenim, djeca nebeskoga Oca, pozvani na blaženu baštinu, za koju smo u svetoj pričesti primili već neprevarljiv zalog. »Kušajte i vidite, kako je sladak Gospodin: blago čovjeku, koji se uzda u nj.«

Osma nedjelja po Duhovima.

Tjelesni i duhovni čovjek.

Današnji dan odzvanja zahvalnom uskrsnom i duhovskom radošću. »Primismo, Bože, tvoje milosrđe usred tvoje crkve« (ulaz), u svetom krstu. »Kao što tvoje ime, Bože, tako i tvoja hvala, dopire do krajeva zemlje; pravde (milosti) je puna tvoja desnica.« Uskrs i Duhovi neizmjerno su nas obogatili: Bog je naš Otac. Krist je naš brat. U nama stanuje Duh Sveti. Mi smo djeca Božja, i zato smo i baštinici Božji, a subaštinici Kristovi. Što nam još nedostaje? Da nas podsjeti na našu veličinu u Kristu, sveta liturgija nam danas pokazuje dva čovjeka: tjelesnog čovjeka i duhovnog čovjeka, dijete svijeta i dijete Božje, čovjeka u Kristu i čovjeka, koji je odijeljen od Krista, od trsa.

11. Tjelesni se čovjek obazire samo na ovaj svijet. Njegovo je mišljenje i nastojanje upravljeno na ono, što je na ovom svijetu. Nepravedni upravitelj u evanđelju njegova je slika. On sve snuje o sredstvima, kako bi unaprijedio svoje vremenite poslove. On se ne brine, da li je njegovo djelovanje u skladu s pravednošću. On je kao djeca ovoga svijeta, koja se gotovo nimalo ne brinu za budući život, za Božju zapovijed, da bi vodili život po primjeru Kristovu i po evanđeoskim načelima. »Tko ljubi svijet, nema ljubavi Očeve u njemu. Jer sve, što je na svijetu: požuda je tijela i požuda očiju i oholost života, to nije od Oca, nego je od ovoga svijeta. I svijet prolazi i požuda njegova: a tko čini volju Božju, ostaje dovjeka« (1. Iv. 2, 15—17). »Jer ako budete živjeli po tijelu, umrijet ćete« smrću vječnog prokletstva (Rim. 8, 13). »Koji su po tijelu, teže za onim, što je tjelesno; a koji su po duhu, teže za onim, što je duhovno. Jer je težnja tijela smrt, jer je ona neprijateljstvo protiv Boga, jer se ne pokorava zakonu Božjemu, a niti može. A koji su u tijelu, ne mogu Bogu ugoditi« (Rim. 8, 5 sl.). Zato »ne dugujemo tijelu, da živimo po tijelu« (poslanica). Nego nasuprot, milost Božja po svetom krštenju i po poslanju Duha Svetoga oslobodila nas je od tjelesne požude i od svijeta i učinila nas duhovnim ljudima, »koji teže za onim, što je duhovno« (Rim. 8, 5). »Primismo, Bože, tvoje milosrđe usred tvoje crkve«, u tvojoj svetoj Crkvi (ulaz).

2. »Nikakva sad nema osuđenja onima, koji su u Kristu Isusu, (t. j. duhovnim ljudima; nema ništa što bi bilo grješno ili što bi zaslužilo kaznu). Jer zakon duha, koji oživljava, oslobodio me u Kristu Isusu od zakona grijeha i smrti.« »A vi ne živite po tijelu, nego po duhu.« Zato »duhom morite tjelesna djela« pa ćete živjeti« sada životom posvetne milosti, a jednoć slavnim životom. Jer Božja su djeca oni, koje vodi Duh Božji, oni su sinovi Božji. Jer »nijeste primili duha ropstva, nego ste primili duh posinaštva, kojim zazivamo: Abba, Oče! Ako smo djeca, onda smo i baštinici« (Rim. 8, 1; 8—13 sl.). Duh Božji, koji je ispunjavao i vodio Krista, živi i u kršćanima. On je dah Božji, životni plam Božji, vječni izljev Očeve ljubavi

prema Sinu i Sinovljeve prema Ocu, on je sam Bog. On čini, da nas božanski život potpuno prožima, da nas raspaljuje oganj Božje ljubavi, da djetinjim osjećajima pristupimo k Ocu. On čini, da život promatramo Božjim očima i da ga prosuđujemo po Božjim namjerama; da se radujemo onome, što Bog, što Krist cijeni i ljubi. On nas potiče, da se odreknemo privezanosti uz zemaljska dobra i interese, da prezremo sve časti i naslade, koje nam daje svijet i ljudi. Blago siromašnima, koji su se u svojoj nutrini oslobodili svake zemaljske povezanosti. Blago krotkima, koji se strpljivo podlažu svakoj neprilici i križu iz ljubavi prema Bogu i prema Kristu. Blago žalosnima, koji se promišljeno odriču svjetskih naslada i taština. Blago onima, koji gladuju i žeđaju za pravdom, za životom, koji je Bogu ugodan i Bogu mio. Blago onima, koji su čista srca. Blago onima, koji trpe progonstva radi pravde, koji su nevino oklevetani, prezreni, progonjeni i potlačeni radi Boga i radi Krista (Mat. 5, 1 sl.). To smo mi, koji smo kršteni, koji smo u svetoj potvrdi primili Duha Svetoga! Duhovni ljudi!

3. »Primismo, Bože, tvoje milosrđe usred tvoje crkve«, u zajednici tvoje svete Crkve, u sakramentu vode i Duha (ulaz). Mi ti zahvaljujemo! Život duha je velik i uzvišen, na van je doduše siromašan, ali u sebi je prebogat. Čini se nizak, priprost i sakriven, a ipak nam daje svetu slobodu i mir i pokoj u Bogu. Tko je sretniji, slobodniji, staloženiji i jači od čovjeka, koga Božji Duh vodi. Takav živi Božjim životom!

Molitva.

Daruj nam, molimo, Gospodine, milostivo sveudilj duh, da mislimo i radimo što je pravo, te, koji bez tebe ne možemo biti, budemo vrsni po tebi živjeti. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Ponedjeljak iza osme nedjelje po Duhovima.

Duh posinjenja.

»Ne dugujemo tijelu, da živimo po tijelu« (poslanica). Ta po svetom krstu i potvrdi primili smo Duha. Duh Kristov, Duh Sveti stanuje u nama. On stvara u nama ono duševno raspoloženje i orientaciju volje, da se u svemu obaziremo na Boga. Taj je Duh onaj, koji nas je u svetom krstu sjedinio u životnu zajednicu s Kristom, tako da se naše jedinstvo s Kristom po tome mjeri, koliko i u kojoj mjeri posjedujemo Duha Svetoga. Jer »tko nema Duha Kristova, on nije njegov.«

1. »Primili ste Duha posinaštva« (poslanica). U času, kad smo primili sveti krst, ušla je u našu dušu posvetna milost, a po njoj i Duh Sveti. On je u nama utemeljio život milosti, slično, kao što je kod anđelova navještenja sišao nad Djevicu iz Nazareta i proizveo čudo utjelovljenja Sina Božjega. Krist se i u nama mora roditi. »Kako će to biti?« »Duh Sveti doći će nad tebe i osjeniti će te sila Svevišnjega« (Luha 1, 34) u milosnom času svetoga krštenja. Od tog časa živi on u duši i stavlja je u onaj odnos, koji postoji između Oca i Sina i Duha Svetoga, t. j. duša postaje dionicom one ljubavi, kojom se Otac i Sin međusobno ljube. Ta bitna Božja ljubav ide u jednom božanskom izljevu od Oca k Sinu i od Sina k Ocu. I ovaj božanski izljev izmjenične ljubavi Očeve prema Sinu i Sinovljeve prema Ocu jest sam Duh Sveti, bitna ljubav, koja veže Oca sa Sinom i Sina s Ocem. Duh Sveti, izlijeva ovu bujicu ljubavi — a to je on sam — u nas ljude. »Ljubav se Božja izlila u našim srcima Duhom Svetim, koji stanuje u nama« (Rim. 5, 5). Po toj ljubavi, postajemo udovima Kristovim, da odsad živimo novim životom u Kristu i da ljubeći Krista postanemo djeca Božja. Duh, koji nam je dan, preobrazuje nas i uvodi u ljubav, kojom Krist, Sin Božji, ljubi Oca, tako da i mi istom ljubavi ljubimo Oca. I za nas vrijede od sada riječi Sina Božjega: »Ja ljubim Oca« (Iv. 14, 31). Duh, koji u nama živi, Duh je ljubavi Božjega djeteta prema Ocu. »Vi ste primili Duha posinaštva«, Duha Kristova, Duha Božjega djeteta. Vaš je, dakle, životni zakon isti zakon, koji određuje Kristov život: »Diligo Patrem — Ja ljubim Oca.«

2. »Duhom morite tjelesna djela« (poslanica). »Sinovi su ovoga svijeta pametniji u svomu naraštaju od sinova svijetla« (evanđelje). Oni žive životom naravnoga čovjeka. Oni misle naravno-ljudskim načinom, za njih su sretni oni, koji imaju novaca, koji mogu uživati i trošiti, koji imaju ugled među ljudima ili se nalaze na kakvom istaknutom položaju. Radi ovog

duha, koji se ravna po naravnim načelima, oni teže za imovinom, za bogatstvom i častima, i njihov je život jedna jedina briga za vremenitu korist. Oni žive po svjetovnom duhu. Nepravedni upravitelj iz evanđelja njihova je slika. Ali oni, koji su pokršteni i primili svetu potvrdu, koji su primili Duha posinaštva, njihovo nastojanje i mišljenje upravlja i vodi Duh Božji. Silom Duha Svetoga, koji u njima stanuje, oni more tjelesna djela: grijeh, svjetovni duh i njegova djela. Duh posinaštva je Duh ljubavi, djetinje ljubavi prema Ocu. Ova ljubav obuzimajući dušu potiskuje iz duše naravno-ljudsko mišljenje i naravno-vremenite obzire i načela. Ona je obuzeta svjetlošću Božjom. Ona cijeni i prosuđuje stvari po načelima svete vjere, po nauku i primjeru Kristovu. Kad bi tko mislio, da »se može pouzdati u tijelo«, u podrijetlo ili u visok rod, u svoju naobrazbu ili u svoje znanje, u svoj značaj, sposobnosti i djela, njega bi preobratio Duh, tako da bi s Pavlom morao priznati: »Što mi je bilo od koristi, to sam radi Krista držao gubitkom. Pače sve držim gubitkom po uzvišenoj spoznaji Isusa Krista, moga Gospodina. Sve držim kao izmet zato, da stečem Krista i da se nađem u njemu« (Filip. 3, 5 sl.), da budem primljen u Kristov život, u njegov Duh, u Duh posinaštva Božjega.

3. »Ako budete živjeli po tijelu, umrijet ćete, a živjet ćete, ako budete duhom morili tjelesna djela«: duhom posinaštva, djetinjeg pouzdanja i djetinje ljubavi prema Ocu. »Nastojte steći ljubav« (1. Kor 14, 1).

Gospodin šalje u našu dušu Duha Svetoga, Duha posinaštva i ljubavi, sve dok ga smrtnim grijehom ne istjeramo. Ovaj nas Duh posinaštva i ljubavi opet vuče natrag k Ocu, da u Kristu živimo djetinjim, radosnim i pouzdanim predanjem prema Ocu i njegovim namjerama.

Duh Sveti zapečaćuje i dovršuje vječnu povezanost Oca i Sina. Na sličan je način zapravo princip i uzrok povezanosti Krista, naše glave, s nama, udovima. U sili Duha Svetoga živi glava i udovi jedno u drugome i u zajednici. Koliko li se dakle moramo veseliti Duhu Svetomu, koji nam je dan! Koliko li moramo nastojati, da mu otvorimo sva vrata svoje duše, da može u nama djelovati!

Molitva.

Daruj nam, molimo, Gospodine, milostivo sveudilj duh, da mislimo i radimo što je pravo, te, koji bez tebe ne možemo biti, budemo vrsni po tebi živjeti. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Utorak iza osme nedjelje po Duhovima.

Život po duhu.

»Ne dugujemo tijelu, da živimo po tijelu. Jer ako budete živjeli po tijelu, umrijet ćete, a živjet ćete, ako duhom morite tjelesna djela« (poslanica). Duh stvara život, slobodu. Njegov je zakon »savršeni zakon slobode« (Jak. 1, 25).

1. »Nalazim zakon, dok hoću ja dobro da činim, da je zlo u meni. Ali vidim drugi zakon u udovima svojima, koji se opire zakonu uma mojega i zarobljava me pod zakon grijeha« (Rim. 7, 21 sl.). U nama se nalazi, mnogo, što je nisko, neplemenito, neduhovno, puteno, koje ratuje protiv duše. Ali iza ovih izljeva nagona počiva duša, kao što zrno pšenično počiva u zemlji i teži da se razvije. Duša želi da se vine k Bogu. Ako se ne uzdigne i ako borbom ne prodre k čistom, plemenitom i svetom nastojanju, bit će joj utisnute crte zvjerskog, putenog čovjeka. Ona je dakle prisiljena, ili da se preda životinjskim nagonima pa da živi neslobodna, kao ropkinja svake prostote, neplemenštine, putenosti i požuda, ili da se neumorno bori. Ako bi se plašila borbe, postala bi izdajica svoje vlastite duhovnosti, ona ne bi shvaćala svoje vlastito biće; mi bismo se morali odreći nade, da ćemo postati pravi, potpuni i plemeniti ljudi, djeca Božja, da ćemo postati dionicima plemstva, slobode i sreće djece Božje. »Jer Božja su djeca oni, koje vodi Duh Božji« (poslanica), i samo su oni djeca Božja. Samo u borbi protiv zakona grijeha, protiv požude tijela očiju i oholosti života rađa se dijete Božje. »Ako budete živjeli po tijelu, umrijet ćete«, kao neslobodni, neduhovni, kao robovi »zakona grijeha«. »Ja nesretni čovjek! Tko će me izbaviti od ovoga smrtnoga tijela?« (Rim. 7, 23). Zakon Božji, zakon Duha. Duh Sveti nam govori, da se put k plemenitoj naravnoj, kao i vrhunaravnoj duhovnosti oslobađa samo borbom, ozbiljnom askezom i samozatajom. Po

svetoj potvrdi primili smo ga kao Duha jakosti. On želi da nas vodi k pobjedi nad zakonom tijela, k savršenom posinaštvu Božjemu.

2. »Živjet ćete, ako duhom budete morili tjelesna djela.« Zakon Duha Svetoga je zakon slobode, zakon sunčane zrake, koja svijetli, grije i budi novi život. To je zakon cvijeta, koji se odijeva ljepotom, zakon čovjeka, da živi po zakonima i zapovijedima Božjim, i da prihvati i razvije i u život presadi sve ono veliko i plemenito, koje je Bog usadio u njegovu dušu. Ovaj zakon Duha pomaže mu da se oslobodi grijeha i pogrešaka. On čini da njegova duša u svemu odmah osjeti i prepozna Boga, da teži prema svemu, što je plemenito, što je božansko. On ga oslobađa iz okova sebičnosti, strasti i uzdiže ga u slobodu djece Božje. »živjet ćete, ako duhom budete morili tjelesna djela.« Zakon Duha je zakon slobode, »kraljevski zakon« (Jak. 2, 8), koji nas uzdiže iznad granica naravnog života napunjujući nas snagom, jakošću i pobjednom sviješću, kraljevskim osjećajem. Okovi naravne tromosti, sporosti na dobro, neraspoloženje prema svemu, što je vjersko, jednostavno padaju. Mi osjećamo, da smo slobodni, nevezani i jaki. Mi ljubimo zakon Duha, vršimo ga neprisiljeno, slobodno, s ljubavlju i spremno, potaknuti ljubavlju prema Bogu, koja se Duhom Svetim izlila u srcima našim. Mi kao da osjećamo: Po zakonu duha dobivamo život. Taj život odgovara najdubljim težnjama, kojima naše biće teži za Bogom i za svime, što je istinito, dobro i plemenito. Po zakonu duha dobivamo život, slobodu i puninu posinaštva Božjega. »Primismo, Bože, tvoje milosrđe usred tvoje crkve (u tvojoj svetoj Crkvi, kod krštenja, u sakramentu svete potvrde). Kao što tvoje ime, Bože, tako i tvoja hvala dopire do krajeva zemlje; pravde (milosti) je puna tvoja desnica (ulaz).

3. »Plod je duha: ljubav, radost, mir, strpljivost, blagost, dobrota, dugotrpnost, krotkost, vjera čednost, uzdržljivost, čistoća.«

»A koji su Krista Isusa, svoje su tijelo razapeli s manama i požudama.«

»Ako živimo po duhu i hodajmo po duhu« (Gal. 5, 22—25).

»Dođi, Duše Sveti, i napuni srca svojh vjernih.«

Molitva.

Daruj, nam, Gospodine, milostivo sveudilj duh, da mislimo i radimo što je pravo, te, koji bez tebe ne možemo biti, budemo vrsni po tebi živjeti. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Srijeda iza osme nedjelje po Duhovima.

Duhovski Duh.

»Primili ste Duha posinaštva, kojim zazivamo: »Abba, Oče« (poslanica). Duh Sveti nalazi se na izvoru našega života u Kristu. On započinje naše sjedinjenje s Kristom, našom glavom. On nas sjedinjuje sa Sinom Božjim, s Kristom, i čini nas dionicima milosti, da s Kristom budemo djeca Očeva. On je Duh »zajednice Sina Božjega« (1. Kor. 1, 9), i zato Duh zajednice Kristova tijela, svete Crkve i članova svete Crkve međusobno.

1. Duh »zajednice Sina.« Toliko smo udovi Kristovi, koliko imamo »zajednicu Sina Božjega« (2. Kor. 13, 13). »živjeti u Kristu« znači za apostola isto što i »živjeti po Duhu«. Za njega je krštenje u Kristu isto što i krštenje Duhom. Temeljni zakon kršćanskog života jest ovaj: »Ako tko nema Duha Kristova, on nije njegov« (Rim. 8, 9). A Duh je Sveti Duh Kristov. Zato »Krist u vama«, znači isto što i živjeti Duhom: »Ako je Krist u vama, tijelo je mrtvo radi grijeha (ono mora umrijeti), a duh živi radi pravde« (radi posvetne milosti) (Rim. 8, 10). Duh Sveti toliko nas sjedinjuje u zajednicu Sina Božjega, da poslije pitanja: »Ne znate li, da su vaša tjelesa Kristovi udovi?« odmah nadodaje: »Ili ne znate, da je tijelo vaše hram Duha Svetoga, koji je u vama?« (1. Kor. 6, 15 i 19). »Tko se združi s Gospodinom, jedan je duh« (1. Kor. 6, 17). Mi ne možemo dakle biti u Kristu, a da ne bismo u isto vrijeme bili i u zajednici Duha Svetoga. S Kristom, prvorođenim Sinom Božjim, bit ćemo samo toliko djeca Božja, koliko nas prožima i vodi Duh Sveti. »Po tome poznajemo, da ostajemo u njemu i on u nama, što nam je dao od svojega Duha« (1. Iv. 4, 13). Jer »jedinorođeni Sin Božji ne prima Duha Svetoga za sebe, koliko je jedinorođeni Sin Božji, nego za nas« (sveti Ćiril Aleksandrijski). »Vjernici postaju tijelom Kristovim, koliko su spremni da žive

Kristovim Duhom. Samo tijelo Kristovo živi Duhom Kristovim« (sveti Augustin). U času kada počinjemo posjedovati Duha Svetoga i živjeti Duhom, istom u onom času počinjemo sudjelovati u Kristovu životu, istom onda počinjemo živjeti Kristovim životom. Što više budemo duhovni, to ćemo više biti u Kristu živeći njegovim životom. Liturgija ovih nedjelja po Duhovima želi: da budemo duhovniji, da nas Duh Božji više prosvijetli, napuni i vodi.

2. Duh zajednice tijela Kristova. »Milosni su darovi različiti, ali je isti Duh. I službe su različite, i djela su različna, ali jedan te isti Bog djeluje u svima. Jednomu se po Duhu daje riječ mudrosti, a drugomu riječ znanosti po istomu Duhu. Jednom vjera u istom Duhu, a drugomu milost, da liječi u jednom Duhu. A sve ovo čini jedan te isti Duh, koji svakomu dijeli, kako hoće« (1. Kor. 12, 4 sl.). Kao što se u naravnom organizmu životna snaga pojedinih udova zato korisno ispoljuje, jer su različiti udovi povezani jedinstvom organizma, tako moraju i u organizmu Kristova tijela, Crkve, različiti udovi, darovi i službe biti povezane jedinstvom organizma, jedinstvom cjeline. Duh Sveti stvara ovo jedinstvo. On upravlja pojedine udove i njihovo djelovanje tako, da se usavrši Kristovo tijelo. Mi ne pripadamo Kristu kao ja, kao pojedinačan ud, nego samo kao udovi cjeline, kao udovi zajednice. Mi smo s drugim udovima povezani i na njih smo upućeni. Ud ne živi svojim životom, nego životom cjelokupnog organizma. I on ne živi samo za sebe, nego za organizam. Zato moramo biti povezani u zajednici Duha Svetoga sa svojom živom glavom kao i sa svakim drugim udom. On je princip jedinstva u raznolikosti i različitosti pojedinih udova, sila i služba svete Crkve. Crkva je zajednica, ustanovljena Duhom Svetim, i koja živi Duhom Svetim. Ona je »jedno tijelo i jedan duh« (Efež. 4, 4), u zajednici Duha, koji pojedini ud povezuje s Kristom, i po Kristu s Ocem. Jer je jedan duh, zato je samo jedno tijelo. Što nas više bude vodio Duh Božji, tim više i uže ćemo se sjediniti sa zajednicom Kristova tijela, sa svetom Crkvom. Tim više ćemo biti potaknuti, da svoje brige i molitve, svoj život posvetimo službi cjeline, službi svoje subraće u Kristu. Tim više ćemo osjećati, da smo udovi cjeline, da smo i mi odgovorni za napredak ili za nesreću

cjeline. Tim više će u nama porasti sveta ljubav prema dušama, prema nesretnima, prema zaslijepljenima, prema zavedenima i palima. Tim više ćemo shvaćati i živjeti po onome, o čemu nam sveti Pavao tako živo govori, o »boljemu putu«: »Kad bih govorio ljudskim i anđeoskim jezicima, a ne bih imao ljubavi bio bih kao mjed, koja ječi ili praporac, koji zveči. I kad bih imao dar proroštva i razumio sve tajne i sve znanje, i kad bih imao svu vjeru, da bih prenosio gore, a ne bih imao ljubavi, bio bih ništa. Nastojte steći ljubav« (1. Kor. 13, 1 sl.).

3. »Primismo, Bože, tvoje milosrđe, usred tvoje crkve« (ulaz): u Duhu Svetomu primili smo zajednicu Sina Božjega i zajednicu Kristova tijela. Istina od neizmjerne vrijednosti! Iz čistog smilovanja Božjega! Zahvalimo se: »Gratias agamus Domino Deo nostro.« Žrtva svete Mise neka danas bude »eucharistia — žrtva zahvalnica«, koju ćemo prinositi u ime sviju, koji se nalaze u zajednici Sina Božjega i tijela Kristova. I ova žrtva neka bude prošnja za sve, da svi upoznamo milost, koju smo primili u svetom krstu (Uskrs) i po svetoj potvrdi (Duhovi), i da kao kršćani, kao nosioci Duha, živimo u Kristu i Duhom! Ne, mi nikako nismo dužnici tijelu! Mi smo primili Duha! Mi smo jednoga Duha s našim Gospodinom, Isusom Kristom. Mi živimo Duhom Božjim, Duhom Kristovim! Za ovo nam Bog daje svoju milost, kad nam u svetoj pričesti iznova ulijeva svoj Duh Sveti. »Kušajte i vidite, kako je sladak Gospodin, blago čovjeku, koji se uzda u nj!« (pričesna).

Molitva.

Budi nam nebesko otajstvo, Gospodine, obnova duše i tijela, da očutimo učinak onoga, što poštujemo i izvršujemo. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Četvrtak iza osme nedjelje po Duhovima.

Duh posinjenja.

»Vi nijeste primili Duha ropstva, da se opet bojite (kao prije svoga krštenja), nego ste primili Duha posinaštva, kojim zazivamo: Abba, Oče!« (poslanica). »Vidite, kakvu nam je

ljubav dao Otac, da se djeca Božja zovemo i jesmo« (1. Iv. 3, 1).

1. Bog je došao k nama u prilici djeteta. Nije se pojavio niti kao anđeo, niti kao Gospodin i sudac, a niti kao ljubezni otac. On je došao u poniznoj nemoći i bespomoći jednoga djeteta. Ništa nije donio sa sobom na ovaj svijet ni plemenit rod ni veličanstvo ili sjaj, ništa osim života i djetinje nemoći i dražesti. On bi mogao doći i na drugi način, ali je izabrao nemoć djeteta. On je znao, da je djetinja nemoć najveća ćudoredna sila među ljudima. Ona svladava i najokorjelije srce i najtvrđeg čovjeka. Ona okuplja sve dobre duhove oko sebe. Ona lako predobije svako plemenito srce. Bog bi mogao prisiliti ljude, da mu služe, ali on hoće, da ih predobije. I upravo da ih predobije, došao je u djetinjoj nemoći, a ne u svojoj svemoći, koja nas ne treba. Došao je u nemoći, koja ne može i ne će da bude bez nas. Htio je da ukloni od nas svu plahost, da ga samo djetinjim osjećajem susrećemo! »Primismo, Bože, tvoje milosrđe usred tvoje crkve« (ulaz).

2. »Pustite djecu da dolaze k meni« (Mat. 19, 14). Bog je bio dijete pred ljudima, i zato treba da i ljudi budu djeca pred svojim Bogom. »Primili ste Duha posinaštva.« Tko umije biti djetetom pred Bogom, taj je našao put k Bogu, put kraljevstvu milosti, k sudjelovanju u životu i u baštini Krista Sina Božjega. Pravo se kršćanstvo u tom očituje, da »se djeca Božja zovemo i jesmo.« Dijete nema ništa drugo osim instinktivne svijesti, da se u ocu i majci osjeća sigurnim i zaštićenim. Ono ne poznaje ni brige ni skrbi ni straha pred životom. Dijete gleda nad sobom bez prestanka vedro nebo osuto zvjezdama. Dijete se zadovoljuje s onim, što vidi i što može dohvatiti. Ono treba vjeru, koja mu sve tumači i koja ga preobrazuje. Ono vjeruje, ono hoće da se moli, ono hoće gore k Bogu, k Ocu, k Mariji, k majci. I dijete ima svjih mana i pogrješaka. Ali ni za njih se mnogo ne brine. Makar ga i otac kaznio, ono ipak zna da očinska ljubav upravlja šibom: otac želi svome djetetu samo dobro! »Primili ste Duha posinaštva.« Mi znamo, da smo djeca pred Bogom. I jer znamo, da smo djeca, zato stojimo u otajstvenoj i zagonetnoj bujici života bez straha i bez nepotrebnih briga. Mi znamo, da nas čuva njegova ljubav i providnost. Zato posve povjeravamo svoj udes, svoj put vodstvu ljubljenog Oca. Mi prihvaćamo svako dopuštenje i svaku sudbinu: jer znamo, da ih je izmislio Otac, koji nas ljubi i za nas se brine, da ih je odredio i odmjerio onako, kako nam može najviše koristiti. Mi idemo putem, koji je Otac za nas izabrao. Mi se bacamo u naručaj Ocu kao dijete, koje se samo za to brine, da ga majka nosi, da otpočine na njezinim grudima i da ljubav uzvrati ljubavlju. Svaka želja, svaki mig našega Oca nama je svet i kao zapovijed. U svemu što činimo, želimo Ocu pokazati svoju ljubav i iskazati mu neku radost. Mi imamo i pogrešaka i mana. Ali čim postanemo toga svijesni, odmah žalimo, što smo ražalostili svoga Oca. Mi ga molimo za oproštenje, i on nam daje nove milosti i nove dokaze svoje ljubavi.

3. »Primili ste Duha posinaštva.« Imade toliko nedjetinje pobožnosti, koja ne priznaje Boga za Oca. Pobožnost straha, ropstva, strašljivosti, koja nas tišti i sprečava u našem nastojanju. Kako može netko s ljubavlju služiti Bogu, ako ga ne poznaje kao ljubljenog Oca? Zato su mnogi suhi i hladni prema Bogu, jer u njemu gledaju samo svoga Gospodara, zakonodavca i suca. Zato imaju toliko nedjetinjih čuvstava protiv Bogu. Ova su čuvstva izvor svakog neraspoloženja u pobožnom životu. Iz nedjetinjeg stava prema Bogu nastaju toliko napasti protiv vjere i tolika strašljivost, koja ometa svako nježno predanje Bogu i gasi radosni duh spremne samozataje i mrtvenja!

Bog želi da se prema njemu ponašamo kao djeca. Po svetom krstu usađuje u našu dušu dar pobožnosti, da ga uzmognemo susretati djetinjim osjećajem. Kao djeca pokorimo se njegovoj zapovijedi i volji. U svemu neka nas vodi i upravlja Božji poticaj i duh vjere, koji se uzdiže iznad svakog ljudskog promatranja, mišljenja i prosuđivanja. Zaboravimo na sebe počivajući bez nemira, spokojno i pouzdano na srcu svoga ljubljenog Oca. Napustimo svoj duh. On, Otac, neka u nama djeluje, što hoće, kako hoće i koliko hoće. Ne protivimo se njegovu djelovanju u nama. U duhu posinaštva obumrimo sebi, da načinimo mjesta Duhu, volji i djelovanju Božjemu u nama. »Iz ustiju male djece činiš sebi hvalu« (Ps. 8. 3).

Molitva.

Daruj nam, molimo, Gospodine, milostivo sveudilj duh, da mislimo i radimo, što je pravo, te, koji bez tebe ne možemo biti, budemo vrsni po tebi živjeti. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Petak iza osme nedjelje po Duhovima.

Posinaštvo Božje.

»Primili ste Duha posinaštva.« Dakle mi nismo »više stranci ni pridošlice«, koji su na prolazu, nego smo članovi Božje obitelji, one kuće, čiji je temelj Krist (Efež. 2, 20). Neizmjerno je bogatstvo, koje nam je darovano u sakramentima krsta i svete potvrde. Šteta što tako malo na to mislimo.

1. Posinaštvo Božje je korjen i prvi uzrok svake kreposti i svetosti. Naravni su darovi mnogostruki, i u svakom su čovjeku različiti. Na naravi gradi milost. Ona oplemenjuje prirodne sposobnosti, talente i sile. Ali i milost je različita u raznim ljudima. »Svakom je od nas dana milost po mjeri Kristova dara« (Efež. 4, 7). Svaka ovca Kristova stada ima svoje vlastito ime. Gospodin pozna svaku ovčicu i zove je po imenu (Iv. 10, 3). Svaka duša prima posebne milosti i svaka mora da na svoj način služi milosti i namjerama Božjim. Što se više predaje nježnom djelovanju Duha Svetoga, koje se prilagođuje njezinim osebinama, tim će više biti preobražena u Krista i postati njemu sličnija. Ako je pod vodstvom Duha Svetoga dobro upotrebljavala milosti Duha Božjega, onda je postigla svetost. Međutim, prva karika u dugačkom lancu milosti i darova, koje Bog daje duši, jest onaj milosni čas Božji, u kojem nas je Bog prije svih vjekova preodredio za svoju djecu. To je bila rumena zora onog milosrđa, koje nam je Bog iskazao ili će nam još iskazati. Na tu milost posinaštva Božjega nadovezuje se svaki ostali dar i milost. Bez milosti posinjenja svaki je život, pa i onaj s najbogatijim naravnim darovima, s najvećom djelatnosti, s najvećom umnom sposobnosti, bez svake vrijednosti za vječni život. Ova jedina milost posinaštva Božjega vrijedi više od cijeloga svemira (sveti Toma Akvinski). To je naše plemstvo, naš ponos: Mi smo kršćani, mi smo djeca Božja! Po milosti

posinaštva udijelio nam je svoju vlastitu narav. Rođeni od Boga, dionici smo njegove naravi, u koliko Bog može svoju božansku narav udijeliti stvorenom biću. Živo smo povezani s neizmjerno uzvišenim bićem, koje ne možemo ni vidjeti ni umom svojim shvatiti. Mi se uzdižemo iznad svoje naravi i mi živimo Božjim životom: Božja spoznaja i istina, Božje suđenje i prosuđivanje, Božja ljubav i mržnja, Božje radosti i blaženstvo, Božje savršenosti i veličina očituju se sada kao u klici, a jednom će se potpuno javiti u milosti posinaštva! Koliko li razloga da mu se zahvalimo!

2. Posinaštvo Božje je prijateljstvo s Bogom. Prijateljstvo je povjerljivost, istomišljenost srdaca. Prijatelj je u neku ruku drugi ja svoga prijatelja. Prijatelj želi svome prijatelu svako dobro, koje i sebi želi. On mu iskazuje svako dobro, koje mu može učiniti. On ga posjećuje, on mu poklanja darove, s njime živi i s njime izmjenjuje svoje misli i ideje. Prijatelji se međusobno razumijevaju i dijele međusobno svaku radost i žalost. Oni žive gotovo jedan u drugome: jedna duša oživljava obojicu. Mi smo djeca Božja. Milost posinaštva učinila nas je lijepima, čistima i velikima, tako da Bog bez prestanka u nama susreće sebe, i da nas obasipa ljubavlju, kojom se sam ljubi. Prijatelj naime ovako ljubi: On ljubi prijatelja ljubavlju, kojom on sam sebe ljubi. Da nam pokaže Bog, da je njegovo prijateljstvo prema nama ozbiljno i plemenito, postao je u utjelovljenju Sina Božjega kao jedan između nas, postao je u svemu sličan nama, izuzev grijeha. U svome utjelovljenju ponizio se do nas, za svoga zemaljskog života primio je na sebe svaki napor i svako trpljenje i svaku nepriliku, da ih osjeti kao i mi, njegova braća. Na taj je način postao našim prijateljem što nas je po milosti posinaštva Božjega primio u radost i blaženstvo prijateljstva s Bogom. Težnja za prijateljstvom je jedna od najvećih potreba ljudskoga srca. Ono se ne može smiriti, ako nema srca, koje s njime ćuti, osjeća i trpi, koje se za nj posve zauzima, koje ga potpuno razumije i sažaljuje. »Blago čovjeku, koji je našao pravoga prijatelja« (Sir. 25, 12). Ali ljudska su srca preuska i ograničena. Pa i ako se dva srca međusobno podupiru, ona su ipak odviše ograničena, da bi dostajala jedno drugom. Ona su preslaba, da u svim burama

očuvaju međusobno vjernost. Jedino nas Božje Srce može zadovoljiti. Po milosti posinaštva Božjega približava se božansko Srce toliko našemu srcu, da ga posve prožima i stapa u j e d n o srce, koje oživljava samo j e d n a duša, j e d a n Duh, Duh Sveti. I ovo je Srce ujedno punina svega što je plemenito, lijepo, čisto, jako i ljubezno. Ovo je Srce puno ljubavi, vjernosti i nesebičnosti. Koliko je do Boga, ovdje se ne može raskinuti prijateljstvo niti može biti prijevare. Prijateljstvo s Bogom! On je naš prijatelj, on je bez prestanka, uvijek u našoj blizini; on neprekidno stanuje u našem srcu i u našoj duši, i to svojim interesima, svojom vjernošću i svojim predanjem i odanošću. On opaža i razumije svaku pomisao, svaku želju, svaki pokret, svaki kucaj našega srca, tako da nismo nikad u neprilici što ćemo i kako ćemo mu reći. Taj prijatelj razumije bolje od nas samih svaku našu potrebu, svaku nevolju, poteškoću i svako naše čuvstvo. On nema na sebi nikakve loše osebine, nikakve pogreške, nikakve nesavršenosti, nego je skup svake savršenosti. Taj je božanski prijatelj posve nesebičan. On ništa ne traži za sebe, nego sve za nas. On jedino zahtijeva, da nam još savršenije može udijeliti svoj život, da budemo čistiji, svetiji, Bogu sličniji, da nas može još više usrećiti svojom ljubavlju. »Kušajte i vidite, kako je sladak Gospodin: blago čovjeku, koji se uzda u nj« (pričesna).

3. »Primili ste Duha posinaštva.« Vi ste djeca Božja, prijatelji Božji po Duhu Svetome, koji se izlio u srcima našim. »Primismo, Bože, tvoje milosrđe usred tvoje crkve. Velik je Gospodin i slavan veoma u gradu Boga našega, na svetoj gori svojoj. Slava Ocu i Sinu i Duhu Svetomu« (ulaz).

»Što ti može svijet dati bez Isusa? Biti bez Isusa, paklena je muka, a biti s Isusom, slatki je raj. Tko nađe Isusa, našao je veliko blago. Dapače blago nad sve blago! A tko gubi Isusa, premnogo gubi i izgubio je više nego cijeli svijet. Bez prijatelja ne možeš dobro živjeti, a ako ti Isus ne bude prijatelj iznad svih prijatelja, bit ćeš žalostan i napušten« (Naslj. Krista 2, 8).

Posinaštvo Božje, prijateljstvo s Bogom! Svaki dar ima i svojih dužnosti! Ako smo djeca Božja, onda moramo postati slični Bogu, moramo da samo njemu živimo, s njime općimo, da za njega činimo velika djela i za nj da trpimo. Ako smo

prijatelji Božji, onda moramo biti i s t o g a mišljenja, i s t e volje, i s t o g a duha s njime, moramo biti daleko od svakoga grijeha, čuvajući se svake polovičnosti!

M o l i t v a.

Budi nam nebesko otajstvo (sveta Misa i pričest), Gospodine, obnova duše i tijela, da očutimo učinak onoga, što poštujemo i izvršujemo. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Subota iza osme nedjelje po Duhovima.

M o l i t v a u D u h u S v e t o m e.

»Primili ste Duha posinaštva, kojim zazivamo: Abba, Oče« (poslanica). Duh posinaštva Božjega otkriva nam svetište prave molitve, pa bila ta molitva usmena ili kontemplativna (razmatrajuća).

1. »M i n e z n a m o z a š t o d a s e m o l i m o« (Rim. 8, 26). Najvažnije u molitvi je vrhunaravno općenje s Bogom. Po molitvi crpi duša božanski život, koji je ima prožeti i dovesti do svetosti. Ovo općenje s Bogom nije plod napornog traženja našega uma niti je plod čisto naravnog naprezanja naše volje, naših sila. »Nitko ne može kazati: Gospodin Isus, nego u Duhu Svetomu« (1. Kor. 12, 3). Samo duša, koja vjeruje i ljubi, može po molitvi općiti s Bogom i s njime stupiti u međusobnu životnu zajednicu. A vjerovati i ljubiti se može samo na poticaj i djelovanje Duha Svetoga. Samo po Duhu Svetomu može i smije duša pristupiti k Ocu i razgovarati s njime pouzdano i slobodno. »Mi ne znamo za što da se molimo«, neznamo što da kažemo Bogu. Toliko je molitva djelo vrhunaravnoga čovjeka, koji je po Duhu Svetomu uronio u Krista, i postao jedno s Kristom, Sinom Božjim.

2. » Z a t o s e s a m D u h m o l i z a n a s n e i s k a z a n i m u z d i s a j i m a, a onaj što ispituje srca, Bog, zna, što je težnja Duha, jer po Bogu moli za svete«, za kršćane (Rim. 8, 26. sl.). »Primili ste Duha posinaštva, kojim zazivamo: Abba, Oče!« Mi molimo kao djeca Očeva. Naša je molitva izraz nutarnjeg osjećanja, želje, težnje onoga Duha posinaštva, kojeg smo

primili. Zapravo se u nama moli Duh Sveti, koji u nama prebiva. On nas potiče na molitvu. On budi vjeru, pouzdanje i ljubav. On budi u nama čuvstvo zahvalnosti, poštovanja, zahvaljivanja i predanja. Po posvetnoj milosti udijelio je našoj duši i sedam svojih darova. Kad nas on na molitvu potiče i kad nas on vodi k Ocu, tada udara u žice žive harfe. Tad razvija u nama čuvstvo, da smo djeca Božja. On dotiče strunu svetoga straha, da sa strahopočitanjem pristupimo k Ocu. On budi milost pobožnosti, da naše strahopočitanje dovede u sklad sa slobodom djeteta Božjega. Po daru znanja čini da naravne istine, iskustvo i doživljaje promatramo i prosuđujemo u Božjem svijetlu. Darom razuma otkriva nam u molitvi duboke tajne naše svete vjere, evanđelja i božanskoga života. Po daru mudrosti daje nam da već sada na unutarnji način okusimo božanske tajne i osjetimo blaženstvo i utjehu Božje spoznaje. Na taj način budi Duh Sveti u nama čuvstva i osjećaje djeteta Božjega. S takovim se onda čuvstvima približujemo u molitvi Bogu. On nas potiče, da se djetinjim osjećajem molimo Ocu, da mu zahvaljujemo, da mu se klanjamo, da mu poklonimo svoje srce, svoje tijelo, svoju dušu i svoju ljubav, i da mu otkrijemo svoje potrebe i prošnje. »Sam Duh Sveti se moli za nas. I Bog Otac zna, što je težnja Duha, koji stanuje u nama.« Njemu je milo, što molimo u Duhu Svetome i zato milostivo prima zahvalu, poklon, odanost i prošnje svoga djeteta. Zato je naša molitva molitva po Duhu posinaštva tako korisna i uspješna. Zato i duša, koja se moli po Duhu posinaštva Božjega, t. j. u Duhu Svetom crpi mnogo i velikih milosti.

3. Koga u molitvi više vodi Duh Sveti nego one, koji mole s Crkvom? Moleća Crkva jest ona velika moliteljica, koju vodi Duh Sveti. Tu nema opasnosti, da ćemo moliti samo iz naravnih ljudskih i egoističnih motiva i nakana. Što se više u molitvi budemo ravnali po svetoj Crkvi, po njezinim molitvama, po njezinim vjerskim svečanostima, po njezinim potrebama i osjećaju, tim će nas više voditi Duh Sveti, i tim ćemo više moliti kao djeca.

Duh Božji je Duh zajednice, pa i u molitvi. On nas potiče, da se molimo: »Oče naš. Kruh naš svagdanji daj nam danas. Oprosti nam dugove naše. Izbavi (očuvaj) nas od zla«, od grijeha, od vječne smrti. Duh Božji nas potiče na molitvu u zajednici i za zajednicu. Što više budemo njegovali zajedničku molitvu, tim će više naša molitva postati molitvom po Duhu posinaštva, po Duhu Svetomu.

Molitva.

Daruj nam, molimo, Gospodine, milostivo sveudilj duh, da mislimo i radimo što je pravo, te, koji bez tebe ne možemo biti, budemo vrsni po tebi živjeti. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Sveta Misa devete nedjelje po Duhovima.

1. Liturgija današnje nedjelje promatra duhom silnu procesiju, prolaz Izraelskog naroda kroz pustinju. Veliki i uzvišeni doživljaji izlaza iz Egipta i prolaza kroz Crveno more, koji su ih toliko oduševljavali, već su davno minuli. Svakidašnjost u pustinji sa svom svojom monotonijom i težinom leži kao mora na njihovim grudima i licima. Pustinjski putnici čeznu za egipatskim užicima; mnogi su od njih plesali oko zlatnog teleta i tako sagriješili gadnim idolopoklonstvom; drugi su bludno griješili, a opet neki su mrmljali na Boga i Mojsiju. Radi ove nevjere pogibe u jedan dan dvadeset i tri tisuće od onih, koji su bludno griješili; drugi su umirali od ujeda zmijskih, a oni koji su mrmljali, izgiboše od anđela zatirača (poslanica). Druga slika: s visine Maslinske gore promatra Spasitelj grad Jerúzalem, koji se prostire do njegovih nogu. I promatrajući ovaj lijepi i ponosni grad, s njegovim veličanstvenim hramom, potekoše mu suze preko obraza: »O, kad bi ti znao i to baš u ovaj dan, što je za tvoj mir!«

2. »Sve se ovo njima u slici događalo (Izraelcima u pustinji), a pisano je za opomenu nama. Tko dakle misli, da stoji, neka pazi, da ne padne.« Što smo u poslanici čuli, da se dogodilo Izraelcima u pustinji, a u evanđelju s Jeruzalemom, to se može ponoviti i na nama, kršćanima. Nije dosta, da smo po svetom krstu izišli iz Egipta, iz svijeta, koji se udaljio od Boga, da smo se oslobodili faraonova, đavolskog ropstva, da smo prošli kroz Crveno more i tako bili oslobođeni iz neprijateljske vlasti (od đavla, i pakla); nego je potrebno, da, vjerni dužnostima i zahtjevima svetoga krsta i kršćanskog staleža, stupamo dugim, umarajućim putem kroz pustinju ovoga života: da ne zaželimo egipatskih (grješnih) naslada, da ne živimo lažnim bogovima (požudi tijela, očiju i oholosti života), da ne sagriješimo bludno, da ne kušamo Gospodina mrmljajući na njega. Nije li Izrael bio

izabran između ostalih naroda, nije li primio Božja obećanja, patrijarhe, objavu, štovanje pravoga Boga, žrtve? Nije li se u Jeruzalemu nalazio divni hram, koji je Herod dao obnoviti? Nije li bez prestanka gorjela sveta žrtvena vatra, plamsao sveti žrtveni oganj na žrtveniku, nije li u svetinji hramskoj prebivao sam Bog? Zato je Jeruzalem mislio da stoji i pao je! Nije li u stupu od dima i ognja sam Bog vodio Izraelski narod u pustinji, i nije li taj narod imao zavjetni kovčeg, žrtve i vođu? Nije li sam Bog postavio Mojsija za vođu svoga naroda? I usprkos svemu tomu, taj je narod pao u pustinji! Zar će nas dakle krštenje, pripadnost Kristovoj Crkvi ili samo ime kršćanina očuvati od nesreće i od vječne propasti? »Tko misli, da stoji, neka pazi, da ne padne!«

3. »S ovim ozbiljnim mislima prikazat ćemo danas žrtvu svete Mise. Što je po svetom krstu i potvrdi usađeno u našu dušu, moramo u napornoj borbi očuvati, sačuvati, umnožiti i razviti. Ulazeći u kuću Božju, spremni na borbu, s pouzdanjem pogledajmo na veličanstvenu sliku Gospodnju, koja se sjaji s apside i recimo: »Gle, Bog je moj pomoćnik. Svojom je istinom raspršio moje neprijatelje« (ulaz), one neprijatelje, koji su po svjedočanstvu današnje poslanice upropastili Izraelski narod: zemaljska naslada, idolopoklonstvo, bludnost, mrmljanje. Ovu ćemo prošnju umetnuti u »Gospodine, smiluj se«, u molitvu i u stih aleluja. Mi smo oni pustinjski putnici, o kojima govori poslanica, mi smo onaj Jeruzalem iz evanđelja. Ponizno priznajmo, da Spasitelj nažalost s punim pravom mora često zaplakati i nad našom dušom i govoriti: »O, kad bi ti znao i to baš u ovaj dan, što je za tvoj mir.« Vjerujemo u njegovu milosrdnu ljubav prema našoj duši, i zato priznajmo u vjerovanju: da je on radi mira i spasenja naše duše sišao s neba, umro, pokopan bio i uskrsnuo. U svetoj pretvorbi doći će k nama. On plače radi naše duše, za našu dušu obnavlja na oltaru svoju smrt na križu. A mi stavimo svoje srce na patenu, odrecimo se svih neurednih nagnuća, svakog idolopoklonstva, svake bludnosti svakog mrmljanja. Iskreno se obratimo ka Gospodinu i priznajmo: »Zapovijedi su Gospodnje pravedne, one vesele srca, i njegovi sudovi slađi od meda i saća, zato ih i tvoj sluga čuva« (prikazanje).

Deveta nedjelja po Duhovima.

Za opomenu nama.

Po krstu i svetoj potvrdi zapalo nas je uzvišeno odabranje. Liturgija ovih tjedana po Uskrsu i po Duhovima ne sustaje, da nas podsjeti na naše bogatstvo i odabranje. Danas nas opet potiče, da budemo vjerni krsnoj milosti, svojem kršćanskom imenu: »Tko misli, da stoji, neka pazi, da ne padne« (poslanica). Mi možemo zloupotrijebiti milost, iznevjeriti se našem pozivu i odabranju. A onda!?

1. »Tko misli, da stoji, neka pazi, da ne padne!« Poslanica i evanđelje upravljaju naš pogled na izabrani, svakom milošću obasuti narod Izraelski. Velikom silom odvratio je od njih Gospodin egipatsko ropstvo. Uz neprestana čudesa i uz svoju osobitu zaštitu vodio je narod kroz Crveno more, na Sinaju je s njime sklopio Zavjet, u deset zapovijedi Božjih očitovao im je svoju volju, u stupu od oblaka štitio ih je od sunčane žege i u ognjenom je stupu rasvijetljivao put i logorište. Iz pećine je obilno protekla voda i hranio ih dnevno manom u pustinji. I kad su poslije mnogo godina došli na Jordan, gledali su nova čudesa: Suhim nogama su prešli kroz korito rijeke Jordana, moleći i hvaleći Boga obilazili su Jerihonske zidove i sedmi su dan osvojili grad; osjetno su opažali, kako je Bog njihove neprijatelje, Kananejce, predao u njihove pobjedničke ruke. Oni su primili obećanu zemlju u nasljedstvo. Imali su kovčeg zavjetni, imali su zakon, svećenstvo, a kasnije mjesto običnog zavjetnog šatora imali su divni jeruzalemski hram, a i kasnije su osjećali pomoć i zaštitu Božju. Oni su znali, da su izabrani! I time su se ponosili! Mi smo djeca Abrahamova, govorili su (Mat. 3, 9); mi imamo hram Gospodnji (Jer. 7, 4). »Oni su mislili, da stoje«, tako da su narodni zastupnici i vođe, svećenici i književnici, zabacili i prezreli Mesiju, koga su proroci navijestili!

2. Izabrani se narod iznevjerio svome zvanju. »Ne želimo zala, kao što su željeli oni (na putu kroz pustinju). Ne budite idolopoklonici kao neki od njih, kako je pisano: Sjede narod da jede i pije, i ustanu da igraju. I ne griješimo bludno, kao što su neki od njih griješili i u jedan ih dan

padne dvadeset i tri tisuće. I ne iskušavajmo Krista kao što su iskušavali neki od njih, te su izginuli od zmija. Ne mrmljajte kao što su mrmljali neki od njih, da su izginuli od zatirača. Sve se ovo njima događalo u slici, a pisano je za opomenu nama. Tko misli, da stoji, neka pazi, da ne padne!« (poslanica). Izrael je pao! Bog je dao da padne, Bag ga je odbacio! Koliko li se Gospodin za nj brinuo! Kolikom li je ljubavlju ljubio Jeruzalem! On je plakao nad gradom. »O, kad bi ti znao i to baš u ovaj dan, što je za tvoj mir, (kad te Spasitelj tvoj pohodio). Ali sada je sakriveno tvojim očima. Doći će za te dani, kada će te tvoji neprijatelji okružiti opkopom, i opkolit će te i pritisnuti sa svih strana. Satrt će tebe i tvoju djecu, koja su u tebi, i ne će u tebi ostaviti ni kamena na kamenu, jer nijesi upoznao vremena svoga pohoda.« Kako se sve ovo poslije četrdeset godina doslovno ispunilo! Jeruzalem od Boga izabrani i toliko odlikovani Jeruzalem pao je, jer nije upoznao vrijeme pohođenja, jer je zloupotrijebio milosti Božje. Za opomenu nama kršćanima. Nije dosta, da smo izabrani, da smo kršćani, nego je potrebno, da prihvatimo milosti svetoga krsta i potvrde, svete Mise i pričesti, milost pripadnosti svetoj Crkvi, i da u vjernoj poslušnosti prema njima malo po malo obumremo svojemu duhu i osjećanju, da se tako kraljevstvo Božje u nama sve više usavrši.

3. »Sve se ovo njima događalo u slici, a pisano je za opomenu nama, kojima je došao svršetak vremena«, (u kršćanskom razdoblju). »Tko misli, da stoji, neka pazi, da ne padne.« Da mu se ne dogodi kao Jeruzalemu: »Ti nijesi poznao vremena svoga pohoda«, i nijesi dobro upotrijebio milosti. I kršćanin mora pretrpjeti napasti, da iskuša svoju vjernost prema Bogu i Kristu, da je ojača i učvrsti. Napasti naše dolaze od našega ja, od zle požude, od svjetovnog duha, od sebeljublja, koje želi da se ravna po svojim željama te se protivi djelovanju milosti i Duha Svetoga.

Molitva.

Neka budu otvorene uši tvoga milosrđa, Gospodine, prošnjama molbenika, a da bi moliteljima žuđeno poklonio, učini, da ištu, što je tebi ugodno. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Ponedjeljak iza devete nedjelje po Duhovima.

Pobjeda Crkve.

Ulaz i pjesma na stepenicama, prikazanje i pričesna daju posebni ton današnjoj svetoj Misi. U njima je izražena glasna molitva za pomoć i ujedno zahvalnica za primljenu pomoć. »Bože, svojim imenom spasi me i svojom krepošću opravdaj me« (ulaz). »Izbavi me od mojih neprijatelja, Bože moj, i oslobodi me od onih, koji ustaju na me« (stih aleluja). I usporedo: »Gle, Bog je moj pomoćnik, i Gospodin daje snage mojoj duši. Odvrati zlo na moje neprijatelje, i svojom istinom rasprši ih zaštitniče moj, Bože« (ulaz). Ovako se moli Crkva. »Kako je tada onaj, koji se rodio po tijelu (Izmael), progonio onoga po duhu (Izaka) tako i sada« (Gal. 4, 29). Nekoć izabrani, a sada od Boga zabačeni Izraelski narod postao je ljut neprijatelj Krista i njegove Crkve. To je neprestana borba tmine protiv svijetla, sinagoge protiv Crkve, antikršćanstva protiv kršćanstva, a ta je slikovito prikazana u borbi Saula protiv Davida (Ps. 53; ulaz).

1. »Bože, svojim imenom spasi me.« David se na bijegu pred Saulom sakrio u nekoj spilji pustinje Zif, jugoistočno od Hebrona. Ali stanovnici onoga kraja izdaše kralju Saulu utočište, kamo se bio David sklonio i izjaviše, da su spremni da onamo povedu Saula i njegovu vojsku. A David nije više nikoga imao osim Boga. Ali što bijaše veća nevolja, to bijaše veća i njegova vjera u Božju moć i ljubav, i njegovo pouzdanje u Božju blizinu i djelotvornu pomoć. »Bože, svojim imenom spasi me, i svojom krepošću oslobodi me. Usliši molitvu moju.« Njegovo je pouzdanje veoma čvrsto, jer se njegovi neprijatetlji ne brinu ni za Boga i Božji zakon ni za pravednost i istinu i ne mare za Božji sud, već su u svojoj obijesti i zaslijepljenosti svojih strasti bili spremni na svaku nepravdu. I gle, Bog je bio prisutan i on je pomogao! »Gle, Bog je moj pomoćnik, i Gospodin daje snage mojoj duši.« Saul i njegovi pristaše bijahu već tako opkolili Davida, da već nije mogao pobjeći. I u tom času javiše Saulu, da su Filistejci provalili u njegovu zemlju. Nesreća, koju je Saul bio smislio Davidu, svalila se na njega samoga. Bez svakog odlaganja morao se Saul povratiti kući, da zaštiti svoj narod, svoju zemlju i svoju krunu. »Gle, Bog je moj pomoćnik, i Gospodin daje snagu mojoj duši. On odvraća zlo na moje neprijatelje, (što su snovali protiv mene), i svojom istinom ih je raspršio Gospodin, moj zaštitnik!« Saul i David, sinagoga i Crkva. Krista progone bez prestanka u njegovoj Crkvi i u njegovim udovima. Ali »Bog je vjeran i ne dopušta, da budete kušani više nego možete, nego će učiniti kraj kušnji« (poslanica). »Bog je moj pomoćnik« kliče Crkva. To je već kroz dvije tisuće godina osjetila na sebi. »Bog je moj pomoćnik«, kliknimo i mi, djeca svete Crkve. Mi se moramo neprestano boriti. Ali vjeran je Bog. On je naš pomoćnik. Koliko smo već puta to osjetili!

2. »Odvrati zlo na moje neprijatelje, i svojom istinom raspršì ih, zaštitniče, Bože.« Sinagoga je zakleti neprijatelj Krista i Crkve, već od prvog Duhovskog dana. Ona želi da uništi mladu Crkvu. Ona ima novaca, ona je uplivna u Rimu, kod cara. Nju nalazimo iza velikih kršćanskih progona pod Neronom i Domicijanom. Ona je sve do naših dana u vezi sa silama antikršćanstva. Div Golijat! A uz njega maleni David, Crkva. Ona posjeduje samo Boga i oružje molitve. Ali ona će pobijediti! Propast, koje današnje evanđelje nagovještа Jeruzalemu, t. j. sinagogi, neprevarljivi je dokaz njezine pobjede nad antikršćanstvom i nad silama, koje žele da joj iskopaju raku. »Doći će za tebe dani, kada će te okružiti tvoji neprijatelji opkopom, i opkolit će te; satrt će tebe i tvoju djecu u tebi, i ne će ostaviti ni kamena na kamenu.« Propast Jeruzalema godine 70. po rođenju Kristovu neprevarljivi je i jasan dokaz, da Gospodin čuva svoju Crkvu, i po Crkvi čuva nas, njezinu djecu. Svi mi možemo klicati: »Gle, Bog je moj pomoćnik. On će odvratiti zlo na moje neprijatelje i raspršit će ih moj zaštitnik, Bog.« To je dramatski događaj, koji se veoma često obnavlja u povijesti Crkve i njezine djece!

3. »Gospodine, Gospodine naš, kako je divno tvoje ime po svoj zemlji (u povijesti svete Crkve)! Jer se uzdigla tvoja slava više nebesa« (na stepenicama).

»Zapovijedi Gospodnje su pravedne, one vesele srca, i njegovi sudovi slađi od meda i saća. Zato ih tvoj sluga čuva« (prikazanje). Kod prikazanja svete Mise pridružimo se Gospodinu živeći njemu, njegovoj volji i zapovijedima. Ništa za sebe, sve samo za njega, za njegovu čast, za njegovu svetu volju.

»Gle, Gospodin je pomoćnik moj.« »Tko jede moje tijelo i pije moju krv, ostaje u meni i ja njemu, veli Gospodin« (pričesna). Presveta euharistija sjedinjuje Crkvu i nas s njime! Zato je »Gospodin moj pomoćnik«. On dopušta, da Crkva i mi kršćani sudjelujemo kod njegovih iskušenja, progonstva, trpljenja i da s njime pijemo »njegovu« čašu. Ali po svetoj euharistiji daje nam od svoga Duha i svoju svemoćnu silu, da možemo pobijediti. »Gle, Gospodin je moj pomoćnik.« On je vjeran! On ne dopušta, da njegova Crkva i mi budemo kušani više nego možemo, i on će učiniti kraj kušnji, da bismo mogli podnesti (poslanica). Zato kliknimo i mi sigurni svoje pobjede: »Gle, Gospodin je moj pomoćnik, i Gospodin daje snagu mojoj duši.« Ja ću ustrajati uz svetu Crkvu i njezinu presvetu žrtvu i sakramenat. On će zlo odvratiti na moje neprijatelje i uništit će ih. Mi ćemo se ipak i za njih moliti: »Oče, oprosti im, jer ne znaju što čine.«

Molitva.

Neka budu otvorene uši tvoga milosrđa, Gospodine, prošnjama molbenika, i da bi moliteljima žuđeno poklonio, učini, da ištu, što je tebi ugodno. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Utorak iza devete nedjelje po Duhovima.

Loše upotrijebljene milosti.

»Sjede narod da jede i pije, i ustanu da igraju« (poslanica). To je onaj izabrani narod, poslije onih divnih čudesa, koja je Bog na njemu činio: Bog ga je spasio, vodio, hranio manom i bez prestanka ga obasipao obilnim milostima. Narod je zaboravio na milosti, na obećanu zemlju, u koju se bio zaputio. On je sjeo da jede i pije, da se zabavlja. »A sve ovo napisano je za opomenu nama.«

1. »Jeruzaleme, Jeruzaleme, koliko sam puta htio skupiti tvoju djecu kao što kvočka skuplja svoje piliće pod krila!« (Mat. 23, 37). »Ti ubijaš proroke i kamenuješ one, što su ti poslani« (Mat. 23, 37). Što sve nije Bog učinio za svoj narod! Koliko mu je puta poslao svoje proroke, da ga pouče, opominju, da ga upute na pravi put, i da ga odvrate od idolopoklonstva. Tolike milosti! I Jeruzalem je tako uzvraćao na ove milosti, da je ubijao proroke, i kamenovao poslanike Božje. »Dolazim k svome ljubimcu sa svojom pjesmom o njegovu vinogradu. On je imao vinograd na plodnom obronku brijega. Bio je okopan, kamenje je bilo odstranjeno, zasađen bijaše plemenitom lozom, a u njemu bijaše sazidan toranj. U njemu bijaše iskopan i tijesak. Ali on je urodio zlim rodom. Što bi još trebalo učiniti mome vinogradu, a nisam učinio?« (Iz. 5, 1. sl.). To je slika trajne Božje pomoći, kojom nas Bog obasipa. Kakogod bila posvetna milost krasna, ona je ipak samo vrhunaravni princip i temelj duše. I ako su po posvetnoj milosti usađene u našu dušu vrhunaravne sposobnosti i sile, to je potrebno da tek pod uplivom vrhunaravne atmosfere i vrhunaravnog sunca postanu te sile djelotvorne. Premda smo sa posvetnom milosti primili i sedam darova Duha Svetoga, ti su darovi ipak samo jedra, kojima treba da lađica naše duše plovi k nebeskim obalama. Za to je potreban snažni dah Duha Svetoga, koji će naduti i potjerati jedra duše. Nama je potrebna ustrajnost. Iako loza ima život u sebi, to ipak mora uvijek ostati sjedinjena s trsom, koji je hrani, jer će se inače osušiti. Mi smo loze na Kristu, trsu. Krist »ulijeva neprestano u pravednike, t. j. koji su u posvetnoj milosti, kao glava u udove, kao trs u loze, svoju snagu, koja njihova dobra djela prethodi, prati i slijedi, te im daje onu vrijednost, bez koje se ne mogu Bogu dopasti niti biti zaslužna.« (Sabor trid. 6 sj. 16. gl.). »Onima, koji Boga ljube, sve služi na dobro« (Rim. 8, 28). Na sve, što ih preko dana snađe ili što im pod ruku stigne, privezao je tako reći Gospodin milost svoje neprestane pomoći, a to sve iz ljubezne brige za njihov spas, za njihov nutarnji napredak i za njihovo posvećenje. To može biti: prosvijetljenje, opomena, nadahnuće, poticaj na neki čin ljubavi, zahvale ili pokajanja. Svaki čas stoji Gospodin s nekakvom pomoći pred vratima našega srca i kuca. Mi živimo u atmosferi milosti i odasvud smo opkoljeni milostima! »Kad bi i ti upoznao!«

2. »Ali ti nijesi htio« (Mat. 23, 37). »Jeruzaleme, Jeruzaleme, koji ubijaš proroke i kamenuješ one, koji su ti poslani!

Koliko sam puta htio skupiti tvoju djecu, ali ti nijesi htio!« To je eto zlo upotrijebljena milost! »O, kad bi ti znao, što je za tvoj mir.« Za mir nam služi svaki radosni i velikodušni pristanak na milost Gospodnju, na njegovo kucanje na vratima našega srca, pristanak na prosvijetljenje kojim nas prosvijetljuje za nutarnju spoznaju, kojom nas potiče, da ovo učinimo, a ono da usavršimo. »Ali sada je sakriveno tvojim očima.« Ti ne prepoznaješ i prezireš milosti i nadahnuća Božja. Ti želiš slijediti svoj duh i svoje namjere i hladno, a često i prkosno i prezirno odbijaš darove i poziv Božji. »Ali ti nijesi htio!« »Evo, ostat će vam pusta vaša kuća«, Jeruzalem, t. j. duša, bit će prepuštena sama sebi! Bog će oduzeti duši svoju pomoć, zaštitu i blagoslov. I sada će neprijatelj lako uspjeti. Nutarnji neprijatelj: sebeljublje i zla požuda. Vanjski neprijatelj: sotona i svjetski duh. »Oni će te okružiti opkopom, i opkolit će te i pritisnuti sa svih strana, jer nijesi poznao vremena svoga pohoda.«

3. »Sve se ovo njima događalo u slici, a napisano je za opomenu nama.« Da, liturgija današnje nedjelje želi da nas ozbiljno opomene. »Tko misli, da stoji, neka pazi, da ne padne!«

Omalovažavanje, podcjenjivanje milosti, posvetne milosti i milosne pomoći Božje. To je naš veliki grijeh. »Koliko sam puta htio — ali ti nijesi htio.« To je nedokučiva tajna. Svaki čas nam je potrebna pomoć milosti Božje i u molitvi i u trpljenju i u žrtvovanju i u djelovanju, da sve dobro uradimo, kako se dolikuje djetetu Božjem. A ipak odbijamo poticaje milosti. »Nisam dužan da to učinim. Ne moram se odreći ove naslade; nije naloženo. Ja ne moram da se u tome mrtvim.« Milost nas zove, milost nas vuče — a mi je preziramo. »O, kad bi ti znao i to baš u ovaj dan!«

»Što koristi čovjeku, ako dobije sav svijet, a izgubi svoju dušu?« (Mat. 16, 26). Znajmo da će radi svake prezrene i neiskorištene milosti štetovati naša duša. »O, kad biti znao«, koliko blago možeš steći pomoću milosti, kako jedna milost vuče sabom drugu milost, kako svaka dobra upotrijebljena milost u nama proizvodi porast posvetne milosti, božanskoga života, zasluga za vječnost i ujedno i milosti za Crkvu, za duše naših bližnjih!

Molitva.

Neka budu otvorene uši tvoga milosrđa, Gospodine, prošnjama molbenika, i da bi moliteljima žuđeno poklonio, učini, da ištu, što je tebi ugodno. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Srijeda iza devete nedjelje po Duhovima.

Milost treba cijeniti.

»Sjede narod da jede i pije, i ustanu da igraju« (poslanica). To se dogodilo kod gore Sinaja, nakon što su malo prije uz gromove i bljesak munja osjetiti blizinu Božjega Veličanstva i čuli Božju riječ. Kako su brzo zaboravili čudesni prolaz kroz Crveno more, blagoslovljenu prisutnost Božju u stupu od ognja i oblaka, milosnu manu, koju su dnevno primali. Mojsije se nalazio na Sinajskim visinama, uronjen u blaženo općenje s Bogom, a narod je dolje na podnožju gore jeo i pio i plesao klanjajući se zlatnom teletu, egipatskom idolu. »Za opomenu nama!«

1. »Da ti znaš dar Božji!« (Iv. 4, 10), t. j. vrijednost posvetne milosti! Ona nas visoko uzdiže iznad naravnog čovjeka i njegove spoznaje, htijenja i sposobnosti i stavlja nas u životnu zajednicu sa životom trojednoga Boga. Po posvetnoj milosti Božjoj duša je živo sjedinjena s Bogom i uronjena u božansko svijetlo i oganj. Po tom se oblači u sjaj, žar i Božju duhovnost i poprima ljepotu, plemstvo i život prema Božjoj ljepoti, plemenštini i životu. Duša postaje samo svijetlo, sam sjaj, sama ljepota i biva dionica bitka, koji je čini sličnom božanskoj naravi. »Da ti znaš dar Božji!« Vrijednost kreposti, koje niču iz posvetne milosti, vrijednost vjere, ufanja i ljubavi. Po vjeri promatramo Boga i svijet, događaje i ljude Božjim očima; sve gledamo onako, kako uistinu jest. Ufanje nas uzvisuje iznad svega stvorenoga: mi počivamo u krilu Božjem, u krilu ljubeznog Oca; uzdajući se u njegovu snagu mi postajemo jaki i spremni, da težimo za najvećim i beskrajnim dobrom, koje ne može nijedna stvorena sila dostići. Ljubav se napokon uzdiže k Bogu: mi ljubimo Boga radi njega samoga, kao što on i nas ljubi, i kao što ga njegov vječni Sin ljubi; štoviše, po svetoj

ljubavi zaronjujemo u Boga i toliko ulazimo u nj, kao da smo jedne naravi i jedno s njime. Imade li na svijetu kakve vrijednosti, koja bi se mogla usporediti s posvetnom milosti ili s božanskim krepostima, koje neposredno iz nje izviru?

2. »O, kad bi ti znao i to baš u ovaj dan, što je za tvoj mir! Ali sada je sakriveno tvojim očima!« Ove su riječi upravljene i na Jeruzalem naše vlastite duše. Veliko zlo, na kojem bolujemo, jest podcjenjivanje milosti i vrhunaravnih vrednota. »Sjede narod da jede i pije, i ustanu da igraju.« Za nas više vrijedi talenat, znanje i uspjeh od milosti. Milosti predpostavljamo — iako nesvijesno, ne znajući da krivo radimo — vremenite i zemaljske, a često i neuredne i grješne stvari. Mi podcjenjujemo mišljenje i prosuđivanje, koje se temelji na vjeri, u svemu nas vode naravni motivi, razlozi i načela. Mi podcjenjujemo molitvu, koja nam jedina može pribaviti potrebne milosti. Mi radimo, pišemo i govorimo, a srce nam se suši, jer »zaboravljamo jesti svoj kruh« (Ps. 101, 5), u ovom slučaju molitvu. Kako je mnogima, koji rade i govore, usahlo srce! Život im je obumro, oni su osušena stabla! Mi zaboravljamo, da svoje misli, riječi i djela posvetimo dobrom nakanom, i da ih tako učinimo zaslužnima za nas, za svetu Crkvu i za duše! »Kad bi ti znao, što je za tvoj mir«, t. j. kad bi znao pravo cijeniti milost i vrhunaravno! »Ali sada je sakriveno tvojim očima.« Mi podcjenjujemo milost, vrhunaravnost, sakramente, Crkvu, njezin nauk i njezine propise. Tu je izvor naše neplodnosti, našega zaostajanja! Radi toga trpe interesi Božji, Kristovi, interesi svete Crkve, interesi duša, pa i naše vlastite duše! Ne mora li Gospodin i nad nama zaplakati, koji njegovu ljubav, njegovu milost preziremo i podcjenjujemo predpostavljajući taštinu ovoga života!

3. Sa stihom aleluja zavapimo Gospodinu, da nas očuva od nesreće, da podcjenimo milost posinaštva Božjega. »Izbavi me od mojih neprijatelja; Bože moj, i oslobodi me od onih, koji ustaju na me«, od duha nevjere i od svjetovnog duha. Ovako molimo za sebe i za svoju braću u Kristu!

»Kuća je moja kuća molitve, a vi ste je učinili razbojničkom špiljom« (evanđelje). Mi, djeca Božja, mi smo ta kuća, hram Božji! Po milosti posinaštva Božjega stanuje u nama Bog Otac i Sin i Duh Sveti! Kuća molitve! Svetom sabranošću, neprestanom službom ljubavi, klanjanja i predanja hvalimo božanskog gosta, koji stanuje u našoj duši. »A vi ste je učinili razbojničkom špiljom.« Bog doduše još stanuje u hramu: ta mi još živimo u posvetnoj milosti. Ali mnoge druge stvari cijenimo više od milosti, od posinaštva Božjega, od života za Boga. Mi ga ostavljamo! Mnogobrojnim svjetovnim, beskorisnim, taštim, grješnim mislima, osjećajima, željama i sklonostima, neprekidnom nepažnjom prema Bogu, koji u nama stanuje, mnogim nevjerama i neposlušnošću prema njegovoj svetoj volji, pogrđujemo i obeščašćujemo svetište.

»Tko misli, da stoji, neka pazi, da ne padne.«

Molitva.

Neka budu otvorene uši tvoga milosrđa, Gospodine, prošnjama molbenika, i da bi moliteljima žuđeno poklonio, učini, da ištu, što je tebi ugodno. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Četvrtak iza devete nedjelje po Duhovima.

Loše upotrijebljene milosti.

Isus je svečano ušao u Jeruzalem. Mnoštvo naroda mu je klicalo: »Blagoslovljen, koji dolazi u ime Gospodnje, Hosana Sinu Davidovu!« A Isus zaplače nad Jeruzalemom! On je ljubio Jeruzalem! I jer ga je ljubio, zaboljelo je Isusa, što nije upoznao vrijeme svoga pohoda.

1. »Doći će za te dani, kada će te okružiti tvoji neprijatelji opkopom, i opkolit će te i pritisnuti sa svih strana. Satrt će tebe i tvoju djecu, koja su u tebi, i ne će u tebi ostaviti ni kamena na kamenu, jer nijesi poznao vremena svoga pohoda« (evanđelje). Možda Jeruzalem nije mogao poznati vremena svoga pohoda? Zar nijesu svećenici i književnici, kad su tri mudraca došla s istoka i pitali za novorođenoga Kralja židovskoga, dali siguran i jasan odgovor? Nije li Ivan Krstitelj jasno rekao službenom poslanstvu jeruzalemskih svećenika, koji

su došli da ga pitaju, tko je i zašto krsti: »Ja krstim vodom, a među vama stoji, koga vi ne znate, koji će doći za mnom. Ja nijesam dostojan, da mu odriješim remenje njegove obuće.« »Ja sam glas onoga, koji viče u pustinji: Poravnajte put Gospodnji, kao što je kazao prorok Izaija«? (Iv. 1, 19 sl.). Nije li Gospodin za vrijeme svoga javnog naučavanja pred cijelim narodom u Galileji i u Jeruzalemu tvorio mnoga čudesa, koja su za nj svjedočila? Ta prije nekoliko dana čudesno je uskrisio mrtvog Lazara u Betaniji, pred vratima samoga Jeruzalema! Ali svojom vlastitom krivnjom Jeruzalem nije upoznao vrijeme svoga pohoda. On je očekivao Mesiju, političkog i nacionalnog vođu, koji će ispuniti njegove vremenite nade i očekivanja. Zato nije upoznao Mesiju, koji je bio njemu poslan, ni vrijeme milosnog pohoda. I zato će ga stići kazna. Još samo nekoliko dana i zastor hramski će se razderati na dvoje, odozgor pa do dolje: prestat će Zavjet Božji sa svojim narodom. Duhovski će dan biti rođendan novoga Božjeg naroda, Novoga Zavjeta, Kristove Crkve: spasenje će se od dosad izabranog naroda okrenuti k poganskim narodima. Još jedan naraštaj, i doći će Rimljani da opsjedaju Jeruzalem, da ga osvoje i unište. Doslovno ne će ostaviti ni kamena na kamenu, »jer nijesi poznao vremena svoga pohoda«. »Sve je ovo pisano za opomenu nama.« Pohod Gospodnji, koji svojom krivnjom ne upoznajemo, milost, koju odbijamo i zlorabimo, više za osvetom, za kaznom i zadovoljštinom. U tome je ljubav Gospodnja: on želi da nas spasi! I ako ne poslušamo, ako ga ne shvatimo, uzet će šibu, kaznu, da nas opameti.

2. »Jer si zabacio riječ Gospodnju, zato Gospodin zabacuje i tebe« (1. Kralj. 15, 26). Kralj Saul je čuo riječ Božju, ali on ju je prezreo i uradio protiv Božje naredbe. Zato ga je Bog zabacio i drugome dao njegovu kraljevsku krunu. »Za opomenu nama.« Kad se protivimo milosti, kad je ne poslušamo, kad je zlorabimo, izvrgavamo se opasnosti, da ćemo izgubiti svoj vječni spas. Jedna je milost povezana s drugom milosti, s cijelim nizom milosti. Ako upotrijebimo jednu, primit ćemo drugu, veću milost; i ovu slijedi niz novih i savršenijih milosti. Izgubimo li i proigramo jednu milost, gubimo u njoj i cijeli onaj dugački niz milosti, koje su bile vezane uz onu milost.

Nije li o ovoj jednoj milosti moglo sve ovisiti, pa i sama vječnost? Uvijek i svagdje vrijedi zakon: Bog nam susteže nove milosti kao kaznu za loše upotrijebljenu milost! »Ti si zabacio moju riječ, moje nadahnuće, zato ću i ja zabaciti tebe.« Tako je i pravo. Ako Duh Sveti pokuca na vrata naše duše, i mi ga odbijamo, on će zaista i otići. Ako nam govori, a mi ne slušamo na njegove riječi, zašutjet će. Ako nad nama izlije svoje svijetlo, a mi zatvaramo svoje oči, on će se povući. A onda?

3. »Ne iskušavajmo Krista, kao što su iskušavali neki od njih« na putu kroz pustinju (poslanica). Oni su poznavali Božju volju i njegov zakon. Ali oni su ga prezreli, kao da su htjeli vidjeti, da li mu je što stalo do svoga zakona i svoje volje. »Ne iskušavajmo Krista«, ne prezrimo njegovu milost, njegovo nadahnuće, njegov poticaj, njegov zakon, njegovu volju, misleći da Gospodinu nije mnogo stalo do svoje riječi i svojih nadahnuća!

Pokažimo se spremnim da ćemo vjerno sudjelovati i visoko cijeniti milost. »Zapovijedi su Gospodnje (volja, nadahnuće, poticaji, milosti) pravedne, one vesele srca, i njegovi sudovi slađi od meda i saća, zato ih i tvoj sluga čuva« (prikazanje). Ovu svoju spremnost, da ćemo biti vjerni Gospodinu i njegovoj milosti, položimo kod prikazanja na patenu.

»Tko blaguje moje tijelo, i pije moju krv, ostaje u meni i ja u njemu, (pričesna). Plod svete žrtvene slave i svete pričesti je jednodušnost i istomišljenost s Kristom Gospodinom. S njime smo »jedno srce i jedna duša«, s njime imamo jednu volju i ljubav. On nas prožima svojim svijetlom, da možemo upoznati vrijeme njegova pohoda. On nam daje snage, da s ljubavlju izvršimo poticaje njegove milosti. »Gle, Bog je moj pomoćnik, i Gospodin daje snage mojoj duši« (ulaz). Vjerujmo i nadajmo se!

Molitva.

Neka budu otvorene uši tvoga milosrđa, Gospodine, prošnjama molbenika, i da bi moliteljima žuđeno poklonio, učini, da ištu, što je tebi ugodno. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Petak iza devete nedjelje po Duhovima.

Sudačka ljubav.

Gospodin se približio gradu Jeruzalemu. I kako je ugledao grad, zaplače nad njim. »O, kad bi ti znao, što je za tvoj mir!« »A kad uđe u hram, poče izgoniti one, koji su prodavali i kupovali. I svaki je dan učio u hramu.« Ljubav, koja ima smilovanja, ali i ljubav, koja kažnjava i sudi. Liturgija želi da nam duboko utisne u srce: Gospodin će doći da sudi žive i mrtve. Njegova ljubav, kojom nas želi da otkupi i spasi, jest sudačka ljubav.

1. Isus je ljubio Jeruzalem. On je svečano ušao u grad, koji ga je taj dan radosno pozdravljao. Ali on je dobro znao: današnji Hosana zanijemit će, a za koji dan orit će se poklik: »Raspni ga!« On je znao, da će ga u one dane osuditi na smrt, da će još ovaj tjedan visjeti na križu na brdu Kalvariji, da će biti prezren i ubijen od svoga naroda, koga je toliko ljubio. I on zaplače. Ne radi onoga, što ga čeka u Jeruzalemu. On je mislio samo na bijedni grad, koji će doskora propasti. Ne će proći ni četrdeset godina, i od njega će ostati samo hrpa ruševina. On nije bio dostojan milosti, da bude sveti grad, u kome se nalazio hram, kuća Božja. I upravo se u ovome času spremao, da ubijstvom Gospodina napuni mjeru svojih opačina. »Koliko sam puta htio skupiti tvoju djecu, ali ti nijesi htio (Mat. 23, 37). Ovo je bol, koja je Isusa natjerala u plač: Jeruzalem je proigrao i odbacio milost Božju. Zato će ga i Bog odbaciti. Prevarila ga želja i nada u vremeniti sjaj i veličinu!

2. Isus sudi. »A kad Isus uđe u hram, poče izgoniti kupce i prodavače. I ispremeta stolove mjenjačima i klupe onima, što su prodavali golubove. I učio je govoreći: kuća je moja kuća molitve, a vi ste je učinili razbojničkom špiljom« (Marko 11, 16). Krist je ljubio, upravo je zato sudio. Prava ljubav je ona ljubav, koja sudi. Kamo sunce dopire, nestaje svaka nejasnost i tmina. Sve se stvari pojavljuju u jasnim obrisima i pravoj istini. Ondje, gdje se ljubav javlja, jasno se raspoznaje sebeljublje u svim njegovim oblicima i pojavama. Ondje, gdje vlada najveća čistoća, ondje su čiste i najskrovitije misli i osjećaji, jer ljubav i čistoća osuđuju svaku tminu i mrak. Ako nas već sama prisutnost nekog veoma plemenita i uistinu čestita

čovjeka podsjeća na grubost i sebeljublje, koliko više prisutnost Kristova, najveće i najsvetije ljubavi? Nije li svaka njegova riječ sud nad nama? Sud, koji se izriče nad našim najskrovitijim mislima i osjećajima? Duši ne preostaje drugo, nego da se podvrgne njegovu sudu i njegovoj osudi! Što se Gospodin većom ljubavlju približava duši, tim snažnije prodire njegovo svijetlo u nju, čisti je od svega, što nije sveto, odstranjuje i udaljuje sve, što se protivi njezinu spasenju i miru. Njegova ljubav osuđuje sve, što je nepravedno, sebično, što se ne odnosi na Boga. Ona prodire u dušu, i daje joj da jasno upozna sve štetne i razarajuće sile u njoj. Ljubav ostavlja u duši samo ono, što je sveto i Bogu milo!

3. Ljubav Božja i sud njegov nad nama ne da se odvojiti jedno od drugoga. Naime samo ona ljubav, koja nas sudi, uistinu nas ljubi i iskreno želi i radi oko našega spasa. Zato sveti zakon milosnog reda glasi: Svaki spas dolazi preko suda, preko ruševina svega, što je nečisto, što je nesveto, što nije Božje. To vrijedi za sve bilo ono veliko ili malo. Umri, da oživiš! Smrt su vrata životu! Kad nas Gospodin pohađa strahovitim katastrofama u velikim svjetskim događajima, u mnogim kušnjama, bolestima, poteškoćama, u napastima i svakovrsnom trpljenju, onda želi da nas svojim sudom spasi i izliječi. »O, kad bi ti znao!«

Ljubav bez suda lažna je ljubav. Ona ne može spasiti. Samo ljubav, koja nas baca u ponore samospoznaje, poniženja pred Bogom i pred nama, kajanja i skrušenosti, samo nas ona može osloboditi od okova naše nutarnje nečistoće, pokvarenosti, naše oholosti, našega sebeljublja i neiskrenosti, i povesti nas iz tame k svijetlu!

Gospodin je sudac živih i mrtvih. On nas bez prestanka sudi, jer nas ljubi. U nama osuđuje sve, što se njemu ne mili. Što nas više ljubi, tim nesmiljenije nas sudi.

Molitva.

Neka budu otvorene uši tvoga milosrđa, Gospodine, prošnjama molbenika i da bi moliteljima žuđeno poklonio, učini, da ištu, što je tebi ugodno. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Subota iza devete nedjelje po Duhovima.

Bog Revnitelj.

»U ono vrijeme kad se Isus približio Jeruzalemu, ugleda grad i zaplače nad njim. I kad uđe uhram, poče izgoniti one, koji su kupovali i prodavali. I svaki je dan učio u hramu« (evanđelje). Evo rječite slike Gospodnjega djelovanja u kršćanskoj duši, kojoj se približava. On je ljubi. A njegova je ljubav tvrda, štoviše ljubomorna ljubav. Ako se želi da on uđe u svetište naše duše, onda mora sve drugo iz njega nestati.

1. »Ja sam Gospodin Bog tvoj, jaki, koji revnuje« (2. Mojs. 20, 5). »Gospodin je ime (bit) njegovo, naš je Bog ljubomoran Bog« (2. Mojs. 24, 14). On je svoj narod ljubio božanskom ljubavlju. On mu je želio svako dobro, i sve je učinio, da ga uvjeri o svojoj ljubavi. Čudesnom silom izveo ih je iz Egipta i doveo u obećanu zemlju, objavljivao mu se na razne načine, i davao mu Bogom nadahnute ljude, proroke i učitelje. Opet i opet uzimao je šibu u ruke i udarajući svoj narod opet ga osvijestio. »Ja sam Bog tvoj. Nemaj drugih bogova uz mene.« I bijedni izraelski narod nije u svojoj velikoj većini shvatio ljubomornu ljubav svojega Boga, koji ga je kažnjavao i pozivao da se povrati. Narod je zaboravio svoga Boga i posvetio svoje misli i svoje srce ništetnostima, poganskim idolima, vremenitim interesima i dobrima. Oni su doduše još svake godine dolazili u hram, da prikažu propisane žrtve. Ali oni su Boga slavili samo usnama, a srce njihovo bijaše daleko (Mat. 15, 8), daleko od Boga! »O, kad bi ti znao, što je za tvoj mir.« Ta Božja ljubav, koja je tako živo revnovala, pretvorila se poslije duga i uzaludna naprezanja u ljubav, koja kažnjava, koja nije u Jeruzalemu ostavila kamen na kamenu, u ljubav, koja je pozvala neprijatelja da opkoli Jeruzalem opkopom i da ga sa svih strana pritisne, a ljubav, koja uzima bič, da sve istjera, što nije dostojno hramske svetinje, te se onda sama nastani u hranu.

2. »Ja revnujem za vas Božjim žarom« (2. Kor. 11, 2). Kao što je Gospodin revnovao za povijesni Jeruzalem u današnjem evanđelju, tako on revnuje i za duše, koje je na svetom krštenju ljubezno privinuo i zatvorio u svoje ljubezno Srce. On je ljubomoran za naš duh i za naše srce. On želi, da

sasvim budemo njegovi. On traži da se naše mišljenje, prosuđivanje i nastojanje uzdigne iznad tijela i krvi, iznad naravnoljudskog mišljenja, promatranja, prosuđivanja, iznad sjetila i pukog razuma te da misli Božjim i Kristovim mislima, da sve promatra i prosuđuje u Božjem i Kristovu svijetlu; da cijeni, što on cijeni, da ljubi, što on ljubi, da prezire, što on prezire, da odbacuje, što on zabacuje. On je ljubomoran za naše srce. On ima biti središte i jedini cilj našega htijenja i nastojanja, svih naših želja i nagnuća i svakog našeg djelovanja. U svemu da najprije i samo na njega gledamo, da mu ljubav iskazujemo i radost pribavljamo. Treba da umremo svojim sebičnim željama i nagnuću, i da ništa ni na nebu ni na zemlji ne tražimo osim Boga. On želi da »bude Bog naših srdaca i sve naše blago dovijeka« (Ps. 72, 25). Njegova ljubomornost nema granica. Tek onda kad mu sve dademo, što traži, i posljednji ostatak svojega duha, svojega ja, svojih želja i namjera, bit će zadovoljan. On ne miruje, dok naš ja nije potpuno uništen. A budući da mi sami ne ćemo da uništimo svoje sebeljublje, zato se sam prihvaća posla. Bez obzira i milosrđa raskida sve veze, koje naš duh, naše srce, naš ja vežu uz nešto drugo, što nije on. On nam šalje unutarnje kušnje: suhoparnost, spoznaju i iskustvo, koje nas ponizuje, napasti, kakvih prije toga nismo još nikada poznavali. On nam šalje kušnje izvana: neprilike, ljude, bolest, trpljenje, poniženje, zapostavljanje, osuđivanje, klevetanje i neuspjehe. Šalje nam noć i tminu s bolnim osjećajem da nas je ostavio, zabacio. Ovako djeluje njegova ljubomorna ljubav u duši. Na taj način biva duša očišćena od sebeljublja. Odsada je duša jednako spremna na radost kao i na žalost, na siromaštvo kao i na obilje, na smrt kao i na život. Ona poznaje samo njega. I tada on ulazi u svetište ove duše. »I učio je svaki dan u hramu.« Duša je njegova svojina, njegovo boravište. On joj govori, a ona sluša kao ono Marija do nogu Učiteljevih! Ona čuti svu slatkoću ljubomorne Spasiteljeve ljubavi. »Ja revnujem za vas Božjim žarom.«

3. »Gle, Bog je moj pomoćnik, i Gospodin daje snage mojoj duši.« On me ljubi revnom ljubavlju. »Kad bi ti znao, i to baš u ovaj dan«, u onim vremenima stroge ljubavi, kad u duši, kojoj se želi približiti, ne ostavlja ni kamena na kamenu; kad

poziva njezine neprijatelje, nutarnje i izvanje trpljenje, žalost, bolesti i kušnje, da dovrše njegovo djelovanje u duši: da je posvete, da je oslobode sebeljublja, samodopadnosti, umišljenosti i da isprazne svetište srca za njega! To je njegova revna ljubav!

U svetoj Misi položimo radosno svoje cijelo biće na oltar, u njegove ruke. On neka bude gospodar našeg duševnog hrama. Njemu neka se klanja naš duh i naše srce. Povjerimo sve njemu!

Molitva.

Neka budu otvorene uši tvoga milosrđa, Gospodine, prošnjama molbenika, i da bi moliteljima žuđeno poklonio, učini da ištu, što je tebi ugodno. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Sveta Misa desete nedjelje po Duhovima.

Dvije činjenice uvjetuju napredak i usavršenje kraljevstva Božjega u nama: milost Božja i sudjelovanje duše s djelovanjem milosti. »Darovi su različiti, ali je isti Duh. I djela su različita, ali jedan te isti Bog djeluje u svima. Jednomu se po Duhu daje riječ mudrosti, a drugomu riječ znanosti; jednomu vjera, a drugomu milost da liječi. A sve ovo čini jedan te isti Duh, koji svakomu dijeli kako hoće« (poslanica). Ovom svemoćnom i o čovjeku posve neovisnom djelovanju milosti odgovara s čovječje strane ponizno priznanje vlastite nemoći: »Nitko ne može kazati: Gospodin Isus, nego u Duhu Svetomu« (poslanica). To je nauka poslanice današnje svete Mise: Gdje se potpuno priznaje vlastita nemoć prema dobrima i zahtjevima vrhunaravnog života, samo ondje se može razvijati i usavršiti milosni život u čovjeku.

2. Spoznavajući nemoć svoje vlastite, ljudsko-naravne snage i osjećajući svoju nedostojnost, prisustvujemo danas svetoj Misi. Pred nama se javlja farizej. On se isprsuje u Božjoj kući i moli: »Hvala ti, Bože, što nijesam kao drugi ljudi.« On si je svijestan svoje vrijednosti i svoje ćudoredne nadmoćnosti nad ostalima. Ali njegova ohola molitva bila mu je na propast: »Kažem vam, da se ovaj (raskajani, ponizni i skrušeni) carinik vratio opravdan svojoj kući, a ne onaj (farizej).« »Jer svaki, koji se uznosi, ponizit će se, a koji se ponizuje, uzvisit će se.« Naslijedimo skrušenu i poniznu molitvu carinikovu, koji se nije usudio oči podignuti prema nebu. Naša molitva neka bude iskreni: »Mea culpa«, glasan vapaj: »Bože, budi milostiv meni grešniku!« Priznavajući svoju nemoć i nevrijednost obratimo se s pouzdanjem Gospodinu: »Vapio sam ka Gospodinu« (ulaz), Gospodine, smiluj se, koji svemogućnost svoju očituje najviše opraštajući i milujući (molitva), koji »djeluje u svima i svakomu dijeli kako hoće« (poslanica). Uostalom o njegovu milosrđu ovisi svako djelovanje za naš spas!

3. U žrtvi svete Mise budimo danas onaj carinik, koji se ponizno i skrušeno moli. U žrtvi treba da osjetimo, da će nas Bog uzvisiti i udijeliti nam svoje oproštenje i milost, ako se u skrušenoj i poniznoj molitvi ponizimo pred Bogom. Poći ćemo »opravdani svojoj kući«. Sudjelujući kod svete Mise priznajmo svoju nemoć. Prionimo uz višu silu: »K tebi, Gospodine, uzdižem svoju dušu, Bože moj, u tebe se uzdam« (prikazanje). Uvjereni, da je naša molitva i žrtvovanje po sebi ništetno, stupimo pouzdano u žrtvenu zajednicu s Kristom i živo se sjedinimo s njegovom neizmjerno vrijednom molitvom i žrtvom. To će biti naše uzvišenje, koje ćemo osjetiti u svetoj Misi, što on postaje našim žrtvenim darom, što će on mjesto nas stupiti pred Oca i zagovarati nas pred Bogom, što »po njemu i s njime i u njemu« možemo po svetoj žrtvi Oca dostojno častiti, ljubiti, njemu se klanjati i zahvaljivati, pružati mu zadovoljštinu i očitovati mu svoje prošnje, koje će biti po njegovoj volji. Drugo proslavljenje doživjet ćemo primajući svetu pričest. Živi, preobraženi i proslavljeni Krist postaje našom hranom i daje nam bogato obilje svojega života. »Koji se ponizuje, uzvisit će se.«

Deseta nedjelja po Duhovima.

Farizej i carinik.

Liturgija promatra danas Krista Gospodina kao suca. »Sud moj neka iziđe od tvojega lica; tvoje oči neka gledaju pravdu« (na stepenicama). Krist sudi umišljenoj pravednosti, utjelovljenoj u farizeju, i skrušenu i poniznu priznanju grešnika, koga susrećemo u cariniku. »Bože, milostiv budi meni grešniku.« On je osudio umišljenu pravednost, i dao svoje priznanje raskajanu i skrušenu priznanju.

1. »Ušla su u hram, da se pomole, dva čovjeka: jedan farizej, a drugi carinik. Farizej je stao i ovako u sebi molio: Hvala ti, Bože, što nijesam kao drugi ljudi: razbojnici, nepravednici, preljubnici ili kao i ovaj carinik. Postim dva puta u tjednu, od svega, što imam, dajem desetinu. A carinik, koji je stajao izdaleka, nije htio ni očiju podignuti prema nebu, nego se udarao u prsa i govorio: Bože, milostiv budi meni grešniku!«

Dvije stranke, dva zastupnika vjere, pobožnosti, dvaju svjetova, stajali su pred licem Božjim u jeruzalemskom hramu! I pojavio se sudac, Krist, da izreče sud: »Kažem vam, da se ovaj (carinik) vratio opravdan svojoj kući, a ne onaj.« I obrazložio je osudu: »Svaki, koji se uznosi, ponizit će se, a koji se ponizuje, uzvisit će se.« Grešnik nalazi milost pred Bogom, doklegod skrušeno i ponizno priznaje da je grešnik i nedostojan moleći Gospodina za oproštenje i za snagu da živi čistim životom. Ali jao oholoj samodopadnosti, koja ne misli na skrušenost, na pokoru i popravak! Jao onoj pobožnosti, koja si utvara, koja se divi svojim dobrim djelima, svome odricanju, krepostima i nutarnjem napretku, i prezirno promatra druge, razbojnike, nepravednike, preljubnike, carinike. Ni njezina molitva ni djela ne će se dopasti Bogu. »Bog se protivi oholima, a poniznima daje svoju milost« (1. Pet. 5, 5).

2. »K tebi, Gospodine, uzdižem svoju dušu, Bože moj, u tebe se uzdam.« To je slika Crkve, koja se ponizno moli! Liturgija gleda u farizeju iz današnjega evanđelja zastupnika Izraelskog naroda, Židova. Carinik je zastupnik poganskih naroda, Crkve, koja je pozvana između pogana. I opet nam se javlja silno djelo otkupljenja: Bog je zabacio Židove, i milostivo primio pogane u Crkvu. »Bože, ti očituješ svemogućnost svoju najviše opraštajući i milujući.« Crkva, pozvana između pogana, zna, da je bila nekoć grešnica i potpuno nedostojna poziva. U slici carinika pošla je u hram: tražila je Boga, i borila se da nađe Boga. Ali ona je stala izdaleka, daleko iza prvoizabranoga naroda Izraelskoga, i nije ni htjela očiju podignuti prema nebu. Ona je samo zavapila: Bože, milostiv budi meni grešnici. Ona nije imala što bi mu dala, nije imala djela, radi kojih bi se ponosila pred Bogom, donijela je sobom samo svoju bijedu i svoju nevrijednost i priznanje svojih grijeha. I Bog je milosrdno primio njezinu ispovijed. On je sudio, ali je nije osudio. On je poslao Sina svoga, da je podigne iz blata i močvare njezinih grijeha, da je očisti u svojoj krvi, da je uzme za svoju djevičansku zaručnicu i kraljicu. »Ovaj se vratio opravdan svojoj kući, a ne onaj.« Prijašnji izabrani izraelski narod zaslužio je propast uzdajući se u zakonsku vjernost i zakonsku pravednost. »Koji se uznosi, ponizit će se, a koji se ponizuje, uzvisit će se.«

U tome je bitna oznaka naše svete Crkve: ona zna, da je plod čistog milosrđa Božjeg. Sva milost, sva krepost i sva njezina svetost, sve je čista milost, milosrđe i nezaslužena ljubav Božja. »Bože, ti očituješ svoju svemogućnost najviše opraštajući i milujući.« Ona je svaki dan kao onaj carinik, koji polazi u hram. Ona zna, da njezina djeca nisu ni sveta ni čista, nego da su okaljana i čvrsto sputana okovima grijeha i zlih strasti, nedostojna oproštenja i milosti. Ali ona jednako zna i za svemoć Božjega milosrđa te se sa svojom djecom moli za sve: »Bože, milostiv budi meni grešnici!«

3. S Crkvom pođimo danas k svetoj žrtvi sa skrušenim i poniznim osjećajem carinikovim. Kod pristupne molitve nagnimo se duboko i priznajmo: »Mea culpa, mea culpa, mea maxima culpa.« U »Gospodine, smiluj se« vapimo za oproštenje i milosrđe radi naših grijeha i nevjera. Na prikazanje prinesimo svoje darove na oltar: skrušeno srce, koje svoje pouzdanje stavlja jedino u Božje milosrđe. »K tebi, Gospodine, uzdižem svoju dušu, Bože moj, u tebe se uzdam«, a ne u svoje htijenje i nastojanje. Jer »Bog u vama čini da hoćete i da izvršite« (Filip. 4, 13). »Primi, sveti Oče, svemogući, vječni Bože, ovu neoskvrnjenu žrtvu, koju ja, nedostojni tvoj sluga, prinosim tebi, svome živomu i pravomu Bogu za bezbrojne grijehe uvrede i nemarnosti svoje.«

S Crkvom dolazimo, da mu se poklonimo, da mu žrtvujemo i da u žrtvi s Kristom, u njemu i po njemu budemo u Bogu primljeni. Krist Gospodin slavio je svoju žrtvu na Golgoti u duhu poniznosti i najdubljem poniženju. I mi je možemo samo toliko slaviti, koliko uđemo u duh Kristov poniznosti. »Onoga, koji nije poznao grijeha, učinio je (Otac) za nas grijehom« (2. Kor. 5, 31) i predao ga na smrt. Isus je uzeo na sebe naše grijehe i priznao, da je zaslužio smrt. Što više u svetoj Misi uđemo u duh Isusove poniznosti i priznamo, da smo svojim grijesima zaslužili smrt, i što više s Kristom umremo, tim ćemo više s njime u svetoj žrtvi uskrsnuti, biti proslavljeni i preobraženi. To će se dogoditi u svetoj pričesti i jednoć u uskrsnuću tijela i posjedovanju vječnoga života. »Koji se ponizuje, uzvisit će se.«

M o l i t v a.

Bože, koji svoju svemogućnost očituješ najviše opraštajući i milujući, umnoži nad nama svoje milosrđe, da učiniš dionicima nebeskih darova one, koji idu za tvojim obećanjima. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Ponedjeljak iza desete nedjelje po Duhovima.

O h o l o s t i p o n i z n o s t.

Farizej i carinik, oholost i poniznost! Ohola, umišljena nevjera, koja ne treba ni Boga ni Otkupitelja ni Crkve ni molitve. I Crkva, koja živom, poniznom vjerom i živom molitvom od Boga moli svijetlo i milost, da može vršiti dobro, koja se ne uzdaje u sebe, nego sve očekuje od njega i od njegova milosrđa. Ta Crkva, utjelovljena poniznost, vratila se opravdana svojoj kući, a ne ona, nevjera, oholost. Jer »svaki, koji se uzvisi, ponizit će se, a koji se ponizuje, uzvisit će se.« Evo načela, koje vlada u redu svijeta i u redu spasenja!

1. »K o j i s e u z n o s i, p o n i z i t ć e s e.« Oholost je slabost. Oholica misli, da može sve sam učiniti. On ne treba ni Boga ni čovjeka. On je sam sebi dovoljan. A posljedica? Dnevno će iskusiti, kako je čovjek po sebi nedostatan, kako često griješi i malakše. Svaki se dan grozno razočara. Zato je mrzovoljast, razdražen i neraspoložen. On traži samo svoju čast i podliježe utvarama. On točno vodi računa, pristaje uz promjenljive interese svoje koristi, uz tuđe mišljenje, uz savremenu modu i nazore, i zato je njegov život trajno uzbuđen, nemiran i napet. Oholost je tjesnogrudna, te se ograničuje samo na svoj ja i svoje sitničave interese. Ona u sebi krije svoju plaću: da se mora poniziti. Ne samo da će je Bog odbaciti, nego ju i njezina okolina prezire, pa i onda, kad joj laska i služi. I to nije sve: Ona mora biti sama svojom kaznom! Oholice nemaju blagoslova. »Bog se protivi oholima!« Zato oholost nužno dovodi do nutarnjeg nemira, nesklada i tako slabi čovječju snagu. Oholica se pouzdaje u svoj talenat, u svoje znanje, u svoje nastojanje i djelovanje, u »krhku trsku, na koju, ako se osloniš, zabosti će se u tvoju ruku i probosti je« (Iz. 36, 6). Oholost je slabost.

Jer »Bog je izabrao, što je slabo pred svijetom, da posrami jako, da se ne hvali nijedno tijelo pred Bogom« (1. Kor. 1, 27).

2. »Koji se ponizuje, uzvisit će se.« Poniznost je jakost. Ona je uvijek i svagdje združena s velikodušnošću. Velikodušnost je ures svake kreposti. Ona se nikada ne zadovoljuje sjenom, polovičnošću, ona se ne zasićuje umišljenim priznanjem i prolaznim uspjehom. U dobru je neumorna i nezasitna. Radosno se žrtvuje. U ljubavi je dosjetljiva. Zašto? Jer je poniznost njezin korjen! Koji je ponizan, ne misli na sebe. On se ne obazire na ljudski sud i mišljenje. Ne obazire se na vlastitu čast i prednost, na udovoljenje svojih želja i nagnuća. On se brine samo za svetu volju i čast Božju. On ne cijeni nikakav blještavi sjaj izvan Boga, a visoko cijeni sve, što dolazi od Boga i što k njemu vodi. I zato on nije nikada zavidan ili ljubomoran. »Samo da se Krist propovijeda« (Filip. 1, 18). Tuđa ga djela ne priječe, nego ga potiču, da bude vjerniji u službi i dužnosti. Tko je ponizan, taj je i srčan. Toga ne smeta ni prijetnja ni poruga ni klevetanje. Ulagivanjem i napastovanjem kod njega nitko ne uspijeva. On je spreman na sve, što Bog od njega traži. Takovu se može povjeriti svaka zadaća, najteža i najneznatnija! On se ne plaši napora ni žrtava ni trpljenja ni kakve sile: on sve može u onom, koji ga krijepi. Što se ponizni manje pouzdaje u sebe, tim je čvršće njegovo pouzdanje u pomoć Božju. Koliko se puta veliki umovi trude, a ne postižu gotovo nikakav uspjeh. Dok oni ponizni, koji se pred tim velikim umnicima i velikanima ne mogu ni pojaviti, imaju uspjeha u svemu, čega se laćaju. U tome je tajna poniznosti, nepovjerenja prema sebi, a pouzdanje u Boga i u Božju milost. »Poniznom Bog daje svoju milost.« »Koji se ponizuje, uzvisit će se.«

3. U tome je tajna snaga naše svete Crkve i njezine nepobjedivosti. Ona živi duhom Gospodnjim, duhom poniznosti, neznatnosti i pokornosti. Ona sve očekuje od Boga. »K tebi, Gospodine, uzdižem svoju dušu, Bože moj, u tebe se uzdam; koji te god čekaju, ne će se postidjeti« (prikazanje). Odasvud pritisnuta, prezrena, progonjena, a ipak je sigurna u pobjedu. »On me oslobađa od onih, koji mi se približavaju.« Ona poznaje samo jednu zaštitu i samo jedan izvor snage: molitvu i ponizno pokoravanje Bogu, »koji u svima djeluje«. Ona je

Crkva, koja moli. Ona se pouzdaje u Božje milosrđe, milost i pomoć. »Kad sam vapio ka Gospodinu, uslišao je moj glas« (ulaz). Prošnja poniznih sili Gospodina, da ih usliša. On ih ne može odbiti.

U tome je i tajna svakog kršćanina: duh poniznosti. »Poniznima Bog daje svoju milost.« Što je duša poniznija, to je spremnija na Božje djelovanje u njoj. Štogod je dobra i velika u čovjeku i po čovjeku treba da raste i uspijeva samo pod zaklonom poniznosti.

Odakle naša slabost, pogreške i padanje u stare pogreške? Odatle što se u svojoj pobožnosti pouzdajemo u sebe, a zaboravljamo, da je Bog onaj, koji čini, da hoćemo i izvršimo (Filip. 2, 13). »Koji se uznosi, ponizit će se.«

Molitva.

Bože, koji svoju svemogućnost očituješ najviše opraštajući i milujući, umnoži nad nama svoje milosrđe, da učiniš dionicima nebeskih darova one, koji idu za tvojim obećanjima. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Utorak iza desete nedjelje po Duhovima.

Oholost i poniznost.

»Koji se uznosi, ponizit će se, a koji se ponizuje, uzvisit će se.« Farizej i carinik. S jedne strane sebeljublje, koje drsko zapostavlja samoga Boga, s druge strane ljubav prema Bogu, koja čini, da čovjek poradi Boga zaboravi i na sebe. Oholost i poniznost. Oholost je duh svijeta, a poniznost je duh Krista i duh Kristova tijela, Crkve.

1. Oholost je duh svijeta, nekršćanskog svijeta. Ohol je onaj, koji radi po svojem duhu i volji ne obazirući se na Božji zakon. U oholosti odvraća se čovjek od Boga. U oholosti ne će čovjek da duhovna i tjelesna dobra, talente i osobine, koje mu je Bog dao, stavi u službu Božjeg zakona i Božje volje. On želi, da bude svoj gospodar. On ne će da mu Bog gospodari. Svaki naš grijeh ima svoj izvor u oholosti, u neposlušnosti i nepokoravanju volji Božjoj. Oholost stavlja temelj

grijehu, a pohlepa i putenost ga dovršuje. Oholost je početak, uzrok, glava svakoga grijeha, korjen svakog zla. On je kvas, koji svako dobro u čovjeku zarazi, dok ga konačno ne pokvari. Ona je najveća, zapravo jedina zapreka našega sjedinjenja s Bogom. Ona je ujedno i mjerilo naše udaljenosti od Boga. To je zapravo svjetovni duh: otpad od Boga, sebeljublje, samovolja. Svijet želi, da bude bez Boga, bez Boga-čovjeka, bez Otkupitelja, bez Crkve, bez molitve i bez sakramenata. Oholica misli, da je sam po sebi dovoljno jak i sposoban, da vlastitom snagom bude čist, strpljiv i ljubezan. I taj svjetovni duh oholosti i samovolje sve više prodire i u svetište Crkve, u kršćanska srca. Kršćani su se svečano odrekli svijeta. Primili su Duha Svetoga. A ipak, koliko stoje pod utjecajem ljudskog obzira! Kako gramze za častima i ljudskom naklonošću, za pohvalama i ugledom! Često kao robovi gmižu pred vlastima i mogućnicima. Ni pojedinci ni zajednice često ne shvaćaju kršćansku poniznost, Kristov duh i duh njegove Crkve. I njih je zahvatio svjetovni duh! Zato se nemojmo čuditi, što je kršćanski život danas tako nesavršen! Nije čudo, što svoje kršćanske ideale i načela tako na laku ruku shvaćamo i što ono najsvetije zamjenjujemo za kašu od leće!

2. Poniznost je Kristov duh. »Učite se od mene!« (Mat. 11, 29). Nemojmo tražiti, da tvorimo čudesa, da stvaramo svjetove, da uskrsivamo mrtve, nego nastojmo za onim jednim: da budemo od srca ponizni. Protiv bolesti oholosti, svijet nije našao ni liječnika ni lijeka! A onda je došao on, Krist, i u svojoj osobi dao mu je i jedno i drugo. Oholost je kao otrov, koji truje, i može se izliječiti samo veoma jakim protuotrovom. Lijek, koji nam je Gospodin donio, tako je jak i djelotvoran, da od njega jačega lijeka uopće nema: to je bila poniznost Sina Božjega! Sin Božji dolazeći k nama tražio je pokoravanje, siromaštvo, ponizivanje i izabrao je najveće poniženje i sramotnu smrt na križu. Bog umire ponižen, od ljudi zabačen i kao najgori zločinac svršava na križu! To je poniznost Isusova! Poniznost je pojam otkupiteljskog djela, sadržaj svega, što je riječju, djelom i primjerom za nas učinio. Poniznost je zapravo cio Isusov život, osobita njegova krepost. Zato je poniznost osobita krepost Crkve, Kristova tijela i svakoga pravoga kršćanina, koji je ud Kristov. Ona je temelj duhovne zgrade na kojemu jedino sigurno počivaju sve kreposti. Ona je izvor i početak svakoga dobra i svakoga spasenja. Tko napreduje u poniznosti, taj će napredovati u milosti i u krepostima. Cijela zgrada našega duhovnog života počiva na dva temeljna stupa: na snazi Kristova križa i na djelovanju Duha Svetoga. A samo onaj može nositi teret Kristova križa i kršćanskog života, koji je duboko utvrđen u poniznosti. Duh se Sveti ne može nastaniti u duši, koja je puna sebe. Zato je poniznost temelj, na kojemu počiva kršćanski vrhunaravni život.

3. Mi smo loze na Kristu, na trsu. S Pavlom recimo: »Sve mogu u onome, koji me jača« (Filip. 4, 13). Po sebi smo ništa, ali u njemu smo jaki.

Svako vrhunaravno dobro, koje posjedujemo ili koje tvorimo, ne dolazi od nas, nego od trsa, od Krista, naše glave. »Od njegove punine svi mi primismo, milost za milost« (Iv. 1, 16). Sve, što imamo i što jesmo, imamo i jesmo samo kao loze na trsu, kao Kristovi udovi. Njemu pripada svaka čast i svaka hvala. Koliko je do nas, mi se možemo hvaliti samo »svojom slaboćom« (2. Kor. 12, 10). »Sve čini jedan te isti Duh, koji razdijeljuje svakome, kako hoće« (poslanica).

»Najradije ću se hvaliti svojim slabostima, da se nastani u meni sila Kristova. Zato su meni ugodne slabosti, uvrede, nevolje, progonstva, tjeskobe poradi Krista, jer kada sam slab, tada sam silan« (2. Kor. 19, 9 i 10).

Molitva.

Bože, koji se suprotiviš oholima, a poniznima daješ milosti, podaj nam krepost prave poniznosti, u kojoj je tvoj jedinorođeni Sin svim vjernicima uzorom, da se nikad ne uznesemo i tako izazovemo tvoju srdžbu, nego da radije podložni primamo darove tvoje milosti. Po istom Kristu Gospodinu našem. Amen.

Srijeda iza desete nedjelje po Duhovima.

Božje djelovanje u nama.

»Bog čini sve u svemu« (poslanica). To je temelj kršćanske poniznosti: »milošću Božjom jesam, što jesam, i milost njegova nije bila bez ploda u meni, nego sam radio više od sviju njih

(od svih apostola), ali ne ja, nego milost Božja koja je sa mnom« (1. Kor. 15, 10). Što je apostol sam po sebi? On se naziva »Nedonoščem«, koji nije dostojan apostolskog poziva, »jer ja sam najmanji među apostolima, koji nisam dostojan zvati se apostol, jer sam progonio Crkvu Božju« (1. Kor. 15, 8). Bog daje svoju milost onome, koji je ponizan, cariniku, koji se skrušeno udarao u prsa, onome, koji ponizno misli o sebi, kao apostol Pavao. U poniznome on sve čini.

1. »Bog je, koji čini u nama, da hoćemo« (Filip. 2, 13). Sami po sebi možemo samo griješiti. Naša je narav sklona zlu, otkada je oslabljena istočnim grijehom. Mnoge stvari i mnoga važna pitanja i odluke razum ne shvaća, ako po milosti ne primi svijetlo iz visine. Volja je uzeta, oslabljena, sklona zlu. Strasti napastuju duh i veoma često ga povuku sobom u dubinu. Zla požuda velikom silom vlada ljudskom maštom, mislima, nagonima i nagnućima. Zato može čovjek sam po sebi samo sagriješiti. A sam po sebi ne može da se čuva grijeha i da ga nadvlada, a još manje da učini kakvo vrhunaravno dobro. »Nismo sposobni od sebe pomisliti što kao od sebe, nego je naša sposobnost od Boga« (2. Kor. 3, 5). »Bog je, koji čini u nama, da hoćemo.« On, i jedini on! Ako on ne potakne i ne uzdigne našu volju, nikada ne ćemo učiniti ni najmanje dobro djelo. Bog potiče i određuje naše htijenje. Prvi poticaj, početak svakoga dobrog i ispravnog htijenja i djelovanja ne dolazi od nas, nego je djelo milosti Božje, ono je sama milost i milosrđe Božje. Bog nam daje da hoćemo dobro. »Šta li imaš, što nisi primio? Ako si primio (od Boga), što se hvališ, kao da nisi primio?« (1. Kor. 4, 7). »Bog je, koji čini u nama, da hoćemo.« Toliko smo nemoćni i nesposobni sami po sebi!

2. »Bog je, koji čini u nama, da izvršimo.« »On čini sve u svemu«, on je početak, nastavak i svršetak djela. Bog daje našem radu i djelovanju njegovu bit, njegovu mjeru, njegovu usmjerenost i njegovo trajanje. Taj naš rad i djelovanje u svemu je ovisno o Božjemu djelovanju i na nj je upućeno. Gdje toga nema, ondje ništa nema. Tako je naše djelovanje na dvostruki način ovisno o Božjemu djelovanju. Bog ga određuje i pokreće. Božje djelovanje daje našem djelovanju trajanje i mjeru. Naše djelovanje ne može Božje djelovanje niti preteći,

niti prestići niti se na bilo koji način njega odreći. U svakom je pogledu ovisno o Božjemu djelovanju. Kadgod nešto vrhunaravno dobro činimo, svaki puta nam Bog daje ne samo da to dobro hoćemo, nego da ga možemo i izvršiti. To je nezasužena milost. Zato si ne smijemo nikada ništa utvarati radi tobožnjeg dobra, što ga činimo. Ne smijemo ga sebi pripisivati! »Bog čini sve u svemu.« On sve čini, i da hoćemo i da izvršimo! »Zato neka se ne hvali nijedno stvorenje pred Bogom« (1. Kor. 1, 29). Jer nam Gospodin daje da hoćemo i da izvršimo, i jer »niti stoji do onoga, koji hoće niti do onoga, koji trči, nego do Boga, koji se smiluje« (Rim. 9, 16). Zar se onda možemo i smijemo pouzdati u svoje vlastito htijenje i nastojanje? Ponizno i zahvalno priznajmo s apostolom: »Milošću Božjom jesam, što jesam.«

3. »Ako Gospodin ne sagradi kuću, uzalud se trude, koji je grade. Ako Gospodin ne čuva grada, uzalud bdije, koji ga čuva. Uzalud vam je ustajati prije zore; ustajite, iza kako otpočinete, vi koji blagujete kruh boli. Jer on daje san svojim ljubimcima: eto su sinovi baštinstvo Gospodnje, plod je utrobe nagrada. Što su strijele u ruci jakome: to su sinovi potištenima. Blago čovjeku, koji ih ima do mile volje: ne će se zbuniti, kad se stane razgovarati sa svojim neprijateljima na vratima« (Ps. 126). Sve ovisi o Božjemu radu. Ako on ne djeluje, uzalud je svako ljudsko nastojanje. I to je djelovanje, ali djelovanje bez Boga, bez blagoslova i zato neplodno. Uzalud rano ranite nastojeći da svojim htijenjem, svojim djelovanjem preteknete Božje djelovanje. S takvim djelovanjem Bog ne može surađivati. To je vaš duh, vaša djelatnost, koju nije pobudilo Božje djelovanje, i ono je neovisno o djelovanju milosti. Učinite da se vaše djelovanje najprije odmori, da počine u volji i u djelovanju Božjem. Kada bude Gospodin vašem htijenju i djelovanju dao san, tada će vam se roditi sinovi, djela prave, jake i plodne pobožnosti, prožeta životom i jakošću. To su odreknuća svoga duha i volje, strijele u ruci jakome.

»Koji se ponizi, uzvisit će se.« U tome je tajna pobožnosti: ponajprije treba da se ponizno podlažemo volji i djelovanju Božjem, da od njega sve primamo, da budemo neznatni pred njim i da mu se pokoravamo. Time sve počinje i o tome sve

ovisi. »Ustajite, iza kako otpočinete.« Najprije otpočinite prihvaćajući svom dušom djelovanje Božje. Zatim ustanite, pa djelujte i sami u sili djelovanja Božjega.

»K tebi, Gospodine, uzdižem svoju dušu. Bože moj, u tebe se uzdam« (prikazanje).

Molitva.

Bože, koji svoju svemogućnost najviše očituješ opraštajući i milujući, umnoži nad nama svoje milosrđe, da učiniš dionicima nebeskih darova one, koji idu za tvojim obećanjima. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Četvrtak iza desete nedjelje po Duhovima.

Prava molitva.

Dva molitelja u hramu! Prvi je počeo: »Hvala ti, Bože, što nijesam kao drugi ljudi. Postim dva puta u tjednu; od svega, što imam, dajem desetinu. A drugi je stajao izdaleka, i nije htio ni očiju podignuti prema nebu, nego se udarao u prsa i govorio: Bože, budi milostiv meni grešniku.« Prvi se hvastao. Ništa nije imao, što bi tražio od Boga. On je sam sebi dostatan, on ostaje u sebi samome, on se ograničuje od ostalih, htio bi da sve primi sam od sebe. On i drži, da je sve uistinu primio sam od sebe. Ovaj se drugi moli. On izlazi iz samoga sebe, on širom otvara svoje srce, da mu Bog nešto udijeli, on se uzdiže iznad samoga sebe k Bogu.

1. »K tebi, Gospodine, uzdižem dušu svoju. Bože, moj, u tebe se uzdam« (prikazanje). Po molitvi izlazimo iz samoga sebe i uzdižemo se k Bogu. Tko će nas k njemu uzdići, ako nas on sam ne uzdigne! Po sebi ne možemo iz sebe izaći. Doklegod se pouzdajemo u sebe samoga, kako je činio farizej u hramu, tako dugo ne možemo izići iz samoga sebe. Mi ostajemo u sebi i ograničeni na sami sebe. To je oholost. Kako možemo dakle uistinu govoriti: »K tebi, Gospodine, uzdižem svoju dušu.« Oholost ne moli. Ali zato moli poniznost. Ona nije sama sobom zadovoljna. Ona se ne zatvara u samu sebe. Ona priznaje i ispovijeda svoju nemoć, svoju posvemašnju slabost i

ovisnost o Bogu. Samo ona može da govori: »K tebi, Gospodine, uzdižem svoju dušu.« Koji ovako govori, on ništa nema i ne prima sam od sebe: sve imade i sve prima od Boga. I sve, što je primio, sve opet vraća Bogu, i ništa ne zadržava za sebe niti što pripisuje sebi. On nema nikakve svojine, ništa što bi bilo samo za njega ili radi njega. Štogod ima, sve ima od Boga i za Boga. Ništa ne radi za sebe, ništa po svojoj volji, ništa sam po sebi, nego sve radi za Boga, sve po Božjoj volji. »K tebi, Gospodine, uzdižem svoju dušu.« To je prava molitva: predanje Bogu, sjedinjenje s Bogom. Po toj molitvi ostavljamo samoga sebe, odričemo se samoga sebe, da možemo prionuti uz Boga, da možemo ljubiti ono, što on hoće, i što je njemu milo. Ona se temelji na poniznosti i ona uzdiže dušu k Bogu.

2. »Bože moj, u tebe se uzdam, o da se ne zastidim.« Riječima: »K tebi uzdižem svoju dušu«, odgovaraju riječi: »Ne ću se zastiditi«, bit ću uslišan. »Kad sam vapio ka Gospodinu, uslišao je moj glas i oslobodio me od onih, koji mi se približavaju« (ulaz). Prava, ponizna molitva bit će posve sigurno uslišana. »Koji se ponizi, uzvisit će se.« Drugčije ne može ni biti! Ta uvijek vrijede riječi svetog Ivana Krstitelja: »On treba da raste, a ja da se umanjujem« (Iv. 3, 30). Koliko po molitvi izađemo iz samoga sebe, toliko će Bog ući u nas i napuniti nas svojim milostima i darovima. Što se po molitvi više odrečemo od sebe, tim ćemo više Boga privući u sebe. Što smo neznatniji i manji i što se više uzdignemo k njemu, tim će više postati Bog »sve u svemu«. Što se više umanjujemo, tim više će on rasti u nama. Prava će molitva proširiti naše srce, proširit će ga tako, da će moći primiti ne samo Božje darove, nego i samoga Boga. Ako je on u nama, onda je on i za nas! I »ako je Bog za nas, tko će protiv nas?« (Rim. 8, 31). »Kad sam vapio ka Gospodinu, uslišao je moj glas, i oslobodio me od onih, koji mi se približavahu i ponizio ih je onaj, koji je prije vjekova i ostaje u vijeke« (ulaz).

3. Carinik se molio. »On se vratio opravdan svojoj kući.« To je moć prave i ponizne molitve! Tim ćemo više osjetiti moć molitve, što se više po molitvi pridružimo velikoj moliteljici, svetoj Crkvi. Po liturgijskoj molitvi izlazimo iz svoga ja, odričemo se sebe i ulazimo u molitvu svete Crkve. »K tebi, Gospo-

dine, uzdižem svoju dušu«, u zajednici, u duhu Crkve, koja se moli. Onda će vrijediti i za nas: »Ovaj se vratio opravdan svojoj kući.« Toliko ćemo dobro i s korišću moliti, koliko u poniznosti budemo ostavili samoga sebe, koliko se budemo odrekli svoga ja, svoga duha i svojih želja. I u molitvi. Mi smo nesretni, ako nam molitva ne uspijeva onako, kako smo mislili i kako bismo mi htjeli! Naša će molitva biti tim bolja i plodnija, što više budemo po molitvi ponizno priznavali svoju nemoć, svoju slabost i nedovoljnost i što više dopustimo da Bog od nas radi, što se njemu svidi. Za poniznu molitvu i samo za nju vrijedi riječ Gospodnja: »Ovaj se vratio opravdan svojoj kući.«

Molitva.

Bože, koji svoju svemogućnost očituješ najviše opraštajući i milujući, umnoži nad nama svoje milosrđe, da učiniš dionicima nebeskih darova one, koji idu za tvojim obećanjima. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Petak iza desete nedjelje po Duhovima.

Plodna molitva.

»K tebi, Gospodine, uzdižem svoju dušu. Bože moj, u tebe se uzdam, o da se ne zastidim« (prikazanje). »Kad sam vapio ka Gospodinu, uslišao je moj glas« (ulaz). Crkva vjeruje, da će Bog uslišati njezinu molitvu, i da svojom molitvom može postići sve od Boga. Ona poznaje moć i vrijednost molitve. Ona moli uzdajući se u Gospodina, po Gospodinu, u poniznu molitvu.

1. Crkva se moli uzdajući se u Gospodina. Gospodin je u svome životu i smrti isplatio i uništio našu krivnju. On je mjesto nas dao Ocu zadovoljštinu i zaslužio nam potrebne milosti. On se bez prestanka moli Ocu za nas: na nebesima i u svetohraništu. »On živi uvijek kao naš zagovornik« (Hebr. 8, 25). Crkva zna, da je po sebi slaba, da je u mnogoj svojoj djeci podvržena grijehu, da je po sebi nemoćna da čini dobro. I zato se tim više poziva i pouzdaje u zadovoljštinu, u zasluge i u molitve našega Gospodina i Spasitelja. »Sve mogu u onome, koji me jača« (Filip. 4, 13). Dnevno, neprekidno pruža

ona Ocu u svetoj Misi dragocjenu krv, zasluge i zadovoljštinu, što ih je Gospodin za vrijeme svoga zemaljskog života za nas dao. Ove zasluge i ova zadovoljština imaju beskrajnu vrijednost. Uzdajući se u ovu žrtvu daje Crkva jedinome svetom Bogu beskrajnu čast, klanjanje i hvalu. Po žrtvi svete Mise daje ona božanskoj pravdi potpunu zadovoljštinu i naknadu za naše grijehe i kazne, koje radi njih zaslužujemo. U svetoj Misi stiče ona preveliko obilje djelotvornih milosti, koje grešnika prosvjetljuju i koje ga potiču na djela pokore i pokajanja i tako ga u sakramentu pokore opet uvode u prijateljstvo s Bogom. Stiče milosti, koje pravednika potiču i koje ga jačaju, da čini dobro, da se žrtvuje i da se vine do savršene ljubavi prema Bogu i bližnjemu. U svetoj žrtvi postaje Gospodin, naš Veliki svećenik, žrtvenim darom svete Crkve. On stupa pred svoga Oca zastupajući svoju ljubljenu zaručnicu, svetu Crkvu. Zar može Otac nešto uskratiti Sinu, koji mu je omilio? Zar može da se ne osvrne na prošnje, koje mu mjesto Crkve i za Crkvu upravlja njegov Sin? Nikada! Tako vjeruje sveta Crkva. Ona se moli uzdajući se u Krista, Velikog svećenika i posrednika: »Bože moj, u tebe se uzdam, o da se ne zastidim!«

2. Crkva se moli po Kristu Gospodinu. Ona završava svaku svoju molitvu riječima: »Po Kristu Gospodinu našem.« On je od Boga postavljeni posrednik među Bogom i ljudima. S pouzdanjem predaje Crkva svoje potrebe i prošnje, svoju zahvalu i svoju hvalu u ruke svoga posrednika. On ih prima, stapa i sjedinjuje s klanjanjem, zahvaljivanjem i čašćenjem svoga vlastitoga Srca, i toliko ih prisvaja sebi, da ih Ocu prikazuje kao svoje vlastite molitve. Zato nije nikakvo čudo kada Crkva klikće: »Kad sam vapio ka Gospodinu, uslišao je moj glas« (ulaz). Zato nije čudo, što je ona neumorna u molitvi! Nije čudo, što nije malodušna, iako je neprijatelji odasvud opkoljuju, tlače i proganjaju! »K tebi, Gospodine, uzdižem svoju dušu. Bože moj, u tebe se uzdam, o da se ne zastidim.« Nije čudo, što bez prestanka pjeva radosne pjesme pobjede i slavlja. Ona zna, da se moli po Kristu, posredniku, koji prima njezinu molitvu u svoju svemoćnu molitvu i s njome je sjedinjuje.

3. Mi treba da molimo s Crkvom. Po našoj zajednici s Crkvom i mi molimo uzdajući se u Krista, koji »uđe u nebesa kao

preteča za nas«, i koji sjedi s desne Očeve, »da nas bez prestanka zagovara« (Hebr. 6, 20, 9, 24). Mi smo njegovi udovi. S punim dakle pravom možemo pristupiti Ocu i reći: »Ja sam tvoj prvorođeni.« U ime njegova Sina možemo govoriti Ocu i s potpunim pouzdanjem možemo od njega izmoliti sve, štogod nam je potrebno.

Mi imamo posvetnu milost, milost djetinjstva Božjega. Po njoj je našoj duši utisnuta slika Krista, Sina Božjega. Kada nas dakle Otac ugleda odjevene odjećom posvetne milosti, slične njegovu Sinu, sve će nam dati, štogod budemo molili. Mi se njemu molimo ne uzdajući se u sebe, nego u onoga, koji je Ocu omilio.

Molitva.

Bože, koji svoju svemogućnost očituješ najviše opraštajući i milujući, umnoži nad nama svoje milosrđe, da učiniš dionicima nebeskih darova one, koji idu za tvojim obećanjima. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Subota iza desete nedjelje po Duhovima.

Ponizna molitva.

»Kad sam vapio ka Gospodinu, uslišao je moj glas« (ulaz). Sveta je Crkva neprestano na putu u hram da se moli. Temeljno je njezino držanje, da se Bogu klanja, da bude malena pred Bogom, da ga časti i da se pred njim ponizi.

1. Crkva se klanja Bogu. Najglavnije djelo, koje Kristova Crkva čini, je djelo klanjanja i ponizna pokoravanja Bogu. Ona se ponizno podvrgava riječi Božjoj. Svaka stranica objave, Svetoga Pisma Staroga i Novoga Zavjeta, za nju je sveta. Svaku riječ evanđelja potvrđuje svojim »Credo — Vjerujem.« Vjera je poniznost. Danju i noću, bez prestanka nalazi se ona u svojim svećenicima i redovnicima u svetištu klanjajući se Bogu. »Dostojno je i pravo, da vazda i svagdje tebi zahvaljujemo« (predslovlje svete Mise). Bez prestanka kliče svome Bogu i Gospodinu pjevajući mu hvalospjeve, ono neprekidno: »Hvalimo te, blagoslivljamo te, klanjamo ti se, slavimo te.« Bez prekida se vije iz njezina srca: »Gloria Patri et Filio et Spiritui

Sancto.« »Sveti se ime tvoje.« Dnevno, svakoga časa, bez prekida prikazuje ona žrtvu svete Mise. U žrtvi prikazuje Bogu po svome žrtvenom daru Krista i po njemu neizmjerno vrijedno klanjanje i čast. »Po njemu i s njime i u njemu jest tebi, Bogu Ocu svemogućemu, svaka hvala i čast«, neizmjerno savršeno klanjanje.

2. Crkva sve prima od Boga. Što može ona po sebi, bez Boga i bez Krista? Što može tijelo bez glave, koja tijelo oživljava i određuje. Što može loza bez trsa? Ona zna, da »nitko ne može reći: Gospodin Isus osim u Duhu Svetomu.« Ona zna za one mnoge milosti i darove, koji djeluju u njezinoj djeci. »Jednome se daje Duhom riječ mudrosti, a drugome riječ znanosti, a drugome vjera, drugome milosni dar liječenja, a drugome da tvori čudesa, a drugome proroštvo, drugomu da razlikuje duhove.« Ali sve ove milosti i darove Crkva ne pripisuje svojim naporima i svojem nastojanju. Ona ih je primila. »Bog je, koji čini sve u svemu« (poslanica). »On je, koji čini u nama da hoćemo i da izvršimo« (Filip. 2, 13). Ona dobro znade, da nije ništa primila po sebi, nego od onoga, u kome je Bog osnovao puninu svakoga dobra: »Od njegove punine svi mi primismo, milost za milost« (Iv. 1, 16). Zato ona sve očekuje i prosi od Gospodina. »Kad sam vapio ka Gospodinu, uslišao je moj glas« (ulaz).

Crkva sve opet vraća Bogu. Ona ništa ne zadržava za sebe od onoga, što je primila po molitvi i prošnji. Ona to pretvara u čast, klanjanje, hvalu i zahvaljivanje Bogu, osobito u žrtvi svete Mise. »Tebi se, Gospodine, dolikuje pjesma u Sionu, i tebi se izvršuje (Crkva) zavjet u Jeruzalemu« (stih aleluja). Darove i milosti, koje je primila, pretvara u svojim udovima u djela ljubavi prema bližnjemu, u djela revnovanja za spas duša, u djela ljubavi prema Bogu i bližnjemu, i tako postaje korisno za Boga i za Božje nakane, za slavu Božju i za spas duša. Ona je kao druga Djevica iz Nazareta, koja u milosnom času začetka Sina Božjega nije ništa pridržala, nego je sve u velebnom hvalospjevu »Veliča« vratila onome, od koga je to primila.

3. Pridružimo se Crkvi, koja se moli. Što više budemo ostavili vlastitu molitvu i u poniznosti i vjeri se podložili i pridružili

molitvi svete Crkve, tim će sigurnije Bog uslišati našu molitvu. Ne tražimo ništa za sebe, nego sve samo za Boga. Ovako misli i osjeća poniznost. Koji se pravo moli, nema ništa sam od sebe. Sve, što ima, primio je od Boga i za Boga, za Krista i za njegovu Crkvu. Prava nas molitva potiče, da se borimo i da radimo za Boga, za Krista i za duše. Ona nas nužno povezuje s Bogom i Kristom, s Crkvom i s pojedincima. Ona nas ne udaljuje, odijeljuje od Crkve niti od naše braće u Kristu.

Koji pravo moli, ne prezire nikakav dar Božji i ne niječe nijedan Božji poklon. On zna, da mu Bog sve daje. On zna da ove poklone nije zato primio, da u njima otpočine, da se radi njih sebi dopada ni da ih upotrebljava za svoje ciljeve. On će ih upotrijebiti za Boga i na slavu Božju. Sve za Boga!

Molitva.

Bože, koji svoju svemogućnost očituješ najviše opraštajući i milujući, umnoži nad nama svoje milosrđe, da učiniš dionicima nebeskih darova one, koji idu za tvojim obećanjima. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Sveta Misa jedanaeste nedjelje po Duhovima.

1. U Misi današnje nedjelje živo se odrazuje uskrsna misao, sjećanje na nezaboravni doživljaj u uskrsnoj noći, na primanje svetoga krsta. Zato nas i potiče, da obnovimo krsni zavjet, milost i obveze, koje smo primili po svetom krstu.

Šezdeset i sedmi psalam crta nam divnu uskrsnu sliku. On nam prikazuje Izraelski narod na njegovu putu u obećanu zemlju. Narod je ostavio Egipat, gdje je bio zarobljen i potlačen; radosno je prošao kroz Crveno More, u čijim valovima izginuše njegovi neprijatelji; na podnožju Sinaja primio je Zakon; hranio se čudesnom hranom, manom; pobjeđivao je neprijatelje, koji mu priječiše ulazak u obećanu zemlju, i napokon je sretno zavladao zemljom Kananskom. S Izraelskim je narodom polazio i njegov Bog, Jahve, sa Sinaja na visine brda Morija. Ovu goru, gdje je kasnije podignut sveti hram, izabrao je za svoje prebivalište. Ovdje je skupljao one, koji bijahu jednodušni, koji su mu u jednoj vjeri i jednom štovanju posvećivali svoje molitve i žrtve. Odavle je svome narodu davao snagu i milost.

Ovaj prikaz pjesme ulaza ponovio se i na nama kod svetog krštenja: o Uskrsu nas je izveo iz Egipta, iz života, koji bijaše udaljen od Boga i Krista, prošli smo kroz vode Crvenoga mora, primili smo novi Zakon, hranili smo se manom, svetom pričesti, i uveo nas je u obećanu zemlju, u svetu Crkvu, u novi Jeruzalem. »Bog, Krist, je u svetomu mjestu svojemu«, u svetoj Crkvi, koju crkvena zgrada slikovito prikazuje. Ovdje u njegovoj Crkvi, u zajednici s njegovim otajstvenim tijelom, ovdje ga moramo tražiti i tu ćemo ga i naći. Zahvalimo se za neizrecivu milost svetoga krsta i za neprocjenjivo dobročinstvo, što nas je primio u svetu Crkvu i kliknimo radosno: »Bog je u svetomu mjestu svojemu.« Ovdje, u svetoj Crkvi, na oltarima katoličkih crkava kraljuje među svojom zajednicom, među krštenicima, koji su iste vjere, istog mišljenja, svi s istom nakanom da žrtvuju, koji se u žrtvenoj slavi, u svetoj Misi, radosno sku-

pljaju oko njega. Ovdje, u euharistijskoj žrtvi, koja se prikazuje na oltaru, izviru vrela snage i blagoslova za sve, koji se po svetom krstu povjeriše Kristu.

2. »Braćo! Dozivljem vam u pamet evanđelje, koje sam vam propovijedao, koje ste i primili, u kojem ste i postojani, po kojem ćete se i spasiti, ako držite, kako sam vam propovijedao« (poslanica). Što se jedamput dogodilo pred mnogo stoljeća, otajstveno se kod svake svete Mise ponavlja, ali zato ipak zbiljski i uistinu. »Krist je umro i opet je uskrsnuo od mrtvih.« A s njime smo i mi umrli u svetom krstu i uskrsnuli na novi život. Sudjelujući u žrtvi svete Mise, obnavljamo ne samo Kristovu smrt i uskrsnuće, nego i svoje u svetom krstu započeto umiranje i uskrsnuće. Mi smo danas kao onaj gluhonijemi iz evanđelja. I nas dotiče milostivo Kristova ruka na duhovan i otajstven način, te nas isciljuje i spasava, upravo kao i onda na svetom krstu. Zahvalno recimo s prikaznom pjesmom: »Uzvisivat ću te, Gospodine, jer si me (u svetom krstu) primio« u svoje vlasništvo. Obnovimo u svetoj Misi svim svojim bićem sveti krst, obećajmo iznova da ćemo se u cijelom ovom tjednu svega odreći i svemu umrijeti, što je u nama, a ne pripada Kristu, što nije njemu posvećeno i njemu milo. Odlučimo iznova, da ćemo samo njemu živjeti, da ćemo njemu posvetiti i predati svoje vrijeme, svoje tjelesne i duhovne sile, svoje misli i svoje sklonosti. Njemu moramo pripadati i živjeti njegovim životom, kao što nas opominje pričesna pjesma: »Časti Gospodina svim bićem svojim i od imetka svojega«, potpunom žrtvom, »i (prema tvome predanju) napunit će se tvoje žitnice do vrha« kod primanja anđeoskoga kruha, u svetoj pričesti. »Aleluja. Kličite Bogu, našemu pomoćniku. Aleluja.«

Jedanaesta nedjelja po Duhovima.

Sveti krst.

»Koji se ponizuje, uzvisit će se.« Prošloga tjedna opet je uvidjela sveta Crkva, pa i mi, njezina djeca, što smo po sebi: da smo naime kao carinik, koji se skrušeno udara u prsa i moli: »Bože, budi milostiv meni grešniku!« Danas opet osjeća

Crkva, da ju je Božja milost uzvisila, da je puna snage, jakosti i života. Ona se uzdala u Boga. »I zato mi pomogne, i procvjeta tijelo moje. Izbavio si me, Gospodine, i nisi dao, da se obraduju moji neprijatelji nada mnom.« Današnja sveta Misa odiše uskrsnom radošću. Sveta uskrsna radost, sveto veselje neka zavlada i našom dušom. .

1. »Gospodine, k tebi vapijem« (na stepenicama). »U ono vrijeme kada je Isus izišao iz krajeva Tirskih, dođe preko Sidona do Galilejskoga mora usred Desetogradskih krajeva. I dovedu mu gluhonijemoga i zamole ga, da metne na nj ruku. I uze ga nasamo od naroda, dotače svojim prstom njegove uši, pljunu i dotaknu se njegova jezika i pogleda na nebo, uzdahnu i reče mu: Efeta! Što znači: Otvori se! I odmah mu se otvoriše uši, i odriješi mu se sapeti jezik i progovori pravo« (evanđelje). To je samo slika nečega! U gluhonijemom prepoznaje sveta Crkva samu sebe sa svom svojom djecom, s nama. Što je bila Crkva, što smo bili mi prije nego se Spasitelj sagnuo k nama i u svetom nas krstu prosvijetlio i oživio? Bili smo gluhonijemi, sama bijeda; duša je bila zatvorena za sve, što je božansko i nije mogla da pravo, t. j. kako je Bogu ugodno progovori, ni jednu jedinu riječ. Pogotovo nije mogla izgovoriti riječ: Oče! Gluhonijemi! Evo, to smo bili, to smo mi sami po sebi! To je posljedica istočnoga grijeha. Što bi bilo, da ga nismo susreli? Da nas u svome beskrajnom milosrđu nije primio!

2. »Uzvisivat ću te, Gospodine, jer si me primio«: Na svetom krštenju. Donijeli su nas, siromašne gluhonijeme, ka Gospodinu. Majka Crkva molila je, da metne na nas ruku. I on se vidljivo ukazao u svome svećeniku. Po svome svećeniku dotače svojim prstom naše uši, dotaknu se pljuvačkom našega jezika i zapovijedi: »Efeta — otvori se!« Odmah se duhovno otvoriše uši, da slušaju Božji glas. I odriješi nam se sapeti jezik, i mi, koji bijasmo gluhi i nijemi, počesmo razumjeti i govoriti, i govorismo pravo. Pitali su nas: »Odričeš li se sotone?« Čuli smo i razumjeli. Progovorili smo i rekli: »Odričem se.« — »I svih njegovih djela?« »Odričem se!« — »I svega sjaja njegova?« Odričem se!« Tada nas pomazaše svetim uljem i zapitaše: »Vjeruješ li u Boga Oca?

Vjejruješ li u Boga Sina! Vjeruješ li u Boga Duha Svetoga, u svetu, katoličku Crkvu, u općinstvo svetih, u oproštenje grijeha, u skrsnuće od mrtvih i u vječni život?« I mi, koji smo još malo prije bili gluhi i nijemi, raumjeli smo i pravo smo govorili. »Vjerujem!« Još jednom nas zapitaše: »Hoćeš li se krstiti?« Odgovorili smo: »Hoću!« Nato nas s Kristom uroniše u smrt. Umirući s njime primili smo njegov život, život Uskrsnuloga, koji u nama živi, glava u svojim udovima. »I procvjeta moje tijelo!« Napunila nas je snaga i život Uskrsnula. S uskrsnulim Gospodinom, koji u nama živi, kliknimo radosno: »Uzvisivat ću te, Gospodine, jer si me primio, i nisi dao, da se obraduju moji neprijatelji nada mnom. Gospodine, k tebi sam vapio i iscijelio si me« (prikazanje). »Bog je u svetom mjestu svojemu«: Bog, koji čini, da jednodušni stanuju u domu (u svetoj Crkvi); on će dati krepost i jakost svojemu puku«, kršćanima (ulaz). Dao nam je život.

3. »Predao sam vam najprije ono, što sam i primio, da je Krist umro za naše grijehe po Pismima, i da je pokopan i da je uskrsnuo treći dan prema Pismima« (poslanica). Smrt i uskrsnuće Kristovo izvor su života za nas, udove njegova tijela. Krist živi. S Kristom živimo i mi, ako i koliko s njime umremo. To je smisao i svete Mise i svete pričesti. Svijesno i svojevoljno moramo s njime umrijeti. Onda će i nama dati svoj neumrli život, sada u svetoj pričesti, a jednom u vječnoj slavi. »Gospodin daje krepost i jakost puku svojemu.«

»Božjom milošću jesam, što jesam, i njegova milost nije bila u meni bez ploda« (poslanica). Tako zahvalno priznaje i sveta Crkva. To neka bude i naše priznanje. Po sebi smo gluhonijemi, a po njegovoj milosti Kristom oživljeni i Kristom obuzeti. »Dovijeka ću hvaliti milosrđe Gospodnje« (Ps. 88, 1).

Molitva.

Svemogući, vječni Bože, koji obiljem svoje milostivosti nadvisuješ i zasluge molbenika i želje: izlij na nas milost svoju, da oprostiš, od čega se savjest boji i dodaš, što se ne usuđujemo moliti. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Ponedjeljak iza jedanaeste nedjelje po Duhovima.

Sveti krst.

»Sve je učinio dobro, gluhima je povratio sluh, a nijemima govor« (evanđelje). Radosno klikće danas Crkva Spasitelju. Ona se ne umara zahvalno priznavajući, što je sve Gospodin u svetom krstu učinio njoj i njezinoj djeci. Ako nismo udovi njegova tijela, tada smo gluhi i nijemi, a ako smo njegovi udovi, čujemo i pravo govorimo. »Uzvisivat ću te, Gospodine, jer si me primio« (prikazanje).

1. »Gluhima je povratio sluh.« Prije nego što nam je Krist udijelio svoj život, slušali smo samo glas pale naravi, glas sebeljublja, glas tijela i svijeta. Nama se dopadalo, što je ugodno naravnom i palom čovjeku. Mislili smo kao što misli i osjeća svjetovan čovjek. Poznavali smo samo naravno shvaćanje i osjećanje, koje susrećemo posvuda po ulicama, u trgovinama, u obiteljima, u knjigama i novinama. Bili smo gluhi za Boga, nijesmo shvaćali ono što je Božje. I onda nam je gluhima povratio sluh. Postali smo kršćanima, i odsad smo slušali samo onaj glas iz visine, glas trojednoga Boga, koji u nama prebiva, slušali smo nadahnuće Kristova Duha. Od onda smo razumjeli Božji govor, govor svete vjere. Pomalo smo shvaćali i prosuđivali stvari i život prema Božjem shvaćanju i shvaćanju svetoga evanđelja. Najednom nam je sinulo, da je mudrost ovoga svijeta ludost, a ono, što svijet prezire, što izbjegava i osuđuje, da je mudrost pred Bogom. »Težnja je tijela neprijateljstvo protiv Boga« (Rim. 8, 7). »Gospodin nije odabrao mudrace (ovoga svijeta) i nijesu našli put k spoznaji. Jer nijesu imali spoznaju, propadoše u svojoj ludosti« (Bar. 3, 27). Nama je dao Duh mudrosti, da možemo shvatiti što je Božje. Zato i preziremo sve vremenito, zato i strpljivo, štoviše, radosno podnosimo neprilike i trpljenje u životu, zato i živo nastojimo, da budemo sjedinjeni s Bogom, koji prebiva, živi i djeluje u našoj nutrinji, zato i slušamo njegova nadahnuća i poticaje i težimo za svojim vječnim ciljem. »Kličite Bogu, našemu pomoćniku, pjevajte Bogu Jakovljevu.«

2. »Nijemima je povratio govor.« Bez svetoga krsta, bez udjela u Kristu i u njegovu životu bili smo nijemi za

Boga. U svetom krstu, pošto smo postali Kristovim udovima, odriješio je Bog naš sapeti jezik. Od sada dolazimo Ocu kao djeca. Po svetom krstu »primili ste Duha posinaštva, kojim zazivamo: Abba, Oče« (Rim. 8, 15). Na nama se kod svetog krštenja ispunila proročka riječ: »Izlit ću na Davidovu kuću i na sve stanovnike Jeruzalema (na kršćane) Duha milosti i molitve« (Zah. 12, 10). Kao Kristovi udovi »imamo pouzdanje i slobodu« pred Bogom (Efež. 3, 12). S Ocem možemo razgovarati. I ne samo da smijemo s Ocem razgovarati, nego se na nama potpuno ispunilo, što čitamo u evanđelju o gluhonijemomu. »Progovorio je pravo!« Primili smo milost, da možemo s Ocem razgovarati, da možemo Ocu pravo progovoriti, onako kako je Ocu ugodno i što ga razveseljuje. Ta mi se molimo u zajednici s Kristom. Otkad nas je Gospodin učinio svojim udovima, sjedinio je i našu molitvu sa svojom molitvom. Mi molimo u Kristu, s Kristom i po Kristu. Mi se molimo Ocu, s njime razgovaramo. Ali Otac ne sluša naš glas, nego među našim glasovima zamjećuje glas onoga, koga ljubi. Mi molimo »u ime Isusovo« (Iv. 14, 3), t. j. sjedinjeni i povezani s Isusom. I za molitvu, kao i za razgovor s Ocem vrijedi Gospodnja riječ: »Ako ostanete (kao loza) u meni (na trsu), ostat će u vama i moje riječi: štogod budete htjeli, ištite, i dat će vam se« (Iv. 15, 7). Ne smijemo se plašiti, da naša molitva i razgovor nije Ocu ugodna: ta mi molimo u Kristu Isusu. Ma kako po sebi bili bijedni i nevoljni, našu će molitvu u Isusu ipak primiti kao svetu molitvu. A to je milost i učinak svetoga krsta i živoga sjedinjenja s Kristom. »Nijemima je povratio govor.«

3. »Uzvisivat ću te, Gospodine, jer si me primio i nisi dao, da se obraduju moji neprijatelji nada mnom« (prikazanje). Današnja žrtva svete Mise neka bude žrtva zahvalnica onome, koji nas je u svetom krstu iscijelio i obasuo preobilnim milostima. »Gratias agamus Domino Deo nostro — Hvalu uzdajmo Gospodinu Bogu našemu.«

»Bog je u svetomu mjestu svojemu: Bog, koji čini, da j e d n o d u š n i stanuju u domu; on će dati krepost i jakost svojemu puku« (ulaz). U vezi sa 67. psalmom, iz kojega su ove riječi uzete, čine pobjedničku pjesmu Crkve. Božje prebivalište je u nebu. Onamo vodi svoj puk čudesnom snagom i jakošću.

Put vodi kroz pustinju zemaljskog života. Neprijatelji Božjega puka čekaju u zasjedi. Ali on ga sam zaštićuje. Gospodin daje svojoj Crkvi jedinstvo, savršenstvo i jakost. Po svetom krstu pripadamo i mi ovom Božjem puku. U svetoj Misi priznajmo se iznova njegovim članovima. Tko je s njime u zajednici, taj ide pravim putem u nebo i taj je zaštićen; sam ga Bog vodi.

M o l i t v a.

Svemogući, vječni Bože, koji obiljem milostivosti svoje nadvisuješ i zasluge molbenika i želje: izlij na nas milost svoju, da oprostiš, od čega se savjest boji i dodaš, što se ne usuđujemo moliti. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Utorak iza jedanaeste nedjelje po Duhovima.

N a š a v j e r a.

»Bog je u svetomu mjestu svojemu: Bog, koji čini, da j e d n o d u š n i stanuju u domu« njegovu (ulaz). J e d n o d u š n i, i s t o m i š l j e n i c i! Gospodin ih vodi ususret domu vječnoga života. »Ta vi ste j e d n o tijelo i j e d a n duh, kao što ste radi svoga zvanja pozvani u j e d n o j nadi. J e d a n Gospodin, j e d n a vjera, j e d a n krst« (Efež. 4, 4). Jedinstvo Božjega puka, svete Crkve, temelji se na jedinstvu vjere (poslanica).

1. »D o z i v l j e m vam u p a m e t evanđelje, koje sam vam pripovijedao.« Vi ste ga primili, u njemu ste i postojani, po njemu ćete se i spasiti, ako ga držite. Kad se po njemu ne biste spasili, uzalud biste vjerovali. »A predao sam vam najprije ono, što sam i primio, da je Krist umro za naše grijehe prema Pismima i da je pokopan i da je uskrsnuo treći dan po Pismima« (poslanica). To je apostolova propovijed! Najvažnije je uskrsnuće Kristovo. Vjera nas spasava i o njoj sve ovisi. Slijepa vjera u Evanđelje, koje nam naviještaju apostoli po svetoj Crkvi. »Jedna vjera!« Nema tu raznih mnijenja i nazora; nema tu znanstvenih rasprava i istraživanja. Naš neznatni razum mora samo ponizno potvrditi i priznati sve, što nam je Bog objavio, i sve što je Krist Gospodin u svome Evanđelju

ili po svojim apostolima, po svetoj Crkvi naredio da vjerujemo. Razum mora priznati vrhunaravne istine. Mi djeca svete Crkve, sve to priznajemo. I danas, u 20. stoljeću jednako priznajemo potpuno ista Božja otajstva, otajstva Kristova, svete Crkve, Svetoga Pisma, sakramenata, budućega uskrsnuća i vječnoga života, kao što su to priznavali i vjernici Jeruzalemski i Rimski, Korintski i Efeški, Filipljani i Solunjani. Vjera je ista i danas kao i nekoć u danima kršćanskih progona i u danima slavnih mučenika! Ista je vjera ovdje u Evropi kao i u dalekoj Australiji! Jedan Credo, jedno vjerovanje, koje odzvanja u svim jezicima zemlje. Jedan »Gloria Patri et Filio et Spiritui Sancto«, jedan »Slava Ocu i Sinu i Duhu Svetomu«, koji moli sveta Crkva i sva njezina djeca! »Bog čini, da j e d n o d u š n i (oni, koji su i s t e vjere) stanuju u njegovu domu«, na nebesima. »Po njemu (po j e d n o j vjeri svete Crkve) ćete se i spasiti, ako držite, kako sam vam propovijedao« (poslanica). Po i s t o j, j e d n o j vjeri stići ćemo u očinski dom!

2. »P o s t o j a n i s t e u e v a n đ e l j u, koje sam vam propovijedao« (poslanica). Današnja liturgija i sveta Crkva živo nas potiče, da budemo postojani u vjeri, koju smo jednom primili i ispovijedili na svetom krštenju. Kad su vjernici u prošlim vremenima molili naše katoličko vjerovanje, bili su u svojoj vjeri tako sigurni kao djeca, koju za ruku vodi njihov Otac. Čvrsto su vjerovali u Boga i osjetili njegovu blizinu, kao blizinu svoga rođenoga oca. S Kristom i njegovim svetima općili su pouzdano kao s najboljim prijateljem i bratom. Crkvu su štovali i ljubili kao rođenu majku. Volju su Božju postojano vršili više nego li same pisane zakone. Vječnosti su se radovali više nego najdivnijem sunčanom danu! Vrhunaravni svijet poznavali su i shvaćali gotovo bolje nego vremenite stvari. Danas se Vjerovanje svete Crkve pretvorilo u bojni poklik. Cijeli svijet ustaje protiv naše svete vjere. Ljudi rade što ih je volja: jedni kažu, da je Krist izmišljen, drugi opet ne priznavaju osobnoga Boga. Jedni smatraju Crkvu za ljudsku tvorevinu, koja je slučajno iznikla iz grčkoga duha i rimske težnje za vlašću, iz istočnjačke pobožnosti i germanske čuvstvene osjećajnosti; drugi opet imaju više pouzdanja u karte i horoskop nego li u Božju providnost, koju su zabacili, a neki se opet brinu samo za prolazni svijet, a nebo neka ostane anđelima i vrapcima. Propovijeda se »nova vjera«. Ta nova vjera ima tu prednost pred starom vjerom, što ju današnji ljudi naviještaju i šire. Ona govori iz mnogih knjiga i dnevnih novina. Nalazi se na visokim katedrama. Lebdi nad uzvišenim prijestoljima silnika. Nevidljivo upravlja odluke mnogih konferencija i savjetovanja. Ona je bitan dio moderne naobrazbe. Tko i dalje pristaje uz apostolsko Vjerovanje, uz svetu Crkvu, taj se sam isključuje iz zajednice mudrih i silnih. Naša kršćanska, katolička vjera traži od nas značaj, žrtvu i junaštvo. Ako se želimo povoditi za masom i modom, ako želimo biti slobodoumni, moderni i naobraženi, oni, koji žive po duhu vremena, onda se moramo odreći svoga vjerovanja i svoje vjere, jer je nemoderna! Tko želi danas ustrajati u svetoj vjeri, mora biti junak i upustiti se u herojsku borbu, u borbu nekolicine protiv mnogih, potpunih protiv polovičnih, promišljenih protiv nepromišljenih! I najteža je naša borba za svetu vjeru u našoj vlastitoj nutrinji protiv nevidljivog neprijatelja! Načela naime svjetovnog duha, modernizma i nevjere nastoje prodrijeti u našu dušu i u naše misli trujući dušu sumnjama, problemima, dvojbama, duhovnom nervozom. Današnji je kršćanin uistinu mučenik! I on trpi progonstvo kršćana: duševne nevolje, zapostavljanje, nastojanje, da ga se odstrani i onemogući. Zato je ozbiljna opomena današnje poslanice na svome mjestu: »Budite postojani u evanđelju, koje sam vam propovijedao.«

3. »Efeta. Otvori se!« da možeš slušati. Slušaj: »Dozivljem vam u pamet evanđelje, koje sam vam propovijedao, u njemu budite postojani«, ustrajte u svetoj katoličkoj vjeri! I živite po vjeri! Jer je »vjera mrtva u samoj sebi, ako nema djela. Kakva je korist, ako tko kaže, da ima vjeru, a djela nema. Zar ga može vjera (bez djela) spasiti?« (Jak. 2, 14 sl.).

»I progovorio je pravo««, odlučno ispovijedajući svoju vjeru. »Svakoga, koji mene prizna pred ljudima, priznat ću i ja pred svojim nebeskim Ocem. I svakoga, koji zataji mene pred ljudima, zatajit ću i ja njega pred svojim nebeskim Ocem« (Mat. 10, 32).

Mi smo j e d n o d u š n i, j e d n e vjere u povjerenju u svetu Crkvu. Ona će nas poučiti u svetoj vjeri. Što smo ustrajniji uz

nju, tim dublja i plodnija bit će naša vjera. Crkva očituje svoju vjeru u raznim prilikama, a na osobit način u svetoj liturgiji. Molimo sa svetom Crkvom i budimo postojani u vjeri!

Molitva.

S nebesa pruži, Gospodine, desnicu svoju i u pomoć priteci vjernima svojim, da te svim srcem traže i postignu, što ponizno mole. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Srijeda iza jedanaeste nedjelje po Duhovima.

Naša vjera.

»Isus uze gluhonijemoga nasamo od naroda, dotače svojim prstom njegove uši i reče mu: Efeta — otvori se! I odmah mu se otvoriše uši.« Zahvalno se sveta Crkva sjeća časa, kada je Gospodin pristupio k njezinoj djeci i usadio im takoreći novo, nutarnje uho, da uzmognu njegovu riječ tako čuti i prihvatiti, kako je potrebno za vrhunaravni čin svete vjere. Da nije progovorio ovo otajstveno »efeta«, nikad ne bismo mogli pravo progovoriti »Vjerujem« i nikad ne bismo došli Kristu, svojemu spasu.

1. »Po evanđelju, koje sam vam propovijedao, vi ćete se spasiti, ako držite, kako sam vam propovijedao« (poslanica). Ove apostolove riječi progovara sveta Crkva danas nama, svojoj djeci. Vjeru, u kojoj nas poučava, polazna je točka, »početak spasenja, temelj i izvor opravdanja. Jer bez vjere ne možemo Bogu omiliti (Hebr. 11, 6) niti postati djeca Božja i biti dionici Božjega života« (sabor tridentinski, 6. zasj. 8. pogl.). Vjera nas sjedinjuje s Kristom, i po njoj primamo život naše glave, Krista. Činom vjere približujemo se Kristu, našoj glavi i tako se s njime povezujemo, da smo dio i ud njegova tijela, i zato možemo primiti u sebe život glave. Po vjeri i po svetom krstu zajedno postajemo udovi Kristovi[1]. Po vjeri u vezi sa sakramentom svetoga krsta stvara se i neprekidno se obnavlja

1) Kod djeteta nije onako, kao kod odraslog kršćenika. Dijete postaje ud Kristova tijela po sakramentu svetoga krsta. Ovo sjedinjenje s Kristom dovršuje se kasnije, kad dijete odraste: subjektivno, po činu vjere. Prima li odrastao čovjek sveti krst, tada je čin vjere početak sjedinjenja s Kristom u jednom otajstvenom tijelu: i ovo se sjedinjenje dovršuje po svetom krstu.

Kristovo tijelo, Crkva, i tako se bez prestanka Kristovu tijelu pridružuju novi udovi, jer »po vjeri stanuje Krist u vašim srcima« (Efež. 3, 17). Mi ćemo se spasiti jedino po vjeri, po evanđelju, koje je Crkva, primila od Krista i od apostola i neiskvareno ga nama naučava. Samo po vjeri u objavljenu Božju riječ, koju nam Kristova Crkva predaje, dobivamo život u Kristu i spasenje. Gospodin je ovu vjeru usadio u naše srce, da u vjeri prionemo uz Krista i njegovo spasenje. »On uze gluhonijemoga nasamo od naroda, dotače svojim prstom njegove uši, i reče mu: Efeta — otvori se!« »Uzvisivat ću te, Gospodine, jer si me primio.« »Božjom milošću jesam, što jesam« (poslanica). »Šta li imaš, što nisi primio? (1. Kor. 4, 7).

2. »Ako držite, kako sam vam propovijedao.« Kako vam bez prestanka propovijedam ja, Crkva. Ako to držite u životu, pouzdano i sve više sjedinjeni s tijelom Kristovim, s Crkvom, vjerni njezinom ćudoređu i njezinoj zajedničkoj molitvi i žrtvi. Ako to držite svijesni, da smo jedno s Kristom, našom glavom, da s njime sačinjavamo jedinstvo biti i života. Da smo njegovom istinom prosvijetljeni, njegovom snagom očeličeni, njegovim životom prožeti. Iz ove svijesti crpsti će naša vjera snagu i život. Što je naša vjera veća i življa, toliko dublje ćemo biti sjedinjeni s Kristom i njegovom Crkvom. Koliko vjera, koju nas Crkva naučava, više vlada našim mišljenjem i nastojanjem, tim smo tijesnije povezani s Kristom, našom glavom, i tim obilnije struji život glave u nas, udove. Zato ona živa opomena, koju nalazimo u evanđelju, da vjeru »držimo, kako nam je (Crkva) propovijeda«.

3. »Bog je u svetomu mjestu svojemu; Bog, koji čini, da jednodušni (koji su iste vjere) stanuju u domu (u Crkvi); on će dati krepost i jakost svojemu puku«, krštenima (ulaz). »Sve je učinio dobro, gluhima je povratio sluh, a nijemima govor.« Ovako kličemo zahvalno sa svetom Crkvom.

Zahvalimo se danas iskreno za milost svetoga krsta i svete vjere. Prihvatimo danas iznova s ljubavlju svoju svetu vjeru, koju nam je Gospodin milostivo udijelio i bez naše zasluge, i ispovijedajmo je u zajednici svete Crkve.

Kad smo prviput došli k majci Crkvi, upitala nas je: »Što tražiš od Crkve Božje?« I mi smo odgovorili: »Vjeru!« »Što ti

daje vjera?« pitala je opet Crkva. A mi smo govorili: »Vječni život.« »Ako dakle hoćeš da uniđeš u život, vrši zapovijedi. Ljubi Gospodina Boga svoga svim srcem svojim i svom dušom svojom i svom mišlju svojom, a bližnjega kao samoga sebe.«

Molitva.

Uzvisivat ću te, Gospodine, jer si me primio, i nisi dao, da se obraduju moji neprijatelji nada mnom. Gospodine, k tebi vapih i iscijelio si me (ulaz). Gospodine, iz dubine izbavio si moju dušu. Spasio si me, da ne propadnem. Hvalite Gospodina, sveti njegovi, slavite sveto ime njegovo (Ps. 29, 2 sl.).

Četvrtak iza jedanaeste nedjelje po Duhovima.

Naša vjera.

»Najprije sam vam predao ono, što sam i primio, da je Krist umro za naše grijehe: i da je pokopan i da je uskrsnuo treći dan prema Pismima. I da se javio Kefi i zatim drugima, a poslije svih javio se i meni (Pavlu)« (poslanica). Evo apostolove propoviejdi, kako je jednostavna, snažna i jasna! Težište je svega činjenica, da je Isus, Sin čovječji, Božji Sin i da je bio poslan na zemlju i žrtvovan za naše otkupljenje i posvećenje.

1. »Tko vjeruje u Sina, ima život vječni, a tko Sinu ne vjeruje, ne će vidjeti života, nego gnjev Božji ostaje na njemu« (Iv. 3, 36). Božji gnjev ostaje već u ovome životu na onome, koji ne vjeruje u Isusa, Sina njegova. Toliko Bog cijeni vjeru u Sina svojega. »Bog je tako ljubio svijet, da je dao svoga Jedinorođenca.« Zašto? »Da ne pogine nijedan, koji vjeruje u njega, nego da ima život vječni.« I Evanđelista kao da tumači ove riječi: »Bog nije poslao svoga Sina na svijet, da sudi svijetu (da ga osudi na propast), nego da se svijet spase po njemu. Tko u njega vjeruje, ne sudi mu se, a tko ne vjeruje, već je osuđen, jer ne vjeruje u Božjega Jedinorođenca« (Iv. 3, 16 sl.). Već je osuđen, proklet. Uzalud će nastojati da spasi svoju dušu, ako ne vjeruje u Isusa, Sina Božjega. Zato je jasno: Prvi uvjet za svakoga, koji želi sudjelovati u božanskom životu

i zadobiti spasenje jest, da vjeruje u Božjega Sina, koji se za nas utjelovio i umro i od mrtvih uskrsnuo. Ljudi su triput čuli Očev glas. I svakiput je javio da je Isus njegov Sin, koji mu je omilio, i koji ga je obradovao: »Ovo je moj ljubljeni Sin, njega slušajte« (Mat. 3, 17; 17, 5). Ovim je svjedočanstvom Otac svjedočio za svoga Sina pred ljudima, da vjeruju u njega. Da još više potvrdi ovo svjedočanstvo, dao je Otac čovjeku Kristu vlast nad prirodnim silama, nad bolestima i nad smrću i treći dan ga je uskrisio od mrtvih. Svaki, koji prihvati ovo svjedočanstvo i uzvjeruje u Isusa kao u Sina Božjega, imat će vječni život (Iv. 6, 40). Cjelokupna objavljena istina sadržana je u Očevu svjedočanstvu: »Ovo je moj ljubljeni Sin.« U odlučnom primanju Očeva svjedočanstva sadržano je zato i sve naše vjerovanje. Vjerujemo li u Isusa, Sina Božjega, koji se za nas utjelovio, onda vjerujemo u isti čas i u cjelokupnu objavu Staroga i Novoga Zavjeta, u cijelu nauku apostolsku i nauku svete Crkve. Ova je naime nauka samo razvijanje, proširenje Očeva svjedočanstva: »Ovo je moj ljubljeni Sin.« Zato je živa vjera u Božanstvo Isusa Krista temelj našega cjelokupnog vrhunaravnog života. Na ovome temelju temelji se život prvih kršćanskih stoljeća. Zato je bila kršćanska svijest, kršćanska pobožnost tako duboka, snažna muževna i duhovna.

2. »Ako primamo svjedočanstvo ljudi, Božje je svjedočanstvo veće; jer ovo je Božje svjedočanstvo, koje je veće, da svjedoči za svoga Sina. Tko vjeruje u Božjega Sina, ima u sebi Božje svjedočanstvo. Koji ne vjeruje u Boga, učinio ga je lašcem, jer nije vjerovao u svjedočanstvo, kojim je svjedočio Bog za Sina svojega« (1. Iv. 5, 9 sl.). »Ovo je svjedočanstvo: Da nam je Bog dao vječni život; i ovaj je život u njegovu Sinu. Tko ima Sina, ima život« (1. Iv. 5, 11). »Život!« Očev je život u tome, što u jednom jedinom i vječnom činu rađa svoga Sina i daje mu puninu svoga bivstva i svojih savršenosti. Kako? Time, što Otac samoga sebe, svoje biće i bivstvovanje izražava u ovoj jednoj jedinoj i vječnoj Riječi. Ono svjedočanstvo, koje Otac naviješta svijetu, kad je govorio: »Ovo je moj ljubljeni Sin« samo je jeka, koja se zamjećuje, i izražaj one nutarnje božanske Riječi: »Ti si moj Sin, danas sam te rodio« (Ps. 2, 7). »Tko vjeruje u Božjega Sina, ima u

sebi Božje svjedočanstvo, ako vjerujemo i priznajemo: ono Dijete u jaslicama, onaj mladić u nazaretskoj radioni, onaj muž boli, koga su osudili, bičevali, trnjem okrunili i raspeli, Božji je Sin. Ako se klanjamo svetoj euharistiji padajući ničice i vjerujući: Ovdje je prisutan Božji Sin dušom i tijelom, svojim Božanstvom i čovječanstvom; ako s Petrom dolazimo k Isusu klanjajući se: »Ti si Krist, Sin Boga živoga« (Mat. 16, 6). Ako Isusu posvetimo svu svoju ljubav, svoju službu i svoje sile — tada će i naš život biti jeka, odjek, nastavak Očeva života, koji u vječnoj Riječi »izgovara« svoga Sina; tada primamo, posjedujemo i živimo Očevim životom. »Tko vjeruje u Božjega Sina (u Isusa), ima u sebi Božje svjedočanstvo«, ima u sebi Božji život.

3. Crkva vjeruje. Njezino je biće i život neprekidno »Vjerujem u Isusa Krista, Sina njegova jedinoga, koji je začet po Duhu Svetomu, rođen od Marije Djevice, mučen, raspet, umro i pokopan i uskrsnuo od mrtvih«. Ona ima u sebi Božje svjedočanstvo. Budimo vjerni njoj i njezinoj vjeri. Vjerni Isusu, Sinu Božjemu, koji se radi nas utjelovio.

Kršćanstvo se sastoji u čvrstoj vjeri u Isusa, Sina Božjega, koji je za nas postao čovjekom, i u vjeri u sve, što proizlazi iz istine o Kristovu Božanstvu, i u pristanku uz Isusov nauk, uz njegov primjer i njegovu Crkvu. Što smo više obuzeti ovom vjerom u Isusa, pravoga Sina Božjega, tim čvršće će biti u nama Božje kraljevstvo, Božji život i svetost. Najdublje osvjedočenje, da je Isus Bog i da nam ga je Otac dao, sadržaje u sebi naš cjelokupni duhovni život. Ono nas potiče da mu se duboko klanjamo i posve se predajemo njemu i njegovoj svetoj volji.

Ne podcjenjujemo li danas nešto apostolsku propovijed, pa više naglašujemo i ističemo neke istine i misli, koje su dobre i istinite samo onda, ako stoje na svome pravom mjestu, naime u podređenosti temeljnoj istini: da je Isus Krist Sin Božji? Ne moramo li se tjesnije priključiti svetoj Crkvi, koja moli? Ne bi li ovaj priključak veoma koristio toliko potrebnom jedinstvu u stvarima duhovnoga života?

Molitva.

Svemogući, vječni Bože, koji obiljem milostivosti svoje nadvisuješ i zasluge molbenika i želje: izlij na nas svoju milost, da oprostiš, od čega se savjest boji i dodaš, što se ne usuđujemo moliti. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Petak iza jedanaeste nedjelje po Duhovima.

Moć milosti.

U bogoslužju jedanaeste nedjelje po Duhovima govori se o iscjeljenju gluhonijemoga i upozoruje se na primjer apostola Pavla. »Poslije svih javio se (Uskrsnuli) i meni kao nedonoščetu. Jer među apostolima najmanji sam ja, koji nijesam dostojan da se zovem apostolom, jer sam progonio Božju Crkvu. Ali Božjom milošću jesam, što jesam, i njegova milost nije bila u meni bez ploda: ja sam radio više od sviju njih (od svih apostola), ali ne ja, nego milost Božja, koja je sa mnom« (poslanica). U susretu s Kristom, kad je Savao pun mržnje išao u Damask, da ondje uništi Kristovu Crkvu, dao mu je Gospodin u svojem milosrđu i moći novo nutarnje uho: Pomalo je shvaćao Isusa. I od onda je »govorio pravo«: navješćivao je Isusa Raspetoga, što je za Židove sablazan, a za Grke ludost, a za one, koji vjeruju bio je Krist Božja moć i Božja mudrost« (1. Kor. 1, 23).

1. »Božjom milošću jesam, što jesam.« Pavao je živo čudo Božje milosti. Savlu, kad je išao prema Damasku, nije bilo ni na kraj pameti, da slijedi Krista! Sudeći na ljudsku, njegova duša nije bila nimalo spremna ni pripravna za ovu nenadanu milost. On je imao sasvim druge osnove. U srcu mu je plamtila velika mržnja na Galilejca. I, dok se Pavao ni namanje nije tome nadao, svlada ga Gospodnje milosrđe. Milost ga je oborila na zemlju. Ona je učinila, da je oslijepio i oglušio za svoje dosadašnje misli, nazore, nakane i ciljeve. Savao je najednom prekinuo sa dosadašnjim životom. Kroz tri dana u damaščanskom miru i tišini postao je od Savla Pavao. Pokrstiše ga. »Otvori se!« Njegova se nutrinja otvorila svjetlosti, spoznaji i Kristovoj istini. Požudno je slušao, što je milost govorila.

Zatim mu je Gospodin razriješio sapeti jezik i on je navješćivao Krista, da je bio raspet i da je uskrsnuo. Navješćivao je Božje milosrđe i milost, koju mu je iskazao. »Božjom milošću jesam, što jesam.« U svemu ga je vodila i upravljala milost i zato je radio više nego svi apostoli i učenici Gospodnji zajedno, ali ne on, nego milost s njime. »Božja milost nije bila u meni bez ploda.« Mi se divimo ovoj čudesnoj milosti, ovoj sili Gospodnjoj, kojom je gluhima povratio sluh, a nijemima govor. Priznajmo s Pavlom, s apostolom milosti: »Gospodin mi pomaže; i procvjeta moje tijelo, i od svoje volje slavit ću ga.« Kako je dobar Gospodin, i kako je silan! »Bože, obiljem milostivosti svoje nadvisuješ i zasluge molbenika i njihove želje.« Savao nije molio Gospodina, ali mu je Gospodin iz prevelike ljubavi dao izobilnu milost.

2. »I njegova milost nije bila u meni bez ploda: nasuprot, ja sam radio više od sviju njih (od apostola), ali ne ja, nego milost Božja, koja je sa mnom.« Netom je bio pokršten i već se žurio u zbornicu u Damasku, da Židovima naviješta Krista, koga je nedavno još proganjao. Nije se plašio da ispovijeda Krista ni pred onima, koji su ga poznavali, koji su ga očekivali u Damasku, da pohvataju i njemu predadu kršćane, pa da ih on svezane odvede u Jeruzelem. Što će oni pomisliti o njemu? Pavao se na to nije obazirao. Milost je bila djelotvorna u njemu. Ona ga je poticala, da sve svoje znanje i umijeće upotrijebi za Krista. Potakla ga je, da je triput pošao na daleko i naporno misijsko putovanje po Maloj Aziji i Grčkoj. Ona ga je nukala, da sve pretrpi za Gospodina i njegovo sveto evanđelje, da trpi i glad i žeđu, zimu i golotinju, tamnicu i bičevanje. Triput je pretrpio brodolom, jedan je dan i cijelu noć bio na valovima morskim u neprestanoj opasnosti, da potone u dubinu. Svuda su ga progonili Židovi i pogani, po gradovima i po selima (2. Kor. 11, 23 sl.). Milost ga je poticala, da se s ljubavlju brine za crkvene općine, koje je osnovao. Poučavao ih je i opominjao i tješio u svojim neumrlim poslanicama. Revnovao je za njih »Božjim žarom, jer ih je zaručio jednomu mužu, da ih privede Kristu kao čistu djevicu« (2. Kor. 11, 2). »Tko je slab, a da ja ne budem slab? Tko se sablažnjava, a da mene ne pali?« (2. Kor. 11, 29). Uistinu: Pavao

je za Gospodina više uradio nego svi ostali zajedno. Ali on samoga sebe ispravlja: »ne ja, nego milost Božja, koja je sa mnom.« Pavao je potpuno zavisan o milosti. On je samo njeno oruđe. Milost Božja sve djeluje. »Bog je u svetomu mjestu svojemu, on daje krepost i jakost svojemu puku« (ulaz). Gospodin je onaj, koji obiljem svoje milostivosti nadvisuje i zasluge molbenika i želje.« On je onaj, »koji čini u nama da hoćemo i da izvršujemo« (Fil. 2, 13). Božjom milošću Pavao jest, što jest, milošću, koju je primio pred Damaskom, bez svoje zasluge, bez svoje molitve, jer je nije ni tražio ni želio. Bog ga je svojom milošću pretekao i zato je bila u njemu tako djelotvorna! Eto što može čovjek, koji se posve prepušta poticaju milosti, koja u njemu djeluje!

3. U Savlu, odnosno u Pavlu prepoznajemo sami sebe. I mi smo po sebi kao Savao. A milost nezasluženog Božjeg milosrđa stvorila je iz nas Pavla. »Moje će tijelo opet procvjetati!« Mi dolazimo da sudjelujemo kod svete Mise, da primimo svetu pričest. I tu će opet procvjetati naše tijelo dotičući tijelo i svemoguću ruku Gospodnju, koja gluhima vraća sluh, a nijemima govor. »Uzvisivat ću te, Gospodine, jer si me primio!«

»Božjom milošću jesam, što jesam.« Kamo sreće, kad bismo i mi uistinu mogli s Pavlom govoriti: »I njegova milost nije bila u meni bez ploda.«

Molitva.

Svemogući, vječni Bože, koji obiljem milostivosti svoje nadvisuješ i zasluge molbenika i želje: izlij na nas svoju milost, da oprostiš, od čega se savjest boji i dodaš, što se ne usuđujemo moliti. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Subota iza jedanaeste nedjelje po Duhovima.

Moje tijelo će procvjetati.

»Dozivljem vam u pamet evanđelje, koje sam vam propovijedao: da je Krist umro za naše grijehe i da je treći dan uskrsnuo od mrtvih« (poslanica). Crkva ne sustaje navješćujući tu vijest riječima i u svojim liturgijskim činima i žrtvama: ta vijest donosi svima život, koji s Kristom u svetom krstu i po žrtvi svete Mise umiru.

1. »Moje će tijelo procvjetati i zato ću ga slaviti od svoje volje« (na stepenicama). Evo pobjedničke i zahvalne uskrsne pjesme, koja je dostojna da je kršćanin pjeva nedjeljom. Ta za njega je svaka nedjelja sveti Uskrs. Svake nedjelje postajemo u bogoslužju svete Mise svijesniji, da imamo život zato, što smo ga s Kristom u smrt predali. Svaka je sveta Misa obnova i nastavak našega krštenja, kad »smo bili uronjeni u Kristovu smrt«. Apostol nas uči, da smo s Kristom bili pokopani po krstu, i zato da s njime i živimo novim životom. S njime je bio razapet i naš stari čovjek, da se uništi grješno tijelo, da više ne robujemo grijehu. Zato i držimo, da smo mrtvi grijehu (Rim. 6, 3 sl.). Krist je uskrsnuo. Krist živi. Zato živimo i mi, Kristovi udovi, loze na trsu, zato, jer smo s njime umrli. Mi živimo životom Uskrsnuloga. »Moje će tijelo procvjetati.« Bilo je poniženo i stenjalo je pod prokletstvom i ropstvom grijeha i tjelesnih želja, ali po svetom krstu Gospodin ga je svojom snagom učinio nosiocem božanskog života. »Efeta — otvori se!« Svaki pravi kršćanin, loza na trsu, ud Krista, prožet jakošću i snagom Uskrsnuloga, mora se suprotstaviti napasnikovim navalama, tjelesnim i svjetovnim požudama. Od uzdiže svoje srce i svoje misli k Bogu i Kristu, da sve savršenije postane čovjekom, koji je s Kristom uskrsnuo. »Moje će tijelo procvjetati«, jer ćemo posjedovati milosni život Božje djece, kršćansku krepost i sjedinjenje s Bogom! »Zato ću ga slaviti svom dušom svojom.« Ta on »daje krepost i jakost svojemu puku« (ulaz), i čini, da »jednodušni stanuju u njegovu domu«, u zajednici ljubavi, u svetoj Crkvi!

2. »Obiljem milostivosti svoje nadvisuješ i zasluge molbenika i želje.« Doveli su gluhonijemoga ka Gospodinu i zamoliše ga, da metne na nj ruku. I Gospodin je učinio više, nego su se usudili moliti. Bijedniku je prstom dotakao uši i pljuvačkom se dotaknuo njegova jezika i progovori silnu riječ: »Efeta — otvori se!« To je obilje njegove ljubavi. Dobrohotna srca i ruke dovedoše nas odmah poslije našega rođenja ka Gospodinu i zamoliše ga, da nas izbavi od duševne smrti, od grijeha. I on nas je primio, u kupelji preporoda oprao je grijehe naše duše. Time se još nije zadovoljila njegova ljubav. Napunio nas je i svojim životom, neumrlim životom Uskrsnuloga, i usadio u naše bijedno tijelo klicu budućega uskrsnuća i vječnoga blaženstva, klicu buduće neizmjerne sreće u Bogu, o vječnom Uskrsu. Moje će tijelo procvjetati.« »Ne ću umrijeti, nego živjeti« (Ps. 117, 17). »Što oko ne vidje, i uho ne ču, i u srce čovječje ne uđe, ono pripravi Bog onima, koji ga ljube« (1. Kor. 2, 9), već ovdje na zemlji, i jednom u obećanoj zemlji, u nebu. »Bože, obiljem milostivosti svoje nadvisuješ i zasluge molbenika i želje.« »Aleluja, aleluja. Kličite Bogu, našemu pomoćniku, pjevajte Bogu Jakovljevu, podignite ugodnu pjesmu uz kitaru. Aleluja!«

3. Gospodnje uskrsnuće, Uskrs, u središtu je kršćanske vjere i života. Ono je izvor božanskog i neumrlog života kršćana. Nepresušiv i nescrpljiv izvor! »Dozivljem vam u pamet evanđelje, koje sam vam propovijedao, da je Krist za naše grijehe umro i treći dan uskrsnuo od mrtvih« (poslanica). »Ja živim, i vi ćete živjeti« (Iv. 14, 19). Vjerujmo! Budimo vjerni Uskrsnulomu! »Krist je umro za naše grijehe i treći je dan uskrsnuo od mrtvih. Ovu vijest naviješćuje nam sveta Crkva kod svete Mise. Ta euharistijska žrtva živo je navješćivanje smrti i uskrsnuća Gospodnjega. On živi. Mi smo uronjeni u njegovu smrt i tako postajemo dionici njegova života. Tu osjećamo, kako »daje krepost i jakost puku svojemu«. Tu je izvor! Tu će nas iscijeliti »i pomoći će našoj duši i tijelu« (pričesna). U žrtvi svete Mise častimo Gospodina svojim imetkom i prvinama svojih plodova (pričesna): žrtvujmo sve i položimo sve kao žrtveni dar na oltar. Sve, bez ikakvog pridržaja. To neka bude sveto umiranje! »I napunit će se tvoje žitnice do sita i vinom će se točila prelijevati.« Preobilan život! Krist živi — i mi ćemo živjeti, koliko s njime umreno po žrtvi, mrtvenju i ljubavi.

Molitva.

Svemogući, vječni Bože, koji obiljem milostivosti svoje nadvisuješ, i zasluge molbenika i želje: izlij na nas svoju milost, da oprostiš, od čega se sasvjest boji i dodaš, što se ne usuđujemo moliti. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Sveta Misa dvanaeste nedjelje po Duhovima.

1. »Blago očima, koje vide, što vi vidite! Jer vam kažem, da su mnogi proroci i kraljevi željeli vidjeti, što vi vidite, i nijesu vidjeli, i čuti, što vi čujete, a nijesu čuli.« S jedne strane ljudi u Novom Zavjetu, mi kršćani, koji smo danas došli k žrtvenoj slavi: »Blago očima, koje vide, što vi vidite!« A s druge strane »mnogi proroci i kraljevi«, ljudi Staroga Zavjeta, ljudi prije i bez Krista. Evo ovako nas Crkva i ove nedjelje opet obasjava sjajem uskrsnog otajstva: ona nam otkriva sreću, što pripadamo Kristu i njegovu kraljevstvu, u koje smo primljeni po svetom krstu, i sjeća nas dužnosti, koje smo na svetom krštenju preuzeli.

2. U svetoj uskrsnoj noći našli smo po svetom krstu opet put, koji vodi do Krista, i primili smo prvi početak života, koji se temelji na zajednici s Kristom. Ovaj je život u početku kao neko zrno, koje treba da se pomalo razvije i dozrije. On je izložen opasnostima, izvanje i nutarnje poteškoće usporavaju njegov napredak i nastoje ga posve uništiti. Svijesni toga vapimo danas u ulaznoj pjesmi k Bogu za pomoć: »Bože, u pomoć mi priteci, Gospodine, pohiti da mi pomogneš! Neka se smetu i postide moji neprijatelji, koji traže moju dušu« život milosti (ulaz). Stavimo ovu molbu i u zaziv »Gospodine, smiluj se!« »Podaj nam, da k tvojim obećanjima bez spoticanja težimo«, k obećanjima, koja smo primili na svetom krstu i po zajednici s Kristom i njegovom Crkvom.

Kako smo po svetom krstu primili velike stvari u životnoj zajednici s Kristom! Jer Stari je Zavjet bio »služba smrti i osude«, jer je pokazivao i dozivao u pamet smrt, t. j. grijeh, i izricao osudu nad grijehom i grešnikom. Ali »Duha«, vrhunaravni život i milost ovaj Zavjet nije mogao po sebi dati! Drugačije je s Novim Zavjetom, koji daje život, t. j. Duha, djelitelja milosti. On je Zavjet duhovnog opravdanja pred Bogom. Mi smo članovi ovoga Zavjeta. Zato »ću blagosiljati Gospodina« (na stepenicama). Ljudi, koji su izranjeni grijehom, koji su na

smrt izmučeni, nalaze ovdje život. Stari Zavjet prolazi nemoćan kraj ranjenika. I uto dolazi Krist, Novi Zavjet, milosrdni Samaritanac. On mu zali rane uljem i vinom (krst i euharistija), i dovede ga u gostionicu, u svetu Crkvu, i brine se za nj, dok opet ne zadobije potpuno zdravlje (evanđelje).

3. Prispodoba o milosrdnom Samaritancu obistinila se na nama, na djeci svete Crkve. Mi smo sami bili onaj putnik, koji je pao među razbojnike, koga je Krist milosrdno pogledao i po sakramentu svetoga krsta primio u svoju Crkvu. Zahvalno smo na riječi svetoga evanđelja uzvratili: »Vjerujem u j e d n u, svetu, katoličku i apostolsku Crkvu, vjerujem u j e d n o krštenje.« Kao milosrdni Samaritanac ukazuje se Krist lično i zbiljski među nama u žrtvi svete Mise, da na nama dovrši svoje djelo. Kao drugi Mojsije stupa pred Boga (prikazanje) i sa svojom molitvom prikazuje Ocu ujedno i svoje tijelo i svoju krv, svoje Srce i samoga sebe za žrtvu. Primimo ga kao svoj vlastiti žrtveni dar u svoje ruke i po posvećenim svećenikovim rukama prikažimo ga u žrtvi Bogu. »Blago očima, koje vide, što vi vidite», i rukama koje žrtvuju, što vi žrtvujete! Kako je Krist, koji moli i žrtvuje, daleko uzvišeniji od Mojsija, posrednika Staroga Zavjeta! Zato je kudikamo uzvišenija naša žrtva od žrtava, koje su prikazane prije i bez Krista! »Blago očima, koje vide, što vi vidite.« »Od ploda tvojih djela (od euharistijske žrtve) nasitit će se zemlja«, duše onih, koji kod svete žrtve sudjeluju, da se u svetoj pričesti nasite. Tu se Krist kao milosrdni Samaritanac potpuno predaje i s velikom se ljubavlju zauzima za nas; u ruci mu je ulje i vino. »Vino razveseljuje srce čovjeku, lice se razvedri od ulja, a hljeb krijepi srce čovjeku« (pričesna). On ulijeva nov život u našu dušu, život od svoga života, duh od svoga duha, ljubav od svoje ljubavi. Pođimo sa svete Mise i sa žrtvene gozbe u dnevni život, kao »milosrdni Samaritanac«, da ispunimo Kristove riječi: »Idi, i ti čini tako!«

Dvanaesta nedjelja po Duhovima.

M i l o s r d n i S a m a r i t a n a c.

Neka nas opet prožme vjera u veličinu i uzvišenost onoga, što smo u svetoj Crkvi primili po Kristu, milosrdnom Samaritancu. »Blago očima, koje vide, što vi vidite!«

1. »Kažem vam, da su mnogi proroci i kraljevi (Staroga Zavjeta) željeli vidjeti, što vi vidite, i nijesu vidjeli, i čuti, što vi čujete, a nijesu čuli« (evanđelje). Imali su obrezanje, imali su Mojsijev zakon, svagdanju žrtvu u Jeruzalemu, Psalme, Sveto Pismo; bili su članovi Božjega naroda i pod osobitom Božjom zaštitom. A ipak: željeli su vidjeti i čuti, što vidimo i čujemo mi, kršteni, djeca novozavjetne Crkve: Krista. Nije im bilo dano. Stari Zavjet nije mogao otkupiti čovječanstvo ni svojim zakonom ni svojim naukom ni obredom. »Neki je čovjek silazio iz Jeruzalema u Jerihon i upadne među razbojnike, koji ga opljačkaše, izraniše i otiđoše, a njega ostave na po mrtva. Onim je putem silazio neki svećenik, vidje ga i prođe. Tako i levita, kad je bio kraj toga mjesta, vidje ga i prođe« (evanđelje). To je slika bijednog, neotkupljenog čovječanstva, koje je đavao opljačkao i ostavio na po mrtvo. To je i slika Staroga Zavjeta, čije svećenstvo i levitska ustanova nijesu mogli spasiti grješno čovječanstvo. Taj Zavjet sadržaje zakone, propisuje žrtve i molitve, obdržavanje »dana i mjeseca i vremena i godine« (Gal. 4, 10); nalagao je mnoga čišćenja, uzdržavanja i pokore: a ipak nije mogao spasiti bijednika, koji je pao među razbojnike. Ta on je bio gospodar samo »nemoćnih i bijednih počela«, koja nijesu mogla dati pravi vrhunaravni život. On je bio »služba smrti« i po njemu nitko nije mogao primiti život milosti. Dakle, »blago očima, koje vide, što vi vidite.« Blago nama, koji smo članovi Novoga Zavjeta, Zavjeta milosti. »Blagoslivljat ću Gospodina u svako doba, vazda je njegova hvala u mojim ustima. U Gospodinu će se hvaliti moja duša« (na stepenicama).

2. »Blago očima, koje vide, što vi vidite.« Svećenstvo i levitska ustanova Staroga Zavjeta prošli su kraj onoga, koji je upao među razbojnike. Ta oni mu nijesu mogli pomoći. »A putujući neki Samaritanac dođe do njega, vidje ga i sažali mu se. I pristupi k njemu, zavi mu rane, zali uljem i vinom, posadi ga na svoje živinče, dovede ga u gostionicu i pobrinu se za njega« (evanđelje). Milosrdni Samaritanac sam je Krist Gospodin. Kao milosrdni Samaritanac sišao je Sin Božji s nebeskih visina, da se zauzme za bijedno i izgubljeno čovječanstvo. Dnevno pristupa milosrdno k nama, da po svetim sakramentima iscijeli naše rane i daruje nam život. Naše rane zalijeva uljem (krst) i vinom (euharistija) i povjerava nas majci Crkvi i nalaže joj, da se brine za nas tako dugo, dok se sam ne povrati (u smrti, o sudnjem danu). Njega su željeli vidjeti proroci i kraljevi Staroga Zavjeta, a jednako i čovječanstvo, koje živi bez Krista i izvan Krista. I on je došao i sklopio slavni Zavjet. Služba ovoga Zavjeta je »služba pravde« (poslanica). Samo po Kristu i u njegovoj Crkvi zadobit ćemo spasenje. Mi smo tako sretni, jer »vidimo i čujemo« milosrdnog Samaritanca, Krista, spasenje i život. K nama dolazi po sakramentima svetoga krsta i pokore, a napose u sakramentu svete euharistije. Bliz je nama kao trs lozama, kao glava udovima, koje ispunja svojim životom! »Blago očima, koje vide, što vi vidite«: Krista, s kojim smo po svetom krstu i presvetoj euharistiji živo sjedinjeni! »Blagoslivljat ću Gospodina u svako doba. Vazda je njegova hvala u mojim ustima. U Gospodinu će se hvaliti moja duša« (na stepenicama).

3. »Blago očima, koje vide, što vi vidite, i ušima, koje čuju, što vi čujete!« Krista, milosrdnog Samaritanca, koji iscijeljuje i daje život. Mi ga vidimo u njegovim zamjenicima, u papi, biskupima i svećenicima. »Kao što je Otac poslao mene, tako i ja šaljem vas« (Iv. 20, 21). »Tko vas sluša, mene sluša, i tko vas prezire, mene prezire; a tko prezire mene, prezire onoga, koji je mene poslao« (Luka 10, 16). Katolički je svećenik po svojem svetom redu za nas drugi Krist.

»Bog nas je učinio sposobnim slugama Novoga Zavjeta. Ako je dakle služba smrti, Staroga Zavjeta, bila tako slavna, da Izraelovi sinovi nijesu mogli gledati Mojsijeva lica radi prolazne slave njegova lica, kako da ne bude slavnija služba Duha, svećenstvo Novoga Zavjeta? Ne izgovara zapravo svećenik nad kruhom riječi: »Ovo je tijelo moje«: nego sam Krist. Svećenik je samo njegovo oruđe i sredstvo. Nemojmo se zaustaviti na oruđu, nemojmo oruđe prosuđivati po sebi, i nemojmo ga dijeliti od onoga, čije je oruđe; u svećeniku gledajmo, štujmo, slušajmo i ljubimo Krista Gospodina, Velikog svećenika!

Molitva.

Svemogući i milosrdni Bože, od tvojega dara dolazi, da ti tvoji vjernici dostojno i pohvalno služe: podaj nam molimo, da k tvojim obećanjima bez spoticanja težimo. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Ponedjeljak iza dvanaeste nedjelje po Duhovima.

Milosrdni Samaritanac.

Danas se diže glasni i usrdni vapaj k nebu: »Bože, u pomoć mi priteci, Gospodine, pohiti, da mi pomogneš.« To je vapaj onoga nesretnika, koji je upao među razbojnike. Ali danas se k nebu vije i naša zahvala: »Blagoslivljat ću Gospodina u svako doba, vazda je njegova hvala u mojim ustima« (na stepenicama). Zahvala milosrdnom Samaritancu, Kristu, koji vraća život onome, koji je upao među razbojnike.

1. »Neki je čovjek silazio iz Jeruzalema u Jerihon i upadne među razbojnike, koji ga opljačkaše, izraniše i otiđoše, a njega ostave na po mrtva« (evanđelje). Praotac i glava ljudskoga roda, Adam, jest onaj čovjek, koji je silazio iz Jeruzalema u Jerihon. On je ostavio Jeruzalem, rajske milosti i darove, djetinje i pouzdano općenje s Bogom i sišao je u Jerihon, u palu narav. Razbojnici su đavli, koji ga zavedoše na grijeh i oteše mu posvetnu milost, milost Božjega posinaštva i ostale darove rajskoga života. I sama narav, koja je u raju bila posve sređena i umirena, uznemirila se i uzbunila. »Dok hoću ja dobro da činim, zlo je u meni, jer se radujem zakonu Božjemu (zakonu Duha) po unutrašnjem čovjeku, ali vidim drugi zakon u svojim udovima, koji se opire zakonu mojega uma i zarobljava me pod zakon grijeha« (Rim. 7, 21 sl.). U Adamu prepoznajemo cijelo čovječanstvo: svi smo s Adamom iz Jeruzalema silazili u Jerihon i upali među razbojnike. Kako su mnogi od nas iz Jeruzalema svoga djetinjstva silazili u Jerihon mladenačke dobi i života i upali među razbojnike! I kako su mnogi po sakramentu pokore, za vrijeme pučkih misija ili u času nutarnje povučenosti opet našli put u sveti grad Jeruzalem, put do milosnog posinaštva Božjega! I opet smo ostavili sveti grad radi neke zemaljske i vremenite želje. Silazili smo u Jeruzalem i upali smo među razbojnike! Sveta liturgija i sveta Crkva promatra sve one, koji iz Jeruzalema silaze u Jerihon i upadaju među razbojnike, koji im otimaju nevinost, vjeru, njihovu nutarnju sreću i samoga Boga! Kao prava majka, Crkva živo osjeća svoju nesreću i mjesto nas vapi ka Gospodinu: »Bože, u pomoć mi priteci, Gospodine, pohiti da mi pomogneš! Neka se smetu i postidu moji neprijatelji, koji traže moju dušu« (ulaz). Nastojmo shvatiti osjećaje svete Crkve i imajmo samilost s duhovnom bijedom svoje braće, pa vapimo svim srcem: Gospodine, smiluj se! Kriste, smiluj se! Gospodine, smiluj se!

2. »Onim je putem silazio neki svećenik«, a poslije njega i neki levita: Stari Zavjet. Stari Zavjet nije mogao da spasi ovoga, koji bijaše na po mrtav, i zato prođe. »A putujući neki Samaritanac dođe do njega, vidje ga i sažali mu se. I pristupi k njemu, zavi mu rane, zali uljem i vinom, posadi ga na svoje živinče, dovede ga u gostionicu i pobrinu se za njega.« Krist Gospodin je taj Samaritanac. Živinče je sveta čovječja narav, koju je Sin Božji uzeo na sebe. Na ovo je živinče posadio ranjenika, kad je naime na svojemu tijelu nosio naše grijehe, da ih uništi na križu. Ulje i vino, kojim je zalio rane, sveti su sakramenti Novoga Zavjeta. Gostionica je sveta Crkva. Samaritanac se po svome uzašašću vratio na nebo, a Crkvi je dao dva dinara: nauk i sakramente, i naložio joj, da se pobrine za ranjenike. »Blago očima, koje vide, što vi vidite«: milosrđe Božje u utjelovljenju vječne Riječi, u otkupljenju na križu, u ustanovljenju svete Crkve, crkvene hijerarhije i svetih sakramenata! Bog je uslišao vapaj čovječanstva, koje je upalo među razbojnike: »Bože, u pomoć mi priteci, Gospodine, pohiti, da mi pomogneš. Neka se smetu i postide moji neprijatelji, koji traže moju dušu. Neka se odvrate natrag i zastide, koji misle meni o zlu« (ulaz).

3. »Gospodine, u pomoć mi priteci, Gospodine, pohiti da mi pomogneš!« Sada, kad silaziš u slavi svete Mise. Svi mi krvarimo iz otvorenih rana, i pojedinac i svi zajedno i Crkva i čovječanstvo. Siđi i nemoj kraj nas proći: »Pokaži nam

svoje milosrđe i svoje spasenje nam daj.« Sada u ovom svetom času, kod svete Žrtve. Budi milosrdan Samaritanac. »Neka se smetu i postide moji neprijatelji, neprijatelji Crkve i duše!

»Gledajte, da vas tko ne zavede, jer će mnogi doći u moje ime govoreći: Ja sam Krist (Spasitelj, Mesija), i mnoge će zavesti. Čut ćete za ratove i glasove o ratovima. Predat će Vas na muke, i ubijat će vas, i svi će narodi zamrziti na vas poradi moga imena. I tada će se mnogi sablazniti i jedan će drugoga izdati i jedan će drugoga zamrziti. I ustat će mnogi lažni proroci i zavest će mnoge. I jer će se bezakonje umnožiti, ohladnjet će ljubav u mnogima« (Mat. 24, 6 sl.). Gdje je Krist, pravi Krist? Naći ćemo ga gdje dolazi s uljem i vinom, sa spasonosnim sredstvima, sa svetim krstom i euharistijom. Prepoznat ćemo ga kao »milosrdnog Samaritanca«, po djelotvornoj ljubavi, kojom ponizno silazi k onima, koji su zavedeni, zaslijepljeni i pali. Naći ćemo ga, kako ide u gostionicu, u svoju Crkvu.

Kraljevstvo Božje, kako ga je Krist zamislio i ustanovio, jest ljubav i dolazi putem ljubavi, milosrdne ljubavi, koja pomaže; ono nosi sa sobom ulje i vino. »Po tome će svi poznati, da ste moji učenici, ako ljubite jedan drugoga« (Iv. 13, 35). Crkva je sama ljubav. Ona je neprekidna i vidljiva pojava milosrdnog Samaritanca, koji u njoj djeluje, iscijeljuje i spasava. Ona je ljubav, koja se brine za neumrlu dušu, ljubav, koja k Bogu vodi bližnjega, pojedinca, narode i zajednice. Zato joj je Krist Gospodin ostavio dva dinara: nauk i sakramente, i u njezino je srce usadio duh milosrdnog Samaritanca. A koliko ih ima, koji ne shvaćaju nju, njezino milosrđe, njezinu ljubav i krivo tumače njezino djelovanje. Zato nastojmo mi tim više, da je shvatimo i tim vjernije ustrajmo uz nju.

Molitva.

Svemogući i milosrdni Bože, od tvojega dara dolazi, da ti tvoji vjernici dostojno i pohvalno služe: podaj nam molimo, da k tvojim obećanjima bez spoticanja težimo. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Utorak iza dvanaeste nedjelje po Duhovima.

Obilna žetva.

Kao milosrdni Samaritanac sišao je Božji Sin među ljudski rod i zalio mu rane uljem i vinom. Ove su misli jasno izražene u riječima bogoslužja, kojima se prati dijeljenje svete pričesti: »Od ploda tvojih djela, Gospodine, nasitit će se zemlja, da izvedeš hljeb iz zemlje i vino, da veseli srce čovjeku; da se razvedri lice od ulja i hljeb da krijepi srce čovjeku« (pričesna).

1. »Od ploda tvojih djela nasitit će se zemlja.« Doba je žetve. U ime cijeloga ljudskoga roda zahvaljuje sveta Crkva Bogu u riječima današnje pričesne pjesme. Bog je dao obilnu žetvu: kruh i vino i ulje djelo su i dar njegove mudrosti, sile i dobrote. »Svi čekaju od tebe, da im dadeš hranu na vrijeme. Daješ im je, i pobiru. Otvaraš svoju ruku i svi se site dobara« (Ps. 103, 27). »Oči sviju ufaju se u tebe, Gospodine, i ti im daješ hranu na vrijeme. Otvaraš svoju ruku i napunjaš blagoslovom sve, što živi« (Ps. 144, 15). Svake godine zapovijeda Gospodin prirodi, i ona daje svoj plod i hranu nebrojenim živim bićima na zemlji. Kako je čudesno djelo, što Bog uzdržava ljudski rod s nekoliko zrna sjemenja, koje se svake godine posije u zemlju! To je čudesno djelo Božje mudrosti, sile i ljubavi. Milosrdni Samaritanac ljubezno svake godine silazi, dnevno, štoviše, svakoga časa k nama, da se smiluje našoj bijedi i da nam pomogne u vremenitim nevoljama, da nam dade naš svagdašnji kruh i tako nas uzdrži na životu. »Od ploda tvojih ruku nasitit će se zemlja.« Koliko mu danas moramo zahvaliti!

2. »Iz zemlje izvodiš hljeb i vino, i ulje veseli srce čovjeku.« U zemlji i njezinu plodu gleda liturgija sliku, simbol. U zemlji, iz koje niče kruh i vino, vidi sveta Crkva čovječju narav Sina Božjega, Isusa Krista. Ova visoko odlikovana čovječja narav, s kojom se sjedinila Božja riječ, jest ono plodno tlo, iz kojega su iznikli euharistijski darovi kruha i vina. Na žaru smrtne muke na križu dozrio je dragocjeni klas i veliki grozd; iz njih prima vrhunaravnu hranu novo kršćansko pokoljenje. »Ja sam živi kruh. Vaši su ocevi jeli manu u pustinji i pomrli. Tko bude jeo od ovoga kruha, živjet će u vijeke, i

kruh, koji ću ja dati, moje je tijelo za život svijeta. Tko jede moje tijelo i pije moju krv ima vječni život« (Iv. 6, 49 sl.). Kruh i vino darovi su milosrdnog Samaritanca. Po njima ozdravljamo i crpimo snagu i život, svet život, u kojem vlada sloboda i usklađenost duše i naravi, život, koji je ugodan i pravedan pred Bogom. U svetoj euharistiji pomazani smo svetim uljem, t. j. Duhom Gospodnjim, Duhom Svetim. On je svjetlost i život, spoznaja i ljubav, vjera i jakost. Duh je sveti »ulje radosti« (Ps. 44, 8), koje nas čuva od smrti, izranjeni život iscijeljuje i obasipa svetošću. »Iz zemlje (iz Kristove presvete čovječje naravi) izvodiš hljeb, i vino (svete euharistije) veseli srce čovjeku.« Kolike li ljubavi i milosti milosrdnoga Samaritanca, koju nismo zaslužili!

3. »Od djela tvojih ruku, Gospodine, nasitit će se zemlja, ljudski rod, da izvedeš hljeb iz zemlje i vino da veseli srce čovjeku; da se razvedri lice od ulja i hljeb da krijepi srce čovjeku« (pričesna). Zahvala za vremenitu obilnu žetvu sjeća liturgiju na vrhunaravni blagoslov, koji smo primili u Kristu i svetoj euharistiji. Bogoslužje vidi i jedno i drugo: i vremeniti i vrhunaravni blagoslov, ali se ne zaustavlja kod vremenitog blagoslova. Vjera svete liturgije tako je duboka i živa, da u vremenitom i zemaljskom vidi samo sliku duhovnih i vrhunaravnih dobara.

»Kruh krijepi srce čovjeku.« Pri tom moramo misliti na euharistijski kruh. Sveta je euharistija kruh života, koji je s neba sišao, a iscjeljuje sve, što je u nama bolesno i jača nas u borbi protiv silne požude i strasti. Ovaj nebeski kruh potiče dušu, da novom i nesavladivom revnošću i odvažnošću pođe putem dobrote i savršenstva. »Kao što je mene poslao živi Otac, i ja živim po Ocu, tako i tko mene jede, živjet će po meni« (Iv. 6, 57). Kristova jakost djeluje u nama. »Sve mogu u onome, koji me jača« (Filip. 4, 13).

Mi ne vapimo uzalud: »Bože, u pomoć mi priteci, Gospodine, pohiti da mi pomogneš. Neka se smetu i postide moji neprijatelji« (ulaz). »Ako je Bog za nas, tko će protiv nas? Kad nije vlastitoga Sina poštedio, nego ga je predao za sve nas, kako dakle ne će nama s njime sve darovati?« (Rim. 8, 31. sl.).

Mi posjedujemo Krista. »Blago očima, koje vide, što vi vidite!«

Molitva.

Svemogući i milosrdni Bože, od tvojega dara dolazi, da ti tvoji vjernici dostojno i pohvalno služe: podaj nam, molimo, da k tvojim obećanjima bez spoticanja težimo. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Srijeda iza dvanaeste nedjelje po Duhovima.

Novi zavjet.

1. U bogoslužju prošle nedjelje vlada radosno raspoloženje, radi slave Novoga Zavjeta. On je Zavjet Duha, koji oživljava. Zavjet, čija služba opravdava. Kako smo sretni, što pripadamo ovom Zavjetu!

1. »Jer primismo kraljevstvo nepokolebljivo, zato budimo zahvalni i služimo Bogu puni straha i počitanja« (Hebr. 12, 28). To je kraljevstvo čvrsto, nepromjenljivo, trajno i sigurno. Darovano nam je u Novom Zavjetu, u koji smo primljeni po svetom krstu bez našega sudioništva i zasluge. Novi Zavjet obuhvata onaj divni i bogati vrhunaravni svijet, koji je Bog stvorio u Isusu Kristu. U tom smo Zavjetu postali neizmjerno bogati. »Sve je vaše« (1. Kor. 3, 23): Krist i sva neizmjerna bogatstva utjelovljenoga Sina Božjega. »Vidjeli smo njegovu slavu, kao slavu Očeva Jedinorođenca, puna milosti i istine« (Iv. 1, 14). Novi Zavjet obuhvata Kristovo otkupiteljsko djelo: dug, koji smo dugovali božanskoj pravdi, namiren je; za naše grijehe dana je potpuna zadovoljština. Grijeh je nadvladan, slomljena je moć pakla, smrt je pobijeđena, a nebo otvoreno. »Bog, koji je bogat milosrđem radi svoje velike ljubavi, kojom nas ljubi, i nas, koji bijasmo mrtvi u grijesima, oživi s Kristom, i s njim uskrisi i s njim posadi na nebesima u Kristu Isusu. Jer ste milošću spaseni kroz vjeru, i to nije od vas, dar je Božji« (Efež. 2, 4. sl.). Sve ove divote jesu sastavni dio Novoga i vječnoga Zavjeta, u koji smo primljeni. »Sve je vaše.« Ovaj Zavjet obuhvata napokon i sve blago i bogatstvo svete Crkve božansku istinu, koja je Crkvi povjerena, sveti sa-

kramenti, nebrojene milosti, kreposti, molitve i zasluge Crkve na zemlji i na nebu. »Sve je vaše.« »Primamo kraljevstvo nepokolebljivo«, koje obiluje vrhunaravnim bogatstvom i slavom. Mi smo kršćani primljeni u kraljevstvo, u duhovni svijet, u kojemu možemo postati bogatiji i sretniji nego i slutimo. Samo kad bi nas posvema prožimala misao na to kraljevstvo!

2. »Svi mi otkrivenim licem odrazujemo (promatramo) slavu Gospodnju, i preobražavamo se u istu sliku, jer to djeluje Duh Gospodnji« (2. Kor. 3, 18). Nas ne zastupa i ne zagovara zemaljski Mojsije sa zastrtim licem, o kojemu govori poslanica, nego Gospodin, čije lice nije zastrto, koji je divan u svojoj slavi. Mi kršćani možemo promatrati njegovo lice otkriveno i bez straha da će nas zaslijepiti. Njegovo lice prodire do u dubinu našega bića i svom ga silom obnavlja, dok u nama ne utisne svoju sliku i dok se Kristova slava u nama ne odrazi. Neprestano promatranje Kristova lica, njegove ličnosti i njegova djela; neprekidno uzdizanje pogleda ka Gospodinu i k onome, što je on za nas učinio i bez prestanka još čini, preobražava nas u Krista. Sve nas to mora poticati na neprestanu zahvalnost i hvalu onome, koji je za nas sve to učinio prije nego što smo ga upoznali, dok smo još bili djeca srdžbe. Istom onda, kad postignemo, da usprkos svih vremenitih nevolja i trpljenja ne izgubimo s vida nezasluženu slavu Novoga Zavjeta; kad promatramo Gospodinovo savršenstvo i savršenstvo njegova djela i njegove Crkve, kad u njih vjerujemo, u njih se pouzdajemo, onda smo shvatili bit kršćanskog života. Korijen i stablo kršćanskog života jest u neprekidnom promatranju lica Gospodnjega. Naša plodnost može i smije biti samo odraz savršenosti i sjaja Novoga Zavjeta, samo odrazivanje lica Gospodnjega, koje možemo promatrati otkrivenim licem.

3. »Blago očima, koje vide, što vi vidite!« »Otkrivenim licem slavu Gospodnju« u objavi i u milosti Novoga Zavjeta. Ali mi nažalost premalo promatramo slavu Kristovu, slavu njegove ličnosti, njegova djela, njegove Crkve. Premalo smo zahvalni za uzvišeno kraljevstvo, za Novi Zavjet. Premalo se pouzdajemo u nutarnje bogatstvo i snagu toga Zavjeta i slave, koja ga obasjava, i zato gubimo onu odvažnost i pouzdanje svetoga Pavla: »Tko će optužiti Božje izabranike? Ako Bog

opravdava, tko će ih osuditi? Isus Krist, koji je umro, i još uskrsnuo, koji je s desne strane Božje i zagovara nas« (Rim. 8, 33). Kamo sreće, da i mi sa svetim Pavlom možemo ovako kršćanski i odvažno, pouzdano i pobjednički govoriti.

Molitva.

Svemogući i milosrdni Bože, od tvojega dara dolazi, da ti tvoji vjernici dostojno i pohvalno služe: podaj nam, molimo, da k tvojim obećanjima bez spoticanja težimo. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Četvrtak iza dvanaeste nedjelje po Duhovima.

Služba smrti i Duha.

U prikazanoj pjesmi predstavlja nam bogoslužje posrednika Staroga Zavjeta, Mojsija, koji je stupio pred Božje lice, da se zauzme za nevjerni i grješni narod. »I ublažio je Gospodin srdžbu svoju, da ne učini zlo svomu narodu, koje bješe rekao« (prikazanje).

1. »Ako je služba Staroga Zavjeta bila tako slavna, kako da ne bude slavnija služba Novoga Zavjeta?« (poslanica). Mojsije, posrednik Staroga Zavjeta, boravio je na gori Sinaju u tihom općenju s Bogom. Jer je dugo ostao na gori, mislio je puk, koji je čekao na podnožju gore, da ga je prevario. Skinuli su zlatne naušnice i donesoše ih Aronu. I on ih je primio, pretalio i od toga je načinio zlatno tele. A puk je govorio: Izraele, ovo je tvoj bog, koji te je izveo iz egipatske zemlje. I prinosili su žrtve lažnom bogu. Zatim su priredili veliku gozbu, jeli i pili, a poslije ustali da igraju. A Gospodin je rekao Mojsiji: Siđi k narodu, jer su načinili tele, komu se klanjaju i prinose žrtve. Sada vidim, da sam se prevario u ovome narodu, jer je ovaj narod nepokoran. Daj da se na njih raspali moj gnjev pa da ih uništim. A Mojsije je ublažio Gospodina i pomolio se: »Zašto izlijevaš, Gospodine svoju srdžbu na svoj narod, koji si velikom silom i snažnom desnicom izveo iz egipatske zemlje? Zar da Egipćani reknu: U nesretan ih je čas izveo, zato da ih uništi u gorama i da zatre njihovu uspomenu na zemlji. Ublaži

svoju srdžbu i sjeti se Abrahama, Izaka i Jakova, kojima si se zakleo, da ćeš im dati zemlju, kojom teče mlijeko i med, i kojima si govori, da ćeš njihovo potomstvo učiniti brojnijim od nebeskih zvijezda. I ublažio se Gospodin, i promijenio je osudu, kojom se prijetio svome narodu« (2. Mojs. 32, 1 sl.) (ulaz). U tome je bila slavna služba Mojsijeva, što se kao posrednik Staroga Zavjeta, zauzeo za narod i svojom ga je molitvom spasio od Božjega gnjeva i zaslužene kazne radi odpada od Boga. Tako je silna bila služba Staroga Zavjeta, »služba smrti«, »služba osude«.

2. »Kako da ne bude mnogo slavnija služba, koja opravdava«, služba svete žrtve, koju imamo u Novom Zavjetu, i koju dnevno obavljamo! Tu nas ne zastupa više neki Mojsije, nego Krist, Veliki Svećenik, Božji Sin, koji kod Oca zagovara svoj narod, vjerne kršćane. On daje beskrajno vrijedan žrtveni dar: on daje svoju vlastitu krv, svoje trpljenje i smrt, svoje presveto Srce. On moli za svoj narod milost i oproštenje i ublažuje Božji gnjev, koji smo mi kršćani toliko puta već zaslužili. Nijesmo li i mi usprkos velikih primljenih milosti i vrhunaravnih dobara, često nevjerni prestupnici Božjega zakona? Kako smo često zaslužili Božju kaznu! Što bi od nas bilo, da Gospodin, naš Mojsije, dnevno ne uzdiže svoje ruke moleći za nas i prikazujući svoj žrtveni dar! To on čini u žrtvi, u svetoj Misi! On daje svoj život, kao nekoć na križu. Samilosno nas pogledava i vapi k Ocu: »Oče, oprosti im, jer ne znaju što čine« (Luka 23, 24). I Otac ne može odolijevati molbama i žrtvi svoga Sina. Žrtva svete Mise ublažuje ga i on odvraća nevolju, kojom je zaprijetio svome puku. To je služba pravde, koja opravdava, iscjeljuje i spasava. Ova je služba kudikamo slavnija i djelotvornija od službe Staroga Zavjeta, jer je život, muka i smrt i krv Kristova kudikamo uzvišenija od molitve i zagovora Mojsija ili bilo kojega drugoga čovjeka. Kako je bogata naša služba u Novome Zavjetu, u žrtvi, u svetoj Misi, u našem Velikom svećeniku Kristu. »Blago očima, koje vide, što vi vidite! Jer vam kažem: mnogi kraljevi i proroci«, cijeli Stari Zavjet, »željeli su vidjeti, što vi vidite, i nijesu vidjeli«.

3. Ovu »službu Duha, koja opravdava«, povjerio je Gospodin svojim svećenicima. Svećenik je »uzet od ljudi i postavljen

za ljude, da služi u onim stvarima, koje se odnose na Boga, da prinosi darove i žrtve za njihove grijehe« (Hebr. 5, 1), da po njegovu posredništvu zadobiju opravdanje pred Bogom, oproštenje grijeha i da postanu Božjom djecom. »Kao što je Otac mene poslao, tako i ja šaljem vas«, s istim nalogom i istom moći. Zatim je dahnuo nad apostolima rekavši: »Primite Duha Svetoga, kojima oprostite grijehe, bit će oprošteni, a kojima zadržite grijehe, bit će zadržani« (Iv. 20, 21). Svojim je apostolima i njihovim nasljednicima i pomoćnicima, biskupima i svećenicima dao vlast nad kruhom i vinom: »Ovo je moje tijelo. Ovo je moja krv.« To je služba Božja, služba Novoga Zavjeta, koja »opravdava«. »Blago očima, koje vide, što vi vidite!«

U Starom je Zavjetu »bilo mnogo svećenika zato, jer ih je priječila smrt, da ostanu, a Isus ima vječno svećeništvo, jer ostaje dovijeka. Zato i može uvijek spasavati one, koji po njemu dolaze k Bogu, jer živi uvijek kao naš zagovornik« (Hebr. 7, 23 sl.). Naš Veliki svećenik ne vrši samo jedamput službu Duha na križu, nego neprestano u žrtvi Novoga Zavjeta, u svetoj Misi, po svojoj neprekidnoj molitvi na nebu i u svetohraništu. »Blago očima, koje vide, što vi vidite!«

Molitva.

Molimo, Gospodine, da nas očisti pričešće ovog otajstva, i daj nam jednako očišćenje i okrilje. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Petak iza dvanaeste nedjelje po Duhovima.

Crkva kao milosrdni Samaritanac.

Neki zakonoznanac upita Isusa: »Učitelju, što moram činiti, da zadobijem vječni život?« A Isus mu uzvrati drugim pitanjem: »Što je pisano u (Mojsijevu) zakonu?« Zakonoznanac odvrati: »Ljubi Gospodina Boga svoga, a svoga bližnjega kao samoga sebe.« Isus mu reče: »Pravo si odgovorio: to čini i živjet ćeš!« A onaj se htio opravdati i upita: »A tko je moj bližnji?« Nato Isus upotrijebi prispodobu o milosrdnom Samaritancu, a zatim upita zakonoznanca: »Što misliš: Koji je od

ove trojice bio bližnji onomu, koji je upao među razbojnike?« A on odgovori: »Koji mu se smilovao!« I reče mu Isus: »Idi, i ti čini tako!« Evo, Gospodin nalaže: Idi, budi i ti milosrdan Samaritanac.

1. »Od ploda tvojih djela, Gospodine, nasitit će se zemlja« (pričesna). Kruh i vino svete euharistije daju svetoj Crkvi snage i nalog, da prema ljudskome rodu bude milosrdan Samaritanac. Čovjek, naime, nema samo naravan konačni cilj, samo da usavrši svoje naravno biće, samo da potpuno iskoristi svoje naravne sile i sposobnosti, nego nasuprot, njegovo je biće uzvišenije od naravnih sila i sposobnosti, jer je pozvan, da bude dionik božanskog života. On ima da bude obuzet i prožet božanskim životom. To uzdignuće čovjeka u viši svijet, da bude dionik božanskoga života, ne može nikako biti ljudsko djelo. To je djelo samoga Boga, djelo slobodne i milosrdne Božje ljubavi, djelo milosti. Kad je Bog stvorio čovjeka u raju, dao mu je i narav i milost. Adam je za nas primio i jedno i drugo. Ali Adam je sagriješio, a u njemu smo sagriješili svi, jer je bio glava i predstavnik cijeloga ljudskoga roda. Eto, ovako je ljudski rod upao među razbojnike. Tko će ga spasiti i povratiti mu opet milost Božjega posinovljenja? Bog po Kristu u njegovoj i po njegovoj Crkvi. Gospodin joj je predao euharistijsko vino i ulje posvetne milosti. S božanskom snagom i po Božjem nalogu pristupa ona k čovječanstvu. Ona živo želi i nastoji da pomogne bijedniku, koji je upao među razbojnike, da mu služi kao milosrdni Samaritanac, da ga iscijeli i oživi. »Idite i naučavajte sve narode i krstite ih u ime Oca i Sina i Duha Svetoga, i učite ih, da drže sve moje zapovijedi« (Mat. 28, 18). Ovu svoju službu vrši Crkva već dvije tisuće godina neslomivo i odvažno, junački i ustrajno, istim elanom, kao kad joj je milosrdni Samaritanac predao ona dva dinara, t. j. kad joj je dao vlast da naučava i dijeli svete sakramente. »Od ploda tvojih djela, Gospodine, nasitit će se zemlja«, ljudski rod!

2. »Brini se za njega!« Gospodin je naredio Crkvi: »Brini se za njega!« Ponajprije neka se brine za duševni spas; neka im ukaže djela milosrđa, napose djela duhovnog milosrđa. »Neka se moli za žive i mrtve«, osobito za one, čija je duša mrtva, da po milosti opet uskrsnu i žive novim životom. Crkva

doista i moli bez prestanka. Kao drugi Mojsije dolazi u svetoj žrtvi, u neprekidnoj crkvenoj liturgijskoj molitvi (časoslovu), »pred Gospodina Boga i moli: Zašto izlijevaš Gospodine svoju srdžbu na svoj narod? Ublaži svoju srdžbu. I ublažio je Gospodin svoju srdžbu, i ne učini zlo, kojim se prijetio svojemu puku« (prikazanje). »Grešnike pokarati, neuke pučiti!« Crkva ne sustaje brinući se za grešnike i neuke karanjem i opomenama i dijeleći im sakramenat pokore. To je sakramenat milosrđa. Preko toga sakramenta pristupa Crkva s razumijevanjem i samilošću bijedniku, koji je upao među razbojnike i on joj otkriva svoje rane. A ona zalijeva rane uljem milosti i oproštenja. Novi se život budi. Sveta radost ulazi opet u zastrašenu dušu, radost i nova odvažnost, čvrsta volja i nova snaga za čist i svet život, silna čežnja za Bogom i blaženi mir. Nitko ne tješi, nitko ne iscijeljuje, nitko ne iskazuje takova milosrdna djela kao majka Crkva u sakramentu svete pokore. »Koji je od ove trojice bio bližnji onomu, koji je upao među razbojnike?« Da li levita, svećenik Staroga Zavjeta, ili Crkva Novoga Zavjeta sa svojim sakramentom pokore? Ona ima »službu pravde«, koja vodi u život, do sjedinjenja s Bogom (poslanica). To ima samo Crkva, Kristova Crkva! »Blago očima, koje vide, što vi vidite«, naime majku Crkvu, tijelo Kristovo, koje je prožeto otkupiteljskom snagom Gospodnjom. »Blago onima, koji čuju, što vi čujete«, životvornu riječ, koju naviješta sveta Crkva: »Ego te absolvo — ja te odrešujem.«

3. Svetoj je Crkvi povjerena služba pravde. »Kojima oprostite grijehe, bit će oprošteni, a kojima zadržite grijehe, bit će zadržani« (Iv. 20, 22). Njoj je povjerena sudačka vlast, vlast da oprašta i da zadržava.

Sakramenat pokore je sudište u kojem smo u isto vrijeme i tužitelji i svjedoci. O našoj optužbi, o istinitosti naše optužbe i o nastojanju, da se obratimo i popravimo, ovisi, da li sveta Crkva može i na nama izvršiti službu milosrdnog Samaritanca.

»Mnogi su proroci i kraljevi željeli vidjeti, što vi vidite, i nijesu vidjeli, i čuti, što vi čujete, a nijesu čuli.« Mi gledamo i čujemo i posjedujemo, a tako malo na to mislimo i tako smo malo zahvalni.

Molitva.

Svemogući i milosrdni Bože, od tvojega dara dolazi, da ti tvoji vjernici dostojno i pohvalno služe: podaj nam, molimo, da k tvojim obećanjima bez spoticanja težimo. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Subota iza dvanaeste nedjelje po Duhovima.

»Blago milosrdnima.«

»Idi, i ti čini tako!« (evanđelje). Budi i ti milosrdan Samaritanac. To je služba Novoga Zavjeta, kršćana, koji su na sebi u tolikoj mjeri osjetili milosrđe Samaritanca, utjelovljenoga Sina Božjega. Krst, euharistija i sakramenat pokore obvezuje nas! »Idi, i ti čini tako!«

1. »Koji je od trojice bio bližnji onomu, koji je upao među razbojnike?« upitao je Isus zakonoznanca. A on odgovori: »Koji mu se smilovao!« Istinita i kršćanska ljubav prema bližnjemu je milosrdna ljubav. Iz žive samilosti nad bijedom našega bližnjega ona nastoji i živo želi da bližnjemu pomogne, koliko samo može. »Idi, i ti čini tako!« Po svetom krstu postali smo Kristovi udovi. Ovo sjedinjenje s Kristom, našom glavom, produbljuje se i usavršuje u svakoj svetoj Misi i u svakoj pričesti. Dublje usađujemo u sebe njegov Duh, njegove osjećaje i njegovu snažnu ljubav. I ovo sjedinjenje s Kristom, našom glavom, potiče nas, da činimo milosrđe. U ovom nastojanju očitovat će se, da li smo uistinu s Kristom sjedinjeni i da li smo uistinu djeca Božja. »Budite milosrdni kao što je milosrdan i vaš nebeski Otac« (Luka 6, 36). »Blago milosrdnima, jer će postići milosrđe« (Mat. 5, 7). Radi ovog sjedinjenja s Kristom moramo u svakoj nepravdi, koja je lično nama nanesena, govoriti: »Oče, oprosti im, jer ne znaju, što čine« (Luka 23, 34). Kristov Duh, koji živi u nama, ne daje, da hladno i bešćutno prolazimo pokraj tuđe bijede. Mi ne smijemo biti kao levita ili svećenik iz današnjega evanđelja, koji su vidjeli nevolju svoga bližnjega — i prošli kraj nje. Jao nama, ako bismo ovako uradili! Duh Kristov ne bi bio u nama! »Tko nema Duha Kristova, on nije njegov« (Rim. 8, 9). »Što ste učinili jednome od mojih najmanjih, meni ste učinili, a što im nijeste učinili, ni meni niste učinili« (Mat. 25, 41).

2. »Idi, i ti čini tako.« Gospodin traži, da budemo milosrdni, i u svojim osjećajima i u djelima. Tjelesna su djela milosrđa: Gladna nahraniti, žedna napojiti, gola zodjeti, gosta primiti, sužnja otkupiti, bolesna pohoditi, mrtva ukopati; a duhovna su djela milosrđa: Grešnika pokarati, neuka poučiti, dvoumna dobro savjetovati, tužna utješiti, krivicu strpljivo podnositi, uvrediteljу oprostiti, za žive i mrtve Bogu se moliti. Po čemu će nas Gospodin suditi kod svoga ponovnoga dolaska, na našoj samrti? O čemu će ovisiti osuda? Što će odlučiti o nebu ili o paklu? Samo djela milosrđa, koja činimo iz žive želje, da radi Krista služimo svome bližnjemu, koji je ud Kristov, da u Kristovu Duhu vršimo prema njemu službu milosrdnoga Samaritanca.

»Dođite blagoslovljeni Oca mojega, i naslijedite kraljevstvo, koje vam je pripravljeno od postanka svijeta; jer sam ogladnio i nahranili ste me, bio sam gost i primili ste me na konak; bio sam gol, i obukli ste me.« Tada će reći i onima, koji će biti s lijeve strane: »Idite od mene, prokleti, u vječni oganj, koji je pripravljen đavlu i njegovim anđelima; jer sam ogladnio, i nijeste mi dali jesti; bio sam gost, i niste me primili na konak, bio sam gol, i niste me obukli« (Mat. 25, 34 sl.). Djela milosrđa otvaraju nam nebo, a djela nemilosrdnosti vode nas u pakao!

3. »Mojsije je molio Gospodina, Boga svojega, govoreći: Zašto izlijevaš, Gospodine, svoju srdžbu na svoj narod? Ublaži svoju srdžbu! I ublažio je Gospodin svoju srdžbu, da ne učini svojemu puku zlo, kojim se prijetio« (prikazanje). Evo što može milosrđe! Zar Mojsije nije imao razloga, da se ljuti na narod, koji je na podnožju gore plesao oko zlatnog idola? Ali on je osjećao duboku samilost sa zavedenim i zaslijepljenim narodom. Potaknut samilošću za svoj narod on je molio, i njegova je molitva bila uslišana. I Bog se ublažio. »Blago milosrdnima, jer će milosrđe postići«, za sebe i za druge!

I mi, koji sudjelujemo kod prikazanja, budimo kao Mojsije, i imajmo samilosti i sućuti s tjelesnom i duševnom bijedom svoje braće i svojih sestara. Puni samilosti i smilovanja podignimo svoje darove k nebu. »Gospodine, zašto izlijevaš svoju

srdžbu na svoj narod? Ublaži, Gospodine, svoju srdžbu! I ublažit će se Gospodin, da ne učini svome narodu zlo, kojim se prijetio.«

U svetoj pričesti neka nas prožme Kristov duh, duh milosrđa. »Žao mi je naroda« (Mat. 8, 2). »Kao Božji izabranici, kao sveti (kršćani) i (od Boga) ljubljeni, budite od srca milosrdni, blagi, ponizni, čedni, strpljivi« (Kol. 3, 12).

Molitva.

Svemogući i milosrdni Bože, od tvojega dara dolazi, da ti tvoji vjernici dostojno i pohvalno služe: podaj nam, molimo, da k tvojim obećanjima bez spoticanja težimo. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Sveta Misa trinaeste nedjelje po Duhovima.

1. I danas uspoređuje liturgija Stari i Novi Zavjet; ondje je život bez Krista, a ovdje život u Kristu i s Kristom; ondje Mojsije, ovdje Krist; ondje zakon grijeha i smrti, ovdje riječi života. Kršćanine, upoznaj svoju sreću, sreću, što si po svetom krstu sjedinjen s Kristom, što si s Kristom, trsom, srastao u jedno biće i život. U poslanici sveti Pavao uči: »Obećanja bila su dana Abrahamu i njegovu potomku«: A ovaj sretni potomak, koji i donosi sreću, nije bio možda Mojsije, t. j. Stari Zavjet: Jer Mojsijev zakon ne oslobađa od grijeha i ne daje život. Samo Krist ispunjuje obećanja života, i primaju ih samo oni, »koji vjeruju« (poslanica). U Kristu i u vjeri u njega nalazimo otkupljenje od grijeha i život. Zato prionimo uz Krista, čvrsto vjerujmo u njega i vječno se zahvaljujmo za milost, što smo po svetom krstu pozvani ka Kristu i k euharistijskoj gozbi!

2. Mi smo kršćani općina, »Zavjet Gospodnji« (ulaz, na stepenicama). Iscijelio nas je od gube grijeha, i u našu je dušu usadio klicu vrhunaravnoga života i vječnoga spasenja. Ali nezahvalni za milost otkupljenja (iscjeljenja) (evanđelje), opet je u nama oživio stari čovjek, čovjek grijeha i strasti, i u mnogim stvarima iznevjerili smo se svetom Zavjetu s Kristom. Kod današnje svete Mise sjedinimo se s općinom Gospodnjom, čiji mnogi članovi još griješe i zavapimo u ulazu svete žrtve: »Pogledaj, Gospodine Kriste, na svoj zavjet, i duše svojih ubogih ne zapusti do kraja. Ustani, Gospodine, i sudi moju pravdu, i ne zaboravi viku onih, koji te ištu« sada kod svete žrtve (ulaz), tražeći tvoju pomoć. »Gospodine, smiluj se; Kriste, smiluj se; Gospodine, smiluj se« i »umnoži našu vjeru, ufanje i ljubav, i da zaslužimo dostignuti što obećavaš, učini, da ljubimo, što zapovijedaš«, da ljubimo obveze krsnog zavjeta (molitva). »Pogledaj, Gospodine, na svoj zavjet. Gospodine, utočište postao si nama od koljena do koljena« (na stepenicama). Ti svoju

Crkvu već kroz 2000 godina iznutra i izvana oživljavaš, utvrđuješ, vodiš, posvećuješ, čuvaš i spasavaš.

3. Ono što čitamo u današnjem evanđelju, i na nama se nekoć ispunilo, kad smo naime primili sveti krst, i iznova se obistinjuje i ostvaruje kod svete Mise. Sada, u ovom času, dolazi Gospodin »u Jeruzalem«, u svoju Crkvu, u našu kuću Božju. Mi smo oboljeli od svojih grijeha, »gubavi« i »polazimo njemu ususret«. I mi vapijemo: »Isuse, učitelju, smiluj nam se!« I kad nas vidi, šalje nas k svećeniku, koji kao posrednik stoji između žrtvenika, t. j. Krista i kršćanske općine, preko čijih se ruku Krist žrtvuje i s oltara dijeli milosti otkupljenja u srca vjernika. Primit ćemo ih toliko, koliko više postajemo j e d n o m žrtvom sa Spasiteljem, koji se žrtvuje i obnavlja svoju žrtvu na križu, što više ostavimo sebe, grješnoga čovjeka i svijet, te posve prionime uz Gospodina. Kako ih malo ima u toj općini, koji se poslije svoga krštenja »zahvalno« povrate! Kako ih malo ima, koji sudjelujući u svetoj žrtvi opet ožive, prodube i učvrste sveti krst, krsni zavjet, spremnost, da se odreknu grijeha, sotone i svijeta, te da će živjeti samo s Kristom! To bi bila zahvalnost za milost svetoga krsta! »Zar ih se nije očistilo deset? A gdje je ostalih devet?« To je teško predbacivanje nama svjetovnim i izvanjim kršćanima! »Kruh s neba dao si nama« (pričesna). Kolike li sreće biti kršćanin, sudjelovati kod žrtve, kod svete Mise! Na đakonov »Ite missa est« zahvalno odgovorimo iskrenim »Deo gratias — Bogu hvala!«

Trinaesta nedjelja po Duhovima.

J e d i n i K r i s t.

I opet se nameće pitanje o Starom i o Novom Zavjetu. U stvari to je pitanje o Kristu: pitanje, da li je Krist dostatan za naš vječni spas, Krist sa svojom i u svojoj Crkvi, ili uz njega vrijedi još i Mojsijev zakon, Stari zakon, koji bismo morali obdržavati da zadobijemo život. Bogoslužje odgovara glasno i jasno: Krist, jedini Krist! »U njemu jedinomu je spas« (Dj. ap. 4, 12).

1. »O b e ć a n j a b i l a s u d a n a A b r a h a m u i njegovu potomku« (poslanica). »Iziđi iz svoje zemlje i iz svojega srodstva i ostavi dom svojega oca i dođi u zemlju, koju ću ti pokazati. I učinit ću te velikim narodom i blagoslovit ću tebe. I u tebi bit će blagoslovljeni svi narodi zemlje« (1. Mojs. 12, 1 sl.). Mnogo je godina Abraham čekao, dok mu se nije u dubokoj starosti rodio sin: obećani sin Izak. I ovoga sina jedinca, sina obećanja, trebao je svojom rukom žrtvovati Gospodinu na gori Moriji, jer je to tražio sam Bog. I Abraham je poslušao. Već je trgnuo nož, da zakolje svoga sina, kad mu Gospodin zabrani da to izvrši. I mjesto Izaka zakolje žrtvenu životinju. A Gospodin je tom prilikom ponovio svoje obećanje: »Budući da radi mene nijesi štedio svoga jedinorođenca, blagoslovit ću tebe i tvoje ću potomstvo umnožiti kao zvijezde na nebu i kao pijesak na morskoj obali. U tvojem će potomku biti blagosloveni svi narodi zemlje, jer si poslušao moju zapovijed« (1. Mojs. 22, 16 sl.). U poslanici sveti Pavao naglašuje: Bog nije rekao »i u tvojem potomstvu«, u množini, nego »u tvojem potomku«, u jednini. Krist je ovaj jedini, u kojem će svi biti blagoslovljeni i zadobiti spasenje i otkupljenje. Samo po njemu imamo spas i milost. »Sve je podložno grijehu, da se onima, koji vjeruju, dade obećanje po vjeri u Isusa Krista.« »Tko bude vjerovao i pokrstio se, spasit će se, a tko ne bude vjerovao, osudit će se« (Marko 16, 16).

2. »K a d j e I s u s p u t o v a o u J e r u z a l e m, prolazio je kroz Samariju i Galileju. I kad je ulazio u neko selo, susretne ga deset gubavaca, koji su podalje stajali i vikali: Isuse učitelju, smiluj nam se! Kad ih je vidio, reče: Idite, pokažite se svećenicima! I dok su išli, očistiše se« (evanđelje). Mojsijev zakon, Stari Zavjet sa svojim svećenicima i žrtvama nije mogao iscijeliti ove bijedne gubavce. Bolesni i grješni svijet može se spasiti samo po Kristu. U njemu će biti blagoslovljeni svi narodi. Ali ne će biti blagoslovljena sinagoga, Stari Zavjet. On je predočen u devetorici ozdravljenih iz današnjega evanđelja, koji se nijesu vratili, da se zahvale Isusu. Stari Zavjet, Židovi, nijesu Kristu pripisivali dobro, koje su zadobili, nego svome izvršivanju zakona, ljudskom naprezanju i naporu. Zato i nijesu poznavali »euharistiju«, zahvaljivanje Kristu. Za njih Krist nije bio spas. Samo se jedan od one desetorice izliječenih povratio Gospodinu: i to bijaše Samaritanac, a ne Židov. Hvalio je Boga

iza glasa. Bogu, Isusu je pripisao svoje ozdravljenje. Priznao je, da je u Kristu spas, a ne u vlastitim ljudskim činima, u djelima, u vršenju starozavjetnog zakona. Istupio je iz Mojsijeva zakona i prionuo uz Krista. On je slika svete Crkve. Ona je pozvana od pogana i grešnika, »po vjeri u Isusa Krista« vjeruje, da je jedini spas i otkupljenje samo u Isusu. I ona ne sustaje vraćajući se Gospodinu da mu zahvali. Ona bez prekida slavi euharistiju, zahvaljivanje. Neumorno pjeva slavu Gospodnju. »U tebe se, Gospodine, uzdam, rekoh: Ti si moj Bog, u tvojim su rukama moji dani« (prikazanje). Jedini Krist! »Pod nebom nije ljudima dano drugo ime, po kojemu bi se mi mogli spasiti« (Dj. ap. 4, 12).

3. Shvatimo ono, što misli današnje bogoslužje. Vjerujmo u Krista: u Krista iz evanđelja, iz bogoslužja, iz svete Crkve. Ustrajmo uz Krista, ostanimo s Kristom, u našoj Crkvi. »I ako vam anđeo s neba navijesti Krista protiv onoga, što vam ga mi navijestimo, proklet da bude« (Gal. 1, 8). U njemu, i samo u njemu jedinomu naći ćemo svoj spas. Samo po vjeri u Isusa zadobit ćemo otkupljenje, i samo po njoj osiguran nam je vječni život. Dakako po onoj vjeri, koja »je djelotvorna u ljubavi« (Gal. 5, 6). »Bez vjere, naime, ne možemo Bogu omiliti« (Hebr. 11, 6). A ipak ostaje, da je ljubav najveća. »Kad bih imao vjeru, da bih prenosio gore, a ne bih imao ljubavi, bio bih ništa« (1. Kor. 13, 2).

U izliječenima iz današnjega evanđelja prepoznajemo sami sebe. Gospodin nas je izliječio u svetom krstu od gube naših grijeha, bez naše zasluge, iz milosrdne ljubavi. I to je veoma često ponovio u drugom krstu, u sakramentu pokore. »Idite, pokažite se svećenicima!«

Danas smo došli k svetoj Misi, da Gospodinu Bogu dostojno zahvalimo za neizmjernu ljubav i nebrojene milosti, koje nam dnevno daje. I onda, kad na to uopće ne mislimo. I onda, kad smo bili toga nedostojni. I onda, kad smo ga bili ostavili, kada smo ga zapostavili svome sebeljublju.

Nebeskom Ocu zahvalit ćemo napose tako, ako u svetoj Misi kao zahvalu za svu njegovu ljubav i milosti prikažemo žrtvene darove, tijelo i krv, presveto Srce Spasitelja našega Isusa Krista: »Po njemu i s njime i u njemu jest tebi, Bogu Ocu svemogućemu, u jedinstvu Duha Svetoga svaka čast i slava« i potpuna zahvala po našem čistom i svetom žrtvenom daru, koji mu prinosimo.

Za sveti krst, za sakramenat pokore i presvetu euharistiju, zahvalit ćemo Gospodinu svojim molitvama, a osobito svojim životom: vjerni milosti i svome krsnom zavjetu, savjesno vršeći svoje dužnosti, molitve i poslove ozbiljnim i istinitim nastojanjem, da se očuvamo od svakoga grijeha, i od svake promišljene i svojevoljne nevjere i nesavršenosti trošeći svoj život u ljubavi prema Bogu.

Molitva.

Svemogući, vječni Bože, umnoži vjeru, uſanje i ljubav, i da zaslužimo dostignuti, što obećavaš, učini, da ljubimo, što zapovijedaš. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Ponedjeljak iza trinaeste nedjelje po Duhovima.

Zavjetni puk.

Crkva se nalazi u velikoj stisci. Ona vapije k nebu: »Pogledaj, Gospodine, na svoj zavjet« (ulaz). Vapaj k Bogu, da ostane vjeran svome zavjetu! Ta on je sklopio zavjet s izabranim narodom, s Crkvom, on je sklopio Novi Zavjet. Ovim se zavjetom obvezao, da će se brinuti za svoj narod kao za svoje vlasništvo. Osobitom se ljubavlju brine za Crkvu i kršćane. »Pogledaj, Gospodine, na svoj zavjet, i duše svojih ubogih ne zapusti do kraja. Ustani, Gospodine, i sudi moju pravdu« (ulaz).

1. »Ovo je krv Zavjeta, koji je Bog sklopio s vama« (2. Mojs. 24, 8). Već na početku Gospodin je sklopio zavjet s ljudskim rodom. Adam je sagriješio, a Bog se u svojem velikom milosrđu smilovao ljudskom rodu, koji je pao, i obećao mu otkupitelja. »Neprijateljstvo ću staviti između tebe (zmije) i žene. Ona će ti satrti glavu, a ti ćeš vrebati na njezinu petu« (1. Mojs. 3, 15). Bog je sklopio zavjet s ljudima, da ovi nadvladaju đavla, grijeh, da se spasi i otkupi ljudski rod! Ljudski su se grijesi odviše množili, i Bog šalje potop. Poslije potopa Bog je obnovio zavjet s Noem, s drugim praocem ljudskoga roda. A poslije opet s Abrahamom, praocem Izraelskoga naroda. I

napokon veoma svečano na gori Sinaju s narodom, koji je bio oslobođen iz egipatskog sužanjstva. Uz bljesak munje i tresak gromova objavio je Bog s visoke gore zavjetni zakon. Mojsije ga je zapisao. Podigli su žrtvenik, na kojem prinesoše žrtve Bogu te obećaše, da će vjerno obdržavati deset zapovijedi Božjih. Tada Mojsije uzme krv žrtvovanih životinja i jednim dijelom poškropi žrtvenik, a drugim dijelom knjigu zavjetnu i narod. »Ovo je krv zavjeta, koji je Bog sklopio s vama o svim ovim riječima« i o zapovijedima, koje su napisane u knjizi Zavjeta. »Ja sam Gospodin.« »Ja ću vas izvesti iz egipatske tamnice, i osloboditi vas iz sužanjstva. I ja ću vas učiniti svojim narodom, i ja biti vaš Bog« (2. Mojs. 6, 6 sl.). »Blago narodu, u kojega je Gospodin Bog« čitamo u psalmima (Ps. 143, 14). Sretnog li Izraela, koga je Bog odabrao za svoj narod i vlasništvo. Gospodin je svome narodu »pećina«, kameni temelj, na kojemu čvrsto stoji. On je njegova »ljubav«. On ga je tako reći zacrtao na svoj dlan, da ga nikad ne zaboravi. U svakoj nevolji i u stisci Bog mu je jaka i neosvojiva tvrđava, kula, Spasitelj, zaštita i obrana. Izraelski narod nije svojom snagom osvojio obećanu zemlju niti je svojom jakošću kroz tolika stoljeća odolijevao neprijateljima, nego samo pomoću zavjetnoga Boga, koji mu je obećao izbavljenje. Neprijatelji su ga doduše često pritisnuli, ali on se pouzdavao u svoga Boga. »Gospodine, savij svoja nebesa, i siđi; dotakni se gora, i zadimit će. Sijevni munjom, i razagnaj ih; pusti svoje strijele i raspršiih. Pruži svoju ruku s visine, izbavi me i izvadi me iz velike vode. Blago narodu, u kojega je Gospodin Bog!« (Ps. 143, 5 sl.).

2. »O v o j e k r v m o j a N o v o g a Z a v j e t a.« Savršeni i konačni zavjet sklopio je Bog s ljudskom naravi Isusa Krista, našega Gospodina. To je novi i neprolazni zavjet, divan i bogat milostima i vječnim vrednotama. »Žrtava i darova ne ćeš, Oče, ali si mi tijelo pripravio. Paljenice i žrtve za grijeh nisu ti ugodne. Tada rekoh: evo dolazim, na čelu knjige pisano je za mene, da učinim tvoju volju, Bože« (Hebr. 10, 5 sl.). Otac je sklopio zavjet s utjelovljenim Božjim Sinom, zavjet u pogledu otkupljenja! Gospodin je došao na ovaj svijet. U svome utjelovljenju primio je našu čovječju narav i započeo veliko djelo. »Dolazim, da učinim tvoju volju«: u siromašnim jaslicama i u

bijednoj štalici kod Betlehema, posvećujući život molitvi i radu u Nazaretu, u naporu i u nestašici za svoga javnoga djelovanja, u mukama, u poniženju i obeščašćenju. »Ja sam sišao s neba, ne da vršim svoje volje, nego volju onoga, koji me je poslao« (Iv. 6, 39). »Ovo je moja krv Novoga Zavjeta.« Njegovom je krvlju Novi Zavjet sklopljen i potvrđen. Ublažio je Očevu srdžbu, slomio moć grijeha i pakla, otvorio je nebo, a nas je učinio djecom Božjom, »ljubljenima i odabranicima Božjim« (Kol. 3, 12). »S Kristom nas uskrisi i s njim posadi na nebesima« (Efež. 2, 6). Ljubav se Božja izlila u našim srcima Duhom Svetim, koji nam je dan« (Rim. 5, 5). Mi imamo sakramente i sakramentalne milosti, mi imamo Crkvu i njezino neizmjerno bogatstvo istine, života i snage. Sve se temelji na zavjetu, koji je Bog s nama sklopio u Kristu i po Kristu. Sve bez naše zasluge i bez našega sudjelovanja. Sve je već bilo učinjeno prije nego smo bili i stvoreni. I ovaj je zavjet Božji i vječan i trajan i neprolazan. »Učinit ću vas svojim pukom i ja ću biti vaš Bog« (2. Mojs. 6, 6). »Blago narodu, u kojega je Gospodin Bog!« (Ps. 143, 14). Mi smo narod Novoga Zavjeta, Zavjeta milosti, otkupljenja, koje nam je osigurano svetim obećanjem. Budimo zahvalni! Budimo sretni, što smo narod Novoga Zavjeta!

3. »Obećanja bila su dana Abrahamu i njegovu potomku«, naime Kristu, glavi svete Crkve, i svima nama u Kristu i u Crkvi. U Novom Zavjetu, koji je potvrđen Kristovom krvlju, nalaze se punima istine i milosti. Po svetom krstu postali smo članovima Novoga Zavjeta. Nama pripada sve njegovo bogatstvo otkupljenja. Moramo se samo sve više sjediniti s Kristom i s njegovom Crkvom. On je punina milosti, ocean božanskoga života. U njemu je svaka svetost u najvećem stupnju. Pođimo dakle Kristu!

U žrtvi svete Mise teče krv Novoga Zavjeta otajstveno po žrtveniku. Mi je primamo kao svoj žrtveni dar u svoje ruke i prikazujemo Bogu kao zadovoljštinu za svoje grijehe, da zadobijemo milost i pomoć za sebe i za svoju braću u Kristu, za cijeli ljudski rod. »Pogledaj, Gospodine, na svoj zavjet, i duše svojih ubogih ne zapusti do kraja. Ustani, Gospodine, i vodi moju pravdu.« Po ovom smo Zavjetu tvoje vlasništvo, tvoj

narod. Naše su stvari, tvoje stvari! »Sjeti se pogrde svojih slugu« (na stepenicama), sramote, koju ti nanose po tvome zavjetnom puku. Kod primanja svete pričesti bit će naša duša poškropljena zavjetnom krvlju. Gospodin iznova sklapa zavjet po Isusovoj krvi, koja dotiče našu dušu. Predajmo i mi sebe iznova i savršenije Bogu u svetoj pričesti. »Ti si moj Bog, u tvojim su rukama moji dani« (prikazanje). Tvoj sam, i tvoj želim ostati!

Molitva.

Svemogući, vječni Bože, umnoži našu vjeru, ufanje i ljubav, i da zaslužimo dostignuti, što obećavaš, učini, da ljubimo, što zapovijedaš. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Utorak iza trinaeste nedjelje po Duhovima.

Božja i Kristova obećanja.

»Obećanja bila su dana Abrahamu i njegovu potomku. Bog kaže kao jednomu: I tvojemu potomku, koji je Krist« (poslanica), t. j. cijelome Kristu, otajstvenom tijelu Kristovu, Crkvi, nama, blagoslovljenoj djeci Novoga Zavjeta. Ako se već Stari Zavjet temeljio na obećanjima, koja su se ispunila, o kojima Izraelac nije smio sumnjati usprkos prigovora razuma i životnog iskustva, onda će to Novi Zavjet, još u većoj mjeri, jer je sklopljen u Kristu. Apostol svjedoči za Krista: »U njemu su se ispunila sva obećanja Božja, zato i po njemu, po Kristu, govorimo Bogu na slavu: Amen. Tako neka bude« (2. Kor. 1, 20). Apostol naviješta »veselu vijest, da smo naime i mi, pogani, u Kristu subaštinici i sudionici obećanja« (Efež. 3, 6). Mi smo »djeca obećanja« (Gal. 4, 28).

1. »U Kristu su se ispunila sva obećanja Božja« (2. Kor. 1, 20). Štogod je Bog obećao ocima Staroga Zavjeta, kao otkupljenje, blagoslov, milost i nebesku nagradu, sve smo primili u Kristu. U Kristu, i samo i jedino u Kristu imamo spas, puninu i skup svih dobara našega spasenja, koja Bog želi udijeliti bilo cijelom ljudskom rodu bilo pojedincima. To je otkupiteljski plan Božji. »Božja se ljubav k nama očitovala u tom, što je na svijet poslao svoga Jedinorođenca, da

živimo po njemu« (1. Iv. 4, 9). On je »predao svoga jedinorođenoga Sina« (Iv. 3, 16), da postane našim bratom, a mi da budemo njegovi subaštinici, sudionici njegove milosti i slave, »da pokaže budućim vijekovima izvanredno bogatstvo svoje milosti« (Efež. 2, 7). Sve nam Bog daje u svome Sinu Isusu Kristu. Samo u njemu i po njemu možemo se s Bogom povezati. »Nitko ne dolazi k Ocu, nego po meni« (Iv. 14, 6). Krist je put, jedini put, koji nas vodi k Ocu. »Bez mene ne možete činiti ništa« (Iv. 15, 5), kao što ni loza ne može uroditi plodom niti može uopće živjeti, ako ne ostane na trsu. »Izbacit će se kao loza, koja će se osušiti, i skupit će je, baciti u oganj i izgorjet će« (Iv. 15, 6). »Drugoga temelja ne može nitko postaviti, osim onoga, koji je postavljen, a taj je Isus Krist.« Na ovome temelju mora svaki pojedinac nadozidati. »Neka svaki pazi, što će zidati na ovom temelju: da li zlatom, srebrom, dragim kamenjem, ili drvom, sijenom, slamkom« (1. Kor. 3, 11. sl.). Bog je dakle puninu svoga života položio u presvetu čovječju narav Kristovu. Po njoj ga daje i Crkvi i pojedincu »po mjeri Kristova dara« (Efež. 4, 7). Mi smo dakle samo toliko dionici božanskoga života i božanske svetosti, koliko Krist u nama živi. Jednu takvu svetost želi Bog od nas, da ili smo sveti u Kristu ili uopće nismo sveti. Mi nismo odabrani »radi naših djela, nego po milosti, koja nam je dana u Kristu Isusu« (2. Tim. 1, 9). Evo, kako je Krist središte, izvor, ispunjenje i skup svih obećanja. Samo u njemu je spas, milost, otkupljenje i nada. Vjerujmo u to! U toj vjeri i živimo. Samo »onima, koji vjeruju, daje se obećanje po vjeri u Isusa« (poslanica).

2. Isus Krist dao je i sam obećanja. Dao nam je obećanja, koja će se u budućnosti ispuniti. Svojoj je Crkvi obećao, da je ne će nadvladati vrata paklena. Obećao joj je, da je s njom u sve dane do svršetka svijeta (Mat. 28, 20). Obećao nam je, da će jednom doći s velikom silom i slavom (Mat. 24, 20). »Ide čas, kada će svi, koji su u grobovima, čuti glas Sina Božjega. I koji su činili dobro, uskrsnut će na život, a koji su činili zlo, uskrsnut će na osudu« (Iv. 5, 28. sl.). Dao nam je i druga obećanja, obećanja, koja vrijede za sve nas, koja smo primili kao pomoć i potporu u našem vlastitom kršćanskom životu i nastojanju. »Tko ostaje u meni, i ja u njemu, taj daje

mnogo ploda« (Iv. 15, 5). »Tko mene ljubi, bit će ljubljen i od mojega Oca, i ja ću ga ljubiti i njemu ću se objaviti« (Iv. 14, 21). »Blago siromašnima u duhu, jer je njihovo kraljevstvo nebesko. Blago žalosnima, jer će se utješiti. Blago onima, koji gladuju i žeđaju pravde, kreposti i svetosti, jer će se nasititi. Blago čistima po srcu, jer će vidjeti Boga. Blago vama, kad vas radi mene budu proklinjali i progonili i lažno govorili svako zlo protiv vas: vaša je plaća obilna na nebu« (Mat. 5, 31. sl.). »Progonit će vas, predavat će vas u sinagoge i bacati u tamnice, radi mene povlačit će vas pred kraljeve i upravitelje. Zato budite mirni i ne smišljajte unaprijed, kako ćete odgovarati, jer ću vam ja dati riječi i mudrost, kojoj se ne će moći oduprijeti ni usprotiviti nitko od svih vaših protivnika. Bit ćete izdani od roditelja i braće i rođaka i prijatelja. Svi će vas mrziti radi mene, ali ne će propasti ni vlas s vaše glave« (Luka 21, 8 sl.). »Ovo sam vam kazao, da u meni mir imate. U svijetu ćete imati tjeskobu, ali se uzdajte, ja sam nadvladao svijet (Iv. 16, 33). Dao je obećanja i onima, koji su iz ljubavi prema njemu sve ostavili. »Zaista vam kažem: Svaki: koji radi mene ostavi kuću ili braću ili sestre ili oca ili majku ili ženu ili djecu ili polja, primit će stoput više i imat će vječni život« (Mat. 19, 29). »Onima, koji vjeruju, dade obećanje po vjeri u Isusa Krista« (poslanica). To nijesu isprazne riječi, nego neprevarljive, božanske i istinite riječi. Ne smijemo ih umanjiti ili oslabiti njihovo značenje. Vjeran je Bog, vjeran je Krist! U to moramo vjerovati, i radosno potvrditi dana obećanja.

3. Obećanja, koja su bila dana ocima, ispunila su se u Kristu, i samo u Kristu. Dakle, samo u Kristu imamo otkupljenje, blagoslov i nebesku baštinu. Zato ostanimo vjerni Kristu. »Znam, komu sam vjerovao, i uvjeren sam, da je kadar moj poklad sačuvati za onaj dan«, za vječnost (2. Tim. 1, 12).

Nova obećanja ne ćemo više primiti. Obećanja, koja su nam dana, tako su uzvišena i opširna, da se na svijetu ništa ne može s njima usporediti. Kamo sreće, kad bismo se uvijek njih živo sjećali! Sve ono bezvrijedno i pogrješno, što u svome kršćanskom životu i u svojoj pobožnosti činimo, činimo zato, jer zaboravljamo na velika obećanja, koja su nam dana od Boga i od Krista! Mi nemamo vjere, žive i svijesne vjere! I

zato smo i bez nutarnje sreće, bez nutarnje snage i žara. »Naša je snaga u radosti u Gospodinu« (Ezdra 8, 10).

M o l i t v a.

Svemogući, vječni Bože, umnoži našu vjeru, ufanje i ljubav, i da zaslužimo dostignuti, što obećavaš, učini, da ljubimo, što zapovijedaš. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Srijeda iza trinaeste nedjelje po Duhovima.

»G r a t i a s a g a m u s D o m i n o D e o n o s t r o.«

Gospodin je izliječio deset gubavaca i samo se jedan povratio, da zahvali Gospodinu, što ga je izliječio. »A gdje je ostalih devet?« To je živa slika Crkve, koja je pozvana od pogana: ona je očišćena u krvi Gospodnjoj i u vodi svetoga krsta, pa se vraća Gospodinu, da mu zahvali. »Gratias agamus Domino Deo nostro!

1. »D o s t o j n o j e i p r a v e d n o, da tebi uvijek i svagdje zahvaljujemo, Gospodine sveti, Oče, svemogući, vječni Bože, po Kristu Gospodinu našem« (predslovlje u svetoj Misi). Molitva svete Crkve odnosi se ponajprije na Boga. Ona se klanja, hvali i zahvaljuje. Svakoga jutra kod izlaska sunčanoga sjeća se onog blagoslovljenog časa, kada se po svetom krstu razdanilo u dušama njezine djece, i kako su uskrsnula od grješne smrti na život. U hvalospjevima kod pohvala (lauda), a napose u hvalospjevu Zakarijinu izriče Crkva svoju zahvalu nebeskom Ocu, koji je na njezinoj djeci učinio divno čudo: od smrti uskrisio ih je na život. Sunce se sve više uspinje, a Crkva pristupa po svojim svećenicima k oltaru, i prinosi svetu žrtvu, žrtvu zahvalnicu za veliko dobročinstvo, što je stvorio svijet, što ga uzdržava i upravlja; što je Sin Božji postao čovjekom, da nas otkupi, i što je poslao Duha Svetoga. To je žrtva zahvalnica za milost, što smo mi njezina djeca, djeca Božja, što Bog stanuje u nama, što smo sjedinjeni s Kristom, našom glavom. To je žrtva zahvalnica što uzdržava i upravlja Crkvom kroz stoljeća i tisućljeća, što je Crkvu raširio po cijelome svijetu. To je žrtva za nebrojene milosti i prosvijetljenja, koje Bog daje njezinoj djeci i po kojima ih prosvijetljuje, opominje, potiče,

pomaže, uzdržava i božanskom mudrošću vodi. A uveče, kod večernje (kod vespera), Crkva promatra minuli dan. Ona se sjeća milosti, sjeća se napose velikog djela utjelovljenja Sina Božjega, koje se i u njezinoj djeci ostvaruje po svetoj pričesti. Svoju zahvalu izrazuje divnom pjesmom zahvalnicom djevičanske Bogorodice Marije i hvalospjevom starca Simeona: »Veliča duša moja Gospodina, i raduje se duh moj u Bogu spasu mojemu. Jer mi (danas) čini velike stvari Svesilni, i sveto je ime njegovo. I milosrđe je njegovo od koljena do koljena« (Luka 1, 46). I hvalospjevom: »Sad otpuštaš s mirom slugu svoga, Gospodine, jer vidješe (danas) oči moje spasenje tvoje«, (Luka 2, 29), jer smo primili tvoju milost i osjetili tvoju ljubav.

2. »Po Kristu Gospodinu našem.« Crkva zna, da Bogu duguje takovu hvalu, koju mu nikada ne bi sama mogla iskazati. Pa ni onda, kad bi se pridružili svi zborovi anđela i blaženika, jer to ne bi bila dostojna zahvala za mnogobrojne milosti i darove udijeljene djeci svete Crkve. Zato ona zahvaljuje »po Kristu Gospodinu našem«. On, posrednik između Boga i ljudi, zauzima se za Crkvu, jer je ona njegova zaručnica. Zahvalu svete Crkve i zahvalu sve njezine djece sjedinjuje s neizmjerno vrijednom zahvalom, koja se bez prestanka iz njegova presvetog Srca uzdiže k nebeskom Ocu. Po njemu, posredniku, daje Crkva Bogu savršenu i Boga dostojnu zahvalu. Što se kao zahvala k nebu uzdiže, to se opet vraća kao blagoslov i milost na Crkvu i na njezinu djecu, i potiče nas, da iznova i uvijek iskrenijim i dubljim osjećajem izgovaramo: »Gratias agamus Domino Deo nostro!«

3. Duh svete Crkve duh je zahvaljivanja. Što više živimo po liturgijskoj pobožnosti, tim smo više slični Samaritancu, koji se poslije svoga izliječenja povratio i zahvalio Bogu.

»Zar ih se nije očistilo deset? A gdje je ostalih devet?« S dubokom žalošću vidi sveta Crkva u ovim izliječenima mnogu svoju djecu, koja su po svetom krstu očišćena, koja su kod prve svoje svete pričesti na sebi osjetila ljubav Gospodnju, koju je Gospodin ljubio osobitom ljubavlju i poljubio ih poljupcem svojih usana (Pj. n. pj. 1, 1). Sada zaboravljaju tu nezasluženu ljubav i dobročinstvo, i ne vraćaju se, da dadu Bogu slavu i da se Gospodinu zahvale. Strahovite li proporcije. Deset

ih je očišćeno, a samo jedan dolazi da se zahvali. I ovaj je bio »Samaritanac« i tuđin, koji nije pripadao izabranom narodu! Upravo izabrana djeca su nezahvalna, upravo oni, koje je Bog bogato obdario milostima i dobročinstvima, oni koje je u dnevnom životu upravo obsipavao milostima! Oni stanuju s Gospodinom pod jednim krovom; svetohranište im je tako blizu; oni imaju svetu Misu; blagoslov s Presvetim i tolike druge milosti. I oni ne cijene milosti, ne upotrebljavaju ih i nisu zahvalni! A gdje je ostalih devet? Samo jedan od desetorice! Jesam li ja od nezahvalnih?

Molitva.

Svemogući, vječni Bože, umnoži našu vjeru, ufanje i ljubav, i da zaslužimo dostignuti, što obećavaš, učini, da ljubimo, što zapvijedaš. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Četvrtak iza trinaeste nedjelje po Duhovima.

Vjera u Isusa Krista.

Ustrajno i uporno revnuje liturgija za Krista: da je on Gospodin; da on u našim mislima i životu treba da zauzme prvo mjesto; da ono dobro, što u sebi nađemo, pripisujemo njemu i djelovanju njegove milosti. »Od njegove punine svi primismo, milost za milost« (Iv. 1, 16). »Sve je podložno grijehu, da se onima, koji vjeruju, dade obećanje po vjeri u Isusa Krista« (poslanica).

1. »Čovjek se opravdava vjerom u Isusa Krista« (Gal. 2, 16), jer »sve je podložno grijehu, da se onima, koji vjeruju, dade obećanje po vjeri u Isusa Krista« (poslanica), a ne po obdržavanju Mojsijevog zakona, niti po vlastitom ljudskom nastojanju i naprezanju. »Jer svi sagriješiše i nemaju slave Božje. I opravdavaju se badava njegovom milosti po otkupu, koji je u Kristu Isusu. Njega Bog izloži kao pomirbenu žrtvu po vjeri u njegovoj krvi, da pokaže svoju pravdu. Bog je propuštao pređašnje grijehe u strpljivosti, da pokaže svoju pravdu u sadašnje vrijeme. Gdje je dakle hvalisanje? Isključeno je zakonom vjere! Jer čovjek se opravdava vjerom bez djela zakona« (Rim. 3, 23). »Svi ste sinovi Božji po vjeri u Kristu

Isusu. Jer koji se god u Krista krstite, Krista obukoste. Nema tu ni Židova ni Grka, nema ni roba ni slobodnjaka, nema ni muško ni žensko, jer ste svi jedno u Kristu Isusu. A ako ste vi Kristovi, dakle ste sjeme Abrahamovo i baštinici po obećanju« (Gal. 3, 26 sl.). To je središte i otkupljenja i posvećenja: Milost i posinovljenje primamo po vjeri u Isusa Krista. »Svi ste sinovi Božji po vjeri u Isusa Krista« (Gal. 3, 26). Sveti Ivan evanđelist nas uvjerava, da po vjeri primamo utjelovljenoga Sina Božjega (Iv. 1, 12). Po vjeri postajemo jedno s njime. U vjeri se predajemo njemu. On nas vodi k Ocu, da budemo sudionici Božjega života. Što je savršenija, dublja i čvršća naša vjera u Isusa, Sina Božjega, tim je veće naše pravo na posinovljenje Božje i na sudjelovanje u božanskom životu. Zato s pravom veli sabor tridentinski: »Bez vjere ne možemo postati djeca Božja« (6. zasj. 8. pogl.). Tu vjeru nalazimo u svetoj Crkvi i samo u njoj.

2. »U s t a n i, i d i, j e r t i j e p o m o g l a t v o j a v j e r a« (evanđelje). Samaritanac, koji je bio izliječen od gube, povratio se k Isusu i »padne ničice preda nj i zahvali mu. A Gospodin mu reče: Ustani, jer ti je pomogla tvoja vjera.« Uvijek i uvijek traži se vjera u Isusa, Sina Božjega. »Neka vam bude po vašoj vjeri«, rekao je dvojici slijepaca, koji su ga molili, da ih izliječi. »I otvoriše im se oči« (Mat. 9, 29). »Samo vjeruj«, rekao je predstojniku zbornice, čija je kćerka već bila umrla. »Vjeruj samo, i spasit će se« (Luka 8, 50). Vjera je neophodni preduvjet njegovih čudesa. Vjeri ne može ništa uskratiti. Radi vjere oprostio je grijehe raskajanoj grešnici (Luka 7, 50), i vjera je skrušenom razbojniku otvorila pristup u vječni život. »Zaista, još danas ćeš biti sa mnom u raju« (Luka 29, 42). Traži se vjera u Isusa, Sina Božjega, koji je postao čovjekom, da nas otkupi; vjera u svjedočanstvo, kojim je nebeski Otac triput svjedočio za Isusa: »Ovo je moj ljubljeni Sin, koji mi je omilio: njega slušajte« (Mat. 3, 17; 17, 5; Iv. 12, 28). »Otac, koji me je poslao, svjedoči za mene« (Iv. 5, 37). »Svaki, koji vidi Sina i u njega vjeruje, ima vječni život« (Iv. 6, 40). »Tako je Bog ljubio svijet, da je predao svoga Jedinorođenca, da ne pogine nijedan, koji vjeruje u njega, nego da ima vječni život. Tko u njega vjeruje, ne osuđuje se, a tko ne vjeruje, već je osuđen, jer ne vjeruje u Božeg Jedinorođenca« (Iv. 3, 16—18). Vjera u Isusa, Sina Božjega, prvi je uvjet, da zadobijemo božanski život. Vjera u Kristovo Božanstvo uključuje u sebi ujedno i ostale objavljene istine. Samaritanac, koji je slika Crkve pozvane od pogana, vjerovao je to i zato je čuo riječi: »Ustani, idi, jer ti je pomogla tvoja vjera!«

3. Crkva vjeruje u Isusa, Sina Božjega. Tijekom stoljeća mnogi su krivovjerci nijekali Isusa, Sina Božjega, ali Crkva je nepokolebivo ustrajala u svojoj vjeri. Ustrajmo i mi u njezinoj vjeri. »Svaki, koji vjeruje u Sina Božjega, ima vječni život« (Iv. 6, 40).

»Ovo je moj ljubljeni Sin« (Mat. 3, 17). Ovo Božje svjedočanstvo sadrži u sebi sve objavljene istine. U tome, što prihvaćamo ovo svjedočanstvo, nalazi se i cijela naša vjera. U tome vjerujemo ujedno i cijelu objavu Staroga Zavjeta, čije je ispunjenje Krist. A ujedno vjerujemo i u cijelu objavu Novoga Zavjeta, u nauk apostola i Crkve: jer apostolski i crkveni nauk samo je razvijanje objave, koju je Krist dao. Tko u vjeri prima Krista, prima i cijelu objavu. A tko zabacuje Krista, Sina Božjega, zabacuje i cijelu objavu. Najdublje osvjedočenje, da je Krist Božji Sin, prvi je temelj vrhunaravnog života i svetosti. Na ovome temelju zida naša majka, sveta Crkva. Njoj »su dana obećanja«, jer ona vjeruje.

M o l i t v a.

Svemogući, vječni Bože, umnoži našu vjeru, ufanje i ljubav, i da zaslužimo dostignuti, što obećavaš, učini, što zapovijedaš. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Petak iza trinaeste nedjelje po Duhovima.

S v e t a v j e r a.

»Čovjek se opravdava po vjeri bez djela zakona« Staroga Zavjeta (Rim. 3, 28). Po vjeri u Isusa Krista, Sina Božjega. Svi moraju vjerovati u Isusa Krista. »Tko bude vjerovao, i pokrstio se, spasit će se, a tko ne bude vjerovao, osudit će se« (Marko 16, 16).

1. »I d i t e, p o k a ž i t e s e s v e ć e n i c i m a!« Tako je

bilo naređeno po Mojsijevu zakonu, da se svaki, koji je ozdravio od gube, morao pokazati svećeniku. Svećenik je morao službeno ustanoviti, da je nestalo gube. Gubavci se dadoše na put u najbliži svećenički grad, da svećenici potvrde njihovo ozdravljenje. Devet od njih pokazaše se svećeniku i učiniše, što je propisao zakon Mojsijev. Pouzdali su se naime u djela zakonska. Mislili su, da su radi ovih zakonskih djela ozdravili. Zato im nije bilo ni na kraj pameti, da se povrate Gospodinu i da mu zahvale. Zaslijepljeni i prevareni Izraelski narod mislio je, da »život daju« djela, žrtve, čišćenja, pranja i molitve, koje je propisivao Mojsijev zakon (poslanica). Varali su se, kad su mislili, da će život milosti naći gdje drugdje, a ne u vjeri u Isusa Krista. Kako su zaslijepljeni i jadno prevareni, koji se uzdaju u djelovanje, naprezanje, sposobnosti, snagu i umijeće naravnoga čovjeka, i koji misle, da mogu biti bez vrhunaravnoga svijeta, koji se temelji na vjeri u Isusa Krista. »Da je postavljen zakon, koji bi mogao davati život, pravda bi zaista ovisila o zakonu. Ali po Pismu sve je podložno grijehu, da se onima, koji vjeruju, dade obećanje (obećano opravdanje, milost i otkupljenje) po vjeri u Isusa Krista« (poslanica). »Tko ne bude vjerovao, osudit će se.« Samo u Kristu je spas, jer »pod nebom nije ljudima dano drugo ime, u kojemu bi se mi mogli spasiti« (Dj. ap. 4, 12).

2. »U s t a n i, i d i, j e r t i j e p o m o g l a t v o j a v j e r a.« »Kad jedan od njih opazi, da se očistio, povrati se i na sav glas hvaleći Boga padne ničice preda nj i zahvali mu.« On nije otišao svećeniku. On je shvatio, da se nije očistio po djelima zakona niti svojim nastojanjem i naporom. On je vjerovao! »Pomogla ti je tvoja vjera!« Vjera u Isusa, da je on Sin Božji. Zato se hitno povratio, čim je opazio, da se očistio, i »na sav glas hvaleći Boga padne ničice preda nj i zahvali mu.« U bogoslužju on je predstavnik onih, koji vjeruju. Njima »se dade obećanje i to po vjeri u Isusa Krista« (poslanica). Gospodin ih uvjerava: »Pomogla ti je tvoja vjera!« Za one, koji se uzdaju u djela zakona, u naravno-ljudsko nastojanje, vrijede strašne riječi: »Tko Sinu ne vjeruje, ne će vidjeti života, nego gnjev Božji ostaje na njemu« (Iv. 3, 36).

3. Što se u evanđelju pripovijeda, očiti je dokaz one tvrdnje: »Bez vjere ne možete omiliti« (Hebr. 11,6). »Tko vjeruje u Sina, ima vječni život.« I samo onaj, koji vjeruje! Jer »tko ne vjeruje Sinu, ne će vidjeti života, nego gnjev Božji ostaje na njemu« (Iv. 3, 36).

Po svetom krstu usađena je vjera u našu dušu. Dnevno je učvršćujemo, ako često probudimo čin vjere i ako molimo: Gospodine, umnoži našu vjeru! Što je čišća i življa naša vjera u Isusa, Sina Božjega, tim je sigurniji i plodniji naš duhovni život. Iz žive vjere u Isusa, Sina Božjega, koji nam je dan, izvire naš duhovni život i svetost. Isus mora za nas uvijek biti Krist, Bog i čovjek, veličanstvom, silom i mudrošću bitno jednak Ocu, makar ga promatrali kao nemoćno dijete u jaslama, ili kao radnika u radioni, ili kao učitelja, koji neprestano izložen protivljenju svojih neprijatelja, makar ga vidjeli u sramoti i poniženju, u muci i smrti na križu; makar ga vidjeli u skrovitosti i tišini svetohraništva. Prava vjera u Isusa, Sina Božjega, nužno se usavršava u ljubavi. Ona nas potiče, da velikodušno sve učinimo, što Isus od nas traži, da nepokolebivo ustrajemo u napastima i budemo jaki u svakom trpljenju i žrtvi.

»U tebe se, Gospodine, uzdam; rekoh: Ti si moj Bog, u tvojim su rukama moji dani« (prikazanje).

M o l i t v a.

Svemogući, vječni Bože, umnoži našu vjeru, ufanje i ljubav, i da zaslužimo dostići, što obećavaš, učini, da ljubimo, što zapovijedaš. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Subota iza trinaeste nedjelje po Duhovima.

U m n o ž e n j e v j e r e, u f a n j a i l j u b a v i.

Doba je žetve, Gospodin je blagoslovio naporni rad seljaka. Izniklo je sjeme, koje je u proljeće bilo posijano u zemlju. Nježne klice pomalo su narasle i pretvorile se u bujan usjev, koji se talasa na vjetru. Promatrajući blagoslovljeni rast i dozrijevanje na njivama sjećamo se u bogoslužju rasta u čovječjoj nutrinji, mislimo na umnoženje milosti i kreposti, i zato molimo: »Umnoži našu vjeru, ufanje i ljubav; i da ljubimo, što zapovijedaš.«

1. »U m n o ž i n a š u v j e r u, u f a n j e i l j u b a v.« Ona

devetorica iz evanđelja, koje je Spasitelj izliječio od gube, primili su dobročinstvo. Glavno je da su izliječeni, da se mogu vratiti svojim obiteljima i opet raditi. Dalje, i na drugo oni i ne misle! To je slika mnogih, koji od Gospodina primaju darove i dobročinstva, život, zdravlje, tjelesne i duševne sile i sposobnosti. Ali oni na drugo i ne misle. Oni se malo brinu za ono, što je vječno, vrhunaravno i Božje. Oni žive samo za ovaj zemaljski i vremeniti svijet i svom silom nastoje, da u tom napreduju. Tako nastoji pojedinac, tako cjelina. Tome jednostranom, zemaljskom i vremenitom ljudskom nastojanju i djelovanju suprotstavlja Crkva težnju za duhovnim i vrhunaravnim vrednotama. »Umnoženje vjere, ufanja i ljubavi!« U prvom redu moramo težiti za milosnim, vrhunaravnim životom. »Tražite najprije kraljevstvo Božje i pravdu njegovu, što je pravedno pred Bogom« (Luka 12, 31). »Što koristi čovjeku, ako sav svijet zadobije, a duši svojoj naudi?« (Marko 9, 36). Ponajprije težnja za Bogom i za životom za Boga, koji se temelji na krepostima vjere, ufanja i ljubavi. Najprije vrhunaravni i duševni život, nutarnja pobožnost, sjedinjenje s Bogom, a zatim briga i skrb za vremenite stvari! S velikom boli promatra Crkva, kako su mnoga njezina djeca svjetovna, kako misle samo na vremenito i zemaljsko, a zanemaruju vrhunaravni život i milosti. Za njih ona moli, da Bog »umnoži njihovu vjeru, ufanje i ljubav«. Nastojmo da i mi osjetimo njezinu bol i vapimo s njom: »Umnoži našu vjeru, ufanje i ljubav.«

2. »U č i n i, d a l j u b i m o, š t o z a p o v i j e d a š.« Sveti je Franjo Saleski obično govori: Više se treba bojati poslušnosti, nego neposlušnosti. Ako »ljubimo, što Bog zapovijeda«, sigurno ne ćemo biti nevjerni Bogu niti prestupiti njegovu zapovijed. Naša se narav često nerado i nevoljko pokorava Božjoj volji i zapovijedi. Zato sretnih li nas, ako ljubimo, što Bog zapovijeda. Ljubav oslađuje jaram i olakšava breme (Mat. 11, 30). Ako se Božjoj volji i zapovijedi nerado i prisiljeno podlažemo, zdrobit će nas. A ako radosna srca prihvatimo, što Bog zapovijeda, nosit će nas. U zakonu treba razlikovati, što je na njemu teško i nesnosno, i što je na njemu lako i slatko. Teška je zapovijed i obveza, a slatka je sveta Božja volja, koju moramo prepoznati i ljubiti u krutoj vanjštini. Lako i rado vršimo Božje

zapovijedi, jer znamo, da time Bogu ugađamo, i to nas privlači i veseli pod neugodnom vanjštinom. Ljubav oslađuje i olakšava Božje zapovijedi. Radi nje vjerno vršimo i slušamo sve, što Bog nalaže. Radi nje smo velikodušni, plemeniti, ustrajni i vjerni u svemu, što Bog od nas traži i želi. Vjerni smo i u malim stvarima, ali ova vjernost nije sitničava, nego i u najmanjoj stvari gleda ono veliko, a to je sveta volja Božja. Po toj vjeri dolazimo u vezu s Bogom u malim stvarima, i tako postajemo veći i slobodniji! Kolike li slobode, lakoće i širokogrudnosti u svetim dušama! Oni su i vjerni i slobodni u svemu! Oni se predaju Bogu i samo Bogu prianjaju. Oni ne poznaju farizejsku strogost, niti bojažljivu sitničavost, niti kakav nemir. Oni su točni u svemu, ali radi ove živahne i elastične točnosti i vjernosti oni se prilagođuju svim potrebama, jer ljube Božje zapovijedi. Sveci su znali, da zapovijedi nisu cilj, nego sredstvo, da se uspnemo do ljubavi prema Bogu. Zato su u svojoj točnosti bili tako slobodni, a u malim stvarima tako veliki. Bogoslužje želi, da i mi budemo takovi. Zato molimo, da uzljubimo, što Bog zapovijeda.

3. »Umnoži našu vjeru, ufanje i ljubav«, razumijevanje i shvaćanje milosti i vrhunaravnoga života. To je ono što današnjem svijetu nedostaje: smisao za vrhunaravno. Tako je u običnom ljudskom mišljenju, govoru i u djelovanju, a tako je i u obiteljima, narodima i državama. Vremenite, zemaljske, štoviše, i grješne stvari cijenimo više od milosti; radimo samo iz naravnih motiva po svome duhu; napose podcjenjujemo molitvu, koja je izvor, iz kojega crpimo milosti. Svoje misli, riječi i djela ne ćemo nikako produhoviti. Podcjenjujemo zavjete, koje smo položili, dragovoljno siromaštvo i poslušnost. Podcjenjujemo i Crkvu i njezine sakramente. »Umnoži našu vjeru, ufanje i ljubav«, da cijenimo sve, što je vrhunaravno.

M o l i t v a.

Svemogući, vječni Bože, umnoži našu vjeru, ufanje i ljubav, i da zaslužimo dostignuti, što obećavaš, učini, da ljubimo, što zapovijedaš. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Sveta Misa četrnaeste nedjelje po Duhovima.

1. »Nitko ne može služiti dvojici gospodara.« To je ozbiljna opomena kršćanima, da se čuvaju polovičnosti i službe dvojici gospodara, i da potpuno pristanu uz Boga i Krista. Oni su to doduše već jednom učinili na svetom krštenju, ali taj svoj zavjet moraju svaki dan potvrditi svojim vladanjem. Dvije se vlasti međusobno protive: Duh i tijelo (poslanica), Bog i mamona (evanđelje). Nitko ne može u isto vrijeme uz obojicu pristati.

2. Bez svake neodlučnosti i polovičnosti prionimo danas u svetoj Misi uz Boga i Krista. »Kako su mili tvoji stanovi (kršćanska Božja kuća, crkva). Čezne i gine moja duša za dvorima Gospodnjim.« Ovdje, u kući Božjoj, u katoličkim crkvama, kršćani nalaze svoj dom. Ovdje se oni mole: »Bože, pogledaj i vidi lice svoga pomazanika«, t. j. kršćana, kršćanske općine, svete Crkve: »Više vrijedi jedan dan u tvojim dvorima od tisuće drugdje« (ulaz). Zato odijelimo se danas iznova od svijeta, od kraljevstva tijela i grijeha, i odlučimo se za Boga, za kraljevstvo Duha i dobrote. »Bože, pogledaj i vidi milostivo lice svoga pomazanika«, udijeli nam milost, da se odvažno od svijeta rastajemo. Ovako molimo žarko i pobožno u Gospodine, smiluj se, i u dnevnoj molitvi.

3. Živim bojama slika današnja poslanica kraljevstvo tijela. Ono se sastoji u bludnosti i nečistoći, u idolopoklonstvu i neprijateljstvu, u mržnji i razdoru, u zavisti i u pijančevanju: »Koji što takva čine, ne će postići Božjega kraljevstva«, njihov se život očito protivi njihovom krsnom zavjetu i obvezama svetoga krsta. U nekim su stvarima možda još kršćani, ali oni služe dvojici gospodara, a »nitko ne može služiti dvojici gospodara«. Iza toga riše poslanica kraljevstvo duha. Ovo je kraljevstvo ljubav, radost, mir, strpljivost, dobrota, blagost, dugotrpnost, krotkost, vjera, čednost, uzdržljivost, čistoća. »A koji su Kristovi, svoje su tijelo raspeli s manama i požudama. »Pravi kršćani služe samo jedinomu Gospodinu Kristu, kraljevstvu

duha. Velika ih sila odvraća od kraljevstva zla i vuče ih ka Gospodinu (na stepenicama). Oni se ne brinu bojažljivo i prekomjerno za zemaljska dobra, za tjelesne potrebe, već u prvom redu misle na Božje kraljevstvo i nastoje pravedno živjeti pred Bogom nadajući se, da će i sve ostalo primiti. Ovako oni potpuno žive za Boga i njegovu službu. Dakako i oni se brinu za vremenita dobra, i oni stvaraju kulturne vrednote, ali to nije njihova jedina briga, i nastojeći oko sticanja vremenitih dobara oni se ne odijeljuju od Krista i od Boga. Oni znaju za viša dobra i za više vrednote. »Kušajte i vidite, kako je sladak Gospodin« (prikazanje).

4. Sada, u svetoj Misi gleda on milostivo na lice svoga pomazanika, na svoju kršćansku općinu. Kod svete pretvorbe dolazi osobno među svoju općinu i postaje njihov žrtveni dar. »Kušajte i vidite, kako je sladak Gospodin!« »Bolje je uzdati se u Gospodina (u Krista) nego u čovjeka.« Gospodin uzima i naše nevolje i potrebe i naše vremenite brige i prošnje i u svetoj žrtvi ih uključuje u svoje presveto Srce, prisvaja ih tako sebi i moli, kao da su njegove. On ih preporučuje nebeskom Ocu. »Ne brinite se, dakle, toliko i ne govorite, što ćemo jesti i što ćemo piti, ili čim ćemo se odjenuti. Zna vaš Otac, da vam sve to treba. Tražite najprije kraljevstvo Božje i njegovu pravdu«, službu Božju u svetoj Misi, slavu i čast Božju sudjelujući kod svete žrtve. Tražite osobito kraljevstvo Božje, koje silazi u kršćansku dušu u primanju svete pričesti s puninom Duha i života Božjega (pričesna), i »sve će vam se dodati«.

Četrnaesta nedjelja po Duhovima.

Božja providnost.

»Ne brinite se tako za svoj život, što ćete jesti, niti za svoje tijelo, u što ćete se obući. Zna vaš Otac, da vam sve to treba« (evanđelje). Postoji providnost. Ona hrani nebeske ptice i odijeva ljiljane u polju. Pa zar se ona ne će mnogo više brinuti za čovjeka, koji je dijete Božje, da ga nahrani i zaodjene?

1. »Tvoja providnost, Oče, upravlja sve« (Mudr. 14, 3). Upravo se ništa ne događa ni u svemiru uopće

ni u svjetskim događajima ni u ljudskom životu, što Bog ili ne bi izravno htio ili barem pripustio. Jedino grijeh ne može Bog ni htjeti niti učiniti: on ga samo pripušta. A sve drugo on hoće, on izvršuje, on raspoređuje i on upravlja. On sam! I to jednom sveobuhvatnom božanskom mudrošću, neograničenom i neodoljivom moći i dobrotom i ljubavlju, koja misli uvijek ono, što je najbolje i za cjelinu i za pojedinca. »Zar se ne prodaje pet vrabaca za dva novčića? A nijedan od njih nije zaboravljen pred Bogom. Ne vrijedite li vi više nego mnogo vrabaca?« (Luka 12, 6). Bog se brine za nas ljude kao što se kvočka brine za svoje piliće, kao majka za svoje dijete. »Nosit ću vas na grudima, i milovati na koljenima. Kao kad koga miluje majka, tako ću tješiti i ja vas« (Iz. 66, 12). »Može li majka zaboraviti svoje dijete, da se ne smiluje čedu svoje utrobe? Pa da ga ona i zaboravi, ja ipak ne ću zaboraviti tebe« (Iz. 49, 15). Postoji providnost. Osim te općenite providnosti postoji još i posebna providnost, koja se odnosi na one, koji ozbiljno Boga traže i koji ga iskreno ljube. Prema djeci Božjoj pokazuje se Bog osobito bogat, dobar i ljubezan. Neprestano se brine, za njihovo posvećenje. Neprekidno, danju i noću radi u njima i na njima. Štogod se u svijetu zbiva, sve služi njima na korist. U svojoj mudrosti, moći i dobroti Bog je sve tako uredio, odmjerio, rasporedio i međusobno povezao, da služi za njihovo posvećenje. Tome posvećenju služi sve bez iznimke. Kako ćemo se jednom diviti, čuditi i zahvaljivati, kad u vječnom svijetlu spoznamo, kako je Bog mudro vodio naš zemaljski život. »Tvoja providnost, Oče, upravlja sve!«

2. »M a l o v j e r n i!« Mi smo u svojem dosadašnjem životu doživjeli toliko očitih dokaza Božje skrbi za našu dušu i za naš vremeniti napredak. Samo malo treba da pomislimo, pa da opazimo, kako nam je bio milosrdan, kako nas je očuvao od mnogih duševnih i tjelesnih pogibli; kako nas je spasio iz mnogih grješnih prilika; kako je bio strpljiv i milostiv prema nama; kako nas je često prosvjetljivao i poticao na dobro, kako nam je dao divne duhovne, duševne i tjelesne sposobnosti. I to nama, koji smo sami po sebi sposobni samo griješiti i Boga vrijeđati. Kako smo često to uistinu i učinili! Ali on nas ipak nije napustio. Koliko li razloga, da se posve u njega pouzdamo! A upravo to

ne činimo. Zato nam Gospodin s punim pravom predbacuje: »Malovjerni!« Kada ćemo već jednom shvatiti i razumjeti i raditi po njegovim riječima: »Ne brinite se, dakle, toliko i ne govorite; što ćemo jesti ili što ćemo piti ili u što ćemo se zaodjenuti, jer sve ovo traže neznabošci.« Gdje je naša kršćanska vjera? Kada ćemo živjeti po načelu: »Tražite najprije kraljevstvo Božje i njegovu pravdu, a sve ostalo će vam se dodati?« Najprije, u svemu i prije svega tražite svetu volju Božju, a za ostalo će se on brinuti.

3. »Anđeo Gospodnji svojom zaštitom lebdi oko onih, koji se njega boje, i izbavit će ih; kušajte i vidite, kako je sladak Gospodin« (prikazanje).

Temeljno načelo crkvene pobožnosti jeste radosno pouzdanje u Boga. To pouzdanje treba da bude načelo i svakoga kršćanina. Pouzdanje, makar smo se i prevarili ili doživjeli neuspjeh u zvanju; pouzdanje, kad nam izvanje trpljenje nastoji da pomuti radost u Bogu. Pouzdanje, kad nas nutarnja trpljenja, napasti, kušnje, suhoća, pogreške ili grijesi bacaju u malodušje. »Pogledajte ptice nebeske, koje ne siju niti žanju niti sabiru u žitnice, a hrani ih vaš nebeski Otac. Nijeste li vi mnogo vrijedniji od njih?« (evanđelje). Ptice su samo njegovi stvorovi, a vi ste njegova djeca. On je »vaš Otac«. Zar vi nijeste njemu mnogo vrijedniji od njih?

M o l i t v a.

Čuvaj, molimo, Gospodine, svoju Crkvu vjekovitim smilovanjem, i jer bez tebe posrće čovječanska umrlost, neka se tvojim vazda pomoćima i odbija od štetnih stvari i smjera k spasonosnima. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Ponedjeljak iza četrnaeste nedjelje po Duhovima.

B o ž j a p r o v i d n o s t.

Nedjelja Božje providnosti! U molitvi četrnaeste nedjelje po Duhovima izražena je vjera svete Crkve u Božju providnost nad vjernicima. Mi smo ljudi slabi, potpuno nesposobni, da se držimo daleko od onoga, što nam je štetno; a da tražimo ono, što nam je korisno. Ali nad našom slaboćom i nesposobnošću

bdije providnost, koja sve neizmjerno ljubezno i mudro usporeduje i upravlja. Ona nas odvraća od štetnog, a upravlja k onomu, što nam koristi za naš spas. Ta providnost bdije nad svetom Crkvom i njezinom djecom. To nas uči naša sveta vjera.

1. Božja providnost nas čuva od štetnih stvari. Mi smo podložni »ljudskoj slabosti«. Ne znamo, da li će nam već slijedeći trenutak donijeti dobro ili zlo. Mnogo razmišljamo, dok se ne odlučimo za ovaj ili onaj put. A da li će nam biti koristan ili štetan? Ne znamo, jer smo slabi, jer smo neznalice, neiskusni i slijepi. Lako nas prevare ljudi, svijet, strasti i ljudski obzir, koji uvijek teži za mirom, udobnošću, užitkom i slobodom. Izvana prijeti opasnost od đavla, od općenja s ljudima, i od brige za život i opstanak. Kako su mnogobrojne prigode da sagriješimo, da se iznevjerimo! Svuda zasjeda i zamka neprijatelja, koji nam želi naškoditi i odvratiti našu dušu od Boga, jedinoga pravoga dobra. Kako da se oslobodimo od toga, što nam škodi? Mi bismo sami po sebi slabo što postigli, kad ne bi bilo božanske providnosti. Providnost Božja bdije nad nama i čuva nas.

2. Božja nas providnost vodi k onome, što je spasonosno. Bog nikad ne prestaje raditi i djelovati u našoj duši. On neprestano djeluje na našem spasenju. Utjelovljenje Sina Božjega, njegova smrt na križu, njegovo uzašašće u nebo, njegovo kraljevanje uz desnu stranu Očevu, očit je dokaz, da Bog neprekidno radi na našem spasenju. Po svetom krstu, po poslanju Duha Svetoga u svetoj potvrdi, u dnevnoj žrtvi po sakramentima pokore i euharistije vodi nas spasenju. Vodi nas nadalje po zvaničnim i staleškim dužnostima, po radu i molitvi, po položenim zavjetima, po zapovijedima i propisima. Štoviše i po neprilikama dnevnoga života, po protivnostima i po ponižnjima, po neuspjesima i trpljenju, po kušnjama i napastima, po poteškoćama u zvanju i duhovnom životu. Dapače po samim pogreškama i grijesima, u koje uz njegovo pripuštenje zapadamo vodi nas k onomu, što nam je spasonosno. Ili možda znademo mi bolje što je za nas spasonosnije? Možemo li se dotle uzdići, da u svakom momentu znademo što je bolje? Tko nam jamči, da je baš to za nas najbolje? Tko to može? Tko to čini? To čini samo Bog, nebeski Otac, po svojoj neizmjerno mudroj i

ljubeznoj, sveznajućoj i svemogućoj providnosti. »Otkrij Gospodinu svoj put, i on će učiniti« (Ps. 36, 5). Vjerujmo i zahvalno se pouzdajmo u Božju providnost, koja nas upravlja k onomu, što je za nas spasonosno.

3. Božja providnost! »Ni vlas ne će spasti s vaše glave bez volje vašeg nebeskog Oca« (Luka 18, 8). »Nijedan vrabac ne će pasti na zemlju bez vašega Oca. A vaše su vlasi na glavi sve izbrojene. Nebojte se dakle: vi ste vrijedniji od mnogo vrabaca« (Mat. 10, 29). Čega da se dakle bojimo, kad se on za nas brine! Kad nas on odvraća od svega, što nam je štetno, a vodi nas k onomu, što nam je spasonosno! Čega da se dakle bojimo? Dakako, ako se u sami sebe pouzdajemo, onda se uistinu moramo bojati. Naša umišljenost, naš ponos, naše neuredno pouzdanje u samoga sebe nužno nas mora upropastiti. Zato povjerimo sebe, svoju dušu i svoje spasenje Očevim rukama. U svemu tražimo samo Boga i Božju volju! Božji su putevi drugačiji od ljudskih puteva.

»Živite po duhu«, po živoj i nepokolebivoj vjeri u ljubeznu Božju providnost. »Bolje je uzdati se u Gospodina, nego u čovjeka. Bolje je nadati se u Gospodina, nego u knezove« (na stepenicama), u ljudsko znanje i umijeće, u svoje prosuđivanje i nastojanje.

Molitva.

Čuvaj, molimo, Gospodine, svoju Crkvu vjekovitim smilovanjem, i jer bez tebe posrće čovječanska umrlost, neka se tvojim vazda pomoćima i odbija od štetnih stvari i smjera k spasonosnima. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Utorak iza četrnaeste nedjelje po Duhovima.

Bog, naš Otac.

»Pogledajte ptice nebeske, koje ne siju niti žanju niti sabiru u žitnice, a hrani ih vaš nebeski Otac« (evanđelje). Gospodin osobito naglašuje: »vaš nebeski Otac«. Ne brinite se bojažljivo za hranu i odjeću: »Zna vaš Otac, da vam treba sve to.« Bog je naš Otac. Veoma je važno i upravo odlučno za naše mišljenje

i vladanje, da u njemu uvijek i svuda gledamo Oca. U svakom će drugom slučaju presahnuti u nama izvori pobožnosti.

1. Bog je naš Stvoritelj, i zato naš Gospodar. Njemu pripadamo sa svime, što jesmo i imamo. Naš je život u njegovim rukama, u rukama Božje providnosti. On je naš Stvoritelj, neizmjerni presveti i sveznajući Bog. Pokraj njega mi smo prah, jedno ništa, tama i nesvetost. On je naš Gospodar: Njemu dakle moramo služiti. I jer je Gospodar, zato i naš sudac, kojem su poznate sve naše misli i želje, sve naše riječi i djela. Pred točnošću njegova znanja i optužbe stojimo kao nijemi. Nepodnosivi sjaj njegove svetosti upravo nas zaslijepljuje! Kad bismo Boga promatrali, samo s toga stanovišta, ostali bismo bijedni i kukavni najamnici. Ne bismo mu služili iz ljubavi. Ostali bismo hladni i bešćutni prema njemu. Mi bi se Boga samo bojali. A mnogi od nas služe Bogu samo tako. Zar se onda čuditi, što svoje vjerske dužnosti nerado izvršavamo, što se u nama javljaju napasti i sumnje protiv svete vjere: što nas muči bojažljivost i duševni nemir, koji potkopava svaku nježnu pobožnost i duh svojevoljnog mrtvenja? Nažalost i mi kršćani često gledamo Boga jednostrano, vidimo u njemu samo Stvoritelja, Gospodara i suca. Na taj način kao da se stvara neki zid između Boga i nas, koji nam priječi, da Bogu dođemo s djetinjim osjećajem, s djetinjom ljubavlju i s djetinjim pouzdanjem. To je najveća zapreka našega nutarnjeg života i sjedinjenja s Bogom.

2. Bog je naš Otac. To je slatka sreća svakoga kršćanina. On vjeruje i u vjeri osjeća na svakom koraku, u svakoj prilici, da mu je Bog Otac i da kao Otac s njime postupa. Ta zato je Bog svoga jedinorođenoga Sina poslao k nama ljudima, da »primimo posinovljenje. A jer ste sinovi, Bog je u naša srca poslao Duha svoga Sina. Nijesi dakle više sluga, nego sin« (Gal. 4, 4 sl.). Doista, na svetoj potvrdi dao nam je dar »pobožnosti«. Po tom daru dano nam je, da s Bogom Ocem uvijek i svagdje općimo s djetinjim osjećajem. Bog je naš Otac. Svaka nježnost i ljubeznost, koja se krije u riječi otac, u najvećoj se punini nalazi u Bogu-Ocu. Svijest, da je on naš Otac, uzdiže, razveseljuje, tješi i jača našu dušu. Vjera u Boga Oca uklanja osjećaj zapuštenosti i osamljenosti. Ta vjera stavlja naše kušnje i nevolje

u jedno novo svijetlo. Ona nas krijepi i hrabri u našoj slaboći; ona nam svijetli u tami i daje nam sigurnost; radi nje se slijepo pouzdajemo u Boga u svim zagonetnim slučajevima, koje ne možemo riješiti. Iz vjere u Boga kao Oca izviru djetinji osjećaji prema njemu, a s djetinjim osjećajima nastaje mir u savjesti pri pomisli na svoje grijehe i svoj izgubljeni život. Mirno i nepokolebivim pouzdanjem prepuštamo njemu odluku o našoj vječnosti. Štoviše, i u najneznatnijim činima vladamo se u nekoj slatkoj nutarnjoj slobodi, koja nas čuva bojažljivosti i uskogrudnosti, a napunja nas živom željom, da živimo samo Ocu. Radi ovih djetinjih osjećaja prema Bogu zaboravljamo na sebe, radujemo se molitvi, ostajemo mirni u neprilikama, radosni u kušnjama i strpljivi u žalosti. A sakramenti pružaju obilniji plod nego prije. Naš život postaje posve drugačiji; U Bogu smo našli svoga Oca. Zato sav naš rad prate njegove oči. On nam je svojom ljubavlju, svojom pomoću i milosti uvijek blizu. Stvari, kojima se bavimo i s kojima se služimo poprimaju nov izgled, a sve pod vidom, da u Bogu imamo oca.

3. Mi u Bogu sve prije gledamo nego Oca. I to je upravo naša najveća nesreća, što u njemu ne gledamo Oca, koji nas ljubi; koji nam oprašta; koji nam je u napastima blizu; koji nas čuva od mnogobrojnih nevolja; koji nam u svim prilikama našega života želi samo dobro; koji uslišava našu molitvu; koji blagosilje i one, koje ljubimo, za koje se njemu molimo; koji gotovo nevjerojatnom strpljivošću podnosi našu nevjeru i našu hladnoću. »Vaš Otac« zna za vas. On misli na mene. On zna sve, što će me snaći. Koliko li je utjehe i spokoja u ovoj vjeri! Došlo što mu drago, bilo od sudbine bilo od ljudske zlobe, ništa ne će pomutiti naš mir, doklegod se pouzdajemo u Oca: Njemu je i to poznato. On to pripušta. On, Otac, želi, da nosim ovaj križ, želi ga zato, jer me ljubi. Ima li veće sreće nego njemu služiti i vršiti njegovu volju?

Kad bismo u svim dnevnim događajima gledali Oca, njegovo pripuštenje, njegovu nakanu, njegovu blizinu, njegovo djelovanje, njegovu ljubav, kako bismo bili uvijek radosni. Radost u Bogu kao Ocu temelj je kršćanskog života. Naša je vjera vjera neumanjene radosti. O, da nam je vjera u Boga kao Oca uvijek živa!

Molitva.

Čuvaj, molimo, Gospodine, svoju Crkvu vjekovitim smilovanjem, i jer bez tebe posrće čovječanska umrlost, neka se tvojim vazda pomoćima i odbija od štetnih stvari i smjera k spasonosnima. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Srijeda iza četrnaeste nedjelje po Duhovima.

Živite po duhu.

Današnju su nedjelju prije nazivali nedjeljom Božje providnosti. Ta ona je vjesnik ljubezne Božje providnosti o nebeskim pticama, o poljskim ljiljanima, o djeci Božjoj, koji smo otkupljeni, koji smo u Kristu, »u domu Gospodnjem«? sakupljeni oko svete Crkve. »Kušajte i vidite, kako je sladak Gospodin!«

1. »Kako su mili tvoji stanovi, Gospodine nad vojskama! Čezne i gine moja duša za dvorima Gospodnjim« (ulaz). Tako moli Crkva, tako kršćanin. Mi želimo biti kod Boga, kod Krista, »u kući Očevoj« (Luka 2, 49). Sve naše nastojanje treba da ide za tim, da budemo živi udovi Krista, naše glave, s njime da živimo i u nama nastavimo njegov život. Sveti, bezgrješni i čisti Krist daje nam svoj duh, svoju vlast i gospodstvo nad nižim nagonima i strastima naše pale naravi, da već ovdje »živimo po duhu« i unaprijed kušamo blaženi život. »Kušajmo i gledajmo, kako je sladak Gospodin«, i »najprije tražimo kraljevstvo Božje«, život u Kristu i s Kristom. »Kako su mili tvoji stanovi, Gospodine!« Kako je život s Kristom plodan, ugodan i kako nas zasićuje! »Tko ostaje u meni, i ja u njemu, taj daje mnogo ploda, jer bez mene ne možete činiti ništa. Tko ne ostaje u meni, izbacit će se kao loza, koja će se osušiti« (Iv. 15, 5 sl.). Zato »gine i čezne moja duša za dvorima Gospodnjim«, za životom u Kristu. »Više vrijedi jedan dan u tvojim dvorima od tisuće (drugdje).«

2. »Živite po duhu!« Poslanica razlikuje tjelesni i duhovni put. Na blagdan Duhova, na svetoj potvrdi primili smo duh. Taj duh se bori protiv tijela i njegovih požuda. On nam daje snage, da razapnemo tijelo, da rodimo plodove duha, a ti su: »ljubav, radost, mir, strpljivost, blagost, dobrota, dugotrpnost, krotkost, vjera, čednost, uzdržljivost, čistoća« (poslanica). Ne možemo u isto vrijeme služiti dvojici gospodara, tijelu s jedne strane i duhu s druge strane. Kod svoga krštenja obećali smo, da ćemo živjeti po duhu. Treba da živimo po opomeni svetoga Pavla: »Živite Bogu, živite samo njemu, u Kristu i u duhu Kristovu.« Mi smo doduše još u svijetu, i moramo se brinuti za svoj svagdašnji kruh, za obitelj ili zajednicu, a ipak i za nas vrijedi u prvom redu: »Živite po duhu!« »Tražite najprije kraljevstvo Božje.« A ostalo »će vam se dodati. Zna vaš Otac, da vam treba sve to, ne brinite se dakle toliko! Tražite najprije kraljevstvo Božje«, ono što je Božje. »Kraljevstvo je Božje u vama« (Luka 17, 21). Ovo je kraljevstvo izraženo u životu s Bogom, koji u nama stanuje i u nama djeluje, u ljubeznom, djetinjem i pouzdanom općenju s Ocem, koji je našem biću tako blizu. »Zna vaš Otac, da vam treba sve to.« Dakle, brinimo se najprije za duhovni život! »A sve ostalo će vam se dodati«, kao plod i blagoslov duhovnoga života. Sve ovisi o Božjem blagoslovu. »Ako Gospodin ne zida kuće, uzalud se trude, koji je zidaju« (Ps. 126, 1).

3. »Ne brinite se toliko i ne govorite: što ćemo jesti ili što ćemo piti ili čim ćemo se odjenuti, jer sve ovo traže neznabošci.« Prevelika briga za život znak je neznaboštva! Kršćanin vjeruje. On se razlikuje od nekršćanina vjerom u Boga, kao Oca, u ljubeznu i očinsku Božju providnost, koja sve upravlja i vodi. Svaki pravi kršćanin mora napustiti prekomjernu brigu za vremenite stvari i posve slijepo se pouzdati u Boga. »Blago onima, koji ne vide, a vjeruju.«

»Tražite najprije kraljevstvo Božje i njegovu pravdu!« Tražite ono, što je Božje, što je pravedno pred Bogom, što on želi, pripušta i naređuje, slijepo se pouzdavajući u njega i u njegovu providnost. Tražite u svemu samo Boga i Božju volju. Potpuno se sjedinite s Božjom voljom i vršite, što on želi, naređuje, daje ili uzima. To je put vjere, pouzdanja, djetinje odanosti i ljubavi.

Sveta Crkva nam prednjači na ovome putu. Kako je često progonjena, a ipak se ne brine bojažljivo, nego prije svega traži kraljevstvo Božje. Iz dana u dan, iz godine u godinu slavi ona euharistijsku žrtvu. Dnevno nam daje svetu pričest, da okrije-

pljeni nebeskom hranom tražimo kraljevstvo Božje i pravdu njegovu. »Venite, exsultemus Domino — Dođite i radujmo se u Gospodinu.« Tako misli i osjeća Crkva.

Molitva.

Čuvaj, molimo, Gospodine, svoju Crkvu vjekovitim smilovanjem, i jer bez tebe posrće čovječanska umrlost, neka se tvojim vazda pomoćima i odbija od štetnih stvari i smjera k spasonosnima. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Četvrtak iza četrnaeste nedjelje po Duhovima.

Hodajte po duhu.

»Ako živimo po duhu, i hodajmo po duhu« (Gal. 5, 25). To traži od nas bogoslužje ovoga tjedna. Po Duhu Svetom i po njegovu djelovanju u nama primili smo život Božje djece. Zato i »hodajmo po duhu«, koga smo u svetom krstu i u svetoj potvrdi primili.

1. »Ako živimo po duhu.« U času, kad smo primili sveti krst, poslao je Bog i Sin u našu dušu Duha Svetoga. On je naš veliki dar Božji, miraz naših zaruka sa Sinom Božjim. Ovaj zaručnički dar obogaćuje našu dušu i čini je lijepom i ugodnom pred Bogom. Duh Sveti silazi u našu siromašnu i tamnu dušu, da je božanski obogati. Po njegovu djelovanju resi je božanska čistoća. On je kiti svojim darovima, da u Božjim očima odsijeva od prekrasne ljepote. On živi i djeluje u duši. On, koji je i sam Bog, izljev ljubavi Očeve prema Sinu i Sinovljeve prema Ocu. On, ljubavni plamen, koji sjedinjuje Oca i Sina, i u taj božanski život povlači i nas. Njegovo je djelo, što i nas prožima božanski život; što u sebi nosimo plamen ljubavi, što s toplim djetinjim čuvstvima smijemo doći k Ocu i neizrecivim uzdisajima čeznuti za Zaručnikom naših duša. Duh Sveti nas potiče i uči, da mislimo, govorimo, radimo i trpimo onako, kako je Bogu milo. On pripravlja dušu i tijelo za blaženo sjedinjenje s Isusom u svetoj pričesti, a jednako nas pripravlja za blaženo sjedinjenje, i za vječne naše zaruke na nebesima. On nam daje život posvetne milosti. A s posvetnom milosti daje

nam i vrhunaravnu snagu, darove i kreposti: vjeru, ufanje i ljubav, pravednost, razboritost, odvažnost i umjerenost. Osim toga daje nam darove Duha Svetoga: dar mudrosti, razuma, savjeta, jakosti, znanja, pobožnosti i straha Božjega. Njegovo je djelo savkoliki vrhunaravni i duhovni život u nama, u svim njegovim oblicima.

2. »I hodajmo po duhu.« Po duhu hodamo, ako živimo u posvetnoj milosti. Čim smrtno sagriješimo, ostavlja nas Duh Sveti. On više ne može stanovati u duši, koja je istjerala božanskog gosta. S njime, koji je početak i izvor našega duhovnog života, gubimo i život milosti. Po duhu hodamo, ako vjerno i poslušno radimo prema prosvjetljenjima i poticajima Duha Svetoga, koji u nama živi i djeluje. Dakako, to ne ide bez potpunog odreknuća sebe, svoga čisto naravno-ljudskog umovanja i prosuđivanja, bez trajne pažnje na poticaje Duha Svetoga, koji u nama djeluje, i bez velike čistoće srca, jer »mudrost ne ulazi u dušu, koja je podložna grijehu« (Mudr. 1, 4). Neumorno i velikim naporom moramo težiti za onom uzvišenom čistoćom srca, koja isključuje svaku svijesnu, promišljenu i svojevoljnu nevjeru i laki grijeh, štoviše i svaku nesavršenost. U životu moramo nastojati oko sabranosti i izvanje šutnje. Moramo nastojati ušutkati beskorisne misli i brige. Volja se mora spremno pokoravati svetoj Božjoj volji i radosno prihvatiti sve, što upoznamo, da je Bog tako htio, pripustio, udesio ili naredio.

3. Četiri se neprijatelja protive vladanju po duhu: vlastiti duh, duh »staroga čovjeka«, svjetovni duh i zao duh. Vlastiti nas duh potiče da djelujemo iz čisto naravno-ljudskih obzira i poticaja i na čisto naravan način, neovisno o djelovanju Duha Svetoga u nama, i neovisno o milosti. Duh staroga čovjeka nastoji, da slijedimo želje, sklonosti i požude pokvarene i pale naše naravi. On nas zavodi na mnoge grijehe i strovaljuje nas u najveću ćudorednu bijedu. Svjetovni je duh požuda očiju (želja za blagom i želja za užitkom), požuda tijela i oholost života: to je atmosfera, koja nas okružuje! Napokon nas uznemiruje i napada svojim napastima i zao duh, đavao. Jedino je Duh Sveti u stanju, da nas učini jakim, da se odupremo vlastitom duhu, duhu staroga čovjeka, svjetovnom duhu i đavolskim napastima. Potrebno je da osjetimo snagu, pritisak tih različitih

»duhova« samo zato, da tim više prionemo uz Duha Svetoga, koji u nama djeluje.

Premalo pazimo na Duha Svetoga, koji u nama djeluje, premalo s njime živimo. Premalo zahvaljujemo onome, koji se dostojao u nama nastaniti, koji je naše tijelo posvetio za svoj hram, a našu dušu sigurno vodi i upravlja, samo ako mu povjerimo i prepustimo vodstvo.

Molitva.

Čuvaj, molimo, Gospodine, svoju Crkvu vjekovitim smilovanjem, i jer bez tebe posrće čovječanska umrlost, neka se tvojim vazda pomoćima i odbija od štetnih stvari i smjera k spasonosnima. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Petak iza četrnaeste nedjelje po Duhovima.

Hodajte po duhu.

U uskrsnoj slavi, po svetom krstu postali smo Kristovi udovi. Živimo u Kristu. Živjeti u Kristu znači po svetom Pavlu gotovo što i »živjeti u duhu«. A sveti Ivan evanđelist piše: »Po tom poznajemo, da ostajemo u njemu i on u nama, što nam je dao od Duha svojega« (1. Iv. 4, 13). Mi smo »Kristovo tijelo, ako živimo Kristovim Duhom. Jer Duh Kristov oživljava samo tijelo Kristovo« (sveti Augustin). O Duhovskom smo blagdanu primili Duha Svetoga, koji je i Duh Kristov. Zato nas poslanica i opominje: »Hodajte po duhu!«

1. »Tijelo teži protiv duha, zato ne smijete sve činiti, što hoćete« (poslanica). Svi, koji su po svetom krstu i po svetoj euharistiji Kristovi udovi, svi, koji »su Kristovi, razapeli su svoje tijelo i njegove požude«. Više ih ne vodi požuda, nižega, neduhovnoga i ćudoredno pokvarenoga čovjeka. Oni su novi ljudi, s Kristom uskrsnuli. Oni žive Kristovim životom, i ne čine »tjelesna djela«, koja su bludnost, nečistoća, bestidnost, razuzdanost, idolopoklonstvo, vračanje, neprijateljstvo, svađe, prepirke, srdžba, spletke, razdori, sljedbe, zavisti, ubojstva, pijanstva, žderanje i ovima slične stvari. »Koji što takova čine, ne će postići Božjega kraljevstva.« Kršćanin nužno mora slijediti Krista, pa i u borbi. Na početku povijesti ljudskoga roda stoji

Adamov grijeh. I došao je Krist, drugi Adam, da nadvladavši grijeh ljude opet privede k Bogu. Krist je nadvladao grijeh prvoga čovjeka svojim poniženjem i svojom smrću. Učinio nas je svojim udovima, da i mi proslijedimo istim putem poniženja i trajnog umiranja. Kao udovi moramo sličiti glavi u sličnom umiranju. Zato moramo i rasti i razvijati se živući Kristovim životom, životom glave, jer i za udove vrijedi što i za glavu: ako glava živi, živjet će i udovi, a ako glava umire, umiru i udovi. »Vi ne smijete sve činiti, što hoćete«, na što nas nuka pala narav, zla požuda, strasti i sebeljublje. Narav teži za tjelesnim djelima. Zato razapnimo tijelo i njegove nagone, strasti i požude. Onda će Duh Sveti u nama nesmetano djelovati.

2. »Živite po duhu«, novim vrhunaravnim životom. Duh nas diže iznad tamne moći strasti i pohote niže svjetovno i zemaljski orientiranog čovjeka. Duh ne miruje dok ne odstrani u nama sva tjelesna djela, a misli, osjećaje, sklonosti i nakane našega duha i srca ne podvrgne djelovanju svoje milosti. On je zapravo ona trajna dobra volja, koju nam je Krist dao, koja teži za vrhunaravnim dobrim, za Bogom. Ta nas volja potiče i nuka, da kao dobra djeca djetinjim poštivanjem zahvalnošću i ljubavlju razveselimo nebeskog Oca. Ona nas živo potiče, da nastojimo oko kreposti, da se posvetimo molitvi i svetoj sabranosti. On nas poučava, kako ćemo s Kristom ljubiti siromaštvo, križ, poslušnost, čistoću i mrtvenje. U nama probuđuje želju za svetošću, revnost za Božje i Kristove stvari i za spasenje duša. On čini da se radosno žrtvujemo i daje nam odvažnost, da budemo vjerni u malim stvarima, i snagu za junačka djela. Kako su divni njegovi plodovi: »ljubav, radost, mir, strpljivost, blagost, dobrota, dugotrpnost, krotkost, vjera, čednost, uzdržljivost, čistoća« (poslanica). Po ovim plodovima poznat ćemo da li živimo po duhu.

3. »Živite po duhu i nemojte zadovoljavati tjelesnim požudama.« Bitno je u našemu životu, da živimo po duhu, da nas vodi Kristov Duh i milost. Naša su djela dobra, sveta i Bogu ugodna, koliko ih činimo Duhom Kristovim. Što nije od njegova Duha, nema vrijednosti pred Bogom.

»Kao što je mene poslao živi Otac, i ja živim po Ocu, tako i tko mene jede, živjet će po meni« (Iv. 6, 58). Uzvišenog li obe-

ćanja! Sveta je euharistija i kao žrtva i kao pričest ono veliko sredstvo, po kojemu primamo Duha. »Tko jede moje tijelo i pije moju krv, ostaje u meni i ja u njemu« (Iv. 6, 56). Što bolje i što češće primamo svetu pričest, tim obilnije primamo u sebe Duha. »Život po duhu« mora biti posljedica i plod sudjelovanja kod svete Mise i primanja svete pričesti.

Molitva.

Čuvaj, molimo, Gospodine, svoju Crkvu vjekovitim smilovanjem, i jer bez tebe posrće čovječanska umrlost, neka se tvojim vazda pomoćima i odbija od štetnih stvari i smjera k spasonosnima. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Subota iza četrnaeste nedjelje po Duhovima.

Najprije kraljevstvo Božje.

»Nitko ne može služiti dvojici gospodara. Ne možete služiti Bogu i mamoni« (evanđelje). Jedan markantni ili — ili: Ili ćemo Bogu živjeti — ili mamoni, zemlji, prahu. Ne možemo služiti dvojici gospodara, jer bismo bili razdijeljeni, i u sebi razdvojeni. »Ne brinite se, dakle, toliko i ne govorite: Što ćemo jesti ili što ćemo piti ili čim ćemo se odjenuti? Tražite najprije kraljevstvo Božje, a sve ostalo će vam se dodati. A ovo, hranu i odjeću, traže neznabošci« (evanđelje), koji ne poznaju Boga kao Oca.

1. »Tražite najprije kraljevstvo Božje.« Kršćanin neka najprije nastoji da samo Bogu živi. Boga, Božju zapovijed, Božju volju, Božju dopadnost prije svega i u svemu. Bog nas je za sebe stvorio. On je razlog našega bivstvovanja, i jedini konačni cilj našega život. »Za sebe si nas stvorio, i nemirno je naše srce, dok ne počine u tebi« (sveti Augustin). Da imamo život, Bog nam je poslao svoga jedinorođenoga Sina. Ta mi smo po grijehu zalutali u svijetu, u vremenitom, u bespuću. Ljudski život i najbolje ljudsko nastojanje i naprezanje bilo je bez sadržaja i ikakvog smisla: sve je, naime, bilo bez Boga. I zato je poslao svoga Sina, da nas povrati Bogu, da mu budemo djecom, koja će živjeti samo za Oca. Bez prestanka ulijeva

nam Gospodin svijetlo i snage, da Boga savršenije spoznamo, da se otkinemo od privezanosti uz svijet i životne taštine, pa da savršenom ljubavlju vršimo volju nebeskog Oca. Da sve ostalo ostavimo, pa da uzmognemo samo Bogu živjeti, sjedinjuje nas svaki dan sa svojom svetom žrtvom i daje nam se u svetoj pričesti za hranu. Za Boga živjeti neka je jedina naša briga i jedino naše nastojanje. Tu se ne radi samo o našoj časti, o našoj vremenitoj sreći ili nesreći, tu se radi o vječnosti. Bogu služiti mora biti naše jedino nužno nastojanje. Pred tom brigom moraju nestati svi ostali interesi i nastojanja. Ona nas mora zaokupljati svaki čas. Potpun je čovjek samo koji Bogu živi. Sve što ovoj svrsi ne služi, sve je smrt i ništetnost i taština. A što se u nama možda čak protivi Bogu i Božjoj volji, to je zlo, opako, nastrano, uništenje života, to je grijeh! »Tražite najprije kraljevstvo Božje.« Nikakve polovičnosti!

2. »Sve ostalo će vam se dodati.« »Ne brinite se toliko i ne govorite: Što ćemo jesti ili što ćemo piti ili čim ćemo se odjenuti?« Samo jednu brigu smijemo imati, kako ćemo živjeti Bogu. Ako Bogu živimo, vršit ćemo što Bog od nas traži i što nam nalaže. Sve moramo vršiti i nositi onako, kako on hoće, i kako nam je naloženo. Vršimo i snosimo sve samo zato, jer on to želi i jer nam nalaže. Ako tako činimo, onda smo svoje izvršili. Bog želi, da činimo to svoje, a on će se za nas pobrinuti. Dat će nam sve što trebamo. »Pogledajte ptice nebeske, koje ne siju niti žanju niti sabiru u žitnice, a hrani ih vaš nebeski Otac.« One čine, što mogu po svom naravnom nagonu činiti. A što je povrh toga, za to se Bog brine. »Nijeste li vi mnogo vrijedniji od njih?« »Gledajte ljiljane u polju, kako rastu: ne trude se niti predu, a kažem vam, da se ni Salamon u svem svojem sjaju nije odijevao kao jedan od njih.« Oni rastu po zakonima, koje je Bog u njih stavio. Oni rade po ovim zakonima rasta i tako stvaraju svoju odjeću. Bog se brine za potrebne sirovine. »Nijeste li vi mnogo vrijedniji od njih?« Ako živimo, kako Bog hoće, onda smo svoje izvršili. A što je osim toga potrebno za naš život, za to će se pobrinuti Bog, naš Otac. »Zna vaš Otac, da vam treba sve to.« »Tražite, dakle, najprije kraljevstvo Božje, i njegovu pravdu«, ono, što je pravedno pred Bogom, ono, što on nalaže, zapovijeda, što on traži i hoće!

3. »Ne brinite se toliko!« To ne znači, da ne moramo veoma marljivo i savjesno ispunjati svoje staleške dužnosti, brinuti se za svoju službu i za svoje staleške obveze. Ali se u svojem nastojanju i poslovima ne smijemo izgubiti, ne smijemo utonuti u vremenitom metežu zanemariti svoj prvi zadatak: tražiti Boga i pravdu Božju. »Sve ovo traže neznabošci.« Mi se kršćani moramo prema ovim svjetovnim stvarima drukčije vladati od nekršćana. Njih je posve obuzela briga za ovaj zemaljski svijet: Briga za hranu, odjeću, za zdravlje i dobar život, za dobro namještenje, za posao i napredak u poslu, briga za uspjeh i težnja za ugledom zavladala je njima i određuje njihove odluke i djela. Drugačije kršćanin. Doduše, i on se mora brinuti za sve to, ali on se ne brine »toliko«, niti tako, da bi ova briga vladala i ravnala njegovim životom. Njegovim životom vlada i upravlja nepokolebivo i djetinje pouzdanje u Boga. »Zna vaš Otac, da vam treba sve to.« On će se i za nas brinuti. Kad se brine čak za poljske zvijeri, za nebeske ptice, za travu i poljske ljiljane davajući im sve što trebaju. »Bolje je uzdati se u Gospodina nego u čovjeka« (na stepenicama), bolje je uzdati se u Gospodina, nego i u svoju vlastitu prekomjernu brigu!

Molitva.

Čuvaj, molimo, svoju Crkvu vjekovitim smilovanjem, i jer bez tebe posrće čovječanska umrlost, neka se tvojim vazda pomoćima i odbija od štetnih stvari i smjera k spasonosnima. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Sveta Misa petnaeste nedjelje po Duhovima.

1. »Ja živim i vi ćete živjeti« (Iv. 14, 19). U današnjoj je Misi izražena uskrsna misao i misao svetoga krsta: Krist nam daje život. On je uskrisitelj mrtvih. Jednom nas je na svetom krštenju uskrisio od grješne smrti na život. Svakom milosti, osobito današnjom žrtvenom slavom uskrisuje nas i pobuđuje na značniji i plodniji život, i kao plod krštenja i žrtvene slave usađuje nam po žrtvenoj gozbi, po svetoj pričesti klicu za uskrsnuće tijela.

2. Današnja je misna slava protkana mislima iz evanđelja. Isus dolazi u Naim upravo kad je bio sprovod nekog mladića. Plačući teturala je udovica-majka za lijesom svoga jedinca. Imade veoma mnogo kršćana, koji su po grijehu izgubili divni život milosti i sada su mrtvi za Boga. Uz mrtvo tijelo stoji ožalošćena majka, sveta Crkva. U ulaznoj pjesmi svete Mise moli i vapi u ime ove svoje nesretne djece: »Prikloni, Gospodine, svoje uho, i usliši me. Smiluj mi se, Gospodine, jer k tebi vapijem cio dan. Razveseli dušu svoga sluge«, dušu svoje Crkve, kao što si razveselio i utješio ožalošćenu majku u današnjem evanđelju. Kyrie eleison. Gospodine, smiluj se! »Očisti i zakriljuj svoju Crkvu, jer bez tebe ne može zdrava postojati« (molitva), jer se veoma mnogo traži od njezinih udova. U poslanici sveti Pavao vješto razlaže, što se traži. U pjesmi na stepenicama izražena je velika sreća, što smo kršteni i što možemo sudjelovati kod svete žrtve: »Dobro je slaviti Gospodina, i pjevati imenu tvojemu, Višnji. Jer (Krist) Gospodin je veliki Bog i Kralj moćni nad svom zemljom«, Gospodar života i smrti. Sve je njemu podloženo i ništa ne može odoljeti njegovoj sili. To svjedoči evanđelje: »Isus je išao u grad Naim. A išli su s njim njegovi učenici i mnogo naroda. Kad se približio gradskim vratima, iznosili su mrtva jedinca u majke, koja je bila udovica. Kad ju ugleda Gospodin, sažali mu se i reče joj: Ne plači! I pristupi, dotače se nosila, a nosioci stadoše. Tada on reče: Mladiću, ka-

žem ti, ustani! I sjedne onaj, koji je bio mrtav, a Isus ga dade njegovoj majci.«

3. Isus, samo Isus daje život. Ovako je nekoć susreo i svakoga od nas, koji smo bili opterećeni istočnim grijehom i zato osuđeni na smrt, a oplakivala nas je majka Crkva. Potaknut samilošću prema njoj pristupio je Krist po svome zamjeniku, dotaknuo nas životvornom vodom svetoga krsta, dao nam život i povratio nas utješenoj majci Crkvi. Sjetimo se danas zahvalno svetoga krsta. »Dugo sam čekao Gospodina, i pogledao je na me i uslišao moje moljenje, i metnuo u moja usta novu pjesmu, hvalu našemu Bogu« (prikazanje). Kao uskrisitelj pristupit će jednom k našem grobu te će reći: »Kažem ti, ustani!« I otvorit će se mračni grobovi, i naše će tijelo biti slobodno. Sva radosna zagrlit će ga preobražena duša, prožet će ga svojim blaženim životom i nosit će ga u kraljevstvo života, u naručje radosne i preobražene nebeske Crkve: »Dugo sam čekao Gospodina, i pogledao je na mene i u moja je usta metnuo novu pjesmu.« U današnjoj Misi dolazi među nas kao samilosni i silni uskrisitelj mrtvih, koji daje život. Kako još u mnogim udovima svete Mise vlada smrt, grijeh, strasti, privezanost uz vremenite stvari, robovanje svjetovnom duhu, nehaj za Boga i Božje milosti; život, koji posve obeščašćuje sveti krst. Plačući i moleći stoji sveta Crkva pred nebrojenim mrtvacima! I tada dolazi Uskrisitelj u svetoj Misi ususret ožalošćenoj Crkvi. »Mladiću, kažem ti: Ustani!«

On se žrtvuje za mrtve, on zaklinje Oca, da bude milostiv i da oprosti, on moli neizrecivim uzdasima za milost i snagu, da opet ožive. »Ja živim, i vi ćete živjeti.« Zato im daje svoje vlastito tijelo u žrtvenoj gozbi, u svetoj pričesti: »Kruh, koji ću ja dati, tijelo je moje za život svijeta« pričesna). »Ja živim, i vi ćete živjeti.«

Petnaesta nedjelja po Duhovima.

Uskrisenje od mrtvih.

U središtu današnjeg bogoslužja stoji uskrisenje od mrtvih, uskrisenje mladića iz Naima. Gospodin je i nas na svetom krštenju uskrisio na život, i mi smo dakle uskriseni od mrtvih. I

kad nas je uskrisio predao nas je svetoj Crkvi, koja nas je oplakivala i za nas molila. Uskrsna je misao danas opet jasno izražena. Budimo zato zahvalni za sveti krst i za sakramenat svete pokore.

1. »Mladiću, kažem ti: Ustani!« Bio je mrtav. Bogoslužje gleda u njem sliku onih nebrojenih, koji su duševno mrtvih; on je slika pogana, nevjernika, odmetnika, onih, koji mrze Boga i onih, koji su kršćani, a iznevjerili se svome pozivu i pošli grješnim putem. Za lijesom je išla zaplakana majka, to je Crkva, koja po svoj zemlji neprestano uzdiže svoje ruke k Bogu i vapije za ove duhovne mrtvace: da im Gospodin bude milostiv i da im se smiluje: »Smiluj mi se, Gospodine, jer k tebi vapijem cio dan.« Kyrie, eleison. Christe, eleison. Kyrie, eleison. Što bi bilo od mrtvih, kad sveta Crkva ne bi molila uz njihov lijes! Ako je ona uz lijes, onda će Isus onuda proći. I kad ugleda majku Crkvu, »sažalit će mu se i reći će joj: Ne plači! I pristupit će i dotaći se nosila, a grobari će stati. Tada će reći: Mladiću, kažem ti: Ustani! I sjesti će onaj, koji je bio mrtav, i počet će govoriti, a Isus će ga dati njegovoj majci.« Svojim plačem i svojom molitvom povratila je mrtvome život. To je slika onoga, što se danas i dnevno zbiva u žrtvi svete Mise. Koliki su mrtvi! Izgledaju živi, ali duša im je mrtva i već su na nosilima. Samo majka Crkva poznaje njihovu nesreću. I u svetoj Misi poziva onoga, koji jedini može dati život. On dolazi i uskrisuje mrtve na život. Sveta Misa je naime žrtva zadovoljštine i prošnje. Crkva pruža k nebu Kristovu krv, vapije za smilovanjem i moli, da grešniku dade milost i spoznaju, da uvidi svoju zabludu, da ostavi grijeh pa da se obrati. Sveta Crkva pouzdano vjeruje, da su njezine suze i molitve radi svete misne žrtve uspješne kod Boga. A ova Crkva, koja se moli i žrtvuje, jesmo mi! Naša molitva i naše žrtvovanje tim je uspješnije, što se više sjedinimo sa svetom Crkvom i s njom vapijemo: »Smiluj mi se, Gospodine, jer k tebi vapijemo cio dan.« Tim je uspješnije, što se većom samilošću i ljubavlju zauzmemo za mnogobrojne mrtve i za njih prikazujemo presvetu žrtvu. Naša je jakost u sjedinjenju i u zajednici s Crkvom, koja moli i žrtvuje.

2. »Mladiću, kažem ti: Ustani!« Mi smo već uskriseni. Mi već živimo životom milosti, i zato sudjelujemo kod

svete žrtve. A ipak mora Gospodin i na nama pokazati svoju moć. On će učiniti, da naš život bude svježi i življi. Zato nas poziva na sveto žrtveno slavlje! U nama ima naime još veoma mnogo, što smeta i priječi puni život. Mi težimo za ispraznom slavom, izazivamo jedan drugoga i zavidni smo jedan drugomu. Na drugima otkrivamo pogreške, a da ih blago ne opomenemo. Mi ne nosimo tuđe breme, i zato ne izvršujemo Kristov zakon. Mi si utvaramo, da jesmo nešto, i zato se ljuto varamo. Ljudsko nas laskanje zavodi, da ne slušamo glas svoje savjesti i Božja nadahnuća. Ne živimo uvijek po Duhu i ne mislimo na to, da će svaki, koji sije za svoje tijelo, žeti po tijelu raspadljivosti, a tko sije za duh, žeti će po duhu vječni život. Čineći dobro često sustajemo i brzo klonemo, lijeni smo i mlaki (poslanica). Koliko je zadaha smrti i raspadanja u nama kršćanima, u nama, koji smo Bogu posvećeni! I kako malo mira, kako malo žarke revnosti! Jao nama, ako sveta majka Crkva u zagovornoj molitvi ne uzdigne svoje ruke ka Gospodinu moleći ga, da nas probudi na nov i svježi život. Ona to čini u svojem božanskom časoslovu, što ga mole njezini svećenici i redovnici, a osobito kod svete Mise. Tu Gospodin govori: »Kažem ti: Ustani!« Zajedno sa svetom Crkvom stupa on u molitvi i žrtvi pred Oca, da nam udijeli snage i jakosti, da današnji dan provedemo u žarkoj i svetoj ljubavi prema Bogu. U svetoj pričesti dolazi on u našu dušu i daje nam svoj život. Okrijepljeni ovom hranom poći ćemo poput Ilije na goru Horeb (3. Kralj. 19,8), poći ćemo na put za nebo.

3. »Dobro je slaviti Gospodina i pjevati imenu tvojemu, Višnji. Da se naviješta jutrom tvoje milosrđe i noću tvoja istina (tvoja milosna pomoć). Aleluja. Aleluja. Jer Gospodin je veliki Bog i moćni Kralj nad svom zemljom. Aleluja« (na stepenicama). On je Gospodar smrti i grijeha. Često nas je u svetom krstu i u sakramentu svete pokore izbavio od smrti i povratio nam život.

»Pogledao je na mene«, koji sam nevrijedan i mlak i mlitav, i po zagovoru i žrtvovanju majke Crkve »stavio u moja usta novu pjesmu«. Veoma često me je u svetoj pričesti, u svetoj ispovijedi napunio novim, svježim životom! Jao meni, da me nije samilosno »pogledao«!

»Kruh, koji ću ja dati, tijelo je moje za život svijeta« (pričesna). On nas dotiče i hrani svojim tijelom i svojom krvlju. On nas napunja svojom jakošću i žarom, svojom revnošću za Oca i duše! Po dodiru s njime nestaje svaka naša slaboća i duševna klonulost! Mi živimo životom Uskrsnuloga, koji više ne umire. »Sve mogu u onome, koji me jača« (Filip. 4, 13). »Ja živim, i vi ćete živjeti.«

Molitva.

Crkvu tvoju, Gospodine, neprestano pomilovanje da očišćava i zakriljuje, i, jer bez tebe ne može zdrava postojati, neka se tvojim vazda upravlja darom. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Ponedjeljak iza petnaeste nedjelje po Duhovima.

Molitva svete Crkve.

Neobičnog li događaja: Isus kao da je slučajno došao sa svojim učenicima u gradić Naim. Sreo je mrtvačku povorku, vidio je suze pokojnikove majke pa je pristupio mrtvacu i uskrisio ga na život.

1. Evanđelje kratkim riječima opisuje ovaj događaj: »Isus je išao u grad Naim. A išli su s njim njegovi učenici i mnogo naroda. Kad se približio gradskim vratima, iznosili su mrtva jedinca u majke, koja je bila udovica. A izlazilo je s njom iz grada mnogo naroda. Kad je ugleda Gospodin, sažali mu se i reče joj: Ne plači! I pristupi, dotače se nosila, a nosioci stadoše. Tada on reče: Mladiću, kažem ti: Ustani! I sjedne onaj, koji je bio mrtav, i poče govoriti, a on ga dade njegovoj majci.« Gospodin je vidio majčine suze, i to je ganulo njegovo srce. Majčinim suzama nije mogao uskratiti svoju pomoć. Najprije ju je utješio: »Ne plači!« A zatim je izvršio i djelo: »Mladiću, kažem ti: Ustani!« I majci je povratio Sina, koga je uskrisio na život. Tu se Gospodin pokazao, što jest. On je ljubav. Pokazao je svoju samilost, riječ, djelo i pomoć! Gdje je ljubav, ondje tvori čudo, pa makar i čudo uskrisenja mrtvoga. Majka nije na to ni pomislila! Gospodin naime čini kudikamo više, nego li se

čovjek usuđuje i pomisliti. Kako smo maleni, sitničavi, prema toj Božjoj dobroti i ljubavi!

2. Kako bogoslužje tumači ovaj događaj. Posvuda mrtvaci! I mi smo nekoć bili mrtvi. Ali, kad smo bili mrtvi u svojim grijesima, oplakivala nas je majka Crkva, i molila se za nas. Ona još uvijek moli po svojim nebrojenim svećenicima Gospodina, koji joj u svetoj Misi dolazi ususret. Ona se sjeća sve svoje djece. »Spomeni se, Gospodine, svojih slugu i službenica i sviju nazočnih, kojih ti poznaješ vjeru i znaš bogoljubnost, za koje ti prinosimo ovu žrtvu hvale. Umilostivljen primi ovaj prinos. Razredi naše dane u svome miru i izbavi nas od vječnoga osuđenja i pribroji stadu tvojih izabranih.« Sada on dolazi. Svojom božanskom svemoći pretvara kruh u svoje presveto tijelo i vino u svoju presvetu krv i prikazuje se Ocu, da nama i svima, koji za tim čeznu, udijeli život milosti, odnosno da ga umnoži i ojača. Da nema majke, da ona ne ide iza lijesa moleći i žrtvujući: ovi bijednici ne bi uskrsnuli na nov život. Tako majka Crkva vrši svoju zadaću. Nebrojeni je zabacuju, ostavljaju, štoviše, oni je kleveću i mrze. Ali ona ide iza lijesova svih ovih mrtvih. Ona mora susresti Gospodina. Tada će on iz samilosti prema njoj pristupiti k nosilima, dotaknut će je i uskrisit će mrtvoga na život. Ovo svoje zvanje vrši Crkva kadgod u svetoj Misi pristupa k oltaru; kadgod po svojim svećenicima i redovnicima i redovnicama uzima u ruke časoslov, da se pomoli za grešnike, nevjernike i zaslijepljenje, da moli i vjeruje mjesto onih, koji ne mole i ne vjeruju. Samo ako ona ide iza lijeza! Samo ako se ona žalosti i moli, kako ona to bez prestanka i čini. Molitva majke Crkve spasit će čovječanstvo, ona će mrtvima povratiti život!

3. »Molim dakle prije svega, da se čine prošnje, molitve, moljenja, zahvaljivanja za sve ljude; za kraljeve i sve, koji su u vlasti, da tihi i mirni život provodimo u svakoj pobožnosti i čistoći. Ovo je dobro pred spasiteljem našim Bogom, koji hoće, da se svi ljudi spasu i dođu u poznanje istine« (1. Tim. 2, 1—4). Ovako čini majka iz Naima, majka Crkva.

Mi pripadamo majci iz Naima. »Mnogo je naroda izlazilo s njom iz grada.« To smo mi. S majkom dijelimo žalost i suze: u svetoj Misi, u moljenju časoslova, u svojim privatnim molitvama. Povlasticu moljenja nijesmo primili samo zato, da se za sebe molimo, nego prije svega da se molimo za vječno i vremenito dobro svoga bližnjega.

Ustrajmo uz majku i njezinu molitvu. Što se življe s njome sjedinimo u svojem žrtvovanju i u svojoj molitvi, tim bolje ćemo moći ispuniti svoju dužnost, da surađujemo oko duhovnog uskrisenja nebrojenih mrtvih i oko duhovnog napretka živih.

Molitva.

Crkvu tvoju, Gospodine, neprestano pomilovanje da očišćava i zakriljuje, i, jer bez tebe ne može zdrava postojati, neka se tvojim vazda upravlja darom. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Utorak iza petnaeste nedjelje po Duhovima.

Svećenikov Memento.

»Kad se približio gradskim vratima, iznosili su mrtva jedinca u majke, koja je bila udovica. A izlazilo je s njom iz grada mnogo naroda« (evanđelje). Majka iz Naima u bogoslužju slika je Crkve, koja moli, ali i slika naroda, koji je izlazio s udovicom iz Naima i s njome oplakivao mrtvaca; ona je slika mnogih majka, roditelja; dušobrižnika, učitelja i odgojitelja, koji oplakuju i mole za nekoga, koji je duševno mrtav, zalutao, izgubljen. Gospodin ide i njima ususret i tješi ih: »Ne plači!« On ih susreće osobito u žrtvenoj slavi kod svete Mise. Ovaj se susret zbiva po svećeniku, koji žrtvuje.

1. »Spomeni se, Gospodine, svojih sluga i službenica i sviju nazočnih, kojih ti poznaješ vjeru i znaš bogoljubnost.« Otajstvenog li časa! Ovo je »sjećanje« od najvećeg značenja! U svojem Mementu svećenik sjedinjuje sve one, kojih se »spominje« sa žrtvom, sa svetom Misom, a time i s Kristovom žrtvom na križu. Žrtva na križu je sunce, iz kojega izlazi svako svijetlo i život za dušu. A sunce samo onda može blagotvorno djelovati, ako njegovo svijetlo i toplina dopre do čovječjeg organizma. Ako hoćemo da nam soba bude svijetla onda moraju

doprijeti u sobu sunčane zrake. Tako je i s Kristovom žrtvom na križu. Ako hoćemo da postane našom žrtvom, onda je moramo dovesti u vezu s nama, mora biti nama »namijenjena«. I istom onda možemo imati udjela u pomirenju, koje je Gospodin na križu proizveo; istom onda možemo biti dionici klanjanja, zahvaljivanja i prošnja našega Velikog svećenika Isusa Krista. A to se događa po žrtvi svete Mise. No potrebno je, da ova žrtva svete Mise postane našom žrtvom. A ono postaje našom žrtvom na taj način, što je svećenik, koji prikazuje, »namijenjuje« nama. Krist je mogao svetu Misu povjeriti svakome vjerniku, ali on to nije učinio, nego ju je povjerio svećeniku. Svećenik je može namijeniti, kome po svojoj slobodnoj odluci, po svojoj »nakani« (intenciji) hoće. U tome je svećenikovo dostojanstvo, njegova moć i zadaća. Ako se mene »spominje«, ako svojom voljom odredi, da žrtva na oltaru bude mojom žrtvom, onda će ona uistinu i biti moja. Onda ću susresti Krista u žrtvi svete Mise. Zaista, velik je čas, kad svećenik moli: »Spomeni se, Gospodine, svojih sluga i službenica I. I. i sviju nazočnih.« To je put, na kojem u milosti možemo susresti Gospodina, i ovaj je susret sličan susretu pred gradskim vratima Naima.

2. »O n i t i p r i n o s e o v u ž r t v u za sebe i za sve svoje, za otkupljenje svojih duša, za nadu svojega spasenja i zdravlja, i tebi, Bogu vječnomu, živomu i pravomu, prikazuju svoje darove.« I kad nas svećenik svojom »aplikacijom« ili namjenjivanjem sjedini s Kristom, koji se žrtvuje, onda možemo tu presvetu žrtvu prikazati Bogu za sebe same i za svoje mile, na čijem spasenju i posvećenju želimo i moramo sudjelovati, »za otkupljenje njihovih duša, za nadu njihova spasenja i zdravlja«. Žrtvujući ovako Gospodina imamo svu vlast nad Božjim Srcem. Ta u svetoj pretvorbi prikazujemo mu vlastitog Sina, koji mu je omilio, njegovo Srce i puninu ljubavi, kojom plamti. On, Gospodin, naš žrtveni dar, prinosi Ocu u svojem presvetom Srcu prošnje za naše mile i za sve, kojih se spominjemo. »Ne plači!« Po svetoj žrtvi zadobit ćemo i mi pomoć i utjehu. Molitve, koje polažemo na patenu, za spasenje i posvećenje naših milih, bit će uslišane. Otajstveno u potpunoj tišini i skrovitosti spušta se rosa milosti na dušu, radi koje strepimo i za koju trpimo. I doći će čas, kad će Gospodin pristupiti k nosilima i pozvati mrtvoga

na život milosti: »Kažem ti: Ustani!« Kako smo bogati u svetoj Misi!

3. Da s Kristovom žrtvom možemo biti sjedinjeni zahtijeva se s naše strane »vjera i spremnost na žrtvu«. »Spomeni se, Gospodine, sviju nazočnih, kojih ti poznaješ vjeru i znaš bogoljubnost« (spremnost na žrtvu). Mi dolazimo sa željom, da kod svećenikove žrtve pobudimo u sebi čin predanja, ljubavi, klanjanja, hvale, zahvaljivanja i prošnje. Svećenik nas može svojim »spomenom« (Memento) samo toliko povezati s Kristovom žrtvom, koliko kod svete žrtve imademo živu vjeru, koja »radi iz ljubavi« (Gal. 5, 6), i iskrenu spremnost na žrtve. Sa svećenikove strane ne može biti nikakvog pomanjkanja; samo ako ga nema na našoj. Kako bi visoko morali cijeniti aplikaciju svete Mise (namjenjivanje) i svećenikov Memento! I mi imamo udjela, ako sudjelujemo kod žrtve svete Mise, kako treba. Svećenik se naime spominje »sviju nazočnih«, te tako i njima namijenjuje svetu Misu.

M o l i t v a.

Crkvu tvoju, Gospodine, neprestano pomilovanje da očišćava i zakriljuje, i, jer bez tebe ne može zdrava postojati, neka se tvojim vazda upravlja darom. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Srijeda iza petnaeste nedjelje po Duhovima.

S j e t v a i ž e t v a.

I opet nam poslanica upravlja opomenu da hodamo po duhu. »Ako živimo po duhu, i hodajmo po duhu« (poslanica). Na Duhove smo u svetoj potvrdi primili Duha Svetoga, njegove milosti i darove, pa sada treba da živimo kao duhovni ljudi, treba »sijati za duh«.

1. »T k o s i j e z a s v o j e t i j e l o, žeti će po tijelu raspadljivost.« Tijelo i tjelesno mišljenje jest kao neko ogromno plodno polje. Tko na tom polju sije, žeti će raspadljivost i propast. A tko sije za svoje tijelo? Apostol ga jasno označuje. Onaj, koji žudi za taštom slavom. Koji svojim slavohlepljem,

svojim ponosnim uzvisivanjem i oholim zahtjevima izaziva svoga bližnjega na svađu. Koji zavida drugome. Koji nestrpljivo i oštro osuđuje svoga bližnjega, kad pogriješi. Koji si nešto utvara i umišlja. Koji svoje vladanje uspoređuje s vladanjem svoga bližnjega, pa ga prema tome bez obzira na Boga oštro osuđuje. Koji nema smisla ni razumijevanja za slaboće, nevolju i potrebu svoga bližnjega i ne podnosi »breme drugoga« u samilosti i poučavanju, u molitvi i pokorničkim djelima. To je čovjek, koji misli samo na ono, što je zemaljsko i vremenito, koji je posve zauzet samim sobom, to je čovjek koga Duh Sveti još nije pretvorio u vrhunaravnoga čovjeka.

2. »Tko sije za duh, žeti će po duhu vječni život.« I duh je također plodno polje. Kako li su sretni, koji siju u ovo polje! Za duh sije, koji ne žudi za taštom slavom. Koji ne zavida. Koji čovjeka, ako pogriješi, krotko i strpljivo poučava, i opet ga upućuje na put Božji. Koji se ponizno sjeća svojih slaboća. Koji ozbiljno pred svojim Bogom i svojom savješću ispituje svoje vladanje i djelovanje. Koji podnosi breme drugoga i svakome iskazuje svoju ljubav riječju i djelom. Koji ne sustaje čineći dobro. Koji ne prestaje sada, dok još ima vremena, da svakome čini dobro, a osobito domaćima u vjeri, s kojima je povezan po svetom krstu u jedinstvu Kristova tijela, u svetoj Crkvi.

3. »Tko sije za svoje tijelo, žeti će po tijelu raspadljivost.« Za tijelo posijana djela jesu ona, koja činimo iz čisto naravnih nakana i pobuda, pa makar po sebi bila i plemenita: jesu sva djela, koja ne činimo iz ljubavi prema Bogu i Kristu. Ma kako inače bila vrijedna hvale, ipak su bez vrijednosti za naše pravo dobro, za vječnost. Ona su kao veliki koraci pokraj pravoga puta.

»Tko sije za duh, žeti će po duhu vječni život.« Vječni život je neprolazni, trajno vrijedni plod života po duhu, po vjeri i milosti, života za Boga i Krista. Svako najmanje djelo, koje činimo, sve što primamo ili podnosimo po duhu, stvara novi i vječni život, novu vječnost. Kako smo ludi, što ozbiljnije ne nastojimo sijati za duh!

Isus je došao u Naim. Ondje je susreo mrtvačku povorku: ožalošćena majka išla je za lijesom svoga jedinca. Isus dolazi

u župu, u kršćansku obitelj i nalazi mrtve. Oni siju za svoje tijelo i žanju od njega raspadljivost. Za njima ide majka, Crkva. Ona nosi breme mrtvih: puna samilosti i sućuti ona moli, žrtvuje i daje zadovoljštinu za njih. Molimo s majkom: »Prikloni, Gospodine, svoje uho i usliši me; smiluj mi se, Gospodine; razveseli dušu svoga sluge: jer k tebi podižem svoju dušu« (ulaz).

Što više s majkom Crkvom sijemo za duh, tim sigurnije možemo služiti i pomoći onima, koji siju za tijelo, da i oni postanu duhovnim ljudima, pa da jednom uzmognu žeti vječni život!

Molitva.

Crkvu tvoju, Gospodine, neprestano pomilovanje da očišćava i zakriljuje, i, jer bez tebe ne može zdrava postojati, neka se tvojim vazda upravlja darom. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Četvrtak iza petnaeste nedjelje po Duhovima.

Podnosite breme jedan drugoga.

»Braćo! Ako živimo po duhu, i hodajmo po duhu. Podnosite breme jedan drugoga, i tako ćete ispuniti Kristov zakon« (poslanica). Hodati po duhu znači: podnositi breme drugoga. To je i Krist činio. To neka čini i kršćanin! To je učinio Gospodin u današnjem evanđelju. U gradu Naimu nosili su jedinca sina neke udovice na ukop. »A izlazilo je s njom iz grada mnogo naroda« i dijelilo s njom žalost. I oni su podnosili tugu i žalost nesretne majke. Gospodin je sve tako udesio, da je upravo ulazio u grad, kad je mrtvačka povorka bila već blizu gradskih vratiju. Majka mu se sažali: pun ljubavi i sućuti podnosio je majčino breme. »Ne plači!« Majka je osjetila, da on shvaća njezinu tugu i da s njom dijeli bol. Iza Gospodinovih riječi slijedilo je djelo. Pristupio je, dotaknuo se nosila, a nosioci su stali. A Isus zapovjedi mrtvome mladiću: »Mladiću, kažem ti: Ustani!« »I sjedne onaj, koji je bio mrtav, i poče govoriti, a on ga dade njegovoj materi.« Ovako je Gospodin podnosio breme, tugu i bol drugoga. Nama za primjer!

2. »Podnosite breme jedan drugoga.« Svaki čovjek mora u svome zemaljskom životu nositi neko breme, jedan ovo, a drugi ono. Svakome od nas naprtio je Gospodin križ na ramena. Svatko imade svoj križ, svoje poteškoće. Sad siromaštvo i bijeda, sad bolest, sad nesreća u trgovini, u zvanju, u kućanstvu, u obitelji ili kakav smrtni slučaj ili štogod drugo. I tu treba da djeluje kršćanska ljubav. Ona ne smije biti ravnodušna ili bezdušna prema tuđoj boli i križu. Ona mora suosjećati kao da je to njezina bol, njezin križ i zato mora naći riječi saučešća, utjehe i savjeta. Ljubav mora osokoliti onoga, koga je breme skršilo i, koliko je moguće, olakšati mu ili oduzeti križ. Podijeljena bol lakše se podnosi. Kako bi bilo lijepo i divno u obitelji, u župi, u biskupiji, kad bismo mi, kršćani, živjeli po ovoj uzvišenoj ljubavi! Ovakva ljubav mora razumjeti tuđu nevolju, mora biti velikodušna i plemenita nesebična i spremna na žrtve. Ta ljubav stoji u vezi s Kristom, koja u bližnjemu, u siromahu, u nevoljniku, u bolesniku, u nesretniku vidi Kristov ud, samoga Krista, i sjeća se Gospodinove riječi: Što ste god učinili jednome od ove moje najmanje braće, meni ste učinili« (Mat. 25, 40).

3. Dnevno silazi Gospodin pun ljubavi i samilosti k nama, da zajedno s nama podnosi naše nevolje, trpljenje i potrebe, naše breme i naš križ. »Dođite k meni svi, koji ste umorni i opterećeni i ja ću vas okrijepiti« (Mat. 11, 28). On dolazi u žrtvi svete Mise, da kao Veliki svećenik nosi pred Oca naše breme i naše nevolje, da nam Otac udijeli snage, da to breme postojano nosimo i zaslužimo vječnu nagradu. Ojačani u svetoj pričesti njegovom snagom bit ćemo dosta jaki, da podnosimo breme dnevnih križeva i trpljenja i da s njime pijemo njegovu čašu (Mat. 20, 22). S križa, s oltara, iz svetohraništa prosvijetljuje on naš duh, da sve dublje spoznamo tajnu trpljenja i sudjelovanja u Kristovu trpljenju. Ako s njime trpimo, s njime ćemo biti i proslavljeni (Rim. 8, 17). Postoji zakon: »Gdje sam ja, bit će i moj sluga« (Iv. 12, 26), tamo će biti napose onaj, koji je po svetom krstu postao ud Krista Raspetoga. Ovako Gospodin podnosi naše breme.

Mi vjerujemo u otajstvo, da Bog stanuje u našoj duši. Trojedini Bog stanuje u nama i radi na spasenju i posvećenju naših

duša. On radi na nama tim više, što mu po križu i trpljenju postajemo sličniji. S križem, daje nam Gospodin ujedno i svijetlo, spoznaju i snagu, da taj križ i nosimo. On, sveti Bog, nosi s nama naše breme. Kako bismo inače mogli podnositi križ kušnje kršćanskog života, savršenog života? To je primjer, kako i mi moramo podnositi breme jedan drugoga.

»Podnosite breme jedan drugoga«, podnosite križ jedan drugoga. Ovako ćemo ispuniti Kristov zakon. A koliko ispunimo Kristov zakon, toliko »ćemo ostati u njegovoj ljubavi« (Iv. 15, 10). A ipak! Kad se radi o kršćanskoj ljubavi, griješimo mnogo i to ponajviše prema našoj najbližoj okolici. Nemamo razumijevanja za tuđu nevolju, za glad i siromaštvo bližnjega: glavno da mi svega imamo i da je nama dobro! Za bližnjega u njegovim poteškoćama i nevoljama nemamo ni riječi utjehe, nemamo ni vremena ni pomoći. Zar onda hodamo po duhu? Gdje nam je vjera, koja u nevoljnom i ispaćenom bližnjemu gleda ud Kristov, samoga Krista?!

»Tko ima dobra ovoga svijeta i vidi svoga brata u potrebi, te pred njim zatvori svoje srce, kako ostaje u njemu ljubav Božja?« (1. Iv. 3, 17).

Molitva.

Crkvu tvoju, Gospodine, neprestano pomilovanje da očišćava i zakriljuje, i, jer bez tebe ne može zdrava postojati, neka se tvojim vazda upravlja darom. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Petak iza petnaeste nedjelje po Duhovima.

Podnosite breme jedan drugoga.

»Braćo! Ako živimo po duhu, i hodajmo po duhu. Podnosite breme jedan drugoga« (poslanica). Apostol Pavao opominje Galaćane da podnose breme jedan drugoga. Pod ovim bremenom misli na breme grijeha i pogrešaka, koje na bližnjemu opažamo.

Sveti Pavao misli na one, koji stoje u opasnosti, da se iznevjere svojemu Bogu i Gospodinu, svojoj vjeri, svojoj Crkvi,

kreposnom životu. On misli na one, koji su već podlegli toj napasti. I tu vrijedi: »podnosite breme jedan drugoga« i pomozite mu, da se očuva od pada. Ako je već pao, pomozite mu, da se iz pada uzdigne. »Tako ćete ispuniti Kristov zakon.«

1. U z o r. Kroz cijelo korizmeno i uskrsno doba podsjeća nas kapitul šestoga časa apostolovih riječi: »Podnosite breme jedan drugoga, i tako ćete ispuniti Kristov zakon.« Oko šestoga časa, kad se otprilike moli šesti čas, bio je Gospodin na Veliki petak uzvišen na križ. Tu je podnosio breme sviju nas, naše grijehe. »Izbrisao je pisanu zadužnicu, koja je svjedočila protiv nas, te odstranio prikovavši je na križ« (Kol. 2, 14). »Na svojemu tijelu ponese naše grijehe na drvo«, na križ (1. Pet. 2, 24), moleći, trpeći i davajući zadovoljštinu za nas. »Krist nas je iskupio od kletve zakona, postavši za nas kletva« (Gal. 3, 13): na sebe je uzeo breme grijeha i prokletstvo smrti i mjesto nas zadovoljio je za sve naše grijehe i izbavio nas od prokletstva grijeha. Na njega misli liturgija, kad kaže: »Podnosite breme jedan drugoga.« Po njegovom uzoru, koji je za naše grijehe trpio, bio raspet i umro. Ta on je »radi nas ljudi i radi našega spasenja sišao s neba« (vjerovanje), da mjesto nas dade zadovoljštinu; da kao naš zamjenik pred Bogom uredi sve, za što smo morali činiti pokoru, a nijesmo mogli. On je »Jaganjac Božji, koji uzima grijehe svijeta« (Iv. 1, 29). Kako ga teško pritište naša krivnja! Na Maslinskoj gori, na stupu bičevanja, na putu na Golgotu, u gorkim časovima na križu! Doista On je na sebi nosio breme naših grijeha.

2. »I d i, i t i č i n i t a k o« (Luka 10, 37). Kako se vladamo prema svome bratu u Kristu, kad se nalazi u pogibli da sagriješi? Mi poznajemo njegovu slaboću u ovoj ili u onoj stvari. Mi unaprijed vidimo, da mu prijeti nesreća, katastrofa. Mi živimo s drugima, pa poznajemo njihove nevjere, njihove pogreške i prestupke. Mi se ljutimo na njih, mi se spotičemo o njihovo vladanje. Pomalo ih bezdušno osuđujemo, preziremo, izbjegavamo i pokazujemo, da ih malo cijenimo. Zar se ovako »podnosi breme jedan drugoga«? Kako bismo se radije morali zauzeti za duhovnu bijedu svoga bližnjega, osjećati s njime, imati s njime samilosti, i nastojati ga predobiti za ono, što je dobro! Ali mi nemamo za njega utješne riječi. Mi ne podnosimo njegovo breme. Što se to mene tiče? On je sam dosta razuman! On to mora sam znati!

3. »Podnosite breme jedan drugoga. »Netko je na pr. doživio pravu nesreću, postao je žrtvom neke strasti, nerazboritosti, svoga neukroćenog bića. Što mi u tom slučaju radimo? Kako se postupa u obiteljima, u samim redovničkim zajednicama? Takvoga se bijednika samo osuđuje i prezire. Svatko ga izbjegava kao da je nečist, kao da nije vrijedan da s drugima sjedne uz isti stol, da i dalje živi u njihovoj zajednici. Sa svih strana bacaju mu klipove pod noge i vide u njemu samo zlo. Zar se ovako »podnosi breme jedan drugoga«? Nipošto! Sada, kada je brata zadesila nesreća, pa makar i po vlastitoj krivnji, upravo sada je čas, da »oprostimo i tješimo dotičnoga, da ne zdvoji od prevelike žalosti« (2. Kor. 2, 7). Sada je čas, da mu po mogućnosti pomognemo, da dođe do spoznaje; da mu pokažemo, da smo uistinu zabrinuti za njegovu pravu sreću; sada moramo biti pronicavi i pronaći tisuću puteva, da mu se približimo, da ga osokolimo i uspravimo. »Podnosite breme jedan drugoga.« Molimo za nj. Budimo jedno s njime, činimo pokoru i dajmo zadovoljštinu s njime i za njega onako, kako je Gospodin dao zadovoljštinu i žrtvovao se za nas. To je kršćanska ljubav!

»Tako ćete ispuniti Kristov zakon.« Grijeh moramo mrziti, a grešnika ljubiti. Pogreške i nevjere moramo mrziti i izbjegavati, a onoga, koji pogriješi, milosrdno i samilosno ljubiti! A mi? Mi veoma teško razlikujemo i dijelimo ličnost od činjenice. S činjenicom osuđujemo odmah i ličnost. Mjesto da podnosimo tuđe grijehe i slaboće, daju nam njihovi grijesi i pogreške povod, da ih preziremo, da se oholo uzdižemo iznad njih i da ih osuđujemo.

Promotrimo ozbiljno Spasiteljev primjer. Kako je on na sebe primio naše breme! U svetoj žrtvi prikazuje Ocu dnevno svoju krv, koju je na križu prolio, da zadobijemo oproštenje svih svojih grijeha. Kolikom li strpljivošću, blagošću i dugim čekanjem podnosi nas grešnike! Kako ne sustaje da nam u svetoj pričesti opet iskaže svu svoju ljubav, premda smo mu se već toliko puta iznevjerili!

Molitva.

Crkvu tvoju, Gospodine, neprestano pomilovanje da očišćava i zakriljuje, i, jer bez tebe ne može zdrava postojati, neka se tvojim vazda upravlja darom. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Subota iza petnaeste nedjelje po Duhovima.

Sveta Crkva.

Radi velike nevolje vapije Crkva, vapijemo i mi: »Prikloni, Gospodine, svoje uho. Spasi svoga slugu, Bože moj, koji se uzda u tebe. Smiluj mi se, Gospodine, jer k tebi vapijem cio dan. Razveseli dušu svoga sluge« (ulaz). »Crkvu tvoju, Gospodine, neprestano pomilovanje da očišćava i zakriljuje, i, jer bez tebe ne može zdrava postojati, neka se tvojim vazda upravlja darom« (molitva). Vapaj za Božjim smilovanjem! Slika plačuće majke iz Naima, koja se moli!

1. »Tvoju Crkvu da očišćava neprestano pomilovanje« (molitva). »Krist je ljubio Crkvu i samoga sebe predao za nju, da je posveti, da sam sebi prikaže Crkvu slavnu, koja nema ljage ni mrlje ili što slična, nego da bude sveta i neokaljana« (Efež. 5, 26 sl.). U sili Duha Svetoga, koji je na duhovski dan sišao nad Crkvu, neka sva njezina djeca žive po duhu i hodaju po duhu. Neka budu duhovni ljudi, ljudi, koji ne žude za taštom slavom, koji ne izazivaju jedan drugoga i koji ne zavidaju drugome. Duhovni ljudi, koji će blago poučiti onoga, koji pogriješi sjećajući se vlastite slaboće i krivnje; koji će podnositi breme jedan drugoga i koji ne će sustati čineći dobro (poslanica). Sveta Crkva, čista i neokaljana zaručnica Gospodinova! Kako ona živo želi, da u svoj svojoj djeci bude uistinu sveta, bez ljage i grijeha! Koliko li trpi radi činjenice, da u velikoj većini svoje djece nije ono, što bi morala biti po svojoj ideji, po svojoj biti i po svojoj volji! Ona poznaje slaboće, grijehe, nesvetost i neduhovnost mnogih kršćana! Ona znade, da je time obeščašćena i oskvrnjena! Radi ove bijede vapije ona, udovica iz Naima, ka Gospodinu: »Smiluj mi se, Bože, jer k tebi vapijem cio dan.« »Tvoju Crkvu neka očišćava neprestano pomilovanje.«

2. »Tvoju Crkvu neka zakriljuje neprestano pomilovanje.« »Neprijateljstvo ću postaviti između tebe (zmije, đavla) i žene (Eve, Marije), između tvoga (zmijina) sjemena i njezina sjemena (Krist i Crkva). On (Krist) će satrti tvoju glavu, a ti ćeš vrebati na njegovu petu« (1. Mojs. 3, 15). S jedne strane Krist i njegova Crkva, a s druge strane zmija, đavao i njegovi sljedbenici. To je borba na život i smrt. Kroz sva stoljeća crkvene povijesti. Već od prvoga početka njezina opstanka diže se protiv Crkve zabluda, židovstvo, poganstvo, silna krivovjerja protiv presvetog Trojstva, protiv Krista kao Boga i čovjeka, protiv jedinstva osobe; protiv crkvenog nauka o istočnom grijehu, o milosti i otkupljenju. Kasnije niču krivovjerja protiv njezine nauke o svetoj euharistiji, o žrtvi svete Mise, o biti i djelovanju svetih sakramenata. Protiv Crkve se diže i svjetovna vlast, da je uništi. Kroz trista godina upotrijebiše rimski carevi svu svoju silu proganjajući nečuvenom okrutnošću pape, biskupe, svećenike i vjernike. Kasnije to učiniše i vladari i vlade raznih zemalja na sjeveru i jugu, na istoku i zapadu. Što više odmiču stoljeća, tim više proganjaju i kleveću Crkvu, sumnjiče je, preziru i otimaju njezino vlasništvo. Ali »paklena vrata ne će je nadvladati« (Mat. 16, 18). Božje pomilovanje zakriljuje i štiti Crkvu. Njegova milost je upravlja. Pa i kako bi mogla odolijevati silnim i neprekidnim navalama i jurišima pakla i njegovih pomoćnika? Što odolijeva strahovitim silama iznutra i izvana, što usprkos poteškoća, opasnosti i gubitaka traje kroz sva vremena, to ima svoj uzrok u neprekidnom Božjem pomilovanju. Zahvalno priznaje Crkva veliko milosrđe, koje joj Bog ukazuje. »Dobro je slaviti Gospodina, i pjevati imenu tvojemu, Višnji. Da se naviješta jutrom tvoje milosrđe i tvoja istina noću« (na stepenicama).

3. Crkva trpi radi grijeha i pogrešaka, koje se u njoj počinjaju. Ona je uvijek sveta Crkva. I mi trpimo radi ovih grijeha, i mi moramo osuditi zlo, koje nalazimo u Crkvi. Ali mi moramo ljubiti Crkvu. Svoju ljubav prema majci Crkvi pokazat ćemo tim, da hodamo po ljubavi, da svim silama odstranimo grijeh iz svoga mišljenja, htijenja i života, pa da iskreno i ozbiljno težimo za dobrim i za svetošću. Tako ćemo i mi sudjelovati kod očišćenja i posvećivanja cjeline. »Vjerujem u jednu, svetu Crkvu.«

Naša velika nakana u molitvi neka bude, da Božje pomilovanje Crkvu očišćava i zakriljuje, da svi crkveni udovi upotrijebe sredstva, koja su im dana osobito u sudjelovanju kod svete Mise, u sakramentu pokore, u revnoj molitvi, da se očiste od grijeha i da se očuvaju neoskvrnjeni. Ovu nakanu položimo danas na patenu.

Molitva.

Crkvu tvoju, Gospodine, neprestano pomilovanje da očišćava i zakriljuje, i, jer bez tebe ne može zdrava postojati, neka se tvojim vazda upravlja darom. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Sveta Misa šesnaeste nedjelje po Duhovima.

1. Radosni uskrsni motiv u Misi prošle nedjelje očito je već u današnjoj Misi potisnut. Jesen je nastala. Dani su kraći, noći dulje, tama se sve više širi kako u prirodi, tako i u duši svete Crkve. Nije slučaj što baš današnjom nedjeljom počinje čitanje onih poslanica, koje je sveti Pavao napisao u svome sužanjstvu u Rimu, a nije ni slučaj što se u pjesmi na stepenicama danas prvi puta javlja Gospodin kao onaj, koji će jednom doći u velikoj sili i slavi. Ta misao daje slijedećim nedjeljama po Duhovima njihovo osobito obilježje.

2. Na dan našega duhovnoga preporoda posijano nam je u dušu divno sjeme, koje je pod žarkim suncem crkvene godine trebalo da iznikne, naraste i dozrije: to je bogati i milosni život duše i Crkve. »Da se po njegovu (Kristovu) duhu pojačate za unutrašnjega čovjeka, da po vjeri Krist stanuje u vašim srcima; da budete ukorijenjeni i utvrđeni u ljubavi, da se napunite svakim Božjim obiljem« (poslanica). Ali u mnogima nije iznikla ta dragocjena klica i sjeme vrhunaravnoga života. Mjesto teških jesenskih snopova, može se govoriti o slaboj žetvi! Radi toga je potištena duša u današnjem bogoslužju i zato vapije u ulazu: »Smiluj mi se, Gospodine, jer k tebi vapijem cio dan. Jer si ti, Gospodine, blag i dobar i bogat milosrđem svima, koji te zazivlju. Prikloni, Gospodine, svoje uho i usliši me, jer sam ubog i siromah« (ulaz). U velikoj potištenosti vapije k nebu: Kyrie eleison. »Tvoja nas milost uvijek i pretjecala i pratila« (molitva), jer ona jedina može probuditi vrhunaravne životne klice i dovesti ih do bogate žetve »dobrih djela«. Ona »može u nama učiniti neizmjerno više, nego što mi molimo ili razumijemo« (poslanica); ona može buditi nov život i učiniti nas zrelima, da na dan ponovnoga Kristova dolaska budemo dostojni unići u kraljevstvo njegove slave. »Aleluja, pjevajte Gospodinu novu pjesmu, jer je divne stvari učinio (na nama) Gospodin. Aleluja!«

3. Jedne je subote neki farizejski poglavica pozvao Gospodina, da s njime jede kruh. »I pred njim je stajao čovjek i Gospodin ga dotakne, izliječi i otpusti ga.« Tako čitamo u današnjem evanđelju. Danas, kod svete Mise, dolazi isti Gospodin i Spasitelj među nas. »Pogledaj me, Gospodine, da me izbaviš. Nek se smetu i zastide ujedno, koji traže moju dušu, da je uzmu. Pogledaj na me, Gospodine, da mi pomogneš« (prikazanje). U svetoj žrtvi daje nam svoj život. On stupa pred svoga Oca, da za nas moli i da nas zagovara. U svetoj pričesti postaje hranom naše duše. Tako prima kršćanin snagu, da izvrši zadaće kršćanskog života, kako to poslanica zahtijeva. Zato moli duša odlučno i pouzdano: »Gospodine, opominjat ću se samo tvoje pravednosti« (pričesna): t. j. ja ću samo za tim težiti, da živim pravedno pred tobom. »Bože, ti si me učio od moje mladosti.« Okrijepio si me euharistijskom hranom i vodio me od moje rane mladosti. »Do kasne starosti nemoj me ostaviti!«

Šesnaesta nedjelja po Duhovima.

Poniznost je snaga.

»Bojat će se neznabošci tvojega imena, Gospodine, i svi zemaljski kraljevi tvoje slave, jer Gospodin sazida Sion i ondje se javi u svojoj slavi« (na stepenicama). Liturgija odvraća svoj pogled od meteža prolaznoga svijeta, pa promatra ponovni dolazak Gospodnji, dan, kad bude »došao na oblaku s velikom moću i slavom« (Luka 21, 27). O uskrsnuću od mrtvih ponovno će uskrsnuti grad Sion, Crkva, na nov život u nebeskom blaženstvu.

1. »Smiluj mi se, Gospodine, jer k tebi vapijem cio dan; jer si ti, Gospodine, blag i dobar i bogat milosrđem svima, koji te zazivlju. Prikloni, Gospodine, svoje uho i usliši me, jer sam ubog i siromah« (ulaz). Već je jesen. Gospodin dolazi na žetvu. »Divne je stvari« učinio na svojoj Crkvi tijekom crkvene godine (stih aleluja). Božić, Uskrs, Duhovi. Iz dana u dan primala je nove poticaje, nove milosti. Neprekidno je na tom radio, da je duhovno ojača, da raste u vjeri i ljubavi i da se napuni obiljem božanskog života. Kako bi bogata morala biti njezina žetva! Ali u mnogoj svojoj djeci ne će žeti očekivanog roda. U mnogima, štoviše, u velikoj većini svoje djece, pa i u onima, koji su se posebno posvetili Bogu i Kristu, bilo je njezino nastojanje i njezina briga gotovo beskorisna. Duhovno nijesu uzrasli i ojačali; nemaju smisla za nutarnje bogatstvo Kristove spoznaje i života u Kristu. Oni ne poznavaju puninu Božju, kojom bi mogli biti obuzeti. S velikom žalošću promatra ona ove mnoge, koji su ostali gotovo bez svakoga ploda. »Smiluj mi se, Gospodine, jer sam ubog.« Ne mora li se Crkva žalostiti i radi nas? Nijesmo li i mi od onih mnogih, u kojima Crkva i Gospodin ne će za vrijeme žetve naći puni i bogati život milosti?

2. »Koji se ponizuje, uzvisit će se« (evanđelje). Samo onaj, koji je ponizan bit će »obuzet potpunom puninom Božjom«. Gdje nema temelja poniznosti, tu nema obilnog života milosti. To je smisao današnjega bogoslužja i evanđelja. Isus je bio gost u kući nekog uglednoj farizeja. A pred njim je stajao čovjek, koji je bolovao od vodene bolesti. Isus ga dotakne i iscijeli. Zatim se obratio na farizeje, koji su bili s njime kod stola: »Vidio je, naime, kako uzvanici biraju prva mjesta.« »Kada te tko pozove na svadbu, ne sjedaj na prvo mjesto, da ne bi među uzvanicima bio koji časniji od tebe. Nego, kada te tko pozove, pođi i sjedni na posljednje mjesto. Da kada dođe onaj, koji te je pozvao, reče ti: Prijatelju, pomakni se gore! Tada će ti biti čast pred onima, koji sjede zajedno s tobom.« Mi bolujemo od nadutosti i oholosti, a tako su griješili i farizeji: htjeli su, da ih časte i poštivaju, da zauzimaju prva mjesta. Zato u nama i ne može ojačati duhovni čovjek; zato se život vjere i ljubavi ne može u nama duboko ukorijeniti; zato ne može Gospodin izliti na nas puninu svoga života, jer smo puni samoga sebe. »Bog se protivi oholima« (1. Pet. 5, 5). »Svaki, koji se uznosi, ponizit će se, a koji se ponizuje, uzvisit će se.« U poniznosti i spremnosti da budemo maleni, očituje se pravi napredak i usavršenje milosnog života. Samo poniznost može razumjeti »širinu i dužinu, visinu i dubinu« tajne našega života u Kristu. Samo poniznost shvaća »Kristovu ljubav, koja nadilazi svako znanje«. Samo je poniznosti dano, da bude obuzeta »puninom Božjom«, puninom božanskoga života milosti. U poniznome djeluje Božja moć, ona moć, koja »može učiniti neizmjerno više, nego što mi

TUKO! KOZO JEDNA! ŽIG SE NE MEĆE TU

molimo i zamisliti možemo«. Samo je ponizan svijestan svoje nedostojnosti i nemoći i dolazi Gospodinu u gozbi svete pričesti. Tu on dotiče bolesnika i iscijeljuje ga.

3. Tko će nas izliječiti od naše oholosti, koja se očitovala kako kod onoga, koji je bolovao od vodene bolesti, tako kod farizeja? Samo Gospodin i njegova milost na euharistijskom stolu, kod gozbe u svetoj pričesti. Istina da nam je oholost mnogo naškodila, ali još nije sve izgubljeno. Još nije prekasno, doklegod pristupamo ka Gospodinu. U svetoj pričesti dotiče nas svojim prečistim tijelom i krvlju. Na svojoj čistoj i svetoj duši raspaljuje našu bolesnu dušu, na svome Srcu naše srce, na svojoj ljubavi našu ljubav, na svome svetom nastojanju i djelovanju naše nastojanje i djelovanje. Bit ćemo izliječeni i pretvoreni u nove ljude snagom svete euharistije. Imajmo pouzdanje! Neka nas on dnevno dotiče u svetoj pričesti i kod pohoda presvetog otajstva.

Poniznost je put, na kome će biti iscijeljena naša bolesna duša. Ona je put do milosti. U dnevnom bogoslužju daje nam on sam primjer poniznosti. Pod prilikama kruha i vina dolazi Gospodin među nas, da se za nas žrtvuje. Kao i prije dvije tisuće godina, kad se utjelovio, tako i sada silazi k nama nedostojnima, postaje naš svećenik, naš žrtveni dar i naša hrana. On zauzima posljednje mjesto u istom duhu, kao što je nekoć u svojoj muci i smrti zauzeo posljednje mjesto. »Učite se od mene!« (Mat. 11, 29). Nastojmo s Gospodinom zauzeti posljednje mjesto, biti maleni, umrijeti i potpuno sebe predati volji Božjoj i svemu, što je Ocu milo. Na tome putu bit ćemo prožeti »svakim Božjim obiljem«.

»Smiluj mi se, Gospodine, jer k tebi vapijem cio dan.« Daj mi svjetlosti i milost, da se oslobodim svake umišljenosti i samopouzdanje, te tako pođem putem kršćanske poniznosti.

Molitva.

Tvoja nas, molimo, Gospodine, milost uvijek i pretjecala i pratila i činila da vazda prežemo za dobrim djelima. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Ponedjeljak iza šesnaeste nedjelje po Duhovima.

Nevolje naše Crkve.

Crkva moli za duhovnu postojanost svoje djece. Nebo je zamračeno. Crkva trpi izvana progonstvo, a iznutra duševne borbe, krize i razne poteškoće. Apostol Pavao nalazi se zasužnjen u Rimu. On se bojao, da bi radi progonstva i sužanjstva, koje ga je snašlo, novokršteni ci u Efezu mogli posumnjati u vjeru, koju je on naučavao i iznevjeriti se Kristu. U okovima Apostol može samo da za njih moli, da zadobiju milost, da budu postojani usprkos svakoga progonstva i sviju tobožnjih neuspjeha.

1. »Braćo, molim vas, da ne klonete radi mojih nevolja, koje trpim za vas« (poslanica). Apostol je svoje Efežane upravo podsjetio na to, da po vjeri u Krista, našega posrednika, imamo pristup k Ocu. Mi smo njegova djeca, a on naš Otac. Zato, zaklinje nas apostol, ne klonimo radi nevolje, koje apostol i Crkva trpi za nas kršćane. Trpljenja, poruge i progonstva Crkve, vjere i svećenika ne daju nam razloga da mislimo, kao da Crkva i njezin nauk, njezine zapovijedi i sakramenti, njezini zahtjevi i naredbe nisu u pravu. Nipošto, nego trpljenja i progonstva Crkve jesu »vaša slava«. To su tako reći znakovi rane Raspetoga Gospodina, koji po Crkvi na zemlji vidljivo živi i djeluje. To je neoborivi dokaz, da je Crkva, koja je tako oklevetana i progonjena i okovima okovana, kao Pavao u svome sužanjstvu, da je ta Crkva Kristova Crkva i da u njoj vlada Kristov Duh. »Ako vas svijet mrzi, znajte, da je mene mrzio prije nego vas. Kad biste bili od ovoga svijeta, ljubio bi svijet svoje. A jer nijeste od svijeta, nego sam vas ja odijelio od svijeta, zato vas svijet mrzi. Ako su progonili mene, progonit će i vas« (Iv. 15, 18 sl.). Nevolje svete Crkve jačaju nam vjeru u jedinstvo naše Crkve s Kristom, glavom, jačaju nam vjeru, da će zaručnica, Crkva ustrajati uz svoga izmučenog Zaručnika: jačaju našu vjeru, da po Crkvi i u Crkvi imamo Krista, otkupljenje i život.

2. »To je vaša slava.« Apostol trpi progonstvo za svoje Efežane; Crkva trpi progonstvo za nas. Ona nas tješi:

»Ne klonite radi nevolje, koje trpim za vas«, za vaše dobro i za vaš spas. Crkva je prožeta Kristovim Duhom. »On je mene ljubio i predao sebe za mene« (Gal. 2, 20). Tko s Kristom želi duše spasiti i biti spasitelj, mora nužno s njime poći putem križa, trpljenja, poruga i poniženja. Crkva ide tim putem. Ona je sretna, što s Gospodinom može poći križnim putem i trpjeti za nas«. To je naša slava«. To nam pokazuje, koliko Bog ljubi svijet, jer nije samo predao svoga jedinorođenoga Sina za nas, nego želi, da i apostoli, sveci i Crkva trpi za nas, za svakoga od nas i tako sudjeluje u našem otkupljenju. Vrijeme progonstva Kristove Crkve za nas je vrijeme milosti. To znači, da smo sagriješili, da smo zalutali, da moramo pokoru činiti i dati zadovoljštinu. To znači, da nam je potrebno Božje milosrđe, da molitva svete Crkve za nas nije više dovoljna, da nas izmiri s Bogom. Ona mora trpjeti ruglo i sramotu »za nas«, da po nevoljama svete Crkve zadobijemo oproštenje i milost. »To je vaša slava.« To je dokaz, koliko se Crkva za nas brine, koliko se za nas zauzima, kako ozbiljno shvaća svoju dužnost, da nas dovede u vječni život. Ne, ona nas ne će nikako prevariti: jer inače ne bi već dvije tisuće godina puna majčinske ljubavi za nas pila Gospodinovu čašu! Vjerujemo u to! Zahvalimo se i pouzdajmo!

3. »Smiluj mi se, Gospodine, jer k tebi vapijem cio dan« (ulaz). Ovako moli sveta Crkva. Ona vapije, da se Bog smiluje grešnicima, nevjernicima, odmetnicima i nezahvalnicima. Ona vapije cio dan. Ona vapije neprekidnom molitvom svojih svećenika, redovnika i redovnica. Ona vapije ka Gospodinu svojim trpljenjem, svojim neprestanim nevoljama i progonstvima. Ona vapije k njemu u presvetoj žrtvi. Žrtvujući sjedinjuje se s Raspetim, od koga dobiva snage, da može ustrajati u križu i progonstvima.

»Ne klonite radi nevolja, koje ja, koje Crkva za vas trpi.« Ona zna, zašto je progonjena, oklevetana, i zašto trpi. »Ako vam tko navijesti evanđelje protiv onoga, što primiste, proklet da bude! Jer zar ja sad ljude nagovaram ili Boga? Ili tražim ljudima da ugađam? Kad bih još ljudima ugađao, ne bih bio sluga Kristov« (Gal. 1, 10). Što je više progonjena i što više

trpi nevolja tim čvršće budimo uvjereni, da ne služi svijetu i da je ostala vjerna Kristu.

Molitva.

Tvoja nas, molimo, Gospodine, milost uvijek i pretjecala i pratila, i činila da vazda prežemo za dobrim djelima. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Utorak iza šesnaeste nedjelje po Duhovima.

Duhovnost.

Apostol Pavao prigiba pred Bogom Ocem koljena i moli za svoje Efežane za pet milosti. On moli, da se po Božjem Duhu pajačaju za unutrašnjega (duhovnoga) čovjeka; da po vjeri Krist stanuje u njihovim srcima; da budu ukorijenjeni i utvrđeni u ljubavi; da mogu poznati Kristovu ljubav, koja prelazi svako znanje; napokon da se napune svakim Božjim obiljem (poslanica).

1. »Da se pojačate za unutrašnjega (duhovnoga) čovjeka.« To je prva apostolova molba, a ujedno kao temelj ostalih. Kršćanski je život nužno duhovan život, a duhovni je život udio u životu utjelovljenoga Sina Božjega. Taj život traži od nas, da mislimo kako je on mislio i da njegova načela budu norma našega djelovanja; da ljubimo ono, što je on ljubio: siromaštvo, poniznost i predanje u Božju volju. Duhovni život izdiže nas iznad grješne ljudske težnje, sebeljublja, neurednih strasti i navika i postavlja nas u svijet vjere, pouzdanja i ljubavi prema Bogu i bližnjemu. Duhovan čovjek toliko vlada svojim mislima, maštom i strastima, da ne mogu njegovu višu volju nikada sa sobom povući. Takav se čovjek uvijek bavi svojom nutrinjom, gdje u najdubljem skrovištu prebiva Bog i Duh Sveti. On nije radoznao, nikoga ne mrzi, ne uzrujava se, nije potišten, izvanji ga život ne rastresa. Ne bavi se s tuđim stvarima, izbjegava kritiku, ogovor i labavost. Nije rob ljudskog obzira, jer pozna samo Božju volju. On tako radi, da je uvijek i u svemu ovisan o Bogu i o poticaju milosti. Da tak ovjerujemo i tako živimo, to je molba svetog apostola Pavla, svete liturgije i svete Crkve.

2. »P o n j e g o v u D u h u!« Duhovni se život ne da postići nikakvim čisto naravnim nastojanjem, napretkom ili kulturom. Ma koliko mi iskoristili svoje naravne sposobnosti, ma kako se mi trudili u naravnim krepostima, ma koliko mi izoštrili svoj razum, očeličili volju i oplemenili svoje srce, to još nije dosta da postanemo duhovni kršćani. Kršćanska duhovnost traži najintenzivniji život milosti. A milost opet označuje jedno posve novo biće, koje kudikamo nadvisuje narav, i koje može dati samo Bog, Duh Sveti. Duh Sveti daje duhovni život, on ga uzdržava i razvija i uzvisuje ga do sjedinjenja s Bogom i sličnosti s Bogom. On daje duši ljepotu, čistoću i žarku ljubav kao što sunčana zraka daje ljepotu kapljici rose, kad je obasja. Što se više povjerimo i predamo djelovanju Duha Svetoga, tim će se snažnije u nama učvrstiti i razviti duhovni život.

3. Danas se traži duhovnost i to produbljena duhovnost. A to tim više, što se u bogoslužju sve više približujemo žetvi, svršetku i času, kad Gospodin dolazi da sudi žive i mrtve. On će doći k nama osobno na času smrti i posebnoga suda. Kako ćemo tada morati žaliti, što nijesmo za vremena ozbiljno radili na produbljenju duhovnoga života. U duhovnosti moramo napredovati, ali tako da ne zanemarimo i ne zapustimo svoje staleške dužnosti i poslove.

M o l i t v a.

Tvoja nas, molimo, Gospodine, milost uvijek i pretjecala i pratila i činila da vazda prežemo za dobrim djelima. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Srijeda iza šesnaeste nedjelje po Duhovima.

K r i s t u s r c u.

»Otac Gospodina našega Isusa Krista neka vam dadne, da po vjeri Krist stanuje u vašim srcima« (poslanica). To je druga apostolova molba Bogu. Crkva podupire apostolovu molitvu za nas.

1. »K r i s t u v a š i m s r c i m a!« Ne onako, kako Krist stanuje u svetohraništu, niti onako, kako u svetoj pričesti po-

staje našom svojinom. Ali niti samo svojim Božanstvom u zajednici s Ocem i Duhom Svetim. Krist je u našim srcima onako, kako je to Gospodin opisao u prispodobi o trsu i o lozama. Onako, kako trs u svojim lozama živi i djeluje, raste i cvate i plodove donosi. Tako živi on, preobraženi Gospodin, u nama kršćanima. Sada »ne živim dakle više ja, nego u meni živi Krist« (Gal. 2, 20). Kad se Ocu molimo, tad on u nama moli. Kad u smislu Spasiteljevu živimo siromašno, tada on sam živi u nama siromašno i to siromaštvo posvećuje. Kad se u njegovu duhu i značenju čega odričemo, onda je to i njegovo odricanje, i zato ima pred Bogom toliku vrijednost. Ako smo pravi apostoli duša, onda je naša revnost samo odraz Gospodinove revnosti, koji u nama živi i djeluje na spasu naših bližnjih. Kad trpimo tad on zapravo otajstveno trpi u nama, svojim udovima; mi sudjelujemo u trpljenju, koje Gospodin u svome otajstvenom tijelu, u Crkvi trpi. Kako je dakle velika, vrijedna i zaslužna naša molitva i naše trpljenje, kad on živi u nama, trs u lozama. »Ne živim dakle više ja, nego u meni živi Krist.« Krist moli, radi, trpi i ljubi mene. Po ovom Kristovu prebivanju »u našim srcima« dobiva naš život novi smisao i vrijednost, koja ga visoko uzdiže nad sve što je ljudsko. Po sebi ništa, nemoćni i slabi, samo na zlo skloni, možemo se osloniti na Gospodina, na njegovu molitvu i ljubav, u kojoj je sve blago, i radi koje je Ocu vrlo omilio. »Otac Gospodina našega Isusa Krista da vam dadne, da Krist stanuje u vašim srcima.«

2. »P o v j e r i.« Nasuprot toj stvarnosti mora da zataji svaka ljudska spoznaja, htijenje i nastojanje. Samo po vjeri možemo shvatiti tu milost. Kad smo kod svoga svetoga krštenja uzvjerovali u Krista, tada se on nastanio u našem srcu. Pa koliko smo od onda više živjeli iz vjere, tim je više postajao Isusov život našim životom. »Ne živim više ja, nego u meni živi Krist.« Koliko više budemo njega u sebi gledali, slušali i njegovu se vodstvu prepustili, tim ćemo više nestajati iz vlastitih očiju. Više se ne ćemo oslanjati na slabu i krhku trsku, što smo mi, nego na Jakoga i Svetoga, koji u nama živi, moli, Oca ljubi i proslavljuje. Istina je, da, što više živimo životom vjere i ljubavi, tim više upoznajemo, da smo sama bijeda i ništavilo, ali zato mi gledamo u nama njega, čiju ljubav, kreposti, zasluge,

muku i smrt smijemo prikazati Ocu kao svoje vlastito dobro. »Nije li nam Bog s njime sve darovao?« (Rim. 6, 32). Nemamo žive vjere! A upravo smo po vjeri neizmjerno bogati. »Neka vam Bog dadne, da po vjeri Krist stanuje u vašim srcima«, da ga po vjeri u sebi ugledate i upoznate svoje bogatstvo!

3. Krist u srcima! Zašto onda idemo toliko za stvorenjem? Ne moramo li smatrati svaki čas izgubljenim, koji provodimo bez Isusa. Jedan jedini pogled na njega može iscijeliti našu slabost, prosvijetliti tminu, ukloniti žalost i napuniti dušu neizrecivom radošću. Ako nas tišti pomisao na grijehe, ako nas plaše poteškoće, pogledajmo na Isusa, koji u nama živi i djeluje, i naći ćemo mir!

Krist u srcima! Smijemo li dakle ikada klonuti duhom, biti radi svoje slabosti malodušni? Ne možemo li sve u onome, koji nas jača (Filip. 4, 13)., koji nas nosi?

»Gospodin je blizu! Ništa se ne uznemirujte, nego sve svoje molbe očitujte pred Bogom po molitvi i prošnji sa zahvalom. I mir Božji, koji nadvisuje svaki um, neka čuva vaša srca i vaše misli u Isusu Kristu« (Filip. 4, 5 sl.).

Molitva.

Tvoja nas, molimo, Gospodine, milost uvijek i pretjecala i pratila i činila da vazda prežemo za dobrim djelima. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Četvrtak iza šesnaeste nedjelje po Duhovima.

Ukorijenjeni u ljubavi.

»Otac Gospodina našega Isusa Krista da vam dadne, da se ukorijenite i utvrdite u ljubavi« (poslanica). Na koncu konca ipak sve ovisi o ljubavi! »I sada ostaje ovo troje: vjera, ufanje i ljubav, ali najveća je među njima ljubav« (1. Kor. 13, 13).

1. »Ukorijenjeni i utvrđeni u ljubavi.« »Izvršenje zakona je ljubav« (Rim. 13, 10). »Ljubi Gospodina Boga svoga svim srcem svojim, svom dušom svojom, i svom snagom svojom. To je prva i najveća zapovijed« (Marko

12, 9 sl.). »Kad bih govorio ljudskim i anđeoskim jezicima, a ne bih imao ljubavi, bio bih kao mjed, koja ječi ili praporac, koji zveči. I kad bih imao dar proroštva i razumio sve tajne i sve znanje, i kad bih imao vjeru, da bih prenosio gore, a ne bih imao ljubavi, bio bih ništa. I kad bih razdijelio sve svoje imanje za hranu siromaha, i kad bih predao svoje tijelo tako da se sažeže, a ne bih imao ljubavi, ne bi mi koristilo ništa« (1. Kor. 1—3). »Bog je ljubav, i koji ostaje u ljubavi, ostaje u Bogu i Bog u njemu« (1. Iv. 4, 16). Ljubav je savršentvo, potpuno izvršenje sveg zakona i dužnosti i konačni cilj sviju zakona (1. Tim. 1, 5). Sva dobra djela djelo su ljubavi. Ona je korjen, život, duša i vez sviju kreposti, prva i posljednja od sviju kreposti, štoviše, ona je sama sva krepost, prava savršenost. Gdje ljubavi nema, nema ničega. Gdje je ljubav, ondje je sve. Ona izvršuje zapovijedi, ona vrši volju Božju uvijek i u svako vrijeme; i to ne iz straha niti prisiljeno niti radi same nagrade, nego da omili onome, kome se slobodno i svojevoljno povjerila. Radi nje sve što radimo, pa ma kako maleno bilo, imade pred Bogom veoma veliku vrijednost, vrijednost, koja nadilazi svaku naravnu vrijednost. Ljubav koristi kudikamo više i nama i cijeloj svetoj Crkvi nego li ikoje drugo djelo. »Sada ostaje vjera, ufanje i ljubav; ali najveća je među njima ljubav« (1. Kor. 13, 13). »Nastojte steći ljubav« (1. Kor. 14, 1).

2. »Da možete dokučiti, koja je širina i dužina i visina i dubina« otajstvenog sniženja i poniženja Sina Božjega; tajnu utjelovljenja, muku i smrt. »On me je ljubio i predao sebe za mene« (Gal. 2, 20). Da možemo dokučiti otajstveni poziv nas pogana ka Kristu i njegovoj Crkvi, da posjedujemo njegov božanski život, da budemo djeca Božja i baštinici neba. Da dokučimo naše otajstveno sjedinjene s otajstvenim tijelom, kojemu je on glava, i »koji sve ispunjava u svemu« (Efež. 1, 23). Tko će dokučiti visinu i dubinu i širinu i dužinu Božje ljubavi, da nije poštedio svoga vlastitoga Sina nego ga je predao za sve nas, da imamo vječni život (Iv. 3, 16)? Ljubav prosvijetljuje naš pogled. Tko nema ljubavi, ne hoda još u punome svijetlu.

»I da možete poznati Kristovu ljubav, koja prelazi svako znanje.« Ljudsko umovanje, prosuđivanje i znanje

ne može shvatiti otajstvenu ljubav Isusova Srca, nego ljubav, i samo ljubav, umijeće u ljubavi. Po ovom umijeću maleno dijete poznaje svoju majku. To nije razumsko umijeće ili znanje, jer dijete još nije došlo do razumne spoznaje; to nije ni umijeće ili znanje po vjeri ili po riječima i svjedočanstvu ostalih. Ne, ovo je znanje i umijeće u ljubavi. Dijete ljubi i osjeća, da je ljubljeno. Samo po sebi uzvraća ljubav ljubavlju. Ako ga otkinemo od majke, zaplakat će i ne će se umiriti, dok opet ne počine na majčinu srcu. Majka je za nj sve, ona je njegov svijet. Tako je znanje i duše, koja ljubi. Ona može biti i neuka i nesposobna, da o njemu kaže ili pomisli nešto izvanredna. To će bolje znati učeni ljudi, bogoslovi. Ali tko će ustvrditi, da ga ona ne poznaje? Ona znade, da je on ljubi, da joj je bez prestanka blizu; i ona živo osjeća, kako joj otkriva blago svoga Srca, kako se brine za nju, kako je vodi, štiti i podržaje. U njemu ona nalazi svu svoju radost, sve svoje. Ona žudi za njime i radi njega sve ostavlja. Duši, koja ga ljubi, on se otkriva u skrovitosti. On čini, da ona vidi i iskusi, kako je on dobar. Apostol moli Boga, da nam udijeli takovo znanje, a to nam želi i sveta liturgija.

3. »Nastojte steći ljubav!« (1. Kor. 14, 1). Jesmo li u ljubavi prema bližnjemu? »Ljubav je strpljiva, blagotvorna, ljubav ne zavidi, ne hvali se, ne nadimlje se, ne hlepi za čašću, ne traži svoje, ne uzrujava se, ne misli zla, ne veseli se nepravdi, a raduje se istini, sve podnosi, sve vjeruje, svemu se nada, sve trpi« (1. Kor. 13, 4—7). U tom ogledalu možemo jasno upoznati, koliko ljubimo! »Tko ima moje zapovijedi i drži ih, taj je, koji me ljubi. A tko mene ljubi, bit će ljubljen od moga Oca, i ja ću ga ljubiti i njemu ću se objaviti« (Iv. 14, 21).

»Tko mene ljubi, držat će moju riječ i ljubit će ga moj Otac; k njemu ćemo doći i nastanit ćemo se kod njega« (Iv. 14, 23).

Molitva.

Tvoja nas, molimo, Gospodine, milost uvijek i pretjecala i pratila i činila da vazda prežemo za dobrim djelima. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Petak iza šesnaeste nedjelje po Duhovima.

Napunjeni svakim Božjim obiljem.

»Neka vam dadne, da se po njegovu duhu pojačate za unutrašnjega čovjeka.« To je prva milost. »Da po vjeri Krist stanuje u vašim srcima.« To je druga milost. »Da ukorijenjeni i utvrđeni u ljubavi možete dokučiti, koja je širina i dužina i visina i dubina« vašeg milosnog poziva, »da možete poznati Kristovu ljubav«. To je treća milost. Ove tri milosti služe jednoj jedinoj svrsi, da se »napunite svakim Božjim obiljem«.

1. »Tko mene ljubi, ljubit će ga moj Otac. K njemu ćemo doći i nastanit ćemo se kod njega« (Iv. 14, 23). Sva punina Božanstva, Oca i Sina, i Duha Svetoga, postaje po svetom krstu, po sjedinjenju s Kristom u otajstvenom tijelu, naša svojina i vlasništvo. »U njemu (u Kristu) stanuje sva punina Božanstva bivstveno, i da budete ispunjeni u njemu« istim obiljem (Kol. 2, 10). »Duh Sveti izlio se u našim srcima« (Rim. 5, 5). Bog, sveti i uzvišeni Bog silazi k nama, da se nastani u našoj duši. Bog stanuje u nama! On ne može biti bez svoga djeteta: toliko ga ljubi, toliko mu je privržen. Sam on je u nama, on nam govori, upravlja naše korake, potiče, opominje i vodi nas mudrom brigom, božanskom ljubavi, jasnim i sigurnim pogledom, kojemu ništa ne ostaje sakrito i jakom mišicom, kojoj se ništa ne može oprijeti. U svako doba možemo s njime razgovarati, kao ljubljena djeca možemo k njemu doći, zapitati ga za savjet, otkriti mu najtajnije osjećaje svoga srca: svoju zahvalu, svoju odanost, svoju ljubav, svoje kajanje, svoje želje. Ne moramo čekati do svanuća blaženoga dana nebeske radosti, da Boga posjedujemo: mi ga već sada u sebi nosimo; a s njime i predosjećaj nebeskog blaženstva. Dok je on u nama, ne može smrtni grijeh zavladati našim srcem ni duhom. Njegova prisutnost ne podnosi grijeh i čuva nas od njega. Kušnje i trpljenja lako se podnose u blizini onoga, koji u nama živi. Njegova nas blizina razveseljuje i usrećuje. »Sve moje, jest i tvoje« (Iv. 17, 10), u Kristu, po posvetnoj milosti, po posinovljenju Božjem. Nažalost mi premalo mislimo na to, da Bog prebiva u nama.

2. »Napunjeni svakim Božjim obiljem.« Iz Božanskog praizvora, koji u nama izvire, diže se u našoj duši nov životni val, koji nadilazi sve stvoreno: svijet milosti. Taj je svijet kao izljev vječne i neizmjerne Božje ljubavi u nama. To je uzvišenje bića, koje neizmjerno nadilazi svaku našu naravnu potrebu i sposobnost, to je životna snaga, koja razum i volju, srce i osjećanje uzdiže u Božji svijet, i usađuje nam ljubav, i osjećaj djeteta prema Ocu; po kojemu vapijemo: Abba, Oče. Dobivamo tri božanske kreposti: vjeru, ufanje i ljubav. Tim trima bogoslovskim krepostima služe tzv. ćudoredne kreposti, koje su nam ulivene s posvetnom milosti, a te su razboritost, pravednost, jakost i uzdržljivost. Sve su to odsjevi božanskoga života u nama. Ove se kreposti upotpunjuju i usavršavaju sa sedam darova Duha Svetoga: dar mudrosti, razuma, savjeta, jakosti, znanja, pobožnosti i straha Božjega. Tri bogoslovske i ćudoredne kreposti jesu kao vesla, pomoću kojih ćemo lađicu svojega života prevesti po uzburkanom moru sadašnjega vremena k vječnim žalima. Vožnja je naporna, put dalek, a sile nam nedostaju. Zato nam Duh Sveti daje po svojim darovima jedra, kojima će on kao blagi lahor i laki povjetarac davati smjer. Duh Božji, isti Duh, koji je počivao nad čovječjom naravi Gospodinovom i prožimao je, lebdi neprekidno i nad našom dušom i prosvijetljuje ju na herojska djela ljubavi. To bogatstvo naše duše pečati još djelotvorna milost, koja nam razum prosvijetljuje, a volju jača i potiče na dobro. Osim toga Bog nas na osobit način čuva i vodi po svojoj mudroj providnosti. Ta ljubezna providnost čuva nas od đavolskih zamki i od grijeha; daje nam snage i odvažnosti da ustrajemo u dobrome; pomaže nam da činimo dobra i ugodna djela, i da u nama dozriju plodovi Duha Svetoga: ljubav, radost, mir, strpljivost, blagost, dobrota, velikodušnost, plemenitost, skromnost, uzdržljivost i čistoća (Gal. 5, 22). Obuzeti tako svakim Božjim obiljem, može neprestano sve više napredovati u milosti i božanskom životu. Uistinu »po njemu smo se obogatili u svemu« (1. Kor. 1, 5).

3. »Pjevajte Gospodinu novu pjesmu, jer je divne stvari učinio Gospodin« (na stepenicama).

Liturgijska godina približava se svome svršetku. Velikom ozbiljnošću opominje nas sveta liturgija, da uzrastemo, da dozrijemo za žetvu i napunimo se svakim Božjim obiljem. Blago, koje imamo u našoj duši, slično je čovjeku, koji je pošao u tuđinu. On je pozvao svoje sluge i predao im imetak: jednomu je dao pet talenata, drugome dva, a trećemu jedan. Poslije dugo vremena vrati se gospodar. Koji je primio pet talenata, morao je steći i drugih pet, a koji je primio dva, morao je steći druga dva talenta, jer će inače biti osuđen: »Zli i lijeni slugo! Svakomu, koji ima, dat će se, a od onoga, koji nema, i ono što ima, uzet će se od njega. A nekorisnoga slugu bacite u najkrajnju tamu« (Mat. 25, 14 sl.).

»Ja sam vas izabrao i odredio vas, da dadete plod« (Iv. 15, 16). »Tko ostaje u meni i ja u njemu, taj daje mnogo ploda, jer bez mene ne možete činiti ništa« (Iv. 15, 5).

Molitva.

Tvoja nas, molimo, Gospodine, milost uvijek i pretjecala i pratila i činila, da vazda prežemo za dobrim djelima. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Subota iza šesnaeste nedjelje po Duhovima.

Božja pomoć.

Crkva se sjeća ponovnoga Kristova dolaska o sudnjemu danu. On će doći po nju, svoju zaručnicu, da je povede sa sobom u nebo. Crkva ipak trpi pri pomisli, da mnoga njezina djeca usprkos mnogih milosti i usprkos njezine molitve, nastojanja i žrtvovanja, još nijesu zreli za žetvu. Obzirom na njih Crkva moli: »Smiluj mi se, Gospodine« (ulaz). »Voljan budi, Gospodine, da me izbaviš« (prikazanje). »Tvoja nas milost uvijek i pretjecala i pratila i činila, da vazda prežemo za dobrim djelima« (molitva).

1. »Smiluj mi se, Gospodine, jer k tebi vapijem cio dan.« »Gradite svoje spasenje sa strahom i drhtanjem, jer Bog je, koji čini u vama, da hoćete i izvršite po svojoj dobroj volji« (Filip. 2, 13). Kad bi nas Bog prepustio samima sebi, svakako bismo propali. »Ne stoji do onoga, koji hoće, niti do onoga koji se napreza, nego do Boga, koji se smiluje« (Rim. 9, 16). Mi smo

loze na Kristu, na trsu. »Tko ostaje u meni i ja u njemu, taj daje mnogo ploda, jer bez mene ne možete činiti ništa. Kao što loza sama od sebe ne može dati ploda, ako ne ostane na trsu, tako ni vi, ako ne ostanete na meni. Tko ne ostane u meni, izbacit će se kao loza, koja će se osušiti« (Iv. 15, 4 sl.). Da loza donese ploda i ne osuši se, i da se mi spasimo, stoji do naše povezanosti s trsom. Samo tako možemo primati u sebe njegov životni sok. Milost je taj životni sok. Bez nje ne možemo ništa učiniti, što bi imalo za nas neku vrijednost. »Nitko ne može doći k meni, ako ga Otac ne povuče« (Iv. 6, 44) po milosti. Bez te pomoći, bez milosti, nema pred Bogom ni pokajanja ni oproštenja grijeha ni obraćenja ni popravka života ni spasonosne pomisli ni htijenja ni djelovanja ni molitve ni zaslužnog trpljenja. Sve ovisi o milosti, o Božjem smilovanju. Ni najljepša inteligencija ni najveći talenat ni najsavršenije znanje nije ništa, kad se radi o djelu vječnoga spasenja. A ako nam dade svoju milost, onda je to njegovo smilovanje, njegova dobrota, njegova ljubav, nipošto naše pravo ili naša zasluga ili naše nastojanje. Eto, što je čovjek!

2. »T v o j a n a s m i l o s t u v i j e k p r e t j e c a l a i p r a t i l a.« Nije prva naša volja, nego njegova milost. Naša volja kao da spava, kao da je mrtva. Treba je probuditi, a to čini milost. Ona potiče našu volju, da se obrati k Bogu. Ako ona prva ne učini korak, ne može ni volja zakoraknuti. Istom onda, kad milost volju probudi i potakne, može se volja radosno, spremno i u svetoj slobodi odazvati poticaju milosti. Volja slobodno odlučuje o svemu, što joj milost predlaže, i na što je potiče. Ali kad se i prihvati posla, još joj treba Božje pomoći, t. j. milosti. Zato kažemo, da milost naše djelovanje prati. Čini ga vrhunaravnim i zaslužnim, t. j. dostojnim vječne nagrade. Djelovanje milosti je dakle dvostruko: Ono našu volju pretječe i potiče, da hoćemo; a kad već hoćemo i radimo, onda naše htijenje i djelovanje prati. Ona nas pomaže i potkrijepljuje neprekidno, da hoćemo i radimo, molimo i trpimo onako, kako je potrebno za naš vječni spas. Bog čini u nama, da hoćemo i izvršimo. On daje nama jedno i drugo: i htijenje i izvršenje. Po sebi nijesmo sposobni ni za jedno ni za drugo. »Ako Gospodin ne zida kuće, uzalud se trude, koji je zidaju« (Ps. 126, 1). Po

sebi smo nesposobni za dobro, a sposobni za zlo. Bog nam daje snage, da nešto dobro pomislimo, hoćemo i izvršimo. Zar možemo dakle biti umišljeni? Što očekujemo od nas samih. »Ubog sam i siromah. Gospodine, prikloni uho svoje i usliši me« (ulaz).

3. Što je čovjek? Bez obzira na propast, na koju smo radi grijeha osuđeni. Bog nas je napunio svakim obiljem vrhunaravnog bogatstva, a ipak nam mora još uvijek pomagati, da ne izgubimo i ono što imamo.

Po posvetnoj milosti mi smo djeca Božja, loze na trsu, na Kristu. Tridentinski sabor veli: »Krist bez prekida ulijeva u pravedne, kao glava u udove, i trs u loze, svoju snagu, koja njihova dobra djela uvijek pretječe, prati i slijedi i daje im onu vrijednost, bez koje ne mogu nikako biti Bogu ugodna niti zaslužna« (VI. sjednica, 16. pogl.). Za nas, koji po posvetnoj milosti imademo božanski život, ova je milosna pomoć naravna. Ona je kao štap, koji smo dobili u ruke: nitko ga ne će od nas uzeti, ako ga sami ne odbacimo. Ona je bez prestanka uz nas, kao što je i sunčana svjetlost oku, koje se pred njom samo ne zatvara. Milost neprekidno kuca na naše srce, da nas potakne na dobro: ona nam govori i poučava nas; ona nas opominje na dobro i odvraća od grijeha; ona nas jača u časovima napasti, zadržava, kad bi htjeli pasti. Kako smo dakle bogati i jaki, ako živimo u posvetnoj milosti. »S njome su mi dana i sva druga bogatstva i nebrojeno blago po njezinim rukama« (Mudr. 7, 11). Kako smo siromašni, kako nesretni, ako izgubimo posvetnu milost!

Koliko nam je već Gospodin dosad udijelio milosti! Od prvoga časa svetoga krštenja! U djetinjstvu, u mladenačkim godinama! U zreloj dobi! Koliko milosti dnevno, svakoga časa! Kako bi morali biti zahvalni! Nije li nam dobro želio! Kamo sreće, da smo se odazvali! Kamo sreće, da smo milost cijenili i okoristili se s njom!

M o l i t v a.

Tvoja nas, molimo, Gospodine, milost uvijek i pretjecala i pratila i činila da uvijek prežemo za dobrim djelima. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Sveta Misa sedamnaeste nedjelje po Duhovima.

1. Crkvena se godina malo po malo približava svome svršetku. Crkva željno iščekuje svoje usavršenje u prekogrobnom životu, vječni mir i vječni pokoj u nebeskoj domovini. Ona zna, da je tamo Krist Gospodin uzvišen i proslavljen. Njemu ususret polazi ona, koja je još prognana, zatočena u tuđini.

2. U Starom i Srednjem vijeku polazio je biskup sa svojim klerom iz sakristije u svečanoj procesiji kroz crkvene trijemove k oltaru. U ovoj povorci nalazili su se i pjevači. Nad oltarom u divnoj apsidi otsijevala je u sjajnom mozaiku »slava Gospodinova«, slika proslavljenoga, uzvišenoga Krista, vladara vasione. Dok se procesija približavala k oltaru, pjevači su pjevali ulaznu pjesmu, pjesmu hodočasnika. Srce i oči sviju uzdignute su ka Kristu, čija se slika sjaji na visokoj apsidi: »Pravedan si, Gospodine, učini sa svojim slugom po svojoj milosti. Blago onima, koji su čista života, koji žive po zakonu Gospodnjem« (ulaz). Blago i nama, koji danas možemo hodočastiti ka Gospodinu u svetoj žrtvenoj slavi. Ali sudjelovanje kod svete Mise traži od nas i velike stvari: treba da smo »neokaljani«, da živimo po »zakonu Gospodnjem« (Kristovu), da se »uklonimo od đavolske zaraze, pa da pristajemo čistom dušom za Bogom« (molitva). Sudjelovanje kod svete Mise mora biti u skladu sa životom, a život mora biti priprava za sudjelovanje kod svete žrtve, a ujedno i plod i djelovanje te žrtve. Poslanica nas poučava o pojedinostima, koje se od nas traže. Najveću važnost polaže danas na kršćansku ljubav, koja zaboravlja samu sebe i jedino želi da se posve žrtvuje za zajednicu, za jedinstvo duha, mišljenja i nastojanje. »Jedno tijelo, jedan duh, jedna nada, jedna vjera, jedan krst, jedan Bog i Otac.« Prionimo dakle živo uz zajednicu napustimo svaku svađu i razmiricu pa jednodušno i jednoga srca pođimo ususret Gospodinu. Za nas, koji smo ovako u ljubavi u Kristu postali jedno, vrijede riječi pohvale u pjesmi na stepenicama: »Blago

narodu, kojemu je Gospodin (Krist) njihov Bog; plemenu, koje izabra Gospodin za baštinu sebi.« Dragocjene li baštine već ovdje na zemlji, a jednom usavršene u vječnosti, gdje Krist Gospodin kraljuje u svojoj slavi, koju će dati i svojim sljedbenicima. Kako čezne njegova duša, Crkva, za danom, na koji će unići u ovu slavu; kako čezne za ponovnim Kristovim dolaskom! »Aleluja. Gospodine, usliši molitvu moju, i vapaj moj, k tebi da dođe. Aleluja«. Kako se to podudara s molitvom stare Crkve: Maranata, Dođi, Gospodine (Kriste), da nas konačno izbaviš, da nas povedeš u kraljevstvo preobraženih! I on dolazi u evanđelju kao Učitelj velike zapovijedi ljubavi. On dolazi kao proslavljeni Gospodin, o kojemu je David pjevao: »Rekao je Gospodin mojemu Gospodinu (Kristu): sjedni meni s desne strane.«

3. Kod žrtvenog prikazanja polazimo ususret preobraženom Gospodinu i njemu vapijemo: »Obasjaj licem svojim svetište svoje«, zajednicu, koja žrtvuje (prikazanje). Ona polaže na oltar u prinosu kruha i vina svoje žrtvene darove, svoje molitve, svoje djelovanje, svoje sile, svoje vrijeme, svoju spremnost da se odrekne grijeha tijela i svijeta pa da u ovom tjednu s Kristom u svemu samo Ocu živimo te mu postanemo ugodna žrtva. Krist postaje našim žrtvenim darom. U njemu i s njime i mi smo žrtvovani, t. j. Bogu posvećeni. Ovako ćemo izvršiti zapovijed svetoga evanđelja: »Ljubi Gospodina Boga svoga svim srcem svojim«; jer mi ga ljubimo »po Kristu, s njime i u njemu«, mi ga ljubimo tako reći Isusovim Srcem, i njemu iskazujemo »svaku čast i slavu«. Primljeni u Kristovu žrtvu, govorit ćemo srcem raspaljenim ljubavlju svoj Pater noster (Oče naš). Krist će doskora doći k nama u svetoj pričesti, postat će živom hranom naše duše i u njoj će postaviti svoje veličanstveno prijestolje. Velikom će silom zapovijedati neprijateljima, da pobjegnu, a dušu će napuniti punином svoga života i snage (pričesna).

Sedamnaesta nedjelja po Duhovima.

Krist Gospodin.

»Što vi mislite o Kristu, čiji je on sin?« upitao je Isus farizeje. Oni mu odgovore: »Davidov.« A on će: »Pa kako ga Da-

vid u duhu naziva Gospodnom, kad kaže: Reče, Gospodin Gospodinu mojemu: sjedi meni s desne, dok ne postavim tvoje neprijatelje za podnožje tvojim nogama. Ako, dakle, David njega naziva Gospodnom, kako mu je sin?« Farizeji su umuknuli. Ali mi ga moramo priznati Gospodinom, koji uz desnu Očevu kraljevskim dostojanstvom i slavom kraljuje i koji će na svršetku vremena opet doći, da sudi žive i mrtve.

1. G o s p o d i n. »Sjedi meni s desne!« Danas ga u svetom bogoslužju u Crkvi gledamo kao Gospodina, koji vlada cijelom vasionom. Na zemlji je stekao otkupljenje od grijeha. Zato je postavljen Kraljem vasione. Otac je naime bio velikodušan prema njemu: »Išti u mene, i dat ću ti narode u nasljedstvo i krajeve zemaljske tebi u posjed« (Ps. 2, 8). »Sjedi meni s desne, dok ne postavim tvoje neprijatelje za podnožje tvojim nogama« (Ps. 109, 1). Krist kao čovjek primio je od Oca svaku vlast. On će uništiti njegove neprijatelje. Doći će dan, kad će svi njegovi neprijatelji i protivnici nestati. Krist je pobjednik. Njemu će se pokloniti svako koljeno onih, koji su na nebu i na zemlji i pod zemljom (Filip. 2, 18). Progonjena i pritisnuta od neprijatelja diže Crkva k njemu svoj pogled puna pouzdanja i čežnje. Ona znade, da će on nadvladati njezine neprijatelje. On će izreći pravedni sud o svakom zlu, koje se tijekom povjesti čovječanstva nakupilo. Kod svoga ponovnoga dolaska primit će u svoju slavu Crkvu i sve nas, koji smo vjerni Crkvi. »Pravedan si, Gospodine, i prav je tvoj sud« (ulaz). Postoji pravda, postoji i sud nad zlom, sud, kod kojega će se otkriti svaka neistina i himba ljudi, mišljenja, kultura, naroda i država, i gdje će se opravdati dobro, nevinost, krepost, pravda, svetost i Crkva. Crkva očekuje taj dan. U onaj će dan Gospodin opet doći s velikom silom i slavom. On dolazi kao Gospodin. Njemu će se morati svi pokloniti. Svi će morati priznati njegov sud i njegovu presudu.

2. N j e g o v n a r o d. »J e d a n Gospodin, j e d n a vjera, j e d a n Bog i Otac sviju« (poslanica). U tome očituje on svoju moć i slavu, što su njegovi povezani jedinstvom Duha i što su »povezani mirom, t. j. slogom«. On nam daje kraljevsku zapovijed, da ljubimo Boga i bližnjega. Svojim Duhom prožima on sve svoje, ma koliko ih bilo tijekom stoljeća. On nadvlađuje u

njima ono, što ih rastavlja, i što ih međusobno otuđuje, kao sebeljublje, oholost, sebičnost. U njemu treba da postanu svi j e d n o tijelo, oživljeni j e d n i m Duhom, utvrđeni u j e d n o j vjeri i u j e d n o m krstu, nadahnuti j e d n o m nadom, svi kao djeca j e d n o g a Oca, koji »je nad svima i za sve i u svima nama« (poslanica). To je živo svjedočanstvo, da je on Gospodin, koji će doći u velikoj sili i slavi. Što smo više s njime j e d n o srce i j e d n a duša, j e d n o tijelo i j e d a n Duh, tim više svjedočimo da je »on jedini svet, on jedini Gospodin. On jedini Višnji sa Svetim Duhom u slavi Boga Oca.« Zato nas opominje poslanica: »živite dostojno prema zvanju, u koje ste pozvani (vi, koji ste otkupljeni), sa svom poniznošću i krotkošću, sa strpljivošću podnosite jedan drugoga u ljubavi, nastojte povezani mirom čuvati jedinstvo duha« (poslanica). Ovo je velika zapovjed: »Ljubi Gospodina Boga svoga svim srcem svojim i bližnjega svoga kao samoga sebe« (evanđelje). »Da svi budu jedno« (Iv. 17, 21). »J e d a n Gospodin«, i zato j e d a n narod, u jedinstvu duha, u jedinstvu svete ljubavi.

3. »Blago narodu, kojemu je Gospodin njegov Bog, plemenu, koje izabra Gospodin za baštinu sebi« (na stepenicama). Krist je naš Gospodin. Nas je izabrao za svoju baštinu. Zato je Sin Božji, koji nas nije trebao, iz velikog smilovanja prema nama i našoj velikoj bijedi, sišao s neba i pošao za nama, izgubljenom ovčicom. Htio je, da budemo njegova svojina. Da nas uzmogne zadobiti i usrećiti, pošao je na križ, da nas svojom krvlju otkupi. U svetom krstu učinio nas je svojim udovima, djecom Božjom i članovima svete Crkve. Zahvalno kliknimo: »Blago narodu, kojemu je Krist Gospodin njegov Bog!«

»Ja sam Gospodin Bog tvoj. Nemaj drugih bogova uz mene« (2. Mojs. 20, 3). Samo Bog i Krist, i ništa drugo! Sve za njega, po njegovoj svetoj volji, u potpunoj odanosti svemu, što je njemu ugodno. Nikakvu svoju volju. Nema tu nikakve želje ni volje, koja bi se protivila Božjoj volji: »Zavjetujte i žrtvujte svi, koji ste unaokolo, Gospodinu Bogu strašnomu, koji ukroćava duh knezovima (pričesna): on neka bude moj Gospodin! Samo on! »J e d a n Gospodin.«

»Živite dostojno prema svome zvanju« kao kršćani! Vježbajte se u revnoj kršćanskoj ljubavi, u ljubavi prema bližnje-

mu. Ljubav je krotka, blaga, strpljiva, ona podnosi svoga bližnjega, njegove slaboće, njegove pogreške i navike; ona čuva jedinstvo duha vezom mira, dobrohotnosti, sloge i svete ljubavi. Živimo li tako?

Molitva.

Daj, molimo te, Gospodine, svomu narodu, da se ukloni od đavolske zaraze, a da pristaje čistom dušom za tobom, jedinim Bogom. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Ponedjeljak iza sedamnaeste nedjelje po Duhovima.

Blago narodu, kojemu je Gospodin njegov Bog.

»Blago narodu, kojemu je Gospodin njegov Bog« (na stepenicama), kojemu je Bog Krist, koji kraljuje uz desnu Očevu, a u isto vrijeme živi u svojoj Crkvi te je svojom svemoćnom rukom zakriljuje, štiti i vodi. Čega dakle da se plašimo?

1. »Sjedi meni s desne.« Preobraženi je Gospodin kod Oca, gdje i svojom čovječanskom naravi sudjeluje u slavi i gospodstvu Boga. »Dana mi je sva vlast na nebu i zemlji« (Mat. 28, 19). On je postao poslušan do smrti, do smrti na križu, ali »zato ga je Bog i uzvisio i dao mu je ime, koje je nad svakim imenom« (Filip. 2, 10): On je »Gospodin«! Farizeji u evanđelju nijesu htjeli ni čuti za Krista Gospodina. A Crkva propovijeda u sav glas svima narodima i vremenima, da je on trpio, umro, uskrsnuo i uzišao na nebo, gdje kraljuje s desne strane Očeve kao Gospodar vasione. Vjerujmo s Crkvom i klanjajmo se! Radujmo se, što ga je Otac postavio Kraljem i Gospodinom vasione, anđela, ljudi, duhova, srdaca, pa i Gospodarom podzemnih sila, đavola i prokletih. Sve je u njegovoj ruci, i on upravlja povijesnim tokom. On vodi narode, države i Crkvu. On dopušta zlo, nepravde i velike nesreće, koje dolaze na čovječanstvo i na pojedine narode, na obitelji i pojedince, jer ima moć, da sve upravlja onako, kako je najbolje. Vjerujmo u njega! Uzdajmo se u njega i njegovo djelovanje u svijetu, u duhovima i u dušama, pa i u našo vlastitoj duši! »Ti si jedini Gospodin« (Slava).

2. »Ja, Danijel, molio sam se svojemu Bogu« (prikazanje). U Danijelu, koji se moli, vidi bogoslužje sliku Gospodinovu. On živi u svojoj Crkvi. Doduše on sjedi s desne Očeve i upravlja cijelom vasionom, ali on je i naš Veliki svećenik, koji nas zagovara i predvodi nas Ocu: »Usliši, Gospodine, molitve svoga sluge; obasjaj svojim licem svoje svetište i milostiv pogledaj na ovaj puk, koji priziva tvoje ime, Bože« (prikazanje). Samo je Gospodin jedno sa svojim pukom, sa svojom Crkvom, sa svakim od nas, po molitvi i žrtvi, da zadobijemo oproštenje grijeha i svijetlo milosti. Njegova ljubav prema nama neizrecivo je velika: on nas ne zaboravlja ni onda kad je ušao u svoju slavu. On drži i ispunjuje svoje obećanje: »Ja sam s vama u sve dane do svršetka svijeta« (Mat. 28, 20). »Blago narodu, kojemu je Gospodin njegov Bog« (na stepenicama). U svetoj misnoj žrtvi dolazi on nevidljivo u našu sredinu. Štoviše, on postaje hranom naše duše: on, koji je Gospodin te ima svu vlast na nebu i na zemlji; kome se ne može nitko protiviti, koji je jači od tijela i strasti, od grješnoga čovjeka u nama, koji je jači od svijeta, đavla i njegovih pristalica. On prebiva u svetohraništu, da nam bude uvijek blizu svojom moćnom molitvom, jakim Duhom i mišicom, da bude uz nas, kadgod ustrebamo njegovu pomoć protiv neprijatelja našega spasenja. »Blago narodu, kojemu je Gospodin njegov Bog, plemenu, koje izabra Gospodin za baštinu sebi. Riječju Gospodnjom utvrđena su nebesa i duhom njegovih usta sva njihova sila« (na stepenicama). Zar da se ne smatramo sretnima? Ne moramo li se posve pouzdati u njega, koji je uvijek uz nas?

3. Mi idemo ususret »danu Gospodinovu«, kad će doći suditi žive i mrtve. »Pravedan si, Gospodine, i istinit je tvoj sud« (ulaz). »Ako gledaš na bezakonja Gospodine, Gospodine, tko će opstati?« (Ps. 129, 3). Evo ti silaziš k nama u svetoj žrtvi, kod svete Mise, u svetoj pričesti, u nebrojenim milostima i iskazima svoje ljubavi, da na nama izvršiš djelo otkupljenja: to je neprekidni tvoj dolazak u milosti i milosrđu. »Učini sa svojim slugom po svojoj milosti« (ulaz). »Gospodine, smiluj se. Kriste, smiluj se. Gospodine, smiluj se.« »Usliši molitvu moju i vapaj moj k tebi da dođe!«

»Usliši moju molitvu«, kojom te molim za milost, da uz-

mognem tebe, svoga Boga i Gospodina, ljubiti svim srcem svojim, i svom dušom svojom i svom snagom svojom, a bližnjega svoga kao samoga sebe (evanđelje); da svi živimo prema svome zvanju, u jedinstvu duha, u poniznosti, krotkosti i u ljubavi (poslanica). Tebi »je dana sva vlast na nebu i na zemlji«, pa i nad nama, nad našim srcem. Prožmi ga svojim duhom, svojom čistoćom, svojom snagom, da uzmogne nadvladati, sve što se protivi tvojemu djelovanju u nama.

Molitva.

Daj, molimo, Gospodine, svomu narodu, da se ukloni od đavolske zaraze, a da pristaje čistom dušom za tobom, jedinim Bogom. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Utorak iza sedamnaeste nedjelje po Duhovima.

Težnja za Bogom.

Sjećajući se Kristova dolaska na sudnji dan, moli Crkva za milost, da se očuvamo od svakog đavolskog utjecaja, pa da čistom dušom samo za Bogom težimo.

1. »Da se očuvamo od đavolske zaraze.« »Đavao, vaš protivnik, riče kao lav i obilazi tražeći da koga proždere« (1. Pet. 5, 8). »Mi se nemamo boriti samo protiv tijela i krvi (protiv ljudi), nego protiv knezova i vlasti, protiv svjetskih upravitelja ove tame, protiv duhova zlobe u zraku« (Efež. 6, 12). Đavao je »ubojica ljudi od početka, lažac i otac laži« (Iv. 8, 44). Doduše, Krist je uništio vlast, koju je đavao imao nad grješnim čovječanstvom (Iv. 12, 31). »Zato se javio Sin Božji, da razori djela đavolska« (1. Iv. 3, 8). No uza sve to može on s Božjim dopuštenjem i ovisno o Božjoj sili i volji da na nama na razne načine pokaže svoju moć, što on obično čini u napastima. Ipak sve napasti ne dolaze od njega. On samo sudjeluje u mnogim našim napastima. On nam ih pribavlja i u nama pobuđuje. On djeluje na maštu i budi tako u nama neuredne i grješne misli. On djeluje na niži i osjetilni nagon, da tako prouzroči grijeh. On djeluje na naša izvanja sjetila i čini, da neke stvari vidimo, slušamo, osjetimo, ćutimo i doživljujemo,

što uopće i ne postoje, samo da nas prevari, da nas zavede i povede stramputicom. On nam škodi još i na jedan drugi način: vlašću, koju mu je Bog nad nama dao, priređuje nam na sve moguće načine štetu i nesreću: nesporazume s okolinom, strasti, bolesti, gubitak sviju dobara, kako je to učinio Jobu. Koliko đavao može u tome pogledu smetati i naškoditi, o tome nas uči Crkva u svojim molitvama kod izgona đavla i kod raznog blagoslivanja, kod blagoslova vode, kuća, polja, zvonova. Napokon, đavao može katkada da potpuno zavlada i čovječjim tijelom, i da se njime tako posluži kao da je on sam, nečisti duh, duša toga čovjeka (opsjednuti), ili ga izvanjim utjecajem smeta i zadržava u njegovu djelovanju, kao što čitamo često u životopisima svetih, koje je đavao mučio, proganjao, gnjavio i nastojao da ih navede, da se iznevjere Bogu i Kristu. Eto, svi smo na bilo koji način izvrgnuti utjecaju đavolskom, i uvijek smo u opasnosti, da nas otac laži prevari, da nas navede na grijeh nevjere prema Bogu i svetome krstu. Kolike li je prevario, zaveo i tako strovalio u vječnu propast! Zato Crkva s punim pravom moli Boga, da nam udijeli milost, da se očuvamo od svakog đavolskog utjecaja. Ne da uopće više ne osjetimo napasti, nego da napast uvijek nadvladamo.

2. »Da težimo za tobom, jedinim Bogom.« Po svetoj ljubavi. »Ljubi Gospodina Boga svojega svim srcem svojim, svom dušom svojom, svom snagom svojom. To je prva i najveća zapovijed« (evanđelje). Ljubi njega! To je velika dužnost, koja sadrži sve ostale dužnosti. To je posljednja riječ u svemu. Ljubav je najviši izraz i posljednja riječ. Kad ljubim, tad obuhvaćam sve svoje biće, spoznaju, htijenje i nastojanje i dajem se onome, koga ljubim. Ljubi njega, Gospodina Boga svojega, i ništa drugo! Sve ostalo ljubi samo u njemu, obzirom na njega; radi njega. Ljubi ga svim bićem svojim. Bog se ne zadovoljuje polovičnom ljubavlju. Svim bićem svojim i svakom žilicom svoga bića: razumom, srcem, čuvstvom i čuvstvenim afektima, osjećajem i svim tjelesnim silama. Ništa nije isključeno. Ljubi Gospodina Boga svojega svakim dijelom svojega bića, u svakom trenutku svojega života. Njega moraš ljubiti: čistom nakanom, bez sebičnih želja, ne misleći ponajprije na sebe samoga, ne tražeći svoju korist, svoju čast, svoje zadovolj-

stvo. Sve, što ti život donosi, promotri, prosudi i upotrijebi obzirom na Boga, na njegovu volju, na njegove nakane i na njegovu čast! Na Boga moramo misliti u svemu, i radi njega samoga, njega moramo ljubiti i tražiti, a sve ostalo samo radi Boga! To je prava pobožnost! To naime znači: čistom nakanom tražiti Boga. U ovom tjednu moli Crkva Boga, da nam udijeli tu milost. Nastojmo i sami, da čistom nakanom i nesebičnom ljubavlju težimo za Bogom!

3. Dva gospodara nastoje nas predobiti za vrijeme i vječnost: Krist i antikrist, đavao. Svojom slobodnom voljom mi moramo odlučiti. Na jednoj strani stoji Krist kao sudac živih i mrtvih, a s druge strane mami nas đavao. Odrecimo se đavla, kao u času svoga krštenja. Budimo vjerni Gospodinu Bogu!

Što više težimo za Bogom, t. j. što više živimo po zakonu ljubavi prema Bogu, tim ćemo biti sigurniji protiv napastima i progonstvima đavolskim. Nije toliko važno da baš svuda vidimo napasnika i njega se plašimo, nego je kudikamo važnije, da gledamo Gospodina i da njega ljubimo. Ljubav nam odmah daje snage, da pobijedimo sotonu i njegove pomagače. Zato »nastojte steći ljubav« (1. Kor. 14, 1). Ljubav je prva: »Ljubi Gospodina Boga svojega i bližnjega svoga!«

Ljubav prema Bogu očuvat ćemo po svetoj euharistiji, po svetoj pričesti. Ona je sakramenat ljubavi. Ona je vatra, koju je Gospodin s neba donio na zemlju (Luka 12, 49) i položio u našu dušu, da se raspali naše srce, i da naučimo ljubiti Oca Isusovom ljubavlju. Zato svakog jutra pristupimo k presvetoj euharistiji, da uronimo u oceanu ljubavi.

»Ljubi Gospodina Boga svoga svim srcem svojim, svom dušom svojom, svom snagom svojom, i svoga bližnjega kao samoga sebe. O ovim dvjema zapovijedima ovisi sav zakon i proroci« (evanđelje). Ljubim li ja Gospodina! Ljubim li ga potpuno i samo njega! Ljubim li ostalo samo u njemu i radi njega?

Molitva.

Daj, molimo, Gospodine, narodu svomu, da se očuva od đavolske zaraze, a da teži čistom dušom za tobom, jedinim Bogom. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Kvaterna srijeda u rujnu.

Duhovna obnova.

Jesenski kvatri jesu dani zahvaljivanja za berbu voća i grožđa, koja se na jugu upravo dovršila. U bogoslužju povezano je s time sjećanje na novu godinu u Starome Zavjetu i na veliki dan izmirenja. Zato su ovi kvatri dani zahvaljivanja i dani pokore.

1. Dan pokore. Evanđelje pripovijeda o ocu, čiji je sin opsjednut od đavla. Otac je doveo bijednika k Isusu, da ga oslobodi od zabluda. I Isus je izagnao zloga duha. I »kad Isus uđe u kuću, pitali su ga njegovi učenici na samo: Zašto ga mi ne mogosmo istjerati? I reče im: Ovaj rod ne može nikako drukčije izići, osim po molitvi i postu.« U bogoslužju to je slika naše duše. Po istočnom grijehu došla je pod đavolsku vlast. Od nje smo se izbavili, kad smo primili sveto krštenje. A ipak nas još nije potpuno ostavio. U nama još živi zao duh oholosti, putenosti, sjetilnosti, požude tijela, sebičnosti i svjetovnosti. Zli i nesveti duhovi zavladali su odviše nama u dnevnim brigama, naporima i poslovima, u brizi za vremenite i zemaljske stvari. Danas je dan duhovne obnove. Ove duhove moramo svakako istjerati. Zato dolazimo k euharistijskom Gospodinu. On može, a on će ih i istjerati. »Ovaj se rod ne može nikako drukčije istjerati, osim po molitvi i postu.« Bogoslužje nas ozbiljno opominje, da današnj idan posvetimo molitvom i crkvenim postom, da se pokajemo i damo zadovoljštinu za mnoga zla, koja smo počinili; za mnoge nevjere i nedostatke.

2. Dan radosti u Gospodinu. Tu drugu oznaku današnjega dana opažamo u drugoj poslanici. Ezdra je donio Mojsijev Zakon i čitao je iz njega od jutra do podne pred muževima i ženama i pred svima, koji su mogli razumjeti jezik. I sav je narod pozorno slušao čitanje knjige. Poslije je Ezdra progovorio narodu: »Ovaj je dan posvećen Gospodinu Bogu našemu, nemojte tugovati i plakati. Jer je Gospodnja radost naša jakost.« Po bogoslužju mi smo sami taj narod, koji pažljivo sluša čitanje knjige. Današnji dan posvetimo svetom čitanju, općenju s Bo-

gom; razmišljajmo o Evanđelju i o njegovim načelima, radujmo se u Gospodinu i sjetimo se njegove ljubavi, koju nam je očitovao u svome utjelovljenju, u otkupljenju na križu, u presvetoj euharistiji u nebrojenim milostima. Radujmo se u Gospodinu vjerujući u njegovu brižnu providnost i vodstvo, vjerujući da smo djeca Božja, da Bog stanuje u našoj duši, da nas je pozvao na nebesku baštinu.

3. Dan zahvale za divnu duhovno-vrhunaravnu žetvu, koju nam je Bog udijelio. U prvoj poslanici crta prorok Amos ovu blagoslovljenu žetvu: »Evo, dolazi dan, kad će se orač približiti žeteocu i onaj, koji gazi grožđe sijaču, kad će iz bregova kapati slad i kad će svi bregovi biti obrađeni.« Promotrimo prošle mjesece poslije Duhova i sjetimo se bogatih Božjih darova, koje nam je udijelio: naravne i vrhunaravne vrednote. Sjetimo se dobročinstava u vršenju svoga svetoga poziva u svijetu, u redovničkom staležu; u dnevnim molitvama i razmatranju; u dnevnoj svetoj Misi i pričesti; dobročinstava preko svoga duhovnog vođe, po svetoj ispovijedi, po mnogim nutarnjim i vanjskim poticajima; dobročinstava u izvanjim i nutarnjim kušnjama, u otajstvenom očišćenju od pogrešaka i nesavršenosti. »Onima, koji Boga ljube, sve zajedno pomaže na dobro« (Rim. 8, 32).

Kvaterna je srijeda dan duhovne obnove. Živimo po nakani svete Crkve. Uzdržimo se od tjelesne hrane, ali odrecimo se u isto vrijeme i grijeha (druga molitva). Tako osviježeni i euharistijskom hranom ojačani ostavit ćemo kvaterne dane kao onaj dječak iz evanđelja.

»Razmatram tvoje zapovijedi, koje veoma ljubim i uzdižem svoje ruke k tvojim zapovijedima, jer ih ljubim« (prikazanje).

Kod primanja svete pričesti čujemo riječi: »Jedite pretilo i pijte slatko vino«, uživajući svetu euharistiju. »Pošljite i onima, koji nisu sebi pripravili«: plod svete pričesti možemo djelotvorno i s ljubavlju darovati svome bližnjemu. »I ne budite žalosni, jer je Gospodnja radost naša snaga.«

»Blago narodu, kojemu je Gospodin njegov Bog, plemenu, koje je izabrao Gospodin za baštinu sebi« (na stepenicama).

Molitva.

Molimo, Gospodine, da našu slabost ojača okrepa tvoga milosrđa, te mi, koji bismo po svojoj prirodi morali podleći, tvojom blagošću budemo obnovljeni. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Četvrtak iza sedamnaeste nedjelje po Duhovima.

Velika zapovijed ljubavi.

Neki zakonoznanac približio se Gospodinu, da ga kuša. On ga upita: »Učitelju, koja je najveća zapovijed u zakonu?« Isus mu odgovori: »Ljubi Gospodina Boga svoga svim srcem svojim, i svom dušom svojom i svim umom svojim. Ovo je najveća i prva zapovijed. A druga je ovoj jednaka: Ljubi svoga bližnjega kao samoga sebe« (evanđelje) (5. Mojs. 6, 5).

1. »Ljubi Gospodina Boga svoga.« Ljubav prema Bogu je nesavršena, ako ljubimo Boga zato, što smo od njega primili ili očekujemo neko dobro. Ako ga ljubimo, da izmaknemo vječnom paklu, ili da jednom na nebu budemo vječno s njime sretni. To je nesavršena ljubav, jer Boga ljubimo ponajprije poradi sebe samoga, radi našega vječnoga blaženstva. Ova je ljubav ćudoredno dobra, vrhunaravna i korisna, ali ipak nije savršena ljubav. Boga ljubimo savršenom ljubavlju, ako ga ljubimo radi njega samoga, a ne mislimo izravno na nas same. Po ovoj savršenoj ljubavi duša se toliko sjedinjuje s Bogom, da postaje »jedan duh s njime« (1. Kor. 6, 17). U savršenoj se ljubavi Bog i duša tako reći potpuno združuju. Bog prožima dušu punином svoga svijetla i svakoga dobra. On je toliko u duši, da joj daje udjela u svome vlastitom životu, spoznanju, htijenju i u ljubavi, i on postaje predmet njezina blaženstva. On potpunoma pripada duši, a ona postaje posvema njegovom svojinom, i gubi se u njemu. Ona poznaje samo još njega i živi iz njega, u njemu i za njega. Ona se uzdiže iznad svoga bića i toliko se sjedinjuje s ljubljenim, da prima narav ljubljenoga. Ona postaje slična Bogu, prima nov život, te se više bavi s ljubljenim nego samom sobom, više djeluje po njemu nego po sebi, više djeluje za njega nego za sebe. »Tko Bogu prioni, postaje

s njime jedan duh.« Ta je ljubav bit kršćanske savršenosti, posljednje i najdublje, što duša može učiniti prema Bogu. Ona je potpuno izvršenje sviju zakona i dužnosti, i o njoj ovisi u našemu životu sve, upravo sve: jer po njoj smo sjedinjeni s Bogom, po njoj pobjeđujemo grijeh, pobjeđujemo najvećeg i najopasnijeg neprijatelja u nama, naime sebeljublje, po njoj pobjeđujemo neurednu privezanost uza sve što je stvoreno, zemaljsko i prolazno. Istom onda kad Bogu priklonimo svoju ljubav, onda mu istom dajemo sve. I kad smo mi njemu sve dali, onda i on nama daje sve, daje nam naime sebe samoga i svoju neizmjernu ljubav, sada i u vječnosti.

2. »Svim srcem svojim i svom dušom svojom, i svim umom svojim.« Bog je ljubomoran Bog (2. Mojs. 20, 5; 34, 14). On traži našu ljubav i prije se ne zadovoljuje. On je ljubomoran na naš duh, t. j. on traži da mu se naš duh ponizno klanja i podlaže, da gledamo, kao što on gleda, da sudimo kao što on sudi; da svoje vlastito mišljenje podložimo vjeri i da sve, što nam dan donese, bilo maleno ili veliko, vidimo i prosuđujemo po svetoj vjeri, po načelima i zasadama Evanđelja i svete Crkve. Bog je ljubomoran na ljubav našega srca: on hoće da on bude središte svih naših želja i nastojanja: da ga ljubimo iznad svakoga stvora i da svaku zemaljsku ljubav podcijenimo ljubavi prema njemu. Bog je ljubomoran na naše sposobnosti i na naša djela: Svim silama moramo nastojati, da uvijek vršimo njegovu svetu volju i da ga nikada ne ražalostimo promišljenom nevjerom. Bog je ljubomoran i na naše nakane i motive: on i samo on treba da bude glavni i odlučni motiv svega našega djelovanja i nastojanja, a ne naš vlastiti ja, korist ili užitak. Bog je ljubomoran na naše misli: Koliko je moguće treba da su u dnevnom životu upravljene na njega; da se i za vrijeme rada opet i opet k njemu vraćaju kao vjesnice naše ljubavi. On traži našu potpunu i nepodijeljenu ljubav.

3. »Pravedan si, Gospodine, ako od nas tražiš, da te ljubimo.« Jer sve drugo, što bismo mogli Bogu dati, malo je i ništa! »Zavjetujte i žrtvujte svi, koji ste unaokolo, Gospodinu

silnomu« (pričesna): ali svi zavjeti i svi darovi imaju svoju vrijednost i sadržaj samo onda, ako su ljubavlju posvećeni.

»Ljubi Gospodina Boga svoga.« Da li ga ljubimo? Savršenom ljubavlju, t. j. radi njega samoga? Da li ga ljubimo ljubavlju, koja isključuje ne samo svaki svojevoljni laki grijeh, svaku svijesnu nevjeru u malenim stvarima, svaki svijesni nemar, nego ljubavlju, koja uopće ništa drugo više ne poznaje i ništa drugo ne traži, nego svetu volju Božju? Da li ga ljubimo ljubavlju, koja revno bdije, da nam se srce ne priveže uz koje stvorenje, pogotovo ne na samoga sebe? Ljubavlju, koja se očituje u snažnim činima i porivima ljubavi prema Bogu i prema Isusu? Ljubavlju, koja će se pokazati kako u ljubavi prema bližnjemu tako i u ljubavi prema neprijateljima? »Nastojte steći ljubav« (1. Kor. 13, 17).

Molitva.

Bože, koji činiš, da sve služi na dobro onima, koji tebe ljube, udijeli našemu srcu postojanu ljubav prema tebi, da nijedna kušnja ne uništi život, koji si u nama proizveo. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Kvaterni petak u rujnu.

Pokoru činite!

U crkvi zvanoj »kod dvanaest apostola« bili smo na Veliki četvrtak odriješeni od naših grijeha i opet primljeni u crkvenu zajednicu, opet izmireni s Bogom. Danas dolazimo opet »k dvanaest svetih apostola«, da za grijehe, nemarnosti i nevjere posljednjih triju mjeseci činimo pokoru i zadobijemo oproštenje. Mi dolazimo s Marijom Magdalenom, grešnicom i pokornicom, da Gospodin i nama progovori: »Spasila te je tvoja vjera. Idi u miru« (evanđelje). »Neka se raduje srce, koje traži Gospodina. Tražite Gospodina, i ojačat ćete« (ulaz).

1. »Obrati se, Izraele, Gospodinu Bogu svojemu, jer si duboko pao radi svoga bezakonja. Primite k srcu ove riječi, i obratite se Gospodinu i recite mu: Digni od nas sve bezakonje, i primi nas dobrostivo, i dat ćemo žrtve i ne ćemo više govoriti djelima svojih ruku: vi ste naši bogovi« (poslanica).

Tim riječima poziva Bog i nas, da iskreno činimo pokoru i da se obratimo. Marija Magdalena nam je uzor. Ona je došla ka Gospodinu, bacila se pred njegove noge, nakvasila ih suzama pokajnicama, otrla ih svojom kosom, cjelivala ih i pomazala pomašću. Došla je skrušenim srcem, odvažno priznala u poniznosti svoju krivnju. Dovela ju je čvrsta volja da se obrati. Na pokajanje i ljubav, koju je sam Gospodin milosrdno stavio u srce grešnice, uzvraća Gospodin oproštenje. »Praštaju joj se mnogi grijesi, jer je ljubila mnogo. A komu se manje otpušta, ljubi manje. A njoj reče: Oprošteni su ti grijesi« (evanđelje). Mi smo danas ta grešnica. Mi smo pokornici. Pođimo k Isusu, u svetoj žrtvi, kad dolazi među nas. Priznajmo mu, što smo sagriješili i čime smo Boga uvrijedili. Ispovijedimo to njegovu zamjeniku, pa ćemo čuti utješne riječi: »Ja te odrješujem od tvojih grijeha. Idi u miru!« Zadobit ćemo oproštenje primjereno našoj pokori i ljubavi. »Komu se manje otpušta, ljubi manje.« I obratno. Tko manje ljubi, manje mu se i otpušta.

2. »P l o d p o k o r e.« »Iscijelit ću njihove rane, ljubit ću ih drage volje, jer će se moj gnjev odvratiti od njih. Ja ću biti kao rosa, i Izrael će procvjetati kao ljiljan, i pustit će svoje žile kao stabla Libanska. Pružit će se njegove grane, i njegov će sjaj biti kao u masline. Hranit će se žitom (euharistijom), i zelenit će se kao vinova loza.« Tolikom nježnošću i ljubavlju prima Bog raskajanu dušu, koja pokoru čini; upravo onako, kako je Isus primio grešnicu Magdalenu. Farizej Šimun bio je svjedok, da je grešnica unišla i da je pala ničice do njegovih nogu. Zato je pomislio u sebi: »Kad bi ovaj bio prorok, zaista bi znao, tko i kakva je žena, koja ga dotiče, da je grešnica.« No Gospodin je došao da potraži grešnike i da ih spasi. Zato nije ukorio Magdalenu. Nije bilo potrebno, da ga prije možda zamoli, smije li se pred njime pojaviti. Svojom silnom otkupiteljskom ljubavlju i milošću povukao ju je k sebi i oprostio joj svu krivnju. Ona se odrekla bogova, idola, kojima je do sada služila i pošla je za Gospodinom. Poslije Isusove Majke smjela je prva ugledati Uskrsnuloga. Kasnije je primala mnogo izvanrednih milosti i postala velikom sveticom, kojoj se mi divimo. »Ako Izrael učini pokoru, ja ću ga uspraviti kao zelenu jelu. I po meni će se na tebi, Izraele, opet naći ploda« (poslanica).

3. Na jednoj strani umišljeni farizej, a s druge strane grješna i skrušena Magdalena. Onaj je tip (slika) židovskog naroda, a ova je tip onih, koji su se od pogana obratili na kršćanstvo. Mi smo u bogoslužju kao raskajana Magdalena. Pokora je prvi korak k milosti i svetosti.

Naša nutarnja pokora dolazi do izražaja u kvaternom postu, kojega posvećujemo slavljenjem euharistijske žrtve: u žrtvi sjedinimo svoj post sa žrtvom, mukom i smrću Gospodnjom. Molimo ga, da umilostivljen primi naš žrtveni dar, naš post. Molimo ga, da nas pomirna snaga našeg žrtvenog dara učini dostojnim milosti, koju u svetoj Misi očekujemo i da nas dovede do obećanih nagrada vječnoga života (tajna).

Primanje presvete euharistije osobit je plod pokore. »Gospodine, skini s mene sramotu« grijeha. Jer kako ću okusiti presveto otajstvo tijela i krvi tvoje? U svetoj pričesti primamo snagu, »da obdržavamo tvoje zapovijedi. Tvoja svjedočanstva će nas razveseliti« (pričesna). Konačni plod pokore jesu »još veća dobročinstva« (popričesna): naše sjedinjenje s Gospodinom na nebesima.

Činimo danas radosno pokoru i odlučimo da ćemo pokornički živjeti, kako bi zadobili plodove pokore. S Magdalenom moramo prevaliti težak put: Od grešnika treba postati pokornikom, od pokornika pouzdanikom Gospodnjim, od Gospodnjega pouzdanika svecem, sudionikom radosti Gospodinovih. Blažene li pokore!

M o l i t v a.

Podaj, molimo, svemogući Bože, da vršeći svake godine ove svete postove i tijelom i dušom tebi ugodimo. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Kvaterna subota u rujnu.

P o k o r a i i z l i j e č e n j e.

U čitanju kod noćne službe Božje sjećamo se svečanog pomirenja (prva poslanica) i blagdana sjenica (druga poslanica). Blagdan sjenica slavili su Izraelićani sedam dana kao zahvalu za čudesno vodstvo, kojim je Bog svoj narod kroz četrdeset

godina vodio na putu kroz pustinju. Ovo se slavlje završilo svečanim pomirenjem. Tako današnja kvaterna subota ima značenje pokore i zahvaljivanja. »U sedmom ćete mjesecu (u rujnu) svetkovati blagdane« (pričesna).

1. »Krist Veliki svećenik budućih dobara.« Dan pomirenja u Starome Zavjetu samo je sjena i slika. Veliki bi svećenik prolazeći kroz svetinju unišao u svetinju nad svetinjom u zavjetnom šatoru, a kasnije u Jeruzalemskom hramu, i poškropio bi zavjetni kovčeg krvlju zaklane životinje određene za žrtvu. Međutim on time nije mogao zadobiti oproštenje grijeha. Drukčije je bilo s Kristom, našim Velikim svećenikom. Svojom žrtvenom smrću na križu, stekao nam je buduću i nebesku baštinu i po svome uzašašću ušao u nebesku svetinju nad svetinjama. To nije učinio tuđom krvlju, nego svojom, za nas prolivenom, krvlju, kojom nas čisti od naših grijeha, izmiruje s Bogom (poslanica). Iako je svečano pomirenje u Staromu Zavjetu bila samo sjena, samo blijeda slika onoga, što je nama darovano u Novome Zavjetu, ipak je Bog opominjao Izraelski narod: »U deseti dan sedmog mjeseca (rujna) bit će dan veoma svečanog pomirenja i neka se zove svetim. U taj dan treba da se trapite, jer je dan pomirenja, da se izmirite s Gospodinom Bogom svojim. Svaki, koji se u taj dan ne bi trapio, poginut će iz svog naroda« (prva poslanica). Koliko li više moramo mi svetkovati našu kvaternu subotu molitvom, trapnjom, postom, mrtvenjem i zadovoljštinom za grijehe! »Blag budi, Gospodine, našim grijesima. Pomozi nam, Bože, spasitelju naš, i poradi slave svoga imena izbavi nas« (prva pjesma na stepenicama). Izbavi nas iz grješnih okova.

2. »Neki je čovjek zasadio smokvu i dođe tražeći roda na njoj, i ne nađe. Tada reče vinogradaru: Posijeci smokvu, zašto da neplodna zaprema zemlju? A on mu odgovori: Gospodaru, ostavi je i za ovu godinu, dok okopam oko nje, pa možda da urodi do godine. I dok je Gospodin učio ovu prispodobu u jednoj zbornici u subotu, bila je ondje žena, koja je već mnogo godina bolovala, i bila je zgrbljena, i nije se mogla nikako ispraviti. A Isus je dozva k sebi i reče joj: Hoćeš li se izliječiti? I Isus je stavio na nju ruke, i odmah se ispravila i slavila je Boga« (evanđelje). To je dan pomirenja, dan oproštenja, milosti i pomoći Gospodnje, koji u svetoj Misi dolazi k nama. Mi smo kao ona neplodna smokva u vinogradu, kao ona zgrbljena žena. »Evo, mnogo je već godina, kako dolazim tražeći roda na ovoj smokvi i ne nalazim. Zašto da neplodna zaprema zemlju?« Približavamo se svršetku crkvene godine. Gospodin se već sprema na svoj ponovni dolazak. On će opet doći na času smrti. Opet će doći na svršetku vjekova da sudi. I još nijesmo urodili plodom, koji Gospodin s pravom od nas očekuje. Krivnja nije na zemlji: ta mi smo zasađeni u vinogradu Gospodnjem, u svetoj Crkvi. Krivnja nije ni na svjetlosti ili zraku, na poticajima, opomenama ili milostima. Zato je Gospodin toliko puta dolazio: htio je da jednom ipak nađe plod. Budući da nijesmo dobro upotrijebili milosti, ostali smo kao neplodna smokva. Zar to nije dovoljan razlog, da činimo pokoru i damo zadovoljštinu? Mi smo kao ona zgrbljena žena iz evanđelja, utonuli posvema u ove zemaljske i vremenite stvari, i ne možemo se ispraviti, premda smo kršteni, premda smo djeca Božja; usprkos molitve, čitanja, razmatranja, usprkos klauzure i redovničkog staleža. »Ako ste uskrsnuli s Kristom — uskrsnuli smo s njime po svetom krstu — tražite ono, što je gore. Mislite na nebeske stvari, a ne na zemaljske« (Kol. 3, 1 sl.). I mi smo kao ova zgrbljena žena! Zar se bogoslužje vara, kad u zgrbljenoj ženi i neplodnoj smokvi iz evanđelja gleda nas? Ne preostaje nam drugo, već da pokoru činimo i da pođemo k Isusu. Danas je dan milosti. On dolazi među nas kod svete Mise. On imade samilosti s nama i žali nas. On moli gospodara vinograda, nebeskog Oca: »Ostavi je još za ovu godinu, dok okopam oko nje i obaspem gnojem, pa možda urodi.« S ovom molbom stupa kod svete žrtve pred Oca. Ali on se s tim ne zadovoljuje. On nas milostivo k sebi poziva i pita: »Hoćeš li da se izliječiš od svoje bolesti?« Da, hoćemo. U sakramentu svete pokore i presvete euharistije stavlja ruke na nas i ispravlja nas. On nam daje svoj duh i jača nas da se otresemo zemaljskih stvari i oslobodimo okova pa da živimo za Boga. Zahvalimo mu za sve, što je u nama učinio, i »slavimo Boga«.

3. »U sedmom ćete mjesecu svetkovati blagdane, jer sam udesio, da sinovi Izraelovi stanuju pod šatorima, kad sam ih izveo iz egipatske zemlje. Ja sam Gospodin Bog vaš« (pričesna).

Današnje je slavlje kao priprema za stanovanje u nebeskom šatoru, kad nas Gospodin poslije šestmjesečnog lutanja po pustinji zemaljskog života primi jakošću svete euharistije u vječni subotnji počinak, u nebesko blaženstvo. Ondje ćemo »Boga slaviti« i vječno ćemo svetkovati blagdan zahvaljivanja. Sve je to djelo Velikog svećenika Krista!

»Tko je Bog poput tebe, koji uzimaš nepravdu i opraštaš grijehe? Ne će nad nama izliti svoje srdžbe, jer on želi milosrđe. Obratit će se i smilovat će se nad nama, oprostit će naše zločine i naše će grijehe baciti u morske dubine« (treća poslanica).

»Ovo treba dakle da činite: Govorite svaki istinu svomu bližnjemu; i nitko neka ne misli u svomu srcu zlo na svoga bližnjega. Ljubite istinu i mir«, slogu (četvrta poslanica).

Molitva.

Svemogući, vječni Bože, koji spasonosnim uzdržavanjem liječiš dušu i tijelo, ponizno molimo Veličanstvo tvoje, da nam, umilostivljen pobožnom molitvom onih, koji poste, udijeliš i sadanje i buduće pomoći. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Sveta Misa osamnaeste nedjelje po Duhovima.

1 Što je prošle i pretprošle nedjelje bilo samo nejasno nagoviješteno, to sada dolazi sve više do izražaja. Poslije jesenskih kvatrenih dana počinje zapravo završetak crkvene godine. Ovaj je svršetak izražen naravnom simbolikom, jeseni, znakom života, koji nestaje i umire, znakom ponovnoga dolaska Kristova na sudnji dan. Sveta Crkva živo iščekuje konačno otkupljenje i dolazak Zaručnika, da je povede kući, na počinak, u spokojnu nebesku domovinu.

Sama osamnaesta nedjelja imade sasvim drugi značaj. Nju moramo promatrati u vezi sa jučerašnjom svetom Misom, pod kojom su se dijelili svećenički redovi. U starom Rimu polazili su vjernici u subotu kasno uveče u crkvu svetoga Petra, da prisustvuju noćnoj službi Božjoj, pod kojom je papa dijelio svete redove. Rano u zoru otpratili su mladomisnike u pojedine gradske crkve, da odsluže svoju mladu Misu. Radi toga nema osamnaesta nedjelja vlastito bogosluženje. Naša današnja Misa ima obilježje Mise na crkveno posvetilo, iako se u njoj zorno javljaju misli o ponovnom dolasku Kristovu.

2. U ulaznoj pjesmi proživljavamo ulaz mladomisnika u svoju crkvu. Oni se raduju svojoj mladoj Misi: »Radujem se, kad mi govore: Idemo u dom Gospodnji.« Molimo Gospodina, da blagoslovi mladomisnike i da im udijeli svoju milost: »Daj, Gospodine, mir onima, koji te čekaju (mladomisnicima), da se tvoji proroci, (t. j. pomazanici, mladi svećenici) nađu vjerni.« Kod toga se sjećamo ujedno i Božje kuće u vječnoj slavi: »Daj, Gospodine, mir (konačno otkupljenje, vječno blaženstvo) onima, koji te čekaju. Radujem se, kad mi govore: Idemo u dom Gospodnji«, u nebo. Divne li hodočasničke pjesme u ustima kršćana, koji teže za nebom! Molimo Gospodina, da se smiluje mladomisnicima i nama samima, koji hodočastimo u nebo, molimo Kyrie eleison: »Udijeli nam mir, Gospodine«, daj nam svoje spasenje. »Djelovanje tvojega smilovanja neka upravlja

naša srca« (molitva): jer naše je spasenje u prvom redu djelo Božjega milosrđa. Ta »ne stoji niti do onoga, koji trči niti do onoga, koji hoće (do čovjeka), nego do Boga, koji se smiluje« (Rim. 9, 16). U poslanici promotrimo zahvalno sve, što smo primili tijekom crkvene godine, koja se približava svome svršetku, sve što smo primili »u Isusu Kristu. Jer ste se po njemu obogatili u svemu, tako da vam ne manjka nijedne milosti.« Zatim nas opominje, da svoj pogled upravimo u budućnost: »Vi očekujete pojavu Gospodina našega Isusa Krista, koji će vas do kraja još utvrditi, da budete bez krivice na dan dolaska Gospodina našega Isusa Krista.« Mi »očekujemo pojavu Gospodina našega Isusa Krista«: on će se pojaviti sada u svetoj Misi, kod naše samrti, i jednom na sudnji dan. Za ovu trostruku pojavu Kristovu vrijede riječi iz pjesme na stepenicama: »Radujem se, kad mi kažu: Idemo u dom Gospodnji.« U stihu aleluja pozdravljamo Gospodina u njegovoj slavi, u kojoj će se pojaviti na sudnji dan. Sada, kad se javlja u svetoj Misi, javlja se dobri Spasitelj, koji liječi dušu i tijelo uzetoga s riječima: »Uzdaj se, sinko, praštaju ti se tvoji grijesi!« I: »Ustani, uzmi svoju postelju i idi svojoj kući.« »I ustade i ode svojoj kući« (evanđelje).

3. Mi, koji danas sudjelujemo kod svete žrtve, mi smo kao onaj bolesnik iz evanđelja. U žrtvi svete Mise svećenik nas vodi k njemu. I on nam daje svoje spasenje i svoju milost: početak i osjet budućega potpunog spasenja, do kojega će nas dovesti po milosti svete Mise. «I on ustade i ode svojoj kući«: sudjelujući kod svete Mise zadobit ćemo zdravlje i jakost, da ustanemo i da odemo u kuću vječnoga blaženstva. Na riječi današnjega evanđelja uzvratimo zahvalnim i iskrenim: »Credo — Vjerujem.« Vjerujem u vječni život. Kod prikazanja javlja se kod žrtvenika Mojsije. On je slika Kristova, koji u svetoj Misi prikazuje svoju »večernju žrtvu«, žrtvu paljenicu za grijehe naroda, da ga očisti od grijeha i uvede na večernji počinak u vječnome životu. Sjedinimo se s Kristovom žrtvom u jednu žrtvu. Kao što on na nekrvni način umire na žrtveniku među nama, tako razapnimo po žrtvi i mi staroga čovjeka u nama, umrimo grijehu, svijetu i njegovim nasladama. Što savršenije postanemo jednom žrtvom s Kristom, tim savršenije ćemo zadobiti od njega svoje spasenje; tim više će nam dati udjela u svome Božanstvu (tajna), tim sigurnije ćemo »unići u njegove trijemove« (pričesna), u kraljevstvo njegove slave. »Radujem se, kad mi govore: Idemo u dom Gospodnji.«

Osamnaesta nedjelja po Duhovima.

Obogaćeni po Kristu.

»Da pacem — Daj, Gospodine, mir«, potpuno spasenje, koje nam je Otkupitelj zaslužio, vječno blaženstvo, koje nam je obećano u knjigama Staroga Zavjeta, u evanđeljima i u apostolskim poslanicama. »Neka se tvoji proroci nađu vjerni«, istiniti (ulaz). »Kako se radujem, kad mi govore: Idemo u dom Gospodnji« (ulazni psalam), u vječnu domovinu. Mi kršćani zadobit ćemo vječni život.

1. »Zahvaljujem Bogu radi milosti, koja vam je dana u Isusu Kristu« (poslanica). Na današnju nedjelju promotrimo zahvalna srca svoj život i crkvenu godinu, koja se primiče svome svršetku. Sjetimo se mnogih i velikih milosti, koje nam je Gospodin udijelio u našemu životu, osobito u minulim tjednima crkvene godine. Priznajmo, da »smo se po Isusu obogatili u svemu«. Po sebi smo nemoćni i grješni, ali on nas je obogatio svojim dobrima, svojom istinom, svojim milostima i zaslugama. Što bismo bili bez njega, bez zajednice s njime, koji je glava Crkve? Po njemu imamo udjela u Božjem spoznanju i životu, po njemu smo djeca Božja, po njemu imamo ljubav Oca, Sina i Duha Svetoga, neprekidnu milosnu pomoć. »Vama dakle ne manjka nijedne milosti.« Zar da se ne smatramo sretnima, »dok očekujemo pojavu Gospodina našega Isusa Krista«, »dolazak Gospodnji«, za nas lično na našoj smrti; za cijelo čovječanstvo na sudnjemu danu? Kršćanin čeka. On se neprekidno nada onome, što će doći i što mora doći. U današnjici, u ovom zemaljskom životu gleda sutrašnjicu, vječni život, ispunjenje. »On to očekuje«, kao što djevice u prispodobi iz evanđelja očekuju Zaručnika. Zato nam Gospodin daje svoju milost. »Kako se radujem, kad mi govore: Idemo u dom Gospodnji« (ulazni psalam) (na stepenicama). A dotle »će vas do kraja još utvr-

diti, da budete bez krivice na dan dolaska Gospodina našega Isusa Krista.« Crkva želi, da o Kristovu dolasku bude bez krivice, posve čista, potpuno zaručnica, urešena ljepotom, ukrašena milostima i krepostima svoga Zaručnika. To ona želi i traži i od nas, kad se sada zaručnik pojavi u žrtvi svete Mise, a jednoć na samrti i na sudnji dan. Gospodin nas jača, da ustrajemo do kraja čisti i bez grijeha, urešeni milostima, u zaručničkoj odjeći. Sve je to učinak milosti i neprekidne pomoći Gospodnje. Evo, koliko li razloga, da se zahvalimo!

2. Početak i temelj milosti i svih drugih dobara spasenja, koja očekujemo jest sveti krst. Krst je najveći događaj u našemu životu. Njega se sjećamo u evanđelju o uzetome. Kad je Isus došao u Kafarnaum, »donesoše mu uzetoga«. Isus je na njemu dvoje učinio: najprije mu je oprostio grijehe: »Tvoji su ti grijesi oprošteni.« A zatim ga je iscijelio od bolesti: »Ustani, uzmi svoju postelju i idi svojoj kući.« I on je ustao i otišao u svoju kuću. Taj je bolesnik naša slika. Gospodin nas je u svetom krstu, po sakramentu svete pokore, u svetoj euharistiji izliječio od naše bolesti: od istočnoga grijeha, od osobnih grijeha, od naše privezanosti uz svijet, tijelo i zlo, i od naše sporosti na dobro. Da nas sve savršenije izliječi i da nas oslobodi od naše tako reći prirođene bolesti, Gospodin dolazi k nama u svetoj Misi i u svetoj pričesti. On nas iscijeljuje od grijeha. On će nas u budućem uskrisenju od mrtvih osloboditi i od posljedica grijeha. Tada će nam naložiti: »Idi svojoj kući.« Liturgija radosno klikće: »Radujem se, kad mi govore: Idemo u dom Gospodnji.« U svetom krstu, po sakramentu pokore, a napose po žrtvi svete Mise i po svetoj pričesti bit će iscijeljena bolest naše duše i u tijelo će biti usađena klica vječnoga uskrsnuća. U to se ufamo. Pojava Gospodina našega Isusa Krista donijet će nam konačno spasenje, vječni život duše i tijela. »I on ustade i ode svojoj kući«: uskrsnuće tijela i vječni život u domovini kod Oca. »Kako se radujem, kad mi govore: Idemo u dom Gospodnji«, u nebo.

3. Današnja je nedjelja dan radosne zahvale! Dan žive čežnje za nebom. Idemo u dom Gospodnji, u nebo. Pričesna pjesma nas opominje: »Nosite žrtve«, prikažite svetu žrtvu, svetu Misu, »uđite u njegove trijemove.« On dolazi sam u svoj dom,

u naše kršćansko svetište. »Poklonite se Gospodinu u svetom trijemu njegovu«, u njegovu svetištu, koje je podigao na našim žrtvenicima. Međutim, zemaljska kuća Božja samo je slika i prolaz. Po svetoj žrtvi i svetoj pričesti, koju primamo otvoren nam je put, da idemo u nebeski dom. »Kako se radujem, kad mi govore: (jakošću svete žrtve i žrtvene gozbe) idemo u dom Gospodnji.«

Po sebi smo nemoćni i nesposobni, kao uzeti iz evanđelja, ali obogatili smo se po Kristu, jer smo po svetom krstu postali njegovim udovima. »Vama ne manjka nijedne milosti«, da postignete svoj cilj, da stignete u vječnu domovinu. »Uzmi svoju postelju i idi svojoj kući.«

Molitva.

Djelovanje tvojega milosrđa, molimo Gospodine, neka upravlja naša srca, jer ti bez tebe ne možemo ugoditi. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Ponedjeljak iza osamnaeste nedjelje po Duhovima.

Izliječenje uzetoga.

Gospodin je sa svoga propovjedničkog puta iz Galileje upravo stigao u Kafarnaum. I naučavao je u »svojoj kući«, t. j. u kući Šimuna Petra, a mnoštvo je naroda bilo s njime. Ni pred samim vratima kuće nije više bilo mjesta. »I donesoše k njemu uzetoga.« Črtvorica su ga nosili i radi velike stiske nijesu mogli unići u kuću. Njihova je vjera u Gospodinovu moć i dobrotu i ljubav prema bolesniku bila tolika, da su uzetoga s krova spustili pred Isusa. »Kad je Isus vidio njihovu vjeru, reče uzetome: Uzdaj se, sinko, praštaju ti se tvoji grijesi.« Zatim ga je izliječio od njegove tjelesne bolesti i naložio mu: »Ustani, uzmi svoju postelju i idi svojoj kući« (evanđelje).

1. »Uzdaj se, sinko, praštaju ti se tvoji grijesi.« Zahvalno se sjetimo sa svetom liturgijom, kako su i nas u času našega krštenja donijeli k Isusu. U kući Petrovoj, u svetoj Crkvi. Bogoljubni naši roditelji brinuli su se kršćanskom ljubavlju i za našu dušu. Primili smo sveti krst. »Sinko, praštaju

ti se tvoj igrijesi. Ustani i idi svojoj kući.« Pođi na put u vječnu domovinu! Ti si dijete Božje, baštinik Božji, a subaštinik Kristov. Zahvalno se sjetimo i milosnog časa, kad smo poslije gubitka svoje krsne nevinosti opet došli k Isusu, u Petrovoj kući, u svetoj Crkvi. Mi smo sagriješili i izgubili božanski život, koji je po svetom krstu usađen u našu dušu. Bili smo kao uzeti iz evanđelja. Onda smo došli Gospodinu u njegovu zamjeniku, svećeniku. Isus je vidio našu vjeru, naše kajanje, naše pouzdanje, našu želju za božanskim životom. »Uzdaj se, sinko, praštaju ti se tvoji grijesi. Ustani i idi svojoj kući!« Put u vječnu domovinu opet ti je otvoren i slobodan! Mi smo onaj uzeti iz evanđelja. Tko nam može povratiti život, puni, svježi i jaki život? To može samo Isus, naš Gospodin, i on će to učiniti u Petrovoj kući, u svojoj Crkvi. Crkvi pripadaju sakramenti, krst i pokora. U svojoj Crkvi daje nam »mir«, oproštenje, izmirenje s Bogom, milost. On je daje onima, »koji njega čekaju«, koji u njega vjeruju; koji vjeruju, da »Sin Božji ima na zemlji vlast opraštati grijehe« (evanđelje); koji vjeruju, da je ovu svoju vlast predao svojim apostolima i njihovim nasljednicima i pomoćnicima, biskupima i svećenicima. »Dana mi je sva vlast na nebu i na zemlji. Idite dakle, i naučavajte sve narode i krstite ih« (Mat. 28, 18). »Kojima oprostite grijehe, bit će oprošteni« (Iv. 20, 23). »Uzdaj se, sinko, praštaju ti se tvoji grijesi. Ustani i idi svojoj kući«, jer te čeka vječni život. »Kako sam se radovao (kod svetog krštenja, poslije svete ispovijedi), kad su mi govorili: Idemo u dom Gospodnji.«

2. »I on ustade i ode svojoj kući.« To mora biti put svakoga kršćanina, pa i naš put. Ustati i otići u svoju kuću. Na svetom krštenju smo obećali, da ćemo to učiniti. »Odričem se« sotone, grijeha i svijeta. U svetoj smo ispovijedi izjavili: Ustat ću. Oslobodit ću se okova svojih nagona i strasti, raskinut ću lance zlih navika, uzdići ću se iznad niskog sebeljublja, tromosti i mlakosti. Na svetom smo se krštenju svečano zaklinjali: »Vjerujem u Boga. Vjerujem u Isusa. Vjerujem u Duha Svetoga i u svetu Crkvu.« Podlažem se Bogu i njegovim zapovijedima. Bit ću vjeran Isusu, njegovoj nauci, njegovim zapovijedima, njegovu primjeru, njegovoj Crkvi. Dopustit ću, da me obuzme i vodi Duh Božji i Kristov, Duh Sveti. Živjet ću za

Boga, i poći ću k Bogu. Što smo ovako kod svetog krsta svečano obećali, potvrdili smo svaki puta, kadgod smo primali sakramenat svete pokore, a na osobit način smo to potvrdili sudjelujući kod svete Mise. Ustajmo, raskinimo sa svime, što se Bogu protivi, i posvetimo sebe sa Gospodinom Bogu i svemu, što je Božje.

3. Zahvalimo se, radujmo se, kad nam govore: Idemo u dom Gospodnji, u vječnu domovinu. Ustajmo i pođimo svojoj kući. »Idemo u dom Gospodnji.« Ovdje u zidanoj kući Božjoj proživljavamo milosni dolazak Gospodnji u slavi euharistijske žrtve, kod dijeljenja svetih sakramenata. Ovdje »će nas časnom izmjenom darova, koja se zbiva u svetoj žrtvi, učiniti dionicima višnjega Božanstva« (tajna). Ovdje on milostivo oprašta naše grijehe i pogreške: ovdje nas obuzima svojim vlastitim Duhom i životom. Okrijepljeni i ojačani tom nebeskom hranom lako ćemo prevaliti put u vječnu domovinu. Bolesnik je molio Gospodina, da mu povrati tjelesno zdravlje, ali Gospodin je najprije izliječio njegovu bolesnu dušu. Tjelesna bijeda za njega je od manje važnosti, jer prva je njegova briga skrb za dušu, briga za ono, što je vječno. »Što koristi čovjeku, ako dobije sav svijet, a izgubi svoju dušu?« (Mat. 16, 26).

Molitva.

Djelovanje tvojega milosrđa, molimo, Gospodine, neka upravlja naša srca, jer ti bez tebe ne možemo ugoditi. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Utorak iza osamnaeste nedjelje po Duhovima.

Obilan plod.

»Evo, ide Zaručnik, iziđite mu ususret!« (Mat. 25, 6). Čini se, kao da Crkva danas čuje taj poziv. Zato se brine, da i njezina djeca budu spremna i pripravna, bogati milošću, krepostima, spoznajom i dobrim djelima. I njezina je živa želja, da svi po milosti budemo postojani i ustrajni do konca, tako da budemo savršeni, zreli i bez krivnje kod pojave Gospodina našega Isusa Krista, na samrti, na sudnji dan.

1. Apostol vidi, kako obilan plod sazrijeva u mladoj Korintskoj općini. On zahvaljuje Bogu za milosti, koje su novoobraćenici primili u Kristu Isusu. »Po njemu ste se obogatili u svemu, u svakoj nauci i u svakom znanju«, u spremnosti za kršćansku nauku i u razumijevanju te nauke. »U vama se i potvrdilo Kristovo svjedočanstvo«: svjedočanstvo, koje je apostol Pavao položio u Korintu za Krista. Njegovo propovijedanje i njegovo djelovanje duboko se ukorijenilo i ima nade u obilan plod. »Tako vam ne manjka nijedne milosti.« Tolikom je silom Kristova milost djelovala u cjelokupnoj korintskoj crkvi kao i u pojedincima. Što još manjka? Nedostaje samo još pojava Kristove slave, njegov ponovni dolazak, koji Korintska crkva očekuje. Zatim treba, da se vjernici »još utvrde do kraja, da budu bez krivice na dan dolaska Gospodina našega Isusa Krista« (poslanica). Mlada je kršćanska općina zrela za dolazak Gospodnji, bogata milostima, znanjem, krepostima, kršćanskim djelima! U bogoslužju prikazana je Korintska crkva kao naš uzor. Potrebno je, da svi mi, i Crkva kao cjelina, »bude bez krivice na dan dolaska Gospodina našega Isusa Krista. Što bi bilo, kad bismo mladu kršćansku općinu iz Korinta usporedili s našim kršćanskim općinama i obiteljima, a osobito s našim ličnim kreposnim životom i težnjom za savršenstvom?

2. »U svakoj nauci i u svakom znanju.« Apostol ispravno naglašuje iz kojih je razloga kod svojih Korinćana otkrio tako obilan plod. U Korintu je propovijedio podrug godine, a Korinćani su rado primali njegovo propovijedanje. Oni su se »obogatili u svakoj nauci«. Oni imaju cjelokupnu apostolsku nauku. Oni žive po evanđeoskim naukama i načelima, koja su njima putokaz. Oni drže Kristovu nauku, sjećaju se Kristova primjera i hodaju u Kristovu svijetlu. Odatle tako obilan rod, koji nije možda samo izvanji. Oni su se obogatili »i u svakom znanju«. Oni sve više shvaćaju kršćansku istinu. Oni se trude i ne žale ni truda ni vremena, da ono, što su čuli i što su vjerovali, dobro promisle, da ih ova nauka potpuno prožme, pa da se po njoj u životu ravnaju. Oni žive duhovnim životom, životom iz vjere. I zato je njihovo shvaćanje života, njihov nazor na svijet potpuno nov i uistinu kršćanski, i tako se potpuno odijeljuju od poganskog i svjetovnog duha. Vršili su posvema, što

su obećali na svetom krštenju: »Odričem se. Vjerujem.« Oni su sjajan uzor nama, kršćanima 20. stoljeća.

3. »Ne manjka vam nijedne milosti« (poslanica). Ne moramo li i mi donijeti plod, obilan plod? »Ja sam vas izabrao i odredio vas, da idete i dadete plod i vaš plod da ostane« za vječni život (Iv. 15, 16). Crkva nas potiče, a ozbiljno shvatimo ovu svoju dužnost. Blizu je dan drugoga dolaska Gospodnjega. U taj će dan Gospodin neumoljivo tražiti strog račun o upravljanju!

Još je vrijeme milosti. Dolazak Gospodnji u svetoj Misi slika je njegova budućeg dolaska. On dolazi k nama kao Otkupitelj. »Uzdaj se, praštaju ti se tvoji grijesi.« Primimo njegovu presvetu otkupiteljsku krv, koja se sjaji u kaležu, u svoje ruke, i pružimo je kao žrtvu zadovoljštine k nebu. Radi ove krvi svoga Sina otpusti nam naše dugove i podaj nam sve milosti, koje trebamo.

U svetoj pričesti vrši Gospodin nad nama svoju otkupiteljsku službu. K njemu dođimo s vjerom i pouzdanjem onoga uzetoga. I on će nas dotaknuti svojim tijelom i krvlju, što daje život. »Ustani!« Na nov svježi i jaki život. »I idi svojoj kući.« Tvoje je mjesto gore na nebesima. Gospodin se milostivo javlja u dnevnoj pričesti, da nas pripravi na posljednji svoj dolazak na našoj samrti i na sudnji dan.

Molitva.

Djelovanje tvojega milosrđa, molimo, Gospodine, neka upravlja naša srca, jer ti bez tebe ne možemo ugoditi. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Srijeda iza osamnaeste nedjelje po Duhovima.

Duhovne utjehe.

Radosno izjavljuje apostol Pavao: »Ne manjka vam nijedne milosti« (poslanica). U mladoj kršćanskoj općini u Korintu bilo je mnogo izvanrednih milosnih darova, t. zv. karizmata ili duhovnih darova (1. Kor. 12). Osim tih darova imade i nekih izvjesnih običnih iskaza Božje privrženosti, koji su nam potrebni i

korisni, a to su duhovna slatkoća i duhovna utjeha. I to nam je dano kao dragocjena pripomoć na našem putu u domovinu. »Obogatili ste se po Kristu u svemu.«

1. »Vama ne manjka ni jedne milosti.« Na Bogu nije s te strane nikada krivnja. On nam daje ne samo potrebnu milost i pomoć svake vrsti, nego nam daje često t. zv. duhovne utjehe i slatkoću, koje mnogo utječu na naš kršćanski život. One su prava milost Božja i znak njegove ljubavi prema nama. Po njima stičemo neko dublje i osjetno znanje o Bogu i Kristu. Po njima vladamo ljudskim duhom u nama i đavlom. One nam pomažu, da lakše vršimo svoje zvanične dužnosti i svladamo sve poteškoće. One nam oživljavaju ljubav, jačaju nas u napastima, učvršćuju nam pouzdanje u Boga, umnožavaju u nama vjeru, i čine, da postajemo tješiteljima svoje braće. Ne moramo li iskreno zahvaliti za ove milosti?

2. »Plodovi tih duhovnih i milosnih iskaza veoma su veliki i vrijedni. Nemirno i bučno pamćenje se smiruje. Pomisao na nebeske stvari otkriva nam dosad nepoznato bogatstvo i puninu. Kreposne čine ne vršimo više velikim trudom i naporom, već neprisiljeno i velikom lakoćom. Nutarnje i izvanje napasti kao da nam ne zadavaju poteškoće. Nasuprot, mi ih nadvlađujemo dosad nepoznatom snagom i sigurnošću. Dosadanji razdor između duha i tijela sretno iščezava. Dobro osjećamo: da je duh zagospodario nagonima i otporom naravno-sjetilnog čovjeka. »Obogatili ste se u svemu.«

3. Zahvalno priznajmo: »U svemu smo se obogatili. Ne manjka nam nijedne milosti.« Na Gospodinu nema nikakve krivnje. Sjeme je posijao punim pregrštima. Ako je sjeme palo na plodno tlo, urodit će stostrukim plodom (Luka 8, 4 sl.).

»Bojat će se neznabošci imena tvojega, Gospodine.« Mi, koji smo od pogana postali kršćanima, »obogatili smo se u svemu«. Gospodin je nama po svome velikom milosrđu otkrio bogatstvo svojih milosti.

»Vama ne manjka nijedne milosti.« Zato možemo spokojno očekivati pojavu, drugi dolazak Gospodina našega Isusa Krista. »On će vas do kraja još utvrditi.« Svoje milosti i iskaze svoje ljubavi usavršit će milošću ustrajnosti. Nju istina ne možemo zaslužiti, ali s punim pouzdanjem smijemo očekivati, da »će nas

do kraja još utvrditi.« Neka nas razveseljuje ovo pouzdanje: »Idemo u dom Gospodnji.« Nebo nam je otvoreno.

»Daj, Gospodine, mir, spasenje onima, koji te čekaju« (ulaz); udijeli ga nama, koji očekujemo tvoj ponovni dolazak: tvoj dolazak sada u svetoj Misi i u žrtvenoj gozbi, kod svete pričesti, tvoj ponovni dolazak, kad nas budeš poveo kući, najprije dušu, a zatim i tijelo na sudnji dan. »Kako se radujem, kad mi govore: Idemo u dom Gospodnji.«

Molitva.

Djelovanje tvojega milosrđa, molimo, Gospodine, neka upravlja naša srca, jer ti bez tebe ne možemo ugoditi. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Četvrtak iza osamnaeste nedjelje po Duhovima.

Milost ustrajnosti.

»Vama ne manjka nijedne milosti, dok očekujete pojavu Gospodina našega Isusa Krista, koji će vas do kraja još utvrditi, da budete bez krivice na dan dolaska Gospodina našega Isusa Krista« (poslanica). Milost Božja darovana nam je u Kristu. Bog će i dovršiti ono, što je započeo u nama. On će nam dati i najveću milost, milost ustrajnosti do konca, milost, da poslije sretne smrti uđemo u vječni život. »Kako se radujem, kad mi govore: Idemo u dom Gospodnji« (psalam ulaza).

1. »On će vas do kraja još utvrditi« (poslanica). Od Boga smo primili mnogo milosti. Crkvena godina, koja se primiče kraju, bila je za nas godinom spasenja. Možemo li od Boga očekivati nove milosti, premda mnoge milosti nismo iskoristili, premda smo ih zanemarili i zlo upotrijebili? Možemo li se nadati, da ćemo ustrajati? Ne mora li nas apostolova riječ napuniti stravom: »Tko misli, da stoji, neka pazi, da ne padne?« (1. Kor. 10, 2). I druga opomena: »Koga ću pomilovati, pomilovat ću, i komu ću se smilovati, smilovat ću se. Tako dakle niti stoji do onoga koji hoće, niti do onoga koji trči (do čovjeka), nego do Boga, koji se smiluje?« (Rim. 9, 15 sl.). Ali jednako bi bilo ludo i beskorisno, kad bismo htjeli proračunati,

da li ćemo do konca ustrajati ili ne. Nije naša stvar da prozremo budućnost, nego da iskoristimo sadašnji trenutak. Samo sadašnji trenutak pripada nama. Milost ustrajnosti ne možemo zaslužiti. A ipak se smijemo s punim pravom uzdati u Božju dobrotu, da će nam dati milost i pomoć, da ustrajemo u dobru. Što se vjernije okoristimo milostima, tim sigurnije možemo se nadati, da će nam Bog sve više davati milosti. Ili zar se Bog ne brine neizmjerno mnogo za nas? Nije li spreman, da još jednom proživi svoj teški zemaljski život i svoju muku, samo da nas spasi? »Bog nije vlastitoga Sina poštedio, nego ga je predao za sve nas, kako dakle ne će nama s njime sve darovati?« (Rim. 8, 32). Mi se dakle možemo pouzdati: »On će vas do kraja još utvrditi.« »Znam, komu sam vjerovao« (2. Tim. 1, 12). »Bog hoće, da se svi ljudi spasu« (1. Tim. 2, 4).

2. »Tko ustraje do konca, taj će se spasiti« (Mat. 10, 22). Milost ustrajnosti je nezaslužena milost Božja, koju niti smo zaslužili niti je možemo zaslužiti. A ipak možemo i moramo nastojati, da od Boga primimo ovu najveću milost. Prvo sredstvo, da postignemo milost ustrajnosti jest neprekidna molitva za tu milost. Za nju molimo u Očenašu: »Izbavi nas od zla«, t. j. od nesretne smrti. To je isto kao da molimo: Udijeli nam milost, da sve do smrti ustrajemo u milosti, u dobru životu. Drugo je sredstvo vjerno izvršivanje svojih vjerskih dužnosti, svojih propisanih molitava, a napose dnevno i ozbiljno sudjelovanje kod svete Mise. Molitva daje našem životu puninu i smisao. Ona je naša snaga i svjetlost, koja neprekidno oživljava našu dobru volju. Zato je život molitve sastavni dio naše ustrajnosti. Obavimo li svoje vjerske dužnosti neredovito i nevjerno, poljuljat će se naša nutarnja postojanost i ustrajnost. Treće je sredstvo, da zadobijemo milost ustrajnosti, revno i ozbiljno nadvladavanje grijeha, svakog i najmanjeg svijesnog grijeha nevjere. Da očuvamo svoju ustrajnost, čuvajmo se svake grješne prigode, lijenosti i prijateljstva sa stanovitim osobama, pazimo marno na svoje misli i osjetila. Četvrto je sredstvo za ustrajnost redovito i dobro primanje sakramenta svete pokore i svete pričesti. Naša nutarnja čistoća, naš napredak, naš vječni spas, naša ustrajnost do konca uvelike je ovisna o tome, kako primamo svete sakramente, koji su izvori milosti.

3. »Vama ne manjka nijedne milosti. On će vas do kraja još utvrditi.« On »ne želi smrti grešnika, nego da se obrati i živi« (Ez. 18, 32). Pouzdajmo se u njegovo milosrđe i u njegovu ljubav. »Kad je Isus vidio njihovu vjeru, reče uzetome: Uzdaj se, sinko, praštaju ti se tvoji grijesi« (evanđelje). Zar će s nama drukčije postupati, ako vjerujemo, ako se nadamo, i ako činimo, što smo dužni učiniti? »Da pacem — Daj, Gospodine, mir onima, koji tebe čekaju.« Daj im milost sretne smrti, milost ustrajnosti. Mi je ne možemo zaslužiti, ma kako vršili ono, što smo dužni činiti. Mi je možemo samo očekivati od tvoje dobrote. Mi »čekamo tebe«.

Milosni dolazak Gospodnji kod svete Mise i u svetoj pričesti za nas je zalog milosnog dolaska Gospodinova u milosti na času smrti, t. j. njegova je pojava među nama zalog, da »će nas do kraja još utvrditi« (poslanica). »Prinosite darove kod žrtve svete Mise, i uđite u njegove trijemove«, u nebeske stanove. »Kako se radujem, kad mi govore (kod žrtve u svetoj Misi): Idemo u dom Gospodnji.«

Molitva.

Djelovanje tvoje milosti, molimo, Gospodine, neka upravlja naša srca, jer ti bez tebe ne možemo ugoditi. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Petak iza osamnaeste nedjelje po Duhovima.

»Vi očekujete pojavu Gospodina.«

»Vi očekujete pojavu Gospodina našega Isusa Krista« (poslanica). To je živo čeznuće! »Daj, Gospodine, mir onima, koji tebe čekaju« (ulaz), mir vječnoga života u Bogu. »Kako se radujem, kad mi govore: Idemo u dom Gospodnji«, u nebesku domovinu.

1. »Prolazi slika ovoga svijeta« (1. Kor. 7, 31). »Evo, kratko si izmjerio moje dane, i moj je život kao ništa pred tobom. Doista, kao sjena je čovjek, koji živi, i kao dašak vjetra prolazi. Uzalud se muči, sabire, a ne zna kome će ostaviti« (Ps. 38, 6 sl.). Sve, što nas okružuje, što nas razveseljuje i zadivljuje, sve je kao sjena, koja prolazi, kao dim, koji nestaje.

Sve prolazi. Prolazi život, makar i trajao duge godine i kad je protekao, čini se kao san u noći. Sve što nas u životu zanima, i što nam je milo i drago, ljudi, obitelj, domovina, radosti, znanje, umijeće; posao, zvanje, ured; tijelo, koje njegujemo; i gorčine u životu, napori, trpljenja i bolesti; sve, upravo sve prolazi, otpada od nas i ostavlja nas. »Glas je rekao: Naviještaj! I rekao sam: što ću naviještati? Svako je tijelo (svaki čovjek) trava, i sva je njegova slava kao poljski cvijet. Trava se osuši, cvijet uvenu, kad ga taknu vihor Gospodnji. Zaista, narod je kao trava, koja se osuši« (Iz. 40, 6 sl.). Dnevno vidimo, kako se sve, što nas okružuje, vraća u prah, kako smrt sve mijenja, raskida, gazi i kako sve vuče u ponor vječnosti. Sve oko nas prolazi i sve je osuđeno na smrt, na propast. A mi sami nestajemo kao dim. »Ovdje nemamo trajnoga boravišta, nego težimo za onim, što dolazi« (Hebr. 13, 14). »Sjeti se, čovječe, da si prah i da ćeš se u prah vratiti.«

2. »Vi očekujete pojavu Gospodina našega Isusa Krista.« Mi kršćani nastojimo oko onoga, što je trajno i vječno. »Vjerujem u vječni život.« Mi znamo: »Tko hoće, da spasi svoj život, izgubit će ga, a tko izgubi svoj život poradi mene i evanđelja, spasit će ga. Jer što koristi čovjeku, ako sav svijet dobije, a svojoj duši naudi? Ili što će čovjek dati u zamjenu za svoju dušu?« (Marko 8, 35 sl.). Mi znamo: »Svaki, koji radi mene ostavi kuću ili braću ili sestre ili oca ili majku ili ženu ili djecu ili polja, primit će stoput više i imat će vječni život« (Mat. 19, 29). Mi poznajemo Gospodinovu pouku bogatom mladiću: Ako hoćeš da budeš savršen, idi, prodaj svoje imanje i daj siromasima, i imat ćeš blago na nebu« (Mat. 19, 21). »Ne sabirajte sebi blaga na zemlji, gdje ga moljac i rđa ništi i gdje tati potkopavaju i kradu. Nego sabirajte sebi blago na nebu, gdje ga ni moljac ni rđa ne ništi i gdje tati ne potkopavaju, niti kradu« (Mat. 6, 19 sl.). »Vrijeme je kratko. Preostaje, da oni, koji imaju žene, budu kao da nemaju, i koji plaču, kao da ne plaču, i koji se raduju, kao da se ne raduju, i koji kupuju, kao da nemaju, i koji uživaju ovaj svijet, kao da ne uživaju; jer prolazi slika ovoga svijeta« (1. Kor. 7, 29 sl.).

Ta mi smo s Kristom po svetom krstu uskrsnuli. Zato tražimo ono, što je gore, gdje Krist sjedi s desne strane Očeve, i

mislimo na nebeske stvari, a ne na zemaljske (Kol. 3, 1 sl.). Ovako očekujmo pojavu i dolazak Gospodnji.

3. Misleći na bliski dolazak Gospodnji u našem smrtnom času shvaćamo divna blaženstva propovijedi na gori: »Blago siromašnima u duhu. Blago žalosnima. Blago krotkima. Blago onima, koji gladuju i žeđaju pravde. Blago čistima u srcu. Njihovo je kraljevstvo nebesko. Oni će se utješiti i nasititi. Oni će Boga gledati« (Mat. 5, 2 sl.). Njihove se misli bave s vječnim, prekogrobnim stvarima, koje ih čekaju. To je kršćanska razboritost.

»Vi očekujete pojavu Gospodina našega Isusa Krista.« Mi se kršćani ne bojimo dolaska Gospodnjega, štoviše, mi se njemu radujemo i za njim čeznemo. Ljudi, koji su se privezali uz ništetne stvari, dakako da će se plašiti rastanka s njima, jer će za njih ostati samo velika i vječna praznina. Ali mi, kršćani, već smo se davno obratili k božanskim i vječnim stvarima. Mi smo se trudili, da u šaci praha, koji je od ove zemlje iznikne sjeme za vječni život. U času, kad Gospodin dođe i pozove nas, bit će nagrađeno naše nastojanje. Zar nijesmo sretni radi toga? »Kako sam se radovao, kad su mi govorili: Idemo u dom Gospodnji«, smijemo umrijeti, smijemo se kući vratiti!

»Nosite žrtve i uđite u njegove trijemove.« Put kršćanina u vječnu domovinu vodi preko sudjelovanja kod svete žrtve. Pokršteni smo, da na njoj sudjelujemo. Po žrtvi primamo milosti, s kojima ćemo zaslužiti sebi vječni život.

Molitva.

Djelovanje tvojega milosrđa, molimo, Gospodine, neka upravlja naša srca, jer ti bez tebe ne možemo ugoditi. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Subota iza osamnaeste nedjelje po Duhovima.

»Bez krivice.«

Mi očekujemo »pojavu Gospodinove slave« (poslanica). »Na dan dolaska Gospodina našega Isusa Krista« treba da budemo »bez svake krivice«, bez ljage, bez manjka, kao što je i

uzeti iz evanđelja, koga je Gospodin na duši i tijelu izliječio, bez svakog nedostatka.

1. »Bez krivice« na duši. Takvi treba da budemo na dan dolaska Gospodina našega, na času smrti. Za taj konac »smo se obogatili po Kristu u svemu«, primitkom svetoga krsta kao udovi Kristovi i članovi njegove Crkve, pozivom na euharistijsku žrtvu i sudjelovanjem kod žrtvene gozbe, primanjem svetih sakramenata potvrde i pokore. »On će vas do kraja još utvrditi, da budete bez krivice.« »Evo stojim na vratima i kucam. Ako tko čuje moj glas i otvori, ući ću k njemu i večerat ću s njim, i on sa mnom« (Otkr. 3, 20). Doklegod smo na ovoj zemlji, on živo želi, da se nastani u nama, da u nama nadvlada sve, šo je nečisto i nesavršeno. Ako mu otvorimo, uniči će sa svojim neizmjernim blagom milosti. On osniva u nama svoje kraljevstvo i daje da i mi živimo njegovim čistim i svetim životom. On će večerati, blagovati s nama i mi s njime: u svetoj pričesti blagovat ćemo istu hranu, božansku hranu, božanski život. Ovaj život treba da u nama ojača i da zavlada nama. On ne trpi u nama nikakav grijeh, nijednu neurednu privezanost, nijednu svijesnu nesavršenost, nijedno neuredno nagnuće ili želju. Svako sebeljublje, svaku neurednost u našem mišljenju i htijenju uništava Gospodin u nama bolnim, ali ipak veoma potrebnim čišćenjem i kušnjama, koje nam šalje. Zato ćemo na dan dolaska Gospodnjega, kad nas bude kući poveo, biti »bez svake krivice« radi silnoga djelovanja njegove milosti. Dakako ako ne dopustimo, da uzalud kuca, ako mu otvorimo, ako dopustimo, da u nama djeluje po svojoj volji, i ako se ne protivimo njegovim nakanama, koje želi na nama ostvariti. »Svaki, koji u njemu ostaje, ne griješi« (1. Iv. 3, 6).

2. »Bez krivice« na tijelu. »Na dan dolaska Gospodina našega Isusa Krista«, kod dolaska u slavi i sili, ponovit će na našemu tijelu čudo, koje je izvršio na tijelu uzetoga. »Ustani, i idi svojoj kući.« Ne samo da će nas izliječiti, nego će nas uskrisit od mrtvih. »Sije se u raspadljivosti, ustaje u neraspadljivosti. Sije se u sramoti, ustaje u slavi. Sije se u slabosti, ustaje u sili. Sije se tjelesno tijelo, ustaje duhovno tijelo. I kako smo nosili sliku zemljanoga Adama, nosit ćemo i sliku nebeskoga (čovjeka, sliku preobraženoga Gospodina). Zato treba

da se ovo raspadljivo tijelo obuče u neraspadljivost, i ovo smrtno u besmrtnost« (1. Kor. 15, 42, 49 i 53). Kad uskrsnemo, bit ćemo dakle »bez krivice«. Gospodin »će preobraziti naše bijedno tijelo, da bude jednako njegovu proslavljenom tijelu« (Filip. 3, 21). »Kada se pojavi Krist, vaš život, tada ćete se i vi pojaviti s njim u slavi« (Kol. 3, 4) i dušom i tijelom. »Vjerujem u uskrsnuće tijela i u život vječni.«

3. »Vama ne manjka nijedne milosti, dok očekujete pojavu Gospodina našega Isusa Krista« (poslanica). »Daj, Gospodine, mir onima, koji tebe čekaju«, daj im milost, svetost duše, blaženo uskrsnuće tijela! »Usliši molitve svojega sluge i naroda svoga Izraela«, molitve svete Crkve (ulaz).

Svetost duše kao i blaženo uskrsnuće tijela imamo od Gospodina, koji se danas javlja među nama u svetoj Misi. Kod euharistijske slave, u žrtvi i u žrtvenoj gozbi on nas čisti od grijeha i napunja nas svojim životom. »Tko jede moje tijelo i pije moju krv, ima vječni život, a ja ću ga uskrisiti na sudnji dan. Tko jede moje tijelo i pije moju krv, ostaje u meni i ja u njemu« (Iv. 6, 54 i 56).

Molitva.

Djelovanje tvojega milosrđa, molimo, Gospodine, neka upravlja naša srca, jer ti bez tebe ne možemo ugoditi. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Sveta Misa devetnaeste nedjelje po Duhovima.

»Daj, Gospodine, mir onima, koji tebe čekaju«, molili smo prošle nedjelje, a danas nam Gospodin odgovara: »Ja sam spasenje puka« (ulaz). A zatim se pred našim očima otvaraju svijetli nebeski stanovi: mi vidimo nepregledno mnoštvo onih, koji u neprekidnoj povorci polaze na nebesku gozbu. Sve ih je pozvao, i on hoće, da bude spasenje sviju.

1. Vrata svadbene dvorane širom su otvorena. Svadbena je gozba zgotovljena. To je u prvom redu žrtvena gozba, koja nam je spremljena u ovome času, u žrtvi svete Mise. Kršćanska Crkva, kuća Božja je svadbena dvorana. U svetoj Misi dolazi Krist Gospodin u dvoranu i prolazi, da vidi pojedine goste, štoviše, da se zaruči s njihovim dušama u živom jedinstvu i zajednici molitve i žrtve. Da netko može sudjelovati kod gozbe, nije dosta, da imade slobodan pristup u svadbenu dvoranu, t. j. da je pokršten, nego je bitno potrebno, da imade i svadbeno ruho, da bude »novi čovjek, koji je stvoren po Bogu u pravdi i iskrenoj svetosti« (poslanica), da bude bez grijeha i spreman da vrši Božje zapovijedi (pričesna). To je ozbiljna opomena za sve nas, koji želimo sudjelovati kod svete Mise.

2. Svadbena gozba, sveta Misa, nije dakako konačna gozba, ona je samo uvod za svadbenu gozbu vječne pričesti, t. j. sjedinjenja s Bogom. Mi, koji smo po milosti primili sveti krst, mi smo pozvani na ovu svadbu i već smijemo pristupiti u svadbenu dvoranu, u svetu Crkvu. Sudjelujući kod euharistijske gozbe pripravljamo sebi put k pravoj i nebeskoj svadbi. Ipak, jedan se uvjet traži: »Čuj, narode moj, zakon moj, prigni svoje uho k riječima mojih usta« (ulaz). S pričesnom pjesmom treba da i mi govorimo: »Ti si zapovjedio, da se tvoje zapovijedi dobro čuvaju; o, da bi se moji putevi upravili, da čuvam tvoja određenja!« Ozbiljno moramo nastojati, da »jednako olakšani u duši i tijelu izvršujemo, što je tvoje« (molitva). Zato nas poslanica živo opominje: »Obnovite se duhom svoje pameti i obucite

novoga čovjeka, koji je stvoren po Bogu. Zato odbacite laž i govorite istinu svaki svomu bližnjemu, jer smo udovi jedan drugomu. Neka sunce ne zađe nad vašom srdžbom.« To je svadbeno ruho, novi čovjek. Tko ne nosi ovo ruho, ne može na nebesku gozbu. Doduše, on će naći mjesta u svadbenoj dvorani, u Crkvi na zemlji, ali kad dođe Kralj (na samrti, kod suda, na sudnji dan), upitat će ga: Prijatelju, kako si ušao ovamo bez svadbenoga ruha? I on će zapovjediti svojim slugama: »Svežite mu ruke i noge, bacite ga van u tamu.« Kod drugoga dolaska Kristova poslije smrti pojedinca i poslije svih vremena razlučit će se pšenica od kukolja.

3. »Ja sam spasenje naroda«, spasenje za sve one, koji su vjerni obvezama, koje su primili kod svetoga krštenja i koji će dnevno »obući novoga čovjeka«. Oni će umrijeti, sudjelujući kod svete Mise, starome čovjeku, čovjeku grijeha, strasti i zlih navika; žrtvujući predat će se Kristu Bogu Ocu, Božjoj volji i zapovjedima, i živjet će samo za Boga i Božju slavu. Tako će po sudjelovanju u svetoj Misi sve više obući novoga čovjeka, sve bogatije i ljepše će uresiti svadbeno ruho, te će nastojati da budu dostojni sudjelovati i na nebeskoj gozbi. Tako će se ispuniti riječi pjesme prikazanja: »Ti ćeš me, Gospodine, oživjeti i zaklonit će me tvoja desnica.«

Devetnaesta nedjelja po Duhovima.

Svadbena gozba.

U bogoslužju ulazimo u divno rasvijetljenu i ukrašenu svadbenu dvoranu. U njoj se nalaze mnogobrojni gosti, odjeveni skupocjenim svadbenim ruhom. Crkva je dvorana, a mi kršćani smo gosti. Posvetna milost je svadbeno ruho. Svi očekujemo pojavu Kralja, Gospodina.

1. »Obnovite se duhom svoje pameti i obucite novoga čovjeka, koji je stvoren po Bogu u pravdi i iskrenoj svetosti« (poslanica). Što se više približava dan dolaska Gospodnjega, tim življe nas Crkva opominje. »Vi ne znate ni dana ni časa« (Mat. 25, 13). »Kao što je bilo u dane Noine, tako će biti, kad dođe Sin čovječji. Jer kao što su u dane pred potopom

jeli i pili i ženili se i udavali do onoga dana, kad Noe uđe u lađu, i ne opaziše, dok ne dođe potop i sve odnese, tako će biti, kad dođe Sin čovječji. Bdijte, jer ne znate časa, kada će doći vaš Gospodin. Budite spremni, jer u čas, u koji ne mislite, doći će Sin čovječji« (Mat. 24, 37 sl.). Crkva se mnogo brine, da budemo spremni, kad Gospodin dođe k nama u času naše smrti. Bit ćemo spremni, ako smo odjeveni ruhom posvetne milosti. Mi smo spremni, ako obnovimo svoje nutarnje nastojanje: ako se sa svakom svetom Misom, sa svakom svetom pričesti, sa svakim razmatranjem ili usmenom molitvom, sa svakim poticajem milosti i Božje pomoći obnovimo u novoga čovjeka, u svojim mislima, u prosuđivanju, u htijenju i djelovanju. U kršćanskom životu postoji samo j e d a n put: naprijed i prema gore. Ako sustanemo, ako se zaustavimo, ako svaki dan i svaki čas svijesno ne napredujemo, ako se ne obnovimo znači, da nazadujemo, da se vraćamo staromu čovjeku, da se udaljujemo od Boga. Mi smo spremni, ako uvijek napredujemo, ako nikada ne malakšemo ili popustimo. Na to misli poslanica, kad kaže: »Obnovite se!« Crkva se boji, da ćemo popustiti, da ne ćemo slijediti milost te ćemo lako izgubiti i svadbeno ruho posvetne milosti, kao što se dogodilo s ludim djevicama. Bile su djevice, ali bez ulja u svjetiljkama! I kad dođe Zaručnik, nisu bile spremne. I bile su isključene: »Ne poznajem vas!«

2. »K r a l j e v s t v o j e n e b e s k o k a o k r a l j, koji je priredio svojemu sinu svadbu. I dvorana se napunila gostima. Ali kad uđe kralj da vidi goste, ugleda ondje čovjeka, koji nije bio odjeven u svadbeno ruho. I upita ga: Prijatelju, kako si ušao ovamo bez svadbenoga ruha? A on zanijemi« (evanđelje). Nije dosta, da smo primili sveti krst, da smo primili vjeru svete Crkve. Potrebno je i svadbeno ruho, život po evanđeoskim načelima, pravedan i svet život, stanje posvetne milosti i kršćanske kreposti. »Zato odbacite laž i govorite istinu svaki svomu bližnjemu, jer smo udovi jedan drugomu. Srdite se, ali nemojte griješiti, neka sunce ne zađe nad vašom srdžbom. Ne dajte mjesta đavlu! Tko je krao, neka više ne krade, nego neka se radije trudi, da radi svojim rukama, što je dobro, da ima, otkuda će dati i potrebnomu. Nijedna zla riječ neka ne izlazi iz vaših usta, nego samo dobra, koja pobuđuje na dobro prema potrebi, da dade milost onima, koji slušaju. Neka se svaka gorčina i gnjev i srdžba i vika i psovka ukloni od vas kao i svaka zloba. I budite jedan drugomu blagi, milosrdni, praštajući jedan drugomu, kao što je i Bog u Kristu oprostio vama. A bludnosti niti kakve nečistoće i škrtosti neka se među vama ni ne spominje, kao što dolikuje svetima« (poslanica i nastavak iz Pisma Efežanima).

3. Sveta je pričest svadbena gozba, na koju smo pozvani. Apostol Pavao nas veoma ozbiljno opominje: »Tkogod bude jeo ovaj kruh ili pio Gospodnji kalež nedostojno, bit će krivac tijela i krvi Gospodnje. Neka se zato svaki čovjek ispita, i onda neka jede ovaj kruh i pije kalež. Jer tko jede i pije nedostojno, jede i pije sebi osudu, što ne razlikuje tijela Gospodnjega« (1. Kor. 11, 27—29).

Svadbena gozba, na koju smo pozvani, gozba je blaženog posjedovanja i uživanja Božjega, u »radosti Gospodnjoj« (Mat. 25, 21), koje nitko ne će uzeti od nas (Iv. 15, 11). Mi očekujemo ovu svadbenu gozbu sada, pri kraju crkvene godine. Mi ćemo samo onda pristupiti toj gozbi, ako budemo odjeveni ruhom posvetne milosti, ako smo se riješili svake krivnje, ako smo za zasluženu kaznu dali potpunu zadovoljštinu, bilo u ovome životu, bilo u čistilištu.

Sa svetom liturgijom očekujemo i mi u ovim tjednima svadbenu gozbu vječnoga života. Obucimo novoga čovjeka, i revno nastojmo oko savršene ljubavi.

M o l i t v a.

Svemogući i milosrdni Bože, svekolike nam protivnosti umoljen odaleči, da u duši i tijelu jednako olakšani, što je tvoje, slobodnim dušama izvršujemo. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Ponedjeljak iza devetnaeste nedjelje po Duhovima.

»D o đ i t e k m e n i s v i.«

Crkva se približava koncu. U te će se dane »mnogi sablazniti i jedan će drugoga izdati i jedan će drugoga zamrziti. I ustat će mnogi lažni proroci i zavesti će mnoge. I jer će se be-

zakonje umnožiti, ohladnjet će ljubav u mnogima« (Mat. 24, 10 sl.). Crkvu kleveću, mrze, preziru i proganjaju. Ali ona očekuje, odjevena bijelom haljinom čistoće i milosti, pojavu Gospodnju. K njemu diže svoj pogled. I on je uvjerava: »Ja sam spasenje naroda. Iz kojegod nevolje poviču k meni, uslišat ću ih, i bit ću im Gospodin dovijeka« (ulaz).

1. »Ja sam spasenje naroda.« Danas se veoma mnogo govori o »samootkupljenju«, kako je potrebno da čovjek uđe u samoga sebe, i da se u tome nalazi spas i preporod. Mnogi se zato veoma ponose svojim naravno-duhovnim sposobnostima, i misle, da je to dosta da zagospodare svojim silama, koje u sebi osjećaju. Ovo pouzdanje u samoga sebe bit će njima na propast. Postat će neopazice, ali ipak sasvim sigurno žrtvom samoobmane. Oni ne uviđaju, kako je naš t. zv. »bolji ja« vrlo složen iz manje plemenitih i čistih želja: taštine, sebičnosti, želje za blagom i vlašću. Oni ne uviđaju, koliko se farizeizma, oštrine i nasilja krije u našoj težnji za pravednosti; kako je naš razum pod velikim utjecajem sjetilnosti, kako se varamo, i kolika je propast vjerovati, da smo sami sebi dostatni, da se možemo pouzdati u svoju pravu duhovnu veličinu. S pravom dakle molimo danas u bogoslužju svemoćnog i milosrdnog Boga, da od nas odaleči nutarnje i vanjske protivnosti. Neka učini svojom svemoćnom milošću, da olakšani na duši i tijelu čistom i slobodnom dušom izvršujemo, što je njegovo (molitva). Nas ne može spasiti i otkupiti niti naše duhovno biće niti naša narav niti naše vlastito htijenje niti naše idealno nastojanje niti naša načela ili odluke niti tijelo i krv, nego samo i jedino Božja milost, koju dobivamo po Kristu, našoj glavi. »Ja sam spasenje naroda. Iz koje god nevolje poviču k meni, uslišat ću ih.«

2. »Dođite k meni svi, i ja ću vas okrijepiti, i naći ćete okrepu svojim dušama« (Mat. 11, 28 sl.), svjetlost, snagu, nutarnju slobodu, čistoću, pobjedu nad svime, što je nisko, a htjelo bi zagospodariti našom dušom. Krist je u svojoj čovječjoj naravi, koja je prožeta čistim, svetim i svemoćnim Božanstvom punina spasenja, života, snage, čistoće, duhovnosti i besmrtnosti, i to ne samo za sebe, nego i za nas. On je naše spasenje svojim primjerom. Istom u sjajnom Kristovu uzoru, kako je ocrtan u evanđelju, u presvetom Srcu Isusovu, u svetohraništu, u liturgijskim slavama, vidimo, kako je naš viši ja očišćen i oslobođen od svake tmurne i neuredne sjetilnosti i strastvenosti. U svijetlom Isusovu uzoru prepoznajemo »novoga čovjeka«, stvorenog po Bogu u pravdi i iskrenoj svetosti. On je nadalje naše spasenje svojom naukom, svojim naredbama i svojom molitvom. »Čuj, narode moj, zakon moj, i prigni svoje uho k riječima mojih usta« (psalam ulazne pjesme). Ove će nas naredbe podržavati, održati i spasiti. Napokon i na osobit način on je naše spasenje u svome milosnom djelovanju u nama, lozama. Njegov život prožima naš duh, našu volju, naše cijelo biće, dušu i tijelo. On čini, da smo zdravi i čisti. On je kruh, koji nas hrani i vino, koje okrijepljuje: kruh i vino obnavljaju, jačaju i uzdržavaju život. Tako se i po svakom primanju presvete euharistije ukorijenjujemo sve više u njemu, punini spasenja. Sveta euharistija postat će klicom budućeg uskrsnuća našega tijela i potpunog spasenja, koje je za našu dušu i tijelo sačuvano i osigurano u Kristu Isusu, našemu Otkupitelju i našoj glavi. Kamo dakle da idemo tražiti puni život, snagu, duhovnost i zasićenje našega bića? »Dođite k meni svi.«

3. Doklegod smo uz Krista, naše je spasenje sigurno. Ako ga ostavimo, propast ćemo. Naša je propast sigurna, ako se protivimo njegovoj nauci, njegovim zapovijedima, njegovim nadahnućima, njegovu nutarnjem djelovanju, pa i onda, ako se baš ne radi izričito o smrtnom grijehu ili o svijesnom lakom grijehu. Isus želi, da budemo potpuno i samo njegovi. Onda ćemo crpsti iz punine njegova spasenja, njegove milosti, njegove snage i njegova blagoslova.

»Ja sam spasenje naroda.« Nepokolebivo se pouzdajmo u Gospodina, koji želi da spasi i nas, nedostojne grešnike. On hoće da nam dade svoje spasenje. Uzdajmo se u to, iako često padamo, iako smo često polovični i nevjerni, iako tako *često* zloupotrebljujemo milosti. Njegova volja, da nas spasi, njegovo milosrđe, njegova ljubav veća je nego naša nedostojnost i naša bijeda. Zato pođimo svetom odvažnošću k svetoj žrtvi: »Ako i budemo posred nevolje, ti ćeš me, Gospodine, (po svetoj žrtvi) oživjeti, na gnjev mojih neprijatelja pružit ćeš svoju ruku i zaklonit će me tvoja desnica« (prikazanje).

Molitva.

Tvoje nas, Gospodine, ljekovito djelovanje i od naših opačina milostivo oslobodilo i tvojim vazda priljubilo nalozima. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Utorak iza devetnaeste nedjelje po Duhovima.

Svadbena gozba.

»Kraljevstvo je nebesko kao kralj, koji je priredio svojemu sinu svadbu.« Pozvao je mnoge goste i poslao po njih svoje sluge, ali oni nijesu došli. Pozvao ih je i drugi puta, ali nijesu došli ni sada, i štoviše, oni su ubili neke glasnike, koje je kralj poslao. Nato je kralj poslao svoje sluge, da pođu na puteve, da saberu sve, koje nađu. »Svadba je doduše pripravljena, ali uzvanici nijesu bili dostojni.«

1. »Dođite na svadbu.« Kralj je pozvao velikaše, odličnike i ugledne građane. Ali oni se nijesu odazvali pozivu: jedan je otišao na svoj zaselak, a drugi za svojim poslom. Na to je dao pozvati siromahe i neugledne pučane. Pozvao ih je da uđu u divno urešenu dvoranu i da sjednu uz kraljevski stol. To je slika i prispodoba o Božjem odabranju. Koji su bili prvi pozvani, slika su Izraelskog naroda, a koji su kasnije pozvani, slika su poganstva. Bog je Izraelskom narodu učinio neobično velike stvari. Dao mu je patrijarhe, Mojsiju, a kasnije proroke. Napokon mu je poslao i svoga vlastitoga Sina. Ali narod nije htio ni da čuje za Mesiju, koji mu je bio poslan. Nije htio unići u kraljevstvo milosti, koje je Mesija ustanovio. On je sebi Mesiju zamišljao kao narodnog junaka i pobjedonosnoga borca. Budući da Židovi nijesu htjeli unići u svadbenu dvoranu, u Kristovu Crkvu, srušio je Bog zid, koji je dijelio Židove od pogana, i pozove bijednike, koji su živjeli u mračnom poganstvu, pozvao je tuđince, koji su živjeli daleko od Božje objave, i zato zalutali: »Dođite na svadbu!« Dođite ka Kristovim bogatstvima, k Crkvi, milosti, sakramentima, k svetoj euharistiji!

2. »Mnogo je zvanih, a malo izabranih.« Ovim se Gospodnjim riječima završuje današnje evanđelje. Pozvani smo i svi imamo pristup u svadbenu dvoranu u Božjem kraljevstvu svete Crkve. Sveti krst otvorio nam je vrata u Crkvu. Ali Crkva nas upozoruje na ono, što je gore, na svadbenu gozbu vječnoga života na nebesima. »Mnogo je zvanih, a malo izabranih.« Ne će svi, koji su primljeni u zajednicu svete Crkve, već radi toga samoga biti odmah posve sigurno primljeni u zajednicu preobražene Crkve. Bog nas je bez naše zasluge i bez najmanjeg nastojanja našega pozvao u Crkvu. Ali on nas ne će učiniti blaženima bez nas, bez našega sudjelovanja. Obzirom na riječi: »Mnogo je zvanih, a malo izabranih« primaju novo značenje riječi današnje poslanice: »Obnovite se duhom svoje pameti i obucite novoga čovjeka.« Bog hoće, da nas spasi. Naša je dužnost, da surađujemo s milostima i da tako obučemo novoga čovjeka u nepokolebivoj i svestranoj vjernosti prema nadahnućima i poticajima milosti, prema zapovijedima i naredbama Božjim i Kristovim, u zajednici i pod vodstvom i upravljanjem svete Crkve. Ako ne surađujemo, ako zapuštamo i zloupotrebljavamo milosti Božje, tada smo i mi svojom vlastitom krivnjom od onih, koji su doduše pozvani, ali nijesu izabrani. Tada smo i mi kao one lude djevice, koje doduše jesu djevice, određene za Zaručnika, ali one nemaju ulja u svojim svjetiljkama i nijesu spremne da uniđu u svadbenu dvoranu vječnoga života. Vrata će se zatvoriti. I kad dođu oni, koji su pozvani na svadbenu gozbu, naći će zatvorena vrata. »Ne poznam vas« (Mat. 25, 12). Gospodin se brine za naš život božanskom ozbiljnošću.

3. »Mnogo je zvanih, a malo izabranih.« Izraelski je narod bio pozvan, ali svojom je krivnjom zaslijepljen, te je izgubio svoju sreću. »Kad Bog nije prirodnih grana (masline, Izraelski narod) poštedio, ne će ni tebe poštedjeti« (Rim. 11, 21), ako živiš nedostojno svoga izabranja.

»Naši su oci bili svi pod oblakom, i svi su prešli preko mora, i svi su bili kršteni po Mojsiji u oblaku i u moru; svi su jeli isto duhovno jelo (manu), i svi su pili isto duhovno piće (vodu, koja je čudesno protekla iz stijene, koju je Mojsije po Božjoj naredbi udario). A ipak se većina od njih nije svidjela Bogu, i bili su oboreni u pustinji, »i nijesu prispjeli u obećanu zemlju«. »A dogodilo se ovo za opomenu nama. Ne želimo zala, kao što su željeli oni. Ne budite idolopoklonici, kao neki od njih. I ne griješimo bludno, kao što su neki od njih griješili. Ne mr-

mljajte, kao što su mrmljali neki od njih, da su izginuli od (anđela) zatirača. Sve se ovo njima događalo u slici, a pisano je za opomenu nama. Tko misli, da stoji, neka pazi, da ne padne« (1. Kor. 10, 1—12).

Molitva.

Svemogući i milosrdni Bože, svekolike nam protivnosti umoljen odaleči, da u duši i tijelu jednako olakšani, što je tvoje, slobodnim dušama izvršujemo. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Srijeda iza devetnaeste nedjelje po Duhovima.

Svete zaruke.

Neki je kralj priredio svome sinu svadbu i pozvao uzvanike, ali ovi se nijesu odazvali pozivu. Oni su prezreli gozbu, na koju ih je kralj pozvao, i posvetili su se drugim stvarima. Jedan je otišao na svoj zaselak, a drugi je krenuo za svojim poslom. Tako su se sami isključili od kraljeve svadbe.

1. »Sve je gotovo. Dođite na svadbu.« Bog Otac je kralj. On je priredio svadbu svome jedinorođenome Sinu, koji je s njime iste biti: on ga je poslao k nama ljudima, da bude kao jedan od nas. U krilu Djevice primio je Božji Sin ljudsku narav i s njome se pravo zaručio u jedinstvu svoje božanske osobe. Po ljudskoj naravi, koju je primio od našega roda, svi smo mi u nekom smislu s njime sjedinjeni. U zarukama s ljudskom naravi, koju je primio od Marije, zaručio se s cijelim čovječanstvom, sa svakim od nas. Pozvani smo dakle svi na svadbu, na zaruke s Kristom. U svojoj neizmjernoj ljubavi želi da se sa svakim zaruči, pa da nad nama i nad cijelim ljudskim rodom izlije bogatstvo svojega Božanstva. »Dođite na svadbu.« Čovječanstvo ima tu bitnu dužnost, da se sjedini s Kristom, da se s njime dnevno sve više zaruči po vjeri i ljubavi. To je i naša dužnost. Kralj je »poslao svoje sluge«, učitelje, svećenike, Crkvu, različite vanjske kušnje, nutarnja prosvjetljenja i milosti, »da pozovu uzvanike na svadbu«. Ali oni nijesu htjeli doći. »I pozvao ih je po drugi puta. A oni »ne mareći odu, netko u svoj zaselak, netko u svoju trgovinu«. To je učinilo bijedno čovječanstvo u prošlosti, ali tako nažalost čini i danas. Ono ide u svojoj velikoj većini svojim putevima. Nemar za Boga oznaka je današnjega vremena. Ljudi govore, pišu, djeluju i upravljaju bez Krista, bez Boga. Svijet je otpao od Boga, on je bezbožan. Ljudi su se odvratili od svoga vrhunaravnoga središta i cilja, i pošli za onim, što nije Bog. Štoviše, mnogi naviještaju pozitivnu bezbožnost i izražitu mržnju na Boga i Krista! Kolike li zato milosti, ako shvaćamo Božje nakane, koji nas poziva na svadbu, i ako se uvijek odazovemo pozivu, da se sve savršenije sjedinimo s Kristom, našom glavom i Zaručnikom naše duše!

2. »Dođite na svadbu!« Za nas kršćane katolike spremljena je kraljevska gozba u svetoj pričesti. Ona je uistinu svadbena gozba. Njezina je svrha naše jedinstvo u ljubavi, naše sjedinjenje s Kristom i s Kristovim udovima, da postanemo živa i plodna loza na Kristu, trsu. U svetoj pričesti postaje Gospodin pravi Zaručnik naše duše, jer nam se posve predaje i sjedinjuje s našom dušom i prožima naš duh i cijelo naše biće. Ove nas zaruke usrećuju, tješe i jačaju svako jutro iznova i raspaljuju i u nama živu i djelotvornu ljubav. Ljubav za ljubav! Srce za srce! Žrtvu za žrtvu! A sve sa živom i radosnom svješću: Danas su tvoje zaruke! Ne razumiju svi ovu riječ, nego samo oni, kojima je to dano (Mat. 19, 11). Koliki od nas kršćana katolika »ne mareći odu svojim putevima, netko u svoj zaselak, netko u svoju trgovinu«! Oni ne razumiju riječ: pričest, svadbena gozba. Zaokupile su ih druge brige! Tim više moramo ispunjati mi Isusovu želju!

3. Utjelovljenje Sina Božjega i svetu pričest priredio je za nas kralj, koji je svojemu sinu spremio svadbu. Mi smo uzvanici kod svadbe. Odazovimo se pozivu svaki dan dubljom vjerom, većim poštivanjem i iskrenijom ljubavlju!

Neka nam nitko ne mora predbaciti: »Oni nijesu marili, nego svaki je otišao svojim putem.« Ako nas Gospodin zove, ne smijemo više ići svojem putevima. Božju volju i želju moramo cijeniti nada sve!

Dnevno obnovimo svoj duh i svoju pamet i obucimo novoga čovjeka, da se na svadbi možemo pojaviti odjeveni »svadbenim ruhom« milosti, kreposti i ljubavi.

Molitva.

Svemogući i milosrdni Bože, svekolike nam protivnosti umoljen odaleči, da u duši i tijelu jednako olakšani, što je tvoje, slobodnim dušama izvršujemo. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Četvrtak iza devetnaeste nedjelje po Duhovima.

Zaruke u ljubavi.

»Kraljevstvo je nebesko kao kralj, koji je priredio svojemu sinu svadbu« (evanđelje). Kralj, Bog Otac, poslao je svoga Sina u svijet, da se s nama zaruči. Te se zaruke obavljaju na jedan savršen način u sjedinjenju ljubavi, u kojoj se po svetoj pričesti on sjedinjuje s nama i mi s njime.

1. »Tko jede moje tijelo i pije moju krv, ostaje u meni« (Iv. 6, 56). Konačni cilj sjedinjenja s Kristovim tijelom i krvlju je taj, da s njime budemo jedno srce i jedan duh. Jedinstvu tijela Kristova treba da odgovara i jedinstvo života i duha Sina Božjega; svete zaruke u ljubavi. Gospodin nas samo zato hrani svetom euharistijom, da nas ojača svojim duhom i životom. Tako bismo morali ojačati za nutarnjega čovjeka. Ali svaki napredak u milosti i ljubavi, svako sjedinjenje čovjeka s Kristom temelji se na koncu konca u prirastu i jačanju ljubavi. Ljubav nas naime pretvara u Krista. Ona je oganj, koji u našoj duši sažiže sve, što je zemaljsko. Sveta pričest dakle ima svrhu, da umnoži, očisti i usavrši ljubav. Ljubav je najljepši i najdragocjeniji plod svete pričesti. Sveta pričest umnožava ljubav i potiče na brojnije čine ljubavi. Kao što se pod sunčanim zrakama tvrde i gorke vinove bobice pretvaraju u sladak i sočan plod, tako i euharistijsko sunce pretvara u nama po ljubavi nutarnjega čovjeka. Naravno-sjetilno osjećanje, nastojanje i djelovanje nestaje, a na njihovo mjesto dolaze Isusove misli i osjećaji. Njegova istina postaje svjetlošću našega duha, njegova ljubav postaje žarkom bujicom našega srca. Ostavimo samoga sebe, budimo i ostanimo sjedinjeni s njime u svetim zarukama.

2. »I ja u njemu!« Kad primamo svetu pričest, nosimo u sebi Krista, u svoje udove primamo njegovo tijelo i krv i postajemo dionicima njegove božanske naravi (sveti Ćiril Jeruzalemski). I to ne samo tako dugo, dok u nama traju euharistijske prilike. I onda kad prilike nestanu, on ostaje u nama kao Bog. On ostaje u nama, da čuva ljubav svoga božanskoga Srca. Prava svrha svete pričesti napokon je sjedinjenje njegova Srca s našim srcem. Ako su već srca onih, koji se ljube zemaljskom ljubavlju, premda tijelom i prostorom međusobno udaljena, jedno drugome blizu po osjećanju, čuvstvu i volji, onda je jasno, da osjećaji ljubavi presvetoga Srca Isusova prema nama ne mogu nikada ohladnjeti ili nestati. Ta on živo želi, da se svojom čovječjom naravi s našom dušom zaruči. »Vrlo sam žudio da s vama jedem ovaj Vazam« (Luka 22, 15). »Jer je svoje ljubio, ljubio ih je do kraja« (Iv. 13, 1). Tako euharistija vije oko Isusa i nas trajan vez jedinstva, istomišljenosti i pripadnosti, koji se po međusobnoj ljubavi sve više učvršćuje. Kako smo sretni!

3. »Tko jede moje tijelo i pije moju krv, ostaje u meni i ja u njemu«, u zarukama svete ljubavi. Ljubav sjedinjuje i pretvara u sebe. Zato je posve naravno, da se kod svake dobro primljene svete pričesti duhovno obnavljamo i postajemo »novim čovjekom, koji je stvoren po Bogu i po Kristu u pravdi i iskrenoj svetosti!«

»Ti si zapovijedio, da se tvoje zapovijedi dobro čuvaju; o, da bi se moji putevi upravili, da čuvam tvoja određenja« (pričesna). Duša, koja je u svetoj ljubavi zaručena Kristu, mora poznavati samo ono, što je Gospodinu milo. To je plod svete pričesti!

Molitva.

Svemogući i milosrdni Bože, svekolike nam protivnosti umoljen odaleči, da u duši i tijelu jednako olakšani, što je tvoje, slobodnim dušama izvršujemo. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Petak iza devetnaeste nedjelje po Duhovima.

Kršćanska krotkost.

»Obucite novoga čovjeka. Zato odbacite laž. Srdite se, ali nemojte griješiti; neka sunce ne zađe nad vašom srdžbom. Ne dajte mjesta đavlu!« (poslanica).

1. »Srdite se, ali nemojte griješiti.« Čovjek se

mnogo srdi, opravdano i neopravdano, on se srdi na sebe, na ljude, na prilike, štoviše, i na samoga Boga. Korjen srdžbe je mišljenje, da je našoj ličnosti nanesena nepravda. Na druge se srdimo, što mislimo da nas preziru ili da bezobzirno s nama postupaju. Iz takvog osjećaja i mišljenja nastaje srdžba, t. j. želja, da se osvetimo za zbiljsko ili umišljeno zlo, koje su nam drugi nanijeli. Sa srdžbom je često združena mržnja, često i ondje, gdje je želja, da bližnji bude kažnjen, opravdana i osnovana. U tom slučaju ne želimo da bližnji bude kažnjen, iz ljubavi prema pravdi ili iz ljubavi prema njegovoj duši, nego iz svoje opake mržnje na ličnost našega bližnjega. Često si mržnja daje oduška u srdžbi. Često srdžba postupa nepravedno i kažnjava onoga, koji nije kriv, ili kažnjava prekomjerno onoga, koji je kaznu zaslužio. Srdžba, uzrujanost, želja za osvetom i kaznom, laki je grijeh protiv krotkosi i milosrđa. Srdžba naime ruši mir među ljudima i izvor je mnogih grijeha protiv ljubavi. S pravom nas opominje poslanica: Srdite se, ali nemojte griješiti.« Nemojte ustrajati u srdžbi. Ne popustite srdžbi. Ne pokažite na van svoju srdžbu. Zauzdajte i svladajte nutarnju uzbuđenost. Nemojte se ni na što odlučiti u srdžbi, jer je u tim časovima razum pomućen, pa ne može pravo prosuditi. U svim neprilikama, koje nas izazivaju na srdžbu, svratimo svoj pogled k Bogu i sjetimo se Božjega dopuštenja i Božje volje. On nam šalje sve neugodnosti i gorčine, koje nas uzbuđuju. U neugodnostima, koje nas snalaze, moramo Boga naći i Krista, jer ćemo samo tako lako svladati svoju srdžbu.

2. »Blago krotkima« (Mat. 5, 5). Ne kao da bi se u tom sastojala kršćanska krotkost, da se odreknemo svakog pothvata i napretka ili da podnesemo sve što se kome svidi. Nije to Kristova blagost. To je mnogo više neka bezvoljnost. To je neka ravnodušnost prema zlu, a ta nema nikakve veze s kršćanskom krotkošću. Kršćanska krotkost se rađa u jakosti, a ne u slaboći, u žarkoj ljubavi prema Bogu, prema bližnjemu i u odvažnom svladavanju samoga sebe; u spokojnoj duši, koju je Bog obuzeo i posvetio, u kojoj nema više ljudskog sebeljublja i nezdrave prekomjerne osjetljivosti, nego uzvišeniji i noviji život spreman na pregaranje. Kršćanska je krotkost čovjekoljubivost, nježnost, osjećajnost i ljubav prema bližnjemu. Ali u ovim osjećajima vlada neumoljivo stroga dosljednost, koja je čuva od svake natruhe ljudskog sebeljublja, taštine, slavohleplja i obzira. Kršćanska krotkost se temelji na do u sitnice promišljenom, svijesnom i proživljenom junaštvu, na savršenosti, a ne na dobroćudnosti; Ona se temelji na Božjem, a ne na ljudskome. I zato samo ona može da nametne jakome nježnu krepost blagosti i nježnosti kao zakon vlastitoga usavršenja, koja će mu u svakom izljevu srdžbe otkriti veliku slabost. Pravu, istinitu kršćansku krotkost nalazimo samo u čovjeku, koji »je stvoren po Bogu u pravdi i iskrenoj svetosti«.

3. »Srdite se, ali nemojte griješiti.« I Isus se razgnjevio na kupce i prodavače u Jeruzalemskom hramu. »I načinivši bič od užeta izagna sve iz hrama, i ovce i volove, i mjenjačima prosu novce i prevrne stolove. I onima, što su prodavali golubove, reče: nosite to odavde i ne činite od kuće moga Oca kuće trgovačke« (Iv. 2, 15 sl.). On nije bio ravnodušan, kad su oskvrnuli hram. On to nije niti mogao niti smio biti. Svom je dušom proganjao zlo. Ne moramo li se i mi često srditi, i svom dušom i neumoljivo zlo proganjati. Ali ne tako, da silom kaznimo nasilje, niti prolijevanjem krvi da osvetimo prolivenu krv, niti da okrutnošću kaznimo tuđu okrutnost. »Srdite se, ali nemojte griješiti.« Nego »nadvladajmo zlo dobrim« (Rim. 12, 21). Pravo je kršćanstvo sila, koja je upravljena na samoga sebe. Najprije obnovimo sebe, ostvarimo u sebi novoga čovjeka, pa ćemo tako popraviti i druge! Jer mi još nijesmo potpuno novi čovjek, zato naša srdžba nije sveta i zato je neplodna!

Istom kad sami postanemo novim čovjekom, krotki u Kristovu duhu, bit ćemo duhovno dosta jaki, da i vanjska sredstva sile upotrijebimo pravo i promišljeno, bez gorčine, štoviše, spremnim saučešćem i plemenitom obzirnošću. »Blago krotkima, jer će posjedovati zemlju« tuđega srca.

Molitva.

Svemogući i milosrdni Bože, svekolike nam protivnosti umoljen odaleči, da u duši i tijelu jednako olakšani, što je tvoje, slobodnim dušama izvršujemo. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Subota iza devetnaeste nedjelje po Duhovima.

»Govorite istinu.«

Dolazi sud. Zato: »Obnovite se duhom svoje pameti i obucite novoga čovjeka, koji je stvoren po Bogu. Zato odbacite laž i govorite istinu svaki svome bližnjemu, jer smo udovi jedan drugomu.« Kao da smo već po svojoj naravi uslijed istočnoga grijeha skloni laži. Nastojimo se prikazati drugačijim, nego što uistinu jesmo pred samim sobom, pred Bogom, pred istinom i pravdom. Novi čovjek, kršćanin, odbacuje laž i govori istinu.

1. »Odbacite laž. »Usta, koja lažu, ubijaju dušu« (Mudr. 1, 11). »Ne lažite jedan protiv drugoga« (Kol. 3, 9). »Čuvaj jezik svoj oda zla, i svoja usta od prijevarne riječi« (Ps. 33, 13). To je nepovrediva Božja zapovijed! A ipak imade na svijetu, pa i među nama kršćanima toliko neistine, neiskrenosti, pretvaranja i laži. Nepoštenje je bit svjetovnoga duha i svjetovnoga djelovanja. Takozvana svjetska naobrazba konačno teži za tim, da svoju nutrinu sakrije različitim izvanjim smicalicama, da iskrivi smisao riječi, kako bi istina postala lažom, a laž istinom. Svjetovni je duh tjelesna mudrost. Njezino je načelo: Radi što hoćeš, samo da se ne opazi. Pazi na se i čuvaj svoju čast. Možeš i pogriješiti, ali to ne smiješ priznati. Možeš i sagriješiti i obeščastiti Boga i svoju savjest, ali ne smiješ iskrenim priznanjem vratiti čast Bogu i samome sebi. Svjetovni duh se ruga i mrzi čovjeka, koji još hoće, da njegova vanjština bude odraz njegova srca, koji pravo stanje više cijeni nego li izvanji sjaj i pretvaranje. I to je za njih novi dokaz, kako se kršćanstvo, koje je tako naivno i zastarjelo, ne može složiti s naobrazbom modernoga vremena. Toliko svijesnog zavađanja bližnjega, roditelja, predpostavljenih, samo da se postignu vlastite tajne nakane i ciljevi! Ovako radi svijet! Ali ni mi već ne možemo podnijeti istinu. Kad nas tkogod upozori na našu zabludu, kad nam ljubezno kaže istinu, onda ga osuđujemo, da je nenaobražen i neuljudan. Ovako radimo mi, koji dnevno obavljamo svoje pobožne vježbe, koji sudjelujemo kod svete Mise i primamo svetu pričest. Kako smo se udaljili od Kristova duha! »Obnovite se duhom svoje pameti i obucite novoga čovjeka.«

2. »Govorite istinu svaki svomu bližnjemu.« »Imajte u sebi iste osjećaje, kako je imao Isus Krist« (Filip. 2, 5). Kako je bio priprost i jednostavan u svojim riječima i u svome vladanju! Svako dijete ga je razumjelo. I upravo priproste ljude najviše je privlačio. Samo nepošteni i neiskreni farizeji ljutili su se na njega. Naši sveti nasljedovali su Isusov primjer. I kod njih je sve istinito, pošteno i pravo. Kod njih je istinitost i poštenje srca »korijen svake kreposti«. S punim pravom! Istinitost i poštenje u govoru i u vladanju naravni je temelj, na kome se temelji kršćanska savršenost. Može netko i čudesa činiti, mogu ga smatrati svetim: ali ako ga samo jednom uhvate u laži, u neistini ili u pretvaranju, osudit će ga svi ozbiljni ljudi. Duh Sveti ostavlja svakoga, u kome ima neistine (Mudr. 1, 5) i opći samo s priprostima (Posl. 3, 22; 11, 20). Koji priprosto živi, hoda putem spasenja (Posl. 10, 9); a tko je prevrtljiv, propast će (Oz. 10, 2). Gospodin veoma odlučno govori: »Vaš govor neka bude da, da, i: ne, ne« (Mat. 5, 37). Naš Bog je Bog istine. »Nebo će i zemlja proći, ali ne će proći moje riječi« (Luka 21, 33). Ako ljubimo istinu, moraju naše riječi biti u skladu s našim mislima. Ne smijemo drukčije govoriti, a drukčije misliti ili svijesno htjeti. Naše vladanje mora biti izraz nutarnjeg osjećanja. Naši govori neka ne budu zakulisni. Tko ljubi istinitost, mora znati podnositi i, štoviše, zahvalno primiti tuđi opravdani prigovor. Treba se zauzeti za istinu, iako nam je to možda neugodno. Svaka laž i svako pretvaranje neka nam bude odvratno. »Govorite istinu, jer smo udovi jedan drugomu.« Društvo, zajednica, a napose kršćanska zajednica ima najviše koristi od istinitosti. Što bi bilo, kad bismo morali sumnjati u svaku riječ našega bližnjega, našega brata po Kristu? Zar bi uopće zajednica mogla i postojati? Zar ne bi nastalo veliko nepovjerenje, opravdano neraspoloženje, ogorčenost, nepravedne predrasude, štoviše, nastala bi mržnja i neprijateljstvo u zajednicama, kad se ne bi mogli potpuno pouzdati u riječi svoga bližnjega? Koliko li bi po istinitosti porasla međusobna ljubav i poštivanje!

3. Onaj ljubi istinitost, koji se vlada po riječima: »Moje su oči uvijek upravljene u Gospodina« (Ps. 24, 15). Ne ćemo imati ljubavi za kršćansku istinitost, doklegod se obaziremo na svjetovno vladanje i prosuđivanje, doklegod smo toliko obzirni, da niječemo i svoju savjest i prekršimo svoje dužnosti, doklegod

se na što drugo obaziremo izvan Boga i onoga, što je njemu milo. »Obucite novoga čovjeka.«

»Ti si zapovijedio, da se tvoje zapovijedi dobro čuvaju; o, da bi se moji putevi upravili, da čuvam tvoja određenja« (pričesna). Sveta žrtva i sveta pričest, koju dobro primamo, čini, da svim silama nastojimo obdržavati Božje zapovijedi. Istinitost i poštenje stvarat će nam poteškoća i neugodnosti: ali uzdajući se u Boga i u njegove zapovijedi nadvladat ćemo sve poteškoće!

Molitva.

Svemogući i milosrdni Bože, svekolike nam protivnosti umoljen odaleči, da u duši i tijelu jednako olakšani, što je tvoje, slobodnim dušama izvršujemo. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Sveta Misa dvadesete nedjelje po Duhovima.

1. »Nad rijekama Babilonskim sjedasmo i plakasmo, opominjući se tebe, Sione« (prikazanje). U ovim je riječima izražena temeljna misao današnje Mise: Crkva osjeća, da je zatočena, daleko od domovine, daleko i od Gospodina. Ona je podjarmljena, prezrena i progonjena u svojoj cjelini, kao i u pojedinim svojim udovima. Život u tuđini je težak i gorak. Zato s velikom čežnjom pri svršetku crkvene godine žudi za počinkom u domovini. Bez prestanka gleda u Gospodina, ne bi li već došao, da je povede u svoje kraljevstvo.

2. I mi živimo u progonstvu. Skrušeno i ponizno priznajmo s trojicom mladića u babilonskoj užarenoj peći: »Sve, što si učinio nama, Gospodine, u pravom si sudu učinio, jer sagriješismo proti tebi; ali daj slavu svojemu Imenu, i učini s nama po velikom milosrđu svojemu« (ulaz). S vapajem »Kyrie eleison« molimo milosrđe, »oproštenje i mir« (molitva). Odlučno nastojmo živjeti po opomeni današnje poslanice i očuvati se neokaljanim na svojim putevima. Ne privežimo se uz zemlju i zemaljska dobra, nego neka se i naše »oči ufaju u Gospodina«. Naša čežnja neka je upravljena prema nebesima, prema domovini. Naše htijenje i nastojanje neka je upravljeno na Gospodina: »On otvara svoju ruku i napunja blagoslovom sve, što živi. »I već dolazi on u evanđelju kao naš pomoćnik i Spasitelj, koji otvara svoju ruku i sve napunja blagoslovom. On uslišaje molbu oca, koji ga moli za sina, i utješi ga riječima: »Idi, tvoj sin živi.« On uslišaje i molbu Crkve, koja njemu vapi: »Siđi, donesi mojoj djeci konačni spas.« Još ne će doći. Čas njegova drugoga dolaska još nije došao. Ali on je uvjerava: »Tvoj sin živi.« Crkva vjeruje i polazi svojoj kući, ususret velikom danu potpunog otkupljenja. Velikom radošću pjeva svoj Credo. Ona se ne će prevariti.

3. Mi osjećamo, da smo u progonstvu i plačemo (prikazanje) radi svoje velike »bijede« (pričesna); mi smo kao onaj na smrt bolesni sin kraljevskog činovnika iz Kafarnauma, o ko-

jemu govori današnje evanđelje i »ufamo se« u Gospodina: »Ti daješ hranu na vrijeme. Otvaraš svoju ruku i napunjaš blagoslovom sve.« »Spremno je moje srce.« Spremno je »ostati neokaljano na svome putu« (ulaz), živjeti po opomenama današnje poslanice. Kod prikazanja u svetoj Misi odrecimo se grijeha, neurednosti i grješne privezanosti i prinesimo kao žrtvu sebe, svoju volju, svoje želje, svoja neuredna nagnuća i zle navike. Ostavimo grijeh i svijet i očekujmo živom čežnjom ono, što je vječno. »Spremno je moje srce.« Sada u svetoj pretvorbi doći će on, da nam udijeli život i spasenje. On će izvršiti ono, o čemu pjeva pjesma na stepenicama: »Oči se sviju u tebe ufaju, Gospodine, i ti im daješ hranu na vrijeme.« Koliko smo umrli grijehu, svijetu i sebi, toliko će se on u svetoj Misi sjediniti s nama u žrtvenoj zajednici. U našu ruku stavlja samoga sebe kao naš žrtveni dar. On nama daruje svoje Srce, svoju molitvu, svoje kreposti, svoje zasluge i zadovoljštine, da u njemu i s njime dođemo k Ocu. U svetoj pričesti daje nama samoga sebe, svoj bogati i preobraženi život. »Oči se sviju ufaju u tebe.« I eto, u našoj se bijedi opet budi »nada« i pouzdanje. Imajući udjela u ovom nebeskom životu bit ćemo dosta jaki, da i dalje podnosimo život u progonstvu, dok Gospodin svojom slavnom pojavom ne uvede najprije pojedinca, i kasnije cijelu zajednicu u našu domovinu. Tada će otvoriti svoju ruku, i napunit će nas, koji smo se vjerno ufali u njega, blagoslovom, naime, neprolaznim nebeskim blaženstvom. »Opomeni se tvoje riječi (svoga obećanja) tvojemu sluzi, Gospodine, kojom si mi nadu dao; ona me je utješila u mojoj bijedi« (pričesna).

Dvadeseta nedjelja po Duhovima.

»Proslavi svoje Ime.«

Sveta se crkvena godina sve više približava svojemu svršetku.U svršetku crkvene godine Crkva vidi konac svjetske povijesti, dugog očekivanja i progonstva, daleko od Gospodina i Zaručnika. »Dođi kraljevstvo tvoje«, kraljevstvo blaženog i konačnog otkupljenja, izbavljenja iz teškoga progonstva.

1. »Sagriješili smo proti tebi i nijesmo poslušali tvoje zapovijedi« (ulaz). Ovako se molio Ananija, jedan od tro-

jice mladića u ražarenoj peći u Babilonu, kad su »hodali po plamenu hvaleći Boga i blagosivljajući Gospodina« (Dan. 3, 24). Crkva u užarenoj peći progonsva i trpljenja! Ona slavi Gospodina. »Sve, što si učinio nama, Gospodine, u pravom si sudu učinio, jer smo sagriješili proti tebi.« To je ispovijest svete Crkve! Dnevno ponavlja ovu ispovijest, svoj Confiteor kod pristupnih molitava u svetoj Misi. Dnevno se k nebu vije njezin vapaj: »Miserere mei, Deus — Smiluj mi se, Bože« i vapaj: Kyrie eleison. Danas, kad smo blizu svršetka crkvene godine, ovaj vapaj ima svoju posebnu toplinu. Sjetimo se svih milosti, koje smo primili tijekom crkvene godine. Sjetimo se svega što je izvršio i što je htio izvršiti na nama, na djeci svete Crkve, na našoj braći u Kristu. Dnevno je dolazio među nas, da se za nas žrtvuje i da nam udijeli milosti i plodove žrtve na križu. On nas je pozvao, da s njime postanemo jedna žrtva, da s njime budemo razapeti, da s njime pođemo u samu smrt. Dnevno nam je davao oproštenje grijeha i punio uskrsnulim, čistim i neumrlim životom. Ali mi se nijesmo jasno i potpuno stavili pod utjecaj ovoga života, i zato nijesmo osjetili svu njegovu puninu i plodnost. Sagriješili smo. Zaslužili smo kaznu.

2. »Proslavi svoje Ime i učini s nama po svome velikom milosrđu« (ulaz).« Svojemu Imenu podaj slavu!« Što mi, udovi Crkve, sagriješimo, to predbacuju neprijatelji Gospodinu! Govore da Crkva, u kojoj žive grešnici, čiji su članovi grešni ljudi, nema više uspjeha i prema tome nije Kristova Crkva. Crkva je svoje prošla. Sada neka ustupi mjesto drugoj religiji! »Svojemu Imenu podaj slavu!« Poradi samoga sebe oprosti našu krivnju i budi nam milostiv. Odvrati svoju kaznu od nas. Jer će zlikovci porugljivo govoriti za nas: Gdje je njihov Bog? Pokaži svoju silu na svojoj Crkvi i pomozi joj, da to vide njezini neprijatelji pa da vjeruju u tebe. »Proslavi svoje Ime!« Crkva traži znak od Gospodina! Ona ne traži velike izvanje znakove i čudesa, nego nutarnji božanski preporod i posvećenje duša! »Da se očiste od svih grijeha i radosnom dušom tebi služe« (molitva). Da budemo »razboriti, pa da razumijemo i vršimo, što je volja Božja; da se napunimo Duhom Svetim i među sobom da govorimo u psalmima i himnima i duhovnim pjesmama, da pjevamo i slavimo Gospodina u svojim srcima, da uvijek

njemu zahvaljujemo za sve, što je učinio svojoj Crkvi, nama i našoj braći u Kristu« (poslanica).

»Proslavi svoje Ime!« S velikom boli vidi majka Crkva, kako su mnoga njezina djeca, koju je po svetom krstu rodila na život, na smrt bolesna. I kao što je učinio činovnik kralja Iruda Antipe, tako i ona hrli ka Gospodinu i zaklinje ga, da »siđe pa da ozdravi sina, prije nego umre«. Eto kako ona živo žudi za velikim časom, kada će se Gospodin opet pojaviti i doći u svojoj slavi. »Siđi. Daj spasenje mojoj djeci, potpuno, konačno spasenje!« Ali on još ne dolazi. On kuša vjeru svoje zaručnice novim iskušenjima. On dolazi nevidljivo i tiho, pod neuglednim prilikama i skrovitosti hostije. On žrtvuje sebe, i u svetoj žrtvi daje vjernicima plodove svoje žrtve na križu. U svetoj pričesti daje sebe kao jaku hranu i uvjerava Crkvu: »Tvoje dijete živi!« A ona »povjerava Isusovoj riječi i ide« ususret danu njegova dolaska i konačnog otkupljenja vjerujući u njega i uzdajući se u njegovo djelovanje, kojim iscijeljuje i posvećuje.

3. Ovako postupa sveta Crkva. Ona poznaje grijehe i krivnju svojih službenika i udova. Ona ih priznaje i za njih se kaje. Ali ona se ne zaustavlja kod grijeha i grešnika. Ovu krivnju ona iznosi pred Gospodina, ona je priznaje Gospodinu, i ispovjedanje grijeha pretvara se u hvalospjev njegove veličine, milosrđa i svetosti. Uzdajući se u njegovo milosrđe i ljubav vjeruje, da će Bog očistiti krivnju i da će udijeliti milosti, koje će duhovno preporoditi njezinu djecu. »Idi. Tvoje dijete živi.« Ona se pouzdaje i potiče svoju djecu, na novo, čišće i vjernije nastojanje. Ona im podaje snagu svete žrtve i žrtvenu hranu, svetu pričest.

»Gledajte dobro, kako da živite, ne kao ludi nego kao mudri, iskoristite vrijeme, jer su dani zli. Zato nemojte biti nerazboriti, nego razumijte, što je volja Božja.«

»Oči se sviju u tebe ufaju, Gospodine, i ti im daješ hranu na vrijeme. Otvaraš svoju ruku, i napunjaš blagoslovom sve, što živi« (na stepenicama). Tako si uradio sa sinom kraljevskog činovnika, koji je bio na smrt bolestan. To činiš i po svetoj pričesti bolesnoj djeci naše Crkve. To ćeš i kod svoga dolaska na

sud učiniti sa cijelom svetom Crkvom, kad je budeš kao zaručnicu poveo u nebeske dvorove.

Molitva.

Udijeli, molimo, Gospodine, svojim vjernicima umilostivljen oproštenje i mir, da se ujedno očiste od svih grijeha i radosnom dušom tebi služe. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Ponedjeljak iza dvadesete nedjelje po Duhovima.

Naša vjera.

Sin nekoga činovnika u Kafarnaumu smrtno je obolio. I taj je čovjek dočuo, da dolazi Isus iz Judeje u Galileju. Pošao mu je dva dana hoda ususret i zamoli ga, da se nigdje ne zaustavi, nego da odmah siđe u Kafarnaum pa da ozdravi njegova sina. »Gospodne, siđi prije nego mi umre sin.« Gospodin je uslišao molbu činovnika, ali ne onako, kako je on mislio. On nije sišao u Kafarnaum, već je bolesnika izliječio izdaleka. Činovniku je odgovorio: »Idi, tvoj sin živi.« Činovnik je povjerovao i kod njegova se povratka obistinilo: njegov je sin uistinu ozdravio. Groznica ga je ostavila u onome času, u kojemu je Isus rekao činovniku: tvoj sin živi (evanđelje).

1. »Ne vjerujete, ako ne vidite znakove i čudesa« (evanđelje). Otac ovoga teško bolesnoga dočuo je za Isusa i vjerovao je, da može spasiti njegova sina od smrti. Inače ne bi Gospodinu pošao tako daleko ususret. Ali ipak njegova vjera još nije bila takova, kakovu Isus želi. Činovnik je mislio, da Gospodin mora bezuvjetno doći u njegovu kuću u Kafarnaum. Mislio je, da je Gospodinova moć ovisna o mjesnoj udaljenosti i o ličnoj prisutnosti. On se nadao da će Gospodin položiti svoju ruku na njegova sina, pa da će mu očitim čudom vratiti zdravlje. Zato mu je Gospodin prigovorio: »Ne vjerujete, ako ne vidite znakove i čudesa.« Činovnik je bio toliko zauzet mišlju na ozdravljenje svojega sina, da se nije ni obazirao na smisao tih riječi. Nestrpljivo i nasrtljivo ponovio je svoju molbu: »Gospodine, siđi odmah sada, prije nego mi umre sin.« Ali Isus nije pošao u Kafarnaum. Mnogo je važnije, da proširi i

produbi vjeru toga čovjeka. Izliječio je bolesnika izdaleka, bez vidljiva polaganja svojih ruku na bolesnika, bez čudesa i znakova. I sada je činovnik povjerovao Gospodinu savršenom vjerom. »Idi, tvoj sin živi. I povjerova čovjek Isusovoj riječi i pođe.« Blago onima, koji ne vide, a vjeruju! Gospodin uzgaja svoje u vjeri u njegovu ljubav, u njegovu mudru providnost, u njegovo svemoćno i skrovito djelovanje! Božji putevi drukčiji su od ljudskih puteva.

2. »Gospodine, siđi prije nego umre moj sin.« U nasrtljivom činovniku i u njegovoj nesavršenoj i slaboj vjeri ocrtani smo mi, današnji kršćani. I mi vidimo, kako mnoga naša braća po Kristu žive za ovaj svijet i za zemaljske stvari, i kako se sve više gube u ovim vremenitim stvarima. Mi sami doživljujemo, kako nestaje kršćanske vjere i kršćanske samosvijesti, kako se strahovito širi jednostrani nazor i shvaćanje, kako se cijeni samo ovo vremenito, kako se strahovito širi vjerska ravnodušnost, zaboravljanje na Boga, otpad od Krista i od njegove Crkve. Poznajemo opasnosti, kojima smo izloženi mi, i duše naših milih. Mi strepimo za njihovo spasenje. S činovnikom iz evanđelja pođimo i mi Gospodinu: »Gospodine, siđi prije nego svi propadnu!« Zauzmi se za njih, kao što si se veoma često vidljivo zauzeo za Izraelski narod i za samu Crkvu. Dođi da sudiš jakom mišicom i silnim gnjevom, i Božjim sudom uništi zle i opake. Učini znak, da opet vjeruju, da se povrate k tebi, i tako da spasu svoje duše. Eto tako očekujemo potajno u sebi znak i dolazak Gospodnji. A on nas prekorava: »Ne vjerujete, ako ne vidite znakove i čudesa!« I on ne će ispuniti našu želju, nego će proširiti našu vjeru: »Evo ja sam s vama u sve dane do svršetka svijeta« (Mat. 28, 20). On hoće, da vjerujemo u njegovu ljubav i mudrost, u njegovu spremnost i moć da spasi duše i nadvlada zlo. »Uzdajte se, ja sam nadvladao svijet« (Iv. 16, 33). Gospodin traži našu vjeru. On ne će još doći na sud, nego dnevno kuša našu vjeru. Ovim iskušenjem jača nam vjeru. Vjerujmo kao i onaj činovnik iz evanđelja, i čvrstom i slijepom vjerom pođimo na put u svoju vječnu domovinu. Ondje ćemo se uvjeriti: »Tvoj sin živi!«

3. Više nego možda i sami hoćemo priznati, očekujemo znak od Gospodina. Često kao da nam nije dovoljna vjera u njegovu

ličnost, u njegovo Božanstvo i čovječanstvo, u njegovu spremnost da sve spasi, u njegovo spasonosno djelovanje u dušama, u njegovu mudru providnost, u njegovo otajstveno i snažno djelovanje u srcima, u njegovu moć da blagom silom pokori i našu neukroćenu volju, u njegova obećanja i uvjeravanja. Mi upravo bolesno tražimo proroštva, otkrivenja budućnosti, i vjerujemo u ludo pričanje o stvarima, koje će snaći ljude ili nas same. Zato nas Gospodin punim pravom kara: »Ne vjerujete, ako ne vidite znakove i čudesa.«

»Dani su zli« (poslanica). Zato tim više vjerujmo, da Bog želi sve spasiti, vjerujmo i u silnu ljubav Gospodnju. Ne plašimo se! Što nas više zaokuplja briga za duše, koje se nalaze u opasnosti, tim vjernije ustrajmo uz Gospodina u molitvi, pokori i zadovoljštini! »Oči se sviju u tebe ufaju, Gospodine, i ti im daješ hranu na vrijeme. Otvaraš svoju ruku i napunjaš blagoslovom sve, što živi« (na stepenicama). Ovako vjerujmo i pouzdajmo se i mi! I ne ćemo biti prevareni, kao što se ni kraljevski činovnik iz evanđelja nije prevario u svojoj vjeri u Isusove riječi.

Molitva.

Udijeli, molimo, Gospodine, svojim vjernicima umilostivljen oproštenje i mir, da se ujedno očistite od svih grijeha i radosnom dušom tebi služe. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Utorak iza dvadesete nedjelje po Duhovima.

»Živite kao mudri!«

»Braćo, gledajte dobro, kako da živite ne kao ludi nego kao mudri« (poslanica). To je ozbiljna opomena da živimo samo za ono jedino potrebno, za spasenje svoje duše. Ta je opomena tim važnija, što u svetom bogoslužju promatramo bliski dolazak Gospodnji u našoj samrti.

1. »Ne kao ludi.« Prv je korak u kršćanskom životu oslobođenje od svake »ludosti«, od grijeha i od svakoga zla, očišćenje duše. Tko se želi uspeti na ljestve, mora početi s prvom prečkom. Prva je zadaća u tome, da se borimo protiv svojih

pogrešaka, da svoju pokvarenu narav očistimo od nečistih primjesa i da iščupamo korov. To je naporno i teško! Ali, iako je početak težak, posao će biti ipak sve laglji, jer će duša naći sve manje zapreka u svome djelovanju, kad se jednom započne. »Gledajte, da ne živite kao ludi«, kao oni, koji misle, da ima rasta, napretka i savršenosti, koja se ne temelji na čistoći srca, na borbi protiv glavne pogreške, protiv sklonosti na izvjesne male pogreške i nesavršenosti, na borbi protiv napasti i silnih strasti; koja se ne temelji na mrtvenju sjetilnosti, nutarnjih i vanjskih osjetila, mekoputnosti, ćutljivosti, sklonosti k oholosti i neljubeznosti; koja se ne temelji na ozbiljnoj pokori, bilo u spremnom primanju kušnja i trpljenja, koja Bog šalje, bilo u pokorničkim djelima i oštrini, koju smo sami izabrali; koja se ne temelji na svladavanju naravnog mišljenja i prosuđivanja u raznim prilikama i događajima, o ljudima, poteškoćama i neugodnostima; koja se ne temelji na dnevno sve savršenijem odreknuću svoga duha, mišljenja, htijenja i silnog sebeljublja, koje zarazuje cijelo naše djelovanje i čini ga besplodnim.

2. »K a o m u d r i.« Apostol je mudro uradio. On bi mogao da se hvali mnogim svojim odlikama, svojim rodom, svojim sposobnostima, svojim znanjem, svojom revnošću za svoje uvjerenje kao farizej, vjernim vršenjem zakona. »Ali što mi je bilo od koristi, to sam radi Krista držao gubitkom. Pače sve držim gubitkom po uzvišenoj spoznaji Isusa Krista moga Gospodina, radi kojeg sam se odrekao svega i sve držim kao izmet zato, da stečem Krista i da se nađem u njemu. Htio bih da poznam njega i moć njegova uskrsnuća i zajednicu njegovih muka, (kako je časno i korisno s Kristom trpjeti), da mu postanem sličan u smrti, da na koji način dođem do uskrsnuća od mrtvih (podnoseći napore i trpljenja za njega). Ali ne kao da sam ja već postigao ili da sam savršen. Za onim, što je naprijed, posižem. Trčim k biljezi, k nagradi nebeskoj, kojoj me Bog zove u Kristu Isusu. Koji smo god dakle savršeni, mislimo ovo« (Filip. 3, 5—15). Svakim se korakom sve više približujemo dolasku Gospodnjem, smrti i sudu. »Kao što je bilo u dane Noine, tako će biti, kad dođe Sin čovječji. Jer kao što su u dane pred potopom jeli i pili i ženili se i udavali do onoga dana, kad Noe uđe u lađu, i ne opaziše, dok ne dođe potop i sve odnese, tako će biti, kad dođe Sin čovječji. Tada će biti dva na polju, jedan će se uzeti, a drugi ostaviti. Bdijte, dakle, jer ne znate časa, kada će doći Vaš Gospodin. A znajte ovo: Kad bi domaćin znao čas, u koji će doći tat, bdio bi i ne bi dao potkopati svoje kuće. Zato budite i vi spremni, jer u čas, kad vi ne mislite, doći će Sin čovječji« (Mat. 24, 37—44).

3. »Kraljevstvo je nebesko kao deset djevica, koje uzeše svoje svjetiljke i izađoše ususret zaručniku i zaručnici. Pet ih je bilo ludih, a pet mudrih. Pet ludih uzeše svjetiljke, a ne uzeše sa sobom ulja, a mudre sa svjetiljkama uzeše ulja u svojim posudama. Ali jer se zaručnik zabavio, sve zadrijemaše i zaspaše. A o ponoći nasta vika: Evo, ide zaručnik, izađite mu ususret! Tada ustadoše sve djevice i zapališe svoje svjetiljke. Lude su tada otišle kupiti ulja, a međutim dođe zaručnik, i koje su bile spremne, uniđu s njim na svadbu i zatvore se vrata. Napokon dođu i ostale djevice i reknu: Gospodine, Gospodine, otvori nam! On im odgovori: Ne poznam vas. Bdijte, dakle, jer ne znate ni dana ni časa« (Mat. 25, 1 sl.). »Ne živite kao ludi nego kao mudri.«

»Iskoristite vrijeme, jer su dani zli. Razumijte, što je volja Božja.« Ovo razumijevanje treba da je djelotvorno i praktično, razumijevanje, koje će nas potaknuti na rad i po kojem ćemo u svakom trenutku učiniti i primiti ono, što Bog od nas želi, odnosno, što nam šalje da snosimo. To je kršćanska mudrost!

M o l i t v a.

Udijeli, molimo, Gospodine, svojim vjernicima umilostivljen oproštenje i mir, da se ujedno očiste od svih grijeha i radosnom dušom tebi služe. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Srijeda iza dvadesete nedjelje po Duhovima.

»I s k o r i s t i t e v r i j e m e.«

Liturgija nas opominje: »Iskoristite vrijeme, jer su dani zli« (poslanica). Približava se svršetak. Moramo dakle nastojati, da vrijeme ovoga života dobro iskoristimo, da ga upotrijebimo za ono što je korisno i Bogu ugodno. »Dani su zli.« Lako

možemo darovano nam vrijeme zlo upotrijebiti i izgubiti, iskoristiti ga na štetu Božjih interesa, a na propast svoje duše. »Zato nemojte biti nerazboriti.«

1. »Iskoristite vrijeme.« Godine brzo prolaze. Prije nego i mislimo, izbit će naša posljednja ura i mi ćemo se naći pred vratima vječnosti, na samrti. Svaki dan, svaki čas, dan nam je, da ga upotrijebimo za Boga, i tako si steknemo blaženu vječnost. A od svega vremena našega života samo je ovaj sadašnji kratki trenutak naš. Prije nego i pomislimo, već ga nema. Prošlost je izgubljena i više se ne vraća. Budućnost još nije naša, a možda nikada i ne će biti naša. Zato imamo samo ovaj sadašnji trenutak, koji već u slijedećem času ne će postojati. Naša budućnost, vječnost ovisi o tome, da li i kako ćemo iskoristiti sadašnji trenutak. Mi ga možemo izgubiti i propustiti neiskorištena. Mi ga možemo svijesno upotrijebiti za grijeh. Mi ga možemo pretvoriti u dragocjenu milost. Naša smrt i naš život, naša sreća i nesreća, nebo i zemlja ovisi o tome, što ćemo učiniti sa sadašnjim časom. Ne moramo li dakle ozbiljno shvatiti svoj život, koji se može u svakom trenutku završiti, i koji smo primili, da si pribavimo nebo? Smijemo li dopustiti da prođe ma samo jedan trenutak neiskorišten? Smijemo li samo u jednom trenutku živjeti svijetu i grijehu? Ne moramo li nasuprot sa svakim trenutkom lihvariti i što bolje iskoristiti za Boga i za našu dušu?

2. »Ako i živimo, živimo Gospodinu, i ako umiremo, Gospodinu umiremo« (Rim. 14, 8). Mi smo kršćani, po svetom krstu (i po redovničkim zavjetima) posvećeni samo Bogu. Naš cijeli ja pripada njemu: tijelo i duša, sposobnosti i talenti, zdravlje i snaga. Isto je tako i s vremenom. Ne raspolažemo više mi s danima, satima i časima, koji su nam dani, nego on, kome smo posvećeni. On raspolaže našom slobodom, našim htijenjem, svakim trenutkom našega života. Mi moramo samo jedno činiti: paziti na ono, što Bog u svakome trenutku od nas traži i želi, da zatim radosno prihvatimo sve, što on naređuje, traži, dopušta i šalje. Budući da Gospodin raspolaže s našim vremenom, zato nam mora biti svejedno, da li nas zove na ovu ili onu dužnost. Ta mi moramo biti u svakom času spremni, da učinimo i prihvatimo, da radimo i žrtvujemo, što on i kako on

želi i dopušta. Bog ne će da budemo niti samo jedan jedini čas besposleni. On određuje, raspoređuje, sređuje i nalaže. Ako ne traži neko izvanjsko djelo, onda nas zaposluje u našoj nutrini. U svakom trenutku, neprekidno nas potiče, da ga ljubimo, da mu zahvaljujemo, da ga slavimo, da mu se posvema podložimo i sve da žrtvujemo njegovoj svetoj volji. Svaki čas preko dana treba da bude izljev djetinje ljubavi prema Ocu. Eto, tako treba da iskoristimo svaki trenutak. Da živimo u sve većoj i savršenijoj ovisnosti o Bogu i o njegovoj svetoj volji. Svaki čas treba da postane novim i punim snopom za vječno gumno!

3. Samo ovaj trenutak je naš i njega moramo iskoristiti. U njemu moramo živjeti, t. j. ono činiti, što se od nas traži. A mjesto toga mi tako rado živimo u budućnosti, stvaramo planove, nepotrebno se brinemo za ono, što će sutra biti. Ili opet živimo u prošlosti podavajući se nepotrebnom sjećanju, predbacivanju i strašljivosti, a milost sadašnjega trenutka ostaje neiskorištena.

Veoma često se događa, da ono, što bismo po Božjoj volji morali sada učiniti, ostavljamo za kasnije. Za kratko vrijeme se nakupi toliko propuštenih dužnosti, da nam naskoro postanu nesnosne. I ne vršimo svoje dužnosti onako, kako bismo to morali. Previše se žurimo naravnom žurbom misleći samo, kako ćemo što prije svršiti, a pri tom ne mislimo na Boga, mjesto da svaku dužnost vršimo onako, kako nam se nameće, mirno i postojano. Jedino čovjek duboke vjere, koji se u svemu ravna po Božjoj volji, znade dobro iskoristiti vrijeme.

Nakon što je mnogo časova ostalo neiskorišteno, doziva nam vjera u dolazak Gospodnji na sud, i pomisao na smrt u pamet riječi poslanice: »Iskoristite vrijeme.« Mnogo se moramo kajati i u mnogome se popraviti. »Što ću jadan tada moći? Komu ću se molit poći, Gdje će jedva dobri proći? Uzdižući gledam nice, Grijeh mi stidom žari lice, Očisti me od krivice« (posljednica iz Mise za mrtve).

Molitva.

Udijeli, molimo, Gospodine, svojim vjernicima umilostivljen oproštenje i mir, da se ujedno očiste od svih grijeha i radosnom dušom tebi služe. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Četvrtak iza dvadesete nedjelje po Duhovima.

Duhovna lijenost.

»Gledajte dobro, kako živite ne kao ludi nego kao mudri. Iskoristite vrijeme, jer su dani zli« (poslanica). Posvuda niču napasti, varke i opasnosti za svakoga, koji iskreno teži i nastoji oko vrhunaravnog usavršenja. Glavna poteškoća i najveća opasnost krije se u našoj prirođenoj sklonosti na duhovnu lijenost. Ona nas priječi, da vrijeme pravo iskoristimo za Boga i za naš duhovni život. Tri su glavne vrsti lijenosti: rastresenost, žalost i potištenost duha, i maštanje o beskorisnim stvarima.

1. Rastresenost je stanje, kad nam misli nisu uz ono, što obavljamo. Ona je »grijeh bez tijela«, jer si od svega može načiniti tijelo, kome je ona duša. Ona djeluje posve skrovito i jedva je primjećujemo. I to je upravo njezina najopasnija strana, što je ne opažamo. Ona je rak rana u duhovnome životu i rađa vrlo neugodne pojave: nezadovoljstvo sa samim sobom, želju za karanjem, neurednu sklonost da sebe opravdamo, bolesno nagnuće da druge kritiziramo; u molitvi često odvraća našu pažnju, radi nje smo poslije svete pričesti neraspoloženi. Ona čini da nemarno obavljamo svoje dužnosti i napunja nas očitom odvratnošću prema pokorničkim djelima. U kratko vrijeme može da uništi sve milosti, koje smo mučno stekli kroz mnogo mjeseci. Do toga stanja nas dovodi običaj, da dužnosti odgađamo od dana do dana, od časa do časa. Mi postajemo nemirni, u nama nastaje neka duhovna žurba, i u dužnostima, koje su se nakupile, ne vidimo više Boga, nego samo neki teret. Do rastresenosti nas vodi i običaj da se uvijek spremamo započeti neki posao, a ipak ga nikada ne započinjemo; zatim prekomjerne usmene molitve i vanjska pobožna djela.

2. Duhovna žalost. Nijedno drugo stanje u duhovnom životu ne rađa toliko lakih grijeha, koliko duhovna žalost. Ona nipošto nije istovjetna sa strpljivošću, jer je njezina oznaka uzbuđenost i svadljivost, a ne strpljivost. Ona nije isto što i kajanje: ona je zapravo neka srdžba na samoga sebe, a ne bol radi toga, što smo Boga uvrijedili. Ona je isto što i sebeljublje. Mi smo žalosni, jer smo umorni, sustali u pravom djelovanju i u vjernosti. Izgubili smo odvažnost, da izbjegavamo grješne prilike, naše nevjere i nesavršenosti. Naš je duh privezan uz stvorove, kod kojih tražimo utjehe. Hoćemo, da nas poštivaju, da budemo priznati, da drugi saznadu što osjećamo, trpimo, radimo i što smo nakanili. Riječ u jednu: Svijet je ona sunčana zraka, na kojoj se grijemo. Po žalosti dobiva đavao vlast nad našom dušom. Žalost oslabljuje djelovanje svetih sakramenata. Slatke stvari čini da postaju gorke, a sredstva spasenja da postaju otrovom. Gubimo odvažnost za borbu i odricanje. Ne možemo više Boga pravo naći, i upravo ta spoznaja nas baca u još veći ponor žalosti. Koliko li nas dakle žalost priječi, da dobro iskoristimo vrijeme i milosti, koje nam Bog u svojoj dobroti svaki čas nuđa. Najdublji uzrok žalosti je navika, da ne radimo toliko iz ljubavi prema Bogu, radi Božje slave, po njegovoj volji i nakanama, nego više radi nas samih, i radi onoga, što je nama ugodno i drago! Mnogi zapravo i nijesu u svome duhovnom životu postavili Boga kao cilj, za kojim teže, nego vlastiti napredak, vlastiti ja. A da sami o tome nemaju ni pojma!

3. Bavljenje beskorisnim stvarima. Još nije bilo vremena, koje bi kao današnje vrijeme pružilo čovjeku toliko prilike, da se bavi beskorisnim stvarima i poslovima. Ono ga upravo zavodi, da dragocjeno vrijeme potrati prekomjernim čitanjem, dnevnim novinama, slušanjem radija, zanimanjem za sport i zabave, koje pobuđuju uvijek novu senzaciju. Kamo sreće, kad bi to bila samo djeca ovoga svijeta, koja u ovim po sebi opravdanim stvarima ne bi obdržavala pravu mjeru i upotrebljavala ih tako, da bi i uz njih sačuvala smisao i pogled za ono jedino potrebno! Ali nažalost i mi, koji smo se Bogu posvetili i obvezali, bavimo se beskorisnim stvarima na štetu naše molitve, sabranosti i ljubezne pažnje na Boga i na savršeno predanje njemu! Koliko smo sami krivi za rastresenost. Koliko li beskorisnih, često i grješnih misli, briga, nakana, riječi, razgovora i zabava! Zato nas sveta Crkva s pravom opominje: »Iskoristite vrijeme. jer su dani zli«, zavodljivi!

Dakako, da dobro iskoristimo svaki trnutak, zahtijeva se izvanredna snaga duha, naprezanje i svetost. Zato se nemojmo čuditi, što je sveti Alfons iz Liguorija, koji se zavjetovao, da ne će nikada propustiti nijedan čas, bio proglašen svetim, te ga kao takova štujemo na našim oltarima!

Upravo je u tom velika prednost redovničkog staleža, što nas snažno štiti i osigurava protiv opasne lijenosti. Ali i u redovničkom staležu moramo, kao i u svijetu, visoko cijeniti svaki trenutak, imati živu vjeru, žarku ljubav prema Bogu i Kristu i umrtvenosti.

Molitva.

Udijeli, molimo, Gospodine, svojim vjernicima umilostivljen oproštenje i mir, da se ujedno očiste od svih grijeha, i slobodnom dušom tebi služe. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Petak iza dvadesete nedjelje po Duhovima.

»Razumijte, što je volja Božja.«

»Iskoristite vrijeme, jer su dani zli. Zato nemojte biti nerazboriti, nego razumijte, što je volja Božja« (poslanica). Mudrost kršćanskoga života sastoji se u tome, da spoznamo, što je volja Božja. U svemu pazimo na Boga i na njegovu svetu volju! Toliko ćemo iskoristiti vrijeme, koliko smo navikli da sve što nam se dogodi, promatramo obzirom na Božju volju i providnost, pa da sve činimo i podnosimo i trpimo radi Božje volje.

1. »Razumijte, što je volja Božja.« Gospodin je u svemu nastojao, da vrši volju Očevu. Uvijek je jasno i sigurno gledao na volju Očevu. Ta on je kao utjelovljeni Sin Božji već od prvoga časa, kako je ušao u ovaj svijet, uživao jasno gledanje Boga. U svemu je vidio Boga, Božju volju, ono, što je Ocu milo. »Svagda činim, što je Ocu milo« (Iv. 8, 29). Njegovo je »jelo, da čini volju onoga, koji ga je poslao« (Iv. 44, 34). Gospodin poznaje samo Očevu volju. Njoj je posvetio svoj cijeli život. Mi smo udovi Gospodnji. Mi živimo Isusovim životom. I za nas je najvažnije, da upoznamo i vršimo volju Očevu. Mi ćemo napredovati u duhovnoj savršenosti, ako se svim srcem posvetimo Božjoj volji, ako ništa ne tražimo za sebe ni malo ni veliko, ni u vremenu ni u vječnosti (Naslj. Kr. 3, 25). Savršenost je u ljubavi, a ljubav je u tome, da vršimo Božju volju: »Budi volja tvoja!« A Božju volju ćemo toliko ispuniti, koliko je

upoznamo. Prvi korak u pravom kršćanskom i savršenom životu učinit ćemo tako, da u svim stvarima, prilikama, događajima i doživljajima vidimo Božju providnost i ruku, Božju ljubeznu nakanu, dopuštenje i određenje; da se ne zaustavljamo kod doživljaja, događaja, poteškoća i dužnosti, nego da svojim pogledom prodremo kroz njih i preko njih, pa da po njima i preko njih dopremo do posljednjega cilja, do prave stvarnosti, do Boga, »koji sve djeluje u svima« (1. Kor. 12, 6).

2. Božju volju upoznajemo po t. zv. znakovima, kojima nam daje na znanje, što od nas hoće i traži. Ovi su znakovi riječi, koje je Bog izgovorio kako ih nalazimo u objavi Staroga i Novoga Zavjeta. Knjige Staroga i Novoga Zavjeta javljaju nam, što Bog zapovijeda i što zabranjuje, što nam savjetuje i što traži od naše ljubavi. Drugi je znak Božje volje izvanjska Božja riječ u stvaranju i u providnosti. Svako biće nam govori o Božjoj sili, mudrosti, ljubavi i veličini, i potiče nas, da u svetom strahu služimo tome velikom i ljubljenom Bogu. U svim događajima, u malima i u velikim, djeluje Božja providnost. Sve, pa bilo kakogod teško i gorko, sve Božja mudrost dopušta, određuje i svakome tako mjeri, kako je to za njega najbolje. Zahtjevi naše tjelesne i duhovne naravi, socijalni obziri i dužnosti, sve što od nas traži naš stalež i naše zvanje, sve je to samo odraz onoga, što Bog hoće, da činimo, odnosno podnesemo. Treći znak njegove volje jest unutrašnje prosvjetljenje i govor našoj duši. Taj unutrašnji govor teže je razumjeti od izvanje Božje riječi. Ali što smo više s Bogom sjedinjeni, tim jasnije i sigurnije primjećujemo njegov glas. Četvrti znak njegove volje jest spoznaja i zahtjevi našega razuma. Bog nam je dao duh vjere, i vjerom je prosvjetlio naš razum, pa zato ako se vladamo po spoznaji prosvijetljenog razuma, vladamo se zapravo po Božjoj volji. U mnogobrojnim slučajevima je vlastita spoznaja gotovo jedini putokaz. Što se milost u nama više umnožava, a po milosti sveta ljubav, tim je vlastita spoznaja više prosvijetljena spoznajom Duha Svetoga, tako da gotovo instinktivno i bez mnogo razmišljanja razumijemo, što Bog traži od naše duše (dar savjeta). »Razumijte, što je volja Božja.«

3. »Razumijte, što je volja Božja.« Nema spoznaje, koja bi

nas više usrećila i učinila slobodnima, od spoznaje Božje volje. U svijetlu spoznaje: To je Božja volja, on to dopušta, on to šalje, on to naređuje, postaje nam vršenje dužnosti lako, a trpljenje slatko. Spoznaja, da je Bog tako htio i odredio, pretvara sve u molitvu i u jedan uzdisaj: »Blago onima, koji žive po zakonu (po volji) Gospodnjem!« (Psalam ulazne pjesme).

U spoznaji Božje volje priznajemo: »Sve, što si učinio nama, Gospodine, u pravom si sudu učinio ,jer smo sagriješili proti tebi i nijesmo poslušali tvoje zapovijedi« (ulaz). U svakom trpljenju i u svim kaznama, koje nas snađu, upoznajmo djelovanje pravednoga, ali jednako milosrdnog i ljubljenog Boga. Ponizno mu se podložimo i imajmo nepokolebivo pouzdanje u njegovo milosrđe. »Proslavi svoje Ime, i učini s nama po svome velikom milosrđu.« Ovako promatrajmo sa svetom Crkvom trpljenje i poteškoće sadašnjega života, i tako se u njima vladajmo.

Molitva.

Udijeli, molimo, Gospodine, svojim vjernicima umilostivljen oproštenje i mir, da se ujedno očiste od svih grijeha i radosnom dušom tebi služe. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Subota iza dvadesete nedjelje po Duhovima.

»Napunite se Duhom Svetim.«

Crkva misli na bliski svršetak svoga i našega zemaljskoga života. S velikom boli vidi majka Crkva, kako velika većina kršćana ne živi duhovno i kako nestaju u zemaljskim brigama i poslovima, dobrima i užitcima. Oni su »nerazboriti«. »Ne opijajte se vinom, u kom je razuzdanost, nego se napunite Duhom Svetim.«

1. »Napunite se Duhom Svetim« (poslanica). Slično Mariji, »posudi duhovnoj«. Slično apostolima, nakon što je Duh Sveti sišao nad njih. Slično prvim kršćanima, koji su po svetom krstu i svetoj potvrdi toliko postali drugim ljudima, da su kod svih, koji su ih vidjeli, izazivali sveto poštivanje. Svatko je mogao vidjeti, da u njima djeluje sam Bog. Radi toga smo i mi

primili sveti krst i potvrdu: da se napunimo Duhom Svetim. Prije svetog krštenja svećenik je triput dahnuo u nas i rekao: «Iziđi iz njega, nečisti duše, a daj mjesto Duhu Svetomu Utješitelju.« Zatim je načinio znak svetoga križa na našemu čelu. Od sada ne smijemo više biti tjelesni, nego duhovni, jer Duh Sveti stanuje u nama (Rim. 8, 9). »Koji su Kristovi, svoje su tijelo raspeli s manama i požudama« (Gal .5, 24). Svećenik je molio: »Zaklinjem te, nečisti duše, u ime Oca i Sina i Duha Svetoga, da iziđeš i odstupiš od ovoga službenika Božjeg, jer tebi, prokleti osuđeniče, zapovijeda onaj, koji je nogama išao po moru i pružio desnicu Petru kad se topio.« Bili smo pokršteni. Po posvetnoj milosti ušao je u našu dušu Duh Sveti i napunio je svojom svjetlošću i svetošću. Primili smo i sakramenat svete potvrde. Biskup nas je primio riječima: »Duh Sveti sišao na vas i sila Svevišnjega očuvala vas od grijeha. Amen.« Što su apostoli o Duhovima proživjeli, moralo bi se i na nama ponoviti. Mi smo primili Duha Svetoga, snagu u borbi protiv grijeha i u odvažnom ispovijedanju Krista i njegove nauke, snagu, da razvijemo i usavršimo kršćansku krepost i svetost. Biskup je ispružio ruku nad nama, sazvao Duha istine i razbora, Duha savjeta i jakosti, Duha znanja i pobožnosti, a napose Duha straha Božjega, na kojemu se temelji duhovni život. Tada nas je biskup pomazao svetim uljem na čelu. Molio je Boga: »Potvrdi Bože, što si u svome svetom hramu, t. j. u svetoj Crkvi, učinio na nama.« »Duh Sveti, koji je sišao na njih, prebivao uvijek u njima, i učinio ih hramom svoje slave.« Otpustio nas je s blagoslovom: »Blagoslovio vas Gospodin sa Siona, da vidite dobra Jeruzalemska«, t. j. veliko obilje milosti ovdje na zemlji, i »postignete vječni život«. Mi smo hram Duha Svetoga, dnevno moramo biti sve savršenije njegov hram. »Napunite se Duhom Svetim.«

2. »Puni Duha Svetoga.« Zli duh nema više mjesta u nama: I ljudski duh mora nestati: čisto naravno mišljenje i prosuđivanje. Mi ne smijemo više raditi samo po naravnom prosuđivanju i po naravnim razlozima, po svojoj spoznaji, pod utjecajem neuredne strasti, po čisto naravnom osjećaju, nagonu, sklonostima i željama. Duh Sveti, koji u nama stanuje i u nama

vlada, treba da određuje naše htijenje i djelovanje. Duboka i živa vjera treba da zamjenjuje čisto naravno mišljenje i život. Nada treba da se pretvori u radosno i nepokolebivo pouzdanje u Božju i Spasiteljevu ljubav i djetinju odanost prema Ocu, koji u svima djeluje, koji sve ljubezno i mudro vodi i upravlja. Naša volja treba da toliko nestane u Božjoj volji, da ona postane jedini motiv našega htijenja i djelovanja. Mi treba da se bojimo i izbjegavamo grijeh, svaku najmanju nevjeru i pogrešku, jer znamo da pripadamo Gospodinu, i da na svaki način moramo svoju dušu posvetiti i spasiti. Puni Duha Svetoga treba da živimo životom ljubavi prema Bogu i Kristu. Treba da nježno i s ljubavlju općimo s Bogom, svojim Ocem i prijateljem. Živimo u njegovoj prisutnosti i potaknimo cijelo svoje biće, da bez prestanka njega slavi, njemu zahvaljuje, i njemu se posve predaje. Zaboravimo na sebe, i utrošimo sve svoje sile u žarkoj revnosti za njega i njegove nakane. Smatrajmo kao najveće dobro to, da njemu i njegovoj volji živimo. Djetinjom i nježnom ljubavlju prionimo uz Krista, utjelovljenoga Sina Božjega, cijenimo otajstva njegova života na zemlji, na nebu i u svetohraništu; cijenimo svetu Crkvu i sve ono veliko i sveto, što Duh Sveti u njoj djeluje; njezinu vjeru, njezine sakramente, njezin život i njezine molitve. Puni Duha Svetoga bit ćemo smireni. Usprkos vanjskih i nutarnjih kušnja i trpljenja vladat će u našoj duši nepomućen i radostan mir i duboka sigurnost. Ni napasti nas ne će smesti niti obeshrabriti. U općenju sa svijetom sačuvat ćemo svoj mir i pokoj, pa i onda, kad povrijede naše sebeljublje ili naše pravo. Puni Duha Svetoga uzdići ćemo se iznad naravnog mišljenja, htijenja i djelovanja. Bez mnogog razmišljanja i slobodni od sporosti, od koje inače trpimo, i nesigurnosti izabrat ćemo — ni sami neznamo kako — ono, što je pravo i osjetit ćemo, da smo dovoljno jaki, da u svakoj prilici vršimo junačka i herojska djela, koja uvelike nadmašuju poprečna i osrednja djela. Više počelo, sam Duh Sveti djeluje naime u nama. Puni Duha Svetoga »pjevat ćemo i slavit ćemo Gospodina u svojim srcima«: činima ljubavi, zahvale, klanjanja, čašćenja, u zajednici sa cijelom Crkvom, koja moli i njemu se klanja, u žrtvi kod svete Mise, u molitvi svoga časoslova, u privatnoj molitvi, u tihom općenju s Bogom i Kristom.

3. »Napunite se Duhom Svetim.« To treba da je plod Duhovskog blagdana i mnogih nedjelja po Duhovima.

Da se napunimo Duhom Svetim, čuvat ćemo se svakog promišljenoga grijeha i nevjere, ne ćemo se više protiviti nadahnućima milosti, borit ćemo se protiv želje za udobnošću, protiv mnogih sebičnih, zemaljskih i vremenitih misli, želja, motiva, nakana i planova; protiv svoje potajne oholosti i svoga neurednog pouzdanja u samoga sebe; nikako ne ćemo više popustiti sjetilnosti i tjelesnim požudama.

Molitva.

Udijeli, molimo, Gospodine, svojim vjernicima umilostivljen oproštenje i mir, da se ujedno očiste od svih grijeha i radosnom dušom tebi služe. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Sveta Misa dvadeset i prve nedjelje po Duhovima.

1. Godina milosti sve se brže približava svome svršetku. Crkva se boji, da će neprijatelj u ovim posljednjim tjednima udvostručiti svoje napore, da vjernicima otme plodove godine, koja je na izmaku. Zato ona potiče svoju djecu na novu i odvažnu borbu i daje im oružje, kojim će odolijevati napastovanju đavla i njegovih pristalica i nepokolebivo ustrajati u svakom pravom dobru. Kršćanin je borac. Kršćanski je život borba za ideale Krista Kralja, Gospodina i Boga, i ova borba ima svoju sliku i uzor u Esteri, koja se, ojačana postom i molitvom, pojavljuje pred kraljem i stiče pobjedu nad neprijateljem svojega naroda, nad lukavim i okrutnim Amanom; ova je borba ocrtana i u nepokolebivom i strpljivom Jobu, i u njegovoj pobjedi nad đavolskom zlobom i napastovanju. Ova dva uzora, Estera i Job, i pomisao na bliski sud, potiču nas na junačku borbu.

2. Estera, Crkva, kršćanska duša zna, da ju neprijatelj Aman, đavao i njegove pristalice pritišću, mrze i progone. Zato je sva njezina nada u pouzdanoj molitvi. »Na tvojoj volji, Gospodine, sve je postavljeno, i nema toga, koji bi se mogao protiviti tvojoj volji« (ulaz). Probudi zato svoju moć i »čuvaj svoju obitelj« od neprijateljskih zasjeda (molitva). Neprijatelji su Crkve i kršćanske duše ne samo »tijelo i krv«, t. j. slabi čovjek, nego i »knezovi i vlasti, svjetski upravitelji ove tame, duhovi zlobe u zraku.« Bog nas je oboružao nesavladivom bojnom opremom: »opasao nas je istinom, obukao u oklop pravde, noge je obuo spremnošću na evanđelje mira. Dao nam je štit vjere, spasonosnu kacigu i duhovni mač, koji je riječ Božja« (poslanica). U pjesmi na stepenicama nastavlja se pouzdana molitva ulazne pjesme. Gledajući u Božje veličanstvo, koji je bio »prije nego bregovi postaše i prije nego se sazda zemlja«, dobiva duša novu snagu i postojanost. Što smo mi ljudi prema ovome silnom Bogu? Samo dužnici. A ipak Bog oprašta naš dug, ako ga zato molimo. Ali i mi moramo biti milosrdni prema našim dužnicima (evanđelje). Onda se možemo pouzdano nadati, da će nam Bog

udijeliti snage i jakosti, da nadvladamo neprijatelje spasenja, kao i Job, koji je priprosto i pravedno i bogobojazno prihvatio borbu s đavlom i pobjedonosno završio u junačkoj strpljivosti. Sotona je htio, da ga raznim nevoljama i nesrećama prisili da priklinje Boga, ali Job je bio jači, jer je nosio oružje Božje i postojano čuvao svoju vjernost i vjeru u Boga (prikazanje).

3. Čvrstom vjerom u Boga, vladara svega, kome je sve podložno, ojačana postom i molitvom, pošla je Estera, zaručnica i kraljica, t. j. sveta Crkva ka kralju. Pođimo i mi s njom. Prikažimo Bogu svoje darove: Kristovo tijelo i krv, »sveti kruh vječnoga života i kalež vječnoga spasenja«, i u ovom svojem žrtvenom daru posvetimo sami sebe, cijelo svoje biće, da bude samo njegovo, njemu da živi i služi. S Jobom, koji je slika trpećeg i poniženog Krista Gospodina, budimo spremni, da se posve predamo Očevoj volji i da mu se u svim nesrećama i križevima podložimo. Za ovu borbu, koju danas moramo voditi protiv zlih sila, uzmimo kod svete žrtve Božje oružje: oklop pravde i svetosti, kacigu nepokolebivog pouzdanja da ćemo pobijediti i zadobiti spasenje. U svetoj pričesti primit ćemo »spasenje«, Krista. U svojoj Crkvi, u nama živi Krist, koga je Bog prokušao, koji je bio vjeran, postojan i prokušan u borbi i u trpljenju. Kao drugi Job nadvladao je u savršenom predanju u volju Očevu sve zasjede vražje i svojih neprijatelja. I u svojoj Crkvi, u nama, svojim udovima se bori protiv zlih duhova i kneza ovoga svijeta, i pobjeđuje ih. »Duša je moja« po milosti koju dobivamo u svetoj pričesti, »u tvojemu spasenju. Opaki me gone; pomozi mi, Gospodine, Bože moj.« Ti si obećao: »Tko jede od ovoga kruha, živjet će u vijeke« (Iv. 6, 58). To je »hrana besmrtnosti« (pričesna). Sudjelujući kod svete Mise zadobit ćemo i snage, da pobijedimo sebe, da budemo milostivi i milosrdni prema bližnjemu i da oprostimo svojim dužnicima. Ovako možemo mirno i spokojno poći ususret danu konačnoga suda.

Dvadeset i prva nedjelja po Duhovima.

Borba i pobjeda.

Novi Izrael, sveta Crkva, i mi, izlazimo iz Egipta, iz svijeta, i polazimo u obećanu zemlju, u vječnu domovinu, u koju će

nas Gospodin Krist uvesti kod svoga drugoga dolaska (stih aleluja). U vremenu, koje protiče od izlaska iz Egipta, od našeg krštenja, do ulaska u obećanu zemlju, do smrti, uzdišemo, jer nas bez prestanka pritišću i progone neprijatelji našega spasenja. Ali mi ćemo ipak pobijediti, jer imamo sjajno i nepobjedivo oružje.

1. Neprijateljske sile, koje se protive nama, Božjemu narodu, svetoj Crkvi, jasno su izražene u današnjem bogoslužju u slici o strpljivom Jobu i Esteri, i jasnim riječima današnje poslanice. Job je živio priprosto i pravedno i bogobojazno. Zato je »sotona zatražio, da ga kuša. I dade mu se vlast od Gospodina na njegov imetak i njegovo tijelo« (prikazanje). Estera je saznala za okrutni naum Amanov, da se svi Izraelci u cijelom perzijskom carstvu pobiju. Ona je vapila ka Gospodinu i Gospodin ih je spasio (ulaz). Sa svetom liturgijom prepoznajemo u strpljivom Jobu i u Izraelskom narodu, koji je Aman osudio na propast, našu svetu Crkvu, nas same, opkoljene odasvuda i pritisnute neprijateljima. Tako mora biti sa svima, koji su vjerni Bogu. Jer idu Božjim putevima, zato sotona traži, da ih kuša. I Gospodin mu je dao vlast nad njima. Božji narod, kome sotona nije neprijatelj i koji on ne progoni, nikako nije Božji narod. Crkva, koju neprijatelj neprestano ne proganja i ne napada, nije ni Božja ni Kristova Crkva. Borba je lozinka. A mi se »zapravo nemamo boriti protiv tijela i krvi, t. j. protiv slabih ljudi, nego protiv knezova i vlasti, protiv svjetskih upravitelja ove tame, protiv zlih duhova u zraku« (poslanica). Bog daje zlim duhovima vlast nad Crkvom i nad kršćanima, da ih kušaju i progone, pa da budu prokušani u borbi i u napastima. Međutim, sotona ne može upravo ništa više učiniti, nego mu to Bog dopušta. Bog, Krist je gospodar i sotone i pakla.

2. Mi ćemo pobijediti sve neprijatelje. »Gospodine, ti si nam utočište od koljena do koljena« (na stepenicama). U svetom krstu, u svetoj Crkvi, primili smo Božje oružje. S njime se »možete oduprijeti i održati, pošto ste sve svladali. Budite, dakle, jaki; neka vaši bokovi budu opasani istinom, obučeni u oklop pravde, noge obuvene spremnošću na evanđelje mira. U svemu pak uzmite štit vjere, kojim ćete moći pogasiti

sve vatrene strijele nečastivoga. Uzmite i spasonosnu kacigu i duhovni mač, koji je riječ Božja« (poslanica). Drugo je oružje mrtvenje i molitva. Estera je postila i molila (ulaz). I Job je molio, kad ga je sotona kušao. Završnim riječima današnje poslanice sveti Pavao dodaje riječi: »Svakom molitvom i moljenjem molite se duhom u svako vrijeme, i za to bdijte sa svom ustrajnosti i molitvom za sve svete«, za kršćane, (Efež. 6, 18). Treće oružje pruža nam evanđelje današnje svete Mise: velikodušno milosrđe s drugima, ljubav, koja oprašta i koja se smiluje. »Oprosti nam dugove naše, kako i mi opraštamo dužnicima našim.« S oružjem milosrdne ljubavi, koja spremno oprašta, imamo vlast i nad Bogom. Mi određujemo veličinu Božjega milosrđa prema nama grešnicima: njegovo je oproštenje ovisno o milosrđu, kojim susrećemo svoju subraću. »Opraštajte, i vama će biti oprošteno« (Luka 6, 37). Ali i obratno »tako će moj nebeski Otac učiniti vama, ako svaki od svega srca ne oprostite svomu bratu« (evanđelje o nezahvalnom sluzi).

3. Kako je utješna misao današnjeg misnog teksta! Bog daje sotoni i zlim ljudima vlast nad Crkvom i nad dobrim ljudima. U mudrim odredbama Božje providnosti sadržano je i sve zlo, što oni nanose svetoj Crkvi. Bezbožni i njihov vođa, sotona, svi vrše Božje planove. Mi smo dakle uvijek u Božjoj ruci, iako se koji puta čini, kao da smo predani neprijatelju na milost i nemilost.

»Izrael iziđe iz Egipta, kuća Jakovljeva iz tuđega naroda« (na stepenicama). Ostavimo »tuđi narod«, njegove idole i ideale. Kao nekoć kod svetoga krštenja odrecimo se i sada sudjelujući kod svete Mise svega, što je bezbožno, što nas suzdržava od Boga i što nas smeta na putu k Bogu.

Kod prikazanja predajmo se s Jobom potpuno Božjoj ruci, kao savršen žrtveni dar Bogu. Pa ako nas on i preda neprijatelju i njegovim zasjedama, ako nam neprijatelj s Božjim dopuštenjem otme naš imetak i ako udari naše tijelo teškom gubom (bolestima), mi ćemo biti i želimo biti potpuna žrtva Bogu. Što se više njemu žrtvujemo, tim će nas sigurnije primiti i spasiti (pričesna).

Molitva.

Svoju obitelj čuvaj, molimo, Gospodine, sveudiljnom ljubavlju, da od svih protivnosti po tvojoj zaštiti bude slobodna i u dobrim djelima tvojemu Imenu odana. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Ponedjeljak iza dvadeset i prve nedjelje po Duhovima.

Vojujuća Crkva.

Bogobojazni Job u vlasti sotone, udaren gubom, lišen svega imetka, okružen nemilosrdnim prijateljima, koji mu u njegovoj nesreći samo prigovaraju. On uzdiže svoje oči k Bogu, oboružan vjerom, pouzdanjem u Boga i strpljivošću i zato je izdržao tešku kušnju. U misnom bogoslužju Job je slika našega Gospodina, koji je nevino trpio, i u trpljenju pobijedio; on je slika nedužno progonjene i zlostavljene Crkve i njezine djece, koja svojim strpljivim podlaganjem Božjem dopuštenju i naređenju pobjeđuju.

1. Mi se ne borimo protiv tijela i krvi, protiv ljudi, nego protiv knezova i vlasti, protiv svjetskih upravitelja ove tame, t. j. zlikovaca, protiv duhova zlobe u zraku. Po Božjem dopuštenju Crkva se nalazi u borbi. Njezini borci jesmo i ostajemo mi. »Kraljevstvo nebesko silu trpi, i silnici ga grabe« (Mat. 11, 12). Naši neprijatelji i neprijatelji Crkve nijesu toliko ljudi, koliko zli duhi. To su nevidljivi neprijatelji, čija je spoznaja i snaga jača od naše ljudske. »Legija im je ime« (Marko 5, 9). Njihovo je biće zloba, lukavstvo i laž. Njihovo je oružje prijevara i neistinitost. Njihova je svrha da upropaste i zadaju smrt dušama, koje je Isus svojom krvlju otkupio. Ovi su zlobni duhi knezovi i vladari »tame«, t. j. zlih ljudi, nevjernika, bezbožnika, onih, koji mrze na Boga i na Krista. Oni se skrivaju u likovima Nerona i Domicijana, u ličnostima Arija i mnogih drugih krivovjeraca, u likovima svih onih, koji Krista i njegovu Crkvu mrze, kleveću, tlače i proganjaju. Pod ovim okolnostima promatra liturgija crkvenu povijest, život svetaca i djece Božje. Pod ovim okolnostima moramo i mi prosuditi svoj život na zemlji. Dokle-

god Crkva živi na ovome svijetu, tako će dugo biti »vojujuća Crkva«. U njoj Krist vojuje i bije boj protiv antikrista i sotone. Mi smo udovi vojujuće Crkve. Svima je nama apostol uputio opomenu: »Budite trijezni i bdijte, jer đavao, vaš protivnik, riče kao lav i obilazi tražeći da koga proždere« (1. Pet. 5, 8). Crkva nas svake večeri kod povečernje (kompletora) podsjeća na ove riječi.

2. »Oprite mu se jaki u vjeri« (1. Pet. 5, 9). Oprite mu se u vjeri Estere i Crkve: »Na tvojoj volji, Gospodine, sve je postavljeno, i nema toga, koji bi se mogao protiviti tvojoj volji«, pa ni sotona. »Jer ti si učinio sve, nebo i zemlju, i sve, što se u opsegu neba sadrži: Ti si Gospodin svemu« (ulaz), ti si Gospodar i sotone i svih zlobnih i tamnih sila. Ti postavljaš njima granice. »Paklena vrata ne će je nadvladati« (Mat. 16, 18). »Gospodine, ti si nam utočište« (na stepenicama). »Oprite mu se jaki u vjeri«, s oružjem Božjim. »Neka vaši bokovi budu opasani istinom, obučeni u oklop pravde, noge obuvene spremnošću na evanđelje mira«, pokriveni »štitom vjere i spasonosnom kacigom, a u desnici duhovni mač«. Apostol naglasuje, da nijedan dio oružane spreme, koju je Gospodin dao svojim borcima, ne smije manjkati. Oružana sprema sastoji se od šest dijelova: pas, oklop, nogavice, štit, kaciga i mač. Pas »istine«, t. j. vjernost prema vjeri u Krista i u Crkvu, koju smo vjeru ispovijedali kod svetoga krštenja. »Oklop pravde«, t. j. oklop sveta i savršena života. »Noge obuvene« spremnošću i jakošću, da uvijek živimo po Isusovoj nauci i po njegovu primjeru i da svojim uzornim životom naviještamo evanđelje, pravo kršćanstvo. U ljevici nosimo »štit vjere« u Gospodina i štit nepokolebivog pouzdanja u njegovu blizinu, u njegovu moć i u njegovu milost, koja u nama djeluje. Na glavi nosimo »spasonosnu kacigu«, čvrstu nadu u vječni spas, koji nas čeka. Desnicom upravljamo »duhovnim mačem, t. j. riječju Božjom«: Kao što je nekoć Gospodin napasniku u pustinji odvratio: »Pisano je«, tako i mi uzvraćamo đavlu, njegovim slugama i pomoćnicima: »Odlazi, sotono, jer je pisano: Nemaj drugih bogova uz mene. Jedan je tvoj Gospodin Bog. Ljubi Gospodina Boga svoga svim srcem svojim, svom dušom svojom i svom snagom svojom.«

3. Život Crkve i svakoga kršćanina je borba za Kristove ideale, u nasljedovanju Krista Gospodina, borca i pobjednika. On se borio i pobijedio u svom zemaljskom životu. On se bori i pobjeđuje danas i svaki dan do posljednjega vremena kao proslavljeni Gospodin i Kralj u svojoj Crkvi i u svojim udovima, u nama. Da se može u nama boriti i pobjeđivati, učinio nas je jednom na svetom krstu udovima svoga otajstvenog tijela. Da se može u nama boriti i pobjeđivati postaje dnevno u svetoj pričesti našom hranom i ulijeva nam svoj duh i svoju snagu. U njegovoj se sili borimo i pobjeđujemo. Mi se uzdamo u njega, koji je vladar svega. »Na tvojoj volji sve je postavljeno i nema toga, koji bi se mogao protiviti tvojoj volji. Ti si Gospodin svemu« (ulaz). »Ti si naše utočište«, »Gospodin svemu«. »Prije nego bregovi postaše i sazda se zemlja od vijeka dovjeka, ti si Bože« (na stepenicama). Ti se boriš u svojoj Crkvi, u nama, svojim udovima. Ti pobjeđuješ. Uzmimo Božje oružje: pouzdanje u Gospodina, koji u nama živi i bori se u nama, svet život, vjernost svome krsnom zavjetu (i svetim redovničkim zavjetima), revnost za Kristovu stvar i njegovo evanđelje, duh vjere, duhovni mač, duh mrtvenja i molitve (Estera), duh strpljivosti u trpljenju, progonstvu i kušnjama.

Veoma često želimo, da sveta Crkva, pa i mi lično budemo slobodni od zasjeda i napastovanja neprijatelja našega spasenja. I Pavao je molio da ga Gospodin oslobodi od uznemiravanja paklenoga duha, ali Gospodin mu je odgovorio: »Dosta ti je moja milost, jer se (Kristova) jakost učvršćuje u (ljudskoj) slaboći«. I Pavao je to razumio. I zato »se on rado hvali svojim slabostima«. Zato »su meni ugodne slabosti, uvrede, nevolje, progonstva, tjeskobe poradi Krista, jer kad sam slab, tad sam silan« (2. Kor. 12, 8—10).

Molitva.

Svoju obitelj čuvaj, molimo, Gospodine, sveudiljnom ljubavlju, da od svih protivnosti po tvojoj zaštiti bude slobodna i u dobrim djelima tvojemu Imenu odana. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Utorak iza dvadeset i prve nedjelje po Duhovima.

Posebni sud.

»Nebesko je kraljevstvo kao kralj, koji je htio urediti račune sa svojim slugama.« Mi očekujemo Gospodina u t. zv. posebnom sudu, koji će biti odmah, nakon što se duša rastavi od tijela. Taj će sud odlučiti o vječnosti, o nebu ili paklu. »Ljudima je određeno jedamput umrijeti, a po tom je sud« (Hebr. 9, 27).

1. Sud nad dušom. Ovaj je sud u Misi za mrtve prikazan pod slikom propasti svijeta. Dan dolaska Gospodnjega kod samrti svakoga čovjeka, dan t. zv. posebnoga suda, jest »dan osvete« za grijehe i nevjere prošloga života, dan konačnog obračuna, kada će Gospodin tražiti račun o svim talentima i darovima, o svim milostima u životu, o tome, kako smo iskoristili vrijeme, zdravlje, tjelesne udove i duševne sposobnosti, o mislima, riječima i djelima. »Knjiga (savjesti) će se izvaditi. Svaki čin će tu se štiti, S kojeg svijet će suđen biti. I kad sudac sudit sjedne, Otkrit on će sve, što htjedne, Platit zloće sve do jedne.« »Položi račun, kako si upravljao« (Luka 16, 2). Položi račun o cijelome svome životu. Svijetla zraka prožet će u tome trenutku razum i pamćenje: i jasno poput sunca upoznat će duša sve, i dobro i zlo, što je učinila, sve, što je propustila, zanemarila i nesavršeno obavila. To se sve zbiva u trenu, a sudac će odmah izreći osudu, koja će imati vječnu i neopozivu vrijednost. Ili: »Dođite, blagoslovljeni moga Oca«, ili: »Odlazite, prokleti, od mene u vječni oganj«. Koja će osuda biti izrečena nama, meni? Izrečena će biti osuda, koju ću sam spremiti u ovom smrtnom tijelu. Kako je dakle važno, kako je odlučno naše umiranje! Ali jednako važan i jednako odlučan je i sada svaki trenutak, svaki trenutak sadašnjega života! Svaki trenutak može biti posljednji trenutak, trenutak suda.

2. Majka Crkva prati dušu svoje djece pred suca. Ona se poistovjetuje s uplašenom dušom i Gospodina moli u ime duše, koju zastupa: »Milosrdan budi! Blagi Kriste, o, sjeti se, Da rad mene uputi se (utjelovljenje). Milosrdni, smiluj mi se. Ja sam uzrok tvome trudu, Za me pođe u smrt hudu. Nek ne bude to zaludu. S Magdalene breme skinu, Razbojnik se

u raj vinu, Pa i meni nada sinu. Zovni me uz blaženike« (poslednica iz Mise za mrtve). Upravo u času, u kojem treba da bude izrečen sud o vječnoj sudbini duše, stupa Crkva započinjući svoju žrtvu u prikaznoj pjesmi pred Gospodina, koji sudi duši: »Gospodine Isuse Kriste, Kralju slave, izbavi ovu dušu od paklenih kazna, iz dubokog bezdna, izbavi je iz usta lavljih, da je ne proguta dubina, da ne padne u tamu. Prinosimo ti, Gospodine, žrtve, molitve i hvale, da ih primiš za onu dušu, koje se sada spominjemo. Učini, Gospodine, da iz (naravne) smrti pređe u (vječni) život.« Evo, kako je majka Crkva ganutljivo zabrinuta za svako svoje dijete! Gdje svi drugi zaostaju i dušu napuštaju, u odlučnom času stoji ona uz svoje dijete u molitvi i u žrtvi. Njezina se molitva vije k Božjem prijestolju. Radi te će žrtve sud biti milostiv.

3. »Svi se moramo javiti na sudu Kristovu, da primi svaki, što je učinio kroz tijelo (u zemaljskom životu), bilo dobro, bilo zlo« (2. Kor. 5, 10). »Na svršetku otkrit će se djela čovječja« (Sir. 11, 29). »Sudit će te po tvojem životu i po tvojim mislima« (Ez. 24, 14). »Kažem vam, da će ljudi na dan suda odgovarati za svaku suvišnu riječ, koju govore« (Mat. 12, 36).

»Što ću jadan tada moći? Komu ću se molit poći, Gdje će jedva dobri proći?« (poslednica iz Mise za mrtve). Sada, u ovome životu moramo si osigurati blagu osudu. A kako? To ćemo učiniti, da sudjelujući kod svete Mise prikazujemo Bogu pokoru i zadovoljštinu za svoje grijehe; da revno i ozbiljno primamo sakramenat pokore; da vršimo pokornička djela; da oprostimo i otpustimo onima, koji nas vrijeđaju i bol nam nanose; da činimo djela ljubavi prema bližnjemu, jer po tom ćemo jednom biti suđeni, kako smo vršili ljubav prema bližnjemu (Mat. 31—46).

»Duša moja počiva u tvojemu spasenju« (pričesna), u svetoj pričesti. Primajući nebesku hranu duša je sigurna protiv zasjeda zlih duhova u zraku, protiv napastovanja svijeta i tijela. Sveta je pričest »protuotrov, koji nas čuva od grijeha« (tridentinski sabor). Ona umnožava duhovni život, jača snagu kreposti, učvršćuje i raspaljuje prije svega svetu ljubav prema Bogu, prema Kristu i bližnjemu. Ona liječi slabosti duše i daje joj duhovnu utjehu i svježinu, polet i oduševljenje. Budimo vjerni

svetoj euharistiji i Gospodinu, koji je po svetoj pričesti s nama živo sjedinjen, vjerni pobjedniku grijeha i sotone. On će »suditi mojim progoniteljima« i nadvladat će ih. Sveta pričest dat će nam snage da opstanemo na sudu za vječni život.

M o l i t v a.

Svoju obitelj čuvaj, molimo, Gospodine, sveudiljnom ljubavlju, da od svih protivnosti po tvojoj zaštiti bude slobodna i u dobrim djelima tvojemu Imenu odana. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Srijeda iza dvadeset i prve nedjelje po Duhovima.

B o g o t p u š t a s a v d u g.

»Jer nije imao da plati, zapovijedi njegov gospodar, da prodaju njega i njegovu ženu i djecu i sve, što je imao i da se isplati dug. Na to taj sluga padne na koljena i zamoli ga: Strpi se sa mnom i sve ću isplatiti! A gospodar se smilova tomu sluzi, otpusti i oprosti mu dug.«

1. »O n m u o p r o s t i s a v d u g.« Božje milosrđe! Sluga je vidio, kako je gospodar uzbuđen i kako je izvršiteljima pravde naložio, da prodaju u ropstvo njega i sve što ima. Zato je pao na koljena pred gospodarom i zamolio ga, da se strpi, jer će platiti sav dug. Zar nije gospodar znao, da mu sluga ne će moći nikada isplatiti dug od deset tisuća talenata? Što dakle znači obećanje ovoga sluge: »Sve ću ti isplatiti?« Gospodar je ipak uslišao molbu ovoga bijednika, gledajući na volju i spremnost, da isplati iznos, koji nikako nije mogao steći. Oprostio mu je sav dug, »jer si me molio«. Tako Bog postupa! Ako se zalutali grešnik ponizi, ako uvidi i prizna da je sagriješio, ako prizna svoj grijeh i za nj se kaje, pa ako ozbiljno nastoji da se popravi i ako vapi Bagu za oproštenjem, Bog će mu oprostiti sav dug, ma kako velik bio! Čudesne li snage kajanja, pokorničke ispovijedi i vapaja za oproštenjem i milošću! »Ti se smiluješ svima i opraštaš grijehe ljudske radi pokore« (Mudr. 11, 24). »Tako ja bio živ, govori Gospodin: Ne veseli me smrt bezbožnika, nego da se obrati od svoga puta i živi« (Ez. 33, 11). »Bog ne će da

neki poginu, nego svi da se obrate pokajanjem« (2. Petr. 3, 9).

2. »Nije li, dakle, trebalo, da se i ti smiluješ svomu drugu, kako sam se i ja smilovao tebi?« Bog je milosrdan. Ali on je u isti mah i pravedan. On je sluzi oprostio sav dug. »A kada taj sluga iziđe, nađe jednoga od svojih drugova, koji mu je dugovao sto dinara. I uhvati ga, poče ga daviti govoreći mu: Plati, što si dužan! I njegov drug padne na koljena i moli ga: Strpi se sa mnom, i sve ću ti isplatiti! Ali on nije htio, nego pođe i baci ga u tamnicu, dok ne isplati duga.« Gospodar je dočuo za nemilosrdni postupak sluge, dade ga pozvati i reče mu: »Zli slugo, jer si me molio, oprostio sam ti sav dug. Nije li, dakle, trebalo, da se i ti smiluješ svome drugu, kako sam se i ja smilovao tebi?« Ako je Bog milosrdan prema nama, onda traži, da i mi budemo milosrdni i da oprostimo, ako nas drugi ražaloste i uvrijede. »Činite dobro onima, koji na vas mrze i molite se za one, koji vas progone i kleveću, da budete sinovi Oca svoga nebeskoga, koji čini, da sunce njegovo izlazi nad zlima i dobrima, i daje kišu pravednima i nepravednima« (Mat. 5, 44). »Otpusti nam duge naše, kako i mi otpuštamo dužnicima našim« (Mat. 6, 12). »I kad stojite, da se molite, praštajte, ako što imate protiv koga, da i vaš nebeski Otac oprosti vama vaše grijehe« (Marko 11, 25). Pravo je, da i mi, koji smo sami osjetili neizmjerno milosrđe Božje, budemo milosrdni prema svojim dužnicima. Ali kako smo još malo »djeca svoga nebeskog Oca«! Kako često izričemo svoju vlastitu osudu: »Oprosti nama, kako i mi opraštamo!«

3. Eto, milosrdna ljubav prema bratu, ljubav, koja oprašta, bitni je uvjet, da nam Bog uistinu oprosti naše grijehe i prestupke. »Ako otpustite ljudima njihove pogreške, otpustit će i vama vaš nebeski Otac. Ako li ne otpustite ljudima njihove pogreške, ni vaš Otac ne će vama otpustiti pogrešaka« (Mat. 6, 14).

»Ako dakle prinosiš svoj dar na oltar (kod svete Mise) i sjetiš se, da tvoj brat ima nešto protiv tebe, ostavi ondje pred oltarom svoj dar i idi, da se prije izmiriš sa svojim bratom, i tada se vrati i prinesi svoj dar« (Mat. 5, 23). Zato si dajemo kod svete Mise, upravo prije primanja svete pričesti, poljubac mira, poljubac izmirenja. »Pax tecum — Mir s tobom!« Ako od

srca oprostimo, i ako iz duše uklonimo svaku gorčinu i neraspoloženje, možemo mirno primiti svetu euharistiju, »sakramenat bratske ljubavi, simbol jedinstva i vez ljubavi« (sveti Augustin).

»Oprostio mu je sav dug.« To je milosrđe u sakramentu pokore! Pokajmo se za svoje grijehe, priznajmo ih Božjem namjesniku, molimo oproštenje, i spremno izvršimo naloženu pokoru i zadovoljštinu, pa će nam Bog oprostiti sav dug i zasluženu kaznu. Primit će nas milostivo i ubrojit će nas opet u broj svoje ljubljene djece. »Bog je ljubav« (1. Iv. 4, 8).

Molitva.

Svoju obitelj čuvaj, molimo, Gospodine, sveudiljnom ljubavlju, da od svih protivnosti po tvojoj zaštiti bude slobodna i u dobrim djelima tvojemu Imenu odana. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Četvrtak iza dvadeset i prve nedjelje po Duhovima.

Bog je milosrdan i pravedan.

U bogoslužju prošle nedjelje prikazan je svršetak svijeta. Mi očekujemo dolazak Gospodnji, smrt, sud, i vječnu odluku. »Nebesko je kraljevstvo kao kralj, koji je htio urediti račune sa svojim slugama« (evanđelje). Kralj je milosrdan i pravedan. Sluzi, koji ga je molio, oprostio je sav dug, a nepravednoga slugu predao je mučiteljima, »dok ne isplati sav dug«.

1. Gospodin je milosrdan. S punim pravom mogao je tražiti, da mu njegov sluga isplati sav dug, koji je bio strahovito velik. Ali on mu je sav dug oprostio i ukazao mu svoje milosrđe. »Jer si me molio, oprostio sam ti sav dug.« Sav dug! Bog nije polovičan, pa niti u opraštanju, ako dužnik i grešnik pokaže iskrenu volju da se pokaje, da čini pokoru i da se obrati. Ako probudimo samo čin savršenog pokajanja i čin savršene ljubavi prema Bogu, pa ako smo spremni i sve učiniti ili pretrpjeti, što Bog od nas traži, Bog će nam oprostiti sav dug, grijeh i kaznu, vječne paklene muke i vremenite kazne, t. j. muke u čistilištu. Bog je milosrdan. On je mogao učiniti, da umremo, dok smo još bili u grijesima: Ali u svome velikom milosrđu bio

je strpljiv s nama do onoga časa, kad smo se, potaknuti njegovom milošću, pokajali za grijehe i obratili. U svome milosrđu daje nam vremena i milosti, da se pokajemo, da priznamo i dademo zadovoljštinu. Zatim nam oprašta sav dug, i opraštajući grijehe daje nam odmah ujedno svu svoju ljubav, svoju milost, svoju ljubljenu blizinu i prisutnost i pravo na vječnu baštinu u nebu. »Bog je bogat milosrđem radi svoje velike ljubavi, kojom nas ljubi, i nas, koji bijasmo mrtvi u grijesima, oživio je s Kristom. I s njim nas je uskrisio i posadio s njim na nebesima u Kristu Isusu, da pokaže izvanredno bogatstvo svoje milosti dobrotom prema nama u Kristu Isusu« (Ef. 2, 4—7).

2. Gospodin je pravedan. Sluga, kojemu je gospodar milostivo oprostio sav dug, susreo je svoga druga. Ovaj mu je dugovao samo malenkost, ako to usporedimo s onim, što je on dugovao svome gospodaru. Drug je pao pred njim na koljena i molio ga: »Strpi se sa mnom, i sve ću ti isplatiti.« Ali ovaj nije imao strpljivosti. Nemilosrdno i bezdušno dade ga baciti u tamnicu, dok ne isplati dug. Zato se gospodar rasrdio nad njim i predao ga mučiteljima, »dok ne isplati svega duga«. Bog nije polovičan ni u kažnjavanju, kad više ne može biti milosrdan. »Dok ne isplati svega duga.« I posljednja vremenita kazna za grijehe mora biti potpuno ispaštena u čistilištu. »Ne ćeš izići odanle (iz čistilišne tamnice), dok ne platiš posljednje pare« (Mat. 5, 26). I ako neka duša nesrećom sa smrtnim grijehom mora stupiti pred suca, bit će Božja pravednost neumoljiva i dosljedna, jer će je osuditi na vječne, paklene muke. »Dok ne isplati svega duga.« Grešnik nikada ne će moći isplatiti svega duga, pa će dakle biti vječno udaljen od Boga, vječno će ga pritiskivati njegov dug, vječno će biti osuđen, proklet, zatočen u mjestu, gdje »crv ne umire i vatra se ne gasi« (Marko 9, 43). »Strašno je pasti u ruke pravednoga Boga« (Hebr. 10, 31). On nalaže, da grešniku »uzmu sve, što ima« (evanđelje), sva njegova dobra: Božje posinovljenje, milost, vječnu slavu i baca ga u krajnju tamu: »gdje je plač i škripanje zubi«. Naložit će svojim slugama: »Svežite mu ruke i noge«: bijednik ne će nikada više ni zakoraknuti i nikada ne će moći ništa učiniti da izbjegne paklu. Uzaludno će biti svako kajanje, plač i moljenje. Prekasno! Vječni pakao!

3. Bog je pravedan. Strašno je pasti u ruke pravednoga Boga. Zato predusretnimo svaki dan i svaki čas Božju osudu: očuvajmo svoj duh, svoje srce, svoje ruke čiste od svakoga grijeha; svakoga dana prosudimo sami ozbiljno samoga sebe, svoje misli, porive i djela. Bojmo se pravedne Božje srdžbe. Bojmo se pakla. Pomisao na pakao neka nas potakne, da činimo dobro, da budemo vjerni Bogu, da kreposno živimo. Činimo pokoru i dajmo zadovoljštinu!

Bog je milosrdan. Pouzdajmo se u Božje milosrđe. Doduše mi smo zli, slabi i skloni na grijeh, puni smo pogrešaka i slabosti i kod Boga imademo silnih dugova, ali nemojmo ipak klonuti: ponizimo se radi svojih grijeha. Pokajmo se i pristupimo sakramentu pokore. Molimo i vapimo Bogu, da nam dade svoju milost i pomoć, i budimo uvjereni, da će nam na samrti biti blag sudac. On će biti blaži, što smo veće milosrđe ukazali svojoj braći. »Budite milosrdni, kao što je milosrdan i vaš nebeski Otac« (Luka 6, 30). »Blago milosrdnima, jer će postići milosrđe« (Mat. 5, 7).

Bog je pravedan i milosrdan. Sudjelujući kod svete Mise prikažimo njegovoj pravednosti krv Isusovu kao potpunu zadovoljštinu. A on će nama u svetoj pričesti dati Isusa, utjelovljeno Božje milosrđe.

Molitva.

Svoju obitelj čuvaj, molimo, Gospodine, sveudiljnom ljubavlju, da od svih protivnosti po tvojoj zaštiti bude slobodna i u dobrim djelima tvojemu Imenu odana. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Petak iza dvadeset i prve nedjelje po Duhovima.

Bogu dugujemo zahvalnost.

»Nebesko je kraljevstvo kao kralj, koji je htio urediti račune sa svojim slugama (činovnicima). I kad poče obračunavati, dovedu mu jednoga, koji mu je dugovao deset tisuća talenata.« Taj dužnik smo mi, ja sam.

1. »Dovedu mu jednoga, koji mu je dugovao deset tisuća talenata.« Ovaj bijednik nije mogao vratiti

toliku svotu. Mi smo zapravo taj sluga. Mi dugujemo Gospodinu toliku svotu, da je nikada ne možemo vratiti. Njemu dugujemo dobro, što nas je stvorio, jer nas je predpostavio nebrojenim drugima, koje je također mogao stvoriti. Njemu dugujemo, što nas uzdržava u životu. Mogao bi, da nas odmah povrati u ništavilo. Njemu dugujemo tijelo, dušu, tjelesne i duševne sile i sposobnosti, zdravlje, život i svako dobro, koje imamo. Njemu dugujemo napose djelo utjelovljenja Sina Božjega, djelo otkupljenja, djelo, po kojem smo postali njegovom djecom i dao nam milost, da sudjelujemo u Božjem životu već ovdje na zemlji, i jednom u nebu s preobraženom dušom i tijelom. Njemu dugujemo dobro, što smo udovi Krista, trsa; što smo članovi svete Crkve, što imamo njezinu vjeru, njezinu nauku, njezine sakramente, njezinu žrtvu i žrtvenu gozbu; njezino bogoslužje; što imamo udjela u dobrim djelima druge djece majke Crkve, udjela u zagovoru svetaca i blaženika, a osobito u molitvama Majke Božje. Njemu dugujemo nebrojene milosti i pomoć, kojom nas dnevno čuva od grijeha, brani od đavolskog napastovanja, što dnevno iznova prosvijetljuje našu nutrinju, na dobro je potiče i jača. Njemu dugujemo moć, da činimo dobro, da ustrajemo i napredujemo u milosti i kreposti. Njemu dugujemo napose milost redovničkog staleža, u kojemu smo očuvani od mnogih opasnosti i grješnih prigoda i u kojemu možemo živjeti životom molitve i sjedinjenja s Bogom. Doista, velik je naš dug kod Boga, našega Spasitelja. Više od deset tisuća talenata.

2. »S t r p i s e s a m n o m i s v e ću t i i s p l a t i t i.« Uistinu? Ozbiljno? Da, doista, sudjelovanjem u žrtvi svete Mise. Ona je bitno »euharistia«, zahvaljivanje, potpuno iskazivanje dužne zahvale. Kod svete Mise uzimamo u svoje ruke »čistu, svetu i neokaljanu žrtvu«, Krista, zaklano žrtveno Janje. Ovaj žrtveni dar, Isusovo tijelo, Isusovu krv, Isusovu dušu i njezino neizmjerno zahvaljivanje i prikazujemo nebeskom Ocu u zamjenu za nas, kao neizmjerno vrijednu naknadu naše zahvale, koja je po sebi potpuno nedostatna. »Dostoj se milostivim licem pogledati ove žrtvene darove i primiti ih, kao što si se dostojao milostivo primiti poklone svojega sluge pravednoga Abela« i Abrahama i Melkizedeka. »Po njemu, (po našem žrtvenom daru Kristu), i s njime i u njemu jest tebi, svemogućem Bogu Ocu,

u jedinstvu Duha Svetoga svaka čast i slava«, savršena, neizmjerna zahvala (iz svete Mise). Sveta je Misa »euharistia«, žrtva zahvalnica. Kadgod se u svetoj Crkvi na bilo kojem mjestu prikazuje sveta žrtva, prikazujemo i svi mi, i vraćamo Bogu dužnu zahvalu, »po Kristu Gospodinu našem«. »Sve ću ti isplatiti.«

3. »Sve ću ti isplatiti.« Ovaj duh svete Crkve i njezina bogoslužja najpotpunije je izražen u žrtvi zahvalnici, u »euharistijskoj« žrtvi. »Zahvaljujmo (slavimo »euharistiju«) Gospodinu Bogu našemu«, ovako nas Crkva potiče, a mi odgovaramo: »Dostojno je i pravedno.« Svećenik i Crkva potvrđuju naše riječi: »Uistinu je dostojno i pravedno, pravo i spasonosno, da tebi uvijek i svagdje zahvaljujemo, Gospodine sveti, Oče svemogući, vječni Bože, po Kristu Gospodinu našem.« U predslovlju je očuvana zahvalna i pohvalna molitva najstarije kršćanske liturgije i u njoj je izražen najčišći duh Crkve, koja žrtvuje. Sudjelovanjem kod svete Mise sve više shvaćamo duh svete Crkve i unosimo ga s oltara u svoje zvanje i dnevni život. Naš život ne smije biti u prvom redu molitva prošnje, nego molitva hvale, zahvaljivanja i klanjanja. Naša molitva neka bude neprekidno: »Hvalimo te. Blagoslivamo te. Klanjamo ti se. Slavimo te. Zahvaljujemo ti, radi velike slave tvoje. Gospodine Bože, Kralju nebeski, Bože, Oče svemogući. Gospodine Sine jedinorođeni, Isuse Kriste. Ti si jedini svet. Ti si jedini Gospodin. Ti jedini Višnji, Isuse Kriste. Sa Svetim Duhom u slavi Boga Oca« (Slava iz svete Mise).

3. »Molitve je vrlo malo, a zahvaljivanja još manje« (W. Faber). Tisuće Očenaša i Zdravomarija uzdižu se k nebu, da Bog od nas odvrati zla i udijeli nam svoju milost. A kad nam Bog molitve usliši, gdje je dužna zahvala? »Zar ih se nije od gube očistilo deset? A gdje je ostalih devet? Nitko se ne nađe (od one desetorice gubavih), da se vrati i zahvali Bogu, osim ovoga tuđinca, a taj je bio Samaritanac« (Luka 17, 17). Isti ukor predbacuje Gospodin i nama kršćanima. Malo zahvaljujemo, jer malo ljubimo. Zahvaljivanje toliko izvire iz ljubavi, da ćemo kroz cijelu vječnost Bogu na nebu zahvaljivati, kad ga budemo vječno gledali i ljubili.

»Zahvalite Bogu Ocu uvijek za sve u ime Gospodina našega

Isusa Krista« (2. Kor. 11). »Sve svoje molbe očitujte pred Bogom u molitvi i prošnji sa zahvalom« (Filip. 4, 6). »Kako ste dakle upoznali Gospodina Isusa Krista, onako živite u njemu, ukorijenjeni i nazidani na njemu i utvrđeni vjerom izobilujte zahvalnošću« (Kol. 2, 7). Sveta Crkva to ispunjuje u svojoj žrtvi i u svojoj molitvi. Nasljedujmo i mi njezin duh zahvaljivanja.

Molitva.

Svoju obitelj čuvaj, molimo, Gospodine, sveudiljnom ljubavlju, da od svih protivnosti po tvojoj zaštiti bude slobodna i u dobrim djelima tvojemu Imenu odana. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Subota iza dvadeset i prve nedjelje po Duhovima.

Bogu dugujemo zadovoljštinu.

»Nebesko je kraljevstvo kao kralj, koji je htio urediti račune sa svojim slugama (činovnicima). I kad poče obračunavati, dovedu mu jednoga, koji mu je dugovao deset tisuća talenata« (evanđelje). Dužnik smo mi, ja sam.

1. »Dovedu mu jednoga, koji mu je dugovao deset tisuća talenata«, što u našem računu iznosi otprilike osam stotina miliona dinara. Dužnik ne bi nikad mogao vratiti gospodaru toliku svotu. A mi smo taj dužnik. Čime smo se tako zadužili? Svojim grijesima. Jednim jedinim grijehom, osobito smrtnim grijehom. Grijeh, smrtni grijeh toliko je zlodjelo pred Bogom, toliki dug Bogu, da ga sam čovjek nikada ne bi mogao isplatiti, ni najtežim pokorničkim djelima i zadovoljštinom. Uvreda se mjeri prema dostojanstvu onoga, komu je nanesena uvreda, a zadovoljština i naknada prema dostojanstvu onoga, koji daje zadovoljštinu. Prema tome grijeh kao uvreda neizmjernoga Božjega Veličanstva jest neizmjerno velika nepravda. Kako će ograničeno, stvoreno biće, čovjek, za neizmjernu uvredu dati punu i dostojnu zadovoljštinu? Posve je dakle nemoguće, da bi čovjek, koji je sagriješio, ikada mogao popraviti nepravdu, koju je svojim grijehom Bogu nanio. To ne bi mogli učiniti ni svi ljudi ni sva stvorena bića zajedno. Dakle,

mi smo doista onaj sluga, koji je svome gospodaru »dugovao deset tisuća talenata«. Mi smo naime svi sagriješili i Bogu nanijeli neizmjernu nepravdu: po istočnom grijehu, svojim osobnim grijesima protiv Božjih i crkvenih zapovijedi, u mislima, riječima i djelima, prestupkom i propustom. »Mea culpa, mea culpa, mea maxima culpa!«

2. »Strpi se sa mnom i sve ću ti isplatiti.« Mi imamo zaslugu i zadovoljštinu Krista, našega Otkupitelja. Jedini on, jer je Bog i čovjek, mogao je dati Bogu potpunu zadovoljštinu za naše grijehe. On je to svojom mukom i smrti na križu doista i učinio. Po svetom krstu učinio nas je tako »dionicima svoje muke i smrti«, »kao da smo sami trpjeli i umrli« (sveti Toma Akvinski). Dnevno u svetoj Misi možemo njegovu muku i smrt, njegove zasluge i zadovoljštinu, njegovu presvetu krv prikazati Ocu kao dostojnu zadovoljštinu i naknadu za sve naše grijehe i nedostatke. Sveta Crkva vjeruje da je sveta Misa žrtva pomirnica. »Primi, sveti Oče, svemogući, vječni Bože, ovu neokaljanu žrtvu, koju ja, nedostojni tvoj sluga, prinosim tebi, svomu živomu i pravomu Bogu, (kao zadovoljštinu i naknadu) za bezbrojne grijehe, uvrede i nemarnosti svoje.« »Duhom ponizne i srcem skrušene primi nas, oprosti nam, Gospodine« (molitve na prikazanje). »Primi, Gospodine, dobrostiv žrtve, kojima si htio, da se ti ublažuješ i nama da se moćnom milošću vraća spasenje« (tajna). »Gospodine, ti si nam utočište od koljena do koljena« (na stepenicama), u krvavoj žrtvi pomirnici na križu, u nekrvnoj žrtvi pomirnici na oltaru. Prikazanjem žrtve svete Mise Bog se ublažuje, daje milost pokore i oproštenja grijeha pa i najtežih zlodjela (tridentinski sabor). Zato možemo punim pravom govoriti: »Gospodine, strpi se sa mnom i sve ću ti isplatiti«, dat ću ti potpunu zadovoljštinu i naknadu u svetoj Misi.

3. »Strpi se sa mnom i sve ću ti isplatiti.« Isusovom zadovoljštinom, Otkupiteljevim zaslugama u svetoj žrtvi, u svetoj Misi. Ali on će kod prikazanja svete žrtve samo toliko dati zadovoljštinu, koliko se u svetoj žrtvi sjedinimo s njegovom nakanom, da damo zadovoljštinu, i koliko smo spremni, da i sami dademo zadovoljštinu za svoje grijehe, i da za njih pokoru činimo. Gospodin nam je na križu zaslužio oproštenje grijeha. Ali

ne u tom smislu, da smo se mi riješili dužnosti, da i sami činimo pokoru. Mi moramo da si u svetoj Misi po pokori i mrtvenju prisvojimo Kristovu milost i oproštenje, i da u svetoj žrtvi svoja pokornička djela prikažemo nebeskom Ocu u zajednici sa Spasiteljevom zadovoljštinom. U tom slučaju možemo se pouzdano nadati, da će nam Otac oprostiti dug.

Treba izvršiti i drugi uvjet: »Oprosti nam dugove naše, kako i mi opraštamo dužnicima našim.« Ako svome »drugu« ne oprostimo, Gospodin će nas pozvati na svoj sud i reći: »Zli slugo, jer si me molio, oprostio sam ti sav dug. Nije li, dakle, trebalo, da se i ti smiluješ svomu drugu, kako sam se i ja smilovao tebi?« »I rasrdi se njegov gospodar i predade ga mučiteljima, dok ne isplati svega duga«, t. j. za svu vječnost. »Tako će učiniti i moj nebeski Otac vama, ako svaki od sveg srca ne oprostite svomu bratu.« Samo onda ćemo se u žrtvi svete Mise riješiti duga i samo onda ćemo zadobiti oproštenje, ako svi, i svaki pojedinac od svega srca oprosti svomu bratu.

Mi se približavamo sudu, obračunavanju s Kraljem. Što se smrt više približava, tim je ozbiljnija opomena, da činimo pokoru i damo zadovoljštinu, tim je ozbiljnija opomena: »Opraštajte, pa će biti i vama oprošteno« (Luka 6, 37).

Molitva.

Primi, Gospodine, dobrostiv žrtve, kojima si htio, da se i ti ublažuješ, i nama da se moćnom milošću vraća spasenje. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Sveta Misa dvadeset i druge nedjelje po Duhovima.

1. Duboka ozbiljnost zavladala je u današnjem bogoslužju. Pred nama je bliski dolazak Gospodnji, koji kao da već počinje u dolasku Spasiteljevu kod pretvorbe u svetoj Misi. Za nama je život okaljan grijesima i nevjerama. Zato nam dušu obuzima težak osjećaj velike krivnje. Iz ove svijesti o težini naše krivnje, koja nas gotovo satire, vapijemo Gospodinu, koji se približava: »Ako budeš gledao na bezakonja, Gospodine, tko će opstati? No u tebe je oproštenje« (ulaz). Ovo naše raspoloženje jače treba izraziti u »Kyrie, eleison« i u dnevnoj molitvi.

2. Misao vodilju današnjega bogoslužja nalazimo u apostolovim riječima, koji čami u okovima: »Uzdamo se u Gospodina Isusa, da će onaj, koji je u vama započeo dobro djelo, i dovršiti do dneva Isusa Krista.« »Dobro djelo«, naime dobar kršćanski život, započeo je Gospodin u svetom krstu (o Uskrsu). Životne klice vrhunaravnoga života, koje su tada usađene u dušu, trebaju da niknu, uzrastu i donesu obilan plod. Onda ćemo biti spremni za dan Kristov, za dan njegova dolaska na sud, pojedinačno na času smrti, a za cijelo čovječanstvo na svršetku vijeka. Apostol i sveta Crkva žele i mole, da »budete iskreni i bez prijekora za dan Kristov, napunjeni plodom pravde po Isusu Kristu. »Najbolje sredstvo, da se spremimo za dolazak Kristov jest ljubav, odanost prema zajednici i svojim bližnjima: »Da vaša ljubav sve više obiluje«. Ljubav je veza savršenstva, ispunjenje zakona, prava oznaka Kristovih sljedbenika i učenika, zalog, da će Kristov dolazak biti sretan. »Gdje su dvojica ili trojica sabrani u moje ime, ondje sam ja među njima« (Mat. 18, 20). Zato se zajednica, koja je sakupljena za svetu žrtvu, sjedinjuje u duhu najiskrenije ljubavi, i postaje jednim srcem i jednom dušom, pa u pjesmi na stepenicama pjeva pjesmu o zajednici, povezanoj vezom ljubavi: »Eto, kako je dobro i kako je milo, kad braća stanuju zajedno.« Gdje su srca ljubavlju povezana, onamo dolazi Gospodin i na njih izlijeva svoj blagoslov.

»Dajte caru carevo, a Bogu Božje« (evanđelje). Ljubezna odanost zajednici i njezinim poglavarima je preduvjet i temelj korisnog sudjelovanja kod svete Mise. Radosnim i odlučnim: »Vjerujem, hoću« uzvratimo Kristovu opomenu: »Dajte caru carevo, a Bogu Božje.«

3. Već kod svete Mise započnimo izvršivanje svoje odluke. »Dajte Bogu Božje.« U svetoj pretvorbi dolazi Gospodin, jedinorođeni Sin Božji. On se sam stavlja u našu ruku kao čisti, sveti i Bogu ugodni žrtveni dar. Tu ćemo »Bogu dati Božje«, što mu je najdraže, njegova Sina, zajedno s neizmjernim bogatstvom, koje u sebi krije. »Po njemu i s njime i u njemu jest tebi svaka čast i slava.« U ovaj čisti i sveti žrtveni dar uključimo sebe, tijelo i dušu, srce i volju, molitve, poslove, kreposti, trpljenje, žrtve i mrtvenja cijele zajednice. »Evo, kako je dobro i kako je milo, kad braća stanuju zajedno. (Bog će na njih izliti obilje svojega blagoslova). To je kao pomast na glavu (Krist pomazan Božanstvom), koja teče na bradu.« Mi smo »dali Bogu Božje« kao plod zajedničke molitve i žrtve u zajednici sa svećenikom i vjernicima, koji su sudjelovali kod svete žrtve. Sada u pričesti silazi Božje spasenje s neba. Nijesmo uzalud molili: »Ako budeš gledao na bezakonja, Gospodine, tko će opstati? No u tebe je oproštenje« (ulaz). »K tebi vapijem, jer me čuješ« (pričesna). Dolazak Kristov u današnjoj svetoj Misi, kod kojega nam daje svoj blagoslov i svoje milosti, slika je i već kao neki početak budućeg dolaska na sud. »U tebe je oproštenje.« »K tebi vapijem, jer ti me čuješ.« Moja odluka neka bude ova: Posvemašnje predanje svetoj Crkvi i Bogu: »Dajte caru carevo, a Bogu Božje!«

Dvadeset i druga nedjelja po Duhovima.

Usavršenje.

Obzirom na bliski i sigurni dolazak Gospodnji obuzimlju Crkvu danas dvije misli: misao na usavršenje, koje bi morali do »dana Kristova« postići i misao da nama, udovima Crkve, još mnogo manjka od tog usavršenja.

1. Nada svete Crkve. Mi bismo trebali do budućega dolaska Gospodnjega, do svoje smrti dovršiti djelo, koje je Bog

po svetom krstu u nama započeo. S neizmjernom ljubavlju i predanjem postavio je Bog u času našega krštenja u nas »dobro djelo« kršćanskoga života. Uresio nas je svim krepostima i milostima, koje su nam potrebne, da do dana Gospodnjega, do svoje smrti postignemo usavršenje, savršenost. Svaki dan i svaki čas davao nam je nova rasvijetljenja, poticaje i milosti, da nam ljubav sve više obiluje u znanju i svakom razumijevanju«; da po ovom znanju i razumijevanju uzmognemo »odabrati, što je bolje i savršenije«; da budemo »iskreni i bez prijekora za dan Kristov, napunjeni plodom pravde«, jednoga svetoga i savršenoga života. A sve to »po Isusu Kristu«, koji nam je u svojoj muci i smrti zaslužio milost i snagu, da možemo sveto živjeti. Mi smo dakle mogli i morali postići usavršenje, svaki pojedinac kao i cijela crkvena zajednica. Tomu se sveta Crkva i nada. »Braćo, uzdamo se u Gospodina Isusa, da će onaj, koji je u vama započeo dobro djelo, i dovršiti do dneva Isusa Krista«, t. j. do dana naše smrti i suda (poslanica).

2. Zbilja. Zabrinuta gleda majka Crkva na veliku množinu svoje djece, koju je u sakramentu svetoga krsta rodila nebeskom Zaručniku. Kako li su velike bile njezine materinske radosti na nedjelju Laetare (Raduj se!), u uskrsnoj noći, u uskrsnom tjednu, kad je dnevno novokrštenike, svoju uzdanicu i nadu, odjevene u bijele haljine vodila k svojim oltarima! Kako je tom prilikom vruće molila za svoje »novorođence«, da sigurnim i čvrstim korakom do kraja stupaju putem, na koji su stupili po svetom krstu i da ne okaljaju svoju krsnu odjeću! Danas se Crkva osvrće unatrag. Tolike uništene nade i očekivanja! Tolike nevjere, toliki i tako teški grijesi u samoj Crkvi! I tu joj se iz grudi trga vapaj psalmiste: »De Profundis. — Iz dubine vapijem k tebi, Gospodine. Ako gledaš na bezakonja, Gospodine, tko će opstati?« Crkva je duboko postiđena i pokajnička bol razdire njezino srce. I kada se ona danas sprema da pođe pred svojega Zaručnika, koji »opet dolazi« u svetoj Misi, ona to čini kao Estera, koja je, svijesna svoje nedostojnosti i kraljeva dostojanstva, sva uzdrhtala prije nego li je stupila pred kralja. »Opomeni me se, Gospodine, koji vladaš svakom vlašću, i daj pravu riječ u moja usta, da su ugodne moje riječi pred licem kneževim« (prikazanje). »Iz dubine vapijem k tebi, Gospodine,

Gospodine, usliši glas moj«, moj vapaj za milošću i oproštenjem. Sjedinimo se s osjećajima i molitvom naše svete Crkve.

3. Usavršiti se, dozreti! O tome se radi u bogoslužju! Mi sami treba da radimo na djelu svoga usavršenja, uz pomoć i poticaj milosti. Naša je dužnost, da u vjeri, u ljubavi prema Bogu i prema Kristu sve više rastemo i da sve nesebičnije živimo svetoj volji Božjoj. Ipak Bogu pripada bitni i najvažniji dio na djelu našega usavršenja. On djeluje u nama, i sve stvari i događaje tako udešava, da nam služe na ćudoredno usavršenje. On nas napose usavršava trpljenjem, poniženjem, ljudskim nepravdama i bezdušnošću; različitim nutarnjim kušnjama, tminom, napastima i suhoćom; po pogreškama i nesavršenostima, po svagdanjem križu, po bolestima, nesrećama, zlim udesom. Mi se tim usavršavamo, ako dopustimo, da s nama radi kako mu je volja; time, da svako njegovo dopuštenje i svaki udes radosno prihvatimo; time, da se njegovu vodstvu potpuno povjeravamo, bez pridržaja, bez radoznalosti, bez straha i nemira. Tako ćemo biti »iskreni i bez prijekora za dan Kristov, napunjeni plodom pravde«, plodom sveta života. Kako smo još daleko od tog usavršenja!

»Napunjeni plodom pravde po Isusu Kristu« (poslanica). Pravednost je ono, što Crkva prije dolaska Gospodnjega na sud od nas očekuje. Ono stanje, u kojem kao ljudi i kršćani moramo biti prema sposobnostima i darovima naravi i milosti. To ćemo biti toliko, koliko se sjedinimo s Kristom, koliko s apostolom uzmognemo uistinu reći: »Ne živim više ja, nego u meni živi Krist« (Gal. 2, 20), kao glava u udu, kao trs u lozi. Sveta je euharistija najbolje sredstvo, da se posve sjedinimo s Kristom, našom glavom.

»Evo, kako je dobro i kako je milo, kad braća stanuju zajedno« (na stepenicama). Mi znamo, da smo Kristovi udovi, članovi svete Crkve, zajednice svetih. Štoviše, svjesnije i odanije živimo za zajednicu, za obitelj, za župu i što više radimo, molimo, žrtvujemo i trpimo za cjelinu, tim brže, sigurnije i potpunije ćemo se usavršiti; tim čišći ćemo biti za dan Kristova dolaska. Crkvena je zajednica ono plodno tlo, na kojemu jedino možemo dozreti za spasenje u Kristu i doći do usavršenja.

M o l i t v a.

Bože, utočište naše kreposti, bliz budi pobožnim molitvama svoje Crkve, jer si ti sam početnik pobožnosti i podaj, da uspješno postignemo, što pouzdano ištemo. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Ponedjeljak iza dvadeset i druge nedjelje po Duhovima.

»P r a v a r i j e č.«

»Da budete iskreni i bez prijekora za dan Kristov« (poslanica). To je briga i molitva Crkve u svakoj svetoj Misi i u svakoj molitvi časoslova. Ali to je njezina briga i molitva upravo sada, kad se u simbolu svršetka crkvene godine sve više približuje dan Kristov. U ovoj brizi vapije ona, Estera Novoga Zavjeta, ka Gospodinu, Gospodaru svega: »Daj pravu riječ u moja usta, da su moje riječi ugodne pred licem kneževim« (prikazanje).

1. »D a j p r a v u r i j e č u m o j a u s t a.« Crkva moli za »Riječ« Božju, za Krista, da on u svetoj žrtvi postane njezinom svojinom, da se s njome zaruči, da je pred Ocem zastupa, da kao njezin posrednik iznese, pred Oca njezine molitve i potrebe, da ju po svetoj pričesti u svim njezinim udovima svojim životom i duhom ispuni, očisti i posveti. Crkva moli, da Očeva Riječ u svetoj Misi kao odvjetnik nesvete i griješne braće pred Ocem vapije: »Ako gledaš na bezakonja, Gospodine, tko će opstati? No u tebe je oproštenje, Bože Izraelov. Iz dubine vapijem k tebi, Gospodine, usliši glas moj« (ulaz). I opet on moli: »K tebi vapijem, jer me čuješ, Bože, prigni svoje uho i usliši moje riječi« (pričesna). Crkva, koja ovako moli, pouzdaje se i čvrsto vjeruje, da će biti uslišana, jer imade »pravu riječ«. U njoj moli Krist, Sin, »koji je Ocu omilio« (Mat. 3, 17). Sin, koga Otac »u svako vrijeme uslišaje« (Iv. 11, 41). Zar da onoga ne usliši, koji ovdje na oltaru s ljubavlju za nas i s nama moli i za nas se žrtvuje? Ako s Crkvom molimo i žrtvujemo, onda se i u našim ustima nalazi prava riječ: Krist, naš žrtveni dar, njegovo tijelo i krv, njegova sveta duša, njegova molitva i hvala, njegova zahvala i zadovoljština. »U njemu smo se obogatili«

(1. Kor. 1, 5), u njemu ćemo biti čisti i bez prijekora za dan Kristov, napunjeni plodom pravde.

2. »Kako je dobro i kako je milo, kad braća stanuju zajedno. To je kao pomast na glavu, koja teče na bradu, bradu, Aronovu« (na stepenicama). »Prava riječ«, Krist, nazočan je u svetoj žrtvi, sa svojom braćom, s kojom moli i žrtvuje sebe. On kao glava, a oni kao udovi sačinjavaju jednoga Krista. Samo u zajednici s Crkvom, koja je sa svojom glavom živo sjedinjena, s njome moli, žrtvuje, bori se i trpi, može naša ljubav sve više obilovati u znanju i svakom razumijevanju, i tako biti čista i bez prijekora za dan Kristov. Krist Gospodin živi i djeluje, moli i žrtvuje ponajprije u zajednici, u cjelini. Mi ljudi toliko smo u svom životu vezani jedan na drugoga, da pred Bogom dolazimo u obzir samo kao cjelina. Od cjeline, od zajednice Kristova tijela, od Crkve, primamo mi, prima i pojedinac Kristovu milost i spasenje. »Gle, kako je dobro i kako je milo, kad braća stanuju zajedno«, kad zajedno mole, Oca časte, njemu zahvaljivaju i njemu se klanjaju; Krist, »prvorođeni« zajedno s »mnogom braćom« (Rim. 8, 29). Svi kao jedno srce i jedna duša, cijela crkvena zajednica, moli i žrtvuje! Kolike li milosti, što smo članovi crkvene zajednice! Sretnih li nas, ako potpuno živimo u zajednici i sa zajednicom.

3. »Daj pravu riječ u moja usta.« Kako si sretna, Estero, sveta Crkvo! Gospodin je tebi dao pravu riječ: Krist Gospodin je u tebi, u tebi živi i moli. On vapije u tebi k Ocu. On se u tebi klanja. On u tebi prosi Oca. Kako je uzvišen, djelotvoran, silan i svemoćan kod Boga tvoj »Oremus«, tvoja molitva »po Kristu Gospodinu našem«, tvoje žrtvovanje. Ti doista daješ Bogu Božje u žrtvi svete Mise.

Gospodin je tebi, Crkvo, dao pravu riječ. Krist Gospodin živi u tebi i govori tvojoj djeci istinitu riječ. »Tko vas sluša, mene sluša, a tko vas prezire, mene prezire« (Luka 10, 16). Pazimo na njegovu riječ i prihvatimo je svetim poštivanjem. Ona će nas očistiti, prosvijetliti, iscijeliti, posvetiti i oživjeti. Ako ostanemo vjerni ovoj njegovo riječi, bit ćemo »čisti i bez prijekora za dan Kristov.«

»Daj pravu riječ u moja usta.« On je daje, kadgod se priključimo molitvama i bogoslužju svete Crkve. Od liturgijske crkvene molitve nema svetije i djelotvornije molitve, jer sama utjelovljena Riječ Božja daje Bogu hvalu, po ustima Crkve. U crkvenoj molitvi dajemo Bogu Božje!

Molitva.

Bože, utočište naše i kreposti, bliz budi pobožnim molitvama svoje Crkve, jer ti si sam početnik pobožnosti, i podaj, da uspješno dostignemo što pouzdano ištemo. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Utorak iza dvadeset i druge nedjelje po Duhovima.

Krist sudac.

Jednom su zamolili židovi Isusa, da prosudi i odluči: »Da li je slobodno caru plaćati porez?« Nije li rimski car židovima oteo nacionalnu samostalnost? Nije li on neobrezanik, idolopoklonik? Da li je slobodno, da židov njemu plaća porez?

1. Ljudska briga. Na prvom mjestu bilo je pitanje plaćanja poreza. Istom na drugom mjestu radilo se o političkom pitanju, koje je uzbudilo duhove i srca. Židovi su teško podnosili, što njima vladaju Rimljani. Gotovo već sto godina podnosili su teški rimski jaram. Na trećem mjestu radilo se o ličnom, odnosno, o stranačkom pitanju. Isus je pridobio srce priprostoga puka. Farizeji, koji su htjeli da budu vođe narodne vidjeli su, kako nestaje njihova vlast. Opazili su, da ih je osramotio pred narodom, otkrivši njihova nedjela. Zato ih je mučila briga: Kako će ga se riješiti? U tu svrhu održali su sjednicu i vijećali, kako bi ga u govoru uhvatili. I smislili su plan. Zaplest će ga u političko pitanje. »Da li je slobodno plaćati caru porez?« Ako rekne da, izgubit će svoj ugled kod puka, ako kaže ne, onda je buntovnik, i stradat će od rimske policije. Evo, to su ljudske brige, nakane i planovi! Novac, politika, upropašćivanje protivnika. Kamo sreće, da su takovi samo farizeji, pogani i nevjernici! Ali tako rade i mnogi kršćani! Vremeniti interesi, brige i zanat!

2. Gospodinova briga. »Da li je slobodno plaćati caru porez ili ne?« Isus je dobro prozreo njihove misli i nakane. Zato se i nije upustio u njihove brige i zadjevice. Suverenim do-

stojanstvom i jasnim shvaćanjem uzdigao se nad sve njih. »Pokažite mi porezni novac. Čija je ovo slika i natpis?« Odgovore mu: »Careva.« Tada izrekne Isus sud: »Dajte, dakle, caru carevo, a Bogu Božje.« Uvijek čini pravo i caru i Bogu, i državi i Crkvi, i kulturi i vjeri, i ljudima i Bogu. Isus je iznad svake ljudske strasti. Njegov svijet i njegova briga jest Bog i Božji zakon, pravda i ljubav. Kako se lako i jednostavno rješavaju problemi i ljudske zagonetke, gdje nema strasti, predrasuda i sebičnosti! Ondje, gdje je jedina čovjekova briga Bog i Božji zakon, Božje zapovijedi i naredbe. Uvijek i u svemu samo Bog.

3. »Dan Kristov.« U onom, što nam evanđelje pripovijeda, vidi Crkva dan Kristov. Ona upoznaje u Gospodinu, koji i znanjem i božanskom mudrošću rješava postavljeno pitanje, suca, pred čijom će osudom svi zanijemiti.

»Dajte Bogu Božje.« Sada u svetoj Misi. Kod prikazanja dajmo Bogu Božje, sve što imamo i što jesmo, svoje vrijeme, svoje sposobnosti, svoj duh, svoju volju, svoje srce, svoju slobodu, svoje zdravlje, svoje poslove, svoje trpljenje i odricanje. »Primi, Gospodine, ovaj prinos.« Poslije otajstvenog sjedinjenja s njime u žrtvi i u žrtvenoj gozbi pođimo na svoj zvanični posao i dajmo caru carevo, Bogu Božje.

»Dajte Bogu Božje, a caru carevo.« Na prvom mjestu stoji služba Bogu, pobožnost i život za Boga. »Pobožnost je korisna za sve, jer ima obećanje sadašnjega i budućega života« (1. Tim. 4, 8). Samo život za Boga čini čovjeka jakim i sposobnim da udovolji zadaći i dužnosti prema životu, zajednici, obitelji i državi. On nas čini, spremnim na žrtve; čini nas strpljivim, odvažnim, velikodušnim, savjesnim i vjernim. Ako čovjek ne daje Bogu Božje, ako se pouzdaje u samoga sebe, u svoje znanje i djelovanje, bez Boga, bez vjere, bez Krista, onda se na njemu i na njegovu djelovanju ispunjuju riječi Svetoga Pisma: »Neka je prokleta zemlja pod tvojim rukama« (1. Mojs. 3, 17). Kako takav može dati caru carevo?« što je združio Bog, neka ne rastavlja čovjek« (Mat. 19, 6).

Molitva.

Bože, utočište naše i kreposti, bliz budi pobožnim molitvama svoje Crkve, jer ti si sam početnik pobožnosti, i podaj, da

uspješno dostignemo, što pouzdano ištemo. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Srijeda iza dvadeset i druge nedjelje po Duhovima.

Kristov dan.

Sa svom ozbiljnošću sjeća nas Crkva »Kristova dana«. U cijeloj sedmici sva je obuzeta mišlju na dolazak Gospodnji. Njezina je želja da ovaj zemaljski život promotrimo u svijetlu blize smrti i suda, u svijetlu vječnosti i prekogrobnoga života. »U svim djelima svojim spomeni se posljednjih svojih stvari, pa ne ćeš nikada sagriješiti« (Crkv. 7, 40).

1. Približava se dan suda. »Ako gledaš na bezakonja, Gospodine, tko će opstati?« Ako nam milosrdno u zemaljskom životu ne zaboraviš grijehe i nevjere, ako ih se budeš sjećao do sudnjega dana: Gospodine, tko će opstati pred tvojim gnjevnim licem? Da, kad bi nas samo svijet sudio, svijet i njegovo plitko čudorede i njegova promjenljiva načela; kad bi nas sudili naši prijatelji, koji se danas i ne usuđuju da nam kažu istinu ili da nas upozore na naše pogreške; kad bi nas sudili naši poglavari, koji su više blagi nego strogi; kad bi nas sudili ispovjednici, koji sve rado ispričavaju na nama! Kad bi nas sudili samo ljudi — onda bi bez straha mogli kazati sa svetim Pavlom: »Meni je vrlo malo do toga, što me sudite vi ili ljudi. Gospodin je onaj koji me sudi. Gospodin će i rasvijetliti, što je sakriveno u tami, i objaviti nakane srdaca« (1. Kor. 4, 3) i suditi. »Svi ćemo se pojaviti pred sudištem Kristovim« (Rim. 14, 10), u času naše smrti i kod velikog suda. »Na svršetku (u smrti) čovjeka otkrit će se njegova djela« (Crkv. 11, 29). »Ništa nema sakrivena, što se ne će otkriti, ni tajna, što se ne će saznati« (Mat. 10, 26). Svaki se mora javiti na sudu Kristovu, da primi svaki, što je učinio kroz tijelo (u svom zemaljskom životu), bilo dobro, bilo zlo« (2. Kor. 5, 10). A ovo je za nas odsudno: »Gospodin je onaj, koji mene sudi«, Svevišnji, Presveti i Pravedni. Odgovarat ćemo pred onim, »koji ispituje srca i bubrege« (Otkr. 2, 23). »Gospodine, ti me kušaš i znaš. Ti znaš, kad sjednem i kad ustanem. Ti znaš moje misli izdaleka:

i tebi su poznati moji putevi. I unaprijed znadeš za sve moje staze, i nema riječi na mojem jeziku, a da je ti ne znaš. Gospodine, ti poznaješ i staro i novo« (Ps. 138, 1—5). Kad bismo, kako to želi sveta Crkva, uvijek imali na umu nadolazeći sud, kako bismo sasvim drugačije shvaćali svoje dužnosti, žrtve, napore, trpljenja, radosti i užitke života! Kako bismo se lako uzdigli nad vremenite interese i obzire, da živimo samo za ono jedino potrebno! »Spomeni se posljednjih svojih stvari, pa ne ćeš nikada sagriješiti.«

2. »Za dan Kristov.« Onaj, koji nas je u svojoj velikoj ljubavi na križu otkupio, on će biti naš sudac. Onaj, koji je sve učinio, da nas potakne da ga ljubimo i da svoj život oblikujemo prema njegovu svetu životu. Za vrijeme našega zemaljskog života on ostaje sakriven. On šuti i kao da bezobzirno ne vidi, da li mu ljudi služe ili griješe protiv njega. A ipak on mora jednom progovoriti. I to se događa u času, kad se duša rastavlja s tijelom. Tada se opet pokazuje njegova moć. On dolazi kao Gospodin, kao Učitelj. Blago nama, ako se budemo mogli »čisti i bez prijekora« pred njim pojaviti i doviknuti: »Pokaži nam svoje lice i bit ćemo spaseni« (Ps. 79, 4). Ali jao onima, koji su ga zaboravili. Njegov će im dolazak uliti strah i užas. Jao onima, koji su prestupili njegove zapovijedi i odbili njegovu istinu i milost, koji su se iznevjerili njegovoj Crkvi, klevetali je i prezirali! Oni će zadrhtati kad pred njima uzme žezlo, koje dosada nisu osjetili ni opazili. On dolazi kao popravitelj. Sve što smo pogriješili, sve što smo svojevoljno učinili ili propustili i sve što smo učinili iz oholosti i sebičnosti, mora se podložiti sučevoj vlasti. Ukoliko smo svoje srce privezali uz stvorove, bit ćemo prisiljeni da priznamo ništetnost i taštinu svega stvorenoga. Ako nam se srce od Boga odvratilo, sad će za njim žuditi. Ako smo prije živjeli bez molitve i samoodricanja, sada ćemo osjećati prazninu i zapuštenost. Ako je u ovome životu triumfiralo zlo, sada će pobijediti pravda i red. Gospodin će sve stvari postaviti na svoje mjesto. Tada će pravedni podići svoje glave: jer blizu je njihovo otkupljenje (Luka 21, 28). Gospodin će doći i zato, da nagradi naše dobro nastojanje. Tom ćemo prilikom žeti plodove svoje vjere i strpljivosti. Ugledat ćemo Isusovo blago lice. Tada ćemo mi, koji smo njega slijedili i dnevno uzimali na sebe

svoj križ, mi koji smo se borili, nastojali, odricali i trpjeli, unići u vječni pokoj. Teško onima, koji su se svijesno protivili Bogu i njegovoj svetoj volji, i tako otišli na drugi svijet! Njih će morati kazniti. Svi, koji se njemu protive, nestat će ispred njegova lica (Ps. 9, 4).

3. »Da budemo čisti i bez prijekora za dan Kristov.« Da li ćemo u istinu biti takovi? Da, bit ćemo, ako ovdje na zemlji svoje dužnosti potpuno i savjesno izvršimo, dužnosti prema Bogu i prema caru, svoje vjerske i socijalne dužnosti. »Bogu dajte Božje, a caru carevo.« Kršćanska je savršenost u tome, da ljubimo Boga i bližnjega poradi Boga. Ako potpuno i iskreno nastojimo oko savršenosti, bit ćemo uistinu »čisti i bez prijekora za dan Kristov.«

»Da budemo čisti i bez prijekora za dan Kristov.« Sam Gospodin pokazuje nam put. »Ne sudite, i ne ćete biti osuđeni« (Luka 6, 37). I opet na drugom mjestu: »Kako ti činiš svome bližnjemu, tako će učiniti i moj nebeski Otac vama« (Mat. 18, 35). Napokon: »Kad bi mi sami sebe prosuđivali, ne bi bili od Gospodina osuđeni« (1. Kor. 11, 31): sebe prosuđujemo u ispitivanju savjesti, u razmatranju, u svetoj ispovijedi, u neprestanom nastojanju oko prave spoznaje samoga sebe. Teško nama radi naših neokajanih grijeha, radi pomanjkanja ljubavi prema bližnjemu, radi nepravednog prosuđivanja, govorenja, djelovanja, radi mlakosti u razmatranju i ispitivanju savjesti!

Molitva.

Bože, utočište naše i kreposti, bliz budi pobožnim molitvama svoje Crkve, jer si ti sam početnik pobožnosti, i podaj, da uspješno dostignemo, što pouzdano ištemo. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Četvrtak iza dvadeset i druge nedjelje po Duhovima.

Porast u ljubavi.

»I zato (ja, Pavao), molim, da vaša ljubav sve više obiluje u znanju i svakom razumijevanju, da budete čisti i bez prijekora za dan Kristov« (poslanica). Blizu je dan Kristov, dan smrti i

suda. Ne smijemo više ni časkom časiti! Sada još samo treba da naša ljubav prema Bogu i prema Kristu sve više obiluje.

1. Bog hoće, da naša ljubav bude savršena. »Ljubi Gospodina Boga svoga svim srcem svojim, svom dušom svojom, svom snagom svojom i svim umom svojim. I svoga bližnjega kao samoga sebe« (Luka 10, 27). On zapovijeda, da ga ljubimo. Da, zapovijed o ljubavi prema Bogu je prva i posljednja, ona je najveća zapovijed. I ova zapovijed nema granica. Ljubav je nezasitljivo dobro (sveti Krizostom). Ona nema mjere, nigdje se ne zaustavlja, ne pozna »dosta«. Čovjek ne može nikada tako Boga ljubiti, kako on to zaslužuje. On uvijek može i uvijek mora u ljubavi napredovati. Nikada ne može potpuno izvršiti zapovijed o ljubavi prema Bogu. Čovjek mora uvijek više ljubiti, ako želi da Boga »ljubi svim srcem i svim silama«. Naša se dakle ljubav mora do časa smrti sve više usavršavati, jer smo kao hodočasnici u nebo. Ovo hodočašće traži da neprestano napredujemo. Doklegod još nismo stigli na svoj cilj, u vječnost, dotle moramo uvijek ići naprijed. Jao nama, kad bismo jednom rekli: »Dotle ću ljubiti, ali dalje ne.« Ne bismo ispunili prvu i najveću zapovijed. Bili bismo kao djeca, koja po naravnom zakonu moraju rasti i doći do muževnoga doba, a koja to ne postizavaju. To već nijesu više djeca, nego izrodi i nedonoščad. Ako u ljubavi ne rastemo, ne ćemo biti samo početnici, nego ćemo u vjersko-ćudorednom pogledu biti kržljavci i slabići. Zar bi to bila svrha svetoga krsta? Zar je to cilj utjelovljenja Sina Božjega, njegove smrti na križu, njegove ljubavi, po kojoj smo loze na trsu? Zar da to bude plod tolikih pouka, milosti i poticaja tokom crkvene godine, koja se primiče kraju? Pa ako ne vršimo prvu i bitnu zapovijed Božju, zar ćemo onda vršiti ostale Božje zapovijedi? Zato Crkva toliko želi, da sve više obilujemo u ljubavi.

2. Savršena ljubav znači potpuna pobjeda nad sebeljubljem, sjetilnosti, lijenosti, zavisti, nestrpljivosti i nad nepravednim prosuđivanjem; znači potpuna pobjeda nad čisto naravnim načinom gledanja i mišljenja: potpuna pobjeda nad navikom raditi samo iz naravnih motiva i obzira; potpuna pobjeda nad prekomjernom zaposlenosti, nad težnjom za isticanjem, nad neurednom željom za osjetnim utjehama, pobjeda nad duhovnom umišljenosti i oholosti, pobjeda svega, što se protivi duhu vjere i pouzdanja u Boga i što nas priječi, da Boga savršeno ljubimo. Savršena ljubav ne traži samo mrtvenje i čišćenje naših sjetila i duha, t. j. našeg vlastitog djelovanja. Ona traži, da Bog snažno i osjetno zahvati u našu dušu suhoćama, napastima, trpljenjem, poniženjima i nevoljama. Na taj način duša sve više prodire u tajne Božje, spoznaje ništetnost stvorova, težinu grijeha, vidi veliko poniženje i milosrđe Isusovo u njegovu utjelovljenju i u presvetoj euharistiji. Ako Bog tako radi na duši, tada se ona radi Boga prihvaća svakog posla i svake žrtve. Ništa više sebi ne pripisuje, sve pridaje Bogu. U svemu gleda i vidi njega, njegovu blizinu, njegovu ljubav. »Tko se združi s Gospodinom, jedan je duh« (1. Kor. 6, 17). Duša poznaje samo još ljubav. Gospodin čini, da savršena duša ono zna, što mora znati; da ono misli, što mora misliti; da zaboravlja, što mora zaboraviti; da ljubi, što mora ljubiti; i da sve ljubi u Bogu i radi Boga. Dragocjena li života ljubavi! Jedan jedini čin savršene ljubavi pred Bogom je dragocjeniji i za svu Crkvu Božju korisniji od svih čina i djela nesavršene ljubavi. »I zato molim ja, Crkva, da se vaša ljubav sve više i više umnoži.«

3. »Da se vaša ljubav sve više i više umnoži.« Za tim ide sveto bogoslužje i crkvena godina. To je napose i svrha svete euharistije kao žrtvene gozbe. Ona hrani život milosti, povećava cijeli duhovni život, umnožava s posvetnom milosti ulivene kreposti, i čini, da radosno i odvažno težimo za dobrim, i nastojimo oko savršena i sveta života.

Porast u ljubavi, prema Bogu očituje se u spremnosti da budemo udovi Kristova tijela, očituje se u iskrenoj volji za zajednički rad i međusobno razumijevanje, za ljubav prema bližnjemu. Zato se u današnjem bogoslužju poslije poslanice pjeva pjesma na stepenicama: »Gle, kako je dobro i kako je milo, kad braća stanuju zajedno.« Ne samo da je prava i vrhunaravna bratska ljubav usko povezana s ljubavlju prema Bogu i prema Kristu, nego ta je ljubav zapravo jedna te ista s ljubavi prema Bogu i prema Kristu. Umnoženje ljubavi prema Bogu znači ujedno i umnoženje bratske ljubavi, povećanje odanosti prema crkvenoj zajednici, prema bratskoj zajednici, koja žrtvuje i moli,

koja se bori, trpi i stradava. Na tome putu postat ćemo čisti i bez prijekora za dan Kristov. Ovako misli sveta Crkva! Kamo sreće, kad bismo ovako živjeli!

Molitva.

Bože, utočište naše i kreposti, bliz budi pobožnim molitvama svoje Crkve, jer si ti sam početnik pobožnosti, i podaj, da uspješno dostignemo, što pouzdano ištemo. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Umnoži nam ljubav, daj nam savršenu i svetu ljubav!

Petak iza dvadeset i druge nedjelje po Duhovima.

Porast u ljubavi.

Crkva moli da naša ljubav sve više i više raste. Ona misli na »najveću i prvu zapovijed«, koju je Gospodin dao ljudima: »Ljubi Gospodina Boga svoga svim srcem svojim, i svom dušom svojom, i svom snagom svojom i svim umom svojim, a svoga bližnjega kao samoga sebe« (Mat. 22, 28). Ljubav je prava i bitna ljudska i kršćanska savršenost. O ljubavi ovisi, da li ćemo »biti čisti i bez prijekora za dan Kristov«. Ljubav odlučuje o našoj vječnoj sudbini.

1. »Koji ostaje u ljubavi, ostaje u Bogu i Bog u njemu« (1. Iv. 4, 16). Ljubav uklanja svaku razliku između mene i tebe. Jezik ljubavi je ovaj: »Sve, što je moje i tvoje je, a što je tvoje i moje je« (Iv. 17, 10). Ljubav daje sve. Ona je zadnji dokaz i posljednja riječ onoga, što netko može. Ljubav obuhvaća cijelo naše biće i posve ga stavlja na službu onome, koga ljubimo. Ljubav najsavršenije časti Boga, njemu se klanja, njega slavi i časti. Zato je ljubav i samo ljubav, izvršenje zakona (Rim. 13, 8) i veza savršenstva (Kol. 3, 14). »Sve su zapovijedi zapravo ovisne o ljubavi, sve su one zapravo samo jedna zapovijed: jer sve, što je zapovijeđeno, temelji se na ljubavi. Kao što mnoge grane i grančice rastu iz jednoga korijena, tako i mnogobrojna kreposna djela niču iz jedne ljubavi. Jednako sve grane dobrih djela ostaju neplodne, ako nijesu srasle s korijenom ljubavi. Ima dakle mnogo zapovijedi,

a ipak se svode samo na jednu: mnogo ih ima u mnogobrojnim djelima, a jedna je po korjenu ljubavi« (sveti Gregor Veliki). Sve se zapovijedi kreću oko ljubavi. Ljubav je napokon ona, koja nas sjedinjuje s Bogom i čini njemu sličnima. Po njoj smo predmet Božje ljubavi, djeca Božja, Bog nas sjedinjuje sa sobom: Bog, Otac, Sin i Duh Sveti, stanuje u nama i daje, da s njime živimo, posjedujemo i uživamo njegov božanski, sveti i blaženi život. »Koji ostaje u ljubavi, ostaje u Bogu, i Bog u njemu.«

2. Porast u ljubavi. Ima nekih jasnih znakova, da li u ljubavi napredujemo. Što više ljubimo, tim je u nama življi i bolniji osjećaj naše nesavršenosti, nečistoće i nesvetosti. Mi patimo od toga, što nas ništetne i neznatne stvari i ljudski obziri priječe u potpunom predanju Bogu; što tako slabo uzvraćamo ljubav Božju i Kristovu; što smo prema Bogu toliko škrti i sitničavi. Taj nas osjećaj ne čini malodušnima, već nas ponizuje i potiče, da se tim više istrošimo za Boga i Spasitelja. Taj je osjećaj silio svece, da žude za poniženjima i trpljenjima. Prije im je pomisao na grijeh nanosila bol i poticala ih na revnost: a sada im zadaje neisporedivo veću bol i poticala nesposobnost, da ljube i da se u žrtvama potpuno istroše za Boga. Htjeli bi biti prema Bogu rasipni. Eto, to je u njima učinila spoznaja, kako je nedovoljno i bezvrijedno sve, što čine. To je znak da njihova ljubav raste. Što se više umnožava naša ljubav, tim smo nezadovoljniji sa stanjem, u kome se upravo nalazimo. Ali ne tako, da bi to nezadovoljstvo u nama izazivalo neki duševni nemir, neku izvjesnu klonulost i potištenost ili neraspoloženje, nego nasuprot, ono nas potiče, da težimo za onim, što je više i bolje. Ono budi u nama trajnu i živu želju, da postanemo sve savršeniji, čišći i svetiji. Ono budi u nama svetu zahvalnost prema Bogu i nepokolebivo pouzdanje u novu Božju pomoć i milosti, a ujedno i duboku bol, što ne iskorišćujemo veći dio milosti, koje nam se daju. Napokon, što više u ljubavi napredujemo, tim se više u nama budi tiha i nesavladiva želja, da sve u svome životu prosuđujemo s Božjega stanovišta, sve dovodimo u ovisnost o njemu, sve po Božjoj volji radimo i podnosimo, sve iz čiste i svete ljubavi.

3. »Gle, kako je dobro, i kako je milo, kad braća stanuju

zajedno« (na stepenicama). Ove nas riječi sjećaju crkvene zajednice, koja je sjedinjena s Kristom, svojom glavom. U zajednici Kristova tijela, u bratskoj zajednici naša će ljubav sve više i više obilovati i usavršiti se. U ovoj zajednici, i samo u njoj, sjedinjuje se s nama Gospodin, »Prvorođeni među mnogom braćom« (Rim. 8, 29), i čini, da budemo njegovi udovi. Tako nam daje moć, da svoju molitvu, djelovanje i trpljenje, koje je po sebi bezvrijedno, sjedinimo s njegovom molitvom, djelovanjem i trpljenjem. Tako se naša molitva, djelovanje i trpljenje sjedinjuje s njegovom neizmjerno vrijednom molitvom, djelovanjem i trpljenjem i biva prožeto i nadahnuto njegovom čistoćom i savršenstvom. Ono dobiva novu i veću vrijednost pred Bogom nego li je prije i po sebi imalo. Sve je to plod svetoga krsta i činjenice, da smo udovi Kristovi, a članovi crkvene zajednice. »Gle, kako je dobro i kako je milo, kad braća zajedno stanuju.« Što bismo bili bez zajednice sa svojim prvorođenim bratom Kristom i s njegovom Crkvom, s Kristovim udovima, s kršćanima!

»Daj pravu riječ u moja usta«, Krista u svetoj pričesti. Na taj način će se usavršiti naša ljubav. U svetoj žrtvi stavlja Gospodin, Riječ Božja, sebe u naše ruke kao žrtveni dar Ocu. Nama pripada njegovo Srce, njegova molitva, njegova neizmjerna i svetá ljubav, njegova zahvala, klanjanje i čašćenje. »Po njemu i u njemu i s njime jest tebi, Bože, dostojna i savršena čast i slava«, i od nas. Mi ljubimo Boga ljubavlju Isusova Srca. Po svetoj pričesti postaje žrtvovani Gospodin, koji sav gori od ljubavi prema Ocu, dušom naše duše, naših čina, molitava, žrtava i trpljenja. U naše srce usađuje žarku ljubav, koja raspaljuje njegovo Srce. Bog daje »pravu Riječ« u naša usta. Ne bi li morala naša ljubav snažno usplamtjeti i usavršiti se? Samo da nam je duh svete liturgije! Kako bismo bili odvažni i puni pouzdanja! »Sve mogu u onome, koji me jača« (Filip. 4, 13). Ne gledamo li previše na sebe, a premalo na Krista, koji u nama živi i djeluje? »Ne živim više ja, nego u meni živi Krist« (Gal. 2, 20).

Molitva.

Bože, utočište naše i kreposti, bliz budi pobožnim molitvama svoje Crkve, jer si ti sam početnik pobožnosti, i podaj, da

uspješno dostignemo, što pouzdano ištemo. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Subota iza dvadeset i druge nedjelje po Duhovima.

Ljubav prema Bogu.

Crkva moli, da bi naša ljubav sve više i više obilovala u znanju i svakom razumijevanju. Da uzmognemo razlikovati, što je bolje, kako bismo bili čisti i bez prijekora za dan Kristov (poslanica).

1. »Da vaša ljubav sve više obiluje u znanju.« Što tko više ljubi Boga, tim ima dublji uvid u božanske stvari. Porast u ljubavi odmah označuje dublju i proširenju spoznaju Boga, njegovih svojstava, njegovih tajna, njegovog djela stvaranja, otkupljenja, posvećenja i spasenja ljudskog roda. Ljubav sjedinjuje dušu s Bogom. Duša, koja ljubi počiva na Srcu Božjem. I drago joj je, kad može da kao dijete počiva na grudima svoje ljubljene majke. Sva je njezina radost jedino u Bogu. Što ona više teži za Bogom, tim je Bog više privlači sebi, objavljuje joj se u skrovitosti i daje joj da vidi i okusi, kako je on sladak. Takova duša može biti neuka, ali ona poznaje Boga. Ona posjeduje veliko znanje o Bogu i o njegovim tajnama, znanje, koje joj je sam Bog lično i neposredno udijelio. On se njoj objavljuje na otajstven način. On joj lično sam daje okusiti slatkoću njegove ljubavi, a ne istom po ljudima ili knjigama. On stanuje u duši, koja ljubi, on, koji je sama ljubav, dobrota, milosrđe i utjeha. Ona se može njemu približiti, njega doticati, pouzdano s njime govoriti, njemu se otkriti, kao što se cvijet otkriva suncu, da primi u sebe svu njegovu svjetlost. Sa svetom ljubavi raste i svjetlost, spoznaja, razumijevanje i radost o Bogu i o njegovu biću, o nutarnjem Božjem životu, o Božjoj istini i blaženstvu. U ovom smislu moli sveta Crkva za nas, da naša ljubav sve više obiluje u znanju i svakom razumijevanju.

2. »Da odaberete, što je bolje.« Spoznaja ljubavi budi u nama svijest, da još nismo ono, što bismo morali biti. Ljubav čezne za onim, što je pred nama, za idealnim i potpunim sjedinjenjem s Bogom, da se po ljubavi posve izgubimo u nje-

govoj svetoj volji i dopadnosti. Duša žeđa, da sve više živi njegovim životom. Spoznaja ljubavi potiče nas na čistoću u svojem mišljenju, nastojanju i djelovanju. Obuzeta žarom božanske čistoće i svetosti mora se duša nužno očistiti od svake nečistoće, od svega, što nije sveto, od svake sebičnosti. Ona mora biti čista u svojim nakanama, motivima, u svojim riječima, u svojem djelovanju i nastojanju. Spoznaja ljubavi čini napokon, da smo »napunjeni plodom pravde«, plodom dobrih i svetih djela. Ljubav i djelo tako su povezani, da jedno bez drugoga ne može uopće postojati. Samo su ona djela sveta, koja činimo iz ljubavi: Ljubav je naime duša i korijen dobroga djela. Ali, kao što se gasi vatra, ako je gorivom ne potičemo, tako se gasi i ljubav, ako je ne hranimo dobrim djelima. Dobra su djela hrana i životni uvjet ljubavi. Ako imamo u sebi ljubav, onda smo i »napunjeni plodom pravde«, onda smo čisti i bez prijekora za dan Kristov, za smrtni čas i za sudnji dan.

3. Sveta Crkva želi da nam ljubav bude savršena. Ljubav naime sadržaje sve. Ona je prva i posljednja od svih kreposti, štoviše, ona je sama svaka krepost. Gdje ljubavi nema, ničega nema. I gdje je ljubav, ondje je sve, spoznaja, nastojanje i djelo. Gdje je ljubav, ondje dajemo Bogu Božje, a caru carevo.

Ljubav daje sve bez pridržaja. Ljubav sve podnosi, ništa ne isključuje. Ljubav prema Bogu odriče se svijeta, njegovih dobara, njegovih časti i radosti. Ona razapinje tijelo i žrtvuje vrijeme, snagu, zdravlje i život za Boga. Božju volju predpostavlja svemu, dapače i vlastitom blaženstvu. Bog prije svega i Bog nada sve! Ljubav je jaka. Ona prezire svijet i njegove raskoši, kao i đavla i njegove napasti. Ona ukroćuje strasti i raskida zle navike. Ona je dorasla svakoj kušnji, svakom udesu i dopuštenju, svakom križu i nestašici, svakoj nepravdi i poniženju, koje Bog šalje i dopušta, kao i svakom mrtvenju, naporu i nastojanju. Ljubav je nesebična. Ona ne ljubi Boga radi njegovih dobara, nego radi njega samoga. Zato podređujmo i vlastito blaženstvo, za kojim čeznemo, Božjoj volji.

Ljubav prema Bogu pretvara se nužno i u ljubav prema bližnjemu. Kako možemo Boga ljubiti, a da ujedno ne ljubimo i svoga bližnjega, t. j. onoga, koga Bog božanskom ljubavlju ljubi? Radi koga je Bog poslao svoga jedinorođenoga Sina na

ovaj svijet? Radi koga je Gospodin trpio i umro na križu? Radi koga je ustanovio svoju Crkvu i svete sakramente? U kome po ljubavi stanuje i djeluje presveto Trojstvo? Ljubav prema bližnjemu je oganj kušnje naše ljubavi prema Bogu. »Gle, kako je dobro i kako je milo, kad braća stanuju zajedno!« (na stepenicama).

Molitva.

Bože, utočište naše i kreposti, bliz budi pobožnim molitvama svoje Crkve, jer si ti sam početnik pobožnosti, i podaj, da uspješno dostignemo, što pouzdano ištemo. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Sveta Misa dvadeset i treće nedjelje po Duhovima.

1. Evanđelje nam otkriva temeljnu misao današnjega bogoslužja. Neki predstojnik zbornice po imenu Jair došao je ka Gospodinu: »Gospodine, moja je kći sada preminula; dođi, metni na nju svoju ruku i oživjet će.« Ova mrtva djevojka je u bogoslužju slika za Kristovu vjeru i Crkvu mrtvog židovstva. Isus pođe, da povrati život mrtvoj djevojci. Tada pristupi k njemu neka žena, te se puna vjere dotače ruba njegove haljine misleći pri tom: »Ozdravit ću, samo ako se dotaknem njegove haljine.« Ova žena poganka, koja je bolovala od gubitka krvi, slika je poganstva, koje se obratilo Kristu. Ona je prije ozdravila, još prije nego je Isus došao do Jairove kuće. Poganstvo je prije zadobilo spasenje, i istom onda, kad poganstvo uniđe u Kristovu Crkvu, doći će i Izraelci kao narod Kristu. A kad se to dogodi, više nije daleko drugi dolazak Kristov.

2. Danas se Crkva raduje času, u kojem će Krist narodu, koji je nekada bio izabrani, dati svoje spasenje i povratiti mu život, kao što ga je povratio kćeri predstojnika zbornice. Pouzdano se sjeća riječi: »Ja mislim misli mira, a ne cviljenja; izvest ću vaše robovanje (Židove) iz svih mjesta« k svetoj Crkvi, da imate dijela u milostima i blagoslovu Kristova djela otkupljenja. »Blagoslovio si, Gospodine, svoju zemlju, povratio si Jakovljevo roblje«, t. j. židovstvo (ulaz). I oni će s poganima biti djeca Božja i subaštinici djece Božje. Tada će biti jedno stado i jedan pastir, jedno Božje kraljevstvo, jedna Crkva, jedno vječno općinstvo svetih pod jednom glavom Kristom, i to će biti Kristova pobjeda, pobjeda milosti! Ovako se nada i moli naša Crkva. Ona želi i hoće, da se svi spasu, da svi dođu ka Kristu, i pogani i Židovi, i da od njega zadobiju spasenje. Pridružimo se molbi i želji naše Crkve i deveterostrukim Kyrie eleison molimo Gospodina, da bude milostiv. Željno očekujmo s Jairom i sa ženom, koja je bolovala od gubitka krvi, dodir s Kristom, »da (kod svoga drugoga dolaska kod uskrsnuća od mrtvih) preobrazi naše bijedno tijelo« (poslanica), savršenije, nego li je to učinio kod bolesne žene i mrtve djevojke. Danas treba da u bogoslužju živo mislimo na dolazak Gospodnji, koji će svetu Crkvu veoma usrećiti. Tada će ona »iz dubine« zemaljskih nevolja biti uzdignuta do uzvišenog gledanja Boga, do vječnoga pokoja i blaženstva, bit će uzvišena kao cjelina, sva njezina djeca i članovi, svi, koji su umrli u posvetnoj milosti. što je Spasitelj danas izvršio na bolesnoj ženi i na mrtvoj djevojci, to će neuporedivo više učiniti ljudskom rodu, Crkvi, kad je bude iz mjesta zatočenja poveo zauvijek u očinsku kuću. Zato pjevamo u pjesmi na stepenicama: »Gospodine, oslobodio si nas (Crkvu, a u njoj nas) od onih, koji nas muče. U Bogu ćemo se hvaliti cijeli dan.« Blaženog li dolaska Kristova o svršetku svijeta za cjelinu, a sretnoga li dolaska za svakoga od nas na času smrti! To će biti dan »oslobođenja«! »Ja mislim misli mira!«

3. Krist nam se već danas javlja u današnjem bogoslužju. U predstojniku zbornice i u bolesnoj ženi označeno je, kako Crkva i mi idemo danas kod prikazanja ususret Kristu. Što ćemo mu dati kao žrtveni dar? Kao Jair i bolesna žena možemo mu dati bijedu, bolest i smrt. Mi smo naime po istočnom grijehu i po svojim ličnim grijesima izranjeni, slabi, bolesni i nevoljni. »Iz dubine (nevolje i grješne bijede) vapijem k tebi.« U žrtvi naći ćemo Krista. U svetoj pretvorbi doći će nam ususret. I sažaliti će se radi naše bijede i nevolje, pa ne samo da će naše potrebe saslušati, nego će ih u živoj zajednici srdaca uzeti kao da su njegove i primiti ih u svoju čistu i svetu žrtvu. Žrtvujući prikazat će našu bijedu, naše molbe i želje Ocu i potkrijepiti ih svojom ljubavlju, svojim zaslugama, svojom čistoćom i svetošću. On će moliti s nama. »Kruh naš svagdanji daj nam danas. Otpusti nam dugove naše. Ne uvedi nas u napast. Izbavi nas od zla.« Još više! U pričesti doći će k nama onaj isti, koga je ona bolesna žena iz evanđelja dotakla i koji je Jairovu kćer uzeo za ruku i povratio joj život. On će dotaknuti i nas, svoju Crkvu, i mi ćemo osjetiti, da iz njega izlazi sila, koja sve iscijeljuje. »Ja mislim misli mira, a ne cviljenja.« »Zaista vam kažem, štogod moleći zaištete, vjerujte, da ćete primiti, i bit će vam!« (pričesna). Što se dogodilo predstojniku zbornice, koji ga je

molio, i što se dogodilo bolesnoj ženi, koja ga je šuteći zaklinjala, to će se dogoditi i onima, koji po svetoj Misi i po žrtvenoj gozbi, po svetoj pričesti susreću Krista Gospodina i njega mole. »Ja mislim misli mira.«

Dvadeset i treća nedjelja po Duhovima.

Očekivanje.

»Govori Gospodin: — Ja mislim misli mira (otkupljenja), a ne cviljenja (propasti). Prizivat ćete me i ja ću vas uslišati, i izvest ću vaše robovanje iz svih mjesta« (ulaz). Dolazak Kristov na času smrti svakoga pojedinca, a napose njegov dolazak na sudnji dan, ne znači samo dolazak na sud, nego je to pravo vraćanje zarobljenika njihovoj domovini«, konačno oslobođenje, otkupljenje, primanje u blažene stanove nebeske i vječne nam domovine. Bogoslužje upravlja naš pogled na skori život na nebesima, koji smo zapravo započeli već u životu posvetne milosti kao udovi Kristova otajstvenog tijela i kao članovi svete Crkve.

1. »Odanle (s neba) očekujemo Spasitelja, Gospodina našega Isusa Krista. On će po jakosti, kojom može sebi pokoriti sve, preobraziti naše bijedno tijelo, da bude jednako njegovu proslavljenom tijelu« (poslanica). Mi još vapijemo »iz dubine« bijednog i ništetnog zemaljskog života. Mi se još moramo boriti i na svakom smo koraku izloženi razočaranju, napastima i opasnosti da sagriješimo. Još uvijek treba da živimo poniznim životom, životom, kojim je Isus živio i kojim on kao glava i dalje živi u nama, svojim udovima. Pa kao što je on, naša glava, slavno uskrsnuo i preobrazio se istom nakon smrti na križu, tako će i njegovoj Crkvi i nama svanuti dan preobraženja istom nakon borbe zemaljskoga života, kad i posljednji ud otajstvenoga tijela u ljubavi, borbi i trpljenju dozrije do potpune sličnosti s glavom. To će biti svršetak i potpuno ostvarenje spasenja po uzoru preobraženoga Gospodina. Tada Crkva ne će više trpjeti niti se boriti. Tada će slaviti slavlje kroz svu vječnost. »Oslobodio si nas, Gospodine, od onih, koji nas muče, i smeo si one, koji nas mrze« (na stepenicama). To će biti konačno i savršeno otkupljenje i duše i tijela. »Vjerujem

u uskrsnuće tijela i u život vječni.« Za tim danom konačnog otkupljenja pri uskrsnuću od mrtvih i općem sudu, za danom povratka u blaženu i vječnu domovinu čezne sveta Crkva u ovim posljednjim tjednima crkvene godine. »Iz dubine vapijem k tebi, Gospodine. Gospodine, usliši glas moj« (prikazanje). U ovim posljednjim tjednima crkvene godine uzdignimo sa svetom Crkvom svoj pogled i promotrimo jedini pravi život, radi kojega smo otkupljeni, pokršteni i obasuti tolikim milostima. »Mi očekujemo Spasitelja, koji će preobraziti naše bijedno tijelo, da bude jednako njegovu proslavljenom tijelu.«

2. »Naša je domovina na nebu.« »Mnogi (kršćani) žive kao neprijatelji Kristova križa. Njihov svršetak je propast, njihov bog je trbuh, a slava u njihovoj sramoti, (oni se diče svojim sramotnim djelima), jer teže samo za zemaljskim stvarima« (poslanica). »A naša je domovina na nebu.« To traži od nas završetak crkvene godine. Mi osjećamo da smo već pred vratima nebeske domovine. Još doduše živimo u svijetu, ali se s njime ne bavimo. Mi živimo prema apostolovim riječima: »Braćo, vrijeme je kratko. Preostaje, da oni, koji imaju žene, budu kao da nemaju, i koji plaču, kao da ne plaču, i koji se raduju, kao da se ne raduju, i koji kupuju, kao da nemaju, i koji uživaju ovaj svijet, kao da ne uživaju: jer prolazi slika ovoga svijeta. A hoću, da vi budete bez brige. Tko je bez žene, brine se za ono, što je Gospodnje, kako da ugodi Bogu. A tko je oženjen, brine se za ono, što je svjetovno, kako bi ugodio ženi i razdijeljen je« (1. Kr. 7, 29—33). Mi zapravo više ne smijemo živjeti za ovaj vremeniti svijet, nego za prekogrobni život, ako uistinu želimo biti pravi kršćani, pravi udovi Kristovi i članovi njegove Crkve. Naše misli, želje i nastojanja morala bi daleko nadilaziti sve, što je samo vremenito i prolazno. Treba da živimo u nadi i iščekivanju uskrsnuća mrtvih. Zato budimo uvijek spremni, ne iz straha pred smrću i sudom, nego iz uvjerenja, da smo jedno sa svojim Otkupiteljem, koji će preobraziti naše bijedno tijelo i učiniti ga dionikom svoga proslavljenja. Radosno »ustrajmo u Gospodinu« (poslanica). Što je novac i bogatstvo, vremeniti užitci i radosti, časti i ugled pred ljudima, ako ih usporedimo s onim, što ćemo dobiti u vječnom životu? Što su žrtve i odricanja, poniženja i trpljenja sadašnjega života prema ono-

me, što ćemo u nebu za to primiti? (Rim. 8, 18). »Što oko nije vidjelo, i uho nije čulo, i što u čovječje srce nije ušlo, ono je Bog pripravio onima, koji ga ljube« (1. Kor. 2, 9).

3. Ima dvije vrsti kršćana! »Mnogi«, koji »žive kao neprijatelji Kristova križa. Ti se brinu samo za zemaljske stvari. Njihov je bog trbuh.« Apostol se sjeća ovih kršćana »sa suzama«. A isto tako i Crkva. Drugima je »domovina na nebu«, kod preobraženoga Gospodina. Oni živom čežnjom očekuju njegov dolazak. Oni žele »umrijeti i biti s Kristom«. Jer meni je život Krist, a smrt dobitak« (1. Filip. 21 i 23).

»Odanle, s neba, očekujemo Spasitelja, Gospodina našega Isusa Krista.« Ne samo na svršetku svijeta, u dalekoj budućnosti, nego već danas, sada, kod svete žrtve. Ona je uvod, predigra i zalog, da će Gospodin doći, da preobrazi naše tijelo i obuče ga slavom vlastitoga preobraženja. On dolazi u žrtvi svete Mise, u primanju svete pričesti istom silom i moći, kojom je u evanđelju današnje Mise izliječio bolesnu ženu i uskrisio mrtvu kćer Jairovu, »silom, kojom može sebi sve podložiti«, pa i istu smrt. »Zaista vam kažem, štogod moleći zaištete, vjerujte, da ćete primiti i bit će vam« (pričesna). Buduće uskrsnuće i preobraženje, koje očekujemo, zadobit ćemo mi, udovi njegova tijela, tim sigurnije, što smo po svetoj pričesti više njegovi udovi. »Tko jede moje tijelo i pije moju krv, ima vječni život, a ja ću ga uskrisiti na sudnji dan. Tko jede od ovoga kruha, živjet će u vijeke« (Iv. 6, 544 i 58). Vjerujmo!

Molitva.

Odriješi, molimo, Gospodine, prekršaje tvojih naroda, da se od spona grijeha, kojih se svojom slabošću dobavismo, tvojom blagošću oslobodimo. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Ponedjeljak iza dvadeset i treće nedjelje po Duhovima.

Bog mira.

Sveta Crkva misli na sve ljude. Ona sve ljubi. Svima i svakome želi vječni život. To želi i narodu, koji je nekada bio izabrani narod, a sada je neko vrijeme zabačen. Prije svršetka svijeta taj će se narod povratiti Gospodinu. Bog je Bog mira, oproštenja i milosti.

1. »U ono vrijeme, dok je Isus govorio narodu, pristupi mu neki knez, pokloni mu se i reče: Gospodine, moja je kći sada preminula, dođi, metni na nju svoju ruku i oživjet će. Isus ustade i pođe za njim sa svojim učenicima. I žena, koja je dvanaest godina bolovala od gubitka krvi, pristupi otraga i dotače se okrajka njegove haljine. Jer je pomislila u sebi: Ozdravit ću, samo ako se dotaknem njegove haljine. I žena ozdravi od onoga časa. Kad je Isus došao do kneževe kuće i vidio svirače i narod, koji je bučio reče: Odstupite, jer djevojka nije umrla, nego spava. I kad je istjerao narod, uđe u kuću, uze ruku djevojke i djevojka je ustala« (evanđelje). Kako je Gospodin dobar i moćan! Kako je uspješna Jairova molitva i vjera bolesne žene! Isus je Gospodar života i smrti, pun moći i »sile, kojom može sebi sve podložiti«.

2. Prema liturgiji je mrtva djevojka slika Izraelskoga naroda, koji je mrtav za Krista, za Crkvu, za milost i blagodati otkupljenja. »Dođe k svojima, ali ga njegovi ne primiše« (Iv. 1, 11). »Oni su tražili, da Pilat pusti Barabu, a ne Isusa. I Pilat ih upita: »Što ću učiniti s Isusom, koji se zove Krist, Mesija?« Oni odgovore: »Neka se razapne!« »A kakvo je zlo učinio?« A oni su još više vikali: »Neka se razapne!« I Pilat je oprao svoje ruke govoreći: »Ja sam nevin u krvi ovoga pravednika. Vi ćete odgovarati.« I odgovori sav narod: »Njegova krv na nas i na našu djecu« (Mat. 27, 21—25). Ali Gospodin misli misli mira, oproštenja i milosti. On se ipak daje na put, da nesretnome narodu povrati život milosti, ali ga u tom spriječi neka žena. Liturgija gleda u toj ženi poganstvo, koje se po vjeri pridružilo Kristu. Žena je bila izliječena još prije nego je Gospodin ušao u kuću predstojnika zbornice, u kojoj je ležala mrtva djevojka. Liturgija i u tom vidi sliku: Najprije je ušlo u Crkvu poganstvo, a tek iza toga ući će i židovski narod. »Ne ću, braćo, zatajiti ove tajne. Djelomična tvrdokornost u Izraelu trajat će tako dugo, dok ne uniđe punina naroda. I tada će se spasiti sav Izrael, jer se Bog ne kaje za svoje darove i poziv. Jer kao što se niste (vi pogani) nekada pokoravali Bogu, a sad ste postigli milosrđe poradi njihove (židovske) nepokornosti,

tako se i ovi sad nisu pokorili poradi vašega pomilovanja, da i oni od sada postignu milosrđe. Jer je Bog zatvorio sve (Židove i pogane) u nepokornost, da se svima smiluje« (Rim. 8, 25 sl.). Bog »hoće, da se svi ljudi spasu i dođu do spoznaje istine« (1. Tim. 2, 4). »Ja mislim misli mira, a ne cviljenja; izvest ću vaše robovanje iz svih mjesta« (ulaz). Tolika krivnja, nevjera i grijesi! Ali na koncu svega dolazi ipak mir. Gospodin zaboravlja, što se dogodilo. Zlo, što ga je počinio Izraelski narod pretvara se u oproštenje, mir i obraćenje. »Gospodine, iz dubine vapijem ja, grješni i nevjerni Izraelski narod, k tebi, Gospodine, usliši glas moj« (prikazanje)). »Prizivat ćete me i ja ću vas uslišati, i izvest ću vaše robovanje iz svih mjesta« (ulaz). Kako je dobar i silan naš Bog!

3. »Ja mislim misli mira«, oproštenja, izmirenja i spasenja. Ako ovako misli s narodom, koji se iznevjerio, zabacio i razapeo pomazanika Gospodinova, kako ne će mnogo više s Crkvom, s nama kršćanima, koji smo slika bolesne žene iz evanđelja. Godina spasenja, koja se skoro završava, donijela nam je bogate milosti. Zato nas savjest tim više potiče na duboki vapaj: »Mea culpa, mea culpa, mea maxima culpa.« Kako smo zajedno s drugom djecom svete Crkve lihvarili s povjerenim nam bogatstvom! Ne bi li Gospodin imao dovoljno razloga da i nas zabaci, kao što je zabacio izabrani narod? Ali mjesto toga on nas umiruje i uvjerava: »Ja mislim misli mira, a ne cviljenja.« Nakon tolike borbe i bijede, krivnje i nevjere, koje smo počinili u minuloj godini, odzvanja radosna vijest o miru. Gospodin zaboravlja na naše grijehe.

»Prizivat ćete me i ja ću vas uslišati, i izvest ću vaše robovanje iz svih mjesta.« Naš vapaj za smilovanjem i oproštenjem proizlazi iz skrušena i raskajana srca. »Iz dubine svoje krivnje vapijem k tebi. Gospodine, usliši glas moj. Iz dubine vapijem k tebi. Ali bez pokore i pokajanja Gospodin ne može nikako izreći riječ mira.

»Ozdravit ću, samo ako se dotaknem njegove haljine.« Mi smo je dotakli, kad smo primili sakramenat svetoga krsta. Mi smo je doticali, kadgog smo Gospodinu i njegovu zamjeniku raskajano priznali svoju krivnju i Gospodin nam odgovorio:

»Ja te odrješujem od tvojih grijeha.« Mi smo, štoviše doticali i njega samoga, njegovo tijelo i krv, u presvetom euharistijskom otajstvu. Sretnih li nas u Crkvi Novoga Zavjeta! U njoj ćemo ozdraviti i primiti vječni život. »Izvest ću njihovo robovanje iz svih mjesta.«

Molimo zato danas sa svetom Crkvom Gospodina, da otpusti krivnju svome narodu i odriješi okove, da se svi možemo opet radosno povratiti »u Očevu kuću« (Iv. 14, 2). U svetoj pričesti Gospodin se sjedinjuje s nama. On moli u nama, on moli s nama, on moli u Crkvi i sa svojom Crkvom i uvjerava je: »Zaista vam kažem: štogod moleći zaištete, vjerujte, da ćete primiti, i bit će vam« (pričesna). Crkva vjeruje. A on se obraća k njoj i govori: »Uzdaj se, kćeri, pomogla ti je tvoja vjera!«

Molitva.

Odriješi, molimo, Gospodine, prekršaje tvojih naroda, da se od spona grijeha, kojih se svojom slabošću dobavismo, tvojom blagošću oslobodimo. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Utorak iza dvadeset i treće nedjelje po Duhovima.

»Dođi kraljevstvo tvoje.«

»Odanle očekujemo Spasitelja, Gospodina našega Isusa Krista« (poslanica). Crkva očekuje dolazak Gospodnji, dolazak svoga Zaručnika. Od onoga časa, kada je on uzišao na nebo, stoji ona i gleda, ne će li doskora doći, da je povede k vječnim zarukama. Ona moli: »Ispovijedam jedno krštenje i iščekujem uskrsnuće mrtvih i život budućega vijeka« (vjerovanje iz svete Mise).

1. »Kraljevstvo je nebesko kao deset djevica, koje uzeše svoje svjetiljke i izidoše ususret zaručniku« (Mat. 25, 1). Gospodin nam je u mnogo slika i prispodoba orisao Crkvu na zemlji. Ali jedna od najljepših i najslikovitijih jest prispodoba o deset djevica, koje izidoše ususret Zaručniku. One su sve obuzete jednom jedinom misli! Da ne zakasnu! Kako čekaju! Kako je njihov pogled upravljen u daljinu! Kako po-

zorno osluškuju u noćnoj tišini! Kako su napeti živci i cijelo tijelo, da svaki čas polete ususret svome zaručniku. Kako izgaraju od želje da pozdrave zaručnika i da s njim uđu na svadbu! Da, to je uistinu Crkva, zaručnica Gospodinova. Ona očekuje dolazak Zaručnika. Ona ga iščekuje živom željom. Što joj zapravo i može pružiti ova zemlja? Njezina je težnja upravljena samo na vječnost! »Naša je domovina na nebu, odakle očekujemo Spasitelja, Gospodina našega Isusa Krista.« Ona je sva u iščekivanju i gori od želje za Zaručnikom. Njezina se djeca pri susretu pozdravljaju pozdravom: »Maran atha — Dođi, Gospodine« (1. Kor. 16, 22). Njihova je molitva: »Amen. Dođi, Gospodine, Isuse« (Otkr. 22, 20). Svetom čežnjom vape: »Gospodine, sjeti se svoje Crkve, oslobodi je od svakoga zla i usavrši je u svojoj ljubavi. Da, saberi je sa sve četiri strane svijeta u svojem kraljevstvu, koje si joj pripravio. Neka dođe milost i neka nestane ovaj svijet« (iz nauka dvanaestorice apostola). U velikim nevoljama posljednjih vremena iznova će se raspiriti žudnja naše Crkve za Zaručnikom. Tada će »Duh i zaručnica govoriti: Dođi. I koji čuje, neka govori: Dođi!« (Otkr. 22, 17). »Tada će kraljevstvo nebesko biti kao deset djevica, koje uzeše svoje svjetiljke i izidoše ususret zaručniku.«

2. »I š č e k u j e m ž i v o t b u d u ć e g a v i j e k a.« Crkva ga iščekuje potpuno sigurno i postojano. I to s punim pravom. Glava je već unišla u vječni život. A to daje tijelu i udovima sigurnost i jamstvo, da ćemo i mi postići vječni život, samo ako ostanemo živi udovi Kristovi. Doista, već nastupa ono, što očekujemo. »S Kristom nas je oživio i s Kristom nas je uskrisio i s njim nas je posadio u nebesko kraljevstvo« (Efež. 2, 5). Naše uskrsnuće, naše preobraženje u nebu već je započelo u Kristu, našoj glavi. Zahvalno priznajmo: »Oslobodio si nas, Gospodine, od onih, koji nas mučiše i smeo si one, koji mrziše na nas. U Bogu ćemo se hvaliti cijeli dan, i slavit ćemo tvoje Ime dovjeka« (na stepenicama). Vjerujmo u obećanje: »Ja mislim misli mira. Izvest ću vas iz vašega ropstva.«

3. »Naša je domovina na nebu.« Predstoji nam sretna i blagoslovljena budućnost. Što onda još znače vremenite nevolje? Zato nije nikakvo čudo, da je u doba, koje je posve živjelo u očekivanju dolaska Gospodnjega, niklo mučeničko pokoljenje, koje je odvažno i junački pogazilo sve blago, časti i vrednote ove zemlje i žrtvovalo svoj imetak, svoju krv i sam život, samo da zadobije Krista, pravi i vječni život! I da je niklo djevičansko pokoljenje, jako i oporo, miomirisno i čisto: jedna Cecilija, Janja (Agneza), Agata. One su znale, kako treba očekivati Gospodina. A mi?

»Idem, da vam pripravim mjesto. I kad odem i pripravim vam mjesto, opet ću doći i uzet ću vas k sebi, da budete i vi tamo, gdje sam ja. Ovo sam vam rekao, da moja radost bude u vama i da se ispuni vaša radost« (Iv. 14, 3; 15, 11) na pomisao, što čeka vas, koji ste bili moji udovi i sa mnom sjedinjeni.

»Dođi kraljevstvo tvoje!« Neka dođe, neka skoro dođe! Neka dođe k svima nama!

M o l i t v a.

Odriješi, molimo Gospodine, prekršaje tvojih naroda, da se od spona grijeha, kojih se svojom slabošću dobavismo, tvojom blagošću oslobodimo. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Srijeda iza dvadeset i treće nedjelje po Duhovima.

D e p r o f u n d i s.

Kako sveta Crkva mnogo nastoji, da u posljednjim tjednima crkvene godine u nama očuva živo sjećanje na povratak, na dan, kad će doći Zaručnik. Kako želi da potkrijepi nadu u onaj sretni čas! Ona jača u nama pouzdanje, da »nas Gospodin utvrđuje još do kraja, do dana dolaska Gospodnjega« (18. nedjelja po Duhovima); ona hoće da nas pripravi, da »budemo čisti i bez prijekora za dan Kristov« (22. nedjelja po Duhovima). U naša usta stavlja pjesmu punu čežnje: »Nad rijekama babilonskim sjedasmo i plakasmo, opominjući se tebe, Sione« (20. nedjelja po Duhovima). Ona nas sjeća dana, u koji će Gospodin opet sazidati Sion, Crkvu, i javiti se u svojoj slavi (16. nedjelja po Duhovima). Ona određuje da čitavih osam dana slavimo blagdan Sviju svetih; da i mi suosjećamo bolnu čežnju za nebom, kojom izgaraju naši pokojnici u čistilištu. Ona moli za

nas, da se oslobodimo od grješnih okova (molitva) i da ne podlegnemo vremenitim pogiblima (popričesna). Ona nas živo opominje: »Ustrajte u Gospodinu« (poslanica). Ona zna, kako lako i brzo zapuštamo Krista, i kako se lako naša težnja upravlja na vremenite stvari.

1. »Ustrajte u Gospodinu.« Po svetom krstu mi smo njegovi udovi. Od toga časa živi on i dalje svojim životom u nama. Njegovo nastojanje i težnja u nama nije upravljena na vremenito, sjetilno i puteno; niti na ljudsku čast, niti na vremenite radosti i užitke; a još manje na ono, što bi bilo mrsko njegovu Ocu i grješno. Cijelo je njegovo biće upravljeno na to, da vrši volju Očevu. On uvijek misli na Oca. Ta on je već ovdje u svome zemaljskom životu uživao potpuno gledanje Boga onako, kako ćemo ga i mi jednom uživati poslije smrti. Zato je njegova domovina na nebu: on se neprekidno sjeća Oca, neprekidnom ljubavlju vrši ono, što je Ocu milo, bez prekida opći s Ocem u ljubavi i molitvi. Doista, uvijek je mogao reći: »Idem k Ocu« (Iv. 16, 16). »Ja ljubim Oca« (Iv. 14, 31). U svetom krstu učinio nas je svojim udovima, da u nama može nastaviti svoj život. Po svetoj pričesti produbljuje on dnevno ovo životno sjedinjenje. Tim on želi, da nas sve više i više prožme i obuzme svojim duhom i svojom snagom, da kao udovi imamo potpuno udio u životu svoje glave, pa da živimo njegovim životom. Što smo dakle dublje ukorijenjeni u njemu, tim savršenije je naša domovina na nebu: jer se radosno odričemo i raskidamo zemaljske veze i neuredne brige za novcem i blagom, kao i čežnju za čašću i ugledom. U Kristu gube zemaljske stvari svoju vrijednost. I nama je kao i apostolu. Čim je jednom vidio Božju slavu, (2. Kor. 12, 1 sl.) postalo mu je sve, što je nekoć cijenio i u što se do sada pouzdavao, kao »smeće«. On je »u Kristu«, obuzet Kristom i zaboravlja na ono, što je straga, na vremenite stvari. On posiže za onim, što je pred njim, i sjećajući se svoga cilja, teži za onim, na što ga je Bog pozvao po Kristu Isusu (Filip. 3, 5 sl.). Današnje bogoslužje upućuje nas na njega: »Ugledajte se na mene«, apostola.

2. »Mnogi žive kao neprijatelji Kristova križa.« Oni su se odrekli sotone i njegovih djela. Na njihovom čelu i grudima bio je utisnut znak križa kao dokaz, da

pripadaju Kristu Raspetomu. Bili su pokršteni i kao Kristove loze nakalamljene na trs, da žive Kristovim životom: životom, koji je posve Bogu posvećen, čisti i mrtvi za vremenite naslade. »Caro regenerati caro crucifixi — Tijelo onoga, koji se u krstu preporodio, tijelo je Krista Raspetoga« (sveti Leo Veliki). »S Kristom sam razapet« (Gal. 2, 19). »Bože sačuvaj, da se ja čim drugim hvalim osim križem Gospodina našega Isusa Krista, po kojemu je meni svijet razapet i ja svijetu« (Gal. 6, 14). A danas »žive kao neprijatelji Kristova križa, i teže samo za zemaljskim stvarima« (poslanica). S velikom boli tuži se danas apostol i Crkva Gospodinu. »Iz dubine vapijem k tebi, Gospodine. Usliši glas moj. Iz dubine vapijem k tebi: Gospodine, odriješi prekršaje tvojih naroda i oslobodi ga od spona grijeha« (molitva), od privezanosti uz vremenita dobra i užitke. U žrtvi kod svete Mise polazi s predstojnikom zbornice ka Gospodinu: »Moja je kći sada preminula; dođi, metni na nju svoju ruku i oživjet će.« Ona vjeruje u njegovo obećanje: »Ja mislim misli mira, a ne cviljenja« (ulaz). »Kažem vam, štogod moleći zaištete, vjerujte, da ćete primiti, i bit će vam« (pričesna).

3. »Ustrajte u Gospodinu«, u živoj i budnoj svijesti, da smo njegovi udovi, a on naša glava! Ozbiljno shvatimo taj svoj uzvišeni poziv. Uzdignimo se iznad vremenitog i zemaljskoga, iznad samoga sebe iznad naravno-ljudskog mišljenja, prosuđivanja, nastojanja i djelovanja, iznad svih čisto naravno-ljudskih motiva i obzira. Naša je domovina na nebu.

Ne bi li i mi morali poslije tolikih milosti i nakon toliko godina provedenog života u svećeničkom i redovničkom staležu ipak već jednom biti posve obuzeti Kristom? Ne bismo li morali poput svetog Pavla, sve smatrati za izmet? Nažalost! »Iz dubine svoje privezanosti uz zemaljske stvari vapijem k tebi, Gospodine. Gospodine, usliši glas moj.«

Molitva.

Odriješi, molimo, Gospodine, prekršaje tvojih naroda, da se od spona grijeha, kojih se svojom slabošću dobavismo, tvojom blagošću oslobodimo. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Četvrtak iza dvadeset i treće nedjelje po Duhovima.

»Izvest ću vas u domovinu.«

Kako je vedra ta radosna vijest: »Izvest ću vas iz ropstva« (ulaz). Ta Gospodin je uzašao na nebo, da nam pripravi mjesto. »I kad odem i pripravim vam mjesto, opet ću doći i uzet ću vas k sebi, da budete i vi tamo, gdje sam ja« (Iv. 14, 3).

1. »On će opet doći.« To ispovijeda sveta Crkva u svojem vjerovanju. To svjedoči i sam Gospodin: »Pokazat će se znak Sina čovječjega (križ u velikom sjaju) na nebu. Tada će proplakati sva plemena na zemlji i vidjet će Sina čovječjega, gdje dolazi s velikom moći i veličanstvom na oblacima nebeskim. I poslat ću svoje anđele, koji će jakim glasom trublje sabrati njegove izabrane od četiri strane svijeta, od jednoga do drugoga kraja neba« (Mat. 24, 30 sl.). »Kad se ovo počne događati, ohrabrite se i dignite svoje glave, jer se približuje vaš otkup« (Luka 21, 28). Tada »će svi, koji su u grobovima, čuti glas Sina Božjega. I koji su činili dobro, uskrsnut će na život, a koji su činili zlo, uskrsnut će na osudu« (Iv. 5, 28 sl.). »Kako u Adamu svi umiru, tako će i u Kristu svi oživjeti (uskrsnuti). Ali svaki u svom redu. Prvenac Krist, a potom oni, koji su Kristovi, za njegova dolaska. Onda je svršetak, kad preda kraljevstvo Bogu i Ocu, pošto je uništio svako poglavarstvo, (koje je Bogu neprijatelj), svaku vlast i silu. Jer njemu valja vladati, dok ne podloži sve neprijatelje pod svoje noge. Kao posljednji neprijatelj će se uništiti smrt« (1. Kor. 15, 22 sl.). Pošto sve sebi podloži, uzet će nas za ruku i povesti k Ocu, s našom dušom i tijelom. »Hodite, blagoslovljeni Oca moga, i nasljedite kraljevstvo, koje vam je pripravljeno od postanka svijeta« (Mat. 25, 24). Tako će se ispuniti obećanje: »Opet ću doći i uzet ću vas k sebi.« Vjerujmo u ljubav, moć i obećanje našega Gospodina. »Dignite svoje glave, jer se približuje vaš otkup.«

2. »Da budete i vi tamo, gdje sam ja« (Iv. 14, 4). »Oče, hoću da i oni, koje si mi dao, budu sa mnom, gdje sam ja« (Iv. 17, 24). »Ti si ih meni dao« ne samo za braću, nego kao udove moga tijela. Zato hoću da »i oni budu sa mnom, gdje sam ja«. Ako sam ja u slavi, neka budu i oni tamo. »Sa mnom« kao moji udovi, po sjedinjenju sa mnom, koji sam njihova glava. »Da gledaju moju slavu, koju si mi dao« (Iv. 17, 24). Da, neka i oni na svome tijelu osjete tu slavu. »Ja ću preobraziti njihovo bijedno tijelo, da bude jednako mojemu proslavljenom tijelu« (poslanica). »Oče, ja ću biti u njima, kao što si ti u meni« (Iv. 17, 23). Zato se mora i ljubav, kojom mene ljubiš, odnositi i na njih. I radost i slava i blaženstvo, koje si meni dao, mora prijeći i na njih, da moja radost u njima bude potpuna. »Slavu, koju si mi dao, dadoh njima« (Iv. 17, 23). Tko može shvatiti, što »je Bog pripravio onima, koji njega ljube« (1. Kor. 2. 9), nama, koji smo Kristovi udovi, članovi njegove zaručnice svete Crkve!

3. Divnog li otajstva našega jedinstva s Kristom, našega sjedinjenja s njime po svetom krstu i po presvetoj euharistiji, u zajednici svete Crkve. »Da budete i vi tamo, gdje sam ja.« Ja sam glava, a vi ste udovi. Ja sam trs, a vi loze. Tko ostaje u meni, i ja u njemu, taj daje mnogo ploda, jer bez mene ne možete činiti ništa. Tko ne ostane u meni, izbacit će se kao loza, koja će se osušiti, i skupit će je, baciti u oganj i izgorjet će« (Iv. 15, 5 sl.).

»Oslobodio si nas, Gospodine, od onih, koji nas mučiše i smeo si one, koji mrziše na nas. U Bogu ćemo se hvaliti cijeli dan (cijelu vječnost), i slavit ćemo tvoje Ime dovjeka« (na stepenicama).

Molitva.

Odriješi, molimo, Gospodine, prekršaje tvojih naroda, da se od spona grijeha, kojih se svojom slabošću dobavismo, tvojom blagošću oslobodimo. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Petak iza dvadeset i treće nedjelje po Duhovima.

Kod kuće.

»Povratit ću vas iz vašega ropstva u domovinu.« Završilo se vrijeme zatočenja. Domovina nas očekuje. Mi smo »sugrađani svetih i ukućani Božji« (Efež. 2, 19), djeca Božja, a budući djeca, zato i »baštinici Božji i subaštinici Kristovi« (Rim. 8, 17) u blaženoj, nebeskoj domovini.

1. »On će stanovati s njima, i oni će biti njegov narod, a sam će Bog s njima biti. I otrt će svaku suzu s njihovih očiju, i ne će više biti ni smrti ni tuge ni jauka ni boli ne će više biti, jer je prošlo, što je bilo prije« (Otkr. 21, 3 sl.). Završilo se vrijeme zatočenja i progonstva. Mi smo opet kod kuće. »Tu se ne ćemo više plašiti bijede, siromaštva, bolesti niti brige za opstanak. Nitko se ne će više uvrijediti niti srditi, nitko više ne će zavidati drugomu, nigdje se više ne će javljati zla požuda ili strast. Tu više nema častohleplja ni želje za gospodstvom i vlašću. I ne će više biti straha od đavla ili pakla. Ne će više biti ni smrti, ni tjelesne ni duševne« (sveti Beda). Prošlo je vrijeme kušnje, borbe, napornog rada i krvavog znoja. Završio se križni put zemaljskog života, dani zatočenja. Mi smo »unišli u radosti svoga Gospodara« (Mat. 25, 21), u zemlju svjetlosti, zasićenja, potpune sreće i blaženstva. Sa serafinima ćemo zapjevati: »Svet, svet, svet« i klicati s otkupljenima. Utonut ćemo u more Božje prisutnosti. Naša će se duša izgubiti u neograničenim i nedokučivim svjetovima svjetlosti i blaženstva. Primit ćemo baštinu, koju smo nekoć izgubili, a koju nam je Gospodin svojom mukom i smrću opet stekao. »Što oko nije vidjelo, i uho nije čulo, i u srce čovječje nije ušlo, to je pripravio Bog onima, koji ga ljube« (1. Kor. 2, 9).

2. »Ukućani Božji i sugrađani svetih« (Efež. 2, 19). Kod kuće, u Bogu! Sam Bog je naše nebo i naša baština. »U njemu ćemo stanovati i podjedno biti Božji stan« (sveti Augustin). Mi ćemo »ga gledati licem u lice, kao što jest« (1. Iv. 3, 2; 1. Kor. 13, 12), gledat ćemo Boga, a sve ostalo u njemu. Boga ćemo ljubiti, gledati i posjedovati. To će biti život svete i čiste radosti! Radovat ćemo se ljepoti, koju ćemo otkriveno gledati. Radovat ćemo se istini, koja će nam se otkriti u svojoj punini, jasnosti i dubini; radovat ćemo se dobru, kojemu ćemo prionuti svom dušom, bez straha da ćemo ga ikada izgubiti ili ga se zasititi. I sve ovo, gledanje, ljubav, radovanje zbivat će se u jednom jedinom, neprekidnom i vječnom činu, koji će sve obuhvatiti. To će biti vječno i blaženo posjedovanje Boga. Da, mi ćemo biti kod kuće, u Bogu. A on će biti u nama. Bit ćemo poput sunca, koje odrazuje sjaj velikoga sunca, koje je izišlo u nama. Kod kuće, na grudima svoga Oca. Kod kuće, u vječnim

zarukama sa Zaručnikom naših duša, s našim Gospodinom i Spasiteljem, u vječnom blaženstvu, gdje ćemo se »nahraniti od obilja tvojega doma, i napojiti se iz potoka tvojih slasti« (Ps. 35, 9). Kod kuće, na srcu ljubljene Gospodinove Majke i naše Majke, koja je Kraljica svih svetih! Kod kuće sa svima nebeskim blaženicima, sa svojom braćom i sestrama u Kristu, sa svim čistim, jakim i plemenitim dušama. One ne poznavaju nikakvu zavist ili sebičnost: svuda darežljiva i milosrdna ljubav, koja se svakome raduje. S njima smo svi zajedno »jedno srce i jedna duša«, u ljubavi Božjoj i Kristovoj. Kod kuće, posjedujući sve, što si možemo samo zaželiti: istinu i znanje, krepost i svetost, čast i upliv kod Boga, kod anđela i svetih, imajući ljubav Božju i Kristovu, ljubav Marijinu i svih dobrih, plemenitih i čistih nebeskih stanovnika! Blažene li domovine!

3. »Time neka se uvijek bave naše misli! U to vjerujmo svom svojom vjerom! Za tim težimo svim srcem! Oko toga nastojmo neprestanim i plemenitim djelovanjem! O nama ovisi, da li ćemo to postići, jer nebesko kraljevstvo trpi silu. Nebo traži kao cijenu tebe samoga, čovječe. Ono barem toliko vrijedi, koliko ti sam vrijediš. Daj sebe, i ti ćeš ga zadobiti« (sveti Beda).

»Trpljenja sadanjega vremena nijesu ništa prema slavi, koja će se objaviti u nama« (Rim. 8, 18). »Blago siromašnima u duhu. Blago žalosnima. Blago krotkima; onima, koji gladuju i žeđaju pravde; milosrdnima; čistima u srcu. Blago vama, kad vas radi mene budu proklinjali i progonili i lažno govorili svako zlo protiv vas. Radujte se i veselite se, jer je obilna vaša plaća na nebu« (Mat. 5, 1—12).

Nama je dano obećanje: »Izvest ću vas u vašu domovinu.« Nama, koji smo po svetom krstu udovi Krista i njegove Crkve. Koliko li dakle moramo cijeniti Crkvu, sakramente svetoga krsta i presvete euharistije? »Tko jede od ovoga kruha, živjet će u vijeke« (Iv. 6, 58). Kako su bijedni, koji nemaju Crkvu, koji nemaju Krista, i koji nijesu u Kristu! Kako su bijedni oni, koji su doduše kršteni, koji pripadaju Crkvi, ali ne žive kao kršćani, kao udovi Crkve! Koji »žive kao neprijatelji Kristova križa, koji teže samo za zemaljskim stvarima, čiji je bog trbuh«! (poslanica).

Molitva.

Odriješi, molimo, Gospodine, prekršaje tvojih naroda, da se od spona grijeha, kojih se svojom slabošću dobavismo, tvojom blagošću oslobodimo. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Subota iza dvadeset i treće nedjelje po Duhovima.

Smrt u Kristu.

»Iščekujem život budućega vijeka.« Ali prije nego nam se nebo otvori i prije nego budemo gore s Kristom, našom glavom, moramo s njime nadvladati smrt. »Ljudima je određeno jedamput umrijeti« (Hebr. 9, 27).

1. T i s i p r a h i u p r a h ć e š s e p o v r a t i t i» (1. Mojs. 3, 19). »Po jednom čovjeku uđe na svijet grijeh i po grijehu smrt, i tako smrt prijeđe na sve ljude, jer su svi sagriješili« (Rim. 5, 12). Smrt je pravedna kazna za istočni grijeh, kojim smo po Adama sagriješili. To je teška kazna, kazna, koja zadesi svakoga čovjeka, i kojoj bi svaki čovjek htio izmaknuti, kad bi mogao. Smrt znači raskidanje, potpuno rastavljanje sa svime, što čovjek na ovoj zemlji posjeduje, ljubi i cijeni. Znači rastavljanje od ljudi, od svojih milih, od zvanja, od nauka, od posla, od omiljelih poslova i milih navika. Smrt znači, da smo konačno i potpuno slobodni od svih opasnosti, napasti i prigoda na zlo, na nevjeru, na otpad od Boga i od njegove milosti, ali i svaka mogućnost, da štogod pridodamo svojim zaslugama i svojoj ljubavi prema Bogu. Smrću ulazimo u stanje, u kojem je sve ustaljeno i nepromjenljivo. Što ne bude gotovo do onoga časa, ne će se moći nastaviti ili dovršiti. Ništa se ne će više promijeniti. Poslije smrti ne možemo ništa više zaslužiti. Od onoga, što smo izgubili tijekom zemaljskoga života, ne možemo više ništa popraviti. Smrt odlučuje o vječnosti.

2. »S m r t j e m e n i d o b i t a k« (Filip. 1, 21). Mi smo u Kristu. Za nas je smrt izgubila svoje strahote. Ona je nama dobitak i dobro. Ona nama otvara vrata k Ocu, u domovinu. Ona je za nas posljednja mogućnost, da Bogu posvetimo čin najsavršenije ljubavi i klanjanja. Budimo spremni na smrt, potpuno se predajmo u volju Božju, koja nam je odredila i nametnula smrt. Više od toga, što u tome času dajemo, ne možemo nikad dati: mi dajemo posljednje što imamo, svoj život u savršenoj ljubavi prema Bogu.

2. »K o j i g o d s m o k r š t e n i u I s u s u K r i s t u, kršteni smo u njegovoj smrti« (Rim. 6, 3). U našem umiranju nastavlja Gospodn svoju smrt, svoju žrtvu na križu, sve do konca svih vremena. U njegovoj smrti na križu žrtvovani smo i svi mi, njegovo otajstveno tijelo. U svojoj smrti dovršujemo i dopunjujemo »nedostatak nevolja Kristovih u svojemu tijelu za njegovo tijelo, za Crkvu« (Kol. 1, 24). Naša smrt je umiranje u Kristu, umiranje s Kristom, dovršenje žrtve, za koju smo po svetom krstu bili posvećeni. I mi smo žrtvovani s Kristom, jer s njime pijemo čašu njegove muke i smrti (Mat. 20, 21) i tako postajemo u Kristu i s Kristom žrtvenim darom ugodnim Bogu, za spasenje svojih duša, za duševno spasenje svoje braće, za spasenje cjeline, Crkve i ljudskoga roda. Kamo sreće, kad bismo o tom razmišljali i to shvatili!

3. Krist upravo živi u nama, Krist trpi u nama, Krist umire u nama. On je trs, a mi loze, i zato j e d n o biće, »j e d n a otajstvena osoba« (sveti Toma Akvinski) s njime. U smrti smo s njim ujedno žrtveni dar i svećenik. Mi smo žrtveni dar: jer nas je Bog podložio trpljenju i smrti, a svećenik: jer slobodnom voljom i ljubeznom odanošću uzimamo na sebe i samu smrt. Tako prikazujemo svoju posljednju žrtvu Bogu.

»O, da me već jednom nađu divlje zvijeri, koje su za mene određene (u Rimu)! Htio bih, da bez krzmanja navale na mene. Ako bi se nećkale, ja ću ih prisiliti. Sada tek počinjem, da budem Kristov učenik. Ništa od onoga, što se očima dopada, neka ne zarobi moje srce, — jer ja moram k Isusu doći. Neka sve dođe na mene, i vatra i križ i zubi divljih zvijeri: samo da Krista stečem.« U ovom raspoloženju polazio je sveti Ignacije Antiohijski u smrt. Ignacije je bio potpun kršćanin! Sveti Karlo Boromejski morao je svakoga dana proći kraj neke slike, koja je prikazivala smrt sa srpom u ruci. Karlo je naredio slikaru, da mjesto srpa naslika zlatan ključ. Kršćanin ovako misli o smrti: ona mu je ključ za vrata, koja vode u život.

»Ja mislim misli mira, a ne cviljenja. Izvest ću vas iz vašega ropstva.« Smrt je svršetak grijeha, početak povratka u domovinu. Zato u bogoslužju slavimo dan smrti kao »dies natalis«, kao rođendan, jer se toga dana kršćanin rađa za istiniti život.

Molitva.

Odriješi, molimo, Gospodine, prekršaje tvojih naroda, da se od spona grijeha, kojih se svojom slabošću dobavismo, tvojom blagošću oslobodimo. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Sveta Misa dvadeset i četvrte nedjelje po Duhovima.

1. Prispjeli smo do posljednje nedjelje i prema tome do svršetka crkvene godine. »Dan Kristov« već sviće. U času, kad bude tamnija noć, kad poraste tamna sila i kad vjerski otpad zauzme veće dimenzije, iznenada će se na nebeskim oblacima pojaviti Sin čovječji. Tada će se svi morati pokloniti i priznati, da je on Gospodin, koji je pobjedio zlo, i koji će svoje vjerne sljedbenike zauvijek povesti u svoje kraljevstvo. Zato sveta Crkva čezne za danom Gospodnjim, za tim sretnim danom, za danom konačne Kristove pobjede, za danom, u koji će ona unići u pokoj i u mir nebeske domovine.

2. Danas smo svjedoci željno očekivanog dolaska Kristova, Kristove pobjede i radosnog ulaska svete Crkve, djece Božje, u nebesku radost. Naše će srce zakliktati, kad ugledamo svoga Spasitelja, kako nam dolazi s neba, u slavi i veličanstvu. »Ja mislim misli mira«, govori on nama, »a ne cviljenja.« »Izvest ću vas iz ropstva« (ulaz). Puni pouzdanja pođimo mu ususret. Vapimo za objavom slave, koju će zadobiti djeca Božja: »Kyrie eleison.« »Iz dubine vapijem k tebi: Gospodine, usliši glas moj.« Zatim sjednimo do nogu velikog učitelja i apostola, koji u svojim okovima u Rimu ne sustaje da za nas moli, da živimo dostojno Boga ugađajući njemu u svemu, da budemo plodni svakim dobrim djelom, da ojačani u svakoj kreposti zahvaljujemo Bogu Ocu (euharistija), »koji nas učini dostojnima, da budemo sudionici nasljedstva svetaca u svjetlosti«. To je zlatni sadržaj svete crkvene godine, koju danas završujemo: »On nas izbavi od vlasti tame i prenese u kraljevstvo svoga ljubljenoga Sina« (poslanica). Kličimo zato radosno: »Oslobodio si nas, Gospodine, od onih, koji nas mučiše. Tvoje Ime slavit ćemo dovjeka« (na stepenicama). Zatim će se pred našim duhovnim očima odvijati silna drama Kristova drugoga dolaska. Kad dođe njegov čas, pojavit će se Sin čovječji s velikom moći i veličanstvom. On će »poslati svoje anđele, koji će jakim glasom trublje sa-

brati njegove izabrane od četiri strane svijeta, od jednoga do drugoga kraja neba.« Ovu veselu vijest uzvratimo iskrenim »Credo — vjerujem«. »Iščekujem uskrsnuće tijela i život budućega vijeka.«

3. Sada nastupa žrtveni dio svete Mise. Smisao prikazanja na današnji dan izražen je u tajni. »Milostiv budi, Gospodine, našim molbama i primivši prinose i molbe svojega puka, srca sviju nas obrati k sebi, da oslobođeni zemaljskih želja k nebeskim željama prijeđemo.« U svoje žrtvene darove kruha i vina položimo svoje srce na patenu. U žrtvi oslobodimo svoje srce »zemaljskih želja«, neurednih sklonosti, svake prekomjerne privezanosti uz stvorenja i vremenita dobra, uz novac ili imetak, službu, čast ili zdravlje. U simbolu j e d n o g a kruha, koji je načinjen od mnogo zrna, i u simbolu vina, pomiješanog s kapljicom vode, postali smo s Kristom i njegovom Crkvom jedno, uvijek spremni, da s Kristom budemo j e d n a žrtva Ocu i da »oslobođeni zemaljskih želja«, u svetoj žrtvi i po svetoj žrtvi »prijeđemo k nebeskim željama«; da naše misli i sklonosti, naše želje i požude, naše htijenje i djelovanje bude upravljeno prema Višnjemu: da upoznamo »Božju volju sa svakom mudrošću i duhovnim razumijevanjem, da živimo dostojno Boga ugađajući mu u svemu, da budemo plodni svakim dobrim djelom i napredujemo u spoznaji Boga i ojačamo u svakoj kreposti« (poslanica). Na otajstven način dolazi Gospodin u svetoj pretvorbi k nama, sa silom i veličanstvom, kao preobraženi Gospodin, da nas u svetoj žrtvi sabere oko sebe, da nas prožme svojim duhom i životom i da nas sa sobom prikaže Ocu kao »čist, svet i neokaljan žrtveni dar«. U žrtvi i u žrtvenoj gozbi, svetoj pričesti čini, da budemo j e d a n kruh, j e d n o tijelo, j e d n o Kristovo i Očevo kraljevstvo. U svetoj pričesti »sabiru se njegovi izabrani od četiri strane svijeta« u j e d n u misao, u j e d n o nastojanje, u j e d a n duh, u j e d n o kraljevstvo milosti i svete ljubavi.

Dvadeset i četvrta nedjelja po Duhovima.

S u d n j i d a n.

»Oni će vidjeti Sina čovječjega, gdje dolazi s velikom moći i veličanstvom.« Sudnji dan! Krist dolazi »da sudi žive i mrtve«.

1. »O n ć e d o ć i d a s u d i ž i v e i m r t v e.« Gospodin živi. Kao što je on Otkupitelj ljudi, tako će on biti i sudac sviju. Jednoć se pojavio u siromaštvu i poniženju, a na svršetku svijeta će doći s velikom silom i veličanstvom. »Mjesec ne će dati svoje svjetlosti, i zvijezde će padati s neba, i pokrenut će se nebeske sile. I tada će se pokazati znak (križ) Sina čovječjega na nebu, proplakat će sva plemena na zemlji, i vidjet će Sina čovječjega, gdje dolazi s velikom moći i veličanstvom« (evanđelje). To će biti dan slavlja i proslavljenja Kristova pred cijelim ljudskim rodom. Svojom svemoćnom riječi uskrisit će najprije sve mrtve na život. Oni će izići iz svojih grobova i stupiti pred njegovo sudačko prijestolje. Ne će dolaziti ljudi pred njega da im pojedinačno sudi — ta udes svakoga već je posebnim sudom zapečaćen i ne će se više promijeniti — nego će tada nastupiti ljudi kao cjelina: narodi i plemena, države, politika, znanje, duhovni nazori, razne zablude svih vremena i kultura: tada će se pokazati, da li su žito ili samo pljeva; otkrit će se kako su se vladali prema istini, prema Bogu, prema Kristu i njegovoj Crkvi, da li su Bogu služili ili radili protiv njega. A napose će se otkriti, kako je otac ili majka, predpostavljeni ili državnik, učenjak ili književnik, svećenik ili dušobrižnik i sveti pokornik u svojoj samoći i skrovitosti utjecao na druge i tako kraljevstvu Božjem koristio, odnosno bio na štetu. Svima će suditi onaj Krist, koga danas preziru i progone. Sve će se morati pokloniti njemu i njegovoj sudačkoj osudi. »Tu solus sanctus — Ti si jedini svet, ti jedini Gospodin, ti jedini Višnji sa Svetim Duhom u slavi Boga Oca.« To će biti dan slavlja i priznanja našemu Spasitelju! Kako Crkva živo očekuje taj dan! U taj će se dan Krist i njegova Crkva i svi, koji su bili vjerni Kristu, opravdati pred cijelim svijetom. »Maran atha — Dođi, Gospodine!«

2. U m e t e ž u p r i r o d n i h s i l a, usred grozne tame pokazat će se iznenada na nebu svijetlo, »znak Sina čovječjega«, križ načinjen od sjajnih i svijetlih zraka. Poruženi i omraženi križ Gospodnji! Svi će ga vidjeti i morat će priznati, da nam je samo po njemu bio određen spas. Križ će svijetu najaviti Gospodinov dolazak. Kao što se nekoć svojim uskrsnulim i pre-

obraženim tijelom »na oblacima« uznosio na nebo (Dj. ap. 1, 9), tako će opet doći »na oblacima nebeskim«, u »slavi svojega Oca« (Mat. 16, 27), u svojoj »nebeskoj slavi« (Mat. 25, 31), okružen anđelima. Tada će svi upoznati, koliku nam je pribavio slavu svojom smrću na križu. Tada će iskusiti i morati priznati, što nam je Sin Božji svojim utjelovljenjem, svojim križem, svojim uskrsnućem i uzašašćem, poslanjem Duha Svetoga, po svojoj Crkvi i njezinim dogmama i sakramentima imao biti i postati. Tada će spoznati i morati priznati, da krivnja nije na Bogu, što su mnogi promašili cilj vječnoga života. I oni, koji će se spasiti, spoznat će i priznati, da sve imaju zahvaliti njegovoj ljubavi i milosti. »Bog je, koji u nama čini, da hoćemo i da izvršujemo« (Filip. 2, 13). »Mi ne možemo ništa prosuđivati od sebe, nego je naša snaga od Boga« (2. Kor. 3, 5).

3. Dolazak Gospodnji na sud neprevarljivi je Božji dokaz o istinitosti Kristova rođenja i utjelovljenja. Dokazom je, da je istinita svaka njegova riječ, da je njegov život bio svet, a muka i smrt korisna. Dokazom je, da je istinita njegova Crkva, koju je on ustanovio i da su opravdani njezini zahtjevi, da je prava njezina propovijed i potrebni njezini sakramenti. Sretnih li nas, koji u svom zemaljskom životu poznajemo Gospodina, koji njemu vjerujemo i njemu pripadamo! Na otajstven način dolazi Gospodin u svetoj Misi među nas s velikom moći i veličanstvom, iako našim tjelesnim očima nevidljivo. U žrtvi okuplja on svoje izabranike oko sebe i prožima ih svojim duhom i spremnošću na žrtvu. On ih uključuje u svoju žrtvu i prinosi ih Ocu zajedno sa žrtvenim darom, sa samim sobom, kao »čist, svet i neokaljan« dar. U žrtvenoj gozbi, u svetoj pričesti »prenosi ih u kraljevstvo svoga ljubljenoga Sina«, u uskom sjedinjenju s njime. Taj dolazak u milosti i blagodati slika je i zalog i kao već neki početak budućega Kristova dolaska na sudnji dan. Puni vjere i pouzdanja pođimo mu u žrtvi svete Mise usustret. U svetoj žrtvi crpsti ćemo snage, »da živimo dostojno Boga ugađajući mu u svemu, da budemo plodni svakim dobrim djelom i da se ojačamo u svakoj kreposti« (poslanica), da se tako kod njegova posljednjeg dolaska ubrojimo među one, koji će čuti riječi: »Dođite, blagoslovljeni Oca moga.«

Molitva.

Potakni, molimo, Gospodine, volje svojih vjernika, da s većim pregnućem nastoje zadobiti plod božanskih tajna (svete žrtve) i tako primiti veće pomoći tvoje dobrote. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Ponedjeljak iza dvadeset i četvrte nedjelje po Duhovima.

»Prolazi slika ovoga svijeta.«

»Nebo će i zemlja proći« (evanđelje). »To vam, braćo, kažem: Vrjeme je kratko, jer prolazi slika ovoga svijeta« (1. Kor. 7, 29 i 31). Kako su brzo »prošli« dani minule crkvene godine! Više se ne vraćaju. Milost, koju nisam htio upotrijebiti ili lakoumno izgubio, više se ne vraća.

1. »Prolazi slika ovoga svijeta.« »Vrijeme je kratko. Preostaje, da oni, koji imaju žene, budu kao da nemaju, i koji plaču, kao da ne plaču, i koji se raduju, kao da se ne raduju, i koji kupuju, kao da nemaju, i koji uživaju ovaj svijet, kao da ne uživaju; jer prolazi slika ovoga svijeta. A hoću, da vi budete bez brige« (1. Kor. 7, 29. sl.). Nema dakle smisla previše težiti za zemaljskim, previše se podati radosti ili žalosti. Sve je ovdje na zemlji prolazno. U teškim duševnim borbama molio je psalmista: »Pazit ću na svoje puteve, da ne pogriješim svojim jezikom« i da ne dadem oduška svojemu jadu. »Zauzdat ću svoja usta, dok se grešnik podigne protiv mene.« On mirno šuti. »Ali u meni se bol obnovila.« I sada se sjeća prolaznosti i ništetnosti ljudske i tako opet nalazi svoju duševnu smirenost: »Kaži mi, Gospodine, moj svršetak, i koliki je broj mojih dana? Jer, gle, moje si dane odmjerio, i ja sam pred tobom kao ništa. Doista, svaki je čovjek, kao dah vjetra, i prolazi kao sjena. Uzalud se uznemiruje (mnogo se brine za vremenita dobra), obogaćuje se, a ipak ne zna, kome će to ostaviti« (Ps. 38, 2—7). »Prolazi slika ovoga svijeta.« Na njemu nema ni toliko, koliko mislimo. Ne isplati se nikako, da se naprežemo toliko za ovaj svijet i za njegove interese i brige. U svetom smo krstu »Krista obukli«. S njim smo »uskrsnuli« na život za Boga. »A ako smo uskrsnuli s Kristom, tražite ono, što je gore, gdje Krist sjedi s desne

strane Božje. Mislite na nebeske stvari, a ne na zemaljske. Jer ste umrli, vaš je život s Kristom sakriven u Bogu« (Kol. 3, 1—3). »Zato neka oni, koji imaju žene, budu kao da nemaju, i koji plaču, kao da ne plaču, i koji se raduju, kao da se ne raduju, i koji kupuju, kao da ne kupuju: jer prolazi slika ovoga svijeta« (1. Kor. 7, 29—31). Ovako misli i živi kršćanin!

2. »On se brine za ono, što je Gospodnje« (1. Kor. 7, 32). Evo, ovako se Crkva brine! Ona poznaje samo jedno, interes Gospodnji. U njoj živi samo jedna strast, koja ju posve obuzima: »Ono, što je Gospodnje.« Zato njezin život ima oznaku, da je ispravan, iskren, pravedan, jedinstven, spokojan i u plodnosti nadmoćan. Zar nije cijeli njezin život u bogoslužju liturgije prošle godine bio neprekidna skrb za ono, što je Gospodnje? Majka Crkva vodila nas svakoga dana sa sobom u svetište, daleko od velike ceste ovoga svijeta, da se i mi naučimo brinuti se samo za ono, što je Gospodnje. Kako nas je poučavala poslanicom, evanđeljem i misnom pjesmom! Kako nas je poticala i opominjala, da se odreknemo svijeta i da se kao udovi Kristovi s njime sjedinimo! Koliko je sveta Majka Crkva u minuloj crkvenoj godini za nas žrtvovala i molila! Ona uistinu može govoriti: »Ne prestajemo za vas moliti i prositi, da potpuno upoznate Božju volju sa svakom mudrošću i duhovnim razumijevanjem. Da živite dostojno Boga ugađajući mu u svemu: da budete plodni svakim dobrim djelom i napredujete u spoznaji Boga. Da ojačani u svakoj kreposti zahvaljujete Bogu Ocu, koji nas učini dostojnima, da budemo sudionici nasljedstva svetaca u svjetlosti« (poslanica). Koliko smo svjetlosti, snage i milosti tijekom crkvene godine crpili iz njezine žrtve i njezinih sakramenata! Kamo sreće, da je u nama duh majke Crkve!

3. »Naša srca obrati k sebi, da oslobođeni zemaljskih želja prijeđemo k nebeskim željama.« To je velika želja majke Crkve (tajna molitva). Ali je i Gospodinovo djelo, koji nam daje po svojoj volji, »da hoćemo i izvršimo« (Filip. 2, 13). Mi samo sa svetom Crkvom moramo moliti za milost, da se oslobodimo zemaljskih požuda pa da prijeđemo k nebeskim željama. »Iz dubine vapijem k tebi, Gospodine; usliši molitvu moju« (prikazanje). U svetoj žrtvi moli Krist u Crkvi i s Crkvom u nama

i s nama. A kad se po svetoj pričesti s nama sjedini, onda nas uvjerava: »Zaista vam kažem, štogod moleći zaištete, vjerujte, da ćete primiti, i bit će vam« (pričesna).

»Prolazi slika ovoga svijeta.« Zato »uživajmo sve, što je stvoreno, kao da ga ne uživamo« (1. Kor. 7, 31). »Ako se tko ne riješi sviju stvorenja, ne će moći slobodno misliti na ono, što je Božje. Zato malo ljudi znade razmatrati, jer ih se malo umije potpuno otrgnuti od prolaznih dobara i od stvorova. Za to se zahtijeva velika milost, koja će dušu dići i uznijeti nad naravne potrebe. Ako se čovjek ne uznese u duhu i ne liši se svakoga stvorenja te se s Bogom posve ne ujedini u ljubavi, svejedno, štogod zna i štogod ima, ne vrijedi mnogo. Dugo će biti niska duha i ostat će ležati tko visoko cijeni bilo što, osim jedino trajno Dobro, koje je vječno i neizmjerno. I štogod nije Bog, nije ništa, pa se ne smije podnipošto ni tražiti! Ne znam, što je i kakav nas duh vodi, i što mislimo mi, koji hoćemo da nas ljudi zovu duhovnicima, kad se toliko brinemo i trudimo za tričarije, koje su prolazne i sitne i tako zanemarujemo svoju nutrinju?« (Nasljeđuj Krista, treća knjiga, 31. pogl.).

Molitva.

Potakni, molimo, Gospodine, volje svojih vjernika, da s većim pregnućem nastoje zadobiti plod božanskih tajna i tako primiti veće pomoći tvoje dobrote. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Utorak iza dvadeset i četvrte nedjelje po Duhovima.

»Kristov dan.«

»Prizivat ćete me, i ja ću vas uslišati, i izvest ću vaše robovanje iz svih krajeva« (ulaz). Naš Gospodin i Spasitelj doći će opet s velikom moći i veličanstvom. Tada će »svi, koji su u grobovima, čuti glas Sina Božjega. I koji su činili dobro, uskrsnut će na život, a koji su činili zlo, uskrsnut će na osudu«, t. j. na vječnu propast u paklu (Iv. 5, 28). »Nebo će s velikom bukom proći, i zemlja i djela, što su na njoj, izgorjet će« (2. Pet. 3, 10). Sudnji dan bit će dokaz Kristove moći.

1. Kristova moć u uskrisenju mrtvih. Prorok Ezekijel vidio je veliko polje posuto mrtvačkim kostima. Tada je Duh Božji sišao nad kosti: »Ja ću vam dati žile i učinit ću, da na vama naraste meso i kožu ću navući na vas i dat ću vam duh i oživjet ćete i znati, da sam ja Gospodin, kad otvorim vaše grobove i izvedem vas iz vaših grobnih humaka, puče moj, da živite« (Ez. 37, 1—14). Što je prorok u viđenju gledao, potpuno će se obistiniti na dan dolaska Gospodnjega, o uskrsnuću od mrtvih. Krist Gospodin otvorit će grobove mrtvih i izvest će ih iz njihovih grobova na život. Svi će po tome upoznati, da je on Gospodin. Jer »njemu valja vladati, dok ne podloži sve neprijatelje pod svoje noge. Kao posljednji će se neprijatelj uništiti smrt« (1. Kor. 15, 25). On će zvati, i svi će bez iznimke izići iz svojih grobova. Nitko ne će izmaći njegovoj svemoćnoj riječi. Svi će se morati njemu pokoravati i opet obući svoje smrtno tijelo. Ono se raspalo, pretvorilo se u prah, i vjetrovi su ga raznijeli. Ali Gospodinova će svemoć opet sve te čestice sjediniti. Smrt će biti potpuno svladana Gospodinovom moći. To će biti dan Kristove moći i slavlja pred cijelim svijetom. Kako se Crkva raduje Isusovoj pobjedi. To će uistinu biti »Kristov dan«.

2. Kristova moć na svršetku svijeta. »Nebo će i zemlja proći« (evanđelje). »A sadašnje nebo i zemlja su pohranjeni za oganj, te se čuvaju za dan suda. Ali mi čekamo novo nebo i novu zemlju, u kojima stanuje pravednost« (2. Petr. 3, 7 i 10 sl.). Uskrsnuću pojedinaca odgovara sveopće otkupljenje. »Stvorovi željno očekuju, da se pojavi buduća slava na sinovima Božjim. Jer su stvorovi podvrgnuti ispraznosti, ali ne po svojoj volji, nego radi onoga, koji ih je pokorio u nadi, da će se i sami stvorovi osloboditi ropstva raspadljivosti na slavnu slobodu Božje djece« (Rim. 8, 19 sl.). Što je Bog od početka nakanio s ljudskim rodom i sa svime, što je stvoreno, što je sada pokopano i sakriveno pod smećem grijeha, raspadanja i smrti, što sada stenje pod prokletstvom prolaznosti, to će se tada zasjati u najčišćem sjaju, u nepomućenom skladu božanskih ideala i stvarnosti. »Vidio sam novo nebo i novu zemlju. I vidio sam sveti grad, novi Jeruzalem, gdje silazi s neba, od Boga opremljen kao nakićena zaručnica za svoga muža« (Otkr. 21, 1). Nebo, novi Jeruzalem, mjesto, gdje se Božanstvo javlja, silazi

na zemlju. Ova polazi kao urešena zaručnica ususret Zaručniku. Ona će od sada biti stan ne samo skrivenoga, nego i objavljenoga Boga: gornji i donji svijet, nebo i zemlja postat će jedno. Zemaljsko će biti nebesko, a tjelesno će biti najčišći odraz i odsjev duhovnoga. Stvorenje ima udjela u Božanstvu, prema tome i u blaženstvu. Dospjevši stvorenje tako do svoga cilja ne će biti više izloženo ni propasti ni promjeni: ono ne će stariti, nego cvasti, kao i sama Božja ljepota u vječnoj mladosti. Nestat će jaza između naravi i duha, koji je grijeh unio u čovjeka i u prirodu. Tada će Bog biti »sve u svemu« (1. Kor. 15, 28). To je otkupljenje, konačno otkupljenje pojedinoga čovjeka, njegove duše i tijela, kao i cijele vasione, neba i zemlje. To će izvršiti utjelovljeni Sin Božji u svojoj Crkvi! »Dođi kraljevstvo tvoje!«

3. »Kristov dan« je dan pobjede i slavlja njegove istine, poniznosti, križa, ljubavi i milosti. Slava tebi, Pobjedniče, Kralju, kojemu sve živi!

»Kristov dan«, je dan slavlja njegove Crkve, njezine vjere, njezinih sakramenata, njezina trpljenja za Krista i s Kristom, njezine molitve, njezina djelovanja u dušama! Ona će pobijediti, slaviti slavlje, ona će živjeti, a mi s njom!

»Kristov dan« je dan slavlja presvete euharistije. Ona je u nama usadila klicu uskrsnuća. »Tko jede moje tijelo i pije moju krv, ima vječni život, a ja ću ga uskrisiti na sudnji dan« (Iv. 6, 54). To će biti dan slavlja naše vjere u euharistiju, naše vjernosti prema njoj, naše revnosti u primanju svete pričesti!

Molitva.

Potakni, molimo, Gospodine, volje svojih vjernika, da s većim pregnućem nastoje zadobiti plod božanskih tajna i tako primiti veće pomoći tvoje dobrote. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Srijeda iza dvadeset i četvrte nedjelje po Duhovima.

Životom ugađati Bogu.

Sudac cijeloga svijeta dolazi. »Svima nam se valja javiti na sudu Kristovu, da primi svaki, što je učinio kroz tijelo, bilo dobro, bilo zlo. Zato se osobito trsimo, da mu omilimo« (2. Kor.

5, 9 i 10). U bogoslužju molimo Boga, da nam dade snagu, da možemo »njemu u svemu ugađati« (poslanica). Ovako ćemo spokojno moći poći ususret sucu.

1. »Živite dostojno Boga ugađajući mu u svemu« (poslanica). Poslanica jasno govori, kako to treba ostvariti. »Da potpuno upoznamo Božju volju sa svakom mudrošću i duhovnim razumijevanjem.« Sveta Crkva evo želi, da smo puni vrhunaravne mudrosti i razumijevanja, t. j. puni duha vjere i poslušnog shvaćanja svega, što je Bog za nas i na nama učinio i što još trajno čini. Ona želi, da svim marom nastojim sve više prodrijeti u otajstvo utjelovljenja, otkupljenja, djelovanja Božje milosti u nama, sjedinjenja s Kristom i s Crkvom, u otajstvo svoga poziva, da s njime posjedujemo i uživamo božanski život sada u milosti, i jednoć u vječnoj slavi. »Bog Gospodina našega Isusa Krista, Otac slave, neka dade vama duha mudrosti i otkrivenja, da ga poznate. Neka rasvijetli oči srca vašega, da biste vi znali, kojoj vas je nadi pozvao, kako je bogata slavna baština njegova u svetima; i kako je izvanredno velika sila njegova prema nama, koji vjerujemo« (Efež. 1, 17—19). »Napunjeni svakom mudrošću i duhovnim razumijevanjem.« Po ovoj mudrosti i razumijevanju »upoznajemo Božju volju«, t. j. onu Božju ljubav i volju, kojom je u svome neizmjernom milosrđu od vijeka zaključio, da nama grešnicima pošalje svoga Sina, da nas svojom smrću izmiri s Ocem, štoviše, da nas učini Božjom djecom. Po ovoj spoznaji »živimo dostojno Boga ugađajući njemu u svemu«. Duboka spoznaja i razmišljanje o tome, što Bog jest i što je nama postao i što će dovjeka nama biti, nužno će odrediti naš život. Bit ćemo »plodni svakim dobrim djelom, ojačati u svakoj kreposti po njegovoj slavnoj moći, podnosit ćemo sve potpuno strpljivo, velikodušno i radosno« i postati dostojni, da se spasimo. Najprije treba upoznati, što Bog jest, i što je on nama, a onda istom gledajmo na sebe. Najprije moramo biti svijesni, što smo mi u Bogu i od Boga, a zatim se pobrinimo za ono, što moramo činiti. To nam želi sveta Crkva.

2. »Zahvaljujte Bogu Ocu.« »On nas je učinio dostojnima, da budemo sudionici nasljedstva svetaca u svjetlosti. On nas izbavi od vlasti tame i prenese u kraljevstvo svoga ljubljenoga Sina, u kojemu imamo po njegovoj krvi otkup, oprost od grijeha« (poslanica). Tri Božja dobročinstva! Nama, koji smo po rođenju bili djeca njegove srdžbe i zato njemu odvratna, dao je vlast, da budemo sudionici udesa svetaca u svjetlosti, u svjetlosti vjere ovdje na zemlji i u radostima u nebeskoj slavi. Nas, koji smo po rođenju bili robovi sotone, izbavio je iz vlasti tame i prenio u kraljevstvo svoga ljubljenoga Sina, u svetu Crkvu. Tako smo udovi otajstvenoga tijela Kristova, loze na živom trsu, oživljeni i prožeti Kristom, pozvani, da i mi jednom sudjelujemo u njegovoj baštini, u Kristovu nebeskom kraljevstvu. Sin Božji nas je napokon svojom krvlju i svojim životom otkupio i stekao nam oproštenje grijeha. »Zahvaljujte Bogu Ocu« sjećajući se uvijek živo svih dobročinstava, kojima nas Bog obasipa u Isusu Kristu. Naš život treba da bude neprestani »Deo gratias«, trajna »eucharistia«, neprekidno zahvalno sjećanje na Boga Oca. To je želja svete Crkve.

3. Nakana crkvene godine, koja je za nama, bila je: predočiti nam Božja dobročinstva, koja su se očitovala u utjelovljenju, životu, nauku, muci i smrti našega Otkupitelja, u njegovu uskrsnuću i uzašašću na nebo, u životu proslavljenoga nebeskoga Gospodina, u poslanju Duha Svetoga, koji nas je po svetom krstu učinio svojim udovima i dao nam od svoga života, da budemo Božja djeca. On je u presvetoj euharistiji i svećenik i žrtveni dar, štoviše, i dnevna hrana naše duše; on ne sustaje u svome djelovanju na nama i u nama, dok ne dozrijemo za ulazak u njegovu slavu i blaženstvo. Na to bismo morali misliti.

»Da se napunite svakom Božjom mudrošću i duhovnim razumijevanjem.« Ako usprkos svih neprilika u životu, živimo u spoznaji onoga, što je Božje, što je Kristovo, tada ćemo uistinu biti savršeni kršćani. Ovu spoznaju Božje volje ne možemo lako steći. U današnje vrijeme veoma je teško misliti uvijek na Boga i Krista. Ta sve u životu nastoji, kako bi nas navelo da zaboravimo na Božji i Kristov udio u djelu našega otkupljenja. Zato gubimo moć, da pravo prosudimo stvari i život, gubimo moć, da se kršćanski radujemo životu, da se pouzdajemo kao sveti Pavao: »Ni smrt ni život ni anđeli ni poglavarstva ni sile ni sadašnjost ni budućnost ni jakost ni visina ni dubina niti kakav drugi stvor ne će nas moći rastaviti od Božje ljubavi, koja je u Isusu Kristu Gospodinu našemu« (Rim. 8, 38 sl.). Svoju sigurnost tražimo u

samome sebi, više nego li u Bogu, u Kristu, koji se za nas predao. Mi nismo pravi kršćani, ako nemamo vjere, pouzdanja i nade u pobjedu. Mi gledamo prije na sebe, a onda istom u drugom redu na njega! A ne bi li trebalo, da on u svemu ima prednost? E, da nije naše potajne oholosti! Zato nas s punim pravom opominje sveta Crkva, da dopustimo, da nas obuzme, potpuno da nas obuzme »razumijevanje Božje volje«. Kako smo još daleko od toga!

Molitva.

Potakni, molimo, Gospodine, volje svojih vjernika, da s većim pregnućem nastoje zadobiti plod božanskih tajna i tako primiti veće pomoći tvoje dobrote. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Četvrtak iza dvadeset i četvrte nedjelje po Duhovima.

Dan žetve.

»Kada će se pokazati znak Sina čovječjega na nebu, vidjet će Sina čovječjega, gdje dolazi s velikom moći i slavom na oblacima nebeskim.« Kad se jednom otkrije sva moć zloće, pojavit će se Gospodin, da dokaže laž i pretvaranje njezina bića i da je ubije dahom svojih usta i da je uništi sjajem svojega dolaska (2. Solunj. 2, 8). Tada će razlučiti dobre od zlih, kao što »pastir razlučuje ovce od jaraca« (Mat. 25, 32). Tada će se napuniti broj izabranih. Dan žetve sviće — o sudnjem danu.

1. »Pustite da oboje raste do žetve«, kukolj i pšenica (Mat. 13, 30). Čudan je taj uporedi rast dobra i zla, djece svjetlosti i tame, kukolja i pšenice, kraljevstva sotone i kraljevstva Kristova. Dva tabora, koji se međusobno bore do svršetka svijeta. U jednom taboru vlada zakon tijela, a u drugom zakon duha. Jedni traže sreću u prolaznoj nasladi, a drugi usred dnevnog trpljenja i smrti goje nadu u vječni život. Jedni cijene vremenite stvari više od Boga, a drugi teže samo za onim, što je gore. A i jedni i drugi žive na zemlji zajedno, jedni uz druge, iako su u nutrinji jedni odijeljeni od drugih, iako je Bog za uvijek razlučio jedne od drugih. Jedno sunce izlazi nad

svima. Udišu isti zrak. Ista kiša oplođuje njihove njive. Ali dan i noć, nebo i zemlja nijesu toliko međusobno udaljeni, koliko ova dva kraljevstva. Tako raste kukolj s pšenicom: unutrašnje protivnosti postaju sve oštrije, a borba među njima svjesnija i žešća. Zlo se sprema na posljednju borbu, na odlučnu borbu. Pojavit će se »čovjek grijeha«, »sin propasti«, neprijatelji Božji i Kristovi »podići će se protiv svega, što se zove Bog ili se poštuje kao sveto, tako da će on sjesti u hram Božji pokazujući sebe, kao da je Bog« (2. Solunj. 2, 4). Tada će se Gospodin pojaviti na sud. On će za sve vijeke javno odijeliti, što je već prije bilo po svojoj biti odijeljenjo u tajnosti. »Odlazite od mene, prokleti!« Gospodin je svoje poznavao od vijeka, u svjetskom je metežu bio s njima, očuvao ih i posvetio. S grešnicima je bio strpljiv, jer je htio, da se ili obrate ili da se učvrste u kreposti. »Pustite da oboje raste do žetve.«

2. »U vrijeme žetve reći ću žeteocima: Poberite najprije kukolj i vežite ga u snopove, da se spali, a pšenicu skupite u moju žitnicu« (Mat. 13, 30). Na dan dolaska Gospodnjega, na sudnji dan bit će konačno, jasno i vječno razlučeno dobro od zla, kraljevstvo Kristovo od kraljevstva sotone. Taj će dan biti završetak i posljednji čin Božje providnosti, koja je kroz tisućljeta upravljala tokom ovoga svijeta. U konačnom sudu okrunit će svoje djelo. Svjetska povijest i svjetsko zbivanje bit će kao otvorena knjiga, iz koje će svi čitati istinu. To je dan, u koji će se Gospodin opravdati pred čovjekom, ako ga ovaj optuži, da »je bio tvrd gospodar« (Mat. 25, 24). Na taj će dan njegova mudrost, koja je ljudski rod tako blago i božanski vodila i upravljala, slaviti slavlje. To će biti dan slavlja Božje pravednosti, koja svakome naplaćuje prema njegovoj zasluzi, koja će pravednika osloboditi od njegovih neprijatelja, a nepravednoga posramiti (na stepenicama). To je dan slavlja Božje ljubavi, koja je uvijek budno pazila na vapaje čovjeka, koja je mislila samo misli mira, a ne gorčine i cviljenja i propasti, koja je sve učinila, da spasi one, koji su pošli krivim putem. To je i dan slavlja Božje moći, kad će se vidjeti da je Bog i zlo podložio ostvarenju svojih nakana i dopustio zlo — iako ga neizmjerno mrzi i odurava — da na grešnicima objavi svoju milosrdnu ljubav, i da dobre po zlima očisti, posveti i da ih vodi do kreposti. Na Kri-

stov će dan svi priznati: »Pravedan si, Bože, i pravedni su tvoji sudovi« (Ps. 138, 17). »Svi su putevi Gospodnji milosrđe i istina« (Ps. 24, 10). Na taj će dan zauvijek biti rastavljeno nečisto, neistinito i nepravedno od svega, što je dobro, čisto, istinito i plemenito. U taj će dan istina pobijediti neistinu, pravednost nepravdu, vjera u Boga i u Krista bezvjerje, vjernost prema Bogu i Kristu otpad od Boga i od njegova pomazanika. Kukolj će sabrati u snopove, da se spali. A pšenicu će spremiti u Božje žitnice.

3. »Christus vincit, Christus regnat, Christus imperat — Krist pobjeđuje, Krist kraljuje, Krist vlada.« S ovim uvjerenjem očekujemo njegov dolazak. »Dođi kraljevstvo tvoje.« Pobjeđuj i vladaj, Kriste! Vjerujući u njegov dolazak s velikom moći i veličanstvom podložimo se tvrdom zakonu, koji vlada u svijetu: »Pustite da oboje raste do žetve«, i kukolj i pšenica. Svuda susrećemo zagonetke. Teške i velike kušnje o svetoj vjeri, Nemojmo ipak klonuti! Sjetimo se, da će doći dan žetve, u koji će se svjetlost razlučiti od tame. Nepokolebivo živimo kao djeca svjetlosti (Efež. 5, 8) u Kristu i u njegovoj Crkvi.

»Treba da dođu sablazni« (Mat. 18, 7).

Molitva.

Milostiv budi, Gospodine, molbama našim i svih nas srca k sebi obrati, da oslobođeni zemaljskih požuda k nebeskim željama prijeđemo. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Petak iza dvadeset i četvrte nedjelje po Duhovima.

Bog sudi.

Silan je i strašan govor liturgije u posljednjem tjednu crkvene godine. Približava se veliki sud, koji će biti grozan i užasan, a slika mu je Božja kazna nad Jeruzalemom godine 70. po Kristu. Pokoru činite, živite dostojno Boga, tvorite dobra djela, ojačajte u svakoj kreposti i strpljivo podnosite sve (poslanica).

1. Sud nad Jeruzalemom. »O, kad bi ti znao i to baš u ovaj dan, što je za tvoj mir! Ali je sada sakriveno tvojim očima. Doći će za te dani, kada će te okružiti tvoji neprijatelji

opkopom, i opkolit će te i pritisnuti sa svih strana. Satrt će tebe i tvoju djecu, koja su u tebi, i ne će u tebi ostaviti ni kamena na kamenu« (Luka 19, 42—44). »Kad vidite, da je na svetom mjestu gadna pustoš, o kojoj govori prorok Danijel, tada koji budu u Judeji, neka bježe u gore, i koji bude na krovu, neka ne silazi da što uzme iz svoje kuće«, nego neka odmah bježi. »Jer tada će biti velika nevolja, kakve nije bilo od postanka svijeta do sada, niti će je biti. I kad se ne bi skratili oni dani, nitko se ne bi spasio« (evanđelje): tako je strašan sud Božji nad Jeruzalemom. Oko grada nalazila se rimska vojska pod Titom i nebrojeni križevi, na kojima su u neizrecivim mukama i bolima završili svoj život, koji su htjeli da pobjegnu iz nesretna i izgladnjela grada. U gradu je zavladala tako ljuta glad, da su majke zaklale svoju rođenu djecu i jele. To je potrajalo mnogo mjeseci, dvije čitave godine, dok napokon nisu Rimljani prodrli u grad, poubijali preostale, razorili do temelja hram i grad sravnili sa zemljom. To je bio Božji sud! Za opomenu nama!

2. Sud nad svijetom. »Sunce će pomrčati, mjesec ne će dati svoje svjetlosti, i zvijezde će padati s neba i pokrenut će se nebeske sile« (evanđelje). »Nebo je i zemlja postala iz vode i kroz vodu riječju Božjom (1. Mojs. 1, 9 sl.); po čemu tadašnji svijet bi vodom potopljen i propade. A sadašnje nebo i zemlja su tom istom riječju pohranjeni za oganj, te se čuvaju za dan suda i propasti bezbožnih ljudi« (2. Pet. 3, 7). Jer »i stvorovi su podvrgnuti ispraznosti, ali ne po svojoj volji, nego radi onoga, koji ih je pokorio« (Rim. 8, 20). Bog ih je pokorio čovjeku, da mu budu put k Bogu. Ali čovjek ih je okaljao svojim grijehom, svojom nepravednošću i požudom i upotrijebio ih u svoje lične svrhe, koje se Bogu protive. Štoviše, on je ostavio pravoga Boga i posvetio se stvorovima, kao da su oni njegov bog, njegov posljednji cilj i sve njegovo. Mjesto da ga vode k Bogu, postali su čovjekovom krivnjom i zidom, koji ih rastavlja i udaljuje od Boga. Priroda, koju je Bog tako lijepu i dobru stvorio i svake je godine novom ljepotom pomlađuje, postala je čovjekovom krivnjom prilika i poticaj na grijeh, na otpad od Boga. Zato treba da i priroda i djela kulture i tehnike budu očišćeni u vatri od svakog oskvrnuća po grijehu. Tako je neumoljiva Božja pravednost i svetost. »Proplakat će sva plemena na zemlji.«

Dan dolaska Kristova je »dan srdžbe, dan osvete, dan, u koji će se potresti nebesa i zemlja, dan nevolje i bijede, dan velik i vrlo gorak« (iz Mise za mrtve). »Kolik trepet bit će tude, Kada Sudac stigo bude, Da po pravdi sudi ljude!« (iz Mise za mrtve).

3. Sveta je liturgija pod teškim dojmom suda. Ona nas poučava, da i mi uvijek mislimo na budući sud. »Kod svih djela gledaj na konac i promisli, kakav ćeš stajati pred strogim sucem, kome nije ništa sakriveno. Onda će se vidjeti, da je onaj bio za života mudar, koji je naučio biti lud i prezren u svijetu radi Krista. Onda ćemo se veseliti radi svake strpljivo podnesene nevolje. Onda će se izmučeno tijelo više veseliti nego da je bilo razmaženo nasladama. Tada će nas više veseliti čista i mirna savjest nego duboka učenost, život u bijedi više nego život u bogatstvu! Tada ćeš biti više utješen radi izvršenih pobožnih molitava, radi oštre pokore i stroga života, radi slijepe poslušnosti, po kojoj smo se pokoravali!« (Nasljeduj Krista, I. 24).

Molitva.

Iz dubine vapijem k tebi, Gospodine, Gospodine, usliši glas moj. Nek slušaju uši tvoje glas molitve moje. Ako gledaš na bezakonja, Gospodine, Gospodine, tko će opstati? No u tebe je oproštenje i radi zakona tvojega (radi obećanja, da ćeš skrušenima oprostiti) čekam tebe, Gospodine. Čeka duša moja riječ njegovu, ufa se duša moja u Gospodina. Jer je u Gospodina milosrđe i obilno je u njega otkupljenje. I on će otkupiti Izraela od svih bezakonja njegovih (Ps. 129).

Subota iza dvadeset i četvrte nedjelje po Duhovima.

Ljubav.

»Kad dođe Sin čovječji u svojoj slavi i svi anđeli s njime, onda će sjesti na prijestolje svoje slave. I sabrat će se pred njim svi narodi. I razlučit će ih jedne od drugih, kao pastir što razlučuje ovce od jaraca. I postavit će ovce s desne strane sebi, a jarce s lijeve.«

1. »Tada će reći Kralj onima, što će mu biti s desne strane: Hodite, blagoslovljeni Oca moga, i naslijedite kraljevstvo, koje vam je pripravljeno od postanka svijeta. Jer sam ogladnio, i nahranili ste me, ožednio sam, i napojili ste me. Bio sam gost, i primili ste me na konak; gol, i obukli me; bolestan i pohodili me; u tamnici bijah, i došli k meni. Tada će mu odgovoriti pravednici: Gospodine, kad smo te vidjeli gladna, i nahranili te? Žedna, i napojili te? Kad smo te vidjeli gosta, i primili te na konak? Ili gola, i obukli te? Ili kad te vidjeli bolesna ili u tamnici, i došli k tebi? I kralj će im odgovoriti: Zaista vam kažem, što ste god učinili jednom od ove moje najmanje braće, meni ste učinili.«

2. »Tada će reći i onima, koji će biti s lijeve strane: Idite od mene, prokleti, u vječni oganj, koji je pripravljen đavlu i njegovim anđelima; jer sam ogladnio, i niste mi dali jesti, ožednio, i niste me napojili. Bio sam gost, i niste me primili na konak; gol i niste me obukli; bolestan i u tamnici, i niste me pohodili. Tada će mu odgovoriti i oni: Gospodine, kad smo te vidjeli gladna ili žedna ili gosta ili gola ili bolesna ili u tamnici, i nismo te poslužili? Tada će im odgovorit: Zaista vam kažem, štogod niste učinili jednome od ovih najmanjih, ni meni niste učinili.«

3. »I ovi će otići u vječnu muku, a pravednici u vječni život« (Mat. 25, 31—46). Odluka za svu vječnost. Tada će postojati samo još nebo i pakao, i oboje vječno! Vječno blaženstvo u Bogu, vječno prokletstvo u paklu, kamo će biti bačeni bezbožnici dušom i tijelom (Mat. 10, 28).

Rastava za svu vječnost! Siromašni Lazar, koji je ležao pred vratima bogatog rasipnika, pun čirova, gladan i kad umrije, »odnesoše ga anđeli u krilo Abrahamovo«. Tvrdi bogatun, koji se odijevao u grimiz i u bez i gostio se sjajno svaki dan, umrije i zakopaše ga u paklu. »Oče Abrahame, smiluj se meni, i pošalji Lazara, neka umoči u vodu vrh od svoga prsta, da mi rashladi jezik, jer se silno mučim u ovom plamenu. Abraham mu odgovori: Sinko, sjeti se, da si ti primio svoja dobra u svom životu, a Lazar jednako zlo; sad se on ovdje tješi, a ti se silno mučiš« (Luka 16, 19 sl.).

Rastava za svu vječnost! Ovdje ovce, a ondje jarci. Ovdje »blagoslovljeni«, a ondje »prokleti«. Po čemu su jedni blagoslovljeni a drugi prokleti? Po ljubavi, po iskrenoj, djelotvornoj

ljubavi prema bližnjemu, t. j. prema Kristu, koji se poistovjetuje s bližnjim. »Što ste god jednomu od ove moje najmanje braće učinili, meni ste učinili, a što niste njima učinili, ni meni niste učinili.« Ljubav prema bližnjemu je ljubav prema Kristu. Toliko ljubimo Krista, koliko ljubimo svoga bližnjega, »brata« u Kristu, ud Kristov. U bližnjemu ljubimo Krista Gospodina. U bližnjemu smo prema Kristu Gospodinu hladni, odbojni, nepravedni, bezdušni, tvrdi! Ljubav odlučuje!

»Nebo će i zemlja proći, ali ne će proći moje riječi. Što ste god učnili jednomu od ove moje najmanje braće, meni ste učinili, a što niste njemu učinili, ni meni niste učinili.«

Molitva.

Milostiv budi, Gospodine, našim molbama i primivši prinose i molitve svojega puka, svih nas srca k sebi obrati, da oslobođeni zemaljskih požuda k nebeskim željama prijeđemo. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Svetački dani poslije Duhova.

29. lipnja: Blagdan svetih apostola Petra i Pavla.

Vjernost Petru!

Opet jedan od velikih blagdana katoličke Crkve! »Danas se Šimun Petar uspeo na drvo križa. Aleluja. Danas je ključar nebeskoga kraljevstva radosno uzišao Kristu. Danas je sveti Pavao, svjetlost svega svijeta, priklonivši glavu, za ime Kristovo primio krunu mučeništva. Aleluja« (Pripjev za »Veliča«).

1. »Ti si Petar i na toj stijeni sagradit ću svoju Crkvu« (evanđelje). Ovim je riječima Gospodin potvrdio i nagradio ispovijest, koju je Šimun malo prije u ime svih apostola izrekao: »Ti si Krist, Sin živoga Boga.« — »Što kažu ljudi: Tko je Sin čovječji« pitao je Gospodin svoje učenike. I oni odgovoriše: »Jedni kažu, da je Ivan Krstitelj, drugi Ilija, a drugi Jeremija ili kojigod od proroka.« Toliko eto nazora i krivih mišljenja, kad se radi o Kristu. Jedini je Petar ispravno odgovorio. »Ti si Krist Sin živoga Boga.« A s Petrom i ostali apostoli. A s Petrom i apostolima i mi, Crkva. Već dvije tisuće godina ponavlja ona usprkos svim t. zv. znanstvenim nijekanjima i napadajima: »Ti si Krist, Sin živoga Boga.« A Krist odgovara: »Ti si Petar, stijena, i na toj stijeni sazidat ću svoju Crkvu.« Petar i Crkva nerazdruživo su sjedinjeni: Petar je temelj, na kojemu Crkva počiva. Petar, muž vjere, muž, koji sve ostavlja i slijedi Krista (Mat. 19, 27). Petar, koji je pod Neronom radosno dao svoj život za svoju vjeru, za svoga Učitelja i Gospodina. Njemu je Gospodin predao »ključeve nebeskoga kraljevstva. Pa štogod svežeš na zemlji, bit će svezano i na nebesima; i štogod razriješiš na zemlji, bit će razriješeno i na nebesima.« Njemu, apostolu, dana je najveća vlast nad Crkvom. Crkva je Kristova samo ondje, gdje je Petar, u svojoj osobi i u svojim nasljednicima. Paklene sile doduše navaljuju na Petra i na Crkvu: ali »paklena je vrata ne će nadvladati«, jer je na Petru utemeljena. U tome se sastoji danas radost i pobjedna svijest Crkve i svete liturgije: Mi smo jedno s Petrom, mi smo na Petru sazidani. Nema razloga da se plašimo. Mi moramo

samo zahvaljivati, što poznajemo Petra, što smo na njemu kao na temelju sazidani. I moramo se brinuti, da ostanemo povezani s Petrom i s Crkvom, koja je na njemu sazidana, i da se sve više sjedinimo s Petrom i s Crkvom.

2. »I paklena je vrata ne će nadvladati.« U one dane — bilo je to godine 42. ili 43., nekako deset godina poslije uzašašća Gospodnjega — podiže kralj Herod ruke, da muči neke od Crkve. I pogubi mačem Jakova, Ivanova brata. Kad je vidio, da je to drago Židovima, dade uhvatiti i Petra.« Slika Kristove Crkve u okovima, u neprijateljskoj vlasti! »Ali paklena je vrata ne će nadvladati!« »Crkva je za njega neprestano molila Boga.« A Petar je spavao među dvojicom vojnika, okovan u dvoje verige. »Anđeo Gospodnji pristupi i reče mu: Ustani brzo! I padoše mu verige s ruku. Tada mu reče anđeo: Ogrni se svojom haljinom i hajde za mnom! I kad je izišao, išao je za njim, a nije znao, da je to zbilja, što se događa po anđelu, nego je držao, da ima viđenje. A kad su prošli prvu i drugu stražu, dođoše do željeznih vrata, koja vode u grad. I ona im se sama otvoriše. Kad su izišli, prošli su jednu ulicu, i odmah odstupi od njega anđeo. A Petar se osvijestio i reče: Sada zaista znam, da je Gospodin poslao svoga anđela, i izbavio me iz Herodove ruke i od svega, što je očekivao židovski narod« (poslanica). U Petru prepoznaje Crkva danas samu sebe. U onome, što je Gospodin učinio Petru, kako ga je čudesno oteo iz ruku njegovih neprijatelja, upoznaje ona svoju vlastitu povijest: Ljudi je proganjaju, zatvaraju, otimaju joj slobodu, tlače je i uznemiruju, ali Gospodnji anđeo je spasava. Zahvalno klikće Crkva u ulazu: »Sada zaista znam, da je Gospodin poslao svoga anđela i izbavio me iz Herodove ruke.« To nije samo Petar, to je sama Crkva! To je povijest, Kristove Crkve, povijest svakoga kršćanina katolika, koji vjerno stoji uz Petra, uz Crkvu, uz svećenstvo i svoju svetu vjeru. »Paklena je vrata ne će nadvladati.« Mi smo utemeljeni na Petru, a po Petru i na Kristu, koji je gospodar ljudi i zlih duhova. Mi smo nepobjedivi u našoj zajednici s Petrom, s Crkvom, vjerujući u njezinu vjeru, u njezine sakramente, u njezina ćudoredna načela, u njezino svećenstvo, pokoravajući se njoj, i u vjernosti prema njoj.

3. »Što kažu ljudi: Tko je Sin čovječji?« Danas, u našim

danima? Pa neka oni govore što mu drago, mi ćemo ustrajati uz Petra i govoriti: »Ti si Krist, Sin živoga Boga.« »Ti si jedini svet. Ti jedini Gospodin. Ti jedini Višnji, Isuse Kriste, s Duhom Svetim u slavi Boga Oca. Amen.« »Nebo će i zemlja proći, ali tvoje riječi ne će proći. Ti si put, istina i život« (Iv. 14, 6).

U zajednici s Petrom, s Crkvom, s Rimom, s biskupom, s crkvenim predstavništvom nalazi se naša snaga, naša veličina i sigurnost. Sudjelujući kod žrtve svete Mise i kod žrtvene gozbe svete pričesti ući ćemo još više u ovu zajednicu. Tako ćemo, združeni s Petrom, i sami postati stijenom, na kojoj će Gospodin sazidati svoju Crkvu, naime kraljevstvo milosti i budućeg blaženstva (pričesna).

Molitva.

Bože, koji si posvetio današnji dan mučeništvom svojih apostola Petra i Pavla, daj Crkvi svojoj, da u svemu slijedi zapovijed onih, od kojih je primila početak vjerovanja. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

1. srpnja: Blagdan predragocjene krvi Gospodina našega Isusa Krista.

Otkupljeni.

Mjesec srpanj je posvećen presvetoj krvi Kristovoj, kao što je mjesec lipanj posvećen štovanju presvetoga Srca Isusova. U Krvi Kristovoj sadržana je sva vrijednost i sve bogatstvo djela našega otkupljenja. Zato se na blagdan presvete krvi zahvalno sjetimo djela otkupljenja.

1. »Otkupio si nas, Gospodine, svojom krvlju, od svakoga plemena i puka i jezika i učinio si nas našemu Bogu kraljevstvo« (ulaz). Mi smo otkupljeni. Po svetoj liturgiji mi smo tako reći već primljeni u Crkvu nebeskih blaženika. Ondje se s nebeskom Crkvom klanjamo Janjetu. »I svaki je imao citaru i zlatne čaše pune tamjana. I pjevahu novu pjesmu govoreći: Dostojan si da uzmeš knjigu i da otvoriš njezine pečate, jer si bio zaklan i otkupio si nas za Boga svojom krvlju od svakoga plemena i puka i jezika i naroda, i učinio nas našemu

Bogu kraljeve i svećenike« (Otkr. 5, 9). »Uvijek ću pjevati milosti Gospodnje, od pokoljenja do pokoljenja javljat ću tvoju istinu svojim ustima« (ulaz). Naš Gospodin i Spasitelj nije uradio kao Veliki svećenici Staroga Zavjeta, koji bi jednom u godini ulazili u svetinju hramsku, u kojoj se čuvao zavjetni kovčeg, ali nikada »bez krvi, koju prinosi za sebe i za grijehe naroda« (Hebr. 9, 7). »Krist kao Veliki Svećenik budućih dobara dođe po većem i savršenijem šatoru, koji nije učinjen rukama to jest od ovih stvorova, niti s krvlju jaraca i junaca uđe jedamput u svetište i steče vječni otkup, nego vlastitom krvlju« (poslanica). Otkup, koji ima svoju vrijednost i snagu za sva vremena. Otkup, koji, drukčije nego žrtve Staroga Zavjeta, »čisti našu savjest od mrtvih djela« i da mi, izabranici, primimo obećanu, vječnu baštinu (poslanica). »Jer svi sagriješiše, i nemaju Božje slave. I opravdavaju se badava njegovom milošću po onom otkupu, koji je u Isusu Kristu. Njega izloži Bog kao pomirbenu žrtvu« (Rim. 3, 23 sl.). »Opravdani Kristovom krvlju, po njemu ćemo biti spaseni od srdžbe« Božje, od vječne propasti (Rim. 5, 9). »Imajući dakle pouzdanje ulaziti u (nebesku) svetinju Kristovom krvlju, koji nam je otvorio nov i živ put zastorom, t. j. tijelom svojim« (Hebr. 10, 19 sl.), svojom smrću na križu. Mi smo otkupljeni po Isusovoj krvi, po njegovoj žrtvenoj smrti. »Uvijek ću pjevati milosti Gospodnje.«

2. »Kad je Isus okusio ocat, reče: Svršeno je! I nakloni glavu i izdahne. Vojnici dođu i prebiju noge jednomu i drugomu, koji je bio s njim raspet. Ali kad su došli do Isusa i vidjeli, da je već umro, nijesu mu prebijali kostiju, nego mu jedan od vojnika kopljem otvori bok i odmah poteče krv i voda« (evanđelje). Jedva je navršio osam dana i već je kod svoga obrezanja prvi puta za nas prolio svoju krv. Drugi ju je puta prolio na Maslinskoj gori, uoči svoje mučeničke smrti, koja je na nj čekala. Treći puta, kada su ga vojnici grozno bičevali. I zatim kad su ga vojnici nesmiljeno okrunili trnovim vijencem. I opet kad su mu Kalvariji trgali odijelo s izranjenog tijela, kada su ponovno otvorili rane, koje su mu zadali kod bičevanja, i kada su mu čavlima probili ruke i noge. Ovako on visi na križu zaogrnut odjećom svoje vlastite krvi. »Svršeno je.« I nakloni glavu i izdahne! U tijelu je još zaostala kapljica krvi. I nju

je htio za nas proliti, da preda i žrtvuje sve, upravo sve što ima. Jer, »kako je ljubio svoje, koji su na svijetu, ljubio ih je do kraja« (Iv. 13, 1). »I posvjedočio je onaj, koji je vidio a njegovo je svjedočanstvo istinito« (evanđelje). A mi ćemo govoriti sa svetom liturgijom: »Credo — Vjerujem u Isusa Krista jedinorođenoga Sina Božjega, rođenoga od Oca prije svih vjekova. Koji je radi nas ljudi i radi našega spasenja sišao s neba. Raspet također za nas, umro i pokopan« (vjerovanje svete Mise). »Otkupio si nas, Gospodine, svojom krvlju, i učinio si nas našemu Bogu kraljevstvo«, Božjom svojinom i imovinom.

3. »Ovo je, koji dođe vodom i krvlju, Isus Krist, ne samo vodom, nego vodom i krvlju. Tri su, što svjedoče na nebu: Otac i Sin i Duh Sveti, i ova su tri jedno. I tri su, što svjedoče na zemlji: Duh, voda i krv, i ovo troje je jedno« (na stepenicama). Trostruko svjedočanstvo nam svjedoči da je Isus obećani Spasitelj i Sin Božji: svjedočanstvo u vodi, t. j. svjedočanstvo Očevo kod krštenja Isusova u Jordanu; svjedočanstvo u krvi, t. j. svjedočanstvo Sina u krvavoj smrti na križu; a svjedočanstvo Duha, t. j. Duha Svetoga, koji od svoga dolaska na prvi duhovski dan u Crkvi i u srcima vjernika svjedoči, da je Isus Sin Božji. Mi vjerujemo u njega, koji nas je otkupio svojom krvlju.

Predragocjenu krv Isusovu primamo u svetoj Misi u svoje ruke kao svoj žrtveni dar. »Kalež, koji blagosiljamo, nije li zajednica krvi Kristove?« (prikazanje). Što u svetoj pretvorbi žrtvujemo i u svetoj pričesti blagujemo, nije više vino, već sama Kristova dragocjena krv, krv našega pomirenja s Bogom, sigurni zalog našega konačnog otkupljenja o dolasku Gospodnjemu (pričesna). Vjerujmo! Zahvalimo se! Klanjajmo se!

Mi smo otkupljeni! Nebo nam je otvoreno po krvi Kristovoj. »Zato pristupimo (prijestolju Božjemu) istinitim srcem puni vjere, očišćeni u srcima od zle savjesti, držimo se tvrdo vjere i nade« (Hebr. 10, 22 sl.) u obećano nasljedstvo u Božjemu kraljevstvu.

Molitva.

Svemogući, vječni Bože, koji si jedinorođenoga Sina svoga Isusa Krista odredio za Spasitelja svijeta i njegovom si krvlju

htio da budeš izmiren, podaj, molimo, da otkupninu našega spasenja svečanim štovanjem tako častimo i da nas njezina moć tako štiti od zala ovoga života, da uzmognemo uživati njezin vječni plod na nebesima. Po istom Kristu Gospodinu našem. Amen.

2. srpnja: Pohođenje blažene Djevice Marije.

Marija nam donosi Krista.

Na slavlje rođendana svetoga Ivana Krstitelja, koje se završava osminom na dan 1. srpnja, nadovezuje liturgija odmah blagdan pohođenja blažene Djevice Marije. Anđeo, da potkrijepi svoju riječ: da kod Boga nije nijedna stvar nemoguća, rekao je Djevici u Nazaretu: »I tvoja je rođakinja Elizabeta začela sina u svojoj starosti, i njoj, koja je nerotkinja, ovo je šesti mjesec« (Luka 1, 36). Marija ga je shvatila. Poslije velikog događaja začeća Sina Božjega, i sva uronjena u onoga, koga je bila dostojna kao Majka nositi, požurila se preko gora k svojoj rođakinji Elizabeti, da joj pomogne u posljednjim mjesecima prije rođenja Ivanova. Njezin prvi čin, pošto je postala Majkom Božjom, bio je odlazak u svijet, služenje Elizabeti i Ivanu, služenje ljudima.

1. Evanđelje nam govori o povijesnom događaju: »U ono vrijeme ustade Marija i pođe žurno u gore, u grad Judin. Uđe u Zaharijinu kuću i pozdravi Elizabetu. Kad je Elizabeta čula Marijin pozdrav, zaigra dijete (Ivan Krstitelj) u njoj. I napuni se Elizabeta Duha Svetoga i usklikne jakim glasom: Blagoslovljena ti među ženama, i blagoslovljen plod utrobe tvoje! Otkuda meni to, da k meni dolazi majka mojega Gospodina? Jer evo, čim sam čula tvoj pozdrav, zaigralo je dijete u meni. Blago tebi, što si vjerovala, jer će se ispuniti, što ti je rekao Gospodin. Marija nato reče: Magnificat — Neka veliča moja duša Gospodina, i raduje se moj duh u Bogu, mojemu Spasitelju« (evanđelje). Marija nosi Krista! Marija nam donosi Krista! Ona donosi Gospodina, spas, milost u kuću Zaharijinu. Po njoj se Elizabeta napunila Duha Svetoga. Po njoj je Ivan već u materinskoj utrobi bio očišćen od istočnoga grijeha i posvećen. Krist izvršuje djelo spasenja na ljudima, ali po Mariji, svojoj Majci. A Marija, koju je Gospodin tako visoko odlikovao i izabrao između svih ljudi, posvema se stavila na raspoloženje Gospodinu, koji u njoj živi i djeluje. Kako bi rado upravo sada, kada je postala Majka Božja, ostala u tišini i samoći nazaretske kućice, da živi samo za onoga, koga je nosila. Ali tek što je po Anđelu Gabrijelu dočula za tajnu svoje rođakinje Elizabete, odmah je zaboravila na samu sebe i bez oklijevanja je slijedila nadahnuće milosti. Milost ne da, da zapuštamo ono, što smo dužni prema svome bližnjemu, što od nas traži ljubav, pravednost ili pristojnost.

2. Poslanica nam tumači smisao ovog povijesnog događaja. Ivan je slika čovječanstva, slika Crkve i sviju nas. Krist Gospodin nas je pohodio i želi da se zaruči s nama u čistoj ljubavi. Između Zaručnika i zaručnice nalazi se Marija kao posrednica veza, kojim će se Gospodin povezati sa zaručnicom. Ono što nam današnje evanđelje pripovijeda, trajna je sadašnjost, koja se bez prekida obnavlja na čovječanstvu, na Crkvi, na svima nama. Crkva gledajući Mariju, blagoslovljenu ženu, koja nosi Krista, kako žurno ide u goru da »preteči« donese Krista, spas, stavlja zaručnici ove riječi u usta: »Evo moj ljubljeni, koji dolazi, sličan je kozliću i lanetu, koje skače po gorama i preskače bregove. On iza naše ograde gleda kroz prozor, promatra kroz rešetke. Ljubljeni mi moj govori: Ustani, požuri se, prijateljice moja, golubice moja, ljepotice moja i dođi! Jer zima već prođe. Pokazalo se cvijeće po našoj zemlji, smokva je urodila svojim plodom, cvatući su vinogradi proširili svoj miris. Ustani, prijateljice moja, ljepotice moja i dođi! Pokaži mi svoje lice, da odjekne tvoj glas u mojim ušima« (poslanica). Gospodin jedva čeka da dođe k Ivanu, t. j. k nama da nas posveti. On živo želi da nas očisti od naših grijeha, da nas posveti svojom milošću i da nas uzdigne u sfere svoga života. On želi da bude našim Zaručnikom, i da nas učini dionicima svojih dobara, svoga plemstva, plemstva djetinjstva Božjega, i dionicima svoje vječne baštine. Ali sve samo po Mariji, njezinim posredstvom, i po Crkvi, koja je slikovito prikazana u Mariji koja nosi Krista. Po Mariji, po Crkvi Zaručnik dolazi k nama. U njoj se on nalazi iza našega zida, gleda kroz prozor, viri kroz rešetku, i u našoj je blizini. I sretnih li nas, ako kroz rešetku,

kroz vanjštinu, kroz ljudsku stranu na Crkvi gledamo njega, Zaručnika! Sretnih li nas, ako između crkvenih riječi i naučavanja zamijećujemo glas svoga Zaručnika i ako ga slušamo! »Blago tebi, kršćanska dušo, što si vjerovala!« Zadobila si spas u Kristu, u Mariji, u Crkvi! I ti možeš s Marijom, sa svetom Crkvom svaki dan radosno zapjevati: »Magnificat — Neka veliča moja duša Gospodina, i raduje se moj duh u Bogu, mojemu Spasitelju.« On me pohodio, da se s ljubavlju sa mnom zaruči. Tu je krštenje, sveta pričest, udovi Krista, naše glave, i jednom sudjelovanje u njegovoj slavi i blaženstvu! »Magnificat anima mea Dominum!«

3. Sve po Mariji, Majci Božjoj, posrednici svih milosti! Kako li moramo cijeniti uzvišenu Djevicu i Majku, koja nam donosi Krista! Sve po svetoj Crkvi i u zajednici svete Crkve, njezine vjere, njezine liturgije, njezine žrtve, njezinih sakramenata!

Molitva.

Molimo te, Gospodine, udijeli svojim slugama dar nebeske milosti, da nama, kojima je porod blažene Djevice bio početak spasenja, zavjetni blagdan njezina pohoda podade porast mira. Po Kristu Gospodinu našemu. Amen.

6. kolovoza: Preobraženje Gospodinovo.

Kralj slave.

»Višnjemu Kralju slave dođite poklonimo se.« Ovako nas uvodi zaziv kod Jutrenja u slavlje današnjega blagdana. Liturgija slavi blagdan preobraženja Kristova kao neku vrst blagdana Krista Kralja! Krist Gospodin! Na gori Taboru su za njega svjedočili Mojsija i Ilija, patrijarsi i proroci Staroga Zavjeta, priznavajući ga Mesijom, koga je Stari Zavjet navješćivao. Nad njime se razlijegao glas: »Ovo je moj ljubljeni Sin; slušajte ga!« U preobraženju na Taboru liturgija vidi potkrepljenje naše vjere i našega ufanja.

1. Preobraženje potkrepljuje našu vjeru u Krista, »Kralja slave« (molitva), koji će opet doći u sili i slavi, da sudi žive i mrtve. »Nijesmo vam objavili moć i dolazak (silni dolazak) Gospodina našega Isusa Krista, tako, kao da smo išli za duhovitim bajkama, nego smo sami promatrali njegovo veličanstvo (preobraženje). Jer je od Boga Oca primio čast i slavu, kad mu je sišao od veličanstvene slave ovaj glas: Ovo je moj ljubljeni Sin, koji mi je po volji; slušajte ga. I ovaj glas, koji je sišao s neba, čuli smo mi, — Petar i s Petrom sveta Crkva — kad smo s njim bili na svetoj gori« (poslanica). Slava, u kojoj je sveti Petar gledao preobraženoga Gospodina na gori, dala je Petru, a po njemu svima nama, sigurnost, da će Gospodin opet jednom doći u svoj slavi svojoj: sigurnost, da je u slavi Očevoj, i da je kao čovjek »Gospodin« i kralj slave. »Slava i bogatstvo u njegovu domu, njegova pravda ostaje u sve vjekove« (prikazanje). On, Sin Božji, ponizio je sam sebe, uzevši bit sluge, i bio je poslušan do smrti na križu. Zato ga je i Bog uzvisio i dao mu ime, koje je nad svako ime. I u imenu Isusovu neka se pokloni svako koljeno onih, koji su na nebu i na zemlji i pod zemljom. I svaki jezik neka prizna: »Krist je Gospodin« (Filip. 2, 6 sl.). Za njega su svjedočili i proroci Staroga Zavjeta. I mi, koji smo u Petru gledali njegovu slavu na gori Taboru, »imamo čvrstu proročku riječ. I dobro činite, što uz nju pristajete kao uz svjetiljku, koja svijetli u tamnu mjestu, dok ne nastane dan i ne osvane danica u vašim srcima« (poslanica). Vjerujmo! Klanjajmo se Kralju slave. »Ja posvećujem svoja djela Kralju« (na stepenicama): svoje misli, svoje želje, svoje vrijeme, svoju snagu, svoju ljubav, svoje žrtve!

2. Preobraženje Kristovo potkrepljuje naše ufanje. »Mi očekujemo Spasitelja, Gospodina našega Isusa Krista. On će preobraziti naše bijedno tijelo, da bude jednako njegovu proslavljenom tijelu« (Filip. 3, 20). Tome se nadamo: Naše će tijelo biti jednom jednako tijelu Gospodnjemu, koje je bilo preobraženo na Taboru. I opet nam dovikuje sveta liturgija: »Vidite kakvu nam je ljubav dao Otac, da se djeca Božja zovemo i jesmo. Znamo, da kad se pokaže, (što ćemo jednom biti na nebesima), bit ćemo mu slični« (1. Iv. 3, 1 sl.). Gospodin, koji se preobrazio na gori Taboru, uzor je i zalog, da će se jednom i naša duša i naše tijelo preobraziti i proslaviti. Jer kod slavnoga preobraženja Gospodnjega na gori Taboru Otac je »divno unaprijed označio savršeno posinovljenje glasom, koji siđe sa svi-

jetla oblaka« (molitva). I za nas, koji smo po svetom krštenju postali živi udovi tijela Kristova, vrijede Očeve riječi: »Ovo je moj ljubljeni Sin, koji mi je po volji« (evanđelje). A jer smo djeca, zato smo i baštinici, baštinici Božji, a subaštinici Kristovi, subaštinici »Kralja slave, i zato zajedničari njegove slave« (molitva).

3. »Ljepši si od svih ljudskih sinova, razlito je milje na tvojim usnama. Iz mog srca izvire divna pjesma, ja posvećujem svoja djela Kralju. Aleluja, aleluja. Odsjev je vječne svjetlosti, zrcalo bez ljage i slika njegove dobrote« (na stepenicama).

»Prva je svrha preobraženja na Taboru bila ta, da se sablazan smrti na križu iščupa iz srca učenika: jer sramota dragovoljno izabrane muke nije smjela da smete one, kojima je bio očitovan sjaj sakrivene slave« (sveti Leo). U današnjim vremenima, kada carstvo đavolsko pokazuje svu svoju moć i svom silom proganja Kristovo kraljevstvo, Crkva diže svoj pogled k Taboru, da promatra sjaj sakrivene slave Gospodnje. »Ti si jedini Gospodin, ti jedini Višnji«, ti si Kralj slave!

Molitva.

Bože, koji si otajstva vjere kod slavnog preobraženja svoga Jedinorođenoga ukrijepio svjedočanstvom otaca i divno unaprijed označio savršeno posinovljenje glasom, koji siđe sa svijetla oblaka, podaj milostivo, da nas učiniš subaštinicima istome Kralju slave i zajedničarima njegove slave. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

15. kolovoza: Uznesenje blažene Djevice Marije.

Najbolji dio.

»Radujmo se svi u Gospodinu svetkujući blagdan u čast blažene Marije Djevice, radi njezina se uznesenja raduju anđeli i hvale Sina Božjega« (ulaz). Veliki je to blagdan Marijin, blagdan njezinog uzvišenja. U Marijinom uzvišenju gleda sveta Crkva uzor svoje vlastite buduće slave, koja je u Mariji već ostvarena. Otud ova glasna radost radi Marijinog uznešenja.

1. Marija umire. Premda je bila očuvana od istočnoga grijeha, i zato nije bila podvrgnuta kaznama i posljedicama

istočnoga grijeha, ipak je Marija primila na se tjelesnu smrt nasljedujući primjer svoga božanskog Sina. Ali »njezinom se Sinu svidjelo, da djevičansko tijelo svoje Majke uskrisi na život već prije općeg uskrsnuća od mrtvih, i da ga, opet sjedinjena s preobraženom dušom, primi na nebo. Zar je mogao drukčije uraditi s onom, od koje je primio ljudsku narav? Zar bi on Bog i Gospodin, smio dopustiti, da se tijelo one preda raspadanju, čije je djevičanstvo tako brižno i čudesno štitio i neokaljano očuvao?« (sveti Ivan Damaščanski). Nekoliko dana poslije njezine smrti uskrsio je Gospodin opet Mariju na život, i uzeo ju je s tijelom i dušom u nebesku slavu. Ondje je ponizna Djevica, koja je uvijek htjela da bude »službenica Gospodnja« (Luka 1,37), uzašla na prijestol slave, koji joj je njezin Sin pripravio. I ona je bila okrunjena za kraljicu neba i zemlje. I od onda ona »se utvrdila na Sionu«, t. j. na nebesima. Od onda je »u Jeruzalemu sjedište njezine vlasti, ukorijenila se u časnome narodu« svetaca i nebeskih blaženika, »u Božjoj baštini«. »Moj je boravak u zboru svetih. Uzdigla sam se kao cedar na Libanu i kao čempres na gori Sionskoj«; i »mirisala je kao slatka korica i mirisavi balsam« (poslanica).

2. Marija je izabrala najbolji dio. Isus je došao u Betaniju, »I primi ga u svoju kuću žena neka po imenu Marta. Ona je imala sestru Mariju, koja je sjedila do Isusovih nogu i slušala njegove riječi«. A Marta je nastojala da dobro podvori gosta, i zato se ljutila, što je Marija tako besposlena sjedjela kod nogu Gospodnjih. I ona je samome Spasitelju predbacila, kako je mogao dopustiti, da joj Marija ne pomaže kod dvorbe. A Isus je obranio Mariju: »Marija je izabrala najbolji dio!« U Mariji iz Betanije prepoznaje liturgija današnjega blagdana Mariju, djevičansku Majku Božju. Krist se nalazi u središtu njezina života, ona je kod Isusa, ona ga promatra, ona ga sluša, ona nestaje u njemu. Ona proživljava tajne Isusove, i »ona je sve ovo pamtila razmišljajući u svom srcu« (Luka 2,52). Ona je vidjela, kako je »Isus napredovao u mudrosti i dobi i milosti kod Boga i ljudi« (Luka 2, 52). Ona je s udivljenjem promatrala njegovo prvo javno čudo u Kani (Iv. 2, 1 sl.). Ona je pazila na svaku riječ njegovu i svako njegovo djelo.

Svojim je mislima, svojim srcem i svojom molitvom pratila njegovo naučavanje i djelovanje za vrijeme njegova javnoga života. I kada su ga svi ostavili, ona je nepokolebivom vjernošću ustrajala uz njega. I kad je uzašao na nebesa, živjela je svojim mislima kod njega izgarajući od žive želje, da bude kod njega. Ona je »izabrala najbolji dio«, ona je izabrala život, koji se posve i jedino bavi Isusom, koji poznaje samo Isusa, i koji sve na Isusa svodi. Sada je Marija kod Isusa na nebesima. Što je ona započela na zemlji, ispunilo se sada sasvim: Ona je kod Isusa, ona sudjeluje u slavi i blaženstvu onoga, za kojega je živjela na zemlji. »Marija je izabrala najbolji dio, koji se ne će oduzeti od nje.«

3. »Marija je izabrala najbolji dio«, put poniznosti, služenja, duhovnosti, predanja Bogu, pokoravanja svetoj volji Božjoj, put poniženja pokoravajući se zakonu smrti. »Slušaj, kćeri, gledaj i prigni svoje uho, jer omilje Kralju tvoja ljepota« (na stepenicama). »Koji se ponizuje, uzvisit će se« (Luka 18, 14).

»Marija je izabrala najbolji dio«, kliče pričesna pjesma. Marija je slika zajednice vjernika, crkvene zaejdnice. U svetoj pričesti odabire najbolji dio: Krista i u njemu život milosti, život djece Božje, i taj je život zalog i okus vječnoga blaženstva, u koje je Marija danas primljena.

Molitva.

Oprosti, Gospodine, grijehe svojih službenika, da se mi, koji sami nismo vrsni, da ti svojim djelima ugodimo, spasemo zagovorom Roditeljice Sina tvoga, Gospodina našega, koji s tobom živi i kraljuje u vijeke vjekova. Amen.

8. rujna: Rođenje blažene Djevice Marije.

Majka Spasiteljeva.

»Svečano proslavimo danas rođenje blažene vazda Djevice Bogorodice Marije. Iz nje je proizašao onaj, koji sjedi na uzvišenom prijestolju, aleluja.« (Pripjev za »Blagoslovljen«). Današnji je dan veseo i radostan dan: u Mariji nam je zarudila zora,

koja nam javlja blizinu sunca, Krista, Spasitelja. »Iz tebe je sinulo sunce pravde, Krist, Bog naš. On je oduzeo prokletstvo i donio nam spas. On je satro smrt i darovao nam vječni život« (Pripjev za »Veliča«). On je došao po Mariji.

1. »Zdravo, sveta Majko, što nam porodi Kralja, koji vlada nebom i zemljom u sve vjekove« (ulaz). Crkva na zemlji pozdravlja je zajedno s nebeskom Crkvom, s anđeoskim zborovima i sa svetima. Oni ne pozdravljaju toliko ono nemoćno, slabo dijete, koje je Ana netom rodila, nego zapravo onu, koju je Bog odredio i izabrao, da porodi svijetu Spasitelja. »Blagoslovljena si i časna, Djevo Marijo, koja se bez povrede čistoće nađe Mati Spasiteljeva; Blažena si, sveta Djevice Marijo, i predostojna svake hvale, jer se iz tebe rodi sunce pravde, Krist, Bog naš« (na stepenicama). Rođena od oca i majke, kao i svako drugo ljudsko dijete, potekla je iz kuće Davidove, koja je nekoć bila tako slavna, a sada ponižena, lišena svake vlasti, zaboravljena i u bijedi: i upravo je nju izabrao Bog, »da nosi Stvoritelja svega svijeta«. Onaj, »koji te je stvorio« (prikazanje), onaj, koga sav svijet ne može obuhvatiti, zatvorio se u tvoju utrobu« (na stepenicama). »Što svijet drži ludim, odabrao je Bog, da postidi mudre; i što je pred svijetom neplemenito i prezreno; i što ništa nije, odabrao je Bog, da uništi ono, što jest« (1. Kor. 1, 27 sl.). Zadivljeno promatra Crkva, promatramo i mi tajnu rođenja Majke Božje.« Zdravo, sveta Majko, koja si rodila Kralja, što od vijeka upravlja nebom i zemljom.« »Blaženo krilo Marije Djevice, koje je nosilo Sina vječnoga Oca« (pričesna). »Zdravo Marijo, milosti puna, Gospodin s tobom, blagoslovljena si među ženama i blagoslovljen plod utrobe tvoje.«

2. »Gospodin me je imao u početku svojih puteva (svoga djelovanja na van, kod stvaranja), prije nego je išta učinio na početku. Bila sam određena od vijeka i od davnina, prije nego je postala zemlja. Još nije bilo bezdana, a ja sam već bila začeta. Bila sam tu, kad je pripravljao nebesa, kad je postavljao temelje zemlje. Bila sam s njim i upravljala sam svim stvarima i veselila sam se sve dane, i sve vrijeme igrala sam se pred njim, igrala sam se na zemaljskoj kugli: moj je

užitak boraviti sa sinovima ljudskim« (poslanica). To je slika rođenja Marijina u duhu i u mislima Božjim, još prije stvaranja svijeta! Bog je zamislio Mariju kao priliku, kao sjedište i nositeljicu vječne Božje mudrosti. Mudrost je rođena iz Boga, ona je kći Božja, dijete Božje, Božja savršena slika i prilika, njegova družica i pomoćnica kod djela stvaranja čitavoga svemira, kraljica, vladarica i posjednica svega, majka svega živućega. Marija bijaše od Boga određena, da s ovom Božjom mudrosti, sa Sinom Božjim, stupi u najuže veze, da bude onaj svijetli oblak, koji u sebi krije sunce, utjelovljenu mudrost Božju; ona žena, koja bijaše ogrnuta suncem (Otkr. 12, 1). Ona je sjedište, posuda, prebivalište, štoviše, zaručnica i pomoćnica Božje mudrosti, koja se u Kristu nama ukazala, ona bijaše dionica njezinih odlika i pozvana, da s njime obnovi zemlju, da je otkupi od grijeha i da je napuni milošću Božjom, svijetlom i životom. Danas nam se ona rodila: Ona, kćer Božja, prijestolje mudrosti, vjerna prilika utjelovljene Mudrosti Božje, i s njome je ona kraljica svemira i posrednica našega spasenja i otkupljenja. Sa strahopočitanjem približimo se djetetu, koje je određeno, da nosi onoga, »koga sav svijet ne obuhvata«, »sunce pravde, Krista, Boga našega«. Vjerujmo! Zahvalimo se Bogu, što nam je dao Mariju, i u Mariji Krista, koji je sve naše!

3. »Zato me, djeco, poslušajte: Blago onima, koji idu mojim putevima. Slušajte moju nauku i budite mudri i nemojte je odbaciti. Blago čovjeku, koji me sluša i koji uvijek bdije uz moja vrata i čuva ulaze u moju kuću. Tko nađe mene, naći će život i primit će spas od Gospodina« (poslanica). Marija, prijestolje Mudrosti Božje, sama je sva uronjena u Mudrost Božju, u svojim mislima, prosuđivanju, u svojem htijenju, nastojanju i djelovanju, u cjelokupnom svojem životu. Ona je jedna »mudra« djevica. »Poslušajte me!« Pazite na moj primjer ljubavi prema siromaštvu, poniznosti, poslušnosti, predanju Bogu, na moju djelotvornu ljubav prema bližnjemu, spremnost na molitvu i na svetu osamljenost. Ovako djeluje Božja Mudrost u ljudima, koje je posvema zaokupila kao svoju svojinu.

»Blažena si, sveta Djevice Marijo, i predostojna svake hvale, jer se iz tebe rodi sunce pravde, Krist Bog naš.« Ti si nam ga

darovala u svetoj božićnoj noći u Betlehemu. Ti nam ga darivaš i danas, svaki dan u svetoj pretvorbi, u svetoj pričesti, u svetohraništu.

»Blaženo krilo Djevice Marije, koje je nosilo Sina vječnoga Oca« (pričesna). Blaženi mi, koji u svetoj pričesti postajemo Marijom, jer s njom primamo u sebe onoga, »koga sav svijet ne obuhvata«, sunce pravde. »Slušajte moju nauku, i budite mudri i nemojte je odbaciti.«

Molitva.

Udijeli, Gospodine, dar nebeske mudrosti svojim slugama, da zavjetni blagdan blažene Djevice poda porast mira onima, kojima je njezin porod postao početkom spasenja. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

14. rujna: Uzvišenje svetoga križa.

Sveti križ.

Nastala je jesen. Dani bivaju kraći, a noći duže. Protiv noći grijeha, t. j. protiv pakla i zloće diže sveta Crkva pobjednički znak svetoga križa. On će biti »znak Sina čovječjega«, kad dođe suditi žive i mrtve. U bogoslužju nedjelja poslije Duhova dolazi sve jasnije do izražaja misao na dolazak Gospodnji. Dok se svijet diči svojom kulturom, tehnikom, napretkom i oružjem, »uzvisuje« Crkva sveti križ, znak otkupljenja.

1. »Sam je sebe ponizio, postav poslušan do smrti i to smrti na križu.« Sin je Božji primio na sebe čovječju narav, da se može poniziti. On je odložio sav izvanji sjaj Božanstva, postao čovjekom, sličan nama ljudima, i po vanjštini kao jedan od nas. Njegov je život svijesno i dragovoljno poniženje i dragovoljna poslušnost do smrti na križu. »Zato ga Bog uzvisi i dade mu ime, koje je nad svakim imenom, da se na Isusovo Ime prigne svako koljeno onih, koji su na nebu, na zemlji i pod zemljom i svaki jezik prizna, da je Gospodin Isus Krist u slavi Boga Oca« (poslanica), da i njegova ljudska narav sudjeluje u Očevu gospodstvu nad svijetom. »Ti si jedini Gospodin, ti jedini Višnji, Isuse Kriste, sa Duhom Svetim u slavi Boga Oca« (Sla-

va). Isus Krist bio je po križu ponižen, ali i uzvišen! On je glava, mi udovi. U njemu, našoj glavi, uzvišeni smo i mi po križu. »Mi treba da se hvalimo križem Gospodina našega Isusa Krista.« U njemu, koji je bio na križu ponižen i po križu uzvišen, jest naše »spasenje, život i uskrsnuće: po njemu smo spaseni i izbavljeni« (ulaz), naime po njegovoj smrti na križu. Po križu smo zadobili oproštenje grijeha, otkupljeni smo od vječnoga prokletstva i postali djecom Božjom, po križu smo postigli milost i Božju naklonost, zajedništvo s Isusom i puninu Duha Svetoga, koji se izlio u našim srcima. Naše djelovanje i rad, naša molitva i trpljenje prima po križu i pravo i opravdanu nadu u vječnu baštinu na nebesima. Ne moramo li sveti križ nad sve stvoreno cijeniti i poštivati?

2. »A j a, k a d b u d e m u z d i g n u t s a z e m l j e, privući ću sve k sebi« (evanđelje). A sveti Ivan Evanđelist nadodaje: »Ovo reče, da označi, kakvom će smrću umrijeti.« Umirući bit će uzvišen na svetom križu. Tada »će biti sud svemu svijetu«. U Isusovoj smrti na križu bit će svijet osuđen, jer je zabacio i osudio onoga, na kome nije našao krivnje. Tada će sotona, knez ovoga svijeta, biti izbačen napolje. Po smrti Gospodnjoj na križu uništena je vlast đavlova. Svaki, koji pripada Isusovu kraljevstvu, svetoj Crkvi, prima moć, da po milostima, koje nam je Krist zaslužio i daje, izmakne ropstvu đavla, grijeha i zla. Tada, »kad budem uzdignut na križu, privući ću sve k sebi«. To je treći plod uzvišenja na križu. S križa vlada Isus kao Kralj srdaca. Milost, koju je na križu stekao, tako je silna, da može promijeniti i slomiti i najtvrđu volju čovječju. U križu, po propovijedi s križa, Gospodin osvaja svijet. »Nauka križa je ludost onima, koji propadaju, a onima, koji se spasavaju, to jest nama, moć je Božja. Jer ovako je pisano: Uništit ću mudrost mudrih i odbacit ću pamet pametnih« (1. Kor. 1, 18). »Gdje je mudrac? Gdje istraživalac ovoga svijeta? Nije li Bog pokazao, da je luda mudrost ovoga svijeta? Zato što svijet ni u Božjoj mudrosti ni po svojoj mudrosti nije upoznao Boga, svidjelo se Bogu, da one, koji vjeruju, spasi po ludosti propovijedanja (s križa). Dok Židovi idu za čudesima, a Grci (pogani) traže mudrost, mi propovijedamo Raspetoga Krista, što je za Židove sablazan, a za Grke ludost, a za one Židove i Grke, koji su pozvani, Krist je

Božja moć i Božja mudrost« (1. Kor. 1, 18 sl.). Zato apostol Pavao i Crkva i svaki pravi službenik i svećenik Gospodnji, pa i pravi kršćanin »ne pozna ništa osim Isusa, i to Raspetoga. Jer vaša se vjera neka ne naslanja na ljudsku mudrost, nego na Božju silu« (1. Kor. 2, 2 i 5), na silu, koja izvire iz propovijedi s križa. »U križu je život, u križu je spas, križ je zaštita i obrana protiv neprijatelja, u križu je utjeha i jakost duha, i napredak u svetosti.« Na križu se sve temelji i nema drugoga puta u život, u visine, osim put križa, jer: »Ja, kad budem uzdignut na križu, privući ću sve k sebi.« Jao onome, koji bi htio, da pozna drugoga Krista, da slijedi drugoga Krista, a ne onoga, koji je bio uzdignut na križu, koji je bio raspet! »Bože sačuvaj, da se ja čim drugim hvalim osim križem Gospodina našega Isusa Krista, po kojemu je svijet meni raspet, i ja svijetu (Gal. 6, 14)..

3. Križ je znak našega Otkupitelja i našega Otkupljenja. Križ nam je na svetom krštenju bio utisnut na čelo i grudi. Mi znamo da smo označeni križem, da smo zapečaćeni križem, da smo sljedbenici Raspetoga i da smo zato u križu jaki protiv neprijatelja našega spasenja. »Bože sačuvaj, da se ja čim drugim hvalim osim križem Gospodnjim. Po njemu je svijet meni raspet i ja svijetu.«

Svećenik nas blagosliva znakom svetoga križa. Pred ovim znakom đavli se daju u divlji bijeg. Po svetom križu, kojim se krstimo, dobivamo milost, snagu, svjetlost i jakost. Naši pređi nijesu ništa započeli, a da se nijesu prekrstili znakom svetoga križa. Toliko bijaše njihovo pouzdanje u moć i u pobjedu križa. Da li mi pravo cijenimo sveti križ?

Križ treba da bude uzvišen i u našem praktičnom mišljenju i životu. »U ovom ćeš znaku pobijediti.« »Nema drugoga puta, na kojem ćemo zadobiti život, posvećenje i uskrsnuće, osim puta križa.«

M o l i t v a.

Bože, koji nas na današnji dan razveseljuješ godišnjom svetkovinom uzvišenja svetoga križa, podaj nam, da zaslužimo na nebesima plaću onoga, kojega otajstvo spoznasmo na zemlji. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

15. rujna: Blagdan Sedam žalosti bl. Dj. Marije.

Kraljica mučenika.

Marija je četrdeseti dan poslije rođenja svoga božanskog Djeteta donijela Isusa u jeruzalemski hram, da ga prikaže Bogu. Starac Šimun nazvao ju je blaženom i izrekao ove proročanske riječi: »Ovaj je postavljen za propast i uskrsnuće mnogih u Izraelu, i za znak, kojemu će se protiviti. A tebi će samoj mač probosti dušu« (Luka 2, 34 sl.). Ovo se proročanstvo ispunilo na Mariji, kada je na Golgoti stajala pod križem, u najužoj zajednici trpljenja i boli sa svojim Sinom, koji se u svojoj smrti na križu žrtvovao za naše grijehe. Sveta Crkva poštuje Mariju već kroz mnoga stoljeća kao kraljicu mučenika.

1. »U ono vrijeme stajale su uz Isusov križ njegova majka i sestra njegove majke Marija Kleofina i Marija Magdalena. Kad je Isus vidio svoju majku i uz nju učenika (Ivana), kojega je ljubio, reče svojoj majci: Ženo, evo ti sina! Zatim reče učeniku: Evo ti majke! I od onoga časa uze je učenik k sebi« (evanđelje). Već je dugo promatrala Marija u duhu taj čas. Njoj je bilo poznato proročanstvo Psalmista. Bio joj je poznat opširni prikaz proroka Izaije o muci i trpljenju Božjega sluge. Sad je eto čula i iz Šimunovih usta i shvatila je svu dubinu i težinu starčevih riječi. Znala je da je Sin Božji postao njezinim Djetetom, da dragovoljnom smrću dade svoj život za otkupljenje ljudskoga roda. I sada je došao taj strahoviti čas. Majka Marija, koja je s Gospodinom bila tako živo sjedinjena, trebala je da sudjeluje u njegovim mukama i da ih i sama u svojoj duši bolno očuti. To je materinsko zvanje. Bog je nije poštedio, kao što nije poštedio ni svoga Sina. Ona je morala, a i htjela, da s njime dijeli njegove boli i njegovo poniženje. Zato je stajala pod križem i sjedinila svoju vlastitu žrtvu sa žrtvom svoga Sina, koga je velikodušno prikazala Ocu. Ona je trpjela neizrecivo mnogo. I kao da to još nije bilo dosta, morala je doživjeti još i to, da je se rođeni Sin u nekom smislu odrekao. »Ženo, evo ti sina.« Od sada će Ivan biti tvoj sin! Kako je mač boli duboko prodro u njezinu dušu! Njezin rođeni Sin kao da je se odriče! I to u času, kad mu je dala najveći i najočitiji dokaz svoje ljubavi i vjernosti, sada, kad bi morao imati smilovanja

prema majci, koja toliko trpi, i okrijepiti je najnježnijim dokazima svoje ljubavi. »Ženo, evo ti sina!« Netko drugi, Ivan, Zabedejev sin, nazivat će te od sada majkom. Zar su raskidane veze, koje su je do sada vezale s njezinim rođenim Sinom? Zar nije bilo dosta, što je i ona trpjela muke i poniženja svojega Sina? Ne. Ona je morala osjetiti i njegovu najveću gorčinu, naime zapuštenost od Oca. »Bože moj, Bože moj, zašto si me ostavio?« (Mat. 27, 46). To je bila najveća majčina muka. »Ženo, evo Ivana, evo ti sina.« »Puna si boli i suza, sveta Djevice Marijo, stojeći do križa Gospodina Isusa, Sina svoga, Spasitelja našega« (na stepenicama). Zajedno s Crkvom moramo svi učestvovati s bolima Majke.

2. »Gospodin te je blagoslovio svojom jakošću, jer je po tebi uništio naše neprijatelje. Ti si, kćerko, od Gospodina Boga Svevišnjega blagoslovljena više od svih žena na zemlji. Ti nijesi štedila sebe, kad si vidjela boli i muke svoga naroda, nego si zapriječila propast pred našim Bogom« (poslanica). Marija je u bogoslužju kao druga Judita, koja je uz opasnost da izgubi svoj život, odrubila glavu Holofernu, vođi neprijateljskih sila, i tako spasila svoj narod od sigurne propasti. Marija, Majka boli, žrtvovala je na Golgoti svoga rođenoga Sina i time je satrla glavu paklenoj zmiji. Sudjelujući u trpljenju i muci Isusovoj i ona je sudjelovala u djelu našega otkupljenja. Zahvalno je pozdravimo sa svetom Crkvom: »Ti si od Gospodina Boga Svevišnjega blagoslovljena više od svih žena na zemlji.« Na Golgoti je Marija sebi stekla mučeničku palmu (pričesna). Na Golgoti je s Kristom nama stekla spas i otkupljenje, život milosti i buduću slavu. Na Golgoti je u Ivanu sve nas primila za svoju djecu. »Ženo, evo ti sina«, evo tvoga djeteta. Ljubi ga, kao što si ljubila mene, svoga Isusa. Zahvalimo se! Vjerujmo, da je ona uistinu naša Majka i da će nas i ljubiti materinskom ljubavlju. S Ivanom je uzmimo k sebi i poslušajmo Isusove riječ: »Sinko, evo ti majke.«

3. I Marija je morala, kao što je morao i sam Gospodin, poći putem križa. Marija je slijedila Isusa do kraja, do pod križ, da s njime trpi i sudjeluje u njegovim bolima i u njegovoj sramoti. Ona se nije nikad tužila, što je morala da se pojavi uz čovjeka boli, da s njime dijeli sramotu i zabačenje. A tako ni

Crkva, pa nemojmo ni mi! Uspravno je stajala pod križem Majka Osuđenoga i Raspetoga. Svoj je pogled upravila samo na njega. Na sebe je posve zaboravila. Posve je nestala u njemu, zato je imala snage, da ustraje do konca.

Priznajmo, da i Mariji dugujemo svoje otkupljenje. Sudjelujući kod svete Mise nalazimo se i mi, obitelj, župa i Crkva kao Marija pod križem, i s njom prikazujemo Gospodina Bogu na slavu, a na spas naših duša. U svetoj pričesti crpimo snagu, da odvažno i velikodušno, kao druga Djevica, dijelimo Isusovu muku i sramotu.

Molitva.

Bože, o kojega je muci po Šimunovu proročanstvu bolni mač prošao preslatkom dušom slavne Djevice i Majke Marije: dopusti blagostivo, da mi, koji se s počitanjem sjećamo njezinih boli, sretni dostignemo učinak tvoje muke. Amen.

11. listopada: Materinstvo bl. Dj. Marije.

Marija je Majka Božja.

Prošlo je već petnaest stoljeća, kako se carigradski patrijarha Nestorije usudio naučavati, da su u Kristu dvije posve različite osobe: Bog i čovjek, odjelite jedna od druge. Nestorije je tvrdio, da Marija nije začela ni rodila Sina Božjega, nego samo čovjeka Isusa Krista. Ona dakle nije Majka Božja, Bogorodica, nego samo majka čovjeka, kao i svaka druga majka, ali ipak tako, da je majka čovjeka, u kojemu stanuje Bog kao u svome hramu. Nekoliko godina poslije toga sastao se Efeški crkveni sabor godine 431. Sabor je svečano izjavio: Marija je rodila Isusa, koji je u jednoj osobi ujedno i Bog i čovjek. U njemu ne stanuje Bog samo kao u nekom hramu, nego je i sam čovjek Isus pravi Bog. Marija nije samo rodila čovjeka, nego i Boga. Ona je Bogorodica. S velikom je napetošću iščekivao Efeški puk, sveta Crkva, saborsku odluku. Kad su se otvorila vrata sabornice, narod je radosna i zahvalna srca klicao crkvenim ocima i s gorućim bakljama pratio ih u njihove stanove. »Marija je Bogorodica, ona je Majka Božja.« Danas, poslije petnaest stoljeća, pridružimo se ovom radosnom ispovijedanju.

1. Marija je Majka Isusova, Majka Sina Božjega. To je već navijestio prije sedam stotina godina prorok Izaija: »Evo, djevica će začeti i roditi sina, i zvat će se: Emanuel, Bog s nama« (ulaz). I evanđelje je to potvrdilo. Marija, Josip i dvanaestgodišnji Isus putovali su u Jeruzalem, da ondje prinesu propisane žrtve. »Kada su se opet vraćali, dječak Isus ostade u Jeruzalemu, a da nijesu znali njegovi roditelji.« Mislili su, da je s rođacima ili znancima pošao u Nazaret, no oni se prevariše. Pošto su ga dugo i bolno tražili, našli su ga napokon u hramu među učiteljima. Njegova mu Majka reče: »Sinko, što si nam tako učinio? Evo, tvoj otac i ja tražili smo te žalosni!« Da, ovako govori majčin glas, koji izvire u boli i u velikoj ljubavi. Marija osjeća i zna, da je njegova Majka, da je Majka onoga, koji nema zemaljskog oca. Njegov je Otac na nebu. »Zar nijeste znali, da ja treba da budem u kući svojega Oca?« On je Božji Sin. Marija ga je »začela po Duhu Svetom«, a ne po nekom čovjeku (pričesna), začela ga je onda, kada joj je anđeo objavio vijest. Marija je govorila: »Evo službenice Gospodnje, neka mi bude po tvojoj riječi.« »I Riječ, jedinorođeni Sin Božji, postao je tijelom, čovjekom,« u krilu Djevice. Svaki dan tri puta prigibamo koljena tom otajstvu u zahvalnoj molitvi. »Blažena utroba Marije Djevice, koja je nosila Sina vječnoga Oca« (pričesna). Blažena si, Bogorodice, jer si u materinskom krilu nosila Sina Božjega, kao plod svoje utrobe. Ti si mu dala nešto od svoje biti, od svoga bića, od svoga života. A on je opet ulio u tvoju dušu svu punimu svoga duha. Ti si se posve preobrazila u njega, i poprimila njegovu sliku, njegove crte, njegove navike i njegovo biće. Ti si posve nestala u njemu, koji je postao tvojim Djetetom. »Aleluja, Aleluja. Bogorodice Djevo, u tvojoj se, postavši čovjek, zatvori utrobi, koga sav svijet ne obuhvata. Aleluja.« Zdravo Marijo, milosti puna, Gospodin s tobom, blagoslovljena ti među ženama, i blagoslovljen plod utrobe tvoje, Isus.

2. »Kao loza dala sam ugodan miris, i moje je cvijeće plod časti i poštenja« (poslanica). To cvijeće jesu dragocjene kreposti vjera i ponizna spremnost, kojom je Djevica primila anđelovu vijest: To je cvijeće njezino odlučno djevičanstvo, radi kojega se odrekla svake zemaljske ljubavi. »Ne poznam muža«

(Luka 1, 34); to je poslušnost i ponizna podložnost, kojom je izgovorila svoj »Fiat«: »Evo službenice Gospodnje, neka mi bude po tvojoj riječi« (Luka 1, 38). »Moje će cvijeće donijeti divan plod«, Krista Gospodina. »Mladica će niknuti iz Jesina korjena«, Marija, koja je potekla iz kraljevske kuće Davidove. »I cvijet će niknuti iz ove mladice«, Krist, Marijin Sin. On je čovjek i Bog u jednoj osobi. »Dođite k meni svi i nasitite se mojim plodovima.« Marija nije pridržala svoje Dijete samo za sebe. Ona ga je darovala nama, kad ga je u Betlehemu rodila, kad ga je u hramu prikazala, kad je vidjela, kako će na križu dovršiti svoju žrtvu. Ona ga dnevno daje nama u svetoj pričesti i trajno u svetohraništu. »Dođite k meni svi. Moj duh je slađi od meda i moje nasljedstvo (ono, što ja dajem) slađe od meda i saća. Koji mene kuša, ne će više gladovati, i koji mene pije, ne će više žeđati« (poslanica). Majka Marija rodila nam je Krista. Zajedno sa svojim božanskim Sinom stekla nam je milost spasenja. Kao naša zagovornica nalazi se ona danas kod prijestolja Gospodnjega, kao svemoćna pomoćnica, kao zagovorna svemoć, kao Majka živih, onih, koji imajući posvetnu milost posjeduju i žive Božjim životom. Sve, upravo sve, naš spas, naša nada i očekivanje, sve naše bogatstvo temelji se na Marijinu materinstvu. »Pjevajte Gospodinu novu pjesmu, jer je divne stvari učinio Gospodin« (ulaz). »Blažena utroba Marije Djevice, koja je nosila Sina vječnoga Oca« (pričesna).

3. Obnovimo svoju vjeru u otajstvo, da je Marija uistinu Bogorodica. »Zdravo Marijo, milosti puna, Gospodin s tobom.« Bog je tvoje Dijete, i po svojoj ljudskoj naravi on je plod tvojega tijela.

»Dođite k meni svi i nasitite se mojim plodovima«, na Kristu Isusu, koga vama dajem danas u svetoj Misi, u svetoj pričesti, u svetoj Crkvi, u otajstvenom tijelu Kristovu, čiji smo udovi. Kao što nam je Otac »s Kristom sve darovao« (Rim. 8, 32), tako nam je i Majka Marija u svome Djetetu sve dala. Budimo zahvalni!

Molitva.

Bože, koji si htio, da po anđelovu navještenju tvoja Riječ uzme tijelo u krilu blažene Djevice Marije, daj, molimo te, da

mi, koji je držimo doista Bogorodicom, po njezinu zagovoru nađemo pomoć u tebe. Po istom Kristu Gospodinu našem. Amen.

Posveta crkve.

Stan Gospodnji.

Zahvalno i radosno slavimo godišnjicu dana, kada je biskup svečano blagoslovio našu crkvu. Najprije je molio sedam pokorničkih psalama. Zatim je posvetio vodu i tom svetom vodom poškropio crkvene zidove izvana. Zatim je ušao u crkvu, da je primi u posjed Božji i Kristov. Od onda je kamena kuća svojina Božja, Kristova, Gospodnja. Biskup je zatim poškropio oltar i crkvu iznutra obilazeći tri puta uz crkvene zidove. Molio je milost posvećenja i u svečanoj procesiji unio je svetačke moći (relikvije) u crkvu i pohranio ih u oltaru. Crkva je postala svetim žrtvenim mjestom, stanom Božjim, gdje on prebiva s nama ljudima, postala je kućom molitve i blagoslova.

1. »Kako su mili tvoji stanovi, Gospodine nad vojskama!« (ulaz). »Strašno je mjesto ovo, ovdje je dom Gospodnji i vrata nebeska« (ulaz). Bog je posvuda, na svakom mjestu, u sobi, u kojoj stanujemo, u kamenu i travčici, koju nogom gazimo. On živi i prebiva u našoj duši, on je s ljubavlju k sebi privlači i napunja svojom svjetlošću i snagom. On se s njom razgovara, opominje, prosvijetljuje i potiče je na dobro, čuva je od grijeha i nesreće. Ali u kući Božjoj stanuje i djeluje Bog na posve osobit način. Ovdje i samo ovdje stanuje utjelovljeni Božji Sin, u svetohraništu, svojim Božanstvom i čovječanstvom, svojim tijelom i krvlju, tijelom i dušom. Tu on kao čovjek osjeća i tu je on nama kao čovjek bliz. Tu na našim oltarima prikazuje on svoju žrtvu poklona, zahvale, zadovoljštine i naknade. U kući Božjoj živi on i moli, zahvaljuje i časti Oca bez prestanka mjesto nas. Tu možemo k njemu doći, s njime ljubezno općiti, otkriti mu svoje srce, možemo mu reći, da bi ga htjeli ljubiti, da mnogo trpimo radi ove ili one pogreške, radi nesposobnosti, da mu pripravimo koju radost. Tu mu možemo povjeriti sve naše potrebe i brige, za sebe, za svoje mile, za svu svetu Crkvu, za zdrave i bolesne, za one mnoge, koji su u opa-

snosti, da izgube svoju vjeru i nevinost. Tu on trajno vrši svoju otkupiteljsku službu preko svetih sakramenata, koji se u kući Božjoj podijeljuju, a ti su: sveti krst, potvrda, sakramenat pokore, svetog reda i ženidbe. Tu je on dnevno u svetoj pričesti slatka hrana naše duše. Po otajstvenom jedinstvu božanske naravi žive i djeluju tu s Gospodinom Spasiteljem Bog Otac i Bog Duh Sveti. Tu su nam oni bliže nego igdje drugdje. »Evo Božjega šatora među ljudima, i stanovat će s njima. I oni će biti njegov narod, a sam će Bog s njima biti njihov Bog« (poslanica).

2. »I s p u n i o v u k u ć u B o ž j u sjajem svoje moćne prisutnosti i dopusti, da svi, koji se ovdje sakupe na molitvu, zadobiju milost tvoje utjehe, ako te zazovu iz bilo koje žalosti.« Ovako je biskup molio na dan posvećenja naše crkve. Ovako je u biskupu molila i sveta Crkva. Ona je molila Gospodina, da na ovom svetom mjestu usliši naše molitve. Crkva čvrsto vjeruje, da Bog ne će zapustiti ovu njezinu molitvu. Zato nas svake godine u Misi prigodom posvete crkve sjeća Gospodinovih riječi: »Kuća će se moja zvati domom molitve« (Mat. 21, 13). Zatim nadodaje obećanje: »Svaki, koji u njoj moli, dobit će; i tko traži, naći će; i onomu, koji kuca, otvorit će se« (Mat. 7, 8). Ovako govori Gospodin: »Moje će oči biti otvorene i moje će uši paziti na molitvu na ovom mjestu. Izabrao sam ovu kuću i posvetio, da u vijeke bude ovdje moje ime i da ovdje za sva vremena budu uprte moje oči i moje srce.« »Ako zatvorim nebo, da ne padne kiša, i ako svome puku šaljem bolest, pa ako se tada moj narod ponizi i moje lice potraži u molitvi, (u kući Božjoj), ako se obrati od svoga zla puta, uslišat ću ih, oprostit ću njihove grijehe i poslat ću spasenje njihovoj zemlji« (2. Kron. 7, 13—17; Božje riječi Salamonu kod posvete jeruzalemskog hrama). Ovdje je mjesto, gdje Gospodin Bog napose rado prima naše molitve. »Ovdje prima svaki, koji moli«, uvjerava nas sveta liturgija. Posvećena kuća Božja je t. zv. blagoslovina, sveto mjesto, u kojemu će nas Bog radi molitve, koju je Crkva molila na dan posvete, posve sigurno uslišati. U onaj je dan »došao spas ovoj kući«, jer je sam Bog, Krist, Gospodin lično unišao u nju i izabrao ju kao mjesto, gdje će na nas, svoje udove, izliti obilje svoje milosti i spasa.

3. »Daj svima, koji se ovdje sakupe na molitvu, da zadobiju milost tvoje utjehe.« Ako dakle dođemo u crkvu te se pomolimo, više nijesmo osamljeni u svojoj molitvi. Radi posvete crkve smo u vezi sa svetom Crkvom, sa zajednicom, koja moli. Naša se molitva uzda u Crkvu i zato će biti uslišana.

»Danas je došao spas ovoj kući.« Danas, na dan posvete, kada je Gospodin prvi puta ušao ovamo po žrtvi svete Mise. Danas i svakoga dana iznova, kad se Gospodin u svetoj pretvorbi javlja na našim oltarima. U tome crkva postaje kućom sretnoga Zakeja. Ona »ga radosno prima«. Crkva je zapravo slika naša, mi smo ta Crkva. On dolazi k nama. Primimo ga radosno, u svetoj pretvorbi i u svetoj pričesti.

M o l i t v a.

Bože, koji nam svake godine obnavljaš dan posvećenja ovoga svetoga hrama svojega i koji nas vazda dovodiš neokaljane k svetim tajnama: usliši molbe svoga puka i podaj, da se svaki, tko uniđe u ovaj hram moleći te za pomoć raduje, što je sve izmolio. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Posveta crkve.

S v e t a C r k v a.

Pod »Crkvom« ne razumijevamo u bogoslužju crkvene posvete samo kamenu zgradu. Mi mislimo i na vojujuću Crkvu ovdje na zemlji, kao i na slavnu Crkvu na nebesima. Sve, što riječ »crkva« sadrži, počevši od kamene zgrade kuće Božje pa do konačnog usavršenja na nebu, sve je to predmet na koji se u bogoslužju crkvene posvete misli. Crkvena posveta je svetkovina Crkve, općinstva svetih.

1. »U o n o v r i j e m e u š a v I s u s p r o đ e k r o z J e r i h o n. I čovjek Zakej, prvak carinika, koji je bio bogat, želio je vidjeti Isusa, tko je, ali nije mogao radi naroda, jer je bio malena stasa. Zato potrča naprijed i uspne se na divlju smokvu, da ga vidi, jer je imao proći onuda. Kad Isus dođe na ono mjesto, pogleda gore, vidje ga i reče mu: Zakeje, siđi brzo, jer danas treba da budem u tvojoj kući. I siđe brzo i primi ga ra-

dosno.« Zahej, poganin i carinik, »grešnik«, u bogoslužju crkvene posvete slika je Crkve, koja je od pogana došla ka Kristu, k spasu. Malena i neugledna stasa, prezreno od izabranoga Izraelskog naroda, čeznulo je poganstvo za Spasiteljem, kojega je židovski narod u svojoj zaslijepljenosti zabacio. U Zaheju potrčalo je poganstvo pred židovski narod i zadobilo prije spas. Gospodin je najprije ušao u Crkvu, koja je pozvana od pogana, i dao joj svoje milosti. Ona ga je radosno primila. »Danas je došao spas ovoj kući, svetoj Crkvi, jer je i ona, Crkva, koju sačinjavaju pogani, u Zaheju izabrano dijete, sin Abrahamov.« Sveta je Crkva »Božji šator među ljudima«. U Crkvi »će stanovati s njima, i oni će biti njegov narod« (poslanica). Sveta je Crkva Božje prebivalište, i zato je sva prožeta Bogom i Kristom, puna milosti i istine, kuća Božja i vrata nebeska. Crkva zato zahvaljuje i radosno kliče bez prestanka. Ona radosno prima Gospodina, u svakoj svetoj žrtvi, u svakoj njegovoj riječi, u svakoj milosti, koju daje njezinoj djeci! »Danas je došao spas ovoj kući.«

2. »Zahej pristupi Gospodinu i reče: Gospodine, evo dajem siromasima polovicu svoga imetka, i ako sam koga prevario, vraćam četverostruko« (evanđelje). Netom je Gospodin ušao u kuću Zaheja, i već je carinikovo srce posve obratio i preokrenuo. Što smo mi bili kao pogani, prije nego smo došli k Isusu, k Crkvi? »Premda upoznaše Boga, ne proslaviše ga kao Boga, nego postaše prazni u svojim mislima i zamijeniše slavu besmrtnoga Boga slikama smrtnoga čovjeka i ptica i četveronožaca i gmazova. Častiše i služiše stvoru protiv Stvoritelja. Zato ih predade Bog sramotnim strastima. Činili su, što ne valja, puni svake nepravde, zlobe, lakomosti, pakosti, puni zavisti, ubijstva, svađe, lukavštine, zloćudnosti, šaptači, klevetnici, bogumrski silnici, naduti oholice, izmišljači zala, nepokorni roditeljima; nerazumni, nevjerni, bez srca, okrutni« (Rim. 1, 21—32). »I vi bijaste mrtvi zbog svojih prestupaka i grijeha, u kojima ste nekad živjeli. I bijasmo po naravi djeca srdžbe. Ali Bog, koji je bogat milosrđem, oživi nas s Kristom i s njim nas uskrisi« (Efež. 2, 4). Gospodin je ušao k Zaheju. On je podigao poganstvo iz ponora njegove zablude i propasti, i napunio ga svojom svjetlošću, svojom istinom, svojim duhom čistoće i svetosti, svojim

životom. Pogani su ostavili svoju prijašnju pokvarenost te su postali svetom Crkvom, zaručnicom Gospodinovom, »bez mrlje i nabora« (Efež. 5, 27). Ovo govori Gospodin: »Evo, obnavljam sve« (poslanica). U tome se otkriva radosno klicanje i zahvala naše Crkve na današnji dan. Ona je od nekadašnje bludnice postala ljubljenom zaručnicom Gospodinovom, koji je nju zaodjenuo ljepotom i čistoćom svojega duha i svoga bića. Ona je ostavila svaki grijeh: ona nastoji jedino oko svetosti, čistoće, kao što dolikuje domu Božjem i zaručnici Gospodinovoj.

3. »Danas je došao spas ovoj kući.« Onda, kada se zastor jeruzalemskog hrama razdro na dvoje i kad je vojnik sulicom otvorio bok Gospodinu. U svojoj je smrti prvi puta izabrao sebi Crkvu, koja je pozvana između pogana, oprao je vodom (krst) i hranio je krvlju (euharistija), koja je s vodom tekla iz njegova presvetoga Srca. Danas, u svetoj Misi, ulazi Gospodin iznova u svoju Crkvu, da je opet napuni svojom istinom, svojom milosti, svojom svetošću, svojim duhom. On prebiva kod nje. On živi u njoj. On je zapravo nosioc, drugi »ja« svete Crkve. Ona je hram i kuća Božja. Ovdje i samo ovdje ćemo njega naći i uživati. »Evo, ja sam s vama u sve dane do svršetka svijeta« (Mat. 28, 20).

»Kuća će se moja zvati domom molitve« (pričesna). Crkva, koja moli! »Svaki, tko u njoj moli, dobit će; i tko traži, naći će; i onomu, koji kuca, otvorit će se« u žrtvenoj i molitvenoj zajednici s Crkvom, koja moli i žrtvuje.

Molitva.

Bože, koji svome veličanstvu od živog i izabranog kamenja pripravljaš stan, pomozi svome puku, koji te moli, da se uzveliča duhovnim darovima, što Crkvi koristi u tjelesnom prostoru. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Posveta crkve.

Božji stan.

»Božji šator među ljudima« (poslanica), u kamenoj zgradi, u Crkvi, u općinstvu svetih, napokon u našoj vlastitoj duši. »Vi ste hram Boga živoga« (2. Kor. 6, 16). »Hram je Božji svet,

a to ste vi« (1. Kor. 3, 17). Posveta ovoga hrama izvršila se u času našega krštenja. Tada smo primili posvetnu milost. Postali smo djecom Božjom. U naše se srce izlio Duh Sveti, koji nam je dan, sama ljubav Božja (Rm. 5, 5). »Tko mene ljubi, ljubit će ga moj Otac; k njemu ćemo doći i nastanit ćemo se kod njega« (Iv. 14, 23). Tako »je postala naša zajednica s Ocem i s njegovim Sinom. I ovo mi vama pišemo, da se radujete i da vaša radost bude potpuna« (1. Iv. 1, 3 sl.).

1. »Danas je došao spas ovoj kući, jer je i on, Zahej, sin Abrahamov« (poslanica). Mi smo sami carinik Zahej, ili grešnik, kako ga židovi nazivaju. »Uvratio se grešniku.« U našu dušu, u času našega svetoga krštenja. Tada je morao bježati silnik, sotona, koji je stanovao u našoj duši. Grijeh je bio uništen, a milost je ušla u našu dušu. I s njom je ušao sam Bog, Otac, Sin i Duh Sveti. Od djeteta srdžbe i vječne propasti postali smo »sinom Abrahamovim«, djetetom izabranja. »Jer je Sin čovječji došao da potraži i spasi, što je bilo izgubljeno« (evanđelje). »Vi ste hram Boga živoga«, presveto svetohranište. Bog se nastanio u našoj duši, da nas obogati i usreći, jer ga posjedujemo, uživamo i s njime općimo, i napokon dolazi da nas Bog uzme u svoje vlasništvo, kao što je kamenu crkvenu zgradu učinio svojom kućom i svojinom. Ako smo Božji stan i hram, onda smo i Božje vlasništvo. »Stanovat ću u njima, i bit ću im Bog, i oni će biti moj narod« (2. Kor. 6, 16). Mi smo svetište, u kojemu sam Bog stanuje, živi i djeluje, sveti Bog, koji ljubi svako dobro, a mrzi na zlo; svemogući Bog, koji nas štiti, neizmjerno mudri Bog, koji nas uzima za ruku i po isprepletenim stazama života sretno vodi k cilju. U nama živi Bog i njegova požrtvovna i jaka ljubav prema nama, koja nam oprašta, koja nam daje snagu za dobro, koja čini, da su nam žrtve slatke, a breme života lako. Čega da se bojimo? Čega da se plašimo, ako živimo u vjeri, da Bog u nama stanuje? »Ovoj je kući došao spas.« Ne preostaje drugo nego da mu zahvaljujemo!

2. »Siromasima dajem polovicu svoga imetka, i ako sam koga prevario, vraćam četverostruko« (poslanica). Toliko je Zaheja usrećio dolazak Gospodnji u njegovu kuću, da vremenito blago i bogatstvo za nj nemaju više nikakve vrijednosti. On je shvatio milost, sreću, što se je Bog uvratio

k njemu. »Meni je dobro, (to je najvažnije i najdragocjenije), da prionem potpuno uz Boga«, koji stanuje u mojoj duši. »Moja duša prianja uz tebe« (Ps. 72, 28). Sjećajući se živo da u nama stanuje Bog Otac, Sin i Duh Sveti, povucimo se sve više od izvanjega svijeta. Nastojmo oko duhovnoga života. Svoj pogled upravimo na Boga, koji u nama stanuje i djeluje. Općimo s njime u iskrenoj molitvi i u razgovoru srdaca. Pazimo na njegov glas. Radosno prihvatimo njegova nadahnuća i poticaje. Živimo u svjetlosti Božjoj, koja nas napunja, i u svemu što nam dan donosi, sjetimo se, da to on daje, dopušta, određuje i naređuje, kako je za nas najbolje. On će nam sa svoje strane otkriti svoje srce. Ta njemu je drago boraviti među ljudima (Posl. 8, 31). On govori nama. On nas tješi. On nas prosvijetljuje i daje nam svoju milost. On nas uzima pod svoje osobito okrilje, da izmaknemo opasnostima, koje nam prijete. On čini, da uzljubimo njegova otajstva, općenje s njime. On nam daje onaj mir, koji nadilazi svako shvaćanje (Filip. 4, 7). Uistinu, »ovoj je kući došao spas«. Sam Bog se nastanio u nama. Kako su ništetna sva druga bogatstva i vrednote, ako ih usporedimo s ovim blagom i bogatstvom!

3. »Danas je došao spas ovoj kući, mojoj duši.« »Danas«, na dan našega krštenja; »danas«, u sudjelovanju kod svete Mise i u primanju svete euharistije. Kada po svetoj pričesti dođe k nama, obnovit će u nama novoga čovjeka. »Siromasima dajem polovicu svoga imetka.« Ne vežimo se više uz novac. Prožeti Kristovim duhom dijelimo milostinju siromahu, bratu po Kristu. To neka bude plod svete pričesti.

»Vi ste hram Boga živoga.« Mi premalo mislimo na to, da smo po svetom krstu i po posvetnoj milosti šator presvetoga Trojstva i prijestolje Božanstva. Kako čist, dobro sačuvan, uređen i urešen treba da bude šator Svevišnjega! »Domu Božjemu dolikuje svetost« (Ps. 92, 5). Svete treba da su naše misli, naša čuvstva, naše želje, naše riječi, naša djela, naše kretnje, cijelo naše držanje. »Vi ste hram Boga živoga.« »Hram je Božji svet, a to ste vi« (1. Kor. 3, 17).

»Vi ste hram Boga živoga.« Ali i naš bližnji, bio on tko mu drago, svako i najmanje dijete, siromah i bespravni, i onaj, koga su ljudi prezreli. »Hram je Božji svet.«

Molitva.

Bože, koji nam svake godine obnavljaš dan posvećenja ovoga svetoga hrama svojega, daj, molimo, da ti budemo potpuno odani i dušom i tijelom i tako tebi omilimo. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Svetkovina Krista Kralja.

»Gospodin je Kralj.«

Današnja je svetkovina dan zahvale Ocu, što je svoga Sina, koji je bio toliko ponižen u svojoj muci i smrti, postavio Kraljem i Gospodarom svega stvorenoga. Ona je i dan klanjanja čovjeku Kristu Isusu, kojemu je dana sva vlast na nebu i na zemlji. »On kraljuje od mora do mora, od velike rijeke (Eufrata) do na kraj zemlje. Njemu će se pokloniti svi kraljevi zemaljski, svi će narodi služiti njemu« (na stepenicama). Njemu ćemo se i mi klanjati i njemu služiti danas i dovjeka.

1. »Ja sam kralj.« Velik je bio trenutak u povijesti ljudskoga roda, kada su Židovi odvukli Isusa pred Pilata, zastupnika pogansko-rimske svjetske vlasti. »Jesi li ti židovski kralj?« upitao ga je Pilat. I opet: »Dakle ti si kralj?« Isus mu je odgovorio: »Pravo kažeš: da, ja sam kralj. Ja sam se zato rodio i došao na svijet, da posvjedočim istinu« (evanđelje), da osnujem »kraljevstvo istine i života, kraljevstvo posvećenja i milosti, kraljevstvo pravde i ljubavi« (predslovlje). »Moje kraljevstvo nije od ovoga svijeta.« To je kraljevstvo Božje, kraljevstvo svete Crkve, puno milosti i istine. To je Božje kraljevstvo, u kojemu dobivaju bolesni zdravlje, slijepi vid, okovani slobodu; Božje kraljevstvo, u kojemu smo mi, koji smo izbavljeni ispod vlasti i gospodstva sotone i grijeha, dionici božanskog života, božanske slobode i božanskih dobara. To je kraljevstvo svete zajednice s Bogom, puno mira, radosti i blaženstva, gospodstvo Božje u našoj duši, koje usrećuje. Ovo se Božje gospodstvo očituje kao Božja prisutnost i djelovanje u nama, u tome, što je sve naše mišljenje, nastojanje i htijenje, i sav naš duhovni život ukorijenjen u Bogu, i to po našem jedinstvu s Kristom, našom glavom. Ovo Božje kraljevstvo donio je Isus na zemlju. On ga

je osnovao svojim naukom, svojim primjerom, a osobito svojom smrću na križu. On je Kralj ovoga kraljevstva. On daje kraljevske zakone i naredbe. Njemu je povjeren sav sud (Iv. 5, 22). Njemu se mora pokloniti svako koljeno onih, koji su na nebu, na zemlji i pod zemljom. Svi moraju priznati: Ti si Kyrios, Gospodin (Filip. 2, 10 i 11). Poklonimo se radosno njemu: »Dostojno je Janje, koje je (na križu)zaklano, da primi silu i bogatstvo i mudrost i jakost i čast i slavu. Njemu slava i kraljevstvo u vijeke vjekova« (ulaz). Gospodin Kralj stoluje dovjeka, Gospodin blagosliva svoj narod mirom«, spasom, otkupljenjem, milošću i vječnim blaženstvom (pričesna).

Bog »nas prenese u kraljevstvo svoga ljubljenoga Sina« i učini nas dionicima blaga ovoga kraljevstva. »U njemu, u Kristu, imamo po njegovoj krvi otkup i oprost grijeha.« I otkupom ispod vlasti grijeha život milosti i posinaštvo Božje; gospodstvo nad svijetom, tijelom, nad vlašću zlih strasti; pobjedu nad sotonom i vječnom smrću u paklu; nutarnju slobodu duha i srca po sudjelovanju u Božjem životu, koji imamo po posvetnoj milosti. Zatim i pravo, da nas primi u kraljevstvo vječne slave. »Zahvaljujemo Bogu Ocu, koji nas učini dostojnima, da budemo subaštinici svetaca u svjetlosti. On nas izbavi od tamne vlasti i prenese u kraljevstvo svoga ljubljenoga Sina.«

2. »On je slika nevidljivoga Boga, rođen prije svih stvorova, vječni Sin Božji, Bog od Boga, Svjetlost od Svjetlosti, rođen, ne stvoren.« U njemu je sve stvoreno. Sve je stvoreno po njemu i za njega.« Sve lijepo i veliko, što se nalazi u vasioni, njegova je svojina, stvoreno po njemu i za njega. On je zakoniti Gospodar duha, htijenja i srdaca ljudskih, Gospodar njihova tijela, njihove duše, njihovih misli, sklonosti i želja. Njegova su nebesa i zemlja, duh i materija. On ima moć i pravo, da upotrijebi sve stvoreno, koliko je potrebno za ciljeve njegove duhovne kraljevske časti. »Trebalo je, da u svemu bude prvi. Jer se Bogu svidjelo, da u njemu stanuje sva punina« božanske savršenosti, u čovjeku Isusu Kristu. On je Kralj. On neka kraljuje i mojim srcem, mojim mislima, mojom voljom, cijelim mojim bićem. Njemu ću se klanjati i njemu služiti i živjeti za njega i za ono, što on od mene želi i zahtijeva.

3. Radujmo se sa svetom Crkvom, što ga je Otac postavio za Kralja i Gospodara svemu. Otac govori Kristu Gospodinu: »Traži od mene i dat ću ti narode u nasljedstvo i u posjed krajeve zemlje« (prikazanje).

Gospodin je Kralj. On vodi i upravlja jakom rukom svoje kraljevstvo, svetu Crkvu, naše duše. Uzalud će neprijateljske sile navaljivati na njegovo kraljevstvo. »Nemojte se bojati, malo stado, jer je vaš Otac odlučio dati vam kraljevstvo« (Luka 12, 32). Posvetimo danas sebe i sve, što imamo, Kristu Kralju. »Christus vincit, Christus regnat, Christus imperat — Krist pobjeđuje, Krist kraljuje, Krist vlada.«

Molitva.

Svemogući, vječni Bože, koji si po ljubljenom Sinu svome, Kralju vasione, htio sve obnoviti, dopusti milostivo, da se svi narodi, razdijeljeni ranom grijeha, podlože njegovoj preblagoj vlasti, koji s tobom živi i kraljuje Bog po sve vijeke vjekova. Amen.

1. studenoga: Blagdan svih svetih.

Konačno otkupljenje.

»Gaudeamus! Radujmo se svi u Gospodinu slaveći svečani dan na čast svih svetih, kojih se svetkovini raduju anđeli i hvale Sina Božjega« (ulaz). S anđelima pjevajmo i mi slavu »Kralju sviju svetih«, Kristu, Gospodinu i Spasitelju. Sjetimo se, da smo jedno sa svojom sretnom braćom na nebu, po zajednici Kristova tijela.

1. »Vidio sam veliko mnoštvo, koje nije mogao nitko prebrojiti od svih naroda i plemena i puka i jezika, gdje stoje pred prijestoljem i pred Janjetom, obučeni u bijele haljine i u svojim rukama drže palme. I klicali su jakim glasom: Spas našemu Bogu, koji sjedi na prijestolju i Janjetu. I stajali su oko prijestolja svi anđeli i starješine i četiri životinje. I pali su na svoja lica pred prijestoljem i poklonili su se Bogu govoreći: Amen, blagoslov i slava i mudrost i hvala i čast i sila i jakost našemu Bogu u vijeke vjekova, Amen« (poslanica). Sretnici!

Svi su spaseni i pjevaju slavu Gospodinu. Doista: »Ništa nedostaje onima, koji Boga poštuju i onima, koji ištu Gospodina, ne će se uskratiti nijedno dobro« (na stepenicama). Oni posjeduju Boga, a u Bogu puninu svakoga dobra. U njemu su nasićeni i vječno blaženi! »Dođite k meni svi, koji ste umorni i opterećeni, i ja ću vas okrijepiti« na nebu (na stepenicama). Radujmo se sa svojom braćom, koja su se spasila, i čestitajmo im što su sretno postigli svoj cilj. I mi smo stvoreni za nebo.

2. Put, po kome su težili k cilju i postigli svoj cilj, bio je onaj, koji je označen u propovijedi na gori, u evanđelju osam blaženstva (evanđelje). »Kraljevstvo nebesko trpi silu i silnici ga grabe« (Mat. 11, 12). »Ako tko hoće da ide za mnom, neka se odreče samoga sebe, uzme svoj križ i slijedi mene« (Mat. 16, 24). Ljuto se vara, tko misli, da može doći u nebo, ako i ne upotrijebi silu, ako se i ne svlada i dnevno ne umre svojoj volji. U nebo ulaze »siromašni u duhu«, koji su se odrekli svega, što nije Bog. Krotki, koji mirno podnose svaku nevolju i nepravdu, bez srdžbe, bez želje, da zlo zlim vrate; oni, koji mržnju uzvraćaju ljubavlju, a zlo dobrim. U nebo ulaze oni, koji se svojevoljno odriču ispraznih užitaka i svjetovnih radosti, a raduju se samo u Bogu. Svi, koji gladuju i žeđaju pravde i koji se veoma ozbiljno trude oko svoga posvećenja. Milosrdni, koji imaju iskrenu sućut s tjelesnom i duševnom bijedom svoje braće i spremno pomažu, gdjegod mogu, a sve poradi Krista, naše glave. Čisti, koji se čuvaju i izbjegavaju svaki najmanji grijeh i nesavršenost. U nebo ulaze oni, koji su u svim stvarima i događajima vjerni Bogu ugađajući njemu i ne dopuštaju, da poriv strasti ili sebičnosti pomuti njihov mir i ravnodušnost. Sveti su oni, koji nedužno radi Krista trpe progonstvo i podnose klevetu i prijezir. Za sve ove vrijedi obećanje, koje je Gospodin dao u propovijedi na gori: »Radujte se i veselite se, jer je obilna vaša plaća na nebu.« »Ovo su, koji dođoše od velike nevolje i opraše svoje haljine i očistiše ih u krvi Janjetovoj. Zato su pred Božjim prijestoljem. Više ne će ogladnjeti ni ožednjeti. Jer Janje past će ih i vodit će ih na izvore žive vode; i Bog će otrti svaku suzu od njihovih očiju« (Otkr. 7, 14—17). »I gledat će njegovo lice, i njegovo ime bit će na njihovim čelima« (Otkr. 22, 4). Doista su »duše pravednika u ruci Božjoj, i ne će ih se dotaći

muka zlobe: činilo se luđačkim očima, da umiru (ovdje na zemlji), a oni su u (nebeskom) miru. Aleluja« (prikazanje). Kršćanski živote, kako si divan!

3. Blagdan svih svetih je dan, u kojem milost slavi pobjedu nad palom naravi. To je apologija, obrana Crkve, njezina djelovanja, njezine povijesti; to će biti slavlje njezina nauka, njezine propovijedi, njezinih sakramenata, njezina svećenstva, a osobito presvete euharistije. Po presvetoj euharistiji, po žrtvi i po svetoj pričesti, Crkva je grešnike pretvorila u svece. Po svetoj su euharistiji naša braća i sestre u Kristu, po sebi slabi i grešni, pošli putem, koji je označen u propovijedi o osam blaženstava i posvetili se. Budimo zato vjerni Crkvi, njezinu nauku, njezinoj svetoj žrtvi i njezinim sakramentima! To je jedini sigurni put u nebo.

Kod prikazanja u svetoj Misi liturgija se sjeća »pravednika«, koji su ovdje na zemlji sudjelujući kod svete žrtve polagali svoju dušu na patenu i tako bili žrtveni dar Bogu. »Činilo se luđačkim očima, da umiru, a oni su u miru« (prikazanje). Oni su znali da se žrtvuju u svetoj Misi s Kristom, koji je sebe žrtvovao. I sada uživaju dragocjeni plod svete žrtve: mir, vječnu pričest u blaženom nebu.

Molitva.

Svemogući, vječni Bože, koji nam dade, da u jednoj slavi častimo zasluge svih svetih tvojih, molimo, da nas radi umnoženih zagovornika daruješ željenim obiljem svoga smilovanja. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

2. studenoga: Dušni dan.

Vjerni mrtvi.

»Danas je spomen svih vjernih mrtvih. Majka Crkva živo nastoji, da svojim uspješnim zagovorom kod svoga Gospodina i Zaručnika pomogne svima onima, koji se još nalaze u mjestu čistilišta, da i oni skoro dođu do zajednice s nebeskim blaženicima« (mučenikoslovlje za 2. studenoga). To je dan, kad se Crkva s ljubavlju brine za pokojne. Ta se ljubav očituje u samilosti i u djelima.

1. Samilost. Majka poznaje muke svoje djece u čistilišnom ognju i osjeća ih: muku, što su privremeno isključeni od posjedovanja i uživanja Božjega. Doduše, ove duše počivaju »u Kristu«. One su živo s njim sjedinjene. One imaju posvetnu milost, spasene su i znadu, da će sigurno doći do vječnoga gledanja Božjega. A ipak još nisu »u vječnom pokoju«. Njima još ne svijetli »vječna Svjetlost«. One se još nalaze u »okovima krivnje«, t. j. vremenitih kazna, koje su zaslužile svojim grijesima. One su još »okaljane vremenitim ljagama«. One žude za Bogom, za domovinom, za mjestom »odmora, blaženoga pokoja i jasne svjetlosti«, za »blaženim pokojem«, za »vječnim radostima u zemlji živih«. One se nalaze još u bolnoj udaljenosti od Boga. One ljube Boga, one ljube samo njega, a ipak ga još ne mogu posjedovati ni gledati ni počinuti na njegovu Srcu. One još nijesu dostojne da budu blizu njega. Radi grijeha, nevjera, nedostatne pokore i pokorničkog duha, moraju sada bolno čekati. Kako se sada gorko kaju za sve, što su pogriješile i propustile! Ali ništa im ne koristi njihovo kajanje, njihove suze, njihov vapaj za smilovanjem. Smrću se završilo vrijeme zaslužne pokore. Za njih je »nastala noć, u kojoj ne može nitko djelovati« (Iv. 9, 4). One mogu samo još trpjeti, i samo »toliko trpjeti«, da svojim trpljenjem zadovolje za vremenite kazne grijeha. Crkva zna za nevolju i nemoć duša u čistilištu. Zato ona imade danas samilosti s njima i želi, da i nas obuzme iskrena sućut prema njima.

2. Samilost u djelima. Crkva zna, da može pomoći dušama u čistilištu i to svojim zagovorom, a osobito žrtvom svete Mise. Ona se danas moli za sve vjerne mrtve. Ona dopušta, da svećenik danas prikaže tri puta svetu žrtvu, da se s oltara bogato obilje milosti izlije na sva područja čistilišta, pa da tako danas što više duša uđe u nebo. Vjernicima Crkva daje danas mogućnost, da dušama u čistilištu namijene neograničeno mnogo potpunih oprosta. Sjetimo se, da smo jedno sa svetom Crkvom i pridružimo se njoj: neka i za nas bude današnji dan i ovaj mjesec, koji je posvećen uspomeni svih vjernih mrtvih, dan i mjesec djelotvorne ljubavi prema vjernim dušama. Molimo za njih, prikažimo za njih svetu Misu, nastojmo što češće steći potpuni oprost i namijenimo ga dušama u čistilištu.

3. U svetoj Misi uzmimo Isusovo Srce, Isusovu dragocjenu krv u svoje ruke i prikažimo je Ocu kao zamjenu za svu zadovoljštinu, koju još duguju duše u čistilištu Božjoj pravednosti. Tako ćemo u neku ruku krivnju svoje braće u čistilištu platiti Isusovom krvlju. Prinoseći svojim rukama Isusovu dragocjenu krv molimo: »Spomeni se, Gospodine, i sluga i službenica svojih, koji su otišli pred nama sa znamenjem vjere. Njima, Gospodine, i svima, koji u Kristu počivaju, molimo, da podaš mjesto rashlade, svjetlosti i mira.«

»Prinosimo ti, Gospodine, žrtve, molitve i hvale, da ih primiš za one duše, kojih se danas spominjemo. Učini, Gospodine, da iz smrti (iz čistilišne muke, gdje su još udaljene od Boga) prijeđu u život, što si ga nekoć obećao Abrahamu i njegovu potomstvu« (prikazanje).

Molitva.

Obazri se, molimo te, blagi Gospodine, na žrtve, što ti ih prinosimo za duše tvojih sluga i službenica, da im daruješ i nagradu, kako si im darovao zaslugu kršćanske vjere. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Mjesec studeni.

Vjerni mrtvi.

Uvijek i ponovno molimo sa svetom liturgijom, da Bog udijeli dušama u čistilištu »oproštenje svih grijeha«; da se po ovoj svetoj žrtvi »oslobode od svih grijeha«, da se »odriješe od svake grješne veze«; da »očišćene ovim žrtvama, prime zajedno i oproštenje grijeha i vječni pokoj«; »što su po tjelesnoj slabosti skrivile za zemaljskog života, to ti izbriši praštajući milosrdnom blagošću.«

1. »Podaj dušama tvojih sluga oproštenje sviju grijeha.« Zar duše u čistilištu imaju na sebi još lakih grijeha? Ne. Kršćanin,koji je u stanju posvetne milosti, dobiva na samrti obzirom na blizu smrt milosti, da se pokaje za sve, što je sagriješio. Činom savršene ljubavi obraća se Bogu, a odriče se svih svojih grijeha, i time se ništi svaki njegov laki grijeh. No ako

ga smrt zateče u nesreći ili u besvijesnom stanju, on dolazi u čistilište opterećen doduše lakim grijehom. On će se u čistilištu riješiti krivnje svojih lakih grijeha, ali ne po čistilištu, nego po činu savršene ljubavi, koji po Božjoj milosti može u tom času probuditi. »Podaj dušama tvojih sluga oproštenje sviju grijeha.« Crkva se kod Mise za mrtve duhom prenosi u onaj trenutak, kad je njezino dijete na samrti. Ona dakle vapi za nj, da mu »Bog poda oproštenje sviju grijeha«, t. j. milost, da uzmogne ili prije same smrti ili odmah poslije smrti probuditi čin savršene ljubavi i tako se osloboditi svake krivnje i grijeha. Molitvu svete Crkve, makar ona tu molitvu obavljala mnogo tjedana ili godina poslije smrti svoga djeteta, Bog uzima, kao da ju je izmolila u času same smrti i uključuje ju u svoju otkupiteljsku nakanu, koju Bog ima prema toj duši. Zato molitva, koju Crkva danas obavlja, koristi duši već kod njezine samrti, iako je od onda proteklo već mnogo tjedana, mjeseci ili godina. I mi se moramo pridružiti molitvi i vapaju majke Crkve i govoriti: »Podaj, Gospodine, dušama svojih sluga, oproštenje sviju grijeha.«

2. »Odriješi duše sviju vjernih mrtvih od svake spone krivnje.« Kakva krivnja još tišti duše u čistilištu? To nije krivnja lakih grijeha ni krivnja ni ljaga neke neuredne privezanosti ili grješne strasti, putenosti, oholosti ili sebičnosti. Duše u čistilištu sjedinjene su svojom voljom najuže s Bogom. One ljube Boga i samo Boga. One ga ljube svom svojom dušom. Njihova je volja toliko nestala u Božjoj volji, da žele samo ono, što Bog hoće. One se mukama čistilišta podlažu dragovoljno, radosno i iz ljubavi, jer je to Božja volja. One hoće trpjeti, što on nalaže, koliko hoće i dokle hoće. Nipošto, duše u čistilištu nemaju više nikakvu neurednu privezanost ili sklonost. Spona krivnje, koja ih veže, jesu samo t. zv. vremenite kazne za grijehe. Bog je svet i pravedan. Svaki grijeh, svako najmanje svijesno nepoštivanje njegova veličanstva i svetosti vapi za zadovoljštinom: treba da bude kažnjeno. Pa ako kaznu ne pretrpimo već ovdje na zemlji, pretrpjet ćemo je na drugom svijetu, u ognju čistilišta. Duša u čistilištu trpi dvostruku kaznu: kaznu, što duša privremeno ne može uživati Boga i ne može ga pot-

puno uživati (poena damni). U skladu je s Božjom pravednošću, da duše tako dugo ne mogu njega posjedovati i uživati, doklegod ne dadu za svoje nevjere potpunu zadovoljštinu i naknadu. Ova je kazna bitna i najveća od svih čistilišnih muka. Ona je ujedno i najteža i najbolnija, tolika, da nadilazi svako naše shvaćanje. Uz ovu kaznu trpjet će i različite druge kazne i muke. U skladu je s Božjom pravednošću, da duša pretrpi i kazne, koje su prouzročene izvanjim sredstvima, recimo vatrom. Ona se neuredno privezala uz stvorene stvari i time se udaljila od Boga: i sada će trpjeti po istim stvorenim stvarima. To je strahovita kazna i muka. Duša, kad se rastavi od tijela, tako je nježna i osjetljiva, da joj ove kazne zadaju strašne muke. Kako živo čeznu naša braća u čistilištu, da se što prije završi vrijeme muke! Kako ove minute i časovi radi žive čežnje za Bogom i radi velikih muka postaju godinama i pravom vječnošću! A mi im možemo olakšati to breme i osloboditi ih od vremenitih kazna za grijehe. Nije li onda sveta dužnost ljubavi, da im pomognemo?

3. »Podaj dušama svojih sluga i službenica oproštenje sviju grijeha, odriješi ih od svake spone krivnje«, od kazne za grijehe. »Pokoj vječni daruj im, Gospodine.«

Bog je svet: sve, što nije čisto, ne može doći u dodir s njim. Bog je pravedan: nitko se ne će izbaviti tamnice, »dok ne plati posljednje pare« (Mat. 5, 26).

Bog je milosrdan: njemu je drago, ako namirimo dug, koji ne mogu duše u čistilištu same isplatiti. On ljubi ove duše. On želi da im skrati dane njihove žarke čežnje za domovinom: po nama, koji se možemo zauzeti za duše u čistilištu, s kojima smo povezani po zajednici j e d n o g a Kristova tijela. Zar ne moramo još mnogo više učiniti za duše u čistilištu? Ne moramo li sudjelujući kod svete žrtve svijesnije Ocu prikazivati Kristove zasluge za svoju braću i sestre u čistilištu? Ne moramo li revnije moliti, raditi, odricati se i sebe žrtvovati? Ne moramo li strpljivije trpjeti i svoj križ nositi, da uvijek možemo Bogu prikazivati zaslugu i zadovoljštinu svojih djela za duše u čistilištu? Nije li t. zv. junački čin ljubavi veliko djelo, koje je Bogu ugodno i neobično zaslužno?

M o l i t v a.

Bože, Stvoritelju i Otkupitelju sviju vjernika, podaj dušama tvojih sluga i službenica oproštenje sviju grijeha, koje su vazda željeli postići po pobožnom zagovoru. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Mjesec studeni.

V j e r n i m r t v i.

U Misi za mrtve sveta se Crkva postavlja uz samrtnu postelju onoga, za koga prikazuje svetu žrtvu. Ona se vodi mišlju, da pokojnikova duša po žrtvi, po svetoj Misi, postaje dionikom željkovanog otkupljenja i preobraženja na nebu. Za Crkvu je sveta Misa ne samo žrtva klanjanja i žrtva zahvalnica nego i žrtva pomirnica. U svetoj Misi prikazuje Gospodin, koji žrtvuje u zajednici sa svojom Crkvom, svoju neizmjernu zadovoljštinu zajedno sa zadovoljštinama i pokorničkim djelima svoje Crkve i svih njezinih udova Ocu, za žive i mrtve. »Requiem aeternam dona eis, Domine — Pokoj vječni daruj im, Gospodine, i svjetlost vječna neka im svijetli« (ulaz, na stepenicama, pričesna): daj im vječni pokoj i svjetlost blaženoga preobraženja po svetoj žrtvi, koju prinosimo.

1. »T e b i p j e v a m o, B o ž e, na Sionu, tebi prinosimo naše zahvale (žrtvu zahvalnicu) u Jeruzalemu« (psalam ulazne pjesme). Ova je pjesma zahvalnica dio one pjesme zahvalnice Staroga Zavjeta, koju je narod pjevao prigodom sretno završene žetve. I Crkva ima žetvu kod samrti svakoga svojega djeteta. U pokojniku, za koga prikazuje svetu žrtvu, ona žanje plod Božjega milosrđa i smilovanja, ali i svojih molitava, svoje žrtve, svojih sakramenata, svoga nastojanja, svoga materinstva. Zahvalna, radosna i ponosna srca nosi on sada ovaj svoj plod, kao kakav zlatan klas na oltar i prilaže ga kao svoj žrtveni dar na patenu. Kod svete pretvorbe primit će Gospodin ovaj žrtveni dar u svoju žrtvu, te će ga, kao Veliki svećenik i posrednik, odnijeti u kraljevstvo svjetlosti. Ondje će biti živa pjesma klanjanja i slave Bogu i njegovu milosrđu, pjesma zahvalnica, koja će dovjeka opjevati Božju milost i dobročinstva. Njezina

Misa za mrtve nije zato žalost i naricaljka, nego nasuprot radost, hvala i zahvalno klicanje Bogu, koji je opet »usavršio« jedno njezino dijete i primio ga u svoju slavu. Zato je u bogoslužju u prijašnjim vremenima poslije psalma ulazne pjesme slijedio stih: »Blago onome, koga ti odabireš i primaš, da stanuje u tvojim dvorima. Nasitit će se dobara tvojega doma« — po svetoj žrtvi, kod koje je pokojnik sudjelovao u svojem zemaljskom životu i u koju je primljen sada, u času svoje smrti, jer se liturgija prenijela duhom u taj trenutak. Po svetoj žrtvi dobiva njegova duša »vječnu svjetlost« preobraženja, a tijelo pravo na buduće uskrsnuće od mrtvih (evanđelje).

2. »K m e n i ć e d o ć i s v e, što mi daje Otac, i ne ću izbaciti onoga, koji dolazi k meni« (Iv. 6, 37) (evanđelje druge Mise za mrtve). Kod prikazanja prinosi crkvena zajednica u darovima kruha i vina ujedno i dušu pokojnikovu i svoje molitve i prošnje k oltaru, t. j. Kristu, jer je on zapravo oltar, Kristu, »Kralju vječne slave« (prikazanje). Odlučan je čas, kada duša umirući stupa pred svoga Kralja i Gospodina, koji će odlučiti da li će biti primljena ili isključena iz kraljevstva vječne slave. Majka Crkva uporno moli: »Gospodine, Isuse Kriste, Kralju vječne slave, izbavi ovu dušu od paklenih kazna, izbavi je iz usta lavljih. Neka je sveti Mihovil povede u sveto svijetlo, što si ga nekoć obećao Abrahamu i njegovu potomstvu« (prikazanje). Ovako moleći i žrtvujući očekuje Crkva dolazak Gospodnji. On dolazi u svetoj pretvorbi, i to je dolazak po milosti. On dolazi, da uzme k sebi dušu, koju mu Crkva i sveti Mihovil preporučuje i dovode. On je uzima u svoju žrtvu. Žrtvujući sebe on polaže za nju u svojoj krvi cijenu otkupljenja, potpunu zadovoljštinu za sve vremenite kazne za grijeh, radi kojih duša još mora trpjeti. Crkva prikazuje Ocu molitve i zadovoljštine, muku i smrt, krv Gospodnju, kao savršenu žrtvu pomirnicu za sve, što duša njezina djeteta još duguje Ocu. »Obazri se, molimo te, blagi Gospodine, na žrtve, što ih tebi prinosimo.« Mi primamo svetu pričest. Po zajednici, koja u Kristu povezuje pokojnoga brata s nama živima, sjedinjujemo se mi, a sjedinjuje se i pokojni s Gospodinom u pričesti vječnoga života. Ovu pouzdanu nadu budi u nama pričesna pjesma: »Svjetlost vječna neka im svijetli, Gospodine, s tvojim svetima u sve vijeke, jer

si ti blag.« »K meni će doći sve, što mi daje Otac, i ne ću izbaciti onoga, koji dolazi k meni.«

3. Sveta Crkva veoma cijeni svetu žrtvu, svetu Misu. Toliko je uvjerena u njezinu moć za žive i mrtve u čistilištu. Ona se pouzdaje u zadovoljštinu Krista i svetaca, koje pred Bogom imaju veliku vrijednost. Kako smo mi još malo prisvojili duh naše majke Crkve! Mi nesvijesno više cijenimo svoje vlastito djelovanje i nastojanje. Zato se i ne možemo vinuti do one vjere u djelovanje svete žrtve, koju ima naša Crkva.

Sretan onaj, koji živi u zajednici svete Crkve, koji živi u Crkvi i s Crkvom. Ako smo vjerni crkvenoj zajednici, postat ćemo u životu zrelim plodom, koji će sveta Crkva Bogu za sve vijeke predati i posvetiti kao žrtveni dar, kao dar zahvale i slave. Blago nama, ako posve živimo sa svetom Crkvom! Ona je naša najpouzdanija pomoć u životu i napose na samrti i u čistilištu.

M o l i t v a.

Odriješi, molimo, Gospodine, duše svojih sluga i službenica od svih grješnih okova, da kod slavnog uskrsnuća među tvojim svecima i odabranicima uskrsnuvši odahnu. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Mjesec studeni.

V j e r n i m r t v i.

Dva temeljna čuvstva javljaju se u bogoslužju za mrtve: duboka sućut s bijedom nevoljnih duša, koje su još zadržane u čistilištu, i radosno pouzdanje u njihovo konačno otkupljenje, jer će ih Gospodin primiti u nebo, i uskrisiti i njihova tjelesa.

1. »R e q u i e m a e t e r n a m d o n a e i s, D o m i n e.« Duše, koje su usnule u Kristu, u posvetnoj milosti, uzdišu još daleko od Boga. One ga ljube i prianjaju uz njega svom dušom, one su potpuno prekinule sa svime, što nije Bog. One su jasno spoznale, kako je isprazan život bez Boga. One sada uviđaju, kako su ludo uradile, što se u zemaljskom životu nijesu dosta ozbiljno čuvale grijeha, nekih t. zv. sitnica, neznatnih nevjera,

prekršaja, nekih neurednih privezanosti uz ljude, uz prijateljstva, uz posao i službu; što nijesu dosta ozbiljno pazile na neke potajne želje i nečiste nakane, što su odviše ravnodušno vršile svoje dužnosti i izbjegavale žrtve, odricanje i mrtvenje. Sve ove t. zv. »sitnice« pretvorile su se sada u teške okove, koje ih još neko vrijeme vežu i priječe, da pohrle k Bogu, za kojim toliko žude. I to je najveća muka za ove bijedne duše, što su svojom krivnjom rastavljene od Boga. One ne teže više ni za čim drugim, nego samo za Bogom, koji je njima njihovo sve, njihova radost, njihov mir, njihova ljubav, njihov život. Njihova glad da njega posjeduju, postaje sve žešća i izjeda ih sve više, što se više muče u čistilištu. Kao što kamen, bačen iz visine, pada sve većom brzinom, što se više približava zemlji, tako i duše u čistilištu svakim časom obuzima sve veća naravna i vrhunaravna čežnja za Bogom i neodoljivo i sve jačom snagom ih vuče k sjedinjenju s Bogom. Tako je ovo odgađanje sjedinjenja s Bogom u svakom trenutku još bolnije. Na ovu bol, na ovu bolnu i strahovitu glad misli Crkva, kad moli: Pokoj vječni, nasićenje, daruj im, Gospodine, i dopusti da dođu do sjedinjenja s Bogom, za kojim tako bolno čeznu, primi ih k sebi, da blaženo gledaju Boga licem u lice. »Vječna svjetlost neka im svijetli.«

2. »Ja sam sišao s neba, ne da vršim svoje volje, nego volju onoga, koji me je poslao. A ovo je volja Oca, koji me je poslao: da ne izgubim ništa od onoga, što mi je dao, nego da to uskrisim na sudnji dan. Jer je ovo volja mojega Oca, koji me je poslao: da svaki, koji vidi Sina i vjeruje u njega, ima vječni život, a ja ću ga uskrisiti na sudnji dan« (evanđelje druge Mise za mrtve).

»Premda nas ožalošćuje udes umiranja, ipak nas tješi obećanje budućeg uskrsnuća.« U Kristu »nam je zasjala nada blaženoga uskrsnuća. Jer tvojim se vjernicima, Gospodine, (u smrti) život mijenja, ne oduzimlje; i kad se razori kuća ovoga zemaljskoga boravka, pripravlja se vječni stan u nebesima« (predslovlje iz Mise za mrtve). U srcu naše Crkve budi se nada, da će njezina djeca, koja su pošla s ovoga svijeta, doskora unići u vječni život, i nada u blaženo uskrsnuće. Ova nada ublažuje i preobrazuje žalost radi nevolje vjernih mrtvih u čistilištu i to toliko, da i Misa za mrtve postaje »eucharistia«, žrtva zahvalnica Bogu: »Uistinu je dostojno i pravedno, pravo i spasonosno, da ti uvijek i svagdje hvale uzdajemo, Gospodine sveti, Oče svemogući, vječni Bože, po Kristu Gospodinu našem. Jer nam je u njemu zasjala nada blaženoga uskrsnuća. I zato pjevamo pjesmu hvale tvoje sa svom silom nebeske vojske govoreći bez prestanka: Svet, svet, svet« (predslovlje iz Mise za mrtve). Crkva znade, da su njezina djeca, iako su još u čistilištu, spasena i otkupljena. Njima je vječni život osiguran. Oni ga ne mogu više izgubiti. One ne mogu više griješiti. One ljube Boga nada sve, savršenom i čistom ljubavlju. A Bog ljubi njih. I već je za njih odredio mjesta na nebu. Još malo, i one će počivati na Božjem Srcu vječno i blaženo! U to se pouzdaje sveta Crkva!

3. »Pokoj vječni daruj im, Gospodine, i svjetlost vječna neka im svijetli.« »Odriješi, Gospodine, duše sviju vjernih od svake spone krivnje. I daj, da pomoću tvoga milosrđa zavrijede umaći osudi osvete i uživati blaženstvo vječnoga svijetla« (na stepenicama).

Imajmo sućuti s bolima duša u čistilištu, ali po duhu Crkve i njezina bogoslužja pouzdano vjerujući, da su u Kristu usnule, da su spasene, u Kristu i u njegovoj Crkvi.

»U Kristu« i u njegovoj Crkvi. »U njemu nam je zasjala nada blaženoga uskrsnuća.« »Tvojim se vjernicima, Gospodine, život mijenja, ne oduzimlje.« Sve ovisi dakle o tome, da budemo u Kristu; napunjeni njegovim životom i njegovim duhom, u zajednici naše Crkve po vjeri, po žrtvi i po svetim sakramentima.

Molitva.

Bože, Stvoritelju i Otkupitelju sviju vjernika, podaj dušama tvojih sluga i službenica oproštenje sviju grijeha, što su ga vazda željeli. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Mjesec studeni.

Općinstvo svetih.

»Pokoj vječni daruj im, Gospodine, i svjetlost vječna neka im svijetli. Odriješi, Gospodine, duše sviju vjernih mrtvih od

svake spone krivnje. Daj, da očišćene ovim žrtvama prime zajedno i oproštenje i vječni pokoj.« Ovim i sličnim se molitvama molimo Bogu za vjerne mrtve. Mi znamo, da možemo svojim milim pokojnicima još i preko groba pomoći. Svete veze, koje su nas vezale u zemaljskom životu, nijesu naprosto presječene. Mi smo s njima, i oni s nama, u duhovnom, vrhunaravnom općenju, po općinstvu svetih.

1. »Vi ste Kristovo tijelo i među sobom združeni udovi« (1. Kor. 12, 27). »Bog nam je očitovao tajnu svoje slobodne volje, koju je izvršio u punini vremena: da sve sjedini u Kristu kao glavi, što je na nebesima i na zemlji. I sve podloži pod njegove noge, i njega dade za najsjajniju glavu Crkvi, koja je njegovo tijelo« (Efež. 1, 10 i 22). Tkogod je ud ovoga tijela, pripada općinstvu svetih, onoj vrhovnoj životnoj zajednici, koja sve u Kristu otkupljene i posvećene povezuje s Kristom i međusobom: nebeske blaženike, koji su dostigli svoj cilj, vjerne mrtve u čistilištu i nas, udove vojujuće Crkve na zemlji. Svi mi sačinjavamo jedno Kristovo tijelo, i svi smo pozvani, da ljubeznim zajedničkim djelovanjem pomognemo jedan drugome, da svi zajedno postignemo cilj vječnoga blaženstva. Svi smo međusobno živo povezani, kao što i udovi živoga tijela. »Ako strada jedan ud, s njim stradaju svi udovi, ako li se slavi jedan ud, s njim se raduju svi udovi« (1. Kor. 12, 26). Po živoj zajednici svih udova jednoga tijela možemo dušama u čistilištu pomagati, darivati ih i koristiti, da dođu do usavršenja u Kristu, do uživanja blaženoga života. »Bog je tako složio tijelo« i tako rasporedio udove, »da ne bude razdor u tijelu, nego da se udovi jednako brinu jedan za drugoga« (1. Kor. 12, 25), da se mi brinemo za svoju braću i sestre u čistilištu. Dakle, sam je Bog naredio, da pomognemo dušama u čistilištu.

2. »Podnosite breme jedan drugoga« (Gal. 6, 2). Duše naše braće u čistilištu nose »breme« vremenitih kazna za grijeh, koje su zaslužile u ovom životu svojim grijesima, pogreškama i nevjerama, a nijesu za njih zadovoljile. Po općinstvu svetih možemo mi dušama u čistilištu oduzeti ovo breme. Budući da smo u općinstvu svetih, možemo zastupati vjerne mrtve i učiniti ono, što sami ne mogu vršiti: mi možemo mjesto

njih Bogu dati zadovoljštinu, koju on mora od njih zahtijevati, a sami je ne mogu dati. Mi podnosimo breme vjernih mrtvih, kadgod Bogu u svetoj Misi prikažemo Kristovu zadovoljštinu. Sveta je Misa naše najbolje i najuspješnije sredstvo, da pomognemo vjernim mrtvima (tridentinski sabor, 25. sjednica). Mi podnosimo njihovo breme, kadgod stičemo oproste i kad ih namijenimo dušama u čistilištu. Osim toga možemo kao zadovoljštinu prikazati i sve naše molitve, žrtve, nastojanja, poslove, svladavanja, trpljenja, koje vršimo i trpimo iz ljubavi prema Bogu. Sa svim ovim djelima možemo nositi breme vjernih mrtvih, olakšati ih i posve im oduzeti. I to ćemo tim više, što se po ljubavi i po većoj čistoći i kreposti više sjedinimo s Kristom i sa svetom Crkvom. Nije li to uzvišena zadaća, nositi breme vjernih mrtvih i tako postati prema njima suotkupiteljem? Kako će nam oni biti zahvalni!

3. Što možemo pomoći dušama svojih milih pokojnih, ne temelji se na tijelu i krvi, u zemaljskim i ljudskim vezama i odnosima, nego samo po tome, što smo udovi Krista i njegove Crkve. Odlučno je, da li smo udovi Krista, glave, loze na trsu. To ovisi o ljubavi, koja nas veže uz zajednicu, koja nas sjedinjuje s Kristom i s braćom u Kristu, ljubav prema Isusu i prema bližnjemu. Toliko možemo pomoći svojim milim pokojnicima, koliko imamo ljubavi, koliko smo u zajednici braće i sestara u Kristu.

»Kad bih govorio ljudskim i anđeoskim jezicima: i kad bih imao dar proroštva i razumio sve tajne, i kad bih imao vjeru, da bih prenosio gore, a ne bih imao ljubavi, bio bih ništa, i ne bi mi koristilo ništa. Nastojte steći ljubav« (1. Kor. 13, 1 sl.; 14, 1), u općinstvu svetih, u velikoj i u malenoj crkvenoj zajednici, naime u obitelji, u župi, u redovničkoj obitelji!

Molitva.

Odriješi, Gospodine, duše sviju vjernih mrtvih od svake spone krivnje. I daj, da s pomoću tvoga milosrđa zavrijede umaći osudi osvete i uživati blaženstvo vječnoga svijetla. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

21. studenoga: Blagdan prikazanja bl. Dj. Marije.

Moje djelo Kralju!

Dijete Marija, rođeno od Joakima i Ane, prikazano je u hramu. »Zasađena u domu Gospodnjem i dobivajući hranu od Duha Svetoga, postala je slična plodnoj maslini, postala je sjedište sviju kreposti. Odvraćala je duh od svih požuda ovoga zemaljskoga života i od tjelesnih želja i tako je sačuvala duhovno i tjelesno djevičanstvo. Tako se dolikovalo onoj, koja je bila pozvana, da u svome krilu zanese Boga« (sveti Ivan Damaščanski).

1. »Služila sam pred njim u svetom stanu (u hramu). I tako sam se utvrdila na Sionu, i u svetomu sam gradu počinula i u Jeruzalemu je sjedište moje vlasti. Ukorijenila sam se u časnom narodu, koji imade dio svoje baštine u mojemu Bogu, a moj je boravak u zboru svetih« (poslanica). Marija u Jeruzalemskom hramu. Kad se ona posvetila Gospodinu, ugledao je hram dragocjeniji, čišći i svetiji žrtveni dar od svih dosadašnjih žrtava, koje su svećenici prikazali Gospodinu. Ona je bila žrtveni dar, koji je posve omilio Bogu Ocu, Sinu i Duhu Svetomu. Žrtveni dar, čiju je vrijednost nadvisio samo još žrtveni dar križa i naših kršćanskih oltara. Marija je ostavila oca i majku i posvetila se posvema, svim žarom svoje velike duše, svojemu Gospodinu i Bogu. Od najranije mladosti primljena je među hramske djevice: htjela je, da cijeli njezin život, pa i najranije mladenačke godine pripadnu Bogu. Živjela je životom povučenosti, molitve, spremne odanosti Bogu ugađajući njemu u svemu, životom poslušnosti prema predpostavljenima, poniznom i uslužnom ljubavlju prema svojim djevičanskim drugaricama. Marija je u hramu bila trajna i sveta žrtva pred Bogom i za Boga. »Iz moga srca izvire divna pjesma, ja posvećujem svoja djela kralju« (psalam ulazne pjesme). S udivljenjem promotrimo Mariju na dan njezina prikazanja Bogu, na dan njezinih »zavjeta« i pozdravimo je riječima bogoslužja: »Ave Maria — Zdravo Marijo, milosti puna, Gospodin s tobom, blagoslovljena ti među ženama i blagoslovljen plod utrobe tvoje« (prikazanje).

2. »Moje djelo Kralju!« U svetom bogoslužju Marija je u svome prikazanju slika i zastupnica svete Crkve. Ona se u Mariji već od prvoga časa svoga opstanka svijesno odvratila od svake svjetovnosti i privezanosti uz ovu zemlju i potpuno se predala Bogu, da njemu i samo njemu živi. I kada je Gospodin uzišao na nebo, vraćali su se, oni, mlada Crkva, s velikom radošću u Jeruzalem, hvaleći i slaveći Boga neprestano u hramu (Luka 24, 53). Prvi jeruzalemski kršćani »bijahu postojani u apostolskoj nauci, bratskoj zajednici, lomljenju hljeba i u molitvama. I svaki dan bijahu jednako jednodušno u hramu. Hvalili su Boga imajući ljubav u svega naroda« (Dj. ap. 2, 42 sl.). U najplemenitijim i najhrabrijim udovima svojim odriče se Crkva svih vremena i naroda svijesno i svetom spremnošću na žrtve, svijeta i njezinih naslada, povlači se u samoću i skrovitost samostanskoga života, koji puta i u doživotnu odijeljenost (klauzuru) od svijeta: kao Marija u hramu. »Čuj, kćeri, i vidi, i prikloni svoje uho: zaboravi svoj narod i dom svojega oca (vremenite stvari): jer Kralj čezne za tvojom ljepotom. On je tvoj Gospodin, i njemu će se klanjati. Sva u sjaju je kraljevska kćer, zlatom vezena je njezina haljina, u divnoj odjeći vode je Kralju. Djevice je prate. Vode ih u radosti i veselju, vode ih u dom Kraljev« (Ps. 44, 11—16). To su svi oni sretnici, koji s Marijom, sa svetom Crkvom, sve ostavljaju i polaze u hram. »Obećajem, da ću u siromaštvu, u poslušnosti i u čistoći živjeti svomu Bogu i Spasitelju, i samo njemu!« »Svoje djelo«, svoj život posvećujem Kristu, Kralju, Zaručniku Crkve i moje duše!

3. »Služila sam pred njim u svetom stanu« (poslanica), u svetoj tišini i u povučenosti. »I tako sam se utvrdila na Sionu i u svetomu sam gradu počinula.« U šutnji, u miru, u životu molitve, u povučenosti uzdiže se duša k visinama duhovnoga života, svetosti, sjedinjenja s Bogom u vremenu i u vječnosti.

Marija je ostavila svijet. Ali samo zato, da po tom odreknuću svijeta i po duhovnosti postane zrela i jaka za djelo suotkupljenja ljudskoga roda. Bogoslužje već vidi u hramskoj djevici buduću Bogorodicu: »Blagoslovljena si i časna, Djevice Marijo, koja si bez povrede čistoće našla se Majkom Spasitelja. Djevo, Bogorodice, koga ne obuhvaća čitav svijet, u tvoje se krilo zatvorio, postavši čovjekom« (na stepenicama). Crkva je Djevica, koja nam donosi milost i spasenje čovječanstvu, a u svome krilu nosi Krista, euharistijskoga Gospodina.

Crkva, u Mariji i s Marijom neprestano u hramu! Njezina je jakost u njezinom prikazanju, u njezinom neprestanom boravku u hramu. U tome je i naša jakost!

Molitva.

Bože, koji si htio, da na današnji dan bude u hramu prikazana blažena Marija, vazda Djevica, prebivalište Duha Svetoga: podaj, molimo, da zavrijedimo po njezinom zagovoru biti prikazani u hramu tvoje slave. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

DODATAK HRVATSKOM PRIJEVODU.

4. listopada: Sveti Franjo Asiski.

Cijela Crkva slavi danas blagdan sv. Franje Asiskog, koji je bio jedan od najmarkantnijih ličnosti u povijesti svete Crkve i jedan od najvećih svetaca. Rodio se u Asizu, u Umbriji, godine 1182. Bio je sin uglednog trgovca Petra Bernardona. U mladenačkoj dobi posvetio se Bogu. Razdijelivši svoj imetak siromasima, počeo je provoditi život po svetom evanđelju u poslušnosti, čistoći i siromaštvu. Za vrijeme svoga života osnovao je tri Reda: franjevce, klarise i trećorece. Umro je 4. rujna 1226. u Asizu još za života slavljen kao svetac. Franjo je bio jedan od velikih reformatora u svetoj Crkvi i ljudskom društvu. Njegov duh živi i djeluje u njegova tri Reda.

1. »Gaudeamus — Radujmo se svi u Gospodinu slaveći svečani dan u čast blaženoga Franje, kojega se svetkovini raduju anđeli i hvale Sina Božjega« (ulaz). Radost je karakteristika današnjega blagdana: radost u nebu i radost na zemlji. Radost nebeskih građana izražena je osim u ulazu još u antifoni preminuća: »O presveta dušo, kojoj na samrti dolaze ususret nebeski građani, anđeoski se zbor veseli, a preslavno Trojstvo poziva govoreći: ostani s nama u vijeke« (transitus).

Na zemlji se raduju nebrojeni kršćani i njegova mnogobrojna djeca iz tri serafska Reda, što im je Otac postigao toliku slavu u nebu i što im je postao moćnim zagovornikom pred Bogom.

Poslanica nam otkriva tajnu Franjine veličine i svetosti. Daje odgovor na pitanje kako je Franjo postao tako velik pred Bogom. »Daleko od mene, da bih se drugim hvalio osim križem Gospodina našega Isusa Krista, po kojemu je meni svijet raspet, a ja svijetu« (poslanica). On je živio samo za Boga. Budući da je ljubav Božju vidio utjelovljenu u Isusu Kristu, i to Raspetome, zato je i sam bio s Kristom razapet. »U buduće neka mi nitko ne dodijava, jer ja na svome tijelu nosim znakove rana Gospodina Isusa« (poslanica). To je bio vanjski dokaz velike sličnosti s Kristom.

2. Dok je Franjo za cilj svoga duhovnoga života stavio ljubav prema Raspetome, to mu je kao sredstvo služilo sveto evanđelje. Ono mu je bilo knjiga života. I Franjo ju je dobro shvatio. »Hvalim ti Oče, Gospodaru neba i zemlje, jer si ovo sakrio mudrima i razumnima, a objavio to malenima« (evanđelje). On je bio taj maleni, kojemu je nebeski Otac objavio tajne nebeskoga kraljevstva, te je sve zemaljsko smatrao ništetnim i prolaznim. »Sve držim gubitkom po uzvišenoj spoznaji Isusa Krista moga Gospodina, radi kojega sam se odrekao svega i sve držim kao izmet zato, da stečem Krista i da se nađem u njemu« (Filip. 3, 8).

Istina, i prije Franje obdržavalo se sveto evanđelje, ali kod njega je originalan način, kako ga obdržava. On je bio radikalan i dosljedan. Bit svetoga evanđelja gleda on u trima redovničkim zavjetima: poslušnosti, siromaštvu i čistoći. »A ovo je pravilo Manje Braće, da žive po svetom evanđelju u poslušnosti, siromaštvu i čistoći« (Pravilo).

Radikalan je bio napose u siromaštvu. U tom ga nije natkrilio nijedan smrtnik. Umire na goloj zemlji i to svoje siromaštvo namire svojoj braći kao posljednju oporuku.

Vjernost i točnost u obdržavanju svetih zavjeta, učinit će nas Bogu i svecu najbližim i najmilijim. Težimo li za tim idealom? Možemo li i mi sa svetim Pavlom na sebe primjeniti riječi prikazanja: »Krist će se proslaviti u mojemu tijelu bilo životom, bilo smrću. Jer je meni život Krist, a smrt dobitak« (prikazanje)?

3. Izvor Franjinoga duhovnoga života bila je presveta euharistija. Poznato je da je Svetac gojio posebnu ljubav prema Isusu u presvetom oltarskom otajstvu i da je s najvećim strahopočitanjem i pobožnošću pribivao svetoj euharistijskoj žrtvi. Iz tog strahopočitanja nije se dao ni zarediti za svećenika, nego je ostao cijeli život đakonom. U velike je upravo radi toga cijenio svećenike. Iz početka je imao samo jednoga svećenika, koji bi braći očitao svetu Misu prije nego su se razišli da propovijedaju. Taj nepresahnjivi izvor milosti stoji i nama na raspolaganje. Svaki dan se pričešćujemo, svaki dan služimo svetu Misu. A gdje su plodovi? Gdje uvjerenje da »stradanja sadašnjega vremena nisu ništa prema slavi, koja će se očitovati na nama« (pričesna).

Uzdignimo danas svoje oči k nebu i u žarkoj molitvi zavapimo: »O, izmoli svojoj braći, Vjerni svojoj da zadaći, Svi se jednom mogu naći, U tvom društvu blaženom. Amen« (posljednica).

Molitva.

Bože, koji svoju Crkvu zaslugama blaženoga našeg Oca Franje umnažaš novim potomstvom, udijeli nam, da po njegovom primjeru sve zemaljsko preziremo i vazda budemo dionici nebeskih dobara. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

SADRŽAJ:

Strana

Doba po Duhovima 5
Sveta Misa blagdana presv. Trojstva . . . 7
Blagdan presvetoga Trojstva: Božje milosrđe 8
Ponedjeljak iza prve nedjelje po Duhovima: Sveta ljubav . . 10
Utorak iza prve nedjelje po Duhovima: »Budite milosrdni« . . 12
Srijeda iza prve nedjelje po Duhovima: »Da budemo jedno« . . 14
Tijelovo: Sveta euharistija 17
Petak u osmini Tijelova: Spomen muke Kristove 19
Subota u osmini Tijelova: Sveta Misa 21

Sveta Misa druge nedjelje po Duhovima . . 24
Nedjelja u osmini Tijelova: Sveta pričest 25
Ponedjeljak u osmini Tijelova: Sveta Misa žrtva Kristova . . 28
Utorak u osmini Tijelova: Sveta Misa žrtva svete Crkve . . 31
Srijeda u osmini Tijelova: »Ovo činite na moju uspomenu!« . . 34
Četvrtak u osmini Tijelova: Sveta Pričest 36
Blagdan presvetoga Srca Isusova: Presveto Srce Isusovo . . 39
Subota iza blagdana presv. Srca Isusova: Isusova ljubav . . 41

Sveta Misa treće nedjelje po Duhovima . . . 45
Nedjelja u osmini blagdana presvetog Srca Isusova: Prepustite Gospodinu svoju brigu« 46
Ponedjeljak iza treće nedjelje po Duhovima: »On prima grešnike« 48
Utorak iza treće nedjelje po Duhovima: Sveta pričest . . . 50
Srijeda iza treće nedjelje po Duhovima: Ljubav i zadovoljština 53
Četvrtak iza treće nedjelje po Duhovima: »Da prođemo kroz vremenita dobra« 55
Petak: osmina blagdana presv. Srca Isusova: »Nedokučivo bogatstvo Kristovo« 57
Subota iza treće nedjelje po Duhovima: Oholost i poniznost . 60

Sveta Misa četvrte nedjelje po Duhovima . . 64
Četvrta nedjelja po Duhovima: Kod Petra 65
Ponedjeljak iza četvrte nedjelje po Duhovima: Naša nada . . 67
Utorak iza četvrte nedjelje po Duhovima: Odakle naš neuspjeh? 70

Strana

Srijeda iza četvrte nedjelje po Duhovima: Duhovnost . . . 72
Četvrtak iza četvrte nedjelje po Duhovima: Isus naš Učitelj . . 74
Petak iza četvrte nedjelje po Duhovima: Otkrivanje slave djece Božje 76
Subota iza četvrte nedjelje po Duhovima: Trpljenja sadanjega vremena 79

Sveta Misa pete nedjelje po Duhovima . . . 82
Peta nedjelja po Duhovima: Kršćanska sloga 83
Ponedjeljak iza pete nedjelje po Duhovima: Zajednica ljubavi . 86
Utorak iza pete nedjelje po Duhovima: Povezanost s Kristom . 88
Srijeda iza pete nedjelje po Duhovima: U svemu Boga gledati i ljubiti 90
Četvrtak iza pete nedjelje po Duhovima: Ljubav prema Bogu . 92
Petak iza pete nedjelje po Duhovima: Blago miroljubivima . . 94
Subota iza pete nedjelje po Duhovima: Ljubav prema Bogu i bližnjemu 97

Sveta Misa šeste nedjelje po Duhovima . . . 100
Šesta nedjelja po Duhovima: Sveti krst 101
Ponedjeljak iza šeste nedjelje po Duhovima: »Žao mi je naroda« 103
Utorak iza šeste nedjelje po Duhovima: Sveti krst 106
Srijeda iza šeste nedjelje po Duhovima: »Obnovite se« . . . 108
Četvrtak iza šeste nedjelje po Duhovima: »U Kristu Isusu« . . 110
Petak iza šeste nedjelje po Duhovima: Mrtvenje 112
Subota iza šeste nedjelje po Duhovima: Zajednica trpljenja . 115

Sveta Misa sedme nedjelje po Duhovima . . 118
Sedma nedjelja po Duhovima: Stari i novi čovjek 120
Ponedjeljak iza sedme nedjelje po Duhovima: Prava pobožnost . 122
Utorak iza sedme nedjelje po Duhovima: Dobro stablo . . . 124
Srijeda iza sedme nedjelje po Duhovima: Sluge Božji i djeca Božja 127
Četvrtak iza sedme nedjelje po Duhovima: Volja Božja . . 130
Petak iza sedme nedjelje po Duhovima: Volja Božja . . . 132
Subota iza sedme nedjelje po Duhovima: Volja Božja . . . 134

Sveta Misa osme nedjelje po Duhovima . . . 137
Osma nedjelja po Duhovima: Tjelesni i duhovni čovjek . . 138
Ponedjeljak iza osme nedjelje po Duhovima: Duh posinjenja . 140
Utorak iza osme nedjelje po Duhovima: Život po duhu . . . 143

Strana

Srijeda iza osme nedjelje po Duhovima: Duhovski Duh . . 145
Četvrtak iza osme nedjelje po Duhovima: Duh posinjenja . . 147
Petak iza osme nedjelje po Duhovima: Posinaštvo Božje . . 150
Subota iza osme nedjelje po Duhovima: Molitva 153

Sveta Misa devete nedjelje po Duhovima . . 156
Deveta nedjelja po Duhovima: Za opomenu nama 158
Ponedjeljak iza devete nedjelje po Duhovima: Pobjeda Crkve . 160
Utorak iza devete nedjelje po Duhovima: Loše upotrijebljene milosti 162
Srijeda iza devete nedjelje po Duhovima: Milost treba cijeniti . 165
Četvrtak iza devete nedjelje po Duhovima: Loše upotrijebljene milosti 167
Petak iza devete nedjelje po Duhovima: Sudačka ljubav . . 170
Subota iza devete nedjelje po Duhovima: Bog Revnitelj . . 172

Sveta Misa desete nedjelje po Duhovima . . 175
Deseta nedjelja po Duhovima: Farizej i carinik 176
Ponedjeljak iza desete nedjelje po Duhovima: Oholost . . . 179
Utorak iza desete nedjelje po Duhovima: Oholost i poniznost . 181
Srijeda iza desete nedjelje po Duhovima: Božje djelovanje . . 183
Četvrtak iza desete nedjelje po Duhovima: Prava molitva . . 186
Petak iza desete nedjelje po Duhovima: Plodna molitva . . 188
Subota iza desete nedjelje po Duhovima: Ponizna molitva . 190

Sveta Misa jedanaeste nedjelje po Duhovima . 193
Jedanaesta nedjelja po Duhovima: Sveti krst 194
Ponedjeljak iza jedanaeste nedjelje po Duhovima: Sveti krst . 197
Utorak iza jedanaeste nedjelje po Duhovima: Naša vjera . . 199
Srijeda iza jedanaeste nedjelje po Duhovima: Naša vjera . . 202
Četvrtak iza jedanaeste nedjelje po Duhovima: Naša vjera . 204
Petak iza jedanaeste nedjelje po Duhovima: Moć milosti . . 207
Subota iza jedanaeste nedjelje po Duhovima: Moje tijelo će procvjetati 209

Sveta Misa dvanaeste nedjelje po Duhovima . 212
Dvanaesta nedjelja po Duhovima: Milosrdni Samaritanac . . 213
Ponedjeljak iza dvanaeste nedjelje po Duhovima: Milosrdni Samaritanac 216
Utorak iza dvanaeste nedjelje po Duhovima: Obilna žetva . . 219
Srijeda iza dvanaeste nedjelje po Duhovima: Novi Zavjet . . 221

Strana
Četvrtak iza dvanaeste nedjelje po Duhovima: Služba smrti . . 223
Petak iza dvanaeste nedjelje po Duhovima: Crkva kao milosrdni Samaritanac 225
Subota iza dvanaeste nedjelje po Duhovima: »Blago milosrdnima« 228
Sveta Misa trinaeste nedjelje po Duhovima . 231
Trinaesta nedjelja po Duhovima: Jedini Krist 232
Ponedjeljak iza trinaeste nedjelje po Duhovima: Zavjetni puk . 235
Utorak iza trinaeste nedjelje po Duhovima: Božja i Kristova obećanja 238
Srijeda iza trinaeste nedjelje po Duhovima: »Gratias agamus Domino Deo nostro« 241
Četvrtak iza trinaeste nedjelje po Duhovima: Vjera u Isusa . . 243
Petak iza trinaest nedjelje po Duhovima: Sveta vjera . . . 245
Subota iza trinaeste nedjelje po Duhovima: Umnoženje vjere, ufanja i ljubavi 247
Sveta Misa četrnaeste nedjelje po Duhovima 250
Četrnaesta nedjelja po Duhovima: Božja providnost 251
Ponedjeljak iza četrnaeste nedjelje po Duhovima: Božja providnost 253
Utorak iza četrnaeste nedjelje po Duhovima: Bog, naš Otac . 255
Srijeda iza četrnaeste nedjelje po Duhovima: Živite po duhu . 258
Četvrtak iza četrnaeste nedjelje po Duhovima: Hodajte po duhu . 260
Petak iza četrnaeste nedjelje po Duhovima: Hodajte po duhu . 262
Subota iza četrnaeste nedjelje po Duhovima: Najprije kraljevstvo Božje 264
Sveta Misa petnaeste nedjelje po Duhovima . 267
Petnaesta nedjelja po Duhovima: Uskrisenje od mrtvih . . . 268
Ponedjeljak iza petnaeste nedjelje po Duhovima: Molitva svete Crkve 271
Utorak iza petnaeste nedjelje po Duhovima: Memento . . . 273
Srijeda iza petnaeste nedjelje po Duhovima: Sjetva i žetva . . 275
Četvrtak iza petnaeste nedjelje po Duhovima: Podnosite breme jedan drugoga 277
Petak iza petnaeste nedjelje po Duhovima: Podnosite breme jedan drugoga 279
Subota iza petnaeste nedjelje po Duhovima: Sveta Crkva . . 282
Sveta Misa šesnaeste nedjelje po Duhovima . 285

Strana
Šesnaesta nedjelja po Duhovima: Poniznost je snaga . . . 286
Ponedjeljak iza šesnaeste nedjelje po Duhovima: Nevolje naše Crkve 289
Utorak iza šesnaeste nedjelje po Duhovima: Duhovnost . . . 291
Srijeda iza šesnaeste nedjelje po Duhovima: Krist u srcu . . 292
Četvrtak iza šesnaeste nedjelje po Duhovima: Ukorijenjeni u ljubavi 294
Petak iza šesnaeste nedjelje po Duhovima: Napunjeni svakim Božjim obiljem 297
Subota iza šesnaeste nedjelje po Duhovima: Božja pomoć . . . 299
Sveta Misa sedamnaeste nedjelje po Duhovima 302
Sedamnaesta nedjelja po Duhovima: Krist Gospodin . . . 303
Ponedjeljak iza sedamnaeste nedjelje po Duhovima: Blago narodu, kojemu je Gospodin njegov Bog 306
Utorak iza sedamnaeste nedjelje po Duhovima: Za Bogom . . 308
Kvaterna srijeda u rujnu: Duhovna obnova 311
Četvrtak iza sedamnaeste nedjelje po Duhovima: Velika zapovijed ljubavi 313
Kvaterni petak u rujnu: Pokoru činite! 315
Kvaterna subota u rujnu: Pokora i izliječenje 317
Sveta Misa osamnaeste nedjelje po Duhovima 321
Osamnaesta nedjelja po Duhovima: Obogaćeni po Kristu . . 323
Ponedjeljak iza osamnaeste nedjelje po Duhovima: Izliječenje uzetoga 325
Utorak iza osamnaeste nedjelje po Duhovima: Obilan plod . 327
Srijeda iza osamnaeste nedjelje po Duhovima: Duhovne utjehe . 329
Četvrtak iza osamnaeste nedjelje po Duhovima: Ustrajnost . . 331
Petak iza osamnaeste nedjelje po Duhovima: »Vi očekujete pojavu Gospodina« 333
Subota iza osamnaeste nedjelje po Duhovima: »Bez krivice« . 335
Sveta Misa devetnaeste nedjelje po Duhovima 338
Devetnaesta nedjelja po Duhovima: Svadbena gozba . . . 339
Ponedjeljak iza devetnaeste nedjelje po Duhovima: »Dođite k meni svi« 341
Utorak iza devetnaeste nedjelje po Duhovima: Svadbena gozba . 344
Srijeda iza devetnaeste nedjelje po Duhovima: Svete zaruke . 346
Četvrtak iza devetnaeste nedjelje po Duhovima: Zaruke u ljubavi 348

Strana

Petak iza devetnaeste nedjelje po Duhovima: Krotkost . . . 349
Subota iza devetnaeste nedjelje po Duhovima: »Govorite istinu« 352

Sveta Misa dvadesete nedjelje po Duhovima . 355
Dvadeseta nedjelja po Duhovima: »Proslavi svoje Ime« . . 356
Ponedjeljak iza dvadesete nedjelje po Duhovima: Naša vjera . 359
Utorak iza dvadesete nedjelje po Duhovima: »Živite kao mudri!« 361
Srijeda iza dvadesete nedjelje po Duhovima: Iskoristite vrijeme 363
Četvrtak iza dvadesete nedjelje po Duhovima: Duhovna lijenost . 366
Petak iza dvadesete nedjelje po Duhovima: »Razumijte, što je volja Božja« 368
Subota iza dvadesete nedjelje po Duhovima: »Napunite se Duhom Svetim« 370

Sveta Misa dvadeset i prve nedjelje po Duhovima 374
Dvadeset i prva nedjelja po Duhovima: Borba i pobjeda . . 375
Ponedjeljak iza dvadeset i prve nedjelje po Duhovima: Vojujuća Crkva 378
Utorak iza dvadeset i prve nedjelje po Duhovima: Sud . . . 381
Srijeda iza dvadeset i prve nedjelje po Duhovima: Bog otpušta sav dug 383
Četvrtak iza dvadeset i prve nedjelje po Duhovima: Bog je milosrdan i pravedan 385
Petak iza dvadeset i prve nedjelje po Duhovima: Bogu dugujemo zahvalnost 387
Subota iza dvadeset i prve nedjelje po Duhovima: Bogu dugujemo zadovoljštinu 390

Sveta Misa dvadeset i druge nedjelje po Duhovima 393
Dvadeset i druga nedjelja po Duhovima: Usavršenje . . . 394
Ponedjeljak iza dvadeset i druge nedjelje po Duhovima: »Prava riječ« 397
Utorak iza dvadeset i druge nedjelje po Duhovima: Krist sudac 399
Srijeda iza dvadeset i druge nedjelje po Duhovima: Kristov dan 401
Četvrtak iza dvadeset i druge nedjelje po Duhovima: Porast u ljubavi 403
Petak iza dvadeset i druge nedjelje po Duhovima: Napredak . 406

Strana

Subota iza dvadeset i druge nedjelje po Duhovima: Ljubav prema Bogu 409

Sveta Misa dvadeset i treće nedjelje po Duhovima 412
Dvadeset i treća nedjelja po Duhovima: Očekivanje . . . 414
Ponedjeljak iza dvadeset i treće nedjelje po Duhovima: Bog mira 416
Utorak iza dvadeset i treće nedjelje po Duhovima: »Dođi kraljevstvo tvoje« 419
Srijeda iza dvadeset i treće nedjelje po Duhovima: De profundis 421
Četvrtak iza dvadeset i treće nedjelje po Duhovima: »Izvest ću vas u domovinu« 424
Petak iza dvadeset i treće nedjelje po Duhovima: Kod kuće . 425
Suboti iza dvadeset i treće nedjelje po Duhovima: Smrt . . . 428

Sveta Misa dvadeset i četvrte nedjelje po Duhovima 431
Dvadeset i četvrta nedjelja po Duhovima: Sudnji dan . . . 432
Ponedjeljak iza dvadeset i četvrte nedjelje po Duhovima: »Prolazi slika ovoga svijeta« 435
Utorak iza dvadeset i četvrte nedjelje po Duhovima: Kristov dan 437
Srijeda iza dvadeset i četvrte nedjelje po Duhovima: Životom ugađati Bogu 439
Četvrtak iza dvadeset i četvrte nedjelje po Duhovima: Dan žetve 442
Petak iza dvadeset i četvrte nedjelje po Duhovima: Bog sudi . 444
Subota iza dvadeset i četvrte nedjelje po Duhovima: Ljubav . 446

Svetački dani poslije Duhova 449
29. lipnja: Blagdan svetih apostola Petra i Pavla: Vjernost Petru 449
1. srpnja: Blagdan predragocjene krvi Gospodina našega Isusa Krista: Otkupljeni 451
2. srpnja: Pohođenje blažene Djevice Marije: Marija nam donosi Krista 454
6. kolovoza: Preobraženje Gospodinovo: Kralj slave . . . 456
15. kolovoza: Uznesenje blažene Djevice Marije: Najbolji dio . 458
8. rujna: Rođenje blažene Djevice Marije: Majka Spasiteljeva . 460
14. rujna: Uzvišenje svetoga križa: Sveti križ 463
15. rujna: Sedam žalosti bl. Dj. Marije: Kraljica mučenika . . 466
11. listopada: Materinstvo bl. Dj. Marije: Marija je Majka Božja 468
Posveta crkve: Stan Gospodnji 471

Strana

Posveta crkve: Sveta Crkva 473
Posveta crkve: Božji stan 475
Svetkovina Krista Kralja: »Gospodin je Kralj« 478
1. studenoga: Blagdan svih svetih: Konačno otkupljenje . . 480
2. studenoga: Dušni dan: Vjerni mrtvi 482
Mjesec studeni: Vjerni mrtvi 484
Mjesec studeni: Vjerni mrtvi 487
Mjesec studeni: Vjerni mrtvi 489
Mjesec studeni: Općinstvo svetih 491
21. studenoga: Blagdan prikazanja bl. Dj. Marije: Moje djelo Kralju! 494

Dodatak hrvatskom prijevodu.

4. listopada: Sveti Franjo Asiški 497

U **„KNJIŽNICI FRANJEVAČKE OMLADINE"** izišle su dosad slijedeće knjige:

1. knjiga: **BAUR: RASVIJETLI SE!** Liturgijska razmatranja o svetoj Misi za sve dane crkvene godine. **I. dio:** Božićno doba: od Došašća do nedjelje sedamdesetnice. Zagreb 1940. Strana 336. Broširano 35.— Kuna, a vezano u potpuno platno sa zlatotiskom 45.— Kuna.

2. knjiga: **BAUR: RASVIJETLI SE! II. dio:** Uskrsno doba: od nedjelje sedamdesetnice do Duhova. Zagreb 1941. Strana 388. Broširano 38.— Kuna, a vezano 50.— Kuna.

3. knjiga: **BAUR: RASVIJETLI SE! III. dio:** Doba po Duhovima: od Duhova do Došašća. 512 strana. Broširano 45.— Kuna, a vezano 60.— Kuna.

4. knjiga: **ZUNDEL: NUTARNJE EVANĐELJE.** Zagreb 1941. Strana 150. Djelo je pravi putokaz za sve, koji iskreno nastoje, da ispravno shvate Kristovo Evanđelje, tajnu Božjeg djelovanja i njegove vječne prisutnosti u svijetu. Broširano 20.— Kuna.
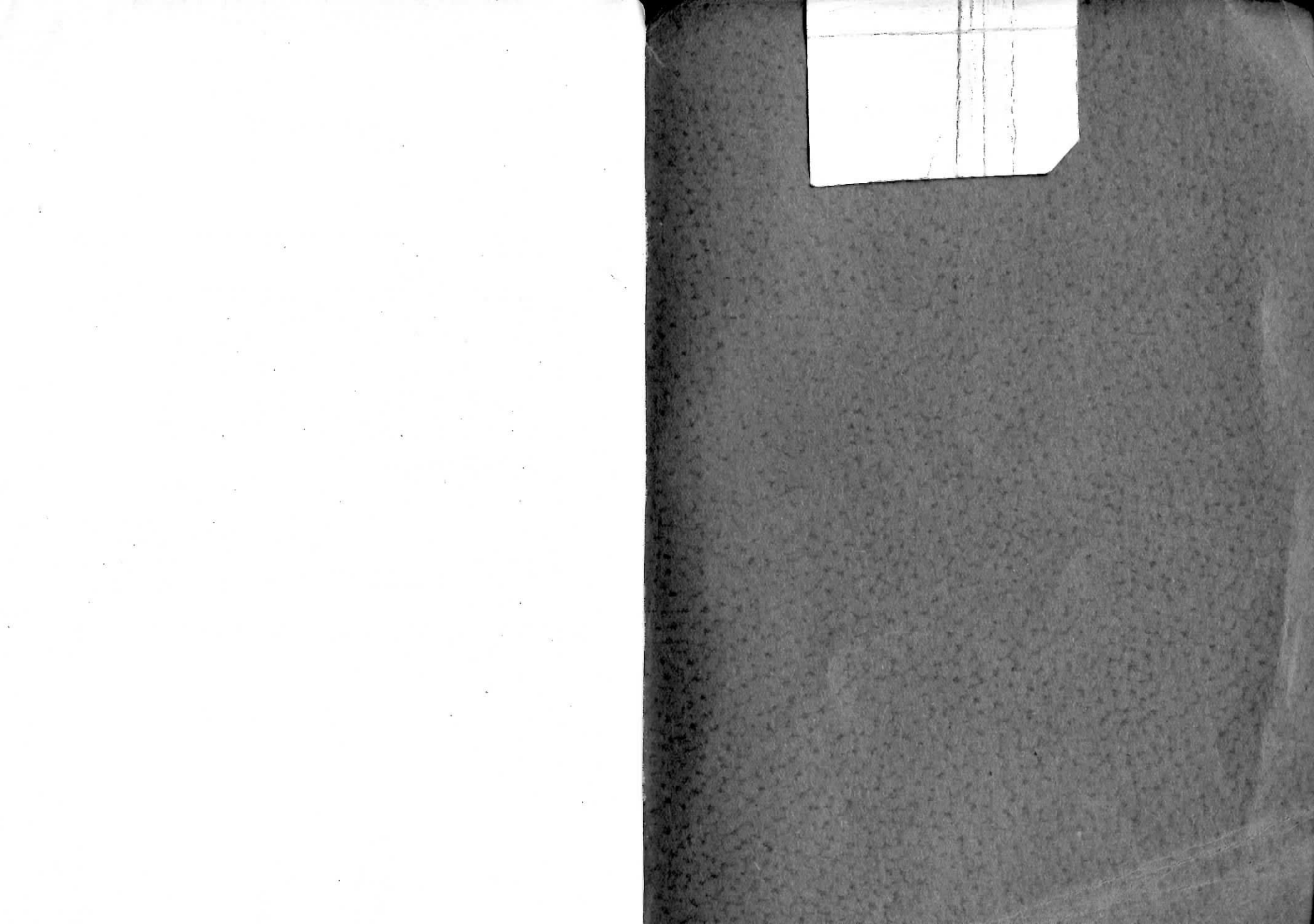
5. knjiga (**u pripremi**): **ZUNDEL: PJESMA SVETOG BOGOSLUŽJA.**